

VERSLO APSKAITOS STANDARTAI 2016

Taikomi nuo 2016 m. sausio 1 d.

Biudžetinė įstaiga Audito ir apskaitos tarnyba

Verslo apskaitos standartai

taikomi nuo 2016 m. sausio 1 d.

Atnaujinta versija

Vilnius 2015

Elektroninēs knygos versija atnaujinta 2016 m. kovo 1 d.

TURINYS

Įvadas		5
Apie verslo apskaitos standartus: nuo jų atsiradimo iki šių dienų		7
Verslo apskaitos standartų rengimo principai		17
Pavyzdinis sąskaitų planas		19
Verslo apskaitos standartai (VAS)		
1-asis VAS	Finansinė atskaitomybė	37
2-asis VAS	Balansas	49
3-iasis VAS	Pelno (nuostolių) ataskaita	69
4-asis VAS	Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita	79
5-asis VAS	P pinigų srautų ataskaita	95
6-asis VAS	Aiškinamasis raštas	115
7-asis VAS	Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas	135
8-asis VAS	Nuosavas kapitalas	141
9-asis VAS	Atsargos	151
10-asis VAS	Pajamos	157
11-asis VAS	Sąnaudos	163
12-asis VAS	Ilgalaikis materialusis turtas	169
13-asis VAS	Nematerialusis turtas	185
14-asis VAS	Verslo jungimai	197
15-asis VAS	Investicijos į asocijuotąsias įmones	207
16-asis VAS	Konsoliduotosios finansinės ataskaitos ir investicijos į patronuojamąsias įmones	213
17-asis VAS	Biologinis turtas	241
18-asis VAS	Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai	247
19-asis VAS	Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ir turtas bei poataskaitiniai įvykiai	257
20-asis VAS	Nuoma, lizingas (finansinė nuoma) ir panauda	263
21-asis VAS	Dotacijos ir subsidijos	271
22-asis VAS	Užsienio valiutos kurso pasikeitimas	275
23-iasis VAS	Turto nuvertėjimas	279
24-asis VAS	Pelno mokestis	287
25-asis VAS	Statybos ir kitos ilgalaikės sutartys	295
26-asis VAS	Išvestinės finansinės priemonės	301

27-asis VAS	Viešojo ir privataus sektorių partnerystės sutartys	311
28-asis VAS	Įmonių likvidavimas	315
29-asis VAS	Tarpinė finansinė atskaitomybė	321
31-asis VAS	Atlygis darbuotojui	327
32-asis VAS	Tikrosios vertės nustatymas	333
34-asis VAS	Segmentų atskleidimas finansinėse ataskaitose	341
35-asis VAS	Įmonių pertvarkymas	345
37-asis VAS	Jungtinė veikla	351
38-asis VAS	Neribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų ir mažųjų bendrijų buhalterinė apskaita ir finansinės ataskaitos	355
39-asis VAS	Kolektyvinio investavimo subjektų ir pensijų fondų apskaita, finansinės ataskaitos	377
40-asis VAS	Euro įvedimas	429
41-asis VAS	Įmonių skaidymas	433
43-iasis VAS	Kredito unijų apskaita ir finansinės ataskaitos	437
Žodynas		451

ĮVADAS

Knygoje pateikta visa aktuali informacija, reikalinga įmonių vadovams ir buhalteriams, siekiantiems, kad jų įmonių apskaita būtų tvarkoma tinkamai, o finansinės ataskaitos teisingai parodytų įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus. Knygoje pateikti verslo apskaitos standartai yra taikomi nuo 2016 m. sausio 1 d. ir skirti įmonėms, kurios 2016 m. ir vėlesnių laikotarpių finansines ataskaitas sudarys pagal verslo apskaitos standartų reikalavimus.

Kad knygą būtų patogiu naudoti, ji suskirstyta į atskiras dalis.

Pirmoje dalyje pateikta informacija apie verslo apskaitos standartus ir jų rengimo principai.

Antroje dalyje pateikti visi įgyvendinant 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2013/34/ES, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo Nr. IX-575 ir Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymo Nr. IX-576 pakeitimo įstatymus pakeisti arba nauja redakcija išdėstyti 2016 m. sausio 1 d. galiojantys verslo apskaitos standartai ir 2011–2015 metais patvirtinti nauji verslo apskaitos standartai: 32-asis verslo apskaitos standartas „Tikrosios vertės nustatymas“, apibrėžiantis turto ir įsipareigojimų tikrosios vertės nustatymo principus ir tvarką, 40-asis verslo apskaitos standartas „Euro įvedimas“, nustatantis su euro įvedimu Lietuvos Respublikoje susijusių ūkinių operacijų registravimą apskaitoje ir informacijos pateikimą finansinėse ataskaitose, 38-asis verslo apskaitos standartas „Neribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų ir mažųjų bendrijų buhalterinė apskaita ir finansinės ataskaitos“ ir 43-iasis verslo apskaitos standartas „Kredito unijų apskaita ir finansinės ataskaitos“, nustatantis šių įmonių apskaitos, finansinių ataskaitų rinkinio sudėties ir jų turinio reikalavimus.

Į knygą dėl praktinių sumetimų įdėtas pavyzdinis sąskaitų planas ir standartuose vartojamų sąvokų žodynas.

APIE VERSLO APSKAITOS STANDARTUS: NUO JŲ ATSIKADIMO IKI ŠIŲ DIENŲ

Verslo apskaitos standartai, VAS (angl. Business Accounting Standards, BAS) – Lietuvos pelno siekiančių ribotos ir neribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų apskaitą ir finansinių ataskaitų sudarymą reglamentuojantys dokumentai, parengti Europos Sąjungos teisės, tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų (tarptautinių apskaitos standartų) pagrindu, bet neapima visų jų reikalavimų.

Verslo apskaitos standartų atsiradimas

Atkūrus Lietuvos Respublikos nepriklausomybę, įvyko daugybė permainų. Derinantis prie naujos santvarkos, buvo keičiami seni reikalavimai ir taisyklės. Apskaita taip pat neišvengė pokyčių. Integracija į Europos Sąjungą skatino naujai pažvelgti į įmonių apskaitos tvarkymą. Stiprėjo poreikis Lietuvos įmonių apskaitos tvarkymo principus priartinti prie tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų (tarptautinių apskaitos standartų) principų. Būtina įstojimo į Europos Sąjungą sąlyga buvo atlikti tam tikrus darbus ir pasiekti rodiklius, taip pat keisti ir tobulinti teisinę bazę. Atsižvelgiant į naujus poreikius ir tikslus, centralizuotam valdymui pritaikyta ir rinkos sąlygoms netinkanti apskaitos sistema turėjo būti pakeista.

Ilgą laiką tvarkant apskaitą, kurią reglamentavo tik teisės aktai ir mokesčių įstatymai (Buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymas, kurį vėliau pakeitė Buhalterinės apskaitos įstatymas, Įmonių finansinės atskaitomybės įstatymas, Juridinių asmenų pelno mokesčio įstatymas, kurį vėliau pakeitė Pelno mokesčio įstatymas, Pridėtinės vertės mokesčio įstatymas ir kiti įstatymai bei norminiai aktai), daugiausia dėmesio Lietuvoje buvo skiriama mokesčiams apskaičiuoti ir deklaruoti, tačiau beveik nebuvo atsižvelgiama, ar taikant šias nuostatas tikrai ir teisingai parodoma įmonės finansinė būklė.

Įstatymai nustatė, koku pagrindu įmonės turi registruoti ūkines operacijas, kokius dokumentus ir kokiomis aplinkybėmis juos naudoti, tiksliai apibūdino ir nurodė pagrindines gaires ir principus, kuriais vadovaujantis turėjo būti tvarkoma įmonių apskaita. Įstatymai nustatė, kokius mokesčius turi mokėti įmonės ir kada, kokios pajamos turi būti apmokestinamos, kokios sąnaudos gali būti pripažįstamos mažinančiomis apmokestinamąjį pelną, t. y. iš esmės jie buvo skirti tiksliai ir laiku apskaičiuoti mokesčius. Įmonės finansinė būklė apskaitoje nebuvo akcentuojama.

Pasitelkus užsienio šalių specialistų žinias ir patirtį, buvo sukurta nauja apskaitos sistema. 2004 m. sausio 1 d. Lietuvoje įsigaliojo verslo apskaitos standartai (toliau – VAS), reglamentuojantys privataus verslo apskaitos tvarką. Įmonėms, įpratusioms apskaitą tvarkyti laikantis teisės aktų reikalavimų ir griežtų taisyklių, tai buvo neįprastas dalykas. VAS įvedė naujus principus ir apskaitos metodus, kurie anksčiau tvarkant įmonių apskaitą nebuvo taikomi. Jie skyrėsi nuo teisės aktų deklaruojamų apskaitos taisyklių. Atsižvelgiant į VAS reikalavimus, įmonėms teko patikslinti arba pakeisti kai kuriuos požiūrius į apskaitą.

Tačiau liko galioti anksčiau sukurti teisės aktai, dėl ko atsirado tam tikrų skirtumų. Šie skirtumai paskatino diferencijuoti finansinę ir mokesstinę apskaitą. Mokesstinė apskaita labiau orientuota į trumpalaikius įmonių veiklos vertinimo rezultatus. Apskaičiuojant mokesčius vertinamos ir pripažįstamos dažniausiai tik ataskaitiniais

finansiniais metais atliktos ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai, kurie yra dokumentuoti arba gali būti patikimai įvertinami. Visiškai neatsižvelgiama į ūkines operacijas, kurios gali paveikti įmonės veiklą ateityje, – atsiradusias abejotinas skolas, atidėjinius, atostoginių kaupinius ir panašias. Tačiau įmonės veikia daugybė išorinių ir vidinių veiksnių, kurių poveikis įmonei ne visada gali būti dokumentuotas ar patikimai įvertintas, tačiau jai yra reikšmingas. VAS skatina vertinti ne tik realiai patirtas sąnaudas ir uždirbtas pajamas, bet tokias kitas ūkines operacijas ir ūkinius įvykius, kurie gali daryti įtaką įmonės veiklai ateityje.

VAS nustato pagrindinius principus, kuriais vadovaujantis sudaromos Lietuvos Respublikoje įsteigtų, standartus taikančių pelno siekiančių ribotos ir neribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų finansinės ataskaitos.

VAS tikslas – tikrai ir teisingai parodyti įmonės veiklos rezultatus ir finansinę būklę. Mokesčius reglamentuojančių įstatymų – tiksliai ir laiku apskaičiuoti ir per ataskaitinius finansinius metus sumokėti mokesčius. VAS skirti ilgalaikiams tikslams. Jų nustatoma apskaitos ir finansinių ataskaitų sudarymo tvarka skatina atsižvelgti ir įvertinti ilgalaikius veiksnius, kurie gali turėti įtakos įmonės veiklos perspektyvoms.

Audito ir apskaitos tarnyba

2002 m. sausio 1 d. įsigaliojusio Lietuvos Respublikos Buhalterinės apskaitos įstatymo 3 straipsnio 4 dalis nustatė, kad „ribotos civilinės atsakomybės juridiniai asmenys, savo veikla siekiantys pelno, tvarkydami apskaitą vadovaujasi verslo apskaitos standartais. Šiuos standartus parengia ir „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“ paskelbia Lietuvos Respublikos apskaitos institutas“. Ši įstatymo dalis padėjo pagrindą sukurti ir įgyvendinti Lietuvoje VAS.

Įgyvendinant įstatymo nuostatas, 2002 m. sausio 7 d. buvo įkurta viešoji įstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, kurio viena pagrindinių užduočių buvo rengti ir skelbti VAS. Nuo tos dienos Apskaitos institutas patyrė daug permainų, įstaigos pavadinimas 2008 metais buvo pakeistas į Audito ir apskaitos tarnybą, taip pat pakeista ir įstaigos teisinė forma.

Šiuo metu Audito ir apskaitos tarnyba yra biudžetinė įstaiga, įgaliota rengti, tvirtinti ir Teisės aktų registre skelbti VAS, kurie yra rengiami vadovaujantis Europos Sąjungos teise ir tarptautiniais finansinės atskaitomybės standartais.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos audito įstatymo 2008 metais priimta nauja redakcija, įstaiga nuo 2008 m. rugsėjo 1 d. taip pat yra atsakinga už auditorių ir audito įmonių viešąją priežiūrą Lietuvoje.

Audito ir apskaitos tarnybos steigėja ir savininkė yra valstybė. Įstaigos savininko teises ir pareigas įgyvendina ir įstatus tvirtina Lietuvos Respublikos finansų ministerija.

Įstaigos strateginis tikslas

Nustatydama savo veiklos tikslus, programas ir priemones, įstaiga vadovaujasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintais strateginiais tikslais, Valstybės ilgalaikės raidos strategijos ir Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtros iki 2015 m. ilgalaikės strategijos nuostatomis.

Įstaigos strateginis tikslas – tenkinti viešuosius interesus užtikrinant finansinių ataskaitų informacijos vartotojų pasitikėjimą audituotomis finansinėmis ataskaitomis ir

sudarant ūkio subjektams galimybę parengti finansines ataskaitas, kuriose parodoma tikra ir teisinga jų finansinė būklė, o finansinių ataskaitų informacijos vartotojams priimti teisingus sprendimus.

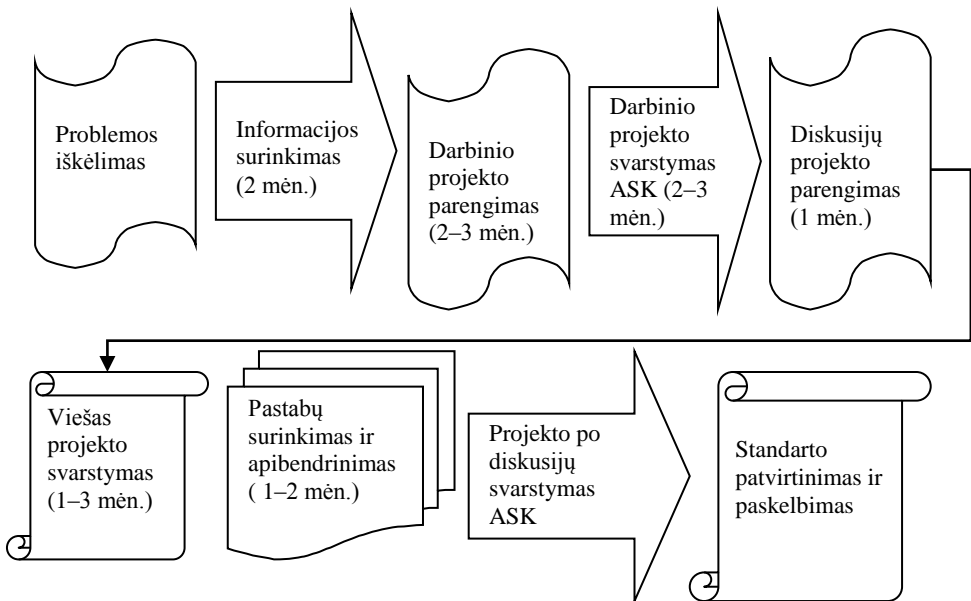
Siekdama šio tikslo ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo 3 straipsnio 4 ir 7 dalimis, Audito ir apskaitos tarnyba rengė ir tvirtino VAS, jų praktinio taikymo metodines rekomendacijas, teikė VAS paaiškinimus dėl konkrečių VAS nuostatų taikymo.

Verslo apskaitos standartų rengimas

VAS yra rengiami remiantis Europos Sąjungos teise, tarptautiniais finansinės atskaitomybės standartais (tarptautiniais apskaitos standartais), Lietuvos teisės aktais ir Audito ir apskaitos tarnybos direktoriaus 2009 m. gegužės 5 d. įsakymu Nr. VAS-2 patvirtintais „Verslo apskaitos standartų rengimo principais“ (žr. kitą knygos skyrių).

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo 3 straipsnio 4 dalimi, įstaigoje sudaromas kolegialus patariamasis organas – Apskaitos standartų komitetas, kuris Audito ir apskaitos tarnybos darbuotojams talkina rengiant standartus, jų metodines rekomendacijas ir nagrinėjant tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus. Įstaigos direktorius standartus ir jų metodines rekomendacijas tvirtina tik gavęs Apskaitos standartų komiteto (toliau – ASK) pritarimą.

VAS rengiami vadovaujantis šia schema:

Apskaitos standartų komitetas

Apskaitos standartų komitetas sudaromas iš 11 narių – 5 konkurso būdu atrenkamų narių ir 6 valstybės institucijų atstovų. Komiteto sudėtis tvirtinama įstaigos savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos sprendimu ketveriems metams, jo narių kadencijų skaičius neribojamas. Komitetas savo darbe vadovaujasi Lietuvos Respublikos teisės aktais, įstaigos nuostatais, įstaigos savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos sprendimais ir Apskaitos standartų komiteto 2008 m.

liepos 17 d. nutarimu Nr. 24-3-1 (2013 m. kovo 8 d. nutarimo Nr. 24-4-3.2 redakcija) patvirtintu Apskaitos standartų komiteto darbo reglamentu.

Valstybės institucijų atstovus deleguoja Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos bankas, VĮ Registrų centras, Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Lietuvos statistikos departamentas ir įstaiga.

Pagrindinės Apskaitos standartų komiteto funkcijos:

- teikti pasiūlymus įstaigos direktoriui dėl VAS turinio ir struktūros nustatymo, standartų ir jų taikymo metodinių rekomendacijų projektų;

- nagrinėti Europos Sąjungos institucijų, kitų tarptautinių organizacijų ir Europos finansinės atskaitomybės patariamiosios grupės pateiktus dokumentus apskaitos tvarkymo ir finansinių ataskaitų rengimo klausimais ir komiteto vardu atitinkamoms institucijoms teikti dėl jų pasiūlymus;

- nagrinėti parengtus naujus tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus ir jų projektus, šių standartų aiškinimus ir jų projektus ir teikti pasiūlymus dėl jų Tarptautinių apskaitos standartų valdybai ar kitai projektą pateikusiai institucijai.

2015 m. gruodžio 31 d. veikusio Apskaitos standartų komiteto, patvirtinto Lietuvos Respublikos finansų ministro 2013 m. gegužės 31 d. įsakymu Nr. 1K-196 „Dėl Apskaitos standartų komiteto sudarymo“, sudėtis:

1. Ingrida Muckutė, komiteto pirmininkė, Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Apskaitos metodologijos departamento direktorė, ją pavaduojanti narė – Asta Nareckaitė, Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Apskaitos metodologijos departamento Apskaitos ir audito skyriaus vedėja, jai negalint pavaduoti – Paulė Svorobovičienė, Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Apskaitos metodologijos departamento direktoriaus pavaduotoja;

2. Audrius Linartas, komiteto pirmininko pavaduotojas, Audito ir apskaitos tarnybos direktorius, jį pavaduojantis narys – Jaunius Simonavičius, Audito ir apskaitos tarnybos Apskaitos standartų skyriaus vedėjas;

3. Daiva Dėdinienė, Lietuvos banko Priežiūros tarnybos Finansinių paslaugų ir rinkų priežiūros departamento Reguluojamos rinkos priežiūros skyriaus vyriausioji specialistė, ją pavaduojanti narė – Loreta Daškevičienė, Lietuvos banko Priežiūros tarnybos Riziką ribojančios priežiūros departamento Priežiūros politikos skyriaus vyriausioji specialistė;

4. Eglė Braževičienė, valstybės įmonės Registrų centro Juridinių asmenų registro departamento Priežiūros ir konsultavimo skyriaus vyriausioji specialistė, ją pavaduojanti narė – Irena Grušnytė, valstybės įmonės Registrų centro Juridinių asmenų registro departamento Priežiūros ir konsultavimo skyriaus vedėja;

5. Danuta Čiurlienė, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Teisės departamento Tiesioginių mokesčių skyriaus vedėjo pavaduotoja, ją pavaduojantis narys – Martynas Endrijaitis, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Teisės departamento Tiesioginių mokesčių skyriaus specialistas;

6. Antanina Valiulienė, Lietuvos statistikos departamento Įmonių statistikos skyriaus vedėja, ją pavaduojanti narė – Jūratė Šinkūnienė, Lietuvos statistikos departamento Nacionalinių sąskaitų skyriaus vedėjo pavaduotoja;

7. Ramunė Budrionytė, komiteto mokslininkė, Vilniaus universiteto Ekonomikos fakulteto Apskaitos ir audito katedros lektorė;

8. Laimutė Kazlauskienė, komiteto buhalterė praktikė, uždarnosios akcinės bendrovės „Auditorių aljansas“ direktoriaus pavaduotoja, Mykolo Romerio universiteto Finansų ir mokesčių katedros lektorė;

9. Aistė Kriukelytė, UAB „Ernst & Young Baltic“ darbo grupės vadovė;

10. Vilija Banienė, uždarnosios akcinės bendrovės „Botasta“ auditorė;

11. Romanas Skrebnevskis, uždarnosios akcinės bendrovės „ROSK Consulting“ direktorius.

Svarbiausi verslo apskaitos standartų pakeitimai ir naujovės

Reikšmingi VAS pakeitimai yra susiję su 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/34/ES dėl tam tikrų rūšių įmonių metinių finansinių ataskaitų, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir susijusių pranešimų, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB ir panaikinamos Tarybos direktyvos 78/660/EEB ir 83/349/EEB, įgyvendinimu, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo Nr. IX-575 ir Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymo Nr. IX-576 pakeitimo įstatymus. Pakeisti ir nauja redakcija išdėstyti 1-asis VAS „Finansinė atskaitomybė“, 2-asis VAS „Balansas“, 3-iasis VAS „Pelno (nuostolių) ataskaita“, 4-asis VAS „Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita“, 6-asis VAS „Aiškinamasis raštas“, 10-asis VAS „Pajamos“, 11-asis VAS „Šaunaudos“, 16-asis verslo apskaitos standartas „Konsoliduotosios finansinės atskaitos ir investicijos į patrunuojamąsias įmones“, 19-asis VAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ir turtas bei poataskaitiniai įvykiai“, 28-asis VAS „Įmonių likvidavimas“, 29-asis VAS „Tarpinė finansinė atskaitomybė“ ir 39-asis VAS „Kolektyvinio investavimo subjektų ir pensijų fondų apskaita, finansinės atskaitos“, pakeistas 5-asis VAS „Pinigų srautų ataskaita“, 12-asis VAS „Ilgalaikis materialusis turtas“, 13-asis VAS „Nematerialusis turtas“, 14-asis VAS „Verslo jungimai“, 15-asis VAS „Investicijos į asocijuotąsias įmones“, 17-asis VAS „Biologinis turtas“, 18-asis VAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“, 24-asis VAS „Pelno mokestis“, 26-asis VAS „Išvestinės finansinės priemonės“, pakeistas ir nauja redakcija išdėstytas pavyzdinis sąskaitų planas.

2011–2015 metais patvirtinti nauji 32-asis VAS „Tikrosios vertės nustatymas“, 38-asis VAS „Neribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų ir mažųjų bendrijų buhalterinė apskaita ir finansinės atskaitos“, 40-asis VAS „Euro įvedimas“ ir 43-iasis VAS „Kredito unijų apskaita ir finansinės atskaitos“.

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo Nr. IX-575 pakeitimo įstatyme išskiriamas įmonių kategorijas, nustatyta labai mažų, mažų, vidutinių ir didelių įmonių metinių ir tarpinių finansinių ataskaitų rinkinių sudėtis ir turinys, likviduojamų mažų, vidutinių ir didelių įmonių, finansinių ataskaitų rinkinių sudėtis ir turinys, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų turinys. Aiškinamojo rašto reikalavimai taip pat priklauso nuo įmonės kategorijos. Nustatyti mažų, vidutinių, didelių įmonių ir viešojo intereso įmonių informacijos atskleidimo metinėse finansinėse atskaitose reikalavimai ir patikslinti informacijos atskleidimo tarpinių finansinių ataskaitų, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir likviduojamų įmonių aiškinamajame rašte reikalavimai.

Nuo 2016 m. sausio 1 d. VAS nustatytos finansinių ataskaitų formos ir jose pateikti straipsniai yra privalomi, kai teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka finansinės atskaitos skelbiamos viešai Juridinių asmenų registre. Įmonės savo nuožiūra negalės

keisti nustatytų finansinių ataskaitų formų, įrašyti kitokius straipsnių pavadinimus, įterpti naujus ar išbraukti esamus straipsnius, juos pergrupuoti net ir tuo atveju, kai juose nurodytos sumos lygios nuliui. Finansinių ataskaitų formose privalomų straipsnių sumas bus galima išskaidyti į smulkesnes sudėtines dalis ir parodyti atskirose eilutėse ir stulpeliuose tik jei to reikės dėl įmonės veiklos specifikos ir bus būtina norint pateikti tikrą ir teisingą informaciją apie įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus, jei įmonė sudaro pinigų srautų ataskaitą.

2-ajame VAS „Balansas“ nustatytos trumpo balanso, sutrumpinto balanso, balanso ir valstybės ir savivaldybės įmonėms skirtos balanso formos. Trumpą balansą rengti galės pasirinkti tik labai mažos įmonės. Sutrumpintą balansą rengs mažosios bendrijos, neribotos civilinės atsakomybės juridiniai asmenys, išskyrus tikrąsias ūkines bendrijas ir komanditines ūkines bendrijas, kurių visi tikrieji nariai yra akcinės ar uždarnosios akcinės bendrovės, ir mažos įmonės, kurios pasirinks rengti sutrumpintą balansą. Atskirose balanso eilutėse pateikiami atidėjiniai, ateinančių laikotarpių sąnaudos ir sukauptos pajamos, sukauptos sąnaudos ir ateinančių laikotarpių pajamos.

3-iajame VAS „Pelno (nuostolių) ataskaita“ nustatyta trumpa pelno (nuostolių) ataskaitos forma, kurią rengti galės pasirinkti tik labai mažos įmonės, ir pelno (nuostolių) ataskaitos forma, kurią rengs visos kitos įmonės. Nelieka sutrumpintos pelno (nuostolių) ataskaitos formos ir žemės ūkio įmonėms skirtos pelno (nuostolių) ataskaitos formos. Pajamos neskirstomos į tipinės ir netipinės veiklos pajamas, sąnaudos skirstomos pagal paskirtį arba pobūdį. Panaikinti straipsniai *Pagautė* ir *Netekimai*, kuriuose buvo parodomi atsitiktinių ūkinių įvykių, nesusijusių su įprastine įmonės veikla, rezultatai. Nustatytos labai mažoms įmonėms taikomos išimties, pagal kurias įmonių, pasirinkusių rengti trumpą balansą ir trumpą pelno (nuostolių) ataskaitą, pajamos skirstomos į pardavimo pajamas ir kitas pajamas, o sąnaudos – pagal pobūdį. 10-ajame VAS „Pajamos“ nustatyta pajamų, susijusių su lojalumo taškais, ir pajamų už parduotus dovanų čekius pripažinimo tvarka. 11-asis VAS „Sąnaudos“ papildytas nuostatomis dėl nematerialiojo, ilgalaikio materialiojo ir finansinio turto perleidimo, turto mainų, gautų nuolaidų, sąnaudų kompensavimo, tarpininkavimo veiklos, akcizų ir pirkimo pridėtinės vertės mokesčio.

Panaikintos žemės ūkio įmonėms skirtos balanso, sutrumpinto balanso ir pelno (nuostolių) ataskaitos formos. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo Nr. IX-575 pakeitimo įstatyme išskiriamas įmonių kategorijas, šios įmonės naudos tokias pačias finansinių ataskaitų formas, kaip ir kitą veiklą vykdančios įmonės.

Žemės ūkio bendrovės ir kooperatinės bendrovės rengs tokią pačią nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitą, kaip ir uždarnosios akcinės bendrovės. Visus VAS taikantys neribotos civilinės atsakomybės juridiniai asmenys, išskyrus tikrąsias ūkines bendrijas ir komanditines ūkines bendrijas, kurių visi tikrieji nariai yra akcinės bendrovės ar uždarnosios akcinės bendrovės, savo nuožiūra galės pasirinkti rengti nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitą. Mažos įmonės nuosavo kapitalo pokyčių ir pinigų srautų ataskaitų rengti neprivalės. Tarpinio atskaitinio laikotarpio nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitą sudarančioms įmonėms nereikės išskirti praėjusių finansinių metų atitinkamo tarpinio atskaitinio laikotarpio duomenų.

12-asis VAS „Ilgalaikis materialusis turtas“, 13-asis VAS „Nematerialusis turtas“, 17-asis VAS „Biologinis turtas“, 18-asis VAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“, 26-asis VAS „Išvestinės finansinės priemonės“ papildyti naujais punktais ir skyriais, kuriuose labai mažoms įmonėms, pasirinkusioms sudaryti tik

trumpą balansą ir trumpą pelno (nuostolių) ataskaitą, nustatytos išimties netaikyti tikrosios vertės būdo atliekant paskesnę investicinio, biologinio ir finansinio turto, finansinių įsipareigojimų ir išvestinių finansinių priemonių vertinimą. 28-asis VAS „Įmonių likvidavimas“ papildytas nauju skyriumi dėl likviduojamoms labai mažoms įmonėms, pasirinkusioms sudaryti tik trumpą balansą ir trumpą pelno (nuostolių) ataskaitą, taikomų išimčių. Jei labai mažos įmonės nepasirenka rengti trumpo balanso ir trumpos pelno (nuostolių) ataskaitos, joms taikomi tokie patys finansinių ataskaitų sudarymo ir apskaitos tvarkymo reikalavimai, kaip ir mažoms įmonėms.

24-ojo VAS „Pelno mokesčiai“ nuostatos dėl atidėtojo mokesčio įsipareigojimo ir turto pripažinimo, apmokestinamųjų ir įskaitomųjų laikinųjų skirtumų, atidėtojo pelno mokesčio turto, atsirandančio iš nepanaudotų mokesčių nuostolių, ir atidėtojo pelno mokesčio turto ar įsipareigojimų, atsirandančių iš investicijų į patronuojamąsias, asocijuotąsias ir pagal jungtinės veiklos sutartį kontroliuojamas bendrąsias įmones, taikomos vidutinėms, didelėms ir viešojo intereso įmonėms, o visos kitos įmonės šias nuostatas gali pasirinkti taikyti savo nuožiūra.

Atsižvelgiant į pasikeitusį teisinį kolektyvinio investavimo reglamentavimą, naujus kolektyvinio investavimo subjektų tipus ir naujas kolektyvinio investavimo subjektų formas 39-asis VAS „Kolektyvinio investavimo subjektų ir pensijų fondų apskaita, finansinės ataskaitos“ buvo pakeistas ir išdėstytas nauja redakcija. Standarte siekiama nustatyti apskaitos tvarkymo ir finansinių ataskaitų turinio reikalavimus pensijų fondams, investiciniams fondams ir tiems juridiniams asmenims, kurių veiklą reglamentuoja Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų, Lietuvos Respublikos informuotiesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų, Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo, Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo, Lietuvos Respublikos profesinių pensijų kaupimo ir Lietuvos Respublikos profesionaliesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų valdymo įmonių įstatymai. Standarte nustatytas vienas finansinių ataskaitų rinkinys visų tipų investiciniams fondams ir pensijų fondams ir standartinės ataskaitų formos ir kitas finansinių ataskaitų rinkinys – visų tipų ir formų investicinėms bendrovėms ir standartinės ataskaitų formos. Į standartą perkeltos Europos Sąjungos direktyvą 2011/61/ES dėl alternatyvaus investavimo fondų valdytojų papildančio Reglamento Nr. 231/2013 nuostatos dėl alternatyvaus investavimo kolektyvinio investavimo subjektų finansinių ataskaitų turinio, kurios turi būti taikomos pagal Lietuvos teisės aktus įregistruotiems informuotiesiems ar profesionaliesiems investuotojams skirtoms kolektyvinio investavimo subjektų finansinėms ataskaitoms, ir Europos Sąjungos direktyvos 2013/34/ES dėl tam tikrų rūšių įmonių metinių finansinių ataskaitų nuostatos, kurios reglamentuoja akcinių bendrovių ir ūkinių bendrijų, kurių visi tikrieji nariai yra akcinės bendrovės ar uždarosios akcinės bendrovės, finansinių ataskaitų sudarymą ir turi būti taikomos investicinėms bendrovėms.

Investicinių bendrovių balanso ir pelno (nuostolių) ataskaitų formos išdėstytos nauja redakcija. Kolektyvinio investavimo subjektų ir pensijų fondų turto ir įsipareigojimų tikrosios vertės nustatymo reikalavimai papildyti reguliuojamoje rinkoje ar daugiašalėje prekybos sistemoje sudarytų sandorių metu įsigyto ar parduoto finansinio turto registravimo apskaitoje pasirinkimo galimybe – registruoti prekybos datą arba atsiskaitymo datą. Patikslinti finansinių ataskaitų sudarymo reikalavimai sudėtinio kolektyvinio investavimo subjektams ir jų subfondams. Kolektyvinio investavimo subjekto finansinių metų aiškinamojo rašto pastabų dalyje nereikalaujama

pateikti informacijos apie ataskaitinio laikotarpio pinigų srautus.

2011 metų pabaigoje patvirtintas 43-iasis VAS „Kredito unijų apskaita ir finansinės atskaitos“ parengtas atsižvelgiant į diskusijų su Lietuvos banku ir Lietuvos kredito unijų asociacijos atstovais išvadas ir į Lietuvos auditorių rūmų organizuoto susitikimo dėl kredito unijų apskaitos ir audito 2011 m. sausio 20 d. protokolinių nutarimų. Vėlesni šio standarto pakeitimai yra susiję su sudaromų finansinių ataskaitų formų papildymu antro parašo rekvizitu ir atskleidimo reikalavimų iš kitų VAS perkėlimu į 6-ąjį VAS „Aiškinamasis raštas“.

2012 metais priimtas 38-asis VAS „Neribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų ir mažųjų bendrijų buhalterinė apskaita ir finansinės atskaitos“ pakeitė 36-ąjį VAS „Neribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų buhalterinė apskaita ir finansinė atskaitomybė“, kuris nuo 2013 m. sausio 1 d. neteko galios. Standartas nustatė mažųjų bendrijų ir neribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų, t. y. tikrųjų ūkinių bendrijų, komanditinių ūkinių bendrijų ir individualių įmonių, buhalterinės apskaitos ir finansinių ataskaitų rinkinio sudėties, turinio ir sudarymo reikalavimus. Pagal standarto nuostatas mažosios bendrijos ir neribotos civilinės atsakomybės juridiniai asmenys naudojo vienodas pavyzdines balanso ir pelno (nuostolių) atskaitos formas, skyrėsi tik neribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų ir mažųjų bendrijų nuosavo kapitalo apskaitos ir aiškinamajame rašte atskleidžiamos informacijos reikalavimai. Palyginti su akcinių ar uždarytųjų akcinių bendrovių apskaitos tvarkymo ir finansinių ataskaitų sudarymo, standartas nustatė daug paprastesnius reikalavimus: nereikalaujama rengti pinigų srautų atskaitos, vertinti turto ir įsipareigojimų tikrąją vertę, atsargų grynąja galimo realizavimo verte, perkainoti ilgalaikio materialiojo turto, nuvertinti turtą, sudaryti atidėjinių, skaičiuoti atidėtąjį pelno mokesį, retrospektyviu būdu taisyti apskaitos klaidų ir keisti apskaitos politikos. Vėliau standartas buvo papildytas nuostata, pagal kurią tikrosios ūkinės bendrijos ir komanditinės ūkinės bendrijos, teisės aktų nustatyta tvarka veikiančios kaip kolektyvinio investavimo subjektai, apskaitą tvarkytų ir finansines atskaitas sudarytų pagal 39-ąjį VAS „Kolektyvinio investavimo subjektų ir pensijų fondų apskaita, finansinės atskaitos“. Atsižvelgiant į kitų VAS pakeitimus, atlikus įgyvendinant 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2013/34/ES ir Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo Nr. IX-575 pakeitimo įstatymą ir įsigaliosiančius nuo 2016 metų, yra pakeistos standarto nuostatos dėl finansinių ataskaitų straipsnių detalizavimo ir privalomų finansinių ataskaitų formų, nereikalaujama rengti nuosavo kapitalo pokyčių atskaitos, nuostatos dėl likvidavimo suderintos su nauja 28-ojo VAS „Įmonių likvidavimas“ redakcija.

2015 metais patvirtintas naujausias 32-asis VAS „Tikrosios vertės nustatymas“ buvo parengtas vadovaujantis 13-uju tarptautiniu finansinės atskaitomybės standartu „Tikrosios vertės nustatymas“ (13 TFAS). Šio standarto nuostatos taikomos perspektyviai. Jame pateikta nauja termino *tikroji vertė* apibrėžtis skiriasi nuo anksčiau galiojusios ir standartuose vartotos apibrėžties. Ši apibrėžtis patikslinta atsižvelgiant į 13 TFAS ir tarptautiniuose vertinimo standartuose pateiktas tikrosios vertės apibrėžtis. 32-ajame VAS aptariamos pagrindinės turto ir įsipareigojimų savybės, į kurias įkainodami turtą ir įsipareigojimus vertės nustatymo dieną turėtų atsižvelgti rinkos dalyviai, apibrėžiamos pagrindinė ir kita labiausiai tinkanti rinka, vertės nustatymo diena, nurodoma, į kokius veiksnius rinkos dalyviai turėtų atsižvelgti. Taip pat apibrėžti pagrindiniai tikrosios vertės nustatymo metodai ir rodikliai, kuriuos naudojant patikimai nustatoma tikroji vertė, skirstymas į tris patikimumo lygius. Numatyta

galimybė, įvykdžius tam tikras standarte numatytas sąlygas, nustatyti žemės, pastatų ir statinių tikrąją vertę pagal VĮ Registrų centro skelbiamą vidutinę rinkos vertę.

Kadangi pagal Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo ir Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymo nuostatas, Lietuvos banko valdybos 1996 m. rugpjūčio 15 d. nutarimu Nr. 230 patvirtintus *Kredito įstaigų, valdymo įmonių ir finansų maklerio įmonių finansinės apskaitos tvarkymo ir finansinių ataskaitų rinkinių rengimo politikos pagrindinius principus* finansų maklerio ir valdymo įmonės tvarkydamos apskaitą ir rengdamos finansines ataskaitas privalo vadovautis tarptautiniais apskaitos standartais, 33-iasis VAS „Finansų maklerio įmonių ir valdymo įmonių finansinė atskaitomybė“ pripažintas netekusiu galios. Netekusiu galios taip pat pripažintas ir 30-asis VAS „Susiję asmenys“, nes susijusių šalių atskleidimo aiškinamajame rašte reikalavimai perkelti į 6-ąjį VAS „Aiškinamasis raštas“.

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Audito ir
apskaitos tarnybos
direktoriaus 2009 m.
gegužės 5 d. įsakymu Nr.
VAS-2

VERSLO APSKAITOS STANDARTŲ RENGIMO PRINCIPAI

Tikslas. Šiais Verslo apskaitos standartų rengimo principais siekiama apibrėžti aiškias gaires, kuriomis vadovaujantis turi būti rengiami ir keičiami verslo apskaitos standartai.

Principai.

1. Verslo apskaitos standartų (VAS) nuostatomis įgyvendinamos Europos Sąjungos direktyvos, reglamentuojančios finansinių ataskaitų ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų (finansinės ataskaitos) sudarymą. Perkelti Europos Sąjungos direktyvų (ES direktyvos), reglamentuojančių finansinių ataskaitų sudarymą, nuostatas į VAS, laikomasi tų nuostatų įgyvendinimo terminų ir šių principų:

1.1. proporcingumo – esant kelioms perkelti pasirinktinoms ES direktyvų nuostatomis, prioritetą teikiamas labiau atitinkančioms Lietuvos Respublikoje pripažintą finansinių ataskaitų sudarymo patirtį;

1.2. suderinamumo – esant kelioms perkelti pasirinktinoms ES direktyvų nuostatomis, prioritetą teikiamas atitinkančioms tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų¹ (TFAS) nuostatas, kuriomis remiamasi rengiant ir keičiant VAS;

1.3. taikymo – esant ES direktyvų nuostatų, taikytinų tik kai kurioms įmonėms, kurios savo finansines atskaitas sudaro ne pagal VAS, šios nuostatos į VAS yra perkeltos tik jei yra pritaikomos ir kitoms įmonėms, sudarančioms finansines atskaitas pagal VAS reikalavimus, ir (arba) yra būtinos Lietuvos sąlygomis;

1.4. hierarchijos – siekiant išvengti skirtingo tų pačių ES direktyvų nuostatų aiškinimo atskiruose teisės aktuose ir dažno VAS keitimo, perkeltos tik į Lietuvos Respublikos įstatymus ar kitus nacionalinius teisės aktus neperkeltos nuostatos.

2. Europos Sąjungos reglamentai ir kiti tiesioginio taikymo ES teisės aktai, reglamentuojantys finansinių ataskaitų sudarymą, nėra perkelti į VAS. Kitų ES teisės aktų reikalavimai gali būti perkelti į VAS, jei jų nuostatos yra aktualios finansinių ataskaitų vartotojams.

3. VAS rengiami remiantis TFAS, kurie yra patvirtinami Europos Komisijos reglamentais. Rengiant VAS, TFAS nuostatomis remiamasi tik jei jų taikymas leistų finansinėse atskaitose tikrai ir teisingai parodyti įmonės turtą, nuosavą kapitalą, įsipareigojimus, pajamas ir sąnaudas, pinigų srautus ir yra:

3.1. proporcingas – TFAS nuostatos, taikytinos įmonėms, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, tačiau kurios yra mažai pritaikomos kitose įmonėse, neperkeltos. Todėl ne kiekvienas TFAS pakeitimas ar priimtas naujas TFAS lemia, kad bus keičiami ar rengiami nauji VAS. Esant pasirinkimo galimybei, prioritetą teikiamas TFAS nuostatomis, kurios labiau tinka mažų ir

vidutinių įmonių finansinių ataskaitų sudarymui.

3.2. praktiškas – TFAS nuostatos, taikomos sudėtingų ūkinių operacijų, kurios dažniausiai pasitaiko tik didelių tarptautinių įmonių ar finansų įstaigų praktikoje, apskaitai gali būti perkeliama į VAS tik įvertinus jų pritaikymą Lietuvos verslo sąlygomis. Nustačius, kad tokios TFAS nuostatos galėtų padidinti finansinių ataskaitų patikimumą, o kartu būtų ir paprasčiau pritaikomos, perkeliama paprastesnė ir mažiau taikymo sąnaudų reikalaujanti nuostata.

3.3. tikslingas – TFAS nuostatos, taikomos Lietuvos Respublikoje ypač retai pasitaikančių ūkinių operacijų apskaitai, neperkeliamos.

3.4. perspektyvus – vengiama remtis TFAS nuostatomis, dėl kurių tikslingumo dar vyksta viešos diskusijos ir kurias Tarptautinių apskaitos standartų valdyba artimiausiu metu planuoja keisti ar kurias pakeisti reikalauja Europos Komisija (ar Europos finansinės atskaitomybės patariamoji grupė). Tačiau, priešingai, siekiama remtis tomis TFAS nuostatomis, kurių tikslingumas pasaulyje yra plačiai pripažįstamas ir laikomas perspektyviu.

3.5. universalus – būdingi TFAS taikymo pavyzdžiai, kurie gali būti pritaikytini tik tam tikroms įmonėms, nėra perkeliama į VAS, tačiau gali būti perkeliama į jų metodines rekomendacijas.

ⁱ *Tarptautiniai finansinės atskaitomybės standartai, tarptautiniai apskaitos standartai, Tarptautinio finansinės atskaitomybės aiškinimo komiteto (TFAAK), buvusio Nuolatinio aiškinimo komiteto (NAK) aiškinimai.*

PATVIRTINTA

Audito ir apskaitos tarnybos
direktorius 2015 m. balandžio 13 d.
įsakymu Nr. VAS-15

PAVYZDINIS SĄSKAITŲ PLANAS

(Su pakeitimais, galiojančiais nuo 2016-01-29)

1 ILGALAIKIS TURTAS

11 Nematerialusis turtas

111 Plėtos darbai

1110 Plėtos darbų atlikimo savikaina

1118 Plėtos darbų vertės amortizacija (–)

1119 Plėtos darbų vertės sumažėjimas (–)

112 Prestižas

1120 Prestižo įsigijimo savikaina

1128 Prestižo vertės amortizacija (–)

1129 Prestižo vertės sumažėjimas (–)

113 Programinė įranga

1130 Programinės įrangos įsigijimo savikaina

1138 Programinės įrangos vertės amortizacija (–)

1139 Programinės įrangos vertės sumažėjimas (–)

114 Koncesijos, patentai, licencijos, prekių ženklai ir panašios teisės

1140 Koncesijų, patentų, licencijų, prekių ženklų ir panašių teisių įsigijimo savikaina

1148 Koncesijų, patentų, licencijų, prekių ženklų ir panašių teisių vertės amortizacija (–)

1149 Koncesijų, patentų, licencijų, prekių ženklų ir panašių teisių vertės sumažėjimas (–)

115 Kitas nematerialusis turtas

1150 Kito nematerialiojo turto įsigijimo savikaina

1158 Kito nematerialiojo turto vertės amortizacija (–)

1159 Kito nematerialiojo turto vertės sumažėjimas (–)

116 Sumokėti avansai už nematerialųjį turtą

12 Materialusis turtas

120 Žemė

1200 Žemės įsigijimo savikaina

1201 Žemės vertės pokytis dėl perkainojimo

1209 Žemės vertės sumažėjimas (–)

- 121 Pastatai ir statiniai
 - 1210 Pastatų ir statinių įsigijimo savikaina
 - 1211 Pastatų ir statinių vertės pokytis dėl perkainojimo
 - 1212 Ruošiami naudoti pastatai ir statiniai
 - 1217 Pastatų ir statinių įsigijimo savikainos nusidėvėjimas (-)
 - 1218 Pastatų ir statinių vertės pokyčio dėl perkainojimo nusidėvėjimas (-)
 - 1219 Pastatų ir statinių vertės sumažėjimas (-)
- 122 Mašinos ir įranga
 - 1220 Mašinų ir įrangos įsigijimo savikaina
 - 1221 Mašinų ir įrangos vertės pokytis dėl perkainojimo
 - 1222 Ruošiamos naudoti mašinos ir įranga
 - 1227 Mašinų ir įrangos įsigijimo savikainos nusidėvėjimas (-)
 - 1228 Mašinų ir įrangos vertės pokyčio dėl perkainojimo nusidėvėjimas (-)
 - 1229 Mašinų ir įrangos vertės sumažėjimas (-)
- 123 Transporto priemonės
 - 1230 Transporto priemonių įsigijimo savikaina
 - 1231 Transporto priemonių vertės pokytis dėl perkainojimo
 - 1232 Ruošiamos naudoti transporto priemonės
 - 1237 Transporto priemonių įsigijimo savikainos nusidėvėjimas (-)
 - 1238 Transporto priemonių vertės pokyčio dėl perkainojimo nusidėvėjimas (-)
 - 1239 Transporto priemonių vertės sumažėjimas (-)
- 124 Kiti įrenginiai, prietaisai ir įrankiai
 - 1240 Kitų įrenginių, prietaisų ir įrankių įsigijimo savikaina
 - 1241 Kitų įrenginių, prietaisų ir įrankių vertės pokytis dėl perkainojimo
 - 1242 Ruošiami naudoti kiti įrenginiai, prietaisai ir įrankiai
 - 1247 Kitų įrenginių, prietaisų ir įrankių įsigijimo savikainos nusidėvėjimas (-)
 - 1248 Kitų įrenginių, prietaisų ir įrankių vertės pokyčio dėl perkainojimo nusidėvėjimas (-)
 - 1249 Kitų įrenginių, prietaisų ir įrankių vertės sumažėjimas (-)
- 125 Investicinis turtas
 - 1250 Žemė, kaip investicinis turtas
 - 12500 Žemės, kaip investicinio turto, įsigijimo savikaina
 - 12503 Žemės, kaip investicinio turto, tikrosios vertės pokytis (+ / -)
 - 12509 Žemės, kaip investicinio turto, vertės sumažėjimas (-)
 - 1251 Pastatai, kaip investicinis turtas
 - 12510 Pastatų, kaip investicinio turto, įsigijimo savikaina
 - 12513 Pastatų, kaip investicinio turto, tikrosios vertės pokytis (+ / -)
 - 12517 Pastatų, kaip investicinio turto, įsigijimo savikainos nusidėvėjimas (-)

- 12519 Pastatų, kaip investicinio turto, vertės sumažėjimas (–)
- 126 Sumokėti avansai ir vykdomi materialiojo turto statybos (gamybos) darbai
 - 1260 Sumokėti avansai už ilgalaikį materialųjį turtą
 - 1261 Vykdomi materialiojo turto statybos (gamybos) darbai
 - 12610 Statomas (gaminamas) ar rekonstruojamas ilgalaikis materialusis turtas
 - 12611 Statomo (gaminamo) ar rekonstruojamo ilgalaikio materialiojo turto vertės pokytis dėl perkainojimo
 - 12619 Statomo ar rekonstruojamo ilgalaikio materialiojo turto vertės sumažėjimas (–)
- 127 Turtas, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė
 - 1270 Turto, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, įsigijimo savikaina
 - 1271 Turto, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, vertės pokytis dėl perkainojimo
 - 1272 Ruošiamas naudoti turtas, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė
 - 1277 Turto, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, įsigijimo savikainos nusidėvėjimas (–)
 - 1278 Turto, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, vertės pokyčio dėl perkainojimo nusidėvėjimas (–)
 - 1279 Turto, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, vertės sumažėjimas (–)
- 128 Centralizuotai valdomas valstybės turtas
 - 1280 Centralizuotai valdomo valstybės turto įsigijimo savikaina
 - 1281 Centralizuotai valdomo valstybės turto vertės pokytis dėl perkainojimo
 - 1282 Ruošiamas naudoti centralizuotai valdomas valstybės turtas
 - 1287 Centralizuotai valdomo valstybės turto įsigijimo savikainos nusidėvėjimas (–)
 - 1288 Centralizuotai valdomo valstybės turto vertės pokyčio dėl perkainojimo nusidėvėjimas (–)
 - 1289 Centralizuotai valdomo valstybės turto vertės sumažėjimas (–)

16 Finansinis turtas

- 160 Įmonių grupės įmonių akcijos
 - 1600 Patronuojančiosios įmonės akcijų vertė
 - 16000 Patronuojančiosios įmonės akcijų įsigijimo savikaina
 - 16009 Patronuojančiosios įmonės akcijų vertės sumažėjimas (–)
 - 1601 Patronuojamųjų įmonių akcijų vertė
 - 16010 Patronuojamųjų įmonių akcijų įsigijimo savikaina
 - 16019 Patronuojamųjų įmonių akcijų vertės sumažėjimas (–)

- 161 Paskolos įmonių grupės įmonėms
 - 1610 Paskolos patrunuojančiajai įmonei
 - 16100 Patrunuojančiajai įmonei suteiktų paskolų vertė
 - 16109 Patrunuojančiajai įmonei suteiktų paskolų vertės sumažėjimas (-)
 - 1611 Paskolos patrunuojamosioms įmonėms
 - 16110 Patrunuojamosioms įmonėms suteiktų paskolų vertė
 - 16119 Patrunuojamosioms įmonėms suteiktų paskolų vertės sumažėjimas (-)
- 162 Iš įmonių grupės įmonių gautinos sumos
 - 1620 Iš patrunuojančiosios įmonės gautinos sumos
 - 16200 Iš patrunuojančiosios įmonės gautinų sumų vertė
 - 16209 Iš patrunuojančiosios įmonės gautinų sumų vertės sumažėjimas (-)
 - 1621 Iš patrunuojamųjų įmonių gautinos sumos
 - 16210 Iš patrunuojamųjų įmonių gautinų sumų vertė
 - 16219 Iš patrunuojamųjų įmonių gautinų sumų vertės sumažėjimas (-)
- 163 Asocijuotųjų įmonių akcijos
 - 1630 Asocijuotųjų įmonių akcijų įsigijimo savikaina
 - 1639 Asocijuotųjų įmonių akcijų vertės sumažėjimas (-)
- 164 Paskolos asocijuotosioms įmonėms
 - 1640 Asocijuotosioms įmonėms suteiktų paskolų vertė
 - 1649 Asocijuotosioms įmonėms suteiktų paskolų vertės sumažėjimas (-)
- 165 Iš asocijuotųjų įmonių gautinos sumos
 - 1650 Iš asocijuotųjų įmonių gautinų sumų vertė
 - 1651 Iš asocijuotųjų įmonių gautinų sumų vertės sumažėjimas (-)
- 166 Ilgalaikės investicijos
 - 1660 Kitų įmonių nuosavybės vertybiniai popieriai
 - 16600 Kitų įmonių nuosavybės vertybinių popierių įsigijimo savikaina
 - 16601 Kitų įmonių nuosavybės vertybinių popierių tikrosios vertės pokytis (+ / -)
 - 16609 Kitų įmonių nuosavybės vertybinių popierių vertės sumažėjimas (-)
 - 1661 Ne nuosavybės vertybiniai popieriai
 - 16610 Iki išpirkimo laikomi ne nuosavybės vertybiniai popieriai
 - 166100 Iki išpirkimo laikomų ne nuosavybės vertybinių popierių įsigijimo savikaina
 - 166101 Iki išpirkimo laikomų ne nuosavybės vertybinių popierių amortizuotos savikainos pokytis (+ / -)
 - 166109 Iki išpirkimo laikomų ne nuosavybės vertybinių popierių vertės sumažėjimas (-)

- 16611 Kiti ne nuosavybės vertybiniai popieriai
 - 166110 Kitų ne nuosavybės vertybinių popierių įsigijimo savikaina
 - 166111 Kitų ne nuosavybės vertybinių popierių tikrosios vertės pokytis (+ / -)
 - 166119 Kitų ne nuosavybės vertybinių popierių vertės sumažėjimas (-)
 - 1664 Kiti vertybiniai popieriai
 - 16640 Kitų vertybinių popierių įsigijimo savikaina
 - 16641 Kitų vertybinių popierių tikrosios vertės pokytis (+ / -)
 - 16649 Kitų vertybinių popierių vertės sumažėjimas (-)
 - 1665 Terminuotieji indėliai
 - 167 Po vienu metų gautinos sumos
 - 1670 Po vienu metų gautinos pirkėjų skolos
 - 16700 Gautinų pirkėjų skolų vertė
 - 16709 Gautinų pirkėjų skolų vertės sumažėjimas (-)
 - 1671 Suteiktos paskolos
 - 16710 Suteiktų paskolų vertė
 - 16719 Suteiktų paskolų sumų vertės sumažėjimas (-)
 - 1672 Po vienu metų gautinos lizingo (finansinės nuomos) sumos
 - 1674 Kitos po vienu metų gautinos sumos
 - 16740 Gautinų sumų vertė
 - 16749 Gautinų sumų vertės sumažėjimas (-)
 - 168 Kitas finansinis turtas
 - 1680 Sumokėti avansai už finansinį turtą
 - 1681 Iš išvestinių finansinių priemonių atsiradęs finansinis turtas
 - 1682 Kitas ilgalaikis finansinis turtas
 - 16820 Kito ilgalaikio finansinio turto įsigijimo savikaina
 - 16821 Kito ilgalaikio finansinio turto tikrosios vertės pokytis (+ / -)
 - 16829 Kito ilgalaikio finansinio turto vertės sumažėjimas (-)
- 17 Kitas ilgalaikis turtas**
- 171 Atidėtojo pelno mokesčio turtas
 - 172 Biologinis turtas
 - 1720 Daugiamečiai sodiniai
 - 17200 Daugiamečių sodinių įsigijimo savikaina
 - 17201 Daugiamečių sodinių tikrosios vertės pokytis (+ / -)
 - 17209 Daugiamečių sodinių vertės sumažėjimas (-)
 - 1725 Gyvuliai ir kiti gyvūnai
 - 17250 Produktyvieji ir darbiniai gyvuliai

- 172500 Produktyviųjų ir darbinių gyvulių įsigijimo savikaina
- 172501 Produktyviųjų ir darbinių gyvulių tikrosios vertės pokytis (+ / -)
- 172509 Produktyviųjų ir darbinių gyvulių vertės sumažėjimas (-)
- 17251 Auginami ir penimi gyvuliai ir kiti gyvūnai
 - 172510 Auginamų ir penimų gyvulių ir kitų gyvūnų įsigijimo savikaina
 - 172511 Auginamų ir penimų gyvulių ir kitų gyvūnų tikrosios vertės pokytis (+ / -)
 - 172519 Auginamų ir penimų gyvulių ir kitų gyvūnų vertės sumažėjimas (-)
- 173 Kitas turtas
 - 1730 Kito turto įsigijimo savikaina
 - 1731 Kito turto tikrosios vertės pokytis (+ / -)
 - 1739 Kito turto vertės sumažėjimas (-)

2 TRUMPALAIKIS TURTAS

20 Atsargos

- 201 Žaliavos, medžiagos ir komplektavimo detalės
 - 2010 Žaliavų, medžiagų ir komplektavimo detalių įsigijimo savikaina
 - 2011 Žaliavos, medžiagos ir komplektavimo detalės kelyje
 - 2012 Žaliavos, medžiagos ir komplektavimo detalės pas trečiuosius asmenis
 - 2019 Žaliavų, medžiagų ir komplektavimo detalių vertės sumažėjimas (-)
- 202 Nebaigta produkcija ir vykdomi darbai
 - 2020 Nebaigta produkcija
 - 20200 Nebaigtos produkcijos savikaina
 - 20209 Nebaigtos produkcijos vertės sumažėjimas (-)
 - 2021 Vykdomi darbai
 - 20210 Vykdomų darbų savikaina
 - 20219 Vykdomų darbų vertės sumažėjimas (-)
- 203 Produkcija
 - 2030 Produkcijos savikaina
 - 2035 Produkcija kelyje
 - 2036 Produkcija pas trečiuosius asmenis
 - 2039 Produkcijos vertės sumažėjimas (-)
- 204 Pirktos prekės, skirtos perparduoti
 - 2040 Pirtų prekių, skirtų perparduoti, įsigijimo savikaina
 - 2045 Pirktos prekės, skirtos perparduoti, kelyje

- 2046 Pirktos prekės, skirtos perparduoti, pas trečiuosius asmenis
- 2049 Pirkėtų prekių, skirtų perparduoti, vertės sumažėjimas (–)
- 205 Biologinis turtas
 - 2050 Gyvuliai ir kiti gyvūnai
 - 20500 Produktyvieji ir darbiniai gyvuliai
 - 205000 Produktyviųjų ir darbinių gyvulių įsigijimo savikaina
 - 205001 Produktyviųjų ir darbinių gyvulių tikrosios vertės pokytis (+ / –)
 - 205009 Produktyviųjų ir darbinių gyvulių vertės sumažėjimas (–)
 - 20501 Auginami ir penimi gyvuliai ir kiti gyvūnai
 - 205010 Auginamų ir penimų gyvulių ir kitų gyvūnų įsigijimo savikaina
 - 205011 Auginamų ir penimų gyvulių ir kitų gyvūnų tikrosios vertės pokytis (+ / –)
 - 205019 Auginamų ir penimų gyvulių ir kitų gyvūnų vertės sumažėjimas (–)
 - 2051 Pasėliai
 - 20510 Pasėlių savikaina
 - 20511 Pasėlių tikrosios vertės pokytis (+ / –)
 - 20519 Pasėlių vertės sumažėjimas (–)
- 206 Ilgalaikis materialusis turtas, skirtas parduoti
 - 2060 Ilgalaikio materialiojo turto, skirto parduoti, savikaina
 - 2069 Ilgalaikio materialiojo turto, skirto parduoti, vertės sumažėjimas (–)
- 207 Nematerialusis turtas, skirtas parduoti
 - 2070 Nematerialiojo turto, skirto parduoti, savikaina
 - 2079 Nematerialiojo turto, skirto parduoti, vertės sumažėjimas (–)
- 208 Sumokėti avansai
 - 2080 Sumokėti avansai tiekėjams
 - 2084 Užstatas
 - 2089 Sumokėtų avansų vertės sumažėjimas (–)

24 Per vienus metus gautinos sumos

- 241 Pirkėjų skolos
 - 2410 Pirkėjų skolų vertė
 - 2419 Pirkėjų skolų vertės sumažėjimas (–)
- 242 Įmonių grupės įmonių skolos
 - 2420 Patronuojančiosios įmonės skolos
 - 24200 Patronuojančiosios įmonės skolų vertė
 - 24209 Patronuojančiosios įmonės skolų vertės sumažėjimas (–)

- 2421 Patronuojamųjų įmonių skolos
 - 24210 Patronuojamųjų įmonių skolų vertė
 - 24219 Patronuojamųjų įmonių skolų vertės sumažėjimas (-)
- 243 Asocijuotųjų įmonių skolos
 - 2430 Asocijuotųjų įmonių skolų vertė
 - 2439 Asocijuotųjų įmonių skolų vertės sumažėjimas (-)
- 244 Kitos gautinos sumos
 - 2440 Suteiktos paskolos
 - 24400 Suteiktų paskolų vertė
 - 24409 Suteiktų paskolų vertės sumažėjimas (-)
 - 2441 Gautinas pridėtinės vertės mokestis
 - 2442 Iš anksto sumokėtas pelno mokestis
 - 2443 Mokesčių permokos
 - 2444 VSDF skola įmonei
 - 2445 Iš atskaitingų asmenų gautinos sumos
 - 24450 Iš atskaitingų asmenų gautinų sumų vertė
 - 24459 Iš atskaitingų asmenų gautinų sumų vertės sumažėjimas (-)
 - 2446 Kitos gautinos skolos
 - 24460 Kitų gautinos skolų vertė
 - 24469 Kitų gautinų skolų vertės sumažėjimas (-)
 - 2447 Su įmonės savininkais susijusios sumos
 - 24471 Įmonės savininkams avansu išmokėtas pelnas
 - 24472 Įmonės savininkų asmeniniams poreikiams išmokėtos lėšos
 - 2449 Kitos abejotinos skolos (-)

26 Trumpalaikės investicijos

- 261 Įmonių grupės įmonių akcijos
 - 2610 Patronuojančiosios įmonės akcijų vertė
 - 26100 Patronuojančiosios įmonės akcijų įsigijimo savikaina
 - 26101 Patronuojančiosios įmonės akcijų tikrosios vertės pokytis (+ / -)
 - 26103 Patronuojančiosios įmonės akcijų vertės sumažėjimas (-)
- 2611 Patronuojamųjų įmonių akcijų vertė
 - 26110 Patronuojamųjų įmonių akcijų įsigijimo savikaina
 - 26111 Patronuojamųjų įmonių akcijų tikrosios vertės pokytis (+ / -)
 - 26112 Patronuojamųjų įmonių akcijų vertės sumažėjimas (-)
- 262 Kitos investicijos
 - 2620 Kitų įmonių nuosavybės vertybiniai popieriai
 - 26200 Kitų įmonių nuosavybės vertybinių popierių įsigijimo savikaina

- 26201 Kitų įmonių nuosavybės vertybinių popierių tikrosios vertės pokytis (+ / -)
- 26209 Kitų įmonių nuosavybės vertybinių popierių vertės sumažėjimas (-)
- 2621 Ne nuosavybės vertybiniai popieriai
 - 26210 Iki išpirkimo laikomi ne nuosavybės vertybiniai popieriai
 - 262100 Iki išpirkimo laikomų ne nuosavybės vertybinių popierių įsigijimo savikaina
 - 262101 Iki išpirkimo laikomų ne nuosavybės vertybinių popierių amortizuotos savikainos pokytis (+ / -)
 - 262109 Iki išpirkimo laikomų ne nuosavybės vertybinių popierių vertės sumažėjimas (-)
 - 26211 Kiti ne nuosavybės vertybiniai popieriai
 - 262110 Kitų ne nuosavybės vertybinių popierių įsigijimo savikaina
 - 262111 Kitų ne nuosavybės vertybinių popierių tikrosios vertės pokytis (+ / -)
 - 262119 Kitų ne nuosavybės vertybinių popierių vertės sumažėjimas (-)
- 2622 Kiti vertybiniai popieriai
 - 26220 Kitų vertybinių popierių įsigijimo savikaina
 - 26221 Kitų vertybinių popierių tikrosios vertės pokytis (+ / -)
 - 26229 Kitų vertybinių popierių vertės sumažėjimas (-)
- 2623 Terminuotieji indėliai
- 2624 Iš išvestinių finansinių priemonių atsiradęs finansinis turtas
 - 26240 Iš išvestinių finansinių priemonių atsiradusio finansinio turto įsigijimo savikaina
 - 26241 Iš išvestinių finansinių priemonių atsiradusio finansinio turto tikrosios vertės pokytis (+ / -)
 - 26249 Iš išvestinių finansinių priemonių atsiradusio finansinio turto vertės sumažėjimas (-)

27 Pinigai ir pinigų ekvivalentai

- 271 Sąskaitos bankuose
- 272 Kasa
- 273 Pinigai kelyje
- 274 Pinigų ekvivalentai
- 279 Įšaldytos lėšos (-)

29 Ateinančių laikotarpių sąnaudos ir sukauptos pajamos

- 291 Ateinančių laikotarpių sąnaudos
- 292 Sukauptos pajamos

3 NUOSAVAS KAPITALAS

30 Kapitalas

- 301 Įstatinis pasirašytasis kapitalas (pagrindinis kapitalas)
 - 3011 Paprastosios akcijos
 - 3012 Privilegiuotosios akcijos
 - 3013 Darbuotojų akcijos
 - 3014 Pajai
- 302 Pasirašytasis neapmokėtas kapitalas (–)
- 303 Savos akcijos (pajai) (–)
- 305 Įmonės savininko kapitalas
- 306 Turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkantis kapitalas
- 307 Centralizuotai valdomą valstybės turtą atitinkantis kapitalas
- 308 Savininkų įnašai
- 309 Nesumokėti savininkų įnašai (–)

31 Akcijų priedai

32 Perkainojimo rezervas

- 321 Ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezervas
- 322 Finansinio turto perkainojimo rezervas

33 Rezervai

- 331 Privalomasis arba atsargos (rezervinis) kapitalas
- 332 Savoms akcijoms įsigyti
- 333 Kiti rezervai

34 Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)

- 341 Ataskaitinių metų nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)
 - 3411 Pelno (nuostolių) ataskaitoje pripažintas ataskaitinių metų grynasis pelnas (nuostoliai)
 - 3412 Pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažintas ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)
 - 342 Ankstesnių metų nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)
 - 3421 Pelno (nuostolių) ataskaitoje pripažintas ankstesnių metų pelnas (nuostoliai)
 - 3422 Pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažintas ankstesnių metų pelnas (nuostoliai)
 - 3423 Ankstesnių metų pelnas (nuostoliai) dėl apskaitos politikos keitimo
 - 3424 Ankstesnių metų esminių klaidų taisymo pelnas (nuostoliai)

390 Bendra sąskaitų suvestinė

4 ĮSIPAREIGOJIMAI

40 Dotacijos, subsidijos

- 401 Su turtu susijusios dotacijos
- 402 Su pajamomis susijusios dotacijos

41 Atidėjiniai

- 411 Pensijų ir panašių įsipareigojimų atidėjiniai
- 412 Mokesčių atidėjiniai
- 413 Kiti atidėjiniai

42 Po vienu metų mokėtinos sumos ir kiti ilgalaikiai įsipareigojimai

- 421 Skoliniai įsipareigojimai
 - 4210 Skolos pagal ne nuosavybės vertybinius popierius
 - 4211 Lizingo (finansinės nuomos) ar panašūs įsipareigojimai
 - 4213 Iš išvestinių finansinių priemonių atsiradę įsipareigojimai
 - 4214 Kiti skoliniai įsipareigojimai
- 422 Skolos kredito įstaigoms
 - 4220 Ilgalaikiai įsipareigojimai pagal paskolų sutartis
 - 4221 Kiti įsipareigojimai
- 423 Gauti avansai
 - 4230 Iš pirkėjų gauti avansai
 - 4231 Iš paslaugų gavėjų gauti avansai
- 424 Skolos tiekėjams
- 425 Pagal vekselius ir čekius mokėtinos sumos
- 426 Įmonių grupės įmonėms mokėtinos sumos
 - 4260 Patronuojančiajai įmonei mokėtinos sumos
 - 4261 Patronuojamosioms įmonėms mokėtinos sumos
- 427 Asocijuotosioms įmonėms mokėtinos sumos
- 428 Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai

44 Per vienus metus mokėtinos sumos ir kiti trumpalaikiai įsipareigojimai

- 440 Skoliniai įsipareigojimai
 - 4400 Skolos pagal ne nuosavybės vertybinius popierius
 - 4401 Lizingo (finansinės nuomos) ar panašių įsipareigojimų einamųjų metų dalis
 - 4402 Iš išvestinių finansinių priemonių atsiradę įsipareigojimai

- 4403 Kitų ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis
- 4404 Kiti skoliniai įsipareigojimai
- 441 Skolos kredito įstaigoms
 - 4410 Įsipareigojimai pagal trumpalaikių paskolų sutartis
 - 4411 Skolų kredito įstaigoms einamųjų metų dalis
 - 4413 Kiti įsipareigojimai
- 442 Gauti avansai
 - 4420 Iš pirkėjų gauti avansai
 - 4421 Iš paslaugų gavėjų gauti avansai
- 443 Skolos tiekėjams
 - 4430 Skolos tiekėjams už prekes ir paslaugas
 - 4431 Kitos skolos tiekėjams
- 444 Pagal vekselius ir čekius mokėtinos sumos
- 445 Įmonių grupės įmonėms mokėtinos sumos
 - 4450 Patronuojančiajai įmonei mokėtinos sumos
 - 4451 Patronuojamosioms įmonėms mokėtinos sumos
- 446 Asocijuotosioms įmonėms mokėtinos sumos
- 447 Pelno mokesčio įsipareigojimai
 - 4470 Pelno mokesčio įsipareigojimai
 - 4471 Kiti panašūs įsipareigojimai
- 448 Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai
 - 4480 Mokėtinas darbo užmokestis
 - 4481 Mokėtinas gyventojų pajamų mokestis
 - 4482 Mokėtinos socialinio draudimo įmokos
 - 4483 Mokėtinos garantinio fondo įmokos
 - 4484 Kitos išmokos darbuotojams
 - 4485 Atostoginių kaupiniai
 - 4486 Mokėtinos privalomojo sveikatos draudimo įmokos
- 449 Kitos mokėtinos sumos
 - 4490 Mokėtini dividendai
 - 4491 Mokėtinos tantžemos
 - 4492 Mokėtinas pridėtinės vertės mokestis
 - 4493 Kiti į biudžetą mokėtini mokesčiai
 - 4494 Kitos mokėtinos sumos
 - 4495 Įmonės savininkams mokėtinos sumos

49 Sukauptos sąnaudos ir ateinančių laikotarpių pajamos

- 491 Sukauptos sąnaudos
- 492 Ateinančių laikotarpių pajamos

5 PAJAMOS

50 Pardavimo pajamos

- 500 Prekių ir paslaugų pajamos
 - 5000 Parduotų prekių pajamos
 - 5001 Suteiktų paslaugų pajamos
- 509 Nuolaidos, grąžinimas (–)

51 Pajamos dėl biologinio turto tikrosios vertės pokyčio

54 Kitos veiklos pajamos

- 5400 Ilgalaikio turto perleidimo pelnas
- 5401 Kitos pajamos

55 Investicijų į patrunuojančiosios, patrunuojamųjų ir asocijuotųjų įmonių akcijas pajamos

- 5500 Investicijų į patrunuojančiosios, patrunuojamųjų ir asocijuotųjų įmonių akcijas dividendai
- 5501 Investicijų į patrunuojančiosios, patrunuojamųjų ir asocijuotųjų įmonių akcijas perleidimo pelnas

56 Kitų ilgalaikių investicijų ir paskolų pajamos

- 5600 Kitų ilgalaikių investicijų ir paskolų palūkanų pajamos
- 5601 Kitų ilgalaikių investicijų ir paskolų perleidimo pelnas
- 5604 Kitų ilgalaikių investicijų dividendai
- 5609 Kitos pajamos

58 Kitos palūkanų ir panašios pajamos

- 5802 Kitų suteiktų paskolų palūkanų pajamos
- 5803 Teigiamą valiutų kursų pokyčio įtaka
- 5804 Baudų ir delspinigių pajamos
- 5805 Iš išvestinių finansinių priemonių atsiradęs pelnas
- 5808 Investicijų tikrosios vertės padidėjimo pelnas
- 5809 Investicijų perleidimo pelnas
- 5810 Kitos finansinės ir investicinės veiklos pajamos

6 SAŃAUDOS

60 Pardavimo savikaina

- 600 Parduotų prekių ir suteiktų paslaugų savikaina

- 6000 Parduotų prekių savikaina
- 6001 Suteiktų paslaugų savikaina
- 6002 Įsigytų prekių ir paslaugų savikaina
- 6003 Tiesioginės gamybos išlaidos
- 6004 Netiesioginės gamybos išlaidos
- 6005 Atsargų padidėjimas (sumažėjimas)
- 609 Nuolaidos, grąžinimas (–)

61 Sąnaudos dėl biologinio turto tikrosios vertės pokyčio

62 Pardavimo sąnaudos

- 6200 Komisiniai mokesčiai pardavėjams
- 6201 Prekybos pastatų ir įrangos vertės nusidėvėjimas
- 6202 Paslaugų ir prekių reklamos sąnaudos
- 6203 Darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios sąnaudos
- 6204 Atidėjinių sąnaudos
- 6208 Kitos pardavimo sąnaudos
- 6209 Gautos nuolaidos (–)

63 Bendrosios ir administracinės sąnaudos

- 6300 Nuomos sąnaudos
- 6301 Remonto ir eksploatacijos sąnaudos
- 6302 Išmokų tretiesiems asmenims sąnaudos
- 6303 Draudimo sąnaudos
- 6304 Darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios sąnaudos
- 6305 Tantjemos ir kitos panašios išmokos
- 6306 Ilgalaikio materialiojo turto vertės nusidėvėjimo sąnaudos
- 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos
- 6308 Veiklos mokesčių sąnaudos
 - 63080 Nekilnojamojo turto mokesčio sąnaudos
 - 63081 Neatskaitomo pridėtinės vertės mokesčio sąnaudos
 - 63082 Aplinkos teršimo mokesčio sąnaudos
 - 63083 Kitų mokesčių sąnaudos
- 6309 Turto vertės sumažėjimo sąnaudos
 - 63090 Pirkėjų skolų vertės sumažėjimo sąnaudos
 - 63091 Atsargų vertės sumažėjimo sąnaudos
 - 63092 Nematerialiojo turto vertės sumažėjimo sąnaudos
 - 63093 Ilgalaikio materialiojo turto vertės sumažėjimo sąnaudos
 - 63094 Kito turto vertės sumažėjimo sąnaudos

- 6310 Atidėjinių sąnaudos
- 6311 Baudų ir delspinigių sąnaudos
- 6312 Kitos bendrosios ir administracinės sąnaudos
- 6313 Gautos nuolaidos (–)

64 Kitos veiklos sąnaudos

- 6400 Ilgalaikio turto perleidimo nuostoliai
- 6401 Kitos sąnaudos

67 Finansinio turto ir trumpalaikių investicijų vertės sumažėjimas

- 6701 Ilgalaikio finansinio turto vertės sumažėjimo sąnaudos
- 6702 Trumpalaikių investicijų vertės sumažėjimo sąnaudos

68 Palūkanų ir kitos panašios sąnaudos

- 6800 Įmonių grupės įmonių suteiktų paskolų palūkanų sąnaudos
 - 68001 Patronuojančiosios įmonės suteiktų paskolų palūkanų sąnaudos
 - 68002 Patronuojamųjų įmonių suteiktų paskolų palūkanų sąnaudos
- 6801 Asocijuotųjų įmonių suteiktų paskolų palūkanų sąnaudos
- 6802 Kitų įmonių suteiktų paskolų palūkanų sąnaudos

Sąskaitų pavadinimai pakeisti: 2016-01-28 įsakymas Nr. V2-1, paskelbta TAR 2016-01-28, i. k. 2016-01730

- 6803 Neigiama valiutų kursų pokyčio įtaka
- 6804 Baudų ir delspinigių sąnaudos
- 6805 Iš išvestinių finansinių priemonių atsiradę nuostoliai
- 6806 Palūkanų sąnaudos už finansinės nuomos būdu įsigyjamą turtą
- 6808 Investicijų tikrosios vertės sumažėjimo nuostoliai
- 6809 Investicijų perleidimo nuostoliai
- 6810 Kitos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos

69 Pelno ir panašūs mokesčiai

- 6900 Ataskaitinių metų pelno ir panašūs mokesčiai
 - 6901 Atidėtojo pelno mokesčio sąnaudos (pajamos)
-

**VERSLO APSKAITOS
STANDARTAI**

PATVIRTINTA

Audito ir apskaitos tarnybos
direktoriaus 2010 m. gegužės 13 d.
įsakymu Nr. VAS-12

(Audito ir apskaitos tarnybos
direktoriaus 2015 m. gegužės 28 d.
įsakymo Nr. VAS-26 redakcija)

1-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „FINANSINĖ ATSKAITOMYBĖ“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti finansinių ataskaitų sudarymo tvarką ir reikalavimus, pagal kuriuos sudarytas finansines ataskaitas būtų galima palyginti su tos pačios įmonės ankstesnių laikotarpių ir su kitų įmonių finansinėmis ataskaitomis.

2. Standartas taikomas sudarant ir teikiant finansines ataskaitas pagal verslo apskaitos standartus.

3. Šis standartas nustato finansinių ataskaitų pateikimo tvarką, finansinių ataskaitų rinkinio sudėtį ir bendruosius ataskaitų turinio reikalavimus. Finansinių ataskaitų sudarymas, ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių pripažinimas, įvertinimas ir atskleidimas nagrinėjami kituose verslo apskaitos standartuose.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

4. Pagrindinės šio standarto sąvokos:

4.1. **Apskaitos politika** – apskaitos principai, apskaitos metodai ir taisyklės, skirti ūkio subjekto apskaitai tvarkyti ir finansinėms ataskaitoms sudaryti.

4.2. **Ataskaitinis laikotarpis** – laikotarpis, kuriam sudaromas įmonių metinių arba tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys.

4.3. **Finansinių ataskaitų patvirtinimo data** – data, kai įmonės savininkai patvirtina jos finansines ataskaitas.

4.4. **Finansinių ataskaitų sudarymo data** – data, kai įmonės vadovas pasirašo parengtas finansines ataskaitas.

4.5. **Įmonė** – gaminantis prekes ir (arba) teikiantis paslaugas organizacinis juridinis vienetas, užsiimantis viena ar daugiau ekonominės veiklos rūšių vienoje ar keliuose vietose ir turintis sprendimų priėmimo teisę.

4.6. **Įmonės balansas** (toliau – balansas) – finansinė ataskaita, kurioje nurodomas visas įmonės turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.

4.7. **Įmonės finansinė atskaitomybė** – įmonės finansinės būklės, veiklos rezultatų, pinigų srautų duomenų ir jų aiškinimo rengimas nustatyta forma.

4.8. **Įmonės finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas** (toliau – aiškinamasis raštas) – finansinė ataskaita, kurioje paaiškinamos įmonės balanse, pelno (nuostolių),

pinigų srautų ir nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitose nurodytos sumos, taip pat pateikiama papildoma reikšminga informacija, nenurodoma kitose finansinėse ataskaitose.

4.9. **Įmonės nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita** (toliau – nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita) – finansinė ataskaita, kurioje pateikiami duomenys apie įmonės nuosavo kapitalo pasikeitimą per atskaitinį laikotarpį.

4.10. **Įmonės pelno (nuostolių) ataskaita** (toliau – pelno (nuostolių) ataskaita) – finansinė ataskaita, kurioje nurodomos visos įmonės atskaitinio laikotarpio pajamos, sąnaudos ir veiklos rezultatai – pelnas arba nuostoliai.

4.11. **Įmonės pinigų srautų ataskaita** (toliau – pinigų srautų ataskaita) – finansinė ataskaita, kurioje nurodomos įmonės atskaitinio laikotarpio pinigų ir pinigų ekvivalentų įplaukos ir išmokos.

5. Kitos šiame standarte vartojamos sąvokos turi tą pačią reikšmę, kaip Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės ir Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymuose ir kituose verslo apskaitos standartuose.

III. FINANSINIŲ ATASKAITŲ TIKSLAS

6. Finansinių ataskaitų tikslas – patenkinti finansinių ataskaitų informacijos vartotojų poreikius gauti tikrą ir teisingą informaciją apie įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus, jei įmonė sudaro pinigų srautų ataskaitą.

7. Finansinėse ataskaitose pateikiama informacija apie:

- 7.1. turtą;
- 7.2. nuosavą kapitalą;
- 7.3. įsipareigojimus;
- 7.4. pajamas ir sąnaudas;
- 7.5. pinigų srautus.

IV. FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIAI

8. Labai mažos įmonės gali sudaryti tokį finansinių ataskaitų rinkinį:

- 8.1. trumpas balansas;
- 8.2. trumpa pelno (nuostolių) ataskaita.

9. Mažų įmonių finansinių ataskaitų rinkinį sudaro:

- 9.1. balansas arba sutrumpintas balansas;
- 9.2. pelno (nuostolių) ataskaita;
- 9.3. aiškinamasis raštas.

10. Vidutinių ir didelių įmonių finansinių ataskaitų rinkinį sudaro:

- 10.1. balansas;
- 10.2. pelno (nuostolių) ataskaita;
- 10.3. pinigų srautų ataskaita;

10.4. nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita;

10.5. aiškinamasis raštas.

11. Labai mažos įmonės, kurios pasirinko rengti 8 punkte nurodytą finansinių ataskaitų rinkinį, atlikdamos paskesnę investicinio, biologinio ir finansinio turto, finansinių įsipareigojimų ir išvestinių finansinių priemonių vertinimą netaiko tikrosios vertės būdo.

12. Labai mažos įmonės, kurios nepasirenka 8 punkte nurodyto finansinių ataskaitų rinkinio, taiko tokius pačius finansinių ataskaitų sudarymo ir apskaitos tvarkymo reikalavimus, kaip ir mažos įmonės.

13. Mažos įmonės savo nuožiūra taip pat gali pasirinkti sudaryti standarto 10 punkte nurodytas pinigų srautų ir nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitas.

14. Įgyvendinant įstatymų nuostatas, verslo apskaitos standartuose gali būti nustatomos ir kitokios finansinių ataskaitų rinkinį sudarančios ataskaitos, pavyzdžiui, investicinių fondų grynujų aktyvų ir investicinių fondų grynujų aktyvų pokyčių.

V. FINANSINIŲ ATASKAITŲ ELEMENTAI

15. Įmonių vykdomos ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai pagal jų ekonominę prasmę grupuojami į stambias grupes, kurios vadinamos finansinių ataskaitų elementais. Finansinių ataskaitų elementai naudojami įmonės finansinei būklei ir veiklos rezultatams įvertinti:

15.1. Balanse pateikiami elementai – turtas, įsipareigojimai ir nuosavas kapitalas – apibūdina įmonės finansinę būklę.

15.2. Pelno (nuostolių) ataskaitoje pateikiami elementai – pajamos ir sąnaudos – apibūdina veiklos rezultatus.

16. Turtas – materialiosios, nematerialiosios ir finansinės vertybės, kurias įmonė valdo, naudoja ir (arba) kuriomis disponuoja, ir kurias naudodama tikisi gauti ekonominės naudos:

16.1. Turtas, naudojamas paslaugoms teikti arba prekėms, kurias pardavus tikimasi gauti daugiau pinigų negu buvo išleista, gaminti. Turtas gali teikti ekonominės naudos ne tik jį parduodant, keičiant į kitą turtą, bet ir kai jis yra perleidžiamas vykdant įsipareigojimus.

16.2. Turtas gali neturėti fizinės formos (pavyzdžiui, patentai ir autorių teisės taip pat yra turtas, jei jis yra įmonės nuosavybė ir iš jo tikimasi gauti ekonominės naudos). Ekonominės naudos gavimas ne visada siejamas su nuosavybės teise. Įmonė gali turėti ekonominės naudos ir iš turto, kuris nėra jos nuosavybė, tačiau ji gauna to turto teikiamą naudą.

16.3. Turtas apskaitoje paprastai pripažįstamas, kai patiriamos išlaidos jam įsigyti. Tačiau būna atvejų, kai turtas pripažįstamas nepatyrus išlaidų (pavyzdžiui, nemokamai gautas turtas ir pan.). Turto apskaitos reikalavimus nustato 13-asis verslo apskaitos standartas „Nematerialusis turtas“, 12-asis verslo apskaitos standartas „Ilgalaikis materialusis turtas“, 18-asis verslo apskaitos standartas „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“, 9-asis verslo apskaitos standartas „Atsargos“ ir kiti verslo apskaitos standartai.

17. Įsipareigojimai – dėl ūkinių įvykių ar atliktų ūkinių operacijų atsirandanti

prievolė, kurią privaloma ar ateityje bus privaloma atlikti atsiskaitant turtu ir kurios dydį galima objektyviai nustatyti:

17.1. Paprastai įsipareigojimai įforminami sutartimi (pavyzdžiui, darbo sutartyse numatyti atlyginimai darbuotojams, tiekimo ar paslaugų sutartyse numatytos sumos už gautas prekes ir paslaugas).

17.2. Įsipareigojimai gali būti esamieji ir būsimieji. Įmonė savo apskaitoje paprastai esamuosius įsipareigojimus registruoja, kai privalo sumokėti už jau gautą turtą ar kai dėl sudaryto neatšaukiamo susitarimo sąlygų, pavyzdžiui, numatytos didelės baudos, neturi jokių galimybių išvengti prievolės atsiskaityti pinigais ar kitu turtu. Sprendimai pirkti turtą ateityje yra būsimieji įsipareigojimai, kurie balanse nerodomi. Esamieji įsipareigojimai gali būti vykdomi sumokant pinigus, perleidžiant turtą, suteikiant paslaugas, vykdant dotacijos teikėjo nustatytas sąlygas, pakeičiant kitais įsipareigojimais, įsipareigojimų suma didinant nuosavą kapitalą. Kai kuriais atvejais įsipareigojimai gali pasibaigti, nors nėra įvykdyti (pavyzdžiui, kai jų neįmanoma įvykdyti, kai šalys susitaria, kai skolininkas yra likviduojamas).

17.3. Kai kurie esamieji įsipareigojimai gali būti nustatomi naudojantis tam tikrais įvertinimo būdais. Tokie įsipareigojimai vadinami atidėjiniais (pavyzdžiui, atidėjiniai garantiniam remontui, atidėjiniai pensijoms ir pan.).

18. Nuosavas kapitalas – įmonės turto vertės dalis, likusi iš visos turto vertės atėmus visų įsipareigojimų vertę. Nuosavo kapitalo apskaitos reikalavimus nustato 8-asis verslo apskaitos standartas „Nuosavas kapitalas“.

19. Svarbiausias įmonės veiklos rezultatų įvertinimo rodiklis yra pelnas. Jis dažniausiai yra kitų veiklos rodiklių apskaičiavimo pagrindas. Pagrindiniai pelno apskaičiavimo elementai yra pajamos ir sąnaudos:

19.1. Pajamos – ekonominės naudos padidėjimas dėl turto naudojimo, pardavimo, perleidimo, vertės padidėjimo ar įsipareigojimų sumažėjimo per ataskaitinį laikotarpį, kai dėl to padidėja nuosavas kapitalas, išskyrus papildomus savininkų įnašus.

19.2. Sąnaudos – ekonominės naudos sumažėjimas dėl turto sunaudojimo, pardavimo, netekimo, vertės sumažėjimo ir prisiimtų įsipareigojimų per ataskaitinį laikotarpį, kai dėl to sumažėja nuosavas kapitalas, išskyrus tiesioginį jo mažinimą.

19.3. Pajamos ir sąnaudos pelno (nuostolių) ataskaitoje parodomos įvairiai. Tai priklauso nuo įmonės veiklos pobūdžio. Ką priskirti pagrindinei veiklai, sprendžia pati įmonė.

20. Įmonės pajamos paprastai skirstomos į pardavimo, kitos veiklos, finansinės veiklos, investicinės veiklos pajamas:

20.1. Pardavimo ir kitų pajamų pripažinimo ir apskaitos tvarką nustato 10-asis verslo apskaitos standartas „Pajamos“. Kai kurių specialiųjų sričių įmonių verslo apskaitos standartai gali nustatyti ir kitokius pardavimo, ir kitų pajamų pripažinimo, apskaitos ir atskleidimo aiškinamajame rašte reikalavimus.

20.2. Pelno (nuostolių) ataskaitos pajamų grupavimą nustato 3-iasis verslo apskaitos standartas „Pelno (nuostolių) ataskaita“. Pajamos pripažįstamos vadovaujantis kaupimo principu, t. y. apskaitoje jos registruojamos, kai uždirbamos, neatsižvelgiant į pinigų gavimą.

21. Įmonės sąnaudoms priskiriama pardavimo savikaina, pardavimo, bendrosios ir administracinės, kitos veiklos, finansinės veiklos, investicinės veiklos ir pelno mokesčio sąnaudos:

21.1. Ataskaitinio laikotarpio sąnaudų pripažinimo ir apskaitos tvarką nustato 11-asis verslo apskaitos standartas „Sąnaudos“. Kai kurių specialiųjų sričių įmonių verslo apskaitos standartai gali nustatyti ir kitokius ataskaitinio laikotarpio sąnaudų pripažinimo, apskaitos ir atskleidimo aiškinamajame rašte reikalavimus.

21.2. Pelno (nuostolių) ataskaitos sąnaudų grupavimą nustato 3-iasis verslo apskaitos standartas „Pelno (nuostolių) ataskaita“. Sąnaudos apskaitoje pripažįstamos vadovaujantis kaupimo ir palyginimo principais tą ataskaitinį laikotarpį, kai patiriamos, neatsižvelgiant, kada buvo išleisti pinigai.

VI. FINANSINIŲ ATASKAITŲ ELEMENTŲ VERTINIMAS

22. Vertinimas – vertės, kuria finansinių ataskaitų elementai pateikiami finansinėse ataskaitose, nustatymo procesas. Finansinių ataskaitų elementai gali būti vertinami tokiais vertinimo būdais:

22.1. Įsigijimo savikaina, kai turtas įvertinamas įsigyjant sumokėta ar mokėtina pinigų ar pinigų ekvivalentų suma ar kito mainais atiduoto ar sunaudoto turto verte, o įsipareigojimai – mokėtina, gauta arba gautina pinigų ar pinigų ekvivalentų suma, kurią numatoma sumokėti ar gauti esant įprastoms rinkos sąlygoms.

22.2. Tikraja verte, kai turtas ar įsipareigojimas įvertinami suma, už kurią vertės nustatymo dieną sandorio šalys gali viena kitai įprastomis rinkos sąlygomis parduoti turtą ar paslaugas arba perleisti įsipareigojimą. Turto ir įsipareigojimų tikrosios vertės nustatymo tvarką nustato 32-asis verslo apskaitos standartas „Tikrosios vertės nustatymas“.

22.3. Grynąja galimo realizavimo verte, kai turtas įvertinamas pardavimo kaina esant įprastoms rinkos sąlygoms, atėmus įvertintas produkcijos gamybos užbaigimo ir pardavimo išlaidas.

22.4. Tikraja turto verte atėmus pardavimo išlaidas, kai turtas įvertinamas suma, už kurią sandorio šalys gali parduoti turtą arba įplaukas kuriantį turto vienetą ir iš kurios atimamos galimos pardavimo išlaidos.

22.5. Dabartine verte, kai turtas įvertinamas dabartine diskontuota būsimojo laikotarpio pinigų įplaukų suma, kurią, kaip tikimasi, turtas turėtų uždirbti ateityje esant įprastoms rinkos sąlygoms. Įsipareigojimai įvertinami diskontuota būsimojo laikotarpio pinigų išmokų suma, kurios prireiks įsipareigojimams įvykdyti esant įprastoms rinkos sąlygoms.

22.6. Naudojimo verte, kai turtas įvertinamas dabartine grynųjų būsimųjų pinigų srautų, kuriuos tikimasi gauti naudojant turtą ir jį perleidžiant pasibaigus jo naudingo tarnavimo laikui, verte.

22.7. Amortizuota savikaina, kai finansinis turtas įvertinamas įsigijimo savikaina, atėmus atgautą sumos dalį ir to turto nuvertėjimo sumą ir pripažinus įsigijimo savikainos ir išpirkimo sumos skirtumo sukauptą amortizaciją, o finansinis įsipareigojimas – įsigijimo savikaina, atėmus grąžintą sumos dalį ir pripažinus įsigijimo savikainos ir išpirkimo sumos skirtumo sukauptą amortizaciją.

23. Turtas, įsipareigojimai, pajamos ir sąnaudos, kurie bus parodomi įmonės finansinėse ataskaitose, pirminio pripažinimo metu vertinami įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, o vėliau jie vertinami įsigijimo savikainos ar verslo apskaitos standartų nustatytais kitais vertinimo būdais. Finansinių ataskaitų

straipsniuose teikiamą turta, įsipareigojimus, pajamas ir sąnaudas įmonės privalo vertinti verslo apskaitos standartų nustatytais vertinimo būdais, o jeigu tokių vertinimo būdų nenustatyta, įmonės juos gali pasirinkti pačios. Finansinių ataskaitų turto ir įsipareigojimų straipsnių atskirose sudedamosiose dalyse nurodytą turta ir įsipareigojimus įmonės turi vertinti atskirai.

VII. PAGRINDINIAI FINANSINIŲ ATASKAITŲ REIKALAVIMAI

24. Finansinėse ataskaitose pateikiama informacija tarpusavyje turi būti susijusi.

25. Finansinės ataskaitos turi suteikti tikrą ir teisingą informaciją apie įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus, jei įmonė sudaro pinigų srautų ataskaitą.

26. Duomenys finansinėse ataskaitose turi būti pateikiami aiškiai ir suprantamai, kad informacijos vartotojai galėtų priimti tinkamus sprendimus.

27. Finansinėse ataskaitose pateikiama informacija turi būti neutrali ir patikima. Draudžiama iškraipyti turto, pajamų, sąnaudų ar kitokius duomenis.

28. Jei dėl apskaitos politikos pakeitimo ataskaitinio laikotarpio finansinių ataskaitų rodiklių neįmanoma palyginti su praėjusių ataskaitinių laikotarpių rodikliais, informacija turi būti pateikiama 7-ojo verslo apskaitos standarto „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“ nustatyta tvarka.

29. Nesilaikyti verslo apskaitos standartų reikalavimų leidžiama tik tuo atveju, jeigu tai būtina norint pateikti tikrą ir teisingą informaciją apie įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus, jei įmonė sudaro pinigų srautų ataskaitą.

30. Verslo apskaitos standartuose nustatytos finansinių ataskaitų formos ir jose pateikti straipsniai yra privalomi, kai teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka finansinės ataskaitos skelbiamos viešai Juridinių asmenų registre. Įmonės savo nuožiūra negali keisti nustatytų finansinių ataskaitų formų, įrašyti kitokius straipsnių pavadinimus, įterpti naujus ar išbraukti esamus straipsnius, juos pergrupuoti net ir tuo atveju, kai juose nurodytos sumos lygios nuliui. Finansinių ataskaitų formose privalomų straipsnių sumas galima išskaidyti į smulkesnes sudėtines dalis ir parodyti atskirose eilutėse ir stulpeliuose tik tuo atveju, jei yra šios dvi sąlygos:

30.1. to reikia dėl įmonės veiklos specifikos;

30.2. būtina norint pateikti tikrą ir teisingą informaciją apie įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus, jei įmonė sudaro pinigų srautų ataskaitą.

31. Finansinių ataskaitų duomenys turi būti pateikiami laikantis pasirinktos apskaitos politikos ir bendrųjų apskaitos principų.

VIII. APSKAITOS POLITIKA

32. Įmonė turi pasirinkti ir taikyti tokią apskaitos politiką, kad finansinės ataskaitos teisingai parodytų įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus, jei įmonė sudaro pinigų srautų ataskaitą.

33. Jei kurios nors ūkinės operacijos ar ūkinio įvykio registravimo ir pateikimo tvarka verslo apskaitos standartuose nenustatyta, įmonė turi vadovautis apskaitos politika, kuri užtikrintų, kad finansinėse ataskaitose pateikta informacija:

-
- 33.1. būtų naudinga jos vartotojams;
 - 33.2. teisingai parodytų įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus, jei įmonė sudaro pinigų srautų ataskaitą;
 - 33.3. atskleistų tų ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių turinį ir ekonominę prasmę, ne tik formalius pateikimo reikalavimus;
 - 33.4. būtų neutrali;
 - 33.5. būtų parengta vadovaujantis bendraisiais apskaitos principais;
 - 33.6. būtų visais reikšmingais atžvilgiais išsamūs.
34. Jei kiti verslo apskaitos standartai nereglamentuoja kokių nors ūkinių įvykių ar ūkinių operacijų apskaitos, tokios operacijos registruojamos:
- 34.1. Kaip analogiškos kituose standartuose pateiktos ūkinės operacijos.
 - 34.2. Jei kitų standartų nuostatos negali būti taikomos ir nėra analogiškų operacijų pavyzdžių, pagal šiame standarte pateiktus bendruosius apskaitos principus ir kitas šio standarto nuostatas.
 - 34.3. Pagal tarptautiniuose finansinės atskaitomybės standartuose pateiktus tokių ūkinių operacijų apskaitos principus.
 - 34.4. Pagal taikomą apskaitos praktiką, jeigu tai neprieštaruoja 32 punkte nurodytoms apskaitos politikos nuostatomis.

IX. BENDRIEJI APSKAITOS PRINCIPAI

35. Tvarkydamos apskaitą ir sudarydamos finansines ataskaitas, įmonės turi vadovautis šiais bendraisiais apskaitos principais:
- 35.1. įmonės;
 - 35.2. įmonės veiklos tęstinumo;
 - 35.3. periodiškumo;
 - 35.4. pastovumo;
 - 35.5. piniginio mato;
 - 35.6. kaupimo;
 - 35.7. palyginimo;
 - 35.8. atsargumo;
 - 35.9. neutralumo;
 - 35.10. turinio viršenybės prieš formą.
36. Įmonės principas reiškia, kad kiekviena finansines ataskaitas sudaranti įmonė laikoma atskiru apskaitos vienetu ir kad į finansines ataskaitas turi būti įtraukiama tik tos įmonės turtas, nuosavas kapitalas, išipareigojimai, pajamos, sąnaudos ir pinigų srautai, jei įmonė sudaro pinigų srautų ataskaitą.
37. Įmonės veiklos tęstinumo principas reiškia, kad:
- 37.1. Rengdama finansines ataskaitas, įmonė daro prielaidą, kad veiklos laikotarpis yra neribotas ir artimiausiu metu jos nenumatoma likviduoti, todėl ji turi įvertinti, ar gali tęsti veiklą.
 - 37.2. Finansinės ataskaitos turi būti rengiamos vadovaujantis įmonės veiklos

tęstinumo principu, nebent įmonės savininkai nuspręstų arba privalėtų likviduoti įmonę ar sustabdyti jos veiklą.

37.3. Priimant sprendimą dėl įmonės veiklos tęstinumo principo taikymo, turi būti išanalizuojama visa turima informacija.

37.4. Jei dėl tam tikrų priežasčių įmonės veiklos tęstinumo principo nesilaikoma, visas įmonės turtas ir įsipareigojimai tampa trumpalaikiai ir turi būti vertinami 28-ojo verslo apskaitos standarto „Įmonių likvidavimas“ nustatyta tvarka.

38. Periodiškumo principas reiškia, kad:

38.1. Finansinės ataskaitos turi būti sudaromos pagal paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos duomenis. Vėliau įvykusios ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai įtraukiami į apskaitą ir parodomi kito ataskaitinio laikotarpio finansinėse ataskaitose. Todėl įmonės savininkų sprendimai dėl pelno paskirstymo ir kitais klausimais priimti tvirtinant praėjusių finansinių metų ataskaitas, priskiriami to ataskaitinio laikotarpio, kada jie buvo priimti, ūkinėms operacijoms ir pateikiami to laikotarpio finansinėse ataskaitose. Pelno paskirstymas pripažįstamas įvykusia ūkine operacija tik tada, kai jo paskirstymą įstatymų nustatyta tvarka patvirtina įmonės savininkai.

38.2. Paprastai finansiniai metai trunka 12 mėnesių. Tačiau tam tikromis aplinkybėmis, kai įmonė pradeda veiklą, yra reorganizuojama, likviduojama arba priimamas sprendimas pakeisti finansinių metų pradžią, finansiniai metai gali trukti ne 12 mėnesių. Ūkinę veiklą pradedančios įmonės pirmieji finansiniai metai yra laikotarpis nuo jos įsteigimo dienos iki finansinių metų pabaigos. Savo finansinius metus keičiančios įmonės finansinių metų pabaiga yra naujų finansinių metų pabaiga, jei laikotarpis nuo finansinių metų pradžios iki naujų finansinių metų pabaigos yra ne ilgesnis kaip 18 mėnesių. Jei šis laikotarpis yra ilgesnis negu aštuoniolika mėnesių, nustatomi pereinamieji finansiniai metai, kurių pradžia yra senų finansinių metų pabaiga, o pabaiga – naujų finansinių metų pradžia.

39. Pastovumo principas reiškia, kad įmonė pasirinktą apskaitos politiką turi taikyti nuolat arba pakankamai ilgą laiką, nebent reikšmingi įvykiai ar aplinkybės priverstų ją pakeisti. Apskaitos politika gali būti keičiama dėl apskaitą ir finansinių ataskaitų sudarymą reglamentuojančių įstatymų ir verslo apskaitos standartų reikalavimų pasikeitimo ir kai paaiškėja, kad taikomi apskaitos metodai neleidžia tikrai ir teisingai parodyti įmonės finansinės būklės, veiklos rezultatų ir pinigų srautų, jei įmonė sudaro pinigų srautų ataskaitą.

40. Piniginio mato principas reiškia, kad visas įmonės turtas, nuosavas kapitalas, įsipareigojimai, pajamos, sąnaudos ir pinigų srautai, jei įmonė sudaro pinigų srautų ataskaitą, finansinėse ataskaitose išreiškiami pinigais.

41. Kaupimo principas reiškia, kad ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai apskaitoje registruojami, kai jie įvyksta, ir tų laikotarpių finansinėse ataskaitose pateikiami neatsižvelgiant į pinigų gavimą ar išmokėjimą. Pagal kaupimo principą pajamos registruojamos, kai uždirbamos, o sąnaudos – kai patiriamos.

42. Palyginimo principas reiškia, kad:

42.1. Per ataskaitinį laikotarpį uždirbtos pajamos siejamos su sąnaudomis, patirtomis uždirbant tas pajamas.

42.2. Finansinės ataskaitos turi būti rengiamos taip, kad jų informacijos vartotojai galėtų palyginti jose pateiktą informaciją su kitų ataskaitinių laikotarpių ir kitų įmonių teikiama informacija ir teisingai įvertinti įmonės finansinės būklės, veiklos rezultatų,

pinigų srautų, jei įmonė sudaro pinigų srautų ataskaitą, pokyčius.

42.3. Visose finansinėse ataskaitose turi būti pateikiama ataskaitinių ir mažiausiai vienu praėjusių finansinių metų (lyginamoji) informacija. Jei buvo pakeistas finansinių ataskaitų straipsnių grupavimas, su ataskaitinių metų duomenimis norimų palyginti praėjusių finansinių metų duomenis reikia pergrupuoti, išskyrus atvejį, kai jų pergrupuoti neįmanoma. Įmonė turi pasirinkti pastovią apskaitos politiką, pagal kurią vertinant ir grupuojant finansinių ataskaitų duomenis būtų taikomi vienodi metodai, o pasikeitus verslo sąlygoms pasirinkti kiti apskaitos metodai būtų taikomi nepažeidžiant palyginimo principo.

43. Atsargumo principas reiškia, kad:

43.1. Įmonė pasirenka tokius apskaitos metodus, kurie neleistų turto, nuosavo kapitalo, įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų vertės nepagrįstai padidinti arba sumažinti.

43.2. Įmonė nepripažįsta būsimaisiais ataskaitiniais laikotarpiais numatomo uždirbti pelno. Įmonė finansinėse ataskaitose parodo tik iki paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos uždirbtą pelną.

43.3. Įmonė apskaitoje užregistruoja visus įsipareigojimus, susijusius su ataskaitiniais ir ankstesniais ataskaitiniais finansiniais metais. Jei nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos iki finansinių ataskaitų sudarymo datos paaiškėja, kad apskaitoje yra neužregistruotų įsipareigojimų, jie turi būti užregistruojami.

43.4. Rengiant finansines ataskaitas, turi būti vertinamas turto nuvertėjimas ir patikrinami visi apskaitiniai įvertinimai. Finansinių ataskaitų rengėjai turi užtikrinti, kad finansinės ataskaitos yra patikimos ir neutralios, t. y. turtas ir pajamos parodytos ne didesne (mažesne), o įsipareigojimai ir sąnaudos – ne mažesne (didesne) verte.

44. Neutralumo principas reiškia, kad finansinėse ataskaitose teikiama informacija turi būti objektyvi ir nešališka. Pateikta informacija neturi paveikti finansinių ataskaitų informacijos vartotojų, kad jie priimtų nepagrįstai palankius įmonei sprendimus, ir neturi būti siekiama iš anksto numatyto rezultato.

45. Turinio viršenybės prieš formą principas reiškia, kad registruojant ūkines operacijas ir ūkinius įvykius didžiausias dėmesys skiriamas jų turiniui ir ekonominei prasmei, ne tik formaliems pateikimo reikalavimams.

X. INFORMACIJOS REIŠKINGUMAS

46. Informacija yra reikšminga, jei jos nepateikimas ar neteisingas pateikimas gali iškreipti finansinių ataskaitų duomenis ir turėti įtakos finansinių ataskaitų informacijos vartotojų priimamiems sprendimams.

47. Nustatant informacijos reikšmingumą, ji vertinama ne tik kiekybiniu požiūriu, bet vertinamas ir jos turinys. Priimant sprendimą, bet kuris kriterijus gali turėti lemiamos įtakos. Nereikšmingos sumos gali būti sujungiamos su panašaus pobūdžio ar paskirties sumomis, kurios pateikiamos ir atskleidžiamos finansinėse ataskaitose.

XI. TARPUSAVIO UŽSKAITA

48. Finansinėse ataskaitose negali būti daroma turto ir įsipareigojimų tarpusavio užskaita, nebent tai nustatyta kitame verslo apskaitos standarte arba tais atvejais, kai yra abi šios sąlygos:

48.1. Turtas ir įsipareigojimai yra susiję su tuo pačiu asmeniu.

48.2. Leidžiama daryti turto ir įsipareigojimų užskaitą arba kitaip eliminuoti teisės aktų nustatyta tvarka (pvz., daroma avansu sumokėto pelno mokesčio ir (ar) pelno mokesčio permokos užskaita su mokėtino pelno mokesčio įsipareigojimu), arba yra susitarimas dėl tokio turto ir įsipareigojimo užskaitos ir toks susitarimas teisės aktų nėra draudžiamas.

49. Pajamos ir sąnaudos finansinėse ataskaitose turi būti pateikiamos atskirai. Kitų verslo apskaitos standartų numatytais atvejais gali būti pateikiamas tik kai kurių ūkinių operacijų ar ūkinių įvykių grynasis rezultatas (pavyzdžiui, grynasis rezultatas parodomas perleidus konkretų ilgalaikio turto vienetą, kompensavus patirtas sąnaudas arba pasikeitus užsienio valiutos kursui).

XII. FINANSINIŲ ATASKAITŲ IDENTIFIKAVIMAS

50. Finansinės ataskaitos turi būti aiškiai identifikuojamos ir atskiriamos nuo kitos informacijos, kurią skelbia įmonė. Verslo apskaitos standartai taikomi sudarant finansines ataskaitas, todėl labai svarbu, kad finansinių ataskaitų informacijos vartotojai galėtų atskirti pagal verslo apskaitos standartus parengtą informaciją nuo kitos, kuri gali būti naudinga, bet rengiama vadovaujantis kitomis taisyklėmis.

51. Finansinėse ataskaitose turi būti nurodoma:

51.1. Ataskaitas teikiančios įmonės teisinė forma, pavadinimas, kodas, buveinė (adresas), registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys. Jei įmonė likviduojama, reorganizuojama ar yra bankrutavusi, nurodomas jos teisinis statusas.

51.2. Kad tai atskiros finansinės ataskaitos ar konsoliduotosios finansinės ataskaitos.

51.3. Atskaitinis laikotarpis, paskutinė atskaitinio laikotarpio diena, ataskaitų sudarymo ir patvirtinimo datos.

51.4. Finansinių ataskaitų valiuta.

51.5. Finansinių ataskaitų duomenų tikslumo lygis. Finansinių ataskaitų duomenys gali būti teikiami piniginiiais vienetais ar tūkstančiais vienetų. Tūkstančiais vienetų duomenys gali būti teikiami tik tuo atveju, jei dėl to nebus prarandama svarbios informacijos.

51.6. Finansines ataskaitas pasirašančio įmonės vadovo ir vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba kito asmens, kuris pagal Buhalterinės apskaitos įstatymą gali tvarkyti įmonės buhalterinę apskaitą, pareigos, vardas ir pavardė.

XIII. BALANSAS

52. Balanse teiktinos informacijos reikalavimus ir šios ataskaitos formas nustato 2-asis verslo apskaitos standartas „Balansas“. Kai kurių specialiųjų sričių įmonių, pavyzdžiui, kredito unijų ir pan., verslo apskaitos standartuose nustatyti kitokie balanso reikalavimai.

XIV. PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA

53. Pelno (nuostolių) ataskaitoje teiktinos informacijos reikalavimus ir šios ataskaitos formas nustato 3-iasis verslo apskaitos standartas „Pelno (nuostolių) ataskaita“. Kai kurių specialiųjų sričių įmonių, pavyzdžiui, kredito unijų ir pan., verslo apskaitos standartuose nustatyti kitokie pelno (nuostolių) ataskaitos reikalavimai.

XV. NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA

54. Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje teiktinos informacijos reikalavimus ir šios ataskaitos formas nustato 4-asis verslo apskaitos standartas „Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita“. Kai kurių specialiųjų sričių įmonių, pavyzdžiui, investicinių kintamo kapitalo bendrovių ir pan., verslo apskaitos standartuose nustatyti kitokie nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos reikalavimai.

XVI. PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

55. Pinigų srautų ataskaitos reikalavimus ir šios ataskaitos formas nustato 5-asis verslo apskaitos standartas „Pinigų srautų ataskaita“. Kai kurių specialiųjų sričių įmonių, pavyzdžiui, investicinių kintamo kapitalo bendrovių ir pan., verslo apskaitos standartuose nustatyti kitokie pinigų srautų ataskaitos reikalavimai.

XVII. AIŠKINAMASIS RAŠTAS

56. Aiškinamojo rašto reikalavimus nustato 6-asis verslo apskaitos standartas „Aiškinamasis raštas“. Rengiant konsoliduotųjų finansinių ataskaitų, likviduojamos įmonės ir specialiųjų sričių įmonių aiškinamąjį raštą, vadovaujamosi atitinkamų verslo apskaitos standartų reikalavimais ir 6-ojo verslo apskaitos standarto „Aiškinamasis raštas“ nuostatomis, jei jos neprieštaruja atitinkamų verslo apskaitos standartų reikalavimams dėl informacijos atskleidimo.

XVIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

57. Šis standartas taikomas sudarant 2016 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

PATVIRTINTA

Audito ir apskaitos tarnybos
direktorius 2015 m. birželio 16 d.
įsakymu Nr. VAS-41

2-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „BALANSAS“**I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nustatyti, kaip turi būti pateikiama ir grupuojama informacija apie įmonės turtą, nuosavą kapitalą ir įsipareigojimus.

2. Šis standartas nustato balanso sudarymo tvarką ir formas, išskyrus konsoliduotuosius ir kai kurių specialiųjų sričių įmonių balansus, kurių formos pateiktos tų įmonių apskaitai skirtuose standartuose. Atskirų rūšių įmonėms skirtos balanso formos pateikiamos:

- 2.1. visoms įmonėms, išskyrus nurodytas 2.2–2.5 punktuose, – 1 priede;
- 2.2. mažoms įmonėms, pasirinkusioms rengti sutrumpintą balansą, – 2 priede;
- 2.3. labai mažoms įmonėms, pasirinkusioms rengti trumpą balansą, – 3 priede;
- 2.4. valstybės įmonėms ir savivaldybės įmonėms – 4 priede;

2.5. visus verslo apskaitos standartus taikantiems neribotos civilinės atsakomybės juridiniams asmenims, išskyrus tikrąsias ūkines bendrijas ir komanditines ūkines bendrijas, kurių visi tikrieji nariai yra akcinės bendrovės ar uždarnosios akcinės bendrovės, – 2 priede;

2.6. visus verslo apskaitos standartus taikančioms mažosioms bendrijoms – 2 priede.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

3. Pagrindinės šio standarto sąvokos:

3.1. **Įmonės balansas** (toliau – balansas) – finansinė ataskaita, kurioje nurodomas visas įmonės turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.

3.2. **Įmonės ilgalaikis turtas** (toliau – ilgalaikis turtas) – turtas, kurį įmonė naudoja ekonominei naudai gauti ilgiau kaip 12 mėnesių.

3.3. **Įmonės nuosavas kapitalas** (toliau – nuosavas kapitalas) – įmonės turto vertės dalis, likusi iš visos turto vertės atėmus visų įsipareigojimų vertę.

3.4. **Įmonės trumpalaikis turtas** (toliau – trumpalaikis turtas) – turtas, kurį įmonė sunaudoja ekonominei naudai gauti per 12 mėnesių arba per vieną savo veiklos ciklą.

3.5. **Įmonės turtas** (toliau – turtas) – materialiosios, nematerialiosios ir finansinės vertybės, kurias įmonė valdo, naudoja ir (arba) kuriomis disponuoja ir kurias naudodama tikisi gauti ekonominės naudos.

3.6. **Įmonių grupės įmonė** – tos pačios įmonių grupės patronuojančioji arba patronuojamoji įmonė.

3.7. **Įsipareigojimas** – dėl ūkinių įvykių ar atliktų ūkinių operacijų atsirandanti prievolė, kurią privaloma ar ateityje bus privaloma atlikti atsiskaitant turtu ir kurios dydį galima objektyviai nustatyti.

4. Kitos šiame standarte vartojamos sąvokos turi tą pačią reikšmę, kaip Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės ir Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymuose ir kituose verslo apskaitos standartuose.

III. TURTAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI

5. Balanse pateikta informacija turi teisingai parodyti įmonės turto, nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų būklę paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.

6. Balanse turtas ir įsipareigojimai skirstomi į ilgalaikius ir trumpalaikius.

7. Turtui priskiriamas ilgalaikis turtas, trumpalaikis turtas, ateinančių laikotarpių sąnaudos ir sukauptos pajamos, kurios neskirstomos į ilgalaikes ir trumpalaikes. Ateinančių laikotarpių sąnaudos ir sukauptos pajamos paaiškintos standarto aštuntame skyriuje.

8. Ilgalaikiam turtui priskiriamas nematerialusis, materialusis, finansinis, biologinis ir kitas turtas, kuris atitinka ilgalaikio turto apibrėžimą.

9. Trumpalaikiam turtui priskiriamos atsargos, sumokėti avansai, pagal sutartis vykdomų darbų vertė, biologinis turtas, per vienus metus gautinos sumos, trumpalaikės investicijos, pinigai ir jų ekvivalentai ir kitas turtas, kuris atitinka trumpalaikio turto apibrėžimą.

10. Įsipareigojimams priskiriamos dotacijos ir subsidijos (toliau – dotacijos), atidėjiniai, sukauptos sąnaudos ir ateinančių laikotarpių pajamos, kurios neskirstomos į ilgalaikes ir trumpalaikes, mokėtinos sumos ir kiti įsipareigojimai. Sukauptos sąnaudos ir ateinančių laikotarpių pajamos paaiškintos standarto tryliktame skyriuje.

11. Dotacijos laikomos įsipareigojimu, nes įmonė įsipareigoja įvykdyti dotacijos teikėjo nustatytas sąlygas.

12. Atidėjinys – tai įsipareigojimas, kurio galutinės įvykdymo sumos arba įvykdymo laiko negalima tiksliai nustatyti, tačiau galima patikimai įvertinti.

13. Po vienu metų mokėtinoms sumoms ir kitiems ilgalaikiams įsipareigojimams, kuriuos įmonė turės įvykdyti po vienu metų nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos, priskiriamos įmonės skolos prekybos partneriams, kredito įstaigoms, valstybės institucijoms, kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims. Po vienu metų mokėtinoms sumoms ir kitiems ilgalaikiams įsipareigojimams taip pat priskiriamos trumpalaikės paskolos, jei jų gražinimo terminas pratęstas arba yra sudaryta pakartotinio finansavimo sutartis ilgesniam kaip vienu metų laikotarpiui.

14. Per vienus metus mokėtinoms sumoms ir kitiems trumpalaikiams įsipareigojimams, kuriuos įmonė turės įvykdyti per vieną įmonės įprastinės veiklos ciklą arba per vienus metus nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos, priskiriamos įmonės skolos prekybos partneriams, kredito įstaigoms, valstybės institucijoms, kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims. Per vienus metus mokėtinoms sumoms ir kitiems trumpalaikiams įsipareigojimams taip pat priskiriama ilgalaikių skolų dalis, kuri turės būti sumokama per vienus metus.

IV. BALANSE PATEIKIAMOS INFORMACIJOS GRUPAVIMAS

15. Balanse informacija išdėstoma tokia tvarka:
- 15.1. A. Ilgalaikis turtas;
 - 15.2. 1. Nematerialusis turtas;
 - 15.3. 2. Materialusis turtas;
 - 15.4. 3. Finansinis turtas;
 - 15.5. 4. Kitas ilgalaikis turtas;
 - 15.6. B. Trumpalaikis turtas;
 - 15.7. 1. Atsargos;
 - 15.8. 2. Per vienus metus gautinos sumos;
 - 15.9. 3. Trumpalaikės investicijos;
 - 15.10. 4. Pinigai ir pinigų ekvivalentai;
 - 15.11. C. Ateinančių laikotarpių sąnaudos ir sukauptos pajamos;
 - 15.12. D. Nuosavas kapitalas;
 - 15.13. 1. Kapitalas;
 - 15.14. 2. Akcijų priedai;
 - 15.15. 3. Perkainojimo rezervas;
 - 15.16. 4. Rezervai;
 - 15.17. 5. Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai);
 - 15.18. E. Dotacijos, subsidijos;
 - 15.19. F. Atidėjiniai;
 - 15.20. G. Mokėtinos sumos ir kiti įsipareigojimai;
 - 15.21. 1. Po vieno metų mokėtinos sumos ir kiti ilgalaikiai įsipareigojimai;
 - 15.22. 2. Per vienus metus mokėtinos sumos ir kiti trumpalaikiai įsipareigojimai;
 - 15.23. H. Sukauptos sąnaudos ir ateinančių laikotarpių pajamos.

16. Šiame standarte nustatytos balanso formos ir jose pateikti straipsniai yra privalomi, kai teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka finansinės ataskaitos skelbiamos viešai Juridinių asmenų registre. Įmonės savo nuožiūra negali keisti nustatytų balanso formų, įrašyti kitokius straipsnių pavadinimus, įterpti naujus ar išbraukti esamus straipsnius, juos pergrupuoti net ir tuo atveju, kai juose nurodytos sumos lygios nuliui. Balanso formose privalomų straipsnių sumas galima išskaidyti į smulkesnes sudėtines dalis ir parodyti atskirose eilutėse tik tuo atveju, jei yra šios dvi sąlygos:

- 16.1. to reikia dėl įmonės veiklos specifikos;
- 16.2. būtina norint pateikti tikrą ir teisingą informaciją apie įmonės finansinę būklę.

V. LABAI MAŽŲ ĮMONIŲ TRUMPAME BALANSE PATEIKIAMA INFORMACIJA

17. Labai mažų įmonių, kurios pasirinko rengti 1-ojo verslo apskaitos standarto

„Finansinė atskaitomybė“ 8 punkte nustatyta finansinių ataskaitų rinkinį, trumpame balanse informacija išdėstoma tokia tvarka:

- 17.1. A. Ilgalaikis turtas;
- 17.2. 1. Materialusis turtas;
- 17.3. 2. Kitas ilgalaikis turtas;
- 17.4. B. Trumpalaikis turtas;
- 17.5. 1. Atsargos;
- 17.6. 2. Kitas trumpalaikis turtas;
- 17.7. C. Ateinančių laikotarpių sąnaudos ir sukauptos pajamos;
- 17.8. D. Nuosavas kapitalas;
- 17.9. E. Dotacijos, subsidijos;
- 17.10. F. Atidėjiniai;
- 17.11. G. Mokėtinos sumos ir kiti įsipareigojimai;
- 17.12. 1. Po vieno metų mokėtinos sumos ir kiti ilgalaikiai įsipareigojimai;
- 17.13. 2. Per vienus metus mokėtinos sumos ir kiti trumpalaikiai įsipareigojimai;
- 17.14. H. Sukauptos sąnaudos ir ateinančių laikotarpių pajamos.

18. Pateikiant trumpo balanso privalomų straipsnių sumas ir skaidant jas į smulkesnes sudėtines dalis taikomos šio standarto 16 punkto nuostatos.

19. Kai labai mažos įmonės pasirenka rengti trumpą balansą ir todėl nerengia aiškinamojo rašto, jos po trumpu balansu pateikia, jei turi, tokią informaciją:

19.1. Balanse neparodytų finansinių pasižadėjimų, garantijų, neapibrėžtųjų įsipareigojimų ir neapibrėžtojo turto bendras sumas, nurodo visų reikšmingų užstatų rūšį ir pobūdį.

19.2. Visus pasižadėjimus, susijusius su pensijomis pagal ilgalaikio atlygio planus, įmonių grupės įmonėmis, pagal jungtinės veiklos sutartį kontroliuojamomis bendrosiomis įmonėmis arba asocijuotosiomis įmonėmis.

19.3. Įmonės vadovui, valdymo ir priežiūros organų nariams išmokėtų avansų ir suteiktų paskolų sumas, nurodo palūkanų normas, pagrindines paskolų sąlygas ir visas sugrąžintas, nurašytas arba atsisakytas sumas, taip pat už šiuos asmenis teikiant visų rūšių garantijas įmonės prisiimtų pasižadėjimų sumą, atskirai nurodo įmonės vadovui, valdymo ir priežiūros organų nariams tenkančią sumą.

19.4. Apie savas akcijas:

19.4.1. Visų įmonės įsigytų ir turimų savų akcijų skaičių, jų nominaliąją vertę ir įstatinio kapitalo dalį, kurią tos akcijos sudaro.

19.4.2. Per ataskaitinį laikotarpį įsigytų ir perleistų savų akcijų skaičių, jų nominaliąją vertę ir įstatinio kapitalo dalį, kurią tos akcijos sudaro.

19.4.3. Jeigu savos akcijos įsigyjamos ar perleidžiamos už užmokestį, jų apmokėjimą.

19.4.4. Įmonės savų akcijų įsigijimo per ataskaitinį laikotarpį priežastis.

20. Labai mažos įmonės, kurios turi standarto 19 punkte nurodytos informacijos, po trumpu balansu pateikia nuorodą, kad informacija pateikiama trumpo balanso priede.

VI. ILGALAIKIS TURTAS

21. Ilgalaikio turto dalyje parodomas nematerialusis, materialusis, finansinis ir kitas turtas, kuris atitinka ilgalaikio turto apibrėžimą.

22. Nematerialusis turtas – nepiniginis, materialios formos neturintis turtas, kuris naudojamas prekėms gaminti, paslaugoms teikti, valdymo tikslams arba nuomai. Nematerialiojo turto straipsnyje parodomi plėtros darbai, prestižas, programinė įranga, dėl koncesijos sutarčių atsiradęs nematerialusis turtas, patentai, licencijos, prekių ženklai, taršos leidimai, panašios teisės ir kitas nematerialusis turtas, taip pat už nematerialųjį turtą sumokėti avansai. Nematerialiojo turto pripažinimo ir apskaitos reikalavimus nustato 13-asis verslo apskaitos standartas „Nematerialusis turtas“ ir 14-asis verslo apskaitos standartas „Verslo jungimai“.

23. Materialusis turtas – materialią formą turintis turtas, kuris naudojamas prekėms gaminti, paslaugoms teikti, valdymo tikslams arba nuomai. Materialiojo turto straipsnyje parodoma žemė, pastatai ir statiniai, mašinos ir įranga, transporto priemonės, kiti įrenginiai, prietaisai ir įrankiai, investicinis turtas, už materialųjį turtą sumokėti avansai, vykdomi materialiojo turto statybos (gamybos) darbai. Įsigytos teisės į žemę ir kitą nekilnojamąjį turtą parodomos ilgalaikio materialiojo turto straipsnio eilutėse *Žemė* ir *Pastatai ir statiniai*, jei tokios teisės atitinka 12-ajame verslo apskaitos standarte „Ilgalaikis materialusis turtas“ nustatytus priskyrimo ilgalaikiam turtui požymius. Ilgalaikio materialiojo turto pripažinimo ir apskaitos reikalavimus nustato 12-asis verslo apskaitos standartas „Ilgalaikis materialusis turtas“.

24. Finansinio turto straipsnyje pateikiama informacija apie ilgalaikį finansinį turtą, t. y. asocijuotųjų ir įmonių grupės įmonių akcijos, paskolos asocijuotosioms ir įmonių grupės įmonėms, iš asocijuotųjų ir įmonių grupės įmonių gautinos sumos, kitos po vieno metų gautinos sumos, ilgalaikės investicijos ir kitas finansinis turtas. Finansinio turto pripažinimo ir apskaitos reikalavimus nustato 15-asis verslo apskaitos standartas „Investicijos į asocijuotąsias įmones“, 16-asis verslo apskaitos standartas „Konsoliduotosios finansinės ataskaitos ir investicijos į patronuojamąsias įmones“, 18-asis verslo apskaitos standartas „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“, 20-asis verslo apskaitos standartas „Nuoma, lizingas (finansinė nuoma) ir panauda“, 26-asis verslo apskaitos standartas „Išvestinės finansinės priemonės“ ir 37-asis verslo apskaitos standartas „Jungtinė veikla“.

25. Kito ilgalaikio turto straipsnyje parodomas atidėtojo pelno mokesčio turtas, biologinis turtas ir kitas ilgalaikis turtas, kuris nebuvo parodytas kituose ilgalaikio turto straipsniuose. Atidėtojo pelno mokesčio turto pripažinimo ir apskaitos reikalavimus nustato 24-asis verslo apskaitos standartas „Pelno mokesčiai“, biologinio turto pripažinimo ir apskaitos reikalavimus – 17-asis verslo apskaitos standartas „Biologinis turtas“.

26. Labai mažos įmonės trumpo balanso kito ilgalaikio turto straipsnyje parodo standarto 22, 24 ir 25 punktuose nurodytą informaciją.

VII. TRUMPALAIKIS TURTAS

27. Trumpalaikio turto dalyje parodomos atsargos, per vienus metus gautinos sumos, trumpalaikės investicijos, pinigai ir pinigų ekvivalentai.

28. Atsargų straipsnyje parodomas žaliavos, medžiagos ir komplektavimo detalės, nebaigta produkcija ir vykdomi darbai, produkcija, prekės, skirtos perparduoti, biologinis turtas, ilgalaikis materialusis turtas, skirtas parduoti, už atsargas ir paslaugas sumokėti avansai. Atsargų pripažinimo ir apskaitos reikalavimus nustato 9-asis verslo apskaitos standartas „Atsargos“. Biologinio turto pripažinimo ir apskaitos reikalavimus nustato 17-asis verslo apskaitos standartas „Biologinis turtas“. Pagal statybos ir kitas ilgalaikes sutartis vykdomų darbų apskaitos reikalavimus nustato 25-asis verslo apskaitos standartas „Statybos ir kitos ilgalaikės sutartys“.

29. Per vienus metus gautinų sumų straipsnyje parodomas pirkėjų, įmonių grupės įmonių ir asocijuotųjų įmonių skolos, kitos gautinos sumos. Per vienus metus gautinos sumos balanse parodomas pagal 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ reikalavimus.

30. Trumpalaikių investicijų straipsnyje parodomas parduoti laikomos įmonių grupės įmonių akcijos ir kitos investicijos, pavyzdžiui, terminuotieji indėliai, įsigyti vertybiniai popieriai, dėl išvestinės finansinės priemonės atsiradęs trumpalaikis finansinis turtas.

31. Pinigų ir pinigų ekvivalentų straipsnyje parodomi banke ir kasoje įvairia valiuta laikomi pinigai ir pinigų ekvivalentai.

32. Labai mažos įmonės trumpo balanso kito trumpalaikio turto straipsnyje parodo standarto 29–31 punktuose nurodytą informaciją.

VIII. ATEINANČIŲ LAIKOTARPIŲ SĄNAUDOS IR SUKAUPTOS PAJAMOS

33. Ateinančių laikotarpių sąnaudos susidaro, kai įmonė per ataskaitinį ir ankstesnius ataskaitinius laikotarpius sumokėjo už būsimais laikotarpiais teiktinas tęstinio pobūdžio paslaugas, už kurias sumokėtos sumos bus tolygiai pripažįstamos sąnaudomis ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais, kai bus patiriamos.

34. Sukauptos pajamos – tai per ataskaitinį ir ankstesnius ataskaitinius laikotarpius įmonės uždirbtomis pajamomis pripažintos sumos, dėl kurių skolininkas prisiima įsipareigojimą sumokėti ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais už įmonės per tam tikrą laikotarpį teikiamas tęstinio pobūdžio paslaugas, už kurias uždirbtos pajamos kaupiamos tolygiai arba atsižvelgiant į paslaugų įvykdymo lygį.

IX. NUOSAVAS KAPITALAS

35. Nuosavo kapitalo dalyje parodomas kapitalas, akcijų priedai, perkainojimo rezervas (rezultatai), rezervai ir nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai). Nuosavo kapitalo pripažinimo ir apskaitos reikalavimus nustato 8-asis verslo apskaitos standartas „Nuosavas kapitalas“.

36. Kapitalo straipsnyje parodomas pasirašytasis įstatinis arba pagrindinis kapitalas, neapmokėta pasirašytojo įstatinio kapitalo dalis ir savos akcijos, pajai. Neribotos civilinės atsakomybės juridiniai asmenys ir mažosios bendrijos kapitalo straipsnyje parodo iš savininkų faktiškai gautus įnašus.

37. Akcijų priedų straipsnyje parodoma akcijų priedų suma, kuri yra akcijų emisijos kainos ir jų nominalios vertės skirtumas.

38. Perkainojimo rezervo straipsnyje parodomas ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo ir iš veiksmingų apsidraudimo priemonių atsiradusio finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų vertinimo tikrąja verte rezultatas pagal 8-ąjį verslo apskaitos standartą „Nuosavas kapitalas“, 12-ąjį verslo apskaitos standartą „Ilgalaikis materialusis turtas“ ir 26-ąjį verslo apskaitos standartą „Išvestinės finansinės priemonės“.

39. Rezervų straipsnyje parodomas privalomasis rezervas arba atsargos (rezervinis) kapitalas, rezervas savoms akcijoms įsigyti ir kiti rezervai.

40. Nepaskirstytojo pelno (nuostolių) straipsnyje parodomas per ataskaitinį ir ankstesnius laikotarpius uždirbtas, bet dar nepaskirstytas, pelnas arba patirti, bet dar nepadengti, nuostoliai.

41. Valstybės įmonės ir savivaldybės įmonės nuosavo kapitalo dalyje parodo įmonės savininko kapitalą, turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkantį kapitalą, privalomąjį rezervą, perkainojimo rezervą, kitus rezervus ir nepaskirstytąjį pelną (nuostolius). Valstybės įmonė, kuri teisės aktų nustatyta tvarka yra centralizuotai valdomo valstybės turto valdytoja, nuosavo kapitalo dalyje taip pat parodo turtą, kuris yra naudojamas valstybės institucijų ir įstaigų funkcijoms atlikti ir kuris yra perduotas įmonei valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise, atitinkantį kapitalą (toliau – centralizuotai valdomą valstybės turtą atitinkantis kapitalas).

X. DOTACIJOS IR SUBSIDIJOS

42. Dotacijų, subsidijų dalyje parodoma valstybės ar savivaldybės institucijų įmonei teikiama dotacija, jei įmonė anksčiau įvykdė arba ateityje įvykdys dotacijos teikėjos nustatytas sąlygas. Dotacijų pripažinimo ir apskaitos reikalavimus nustato 21-asis verslo apskaitos standartas „Dotacijos ir subsidijos“.

XI. ATIDĖJINIAI

43. Atidėjinių dalyje parodomi pensijų ir panašių įsipareigojimų, mokesčių ir kiti atidėjiniai.

44. Pensijų ir panašių įsipareigojimų atidėjinių straipsnyje parodomas pensijų ir kito ilgalaikio atlygio darbuotojams sumos. Ilgalaikio atlygio darbuotojui pripažinimo ir apskaitos reikalavimus nustato 31-asis verslo apskaitos standartas „Atlygis darbuotojui“.

45. Mokesčių atidėjinių straipsnyje parodomi atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimai ir su mokesčiais susiję įsipareigojimai, kurie paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną gali egzistuoti, tačiau galutinės jų padengimo sumos arba įvykdymo laiko negalima tiksliai nustatyti. Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimo pripažinimo ir apskaitos reikalavimus nustato 24-asis verslo apskaitos standartas „Pelno mokesčiai“.

46. Kitų atidėjinių straipsnyje parodomi reikalavimams ir įsipareigojimams apmokėti skirti ilgalaikiai atidėjiniai ir kiti atidėjiniai, kurie sudaromi atsižvelgiant į įmonės apskaitos politiką, pavyzdžiui, tikėtinoms baudoms sumokėti, garantiniams įsipareigojimams vykdyti, žalai gamtai kompensuoti. Atidėjinių pripažinimo ir apskaitos reikalavimus nustato 19-asis verslo apskaitos standartas „Atidėjiniai,

neapibrėžtieji įsipareigojimai ir turtas bei poataskaitiniai įvykiai“.

XII. MOKĖTINOS SUMOS IR KITI ĮSIPAREIGOJIMAI

47. Mokėtinų sumų ir kitų įsipareigojimų dalyje parodomos po vienu metų mokėtinų sumos ir kiti ilgalaikiai įsipareigojimai ir per vienus metus mokėtinų sumos ir kiti trumpalaikiai įsipareigojimai, kurių pripažinimo ir apskaitos reikalavimus nustato 18-asis verslo apskaitos standartas „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“, 20-asis verslo apskaitos standartas „Nuoma, lizingas (finansinė nuoma) ir panauda“, 24-asis verslo apskaitos standartas „Pelno mokestis“ ir 31-asis verslo apskaitos standartas „Atlygis darbuotojui“.

48. Po vienu metų mokėtinų sumos – skolos, kurias reikės sumokėti per ilgesnį kaip 12 mėnesių laikotarpį nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos. Po vienu metų mokėtinų sumų ir kitų ilgalaikių įsipareigojimų straipsnyje parodomos įmonės skolos kredito įstaigoms, tiekėjams, įmonių grupės ir asocijuotosioms įmonėms, pagal vekselius ir čekius mokėtinų sumos, valstybės institucijoms, kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims mokėtinų sumos, gauti avansai, skoliniai įsipareigojimai, kuriuos sudaro skolos pagal skolos vertybinius popierius, finansinės nuomos ir panašūs įsipareigojimai.

49. Per vienus metus mokėtinų sumos – skolos, kurias įmonė turės sumokėti per trumpesnį kaip 12 mėnesių laikotarpį nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos. Per vienus metus mokėtinų sumų ir kitų trumpalaikių įsipareigojimų straipsnyje parodomi skoliniai įsipareigojimai, skolos kredito įstaigoms, tiekėjams, įmonių grupės ir asocijuotosioms įmonėms, pagal vekselius ir čekius mokėtinų sumos, valstybės institucijoms, kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims mokėtinų sumos, pelno mokesčio įsipareigojimai, su darbo santykiais susiję įsipareigojimai ir gauti avansai.

XIII. SUKAUPTOS SĄNAUDOS IR ATEINANČIŲ LAIKOTARPIŲ PAJAMOS

50. Sukauptos sąnaudos – tai per ataskaitinį ir ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais už gautas tęstines paslaugas įmonės sąnaudomis tolygiai pripažintos sumos, dėl kurių ji prisiėmė įsipareigojimą sumokėti ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais, pavyzdžiui, pagal sutartį įmonė už visą nuomos laikotarpį įsipareigoja sumokėti sutarties laikotarpio pabaigoje.

51. Ateinančių laikotarpių pajamas sudaro įmonės dar neuždirbtos, tačiau pirkėjų (užsakovų) už teikiamas tęstinio pobūdžio paslaugas, pavyzdžiui, nuomos, apsaugos, sumokėtos sumos, kurios pajamomis bus tolygiai pripažįstamos ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais, kai, suteikus paslaugą, jos bus uždirbamos.

XIV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

52. Šis standartas taikomas sudarant 2016 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

2-ojo verslo apskaitos
standarto „Balansas“
1 priedas

(Balanso forma)

(įmonės teisinė forma, pavadinimas, kodas)

(buveinė (adresas), registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys)

(teisinis statusas, jei įmonė likviduojama, reorganizuojama ar yra bankrutavusi)

(Tvirtinimo žyma)

20.....M.....D. BALANSAS

_____ Nr. _____
(ataskaitos sudarymo data)

_____ (ataskaitinis laikotarpis)

_____ (ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
	TURTAS			
A.	ILGALAIKIS TURTAS			
1.	NEMATERIALUSIS TURTAS			
1.1.	Plėtros darbai			
1.2.	Prestižas			
1.3.	Programinė įranga			
1.4.	Koncesijos, patentai, licencijos, prekių ženklai ir panašios teisės			
1.5.	Kitas nematerialusis turtas			
1.6.	Sumokėti avansai			
2.	MATERIALUSIS TURTAS			
2.1.	Žemė			
2.2.	Pastatai ir statiniai			
2.3.	Mašinos ir įranga			
2.4.	Transporto priemonės			

2.5.	Kiti įrenginiai, prietaisai ir įrankiai			
2.6.	Investicinis turtas			
2.6.1	Žemė			
2.6.2.	Pastatai			
2.7.	Sumokėti avansai ir vykdomi materialiojo turto statybos (gamybos) darbai			
3.	FINANSINIS TURTAS			
3.1.	Įmonių grupės įmonių akcijos			
3.2.	Paskolos įmonių grupės įmonėms			
3.3.	Iš įmonių grupės įmonių gautinos sumos			
3.4.	Asocijuotųjų įmonių akcijos			
3.5.	Paskolos asocijuotosioms įmonėms			
3.6.	Iš asocijuotųjų įmonių gautinos sumos			
3.7.	Ilgalaikės investicijos			
3.8.	Po vienu metų gautinos sumos			
3.9.	Kitas finansinis turtas			
4.	KITAS ILGALAIKIS TURTAS			
4.1.	Atidėtojo pelno mokesčio turtas			
4.2.	Biologinis turtas			
4.3.	Kitas turtas			
B.	TRUMPALAIKIS TURTAS			
1.	ATSARGOS			
1.1.	Žaliavos, medžiagos ir komplektavimo detalės			
1.2.	Nebaigta produkcija ir vykdomi darbai			
1.3.	Produkcija			
1.4.	Pirktos prekės, skirtos perparduoti			
1.5.	Biologinis turtas			
1.6.	Ilgalaikis materialusis turtas, skirtas parduoti			
1.7.	Sumokėti avansai			
2.	PER VIENUS METUS GAUTINOS SUMOS			
2.1.	Pirkėjų skolos			
2.2.	Įmonių grupės įmonių skolos			
2.3.	Asocijuotųjų įmonių skolos			
2.4.	Kitos gautinos sumos			
3.	TRUMPALAIKĖS INVESTICIJOS			
3.1.	Įmonių grupės įmonių akcijos			
3.2.	Kitos investicijos			
4.	PINIGAI IR PINIGŲ EKIVALENTAI			

C.	ATEINANČIŲ LAIKOTARPIŲ SĄNAUDOS IR SUKAUPTOS PAJAMOS			
	TURTO IŠ VISO			
	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI			
D.	NUOSAVAS KAPITALAS			
1.	KAPITALAS			
1.1.	Įstatinis (pasirašytasis) arba pagrindinis kapitalas			
1.2.	Pasirašytasis neapmokėtas kapitalas (-)			
1.3.	Savos akcijos, pajai (-)			
2.	AKCIJŲ PRIEDAI			
3.	PERKAINOJIMO REZERVAS			
4.	REZERVAI			
4.1.	Privalomasis rezervas arba atsargos (rezervinis) kapitalas			
4.2.	Savoms akcijoms įsigyti			
4.3.	Kiti rezervai			
5.	NEPASKIRSTYTASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)			
5.1.	Ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)			
5.2.	Ankstesnių metų pelnas (nuostoliai)			
E.	DOTACIJOS, SUBSIDIJOS			
F.	ATIDĖJINIAI			
1.	Pensijų ir panašių įsipareigojimų atidėjiniai			
2.	Mokesčių atidėjiniai			
3.	Kiti atidėjiniai			
G.	MOKĖTINOS SUMOS IR KITI ĮSIPAREIGOJIMAI			
1.	PO VIENŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS IR KITI ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
1.1.	Skoliniai įsipareigojimai			
1.2.	Skolos kredito įstaigoms			
1.3.	Gauti avansai			
1.4.	Skolos tiekėjams			
1.5.	Pagal vekselius ir čekius mokėtinos sumos			
1.6.	Įmonių grupės įmonėms mokėtinos sumos			
1.7.	Asocijuotosioms įmonėms mokėtinos sumos			
1.8.	Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai			

2.	PER VIENUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR KITI TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
2.1.	Skoliniai įsipareigojimai			
2.2.	Skolos kredito įstaigoms			
2.3.	Gauti avansai			
2.4.	Skolos tiekėjams			
2.5.	Pagal vekselius ir čekius mokėtinos sumos			
2.6.	Įmonių grupės įmonėms mokėtinos sumos			
2.7.	Asocijuotosioms įmonėms mokėtinos sumos			
2.8.	Pelno mokesčio įsipareigojimai			
2.9.	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai			
2.10.	Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai			
H.	SUKAPTOS SAŃAUDOS IR ATEINANČIŲ LAIKOTARPIŲ PAJAMOS			
	NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGIJIMŲ IŠ VISO			

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

(vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba
galinčio tvarkyti apskaitą kito asmens
pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

2-ojo verslo apskaitos
standarto „Balansas“
2 priedas

(Sutrumpinto balanso forma)

(įmonės teisinė forma, pavadinimas, kodas)

(buveinė (adresas), registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys)

(teisinis statusas, jei įmonė likviduojama, reorganizuojama ar yra bankrutavusi)

(Tvirtinimo žyma)

20.....M.....D. BALANSAS

_____ Nr. _____
(ataskaitos sudarymo data)

_____ (ataskaitinis laikotarpis)

_____ (ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
	TURTAS			
A.	ILGALAIKIS TURTAS			
1.	Nematerialusis turtas			
2.	Materialusis turtas			
3.	Finansinis turtas			
4.	Kitas ilgalaikis turtas			
B.	TRUMPALAIKIS TURTAS			
1.	Atsargos			
2.	Per vienus metus gautinos sumos			
3.	Trumpalaikės investicijos			
4.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai			
C.	ATEINANČIŲ LAIKOTARPIŲ SĄNAUDOS IR SUKAUPTOS PAJAMOS			
	TURTO IŠ VISO			

	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI			
D.	NUOSAVAS KAPITALAS			
1.	Kapitalas			
2.	Akcijų priedai			
3.	Perkainojimo rezervas			
4.	Rezervai			
5.	Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)			
E.	DOTACIJOS, SUBSIDIJOS			
F.	ATIDĖJINIAI			
G.	MOKĖTINOS SUMOS IR KITI ĮSIPAREIGOJIMAI			
1.	Po vienu metų mokėtinų sumų ir kiti ilgalaikiai įsipareigojimai			
2.	Per vienus metus mokėtinų sumų ir kiti trumpalaikiai įsipareigojimai			
H.	SUKAUPOTOS SĄNAUDOS IR ATEINANČIŲ LAIKOTARPIŲ PAJAMOS			
	NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO			

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

(vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba
galinčio tvarkyti apskaitą kito asmens
pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

2-ojo verslo apskaitos
standarto „Balansas“
3 priedas

(Labai mažų įmonių trumpo balanso forma)

(įmonės teisinė forma, pavadinimas, kodas)

(buveinė (adresas), registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys)

(teisinis statusas, jei įmonė likviduojama, reorganizuojama ar yra bankrutavusi)

(Tvirtinimo žyma)

20.....M.....D. BALANSAS

_____ Nr. _____
(ataskaitos sudarymo data)

_____ (ataskaitinis laikotarpis)

_____ (ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
	TURTAS			
A.	ILGALAIKIS TURTAS			
1.	Materialusis turtas			
2.	Kitas ilgalaikis turtas			
B.	TRUMPALAIKIS TURTAS			
1.	Atsargos			
2.	Kitas trumpalaikis turtas			
C.	ATEINANČIŲ LAIKOTARPIŲ SĄNAUDOS IR SUKAUPTOS PAJAMOS			
	TURTO IŠ VISO			
	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI			

D.	NUOSAVAS KAPITALAS			
E.	DOTACIJOS, SUBSIDIJOS			
F.	ATIDĖJINIAI			
G.	MOKĖTINOS SUMOS IR KITI ĮSIPAREIGOJIMAI			
1.	Po vienu metų mokėtinų sumų ir kiti ilgalaikiai įsipareigojimai			
2.	Per vienus metus mokėtinų sumų ir kiti trumpalaikiai įsipareigojimai			
H.	SUKAUPTOS SĄNAUDOS IR ATEINANČIŲ LAIKOTARPIŲ PAJAMOS			
	NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO			

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

(vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba
galinčio tvarkyti apskaitą kito asmens
pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

2-ojo verslo apskaitos
standarto „Balansas“
4 priedas

(Valstybės įmonių ir savivaldybės įmonių balanso forma)

(įmonės teisinė forma, pavadinimas, kodas)

(buveinė (adresas), registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys)

(teisinis statusas, jei įmonė likviduojama, reorganizuojama ar yra bankrutavusi)

(Tvirtinimo žyma)

20.....M.....D. BALANSAS

_____ Nr. _____
(ataskaitos sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)

(ataskaitos tikslumo lygis ir
valiuta)

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
	TURTAS			
A.	ILGALAIKIS TURTAS			
1.	NEMATERIALUSIS TURTAS			
1.1.	Plėtros darbai			
1.2.	Programinė įranga			
1.3.	Koncesijos, patentai, licencijos, prekių ženklai ir panašios teisės			
1.4.	Kitas nematerialusis turtas			
1.5.	Sumokėti avansai			
2.	MATERIALUSIS TURTAS			
2.1.	Žemė			
2.2.	Pastatai ir statiniai			
2.3.	Mašinos ir įranga			
2.4.	Transporto priemonės			
2.5.	Kiti įrenginiai, prietaisai ir įrankiai			
2.6.	Investicinis turtas			
2.6.1.	Žemė			
2.6.2.	Pastatai			
2.7.	Sumokėti avansai ir vykdomi materialiojo turto statybos (gamybos) darbai			
3.	FINANSINIS TURTAS			

3.1.	Po vienu metų gautinos sumos			
3.2.	Kitas finansinis turtas			
4.	KITAS ILGALAIKIS TURTAS			
4.1.	Atidėtojo pelno mokesčio turtas			
4.2.	Biologinis turtas			
4.3.	Kitas turtas			
B.	TRUMPALAIKIS TURTAS			
1.	ATSARGOS			
1.1.	Žaliavos, medžiagos ir komplektavimo detalės			
1.2.	Nebaigta produkcija ir vykdomi darbai			
1.3.	Produkcija			
1.4.	Pirktos prekės, skirtos perparduoti			
1.5.	Biologinis turtas			
1.6.	Ilgalaikis materialusis turtas, skirtas parduoti			
1.7.	Sumokėti avansai			
2.	PER VIENUS METUS GAUTINOS SUMOS			
2.1.	Pirkėjų skolos			
2.2.	Kitos gautinos sumos			
3.	TRUMPALAIKĖS INVESTICIJOS			
4.	PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI			
C.	ATEINANČIŲ LAIKOTARPIŲ ŠAUNAUDOS IR SUKAUPTOS PAJAMOS			
	TURTO IŠ VISO			
	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI			
D.	NUOSAVAS KAPITALAS			
1.	ĮMONĖS SAVININKO KAPITALAS			
2.	TURTA, KURIS PAGAL ĮSTATYMUS GALI BŪTI TIK VALSTYBĖS NUOSAVYBĖ, ATITINKANTIS KAPITALAS			
3.	CENTRALIZUOTAI VALDOMĄ VALSTYBĖS TURTA ATITINKANTIS KAPITALAS			
4.	PERKAINOJIMO REZERVAS			
5.	REZERVAI			
5.1.	Privalomasis			
5.2.	Kiti rezervai			
6.	NEPASKIRSTYTASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)			
6.1.	Ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)			

6.2.	Ankstesnių metų pelnas (nuostoliai)			
E.	DOTACIJOS, SUBSIDIJOS			
F.	ATIDĖJINIAI			
1.	Pensijų ir panašių įsipareigojimų atidėjiniai			
2.	Mokesčių atidėjiniai			
3.	Kiti atidėjiniai			
G.	MOKĖTINOS SUMOS IR KITI ĮSIPAREIGOJIMAI			
1.	PO VIENŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS IR KITI ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
1.1.	Skoliniai įsipareigojimai			
1.2.	Skolos kredito įstaigoms			
1.3.	Gauti avansai			
1.4.	Skolos tiekėjams			
1.5.	Pagal vekselius ir čekius mokėtinos sumos			
1.6.	Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai			
2.	PER VIENUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR KITI TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
2.1.	Skoliniai įsipareigojimai			
2.2.	Skolos kredito įstaigoms			
2.3.	Gauti avansai			
2.4.	Skolos tiekėjams			
2.5.	Pagal vekselius ir čekius mokėtinos sumos			
2.6.	Pelno mokesčio įsipareigojimai			
2.7.	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai			
2.8.	Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai			
H.	SUKAUPOTOS SĄNAUDOS IR ATEINANČIŲ LAIKOTARPIŲ PAJAMOS			
	NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO			

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

(vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba galinčio tvarkyti apskaitą kito asmens pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

PATVIRTINTA

Audito ir apskaitos tarnybos
direktoriaus 2015 m. birželio 16 d.
įsakymu Nr. VAS-40

3-IASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA“

(Su pakeitimais, galiojančiais nuo 2016-03-01)

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti, kaip turi būti pateikiama ir grupuojama informacija apie įmonės uždirbtas pajamas, patirtas sąnaudas ir veiklos rezultatus per ataskaitinį laikotarpį.

2. Šis standartas nustato pelno (nuostolių) ataskaitos sudarymo, pajamų ir sąnaudų grupavimo tvarką, pelno (nuostolių) ataskaitos formas, pateiktas šio standarto priede, išskyrus konsoliduotųjų ir kai kurių specialiųjų sričių įmonių pelno (nuostolių) ataskaitų formas, kurios pateiktos tų įmonių apskaitai skirtuose standartuose. Atskirų rūšių įmonėms skirtos pelno (nuostolių) ataskaitos formos pateikiamos:

2.1. visoms įmonėms, išskyrus nurodytas 2.2 punkte, – 1 priede.

2.2. labai mažoms įmonėms, pasirinkusioms rengti trumpą pelno (nuostolių) ataskaitą, – 2 priede.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

3. Pagrindinės šio standarto sąvokos:

3.1. **Įmonės pelno (nuostolių) ataskaita** (toliau – pelno (nuostolių) ataskaita) – finansinė ataskaita, kurioje nurodomos visos įmonės ataskaitinio laikotarpio pajamos, sąnaudos ir veiklos rezultatai – pelnas arba nuostoliai.

3.2. **Įmonių grupės įmonė** – tos pačios įmonių grupės patronuojančioji arba patronuojamoji įmonė.

3.3. **Pardavimo pajamos** – ekonominės naudos padidėjimas per ataskaitinį laikotarpį dėl prekių pardavimo ir paslaugų teikimo, dėl kurio padidėja įmonės turtas arba sumažėja įsipareigojimų ir dėl to padidėja nuosavas kapitalas, išskyrus papildomus savininkų įnašus.

3.4. **Pardavimo savikaina** – per ataskaitinį ir ankstesnius laikotarpius patirtos išlaidos, tenkančios per ataskaitinį laikotarpį suteiktoms paslaugoms ir parduotoms prekėms.

4. Kitos šiame standarte vartojamos sąvokos turi tą pačią reikšmę, kaip Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės ir Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymuose ir kituose verslo apskaitos standartuose.

III. DUOMENŲ PATEIKIMAS PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOJE

5. Duomenys apie įmonės per ataskaitinį laikotarpį uždirbtas pajamas ir patirtas sąnaudas pateikiami pelno (nuostolių) ataskaitoje.

6. Pelno (nuostolių) ataskaitoje informacija išdėstoma tokia tvarka:

- 6.1. 1. Pardavimo pajamos;
- 6.2. 2. Pardavimo savikaina;
- 6.3. 3. Biologinio turto tikrosios vertės pokytis;
- 6.4. 4. Bendrasis pelnas (nuostoliai);
- 6.5. 5. Pardavimo sąnaudos;
- 6.6. 6. Bendrosios ir administracinės sąnaudos;
- 6.7. 7. Kitos veiklos rezultatai;
- 6.8. 8. Investicijų į patronuojančiosios, patronuojamųjų ir asocijuotųjų įmonių akcijas pajamos;
- 6.9. 9. Kitų ilgalaikių investicijų ir paskolų pajamos;
- 6.10. 10. Kitos palūkanų ir panašios pajamos;
- 6.11. 11. Finansinio turto ir trumpalaikių investicijų vertės sumažėjimas;
- 6.12. 12. Palūkanų ir kitos panašios sąnaudos;
- 6.13. 13. Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą;
- 6.14. 14. Pelno mokesčiai;
- 6.15. 15. Grynasis pelnas (nuostoliai).

7. Šiame standarte nustatytos pelno (nuostolių) ataskaitos formos ir jose pateikti straipsniai yra privalomi, kai teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka finansinės ataskaitos skelbiamos viešai Juridinių asmenų registre. Įmonės savo nuožiūra negali keisti nustatytų pelno (nuostolių) ataskaitos formų, įrašyti kitokius straipsnių pavadinimus, įterpti naujus ar išbraukti esamus straipsnius, juos pergrupuoti net ir tuo atveju, kai juose nurodytos sumos lygios nuliui. Pelno (nuostolių) ataskaitos formose privalomų straipsnių sumas galima išskaidyti į smulkesnes sudėtines dalis ir parodyti atskirose eilutėse tik tuo atveju, jei yra šios dvi sąlygos:

- 7.1. to reikia dėl įmonės veiklos specifikos;
- 7.2. būtina norint pateikti tikrą ir teisingą informaciją apie įmonės veiklos rezultatus.

IV. PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOS STRAIPSNIŲ PAAIŠKINIMAS

8. Pardavimo pajamų straipsnyje pateikiamos pardavimo grynosios pajamos, kurias sudaro pardavus prekes ir suteikus paslaugas per ataskaitinį laikotarpį uždirbtos pajamos, iš kurių atimtos grąžintų prekių pardavimo, nukainojimo, nuolaidų sumos. Per ataskaitinį laikotarpį uždirbtų pardavimo pajamų pripažinimo ir apskaitos reikalavimus nustato 10-asis verslo apskaitos standartas „Pajamos“.

9. Pardavimo savikainos straipsnyje pateikiama suteiktų paslaugų ir parduotų prekių grynoji pardavimo savikaina, kurią sudaro parduotų prekių ir suteiktų paslaugų

savikaina, iš kurios atimta pirkėjų grąžintų prekių savikaina, nukainojimo ir po pardavimo gautų nuolaidų sumos. Ataskaitinio laikotarpio pardavimo savikainos pripažinimo ir apskaitos reikalavimus nustato 11-asis verslo apskaitos standartas „Sąnaudos“.

10. Įmonės, kurių veikla yra biologinio turto auginimas, žemės ūkio produktų gamyba ir apdorojimas, pačių pagamintų ir apdorotų žemės ūkio produktų perdirdimas ir kurios biologinį turtą vertina tikrąja verte, biologinio turto tikrosios vertės pokytį parodo biologinio turto tikrosios vertės pokyčio straipsnyje.

11. Pardavimo sąnaudų straipsnyje parodomas prekių pardavimui ir paslaugų teikimui užtikrinti ar padidinti per ataskaitinį laikotarpį skirtos veiklos sąnaudos, kurių negalima susieti su konkrečiomis parduotomis prekėmis ar paslaugomis. Šiame straipsnyje taip pat parodomas prekybos pastatų ir įrangos nusidėvėjimo, nuomos, eksploatavimo, pagamintų prekių sandėliavimo sąnaudos, komisiniai mokesčiai pardavėjams, prekybos darbuotojų darbo užmokestis ir socialinio draudimo įmokos, paslaugų ir prekių reklamos ir kitos panašios sąnaudos.

12. Bendrųjų ir administracinių sąnaudų straipsnyje parodomas sąnaudos, sudarančios sąlygas įmonei veikti, pavyzdžiui, įmonės reprezentavimo, bendro naudojimo ilgalaikio turto eksploatacijos, nuomos, nusidėvėjimo (amortizacijos), nurašymo, vertės sumažėjimo, turto draudimo, kitų gautų paslaugų, ilgalaikio atlygio darbuotojams, mokamo pagal atskirus darbdavio ir darbuotojo susitarimus, darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų, premijų darbuotojams, tantjemų valdybos ir stebėtojų tarybos nariams ir kitos panašios, atlyginimo už įsigytas teises, jei jis nepripažįstamas nematerialiuoju turtu, bankų ir kitų kredito įstaigų paslaugų, paramos, su įmonės veikla susijusių įvairių mokesčių (nekilnojamojo turto, į atskaitą neįtraukto pridėtinės vertės mokesčio, kurio įmonė neturi teisės įtraukti į PVM atskaitą, ir panašių), išskyrus pelno mokesčių, baudų ir delspinigių už netinkamą sutarčių vykdymą ar produkcijos broką ir kitos bendrosios ir administracinės sąnaudos.

13. Kitos veiklos straipsnyje parodomi kitos veiklos, kurios įmonė nelaiko pagrindine ir nepriskiria finansinei ir investicinei veiklai, rezultatai, kurie gaunami iš kitos veiklos pajamų atėmus kitos veiklos sąnaudas. Kitos veiklos pajamas sudaro nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto perleidimo pelnas, įmonės veiklai nebūdingų atsargų pardavimo pajamos, gautos kompensacijų sumos, viršijančios patirtus nuostolius, ir panašios pajamos. Kitos veiklos sąnaudas sudaro nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto perleidimo nuostoliai, įmonės veiklai nebūdingų atsargų pardavimo savikaina ir kitos su kitos veiklos pajamomis susijusios sąnaudos.

14. Investicijų į patronuojančiosios, patronuojamųjų ir asocijuotųjų įmonių akcijas pajamų straipsnyje parodomi dividendai iš investicijų į patronuojančiosios, patronuojamųjų ir asocijuotųjų įmonių akcijas, investicijų į patronuojančiosios, patronuojamųjų ir asocijuotųjų įmonių akcijas perleidimo pelnas.

15. Kitų ilgalaikių investicijų ir paskolų pajamų straipsnyje parodomas kitų ilgalaikių investicijų ir paskolų palūkanų pajamos, kitų ilgalaikių investicijų ir paskolų perleidimo pelnas, dividendai iš kitų ilgalaikių investicijų ir kitos panašios pajamos.

16. Kitų palūkanų ir panašių pajamų straipsnyje parodomas palūkanos už klientams ar įmonės darbuotojams suteiktas ar kitas paskolas, už banke laikomas pinigais, dėl išvestinės finansinės priemonės atsiradęs pelnas, valiutų kursų pokyčio pelnas, baudos ir delspinigiai už pavėluotus atsiskaitymus, investicijų perleidimo

pelnas ir pelnas dėl investicijų tikrosios vertės padidėjimo, kitos su finansine ir investicine veikla susijusios pajamos.

17. Finansinio turto ir trumpalaikių investicijų vertės sumažėjimo straipsnyje parodoma finansinio turto ir trumpalaikių investicijų, išskyrus vertinamą tikrąją vertę, vertės sumažėjimo sąnaudos ir vertės sumažėjimo panaikinimas.

18. Palūkanų ir kitų panašių sąnaudų straipsnyje parodomas patronuojančiosios, patronuojamųjų, asocijuotųjų ir kitų įmonių suteiktų paskolų palūkanos, palūkanos už finansinės nuomos būdu įsigyjamą turtą, dėl išvestinės finansinės priemonės atsiradę nuostoliai, valiutų kursų pokyčio nuostoliai, investicijų perleidimo nuostoliai ir nuostoliai dėl investicijų tikrosios vertės sumažėjimo, baudos ir delspinigiai už pavėluotus atsiskaitymus ir kitos su finansine ir investicine veikla susijusios sąnaudos.

19. Investicijų į patronuojančiosios, patronuojamųjų ir asocijuotųjų įmonių akcijas pajamos, kitų ilgalaikių investicijų ir paskolų pajamos, kitos palūkanų ir panašios pajamos, finansinio turto ir trumpalaikių investicijų vertės sumažėjimas, palūkanų ir kitos panašios sąnaudos priskiriamos finansinei ir investicinei veiklai. Jei pagrindinė įmonės veikla yra finansinė ir investicinė, šios veiklos sandorių pajamos parodomas pardavimo pajamų straipsnyje, o dėl šių sandorių patirtos sąnaudos – pardavimo savikainos straipsnyje.

20. Pelno mokesčio straipsnyje parodomas pelno mokesčio sąnaudos, apskaičiuotos pagal mokesčius reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, ir atidėtojo pelno mokesčio sąnaudos (pajamos), apskaičiuotos pagal 24-ąjį verslo apskaitos standartą „Pelno mokesčiai“.

V. REZULTATŲ PATEIKIMAS PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOJE

21. Pelno (nuostolių) ataskaitoje apskaičiuojami ir pateikiami ataskaitinio laikotarpio įmonės veiklos rezultatai, t. y. bendrasis pelnas (nuostoliai), pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą ir grynasis pelnas (nuostoliai).

22. Pelno (nuostolių) ataskaitos bendrasis pelnas (nuostoliai) gaunamas iš pardavimo pajamų atėmus pardavimo savikainą ir atėmus arba pridėjus biologinio turto tikrosios vertės pokytį.

23. Pelno (nuostolių) ataskaitos pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą gaunamas iš bendrojo pelno (nuostolių) atėmus pardavimo, bendrąsias ir administracines sąnaudas, finansinio turto ir trumpalaikių investicijų vertės sumažėjimą, palūkanų ir kitas panašias sąnaudas ir pridėjus kitos veiklos rezultatus, investicijų į patronuojančiosios, patronuojamųjų ir asocijuotųjų įmonių akcijas, kitų ilgalaikių investicijų ir paskolų, kitas palūkanų ir panašias pajamas.

24. Grynasis pelnas (nuostoliai) parodo galutinį įmonės veiklos rezultatą, t. y. uždirbtą pelną arba nuostolius. Grynasis pelnas (nuostoliai) gaunamas iš pelno (nuostolių) prieš apmokestinimą atėmus pelno mokesčio sąnaudas.

VI. TRUMPA PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA IR JOS STRAIPSNIŲ PAAIŠKINIMAS

25. Labai mažų įmonių, kurios pasirinko rengti 1-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinė atskaitomybė“ 8 punkte nustatytą finansinių ataskaitų rinkinį, trumpoje

pelno (nuostolių) ataskaitoje informacija išdėstoma tokia tvarka:

- 25.1. 1. Pardavimo pajamos;
- 25.2. 2. Kitos pajamos;
- 25.3. 3. Įsigytos atsargos ir sunaudoti išteklių;
- 25.4. 4. Atsargų likučio pokytis;
- 25.5. 5. Su darbo santykiais susijusios sąnaudos;
- 25.6. 6. Nusidėvėjimas, amortizacija ir turto vertės sumažėjimas;
- 25.7. 7. Kitos sąnaudos;
- 25.8. 8. Pelno mokestis;
- 25.9. 9. Grynas pelnas (nuostoliai).

26. Pateikiant trumpo pelno (nuostolių) ataskaitos privalomų straipsnių sumas ir skaidant jas į smulkesnes sudėtines dalis taikomos šio standarto 7 punkto nuostatos.

27. Pardavimo pajamų straipsnyje pateikiamos pardavimo grynosios pajamos pagal šio standarto 8 punktą.

28. Kitų pajamų straipsnyje pateikiamas nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto perleidimo pelnas, įmonės veiklai nebūdingų atsargų pardavimo pajamos, gautos kompensacijų sumos, viršijančios patirtus nuostolius, dividendai, investicijų perleidimo pelnas, palūkanų pajamos, valiutų kursų pokyčio pelnas, baudos ir delspinigiai už pavėluotus atsiskaitymus ir kitos panašios pajamos.

29. Įsigytų atsargų ir sunaudotų išteklių straipsnyje parodoma įsigytų atsargų, pavyzdžiui, žaliavų, medžiagų, komplektavimo detalių, prekių, skirtų perparduoti, savikaina, gamybos, prekybos ar paslaugų įmonės veiklą užtikrinančių materialinių išteklių, pavyzdžiui, ilgalaikio turto eksploatacijos, ir kitos su gaminama produkcija, parduodamomis prekėmis ar teikiamomis paslaugomis susijusios sąnaudos.

Punktas pakeistas: 2015-12-28 įsakymas Nr. VAS-59, paskelbta TAR 2015-12-28, i. k. 2015-20637

30. Atsargų likučio pokyčio straipsnyje parodomas atsargų likučio pokytis, kuris gaunamas iš atsargų likučio laikotarpio pabaigoje atėmus atsargų likutį laikotarpio pradžioje.

31. Su darbo santykiais susijusių sąnaudų straipsnyje parodamos darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų, premijų darbuotojams, ilgalaikio atlygio darbuotojams, mokamo pagal atskirus darbdavio ir darbuotojo susitarimus, ir kitos panašios sąnaudos.

32. Nusidėvėjimo, amortizacijos ir turto vertės sumažėjimo straipsnyje parodoma nematerialiojo turto vertės amortizacijos, ilgalaikio materialiojo turto vertės nusidėvėjimo, nematerialiojo, ilgalaikio materialiojo, finansinio turto, pirkėjų skolų ir kito turto, išskyrus atsargas, vertės sumažėjimo sąnaudos.

Punktas pakeistas: 2015-12-28 įsakymas Nr. VAS-59, paskelbta TAR 2015-12-28, i. k. 2015-20637

33. Kitų sąnaudų straipsnyje parodamos sąnaudos, neparodytos kituose pelno (nuostolių) ataskaitos straipsniuose.

Punktas pakeistas: 2015-12-28 įsakymas Nr. VAS-59, paskelbta TAR 2015-12-28, i. k. 2015-20637

34. Pelno mokesčio straipsnyje parodamos pelno mokesčio sąnaudos, apskaičiuotos pagal mokesčius reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, ir, jei labai maža įmonė pasirinko taikyti 24-ojo verslo apskaitos standarto „Pelno mokestis“ IV–VIII skyrių nuostatas, atidėtojo pelno mokesčio sąnaudos (pajamos).

35. Grynojo pelno (nuostolių) straipsnyje parodomas galutinis įmonės veiklos rezultatas, t. y. pelnas arba nuostoliai. Grynasis pelnas (nuostoliai) gaunamas iš pardavimo ir kitų pajamų sumos atėmus įsigytų atsargų ir sunaudotų išteklių vertę, atėmus atsargų likučio padidėjimą arba pridėjus atsargų likučio sumažėjimą, taip pat atėmus su darbo santykiais susijusias, nusidėvėjimo, amortizacijos ir turto vertės sumažėjimo, kitas sąnaudas ir pelno mokesčio sąnaudas.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

36. Šis standartas taikomas sudarant 2016 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

3-iojo verslo apskaitos standarto
„Pelno (nuostolių) ataskaita“
1 priedas

(Pelno (nuostolių) ataskaitos forma)

(įmonės teisinė forma, pavadinimas, kodas)

(buveinė (adresas), registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys)

(teisinis statusas, jei įmonė likviduojama, reorganizuojama ar yra bankrutavusi)

(Tvirtinimo žyma)

20.....M.....D. PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA

_____ Nr. _____
(ataskaitos sudarymo data)

_____ (ataskaitinis laikotarpis)

_____ (ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
1.	Pardavimo pajamos			
2.	Pardavimo savikaina			
3.	Biologinio turto tikrosios vertės pokytis			
4.	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)			
5.	Pardavimo sąnaudos			
6.	Bendrosios ir administracinės sąnaudos			
7.	Kitos veiklos rezultatai			
8.	Investicijų į patrunuojančiosios, patrunuojamųjų ir asocijuotųjų įmonių akcijas pajamos			
9.	Kitų ilgalaikių investicijų ir paskolų pajamos			
10.	Kitos palūkanų ir panašios pajamos			

3 VAS

11.	Finansinio turto ir trumpalaikių investicijų vertės sumažėjimas			
12.	Palūkanų ir kitos panašios sąnaudos			
13.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ			
14.	Pelno mokestis			
15.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)			

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

(vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba galinčio tvarkyti apskaitą kito asmens pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

3-iojo verslo apskaitos standarto
„Pelno (nuostolių) ataskaita“
2 priedas

(Trumpos pelno (nuostolių) ataskaitos forma)

(įmonės teisinė forma, pavadinimas, kodas)

(buveinė (adresas), registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys)

(teisinis statusas, jei įmonė likviduojama, reorganizuojama ar yra bankrutavusi)

(Tvirtinimo žyma)

20.....M.....D. PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA

_____ Nr. _____
(ataskaitos sudarymo data)

_____ (ataskaitinis laikotarpis)

_____ (ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
1.	Pardavimo pajamos			
2.	Kitos pajamos			
3.	Įsigytos atsargos ir sunaudoti ištekliai			
4.	Atsargų likučio pokytis			
5.	Su darbo santykiais susijusios sąnaudos			
6.	Nusidėvėjimas, amortizacija ir turto vertės sumažėjimas			
7.	Kitos sąnaudos			
8.	Pelno mokestis			
9.	Grynasis pelnas (nuostoliai)			

_____ (įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

_____ (parašas)

_____ (vardas ir pavardė)

_____ (vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba galinčio tvarkyti apskaitą kito asmens pareigų pavadinimas)

_____ (parašas)

_____ (vardas ir pavardė)

PATVIRTINTA

Audito ir apskaitos tarnybos
direktorium 2015 m. balandžio 13 d.
įsakymu Nr. VAS-6

4-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti, kaip turi būti pateikiama ir grupuojama informacija apie įmonės nuosavo kapitalo pokyčius per ataskaitinį laikotarpį.

2. Standartas nustato įmonės nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos sudarymo tvarką ir šios ataskaitos, išskyrus konsoliduotąsias ir kai kurių specialiųjų sričių įmonių nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitas, kurios pateikiamos tų įmonių apskaitai skirtuose standartuose, formas. Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos formos pateikiamos:

2.1. visoms įmonėms, išskyrus nurodytas 2.2 ir 2.3 punktuose, skirta nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos forma – 1 priede;

2.2. valstybės įmonėms ir savivaldybės įmonėms – 2 priede;

2.3. visus verslo apskaitos standartus taikantiems neribotos civilinės atsakomybės juridiniams asmenims, išskyrus tikrąsias ūkines bendrijas ir komanditines ūkines bendrijas, kurių visi tikrieji nariai yra akcinės bendrovės ar uždarnosios akcinės bendrovės, savo nuožiūra pasirinkusiems rengti nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitą, – 3 priede.

3. Mažos įmonės, savo nuožiūra pasirinkusios rengti nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitą, šią ataskaitą sudaro pagal standarto 1 priede pateiktą nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos formą.

4. Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje parodomas įmonės ekonominės naudos grynasis padidėjimas ar sumažėjimas per ataskaitinį laikotarpį ir kiti nuosavo kapitalo pokyčiai, neparodyti pelno (nuostolių) ataskaitoje.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

5. Pagrindinės šio standarto sąvokos:

5.1. **Akcijų priedai** – akcinės bendrovės ar uždarnosios akcinės bendrovės nuosavo kapitalo dalis, lygi akcijų emisijos kainos ir nominaliosios vertės skirtumui.

5.2. **Įmonės nuosavas kapitalas** (toliau – nuosavas kapitalas) – įmonės turto vertės dalis, likusi iš viso turto vertės atėmus visų įsipareigojimų vertę.

5.3. **Įmonės nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita** (toliau – nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita) – finansinė ataskaita, kurioje pateikiami duomenys apie įmonės nuosavo kapitalo pasikeitimą per ataskaitinį laikotarpį.

5.4. **Nepaskirstytasis pelnas** – įmonės sukauptas ir įstatymų nustatyta tvarka dar nepaskirstytas pelnas.

5.5. **Nepaskirstytieji nuostoliai** – įmonės sukaupti ir įstatymų nustatyta tvarka dar nepadengti nuostoliai.

5.6. **Perkainojimo rezervas** – rezervas, sudaromas perkainojus ilgalaikį materialųjį turtą ir (arba) tikrąją vertę įvertinus su veiksmingomis apsidraudimo priemonėmis susijusį finansinį turtą ir finansinius įsipareigojimus.

5.7. **Privalomasis rezervas** – įstatymų nustatyta tvarka sudaromas rezervas, skirtas įmonės nuostoliams padengti.

5.8. **Rezervas savoms akcijoms įsigyti** – savoms akcijoms įsigyti sudaromas rezervas, kurio dydis yra ne mažesnis už numatytą įsigyti savų akcijų įsigijimo verčių sumą.

5.9. **Savos akcijos** – akcijos, kurias įsigijo jas išleidusi akcinė bendrovė ar uždaroji akcinė bendrovė.

6. Šiame standarte vartojamos sąvokos „atsargos (rezervinis) kapitalas“ ir „pagrindinis kapitalas“ suprantamos, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos žemės ūkio bendrovių ir Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymuose. Kitos šiame standarte vartojamos sąvokos turi tą pačią reikšmę, kaip Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės ir Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymuose ir kituose verslo apskaitos standartuose.

III. DUOMENŲ PATEIKIMAS NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITOJE

7. Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje parodomi visi nuosavo kapitalo pokyčiai. Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje turi būti nurodoma:

7.1. nuosavo kapitalo straipsnių duomenys lyginamojo ir ataskaitinio laikotarpių pradžioje ir pabaigoje;

7.2. apskaitos politikos pakeitimo rezultatas;

7.3. klaidų taisymo rezultatas;

7.4. atsižvelgiant į 7.2 ir 7.3 punktuose nurodytus koregavimus, perskaičiuoti nuosavo kapitalo straipsnių duomenys ataskaitinio laikotarpio pradžioje;

7.5. ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezultatas;

7.6. iš veiksmingų apsidraudimo priemonių atsiradusio finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų vertinimo tikrąją vertę rezultatas;

7.7. savų akcijų įsigijimas (pardavimas);

7.8. kitas pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažintas pelnas (nuostoliai);

7.9. ataskaitinio laikotarpio grynasis pelnas (nuostoliai);

7.10. paskelbti dividendai ir kitos su pelno paskirstymu susijusios išmokos;

7.11. įstatinio kapitalo padidėjimas (sumažėjimas);

7.12. rezervų pokyčiai.

8. Šiame standarte nustatytos nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos formos ir jose pateikti straipsniai yra privalomi, kai teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka finansinės ataskaitos skelbiamos viešai Juridinių asmenų registre. Įmonės savo nuožiūra negali keisti nustatytų nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos formų, įrašyti

kitokius straipsnių pavadinimus, įterpti naujus ar išbraukti esamus straipsnius, juos pergrupuoti net ir tuo atveju, kai juose nurodytos sumos lygios nuliui. Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos formose privalomų straipsnių sumas galima išskaidyti į smulkesnes sudėtinės dalis ir parodyti atskirose eilutėse ir stulpeliuose tik tuo atveju, jei yra šios dvi sąlygos:

8.1. to reikia dėl įmonės veiklos specifikos;

8.2. būtina norint pateikti tikrą ir teisingą informaciją apie įmonės finansinę būklę ir nuosavo kapitalo pokyčius.

9. Žemės ūkio bendrovės ir kooperatinės bendrovės nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje pateikia informaciją apie pagrindinio kapitalo, atsargos (rezervinio) kapitalo, perkainojimo rezervų, kitų rezervų ir nepaskirstytojo pelno (nuostolių) pokyčius.

10. Valstybės įmonės ir savivaldybės įmonės nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje pateikia informaciją apie įmonės savininko kapitalo, turta, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkančio kapitalo, privalomojo rezervo, perkainojimo rezervo, kitų rezervų ir nepaskirstytojo pelno (nuostolių) pokyčius. Valstybės įmonė, kuri teisės aktų nustatyta tvarka yra centralizuotai valdomo valstybės turto valdytoja, nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje taip pat pateikia informaciją apie turta, kuris yra naudojamas valstybės institucijų ir įstaigų funkcijoms atlikti ir kuris yra perduotas įmonei valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise, atitinkančio kapitalo (toliau – centralizuotai valdomą valstybės turta atitinkantis kapitalas) pokyčius.

11. Neribotos civilinės atsakomybės juridiniai asmenys, išskyrus tikrąsias ūkines bendrijas ir komanditines ūkines bendrijas, kurių visi tikrieji nariai yra akcinės bendrovės ar uždarnosios akcinės bendrovės, savo nuožiūra sudarantys nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitą pagal standarto 3 priede pateiktą formą, joje pateikia informaciją apie faktiškai iš savininkų (ūkinių bendrijų dalyvių ar individualių įmonių savininko) gautų įnašų, perkainojimo rezervo, kitų rezervų ir nepaskirstytojo pelno (nuostolių) pokyčius. Tikrosios ūkinės bendrijos ir komanditinės ūkinės bendrijos, kurių visi tikrieji nariai yra akcinės bendrovės ar uždarnosios akcinės bendrovės, sudarančios nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitą pagal standarto 1 priede pateiktą formą, faktiškai iš dalyvių gautus įnašus parodo stulpelyje *Apmokėtas įstatinis arba pagrindinis kapitalas*.

12. Nuosavo kapitalo apskaitos reikalavimus nustato 8-asis verslo apskaitos standartas „Nuosavas kapitalas“.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

13. Šis standartas taikomas sudarant 2016 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

4-ojo verslo apskaitos standarto
„Nuosavo kapitalo pokyčių
ataskaita“
1 priedas

(Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos forma)

(įmonės teisinė forma, pavadinimas, kodas)

(buveinė (adresas), registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys)

(teisinis statusas, jei įmonė likviduojama, reorganizuojama ar yra bankrutavusi)

(Tvirtinimo žyma)

20.....M.....D. NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA

Nr. _____

(ataskaitos sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)

(ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

	Apmokėtas įstatinis arba pagrindinis kapitalas	Akcijų priedai	Savos akci-jos (-)	Perkai-nojimo rezervas		Įstatymo numatyti rezervai		Kiti rezervai	Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)	Iš viso
				Ilgalaikio materialiojo turto	Finansinio turto	Privalomasis arba atsargos (rezervinis) kapitalas	Savoms akcijoms įsigyti			
1. Likutis užpraėjusio ataskaitinio (metinio) laikotarpio pabaigoje										
2. Apskaitos politikos pakeitimo rezultatas										

3. Esminių klaidų taisymo rezultatas										
4. Perskaičiuotas likutis užpraėjusio ataskaitinio (metinio) laikotarpio pabaigoje										
5. Ilgalaikio materialiojo turto vertės padidėjimas (sumažėjimas)										
6. Veiksmingos apsidraudimo priemonės vertės padidėjimas (sumažėjimas)										
7. Savų akcijų įsigijimas (pardavimas)										
8. Pelnų (nuostolių) ataskaitoje nepripažintas pelnas (nuostoliai)										
9. Ataskaitinio laikotarpio grynas pelnas (nuostoliai)										
10. Dividentai										
11. Kitos išmokos										
12. Sudaryti rezervai										
13. Panaudoti rezervai										

14. Įstatinio kapitalo didinimas (mažinimas) arba pajininkų įnašai (pajų grąžinimas)										
15. Kitas įstatinio arba pagrindinio kapitalo padidėjimas (sumažėjimas)										
16. Įnašai nuostoliams padengti										
17. Likutis praėjusio ataskaitinio (metinio) laikotarpio pabaigoje										
18. Ilgalaikio materialiojo turto vertės padidėjimas (sumažėjimas)										
19. Veiksmingos apsidraudimo priemonės vertės padidėjimas (sumažėjimas)										
20. Savų akcijų įsigijimas (pardavimas)										
21. Pelnas (nuostolių) ataskaitoje nepripažintas pelnas (nuostoliai)										

22. Ataskaitinio laikotarpio grynasis pelnas (nuostoliai)										
23. Dividendai										
24. Kitos išmokos										
25. Sudaryti rezervai										
26. Panaudoti rezervai										
27. Įstatinio kapitalo didinimas (mažinimas) arba pajininkų įnašai (pajų grąžinimas)										
28. Kitas įstatinio arba pagrindinio kapitalo padidėjimas (sumažėjimas)										
29. Įnašai nuostoliams padengti										
30. Likutis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje										

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

(vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba galinčio tvarkyti apskaitą kito asmens pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

4-ojo verslo apskaitos standarto
„Nuosavo kapitalo pokyčių
ataskaita“
2 priedas

(Valstybės įmonių ir savivaldybės įmonių nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos forma)

(įmonės teisinė forma, pavadinimas, kodas)

(buveinė (adresas), registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys)

(teisinis statusas, jei įmonė likviduojama, reorganizuojama ar yra bankrutavusi)

(Tvirtinimo žyma)

20.....M.....D. NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA

Nr. _____
(ataskaitos sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)

(ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

	Įmonės savininko kapitalas	Turta, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkantis kapitalas	Centralizuotai valdomą valstybės turta atitinkantis kapitalas	Perkainojimo rezervas		Privalomasis rezervas	Kiti rezervai	Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)	Iš viso
				Ilgalaikio materialiojo turto	Finansinio turto				
1. Likutis užpraėjusio ataskaitinio (metinio) laikotarpio pabaigoje									

2. Apskaitos politikos pakeitimo rezultatas									
3. Esminių klaidų taisymo rezultatas									
4. Perskaičiuotas likutis užpraėjusio ataskaitinio (metinio) laikotarpio pabaigoje									
5. Ilgalaikio materialiojo turto vertės padidėjimas (sumažėjimas)									
6. Veiksmingos apsidraudimo priemonės vertės padidėjimas (sumažėjimas)									
7. Pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažintas pelnas (nuostoliai)									
8. Ataskaitinio laikotarpio grynas pelnas (nuostoliai)									
9. Į valstybės ar savivaldybės biudžetą mokama įmonės pelno dalis									

10. Turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkančio kapitalo didinimas (mažinimas)									
11. Centralizuotai valdomą valstybės turtą atitinkančio kapitalo didinimas (mažinimas)									
12. Sudaryti rezervai									
13. Panaudoti rezervai									
14. Įmonės savininko kapitalo didinimas (mažinimas)									
15. Likutis praėjusio ataskaitinio (metinio) laikotarpio pabaigoje									
16. Ilgalaikio materialiojo turto vertės padidėjimas (sumažėjimas)									
17. Veiksmingos apsidraudimo priemonės vertės padidėjimas (sumažėjimas)									

18. Pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažintas pelnas (nuostoliai)									
19. Ataskaitinio laikotarpio grynas pelnas (nuostoliai)									
20. Į valstybės ar savivaldybės biudžetą mokama įmonės pelno dalis									
21. Turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkančio kapitalo didinimas (mažinimas)									
22. Centralizuotai valdomą valstybės turtą atitinkančio kapitalo didinimas (mažinimas)									
23. Sudaryti rezervai									
24. Panaudoti rezervai									
25. Įmonės savininko kapitalo didinimas (mažinimas)									
26. Likutis ataskaitinio									

laikotarpio pabaigoje									
----------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

(vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba galinčio
tvarkyti apskaitą kito asmens pareigų
pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

4-ojo verslo apskaitos standarto
„Nuosavo kapitalo pokyčių
ataskaita“
3 priedas

(Neribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų, išskyrus tikrąsias ūkines bendrijas ir komanditines ūkines bendrijas, kurių visi tikrieji nariai yra akcinės bendrovės ar uždarnosios akcinės bendrovės, nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos forma)

(įmonės teisinė forma, pavadinimas, kodas)

(buveinė (adresas), registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys)

(teisinis statusas, jei įmonė likviduojama, reorganizuojama ar yra bankrutavusi)

(Tvirtinimo žyma)

**20.....M.....D. NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ
ATASKAITA**

_____ Nr. _____
(ataskaitos sudarymo data)

_____ (ataskaitinis laikotarpis)

_____ (ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

	Savininkų įnašai	Perkainojimo rezervas		Kiti rezervai	Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)	Iš viso
		Ilgalaikio materialiojo turto	Finansinio turto			
1. Likutis užpraėjusio ataskaitinio (metinio) laikotarpio pabaigoje						
2. Apskaitos politikos pakeitimo rezultatas						
3. Esminių klaidų taisymo rezultatas						
4. Perskaičiuotas likutis užpraėjusio ataskaitinio (metinio) laikotarpio pabaigoje						

5. Ilgalaikio materialiojo turto vertės padidėjimas (sumažėjimas)						
6. Veiksmingos apsidraudimo priemonės vertės padidėjimas (sumažėjimas)						
7. Pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažintą pelną (nuostolius)						
8. Ataskaitinio laikotarpio grynas pelnas (nuostolius)						
9. Išmokos savininkams						
10. Sudaryti rezervai						
11. Panaudoti rezervai						
12. Savininkų įnašų padidėjimas (sumažėjimas)						
13. Įnašai nuostoliams padengti						
14. Likutis praėjusio ataskaitinio (metinio) laikotarpio pabaigoje						
15. Ilgalaikio materialiojo turto vertės padidėjimas (sumažėjimas)						
16. Veiksmingos apsidraudimo priemonės vertės padidėjimas (sumažėjimas)						
17. Pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažintą pelną (nuostolius)						
18. Ataskaitinio laikotarpio grynas pelnas (nuostolius)						
19. Išmokos savininkams						
20. Sudaryti rezervai						
21. Panaudoti rezervai						
22. Savininkų įnašų padidėjimas (sumažėjimas)						
23. Įnašai nuostoliams padengti						

24. Likutis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje						
---	--	--	--	--	--	--

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

(vyriausiojo buhalterio (buhalterio)
arba galinčio tvarkyti apskaitą kito
asmens pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Audito ir
apskaitos tarnybos direktoriaus
2010 m. birželio 4 d. įsakymu
Nr. VAS-14

5-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nurodyti, kaip turi būti pateikiama informacija apie įmonės pinigų ir pinigų ekvivalentų pasikeitimus per ataskaitinį laikotarpį.

2. Šis standartas nustato pinigų srautų ataskaitos sudarymo, pinigų srautų grupavimo į pagrindinės, investicinės ir finansinės veiklos pinigų srautus tvarką, ataskaitų formas, išskyrus konsoliduotąsias ir kai kurių specialiųjų sričių įmonių pinigų srautų ataskaitas, kurių formos pateikiamos tų įmonių apskaitai skirtuose standartuose. Pinigų srautų ataskaitų formos pateikiamos šio standarto prieduose:

2.1. visoms įmonėms, išskyrus valstybės įmones ir savivaldybės įmones, – 1 ir 2 prieduose;

2.2. valstybės įmonėms ir savivaldybės įmonėms – 3 ir 4 prieduose.

2¹. Mažos įmonės, savo nuožiūra pasirinkusios rengti pinigų srautų ataskaitą, šią ataskaitą sudaro pagal standarto 1 ir 2 prieduose pateiktas pinigų srautų ataskaitos formas.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

3. Pagrindinės šio standarto sąvokos:

3.1. **Finansinės veiklos pinigų srautai** – pinigų srautai, susidarantys pakitus įmonės nuosavam kapitalui ir dėl skolinimosi atsiradusiems įsipareigojimams.

3.2. **Investicinės veiklos pinigų srautai** – pinigų srautai, susidarantys įsigijus investavimo objektų ar juos perleidus.

3.3. **Nerealizuotas valiutos kursų pokytis** – valiutinių straipsnių likučių perkainojimo rezultatas paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.

3.4. **Pagrindinės veiklos pinigų srautai** – pinigų srautai, susidarantys iš įmonės veiklos, išskyrus finansinę ir investicinę veiklą.

3.5. **Pinigų ekvivalentai** – trumpalaikės (iki trijų mėnesių) likvidžios investicijos, kurios gali būti greitai iškeičiamos į tam tikras pinigų sumas ir kurių vertės pokyčio rizika yra nereikšminga. Investicijos į nuosavybės vertybinius popierius nepriskiriamos prie pinigų ekvivalentų.

3.6. **Pinigų srautai** – pinigų ir pinigų ekvivalentų įplaukos ir išmokos per ataskaitinį laikotarpį.

3.7. **Realizuotas valiutos kursų pokytis** – valiutinių ūkinių operacijų rezultatas, susidarantis dėl nevienodo valiutos kurso ūkinės operacijos registravimo ir

atsiskaitymo dieną.

3¹. Kitos šiame standarte vartojamos sąvokos turi tą pačią reikšmę, kaip Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės ir Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymuose ir kituose verslo apskaitos standartuose.

III. PINIGŲ SRAUTŲ GRUPAVIMAS

4. Ataskaitinio laikotarpio pinigų srautai pinigų srautų ataskaitoje turi būti grupuojami pagal pagrindinę, investicinę ir finansinę veiklą.

5. Pinigais šiame standarte suprantami pinigai įmonės kasoje ir bankų sąskaitose. Bet koks pinigų išmokėjimas šiame standarte laikomas išmokomis.

6. Pinigų srautus įmonės grupuoja pačios, atsižvelgdamos į savo veiklos pobūdį ir šio standarto reikalavimus.

7. Iš investicinės ir finansinės veiklos atsirandantys palūkanų ir dividendų pinigų srautai turi būti pateikiami atskirai. Jie gali būti grupuojami į įmonės pagrindinės, investicinės arba finansinės veiklos pinigų srautus. Gauti bei išmokėti dividendai ir palūkanos gali būti priskiriami pagrindinės veiklos pinigų srautams arba gauti dividendai ir palūkanos gali būti priskiriami investicinei veiklai, o sumokėti – finansinei veiklai. Apskaitos politikoje turi būti numatyta, kur pateikiami tokio pobūdžio pinigų srautai.

8. Atskira ūkinė operacija gali sukurti pinigų srautus, kurie gali būti klasifikuojami skirtingai. Pavyzdžiui, kai grąžinant paskolą grąžinamoji suma apima ne tik paskolos dalį, bet ir palūkanas, palūkanos gali būti priskirtos prie įmonės pagrindinės veiklos, o grąžinama paskolos dalis – prie finansinės veiklos pinigų srautų.

IV. PAGRINDINĖ ĮMONĖS VEIKLA

9. Įmonės pagrindinės veiklos pinigų srautai parodo, kiek pagrindinė (gamybinė, prekybinė, paslaugų teikimo) įmonės veikla, išskyrus investicinę ir finansinę, gali kurti pinigų srautus. Šie pinigų srautai yra pagrindinis finansavimo šaltinis, leidžiantis palaikyti ir plėtoti įmonės veiklą, grąžinti paskolas, išmokėti dividendus bei daryti naujas investicijas.

10. Įmonės pagrindinės veiklos pinigų įplaukų pavyzdžiai:

10.1. pinigų įplaukos už parduotas prekes ir suteiktas paslaugas;

10.2. su komisiniais mokesčiais, autorių ir gretutinėmis teisėmis, patentu, licencija, franšize ir panašiomis teisėmis susijusios pinigų įplaukos;

10.3. pinigų įplaukos, gautos pirkėjams iš anksto sumokėjus už prekes;

10.4. pinigų įplaukos, gautos susigrąžinus prekybines skolas;

10.5. gautos draudimo išmokos;

10.6. pinigų įplaukos pardavus įsigytus kitų įmonių vertybinius popierius (pavyzdžiui, akcijas, obligacijas) ir kitas investicijas (jei šios įplaukos pagal apskaitos politiką priskiriamos pagrindinei veiklai);

10.7. iš kitų įmonių gauti dividendai (jei šios įplaukos pagal apskaitos politiką priskiriamos pagrindinei veiklai);

10.8. gautos palūkanos (jei šios įplaukos pagal apskaitos politiką priskiriamos pagrindinei veiklai).

11. Įmonės pagrindinės veiklos pinigų išmokų pavyzdžiai:

11.1. pinigų išmokos žaliavų, prekių ir paslaugų tiekėjams;

11.2. pinigų išmokos įmonės darbuotojams;

11.3. sumokėti mokesčiai;

11.4. sumokėtos draudimo įmokos;

11.5. sumokėti dividendai (jei šios išmokos pagal apskaitos politiką priskiriamos prie pagrindinės veiklos);

11.6. sumokėtos palūkanos (jei šios išmokos pagal apskaitos politiką priskiriamos prie pagrindinės veiklos).

12. Jei pardavus įsigytus kitų įmonių vertybinius popierius (pavyzdžiui, akcijas, obligacijas) ir kitas investicijas pagal apskaitos politiką pinigų įplaukos priskiriamos pagrindinei veiklai, tai perkant kitų įmonių vertybinius popierius ir kitas investicijas pinigų išmokos taip pat priskiriamos pagrindinei veiklai.

V. INVESTICINĖ ĮMONĖS VEIKLA

13. Investicinės veiklos pinigų srautai parodo pinigų sumas, per ataskaitinį laikotarpį išleistas įsigyjant investicijas, taip pat pinigų įplaukas tokias investicijas perleidžiant.

14. Įmonės investicinės veiklos pinigų įplaukų pavyzdžiai:

14.1. pinigų įplaukos perleidžiant nematerialųjį ir ilgalaikį materialųjį turtą;

14.2. pinigų įplaukos susigrąžinant paskolas iš trečiųjų asmenų;

14.3. pinigų įplaukos pardavus kitų įmonių vertybinius popierius ir kitas investicijas (jei šios įplaukos pagal apskaitos politiką priskiriamos prie investicinės veiklos);

14.4. iš kitų įmonių gauti dividendai (jei šios įplaukos pagal apskaitos politiką priskiriamos prie investicinės veiklos);

14.5. gautos palūkanos už suteiktas paskolas ir investicijas (jei šios įplaukos pagal apskaitos politiką priskiriamos prie investicinės veiklos);

14.6. pinigų įplaukos susigrąžinant terminuotuosius indėlius, išskyrus trumpalaikes investicijas, kurios priskiriamos pinigų ekvivalentams.

15. Įmonės investicinės veiklos pinigų išmokų pavyzdžiai:

15.1. pinigų išmokos įsigyjant nematerialųjį ir ilgalaikį materialųjį turtą;

15.2. pinigų išmokos statant, rekonstruojant ar remontuojant ilgalaikį materialųjį turtą, kuriuo įmonė disponuoja ir kurio vertė yra didinama;

15.3. pinigų išmokos skolinant pinigus tretiesiems asmenims;

15.4. pinigų pervedimas į terminuotųjų indėlių sąskaitą, išskyrus trumpalaikes investicijas, kurios priskiriamos pinigų ekvivalentams.

16. Jei pardavus įsigytus kitų įmonių vertybinius popierius (pavyzdžiui, akcijas, obligacijas) ir kitas investicijas pagal apskaitos politiką pinigų įplaukos priskiriamos investicinei veiklai, tai perkant kitų įmonių vertybinius popierius ir kitas investicijas

pinigų išmokos taip pat priskiriamos investicinei veiklai.

VI. FINANSINĖ ĮMONĖS VEIKLA

17. Įmonės finansinės veiklos pinigų srautai parodo, kaip per ataskaitinį laikotarpį įmonė naudojosi išoriniais finansavimo šaltiniais.

18. Įmonės finansinės veiklos pinigų įplaukų pavyzdžiai:

18.1. pinigų įplaukos išleidžiant visų rūšių akcijas;

18.2. pinigų įplaukos išleidžiant obligacijas ir kitus vertybinius popierius;

18.3. pinigų įplaukos skolinantis (neatsižvelgiant į grąžinimo terminą) iš trečiųjų asmenų (tarp jų ir kredito įstaigų);

18.4. pinigais gautos dotacijos, skirtos įsigyti ilgalaikį turtą.

19. Įmonės finansinės veiklos pinigų išmokų pavyzdžiai:

19.1. pinigų išmokos, sumokamos už superkamas savas akcijas;

19.2. sumokėti dividendai (jei šios išmokos pagal apskaitos politiką priskiriamos prie finansinės veiklos);

19.3. pinigų išmokos, sumokamos išperkant anksčiau įmonės išleistas obligacijas ir kitus vertybinius popierius;

19.4. paskolų grąžinimas;

19.5. už paskolas sumokėtos palūkanos (jei šios išmokos pagal apskaitos politiką priskiriamos prie finansinės veiklos);

19.6. pinigų išmokos už lizingą (finansinę nuomą).

VII. ĮMONĖS PAGRINDINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTŲ PATEIKIMAS

20. Įmonės pagrindinės veiklos pinigų srautai gali būti pateikiami tiesioginiu arba netiesioginiu būdu.

21. Tiesioginiu būdu pateikiant pagrindinės veiklos pinigų srautus, ataskaitoje parodomas apibendrintos pinigų įplaukos ir pinigų išmokos per ataskaitinį laikotarpį.

22. Pinigų srautų ataskaitą rengiant tiesioginiu būdu, duomenys apie pinigų įplaukas ir išmokas pateikiami kartu su pridėtinės vertės mokesčiu. Duomenys apie pinigų įplaukas ir išmokas gali būti gaunami:

22.1. iš apskaitos įrašų, t. y. apibendrinant pinigų apyvartas;

22.2. perskaičiuojant pelno (nuostolių) ataskaitos rodiklius (pajamas ir sąnaudas) į pinigų įplaukas ir išmokas.

23. Netiesioginiu būdu pateikiant pagrindinės veiklos pinigų srautus, ataskaitinio laikotarpio grynas pelnas (nuostoliai) perskaičiuojamas į ataskaitinio laikotarpio pinigų kiekį, gautą arba išleistą pagrindinėje įmonės veikloje.

24. Šiame standarte nustatytos pinigų srautų ataskaitos formos ir jose pateikti straipsniai yra privalomi, kai teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka finansinės ataskaitos skelbiamos viešai Juridinių asmenų registre. Įmonės savo nuožiūra negali keisti nustatytų pinigų srautų ataskaitos formų, įrašyti kitokius straipsnių pavadinimus,

įterpti naujus ar išbraukti esamus straipsnius, juos pergrupuoti net ir tuo atveju, kai juose nurodytos sumos lygios nuliui. Pinigų srautų ataskaitos formose privalomų straipsnių sumas galima išskaidyti į smulkesnes sudėtines dalis ir parodyti atskirose eilutėse tik tuo atveju, jei yra šios dvi sąlygos:

24.1. to reikia dėl įmonės veiklos specifikos;

24.2. būtina norint pateikti tikrą ir teisingą informaciją apie įmonės pinigų srautus.

24¹. Pinigų srautų ataskaitoje pateikiant pinigų srautus, dėmesys turi būti skiriamas turiniui ir ekonominei esmei, o ne tik formaliems pateikimo reikalavimams.

VIII. ĮMONĖS INVESTICINĖS IR FINANSINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTŲ PATEIKIMAS

25. Investicinės ir finansinės veiklos pinigų įplaukos ir išmokos per ataskaitinį laikotarpį pinigų srautų ataskaitoje atskleidžiamos atskirai, išskyrus atvejus, kai pinigų srautai pateikiami grynąja verte. Šių pinigų srautų pateikimas tiesioginiu ir netiesioginiu būdu rengiamose pinigų srautų ataskaitose nesiskiria, kadangi šios pinigų srautų ataskaitos dalys rengiamos tik tiesioginiu būdu.

26. Pinigų srautai, atsirandantys dėl patronuojamųjų įmonių ir kitų verslo subjektų įsigijimo ir perleidimo, turi būti pateikiami atskirai, kaip investicinės veiklos pinigų srautai.

IX. NEPINIGINIAI SANDORIAI

27. Investiciniai ir finansiniai sandoriai, nesusiję su pinigų įplaukomis ar išmokomis per ataskaitinį laikotarpį, pinigų srautų ataskaitoje neturi būti parodomi.

28. Kai kurie investiciniai ir finansiniai sandoriai turi įtakos įmonės nuosavo kapitalo, įsipareigojimų ir turto pokyčiui, tačiau nedaro poveikio ataskaitinio laikotarpio pinigų srautams. Dėl šios priežasties tokie sandoriai pinigų srautų ataskaitoje nepateikiami.

29. Nepiniginių sandorių pavyzdžiai:

29.1. dalies įmonės skolų pavertimas kapitalu;

29.2. ilgalaikio turto įsigijimas skolon, įskaitant įsigyjamą lizingo (finansinės nuomos) būdu;

29.3. ne pinigais gauta dotacija.

X. VALIUTINIAI STRAIPSNIAI

30. Pinigų įplaukos ir išmokos užsienio valiuta pinigų srautų ataskaitoje turi būti pateikiamos finansinių ataskaitų valiuta pagal pinigų gavimo (išmokėjimo) dienos valiutos keitimo kursą.

31. Realizuoto valiutos kursų pokyčio poveikis daro tiesioginę įtaką pinigų kiekiui, todėl turi būti parodomas pinigų srautų ataskaitoje.

32. Realizuotas valiutos kursų pokytis susidaro registruojant valiutines ūkines operacijas arba ūkinius įvykius, kai panaudojant, atgaunant arba padengiant valiutiniuose straipsniuose užregistruotas sumas valiutos kursas pasikeičia:

32.1. nuo ūkinės operacijos arba ūkinio įvykio pirminio pripažinimo dienos iki atsiskaitymo dienos, jei po ūkinės operacijos arba ūkinio įvykio pirminio pripažinimo finansinės ataskaitos dar nebuvo sudarytos, arba

32.2. nuo paskutinės praėjusio ataskaitinio laikotarpio dienos iki atsiskaitymo dienos, jei po ūkinės operacijos arba ūkinio įvykio pirminio pripažinimo finansinės ataskaitos jau buvo sudarytos.

33. Nerealizuoto valiutos kursų pokyčio įtaka, susijusi su investicinės ir finansinės veiklos pinigų srautais, nors ir nėra susijusi su pinigų gavimu ar išleidimu, taip pat turi būti pateikiama netiesioginiu būdu sudaromoje pinigų srautų ataskaitoje. Ji turėtų būti parodoma eilutėje *Finansinės ir investicinės veiklos rezultatų eliminavimas*.

34. Nerealizuotas valiutos kursų pokytis yra valiutinių straipsnių perskaičiavimo dėl skirtingo valiutos kurso rezultatai:

34.1. paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną ir ūkinės operacijos arba ūkinio įvykio pirminio pripažinimo metu, jei po jo finansinės ataskaitos dar nebuvo sudarytos, arba

34.2. ataskaitinio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpių paskutinę dieną, jei po ūkinės operacijos arba ūkinio įvykio pirminio pripažinimo finansinės ataskaitos jau buvo sudarytos.

35. Valiutų kursų pokyčio įtaka grynų pinigų ir pinigų ekvivalentų likučiui laikotarpio pabaigoje pateikiama pinigų srautų ataskaitoje atskira eilute, atskirai nuo pagrindinės, finansinės ir investicinės veiklos, kad būtų galima palyginti pinigų kiekį laikotarpio pradžioje ir pabaigoje.

XI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

36. Šis standartas taikomas sudarant 2011 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas. Standartas gali būti taikomas ir sudarant ankstesnių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

5-ojo verslo apskaitos standarto
„Pinigų srautų ataskaita“
1 priedas

(Pinigų srautų ataskaitos, sudaromos tiesioginiu būdu, forma)

(įmonės teisinė forma, pavadinimas, kodas)

(buveinė (adresas), registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys)

(teisinis statusas, jei įmonė likviduojama, reorganizuojama ar yra bankrutavusi)

(Tvirtinimo žyma)

20.....M.....D. PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

Nr. _____

(ataskaitos sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)

(ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
1.	Pagrindinės veiklos pinigų srautai			
1.1.	Ataskaitinio laikotarpio pinigų įplaukos (su PVM)			
1.1.1.	Pinigų įplaukos iš klientų			
1.1.2.	Kitos įplaukos			
1.2.	Ataskaitinio laikotarpio pinigų išmokos			
1.2.1.	Pinigai, sumokėti žaliavų, prekių ir paslaugų tiekėjams (su PVM)			
1.2.2.	Pinigų išmokos, susijusios su darbo santykiais			
1.2.3.	Sumokėti į biudžetą mokesčiai			
1.2.4.	Kitos išmokos			
	Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai			
2.	Investicinės veiklos pinigų srautai			

2.1.	Ilgalaikio turto, išskyrus investicijas, įsigijimas			
2.2.	Ilgalaikio turto, išskyrus investicijas, perleidimas			
2.3.	Ilgalaikių investicijų įsigijimas			
2.4.	Ilgalaikių investicijų perleidimas			
2.5.	Paskolų suteikimas			
2.6.	Paskolų susigrąžinimas			
2.7.	Gauti dividendai, palūkanos			
2.8.	Kitas investicinės veiklos pinigų srautų padidėjimas			
2.9.	Kitas investicinės veiklos pinigų srautų sumažėjimas			
	Grynieji investicinės veiklos pinigų srautai			
3.	Finansinės veiklos pinigų srautai			
3.1.	P pinigų srautai, susiję su įmonės savininkais			
3.1.1.	Akcijų išleidimas			
3.1.2.	Savininkų įnašai nuostoliams padengti			
3.1.3.	Savų akcijų supirkimas			
3.1.4.	Dividendų išmokėjimas			
3.2.	P pinigų srautai, susiję su kitais finansavimo šaltiniais			
3.2.1.	Finansinių skolų padidėjimas			
3.2.1.1.	Paskolų gavimas			
3.2.1.2.	Obligacijų išleidimas			
3.2.2.	Finansinių skolų sumažėjimas			
3.2.2.1.	Paskolų grąžinimas			
3.2.2.2.	Obligacijų supirkimas			
3.2.2.3.	Sumokėtos palūkanos			
3.2.2.4.	Lizingo (finansinės nuomos) mokėjimai			
3.2.3.	Kitų įmonės įsipareigojimų padidėjimas			
3.2.4.	Kitų įmonės įsipareigojimų sumažėjimas			
3.2.5.	Kitas finansinės veiklos pinigų srautų padidėjimas			

3.2.6.	Kitas finansinės veiklos pinigų srautų sumažėjimas			
	Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai			
4.	Valiutų kursų pokyčio įtaka grynųjų pinigų ir pinigų ekvivalentų likučiui			
5.	Grynasis pinigų srautų padidėjimas (sumažėjimas)			
6.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pradžioje			
7.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pabaigoje			

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

(vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba galinčio tvarkyti apskaitą kito asmens pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

5-ojo verslo apskaitos standarto
„Pinigų srautų ataskaita“
2 priedas

(Pinigų srautų ataskaitos, sudaromos netiesioginiu būdu, forma)

(įmonės teisinė forma, pavadinimas, kodas)

(buveinė (adresas), registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys)

(teisinis statusas, jei įmonė likviduojama, reorganizuojama ar yra bankrutavusi)

(Tvirtinimo žyma)

20.....M.....D. PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

Nr. _____

(ataskaitos sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)		(ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)		
Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
1.	Pagrindinės veiklos pinigų srautai			
1.1.	Grynasis pelnas (nuostoliai)			
1.2.	Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos			
1.3.	Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto perleidimo rezultatų eliminavimas			
1.4.	Finansinės ir investicinės veiklos rezultatų eliminavimas			
1.5.	Kitų nepiniginių sandorių rezultatų eliminavimas			
1.6.	Iš įmonių grupės įmonių ir asocijuotųjų įmonių gautinų sumų sumažėjimas (padidėjimas)			
1.7.	Kitų po vieno metų gautinų sumų sumažėjimas (padidėjimas)			
1.8.	Atidėtojo pelno mokesčio turto			

	sumažėjimas (padidėjimas)			
1.9.	Atsargų, išskyrus sumokėtus avansus, sumažėjimas (padidėjimas)			
1.10.	Sumokėtų avansų sumažėjimas (padidėjimas)			
1.11.	Pirkėjų skolų sumažėjimas (padidėjimas)			
1.12.	Įmonių grupės įmonių ir asocijuotųjų įmonių skolų sumažėjimas (padidėjimas)			
1.13.	Kitų gautinų sumų sumažėjimas (padidėjimas)			
1.14.	Trumpalaikių investicijų sumažėjimas (padidėjimas)			
1.15.	Ateinančių laikotarpių sąnaudų ir sukauptų pajamų sumažėjimas (padidėjimas)			
1.16.	Atidėjinių padidėjimas (sumažėjimas)			
1.17.	Ilgalaikių skolų tiekėjams ir gautų avansų padidėjimas (sumažėjimas)			
1.18.	Pagal vekselius ir čekius po vienu metų mokėtinų sumų padidėjimas (sumažėjimas)			
1.19.	Ilgalaikių skolų įmonių grupės įmonėms ir asocijuotosioms įmonėms padidėjimas (sumažėjimas)			
1.20.	Trumpalaikių skolų tiekėjams ir gautų avansų padidėjimas (sumažėjimas)			
1.21.	Pagal vekselius ir čekius per vienus metus mokėtinų sumų padidėjimas (sumažėjimas)			
1.22.	Trumpalaikių skolų įmonių grupės įmonėms ir asocijuotosioms įmonėms padidėjimas (sumažėjimas)			
1.23.	Pelno mokesčio įsipareigojimų padidėjimas (sumažėjimas)			
1.24.	Su darbo santykiais susijusių įsipareigojimų padidėjimas (sumažėjimas)			
1.25.	Kitų mokėtinų sumų ir įsipareigojimų padidėjimas (sumažėjimas)			
1.26.	Sukauptų sąnaudų ir ateinančių			

	laikotarpių pajamų padidėjimas (sumažėjimas)			
	Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai			
2.	Investicinės veiklos pinigų srautai			
2.1.	Ilgalaikio turto, išskyrus investicijas, įsigijimas			
2.2.	Ilgalaikio turto, išskyrus investicijas, perleidimas			
2.3.	Ilgalaikių investicijų įsigijimas			
2.4.	Ilgalaikių investicijų perleidimas			
2.5.	Paskolų suteikimas			
2.6.	Paskolų susigrąžinimas			
2.7.	Gauti dividendai, palūkanos			
2.8.	Kitas investicinės veiklos pinigų srautų padidėjimas			
2.9.	Kitas investicinės veiklos pinigų srautų sumažėjimas			
	Grynieji investicinės veiklos pinigų srautai			
3.	Finansinės veiklos pinigų srautai			
3.1.	Pinigų srautai, susiję su įmonės savininkais			
3.1.1.	Akcijų išleidimas			
3.1.2.	Savininkų įnašai nuostoliams padengti			
3.1.3.	Savų akcijų supirkimas			
3.1.4.	Dividendų išmokėjimas			
3.2.	Pinigų srautai, susiję su kitais finansavimo šaltiniais			
3.2.1.	Finansinių skolų padidėjimas			
3.2.1.1.	Paskolų gavimas			
3.2.1.2.	Obligacijų išleidimas			
3.2.2.	Finansinių skolų sumažėjimas			
3.2.2.1.	Paskolų grąžinimas			
3.2.2.2.	Obligacijų supirkimas			
3.2.2.3.	Sumokėtos palūkanos			
3.2.2.4.	Lizingo (finansinės nuomos) mokėjimai			
3.2.3.	Kitų įmonės įsipareigojimų padidėjimas			
3.2.4.	Kitų įmonės įsipareigojimų sumažėjimas			

3.2.5.	Kitas finansinės veiklos pinigų srautų padidėjimas			
3.2.6.	Kitas finansinės veiklos pinigų srautų sumažėjimas			
	Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai			
4.	Valiutų kursų pokyčio įtaka grynųjų pinigų ir pinigų ekvivalentų likučiui			
5.	Grynasis pinigų srautų padidėjimas (sumažėjimas)			
6.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pradžioje			
7.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pabaigoje			

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

(vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba galinčio tvarkyti apskaitą kito asmens pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

5-ojo verslo apskaitos standarto
„Pinigų srautų ataskaita“
3 priedas

(Valstybės įmonių ir savivaldybės įmonių pinigų srautų ataskaitos, sudaromos tiesioginiu būdu, forma)

(įmonės teisinė forma, pavadinimas, kodas)

(buveinė (adresas), registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys)

(teisinis statusas, jei įmonė likviduojama, reorganizuojama ar yra bankrutavusi)

(Tvirtinimo žyma)

20.....M.....D. PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

Nr. _____

(ataskaitos sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)

(ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
1.	Pagrindinės veiklos pinigų srautai			
1.1.	Ataskaitinio laikotarpio pinigų įplaukos (su PVM)			
1.1.1.	Pinigų įplaukos iš klientų			
1.1.2.	Kitos įplaukos			
1.2.	Ataskaitinio laikotarpio pinigų išmokos			
1.2.1.	Pinigai, sumokėti žaliavų, prekių ir paslaugų tiekėjams (su PVM)			
1.2.2.	Pinigų išmokos, susijusios su darbo santykiais			
1.2.3.	Sumokėti į biudžetą mokesčiai			
1.2.4.	Kitos išmokos			
	Grynieji pagrindinės veiklos			

	pinigų srautai			
2.	Investicinės veiklos pinigų srautai			
2.1.	Ilgalaikio turto, išskyrus investicijas, įsigijimas			
2.2.	Ilgalaikio turto, išskyrus investicijas, perleidimas			
2.3.	Ilgalaikių investicijų įsigijimas			
2.4.	Ilgalaikių investicijų perleidimas			
2.5.	Paskolų suteikimas			
2.6.	Paskolų susigrąžinimas			
2.7.	Gautos palūkanos			
2.8.	Kitas investicinės veiklos pinigų srautų padidėjimas			
2.9.	Kitas investicinės veiklos pinigų srautų sumažėjimas			
	Grynieji investicinės veiklos pinigų srautai			
3.	Finansinės veiklos pinigų srautai			
3.1.	Pinigų srautai, susiję su įmonės savininkais			
3.1.1.	Įmonės savininko kapitalo didinimas			
3.1.2.	Į valstybės ar savivaldybės biudžetą mokama įmonės pelno įmoka			
3.2.	Pinigų srautai, susiję su kitais finansavimo šaltiniais			
3.2.1.	Paskolų gavimas			
3.2.2.	Paskolų grąžinimas			
3.2.3.	Sumokėtos palūkanos			
3.2.4.	Lizingo (finansinės nuomos) mokėjimai			
3.2.5.	Kitų įmonės įsipareigojimų padidėjimas			
3.2.6.	Kitų įmonės įsipareigojimų sumažėjimas			
3.2.7.	Kitas finansinės veiklos pinigų srautų padidėjimas			
3.2.8.	Kitas finansinės veiklos pinigų srautų sumažėjimas			
	Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai			
4.	Valiutų kursų pokyčio įtaka grynujų pinigų ir pinigų ekvivalentų likučiui			

5.	Grynasis pinigų srautų padidėjimas (sumažėjimas)			
6.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pradžioje			
7.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pabaigoje			

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

(vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba galinčio
tvarkyti apskaitą kito asmens pareigų
pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

5-ojo verslo apskaitos standarto
„Pinigų srautų ataskaita“
4 priedas

(Valstybės įmonių ir savivaldybės įmonių pinigų srautų ataskaitos, sudaromos netiesioginiu būdu, forma)

(įmonės teisinė forma, pavadinimas, kodas)

(buveinė (adresas), registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys)

(teisinis statusas, jei įmonė likviduojama, reorganizuojama ar yra bankrutavusi)

(Tvirtinimo žyma)

20.....M.....D. PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

_____ Nr. _____
(ataskaitos sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)

(ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
1.	Pagrindinės veiklos pinigų srautai			
1.1.	Grynasis pelnas (nuostoliai)			
1.2.	Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos			
1.3.	Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto perleidimo rezultatų eliminavimas			
1.4.	Finansinės ir investicinės veiklos rezultatų eliminavimas			
1.5.	Kitų nepiniginių sandorių rezultatų eliminavimas			
1.6.	Po vieno metų gautinų sumų sumažėjimas (padidėjimas)			
1.7.	Atidėtojo pelno mokesčio turto sumažėjimas (padidėjimas)			
1.8.	Atsargų, išskyrus sumokėtus avansus, sumažėjimas (padidėjimas)			

1.9.	Sumokėtų avansų sumažėjimas (padidėjimas)			
1.10.	Pirkėjų skolų sumažėjimas (padidėjimas)			
1.11.	Kitų gautinų sumų sumažėjimas (padidėjimas)			
1.12.	Trumpalaikių investicijų sumažėjimas (padidėjimas)			
1.13.	Ateinančių laikotarpių sąnaudų ir sukauptų pajamų sumažėjimas (padidėjimas)			
1.14.	Atidėjinių padidėjimas (sumažėjimas)			
1.15.	Ilgalaikių skolų tiekėjams ir gautų avansų padidėjimas (sumažėjimas)			
1.16.	Pagal vekselius ir čekius po vienu metų mokėtinų sumų padidėjimas (sumažėjimas)			
1.17.	Trumpalaikių skolų tiekėjams ir gautų avansų padidėjimas (sumažėjimas)			
1.18.	Pagal vekselius ir čekius per vienus metus mokėtinų sumų padidėjimas (sumažėjimas)			
1.19.	Pelno mokesčio įsipareigojimų padidėjimas (sumažėjimas)			
1.20.	Su darbo santykiais susijusių įsipareigojimų padidėjimas (sumažėjimas)			
1.21.	Kitų mokėtinų sumų ir įsipareigojimų padidėjimas (sumažėjimas)			
1.22.	Sukauptų sąnaudų ir ateinančių laikotarpių pajamų padidėjimas (sumažėjimas)			
	Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai			
2.	Investicinės veiklos pinigų srautai			
2.1.	Ilgalaikio turto, išskyrus investicijas, įsigijimas			
2.2.	Ilgalaikio turto, išskyrus investicijas, perleidimas			
2.3.	Ilgalaikių investicijų įsigijimas			
2.4.	Ilgalaikių investicijų perleidimas			
2.5.	Paskolų suteikimas			
2.6.	Paskolų susigrąžinimas			

2.7.	Gautos palūkanos			
2.8.	Kitas investicinės veiklos pinigų srautų padidėjimas			
2.9.	Kitas investicinės veiklos pinigų srautų sumažėjimas			
	Grynieji investicinės veiklos pinigų srautai			
3.	Finansinės veiklos pinigų srautai			
3.1.	Pinigų srautai, susiję su įmonės savininkais			
3.1.1.	Įmonės savininko kapitalo didinimas			
3.1.2.	Į valstybės ar savivaldybės biudžetą mokama įmonės pelno įmoka			
3.2.	Pinigų srautai, susiję su kitais finansavimo šaltiniais			
3.2.1.	Paskolų gavimas			
3.2.2.	Paskolų grąžinimas			
3.2.3.	Sumokėtos palūkanos			
3.2.4.	Lizingo (finansinės nuomos) mokėjimai			
3.2.5.	Kitų įmonės įsipareigojimų padidėjimas			
3.2.6.	Kitų įmonės įsipareigojimų sumažėjimas			
3.2.7.	Kitas finansinės veiklos pinigų srautų padidėjimas			
3.2.8.	Kitas finansinės veiklos pinigų srautų sumažėjimas			
	Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai			
4.	Valiutų kursų pokyčio įtaka grynujų pinigų ir pinigų ekvivalentų likučiui			
5.	Grynasis pinigų srautų padidėjimas (sumažėjimas)			
6.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pradžioje			
7.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pabaigoje			

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

(vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba galinčio tvarkyti apskaitą kito asmens pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

PATVIRTINTA

Audito ir apskaitos tarnybos
direktoriaus 2012 m. gruodžio 21 d.
įsakymu Nr. VAS-24

(Audito ir apskaitos tarnybos
direktoriaus 2015 m. gegužės 28 d.
įsakymo Nr. VAS-19 redakcija)

6-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „AIŠKINAMASIS RAŠTAS“**I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nustatyti informaciją, kuri turi būti pateikiama įmonės metinių finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte (toliau – aiškinamasis raštas), kad būtų geriau paaiškinti kitose finansinėse ataskaitose pateikti duomenys ir atskleidžiama papildoma jose nepateikta reikšminga informacija.

2. Šis standartas neatsiejamas nuo visų kitų verslo apskaitos standartų, kuriuose nustatyti ūkinių operacijų ir įvykių pripažinimo, vertinimo, registravimo apskaitoje ir pateikimo finansinėse ataskaitose reikalavimai.

3. Standartas nustato bendrus mažų, vidutinių ir didelių įmonių aiškinamojo rašto turinio ir pastabų reikalavimus, išskyrus tuos atvejus, kai kiti verslo apskaitos standartai reikalauja ar leidžia aiškinamojo rašto informaciją pateikti kitaip. Viešojo intereso įmonių, kurios finansines ataskaitas rengia vadovaudamosi verslo apskaitos standartais, aiškinamojo rašto turinio reikalavimai yra tokie pat, kaip ir didelių įmonių.

4. Standartas netaikomas labai mažoms įmonėms, rengiančioms 1-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinė atskaitomybė“ 8 punkte nustatytą finansinių ataskaitų rinkinį. Labai mažos įmonės, nepasirinkusios rengti 8 punkte nurodyto finansinių ataskaitų rinkinio, taiko tokius pačius informacijos pateikimo aiškinamajame rašte reikalavimus, kaip ir mažos įmonės.

5. Tarpinių finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas sudaromas pagal 29-ojo verslo apskaitos standarto „Tarpinė finansinė atskaitomybė“ reikalavimus arba, siekiant atskleisti daugiau informacijos, pagal šio standarto nuostatas.

6. Įmonių grupės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas rengiamas kaip vienos akcinės bendrovės, uždarnosios akcinės bendrovės, tikrosios ūkinės bendrijos ar komanditinės ūkinės bendrijos, kurios visi tikrieji nariai yra akcinės bendrovės ar uždarnosios akcinės bendrovės, teikiančios finansines ataskaitas, aiškinamasis raštas pagal šio ir 16-ojo verslo apskaitos standarto „Konsoliduotosios finansinės ataskaitos ir investicijos į patrunuojamąsias įmones“ reikalavimus.

7. Neribotos civilinės atsakomybės juridiniai asmenys ir mažosios bendrijos taiko šį standartą, kai teisės aktų nustatyta tvarka finansines ataskaitas sudaro ne pagal 38-ąjį verslo apskaitos standartą „Neribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų ir mažųjų bendrijų buhalterinė apskaita ir finansinės ataskaitos“, o pagal visus kitus verslo apskaitos standartus.

8. Kolektyvinio investavimo subjektų ir pensijų fondų aiškinamasis raštas rengiamas vadovaujantis 39-ojo verslo apskaitos standarto „Kolektyvinio investavimo subjektų ir pensijų fondų apskaita, finansinės ataskaitos“ ir šio standarto nuostatomis,

jeigu jos neprieštaruja 39-ajam verslo apskaitos standartui.

9. Kredito unijos vadovaujasi 43-iojo verslo apskaitos standarto „Kredito unijų apskaita ir finansinės atskaitos“ ir šio standarto nuostatomis, jeigu jos neprieštaruja 43-ajam verslo apskaitos standartui.

10. Didelės, viešojo intereso ir kitos įmonės, kurios savo nuožiūra nusprendžia arba teisės aktų nustatyta tvarka privalo finansinėse ataskaitose pateikti informaciją apie segmentus, vadovaujasi šio ir 34-ojo verslo apskaitos standarto „Segmentų atskleidimas finansinėse ataskaitose“ nuostatomis. Viešojo intereso įmonė suprantama kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos audito įstatyme.

11. Likviduojamos įmonės aiškinamąjį raštą rengia pagal 28-ojo verslo apskaitos standarto „Įmonių likvidavimas“ reikalavimus.

12. Šiame standarte vartojamos sąvokos turi tą pačią reikšmę, kaip kituose verslo apskaitos standartuose, Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės ir Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymuose.

13. Kai šio standarto nuostatos taikomos visiems pelno siekiantiems juridiniams asmenims neatsižvelgiant į teisinę formą, toliau standarte juridiniai asmenys vadinami įmone. Kai šio standarto nuostatos taikomos individualioms įmonėms, tikrosioms ūkinėms bendrijoms ir komandinėms ūkinėms bendrijoms, toliau standarte jos vadinamos neribotos civilinės atsakomybės juridiniais asmenimis. Kitais atvejais nurodoma konkreti juridinio asmens teisinė forma.

II. AIŠKINAMOJO RAŠTO TURINYS

14. Aiškinamąjį raštą sudaro šios dalys:

- 14.1. bendroji dalis;
- 14.2. apskaitos politika;
- 14.3. pastabos.

15. Aiškinamajame rašte pateikiama šio standarto reikalaujama su įmonės veikla susijusi informacija, paaiškinamos reikšmingos finansinių ataskaitų sumos ir jų pasikeitimo priežastys. Vidutinės, didelės ir viešojo intereso įmonės turi pateikti ne tik šio standarto reikalaujamą, bet ir kitą reikšmingą su įmonės veikla susijusią informaciją. Informacija yra reikšminga, jei jos nepateikimas ar neteisingas pateikimas gali iškreipti finansinių ataskaitų duomenis ir turėti įtakos finansinių ataskaitų informacijos vartotojų priimamiems sprendimams.

16. Aiškinamajame rašte pateikiama informacija apie kitose finansinėse ataskaitose neparodytus įmonės sandorius ir įvykius (neapibrėžtuosius įsipareigojimus, neapibrėžtąjį turtą, poataskaitinius įvykius), pretenzijas įmonei ir įmonės teisių apribojimus, jei tokių yra. Neturėtų būti aiškinami su ataskaitinio laikotarpio finansinėmis ataskaitomis nesusiję būsimi įvykiai ar planuojami sandoriai, nebent yra žinoma, kad kitą ataskaitinį laikotarpį jie reikšmingai pakeis finansinių ataskaitų duomenis.

17. Aiškinamajame rašte informacija turi būti pateikiama tokiu būdu, kad nereikšminga informacija neužgožtų svarbios.

18. Šio standarto reikalaujama informacija aiškinamajame rašte gali būti

nepateikiama, jei ji yra nereikšminga ir jos nepateikimas neiškreipia finansinių ataskaitų duomenų ir neturi įtakos finansinių ataskaitų informacijos vartotojų priimamiems sprendimams.

19. Aiškinamojo rašto apskaitos politikos dalyje pateikiama informacija apie įmonės taikytą apskaitos politiką, kuri turėjo įtakos finansinių ataskaitų duomenims ir gali paveikti finansinių ataskaitų informacijos vartotojų priimamus sprendimus.

20. Pastabose turi būti pateikiama šio standarto V skyriuje reikalaujama informacija, kuri atskleidžia įmonės veiklos pobūdį, finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus, jei įmonė sudaro pinigų srautų ataskaitą, tačiau nebuvo pateikta kitose finansinėse ataskaitose.

21. Vidutinių, didelių ir viešojo intereso įmonių aiškinamojo rašto pastabose turi būti pateikiama šio standarto VI ir VII skyriuose reikalaujama papildoma ir kita informacija, kuri atskleidžia įmonės finansinę būklę, veiklos pobūdį ir veiklos rezultatus, tačiau nebuvo pateikta kitose finansinėse ataskaitose.

22. Pastabose pateikiama ataskaitinių finansinių metų ir mažiausiai vienu praėjusių finansinių metų informacija. Ji pateikiama tokia pat tvarka, kokia pateikti finansinių ataskaitų straipsniai. Pastabos numeruojamos iš eilės. Pastabos numeris nurodomas prie finansinės ataskaitos straipsnio, kurį ji paaiškina.

23. Jei kuris nors turtas ar įsipareigojimas yra išskaidytas ir parodytas daugiau kaip viename balanso straipsnyje ir jei tos sumos yra reikšmingos, tai visa to turto ar įsipareigojimo balansinė vertė ir jos dalys atskiruose balanso straipsniuose paaiškinami vienoje pastaboje.

III. BENDROJI AIŠKINAMOJO RAŠTO DALIS

24. Aiškinamojo rašto bendrojoje dalyje pateikiami duomenys apie įmonę, jos veiklą ir kiti bendrieji duomenys:

24.1. Teisinė forma, pavadinimas, kodas, buveinė (adresas), registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys, ir teisinis statusas, jei įmonė likviduojama, reorganizuojama ar yra bankrutavusi.

24.2. Patronuojančiosios įmonės, sudarančios mažiausios įmonių grupės, kuriai įmonė priklauso kaip patronuojamoji, konsoliduotąsias finansines ataskaitas, teisinė forma, pavadinimas, kodas ir buveinė (adresas).

24.3. Ataskaitinių finansinių metų ir praėjusių finansinių metų vidutinis darbuotojų skaičius pagal sąrašą.

25. Jei įmonės finansiniai metai yra trumpesni arba ilgesni kaip 12 mėnesių, aiškinamojo rašto bendrojoje dalyje turi būti nurodomos to priežastys ir informacija, kad pelno (nuostolių), nuosavo kapitalo pokyčių ir pinigų srautų ataskaitų duomenys negali būti lyginami su praėjusio ataskaitinio laikotarpio finansinių ataskaitų duomenimis.

IV. APSKAITOS POLITIKA

26. Aiškinamojo rašto apskaitos politikos dalyje turi būti nurodoma, kad finansinės ataskaitos yra parengtos vadovaujantis verslo apskaitos standartais. Taip pat nurodomi ir kiti teisės aktai, kuriais buvo vadovautasi tvarkant apskaitą ir sudarant

finansines ataskaitas.

27. Apskaitos politikos dalyje išvardijami apskaitos principai ir trumpai aprašomi apskaitos metodai ir taisyklės, kuriais tvarkydama apskaitą ir sudarydama finansines ataskaitas vadovaujasi įmonė. Jei taikomas verslo apskaitos standartuose nustatytas metodas, jo aprašyti nereikia, tik nurodoma, kad jis yra taikomas.

28. Apskaitos politikos dalyje atskleidžiama įmonės pasirinkti:

28.1. Nematerialiojo, ilgalaikio materialiojo ir investicinio turto įvertinimo būdai.

28.2. Finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų įvertinimo būdai ir metodai.

28.3. Atsargų apskaitos, įkainojimo ir parduotų prekių ar produkcijos savikainos nustatymo būdai.

28.4. Atsargų pasigaminimo savikainos nustatymo būdas ir į atsargų pasigaminimo savikainą įtraukiamos išlaidų grupės.

28.5. Įvertinimo būdai, kuriuos įmonė taiko vertindama žemės ūkio produkciją pirminio pripažinimo metu ir biologinį turtą.

28.6. Kiti finansinių ataskaitų duomenų įvertinimo ar tikslinimo metodai.

V. VISŲ ĮMONIŲ AIŠKINAMOJO RAŠTO PASTABOS

29. Jei kitose finansinėse ataskaitose nepateikta visa arba dalis lyginamosios informacijos, turi būti atskleidžiamos priežastys.

30. Apie esminių klaidų taisymą turi būti atskleidžiama:

30.1. Esminių klaidų pobūdis.

30.2. Kad ankstesnių laikotarpių informacija buvo koreguota arba kad to padaryti neįmanoma.

30.3. Ankstesnių laikotarpių duomenų koregavimo sumos ir nurodytų laikotarpių duomenys iki ir po koregavimo.

31. Jei per atskaitinius finansinius metus buvo atlikta reikšmingų apskaitos politikos pakeitimų, turi būti atskleidžiama:

31.1. Faktas, kad apskaitos politika buvo pakeista.

31.2. Apskaitos politikos keitimo priežastis.

31.3. Pakeistos apskaitos politikos taikymo būdas.

31.4. Sumos, kuriomis koreguojami kiekvieno finansinėse ataskaitose pateikiamo laikotarpio duomenys, ir nurodytų laikotarpių duomenys iki ir po koregavimo.

31.5. Priežastys, dėl kurių pakeista apskaitos politika buvo taikoma perspektyviniu būdu, jei tokių atvejų buvo.

31.6. Priežastys, dėl kurių nebuvo galimybės pateikti visos patikslintos lyginamosios informacijos, jei tokių atvejų buvo.

32. Kai praėjusių finansinių metų duomenys pergrupuojami, atskleidžiamas kiekvieno straipsnio arba straipsnių grupės duomenų grupavimo pakeitimo pobūdis, priežastys ir sumos. Jei praėjusių finansinių metų duomenų pergrupuoti neįmanoma, turi būti nurodoma priežastis, dėl kurios duomenys nebuvo pergrupuoti, ir dėl to neatliktų koregavimų pobūdis.

33. Apie nematerialųjį, ilgalaikį materialųjį ir ilgalaikį finansinį turtą nurodoma:

33.1. Kiekvienos nematerialiojo turto grupės:

33.1.1. įsigijimo arba pasigaminimo (sukūrimo) savikaina laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;

33.1.2. per ataskaitinį laikotarpį įsigyto ar pasigaminto (sukurto) ir perleisto turto vertė;

33.1.3. nurašyto turto vertė;

33.1.4. turto nuvertėjimo sąnaudų suma, parodyta pelno (nuostolių) ataskaitoje, jei turtas nuvertėjo;

33.1.5. turto nuvertėjimo sumažinimo suma, jei pasikeitus aplinkybėms, ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais pripažintas turto nuvertėjimas buvo sumažintas;

33.1.6. per ataskaitinį laikotarpį apskaičiuota amortizacijos suma;

33.1.7. sukaupta amortizacijos suma ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje.

33.2. Kiekvienos ilgalaikio materialiojo turto, finansinėse ataskaitose parodomo įsigijimo savikaina ar perkainota verte, ir investicinio turto, finansinėse ataskaitose parodomo įsigijimo savikaina, grupės lentelėje pateikiama:

33.2.1. įsigijimo (pasigaminimo) savikaina ar perkainota vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;

33.2.2. per ataskaitinį laikotarpį įsigyto turto vertė;

33.2.3. per ataskaitinį laikotarpį perleisto turto vertė;

33.2.4. nurašyto turto vertė;

33.2.5. vertės sumažėjimo suma;

33.2.6. perkainojimo suma;

33.2.7. per ataskaitinį laikotarpį apskaičiuotas nusidėvėjimas;

33.2.8. sukauptas nusidėvėjimas ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;

33.2.9. perkainojimo rezervo pokyčiai per ataskaitinį laikotarpį;

33.2.10. turto perkainojimo rezultato apmokestinimo tvarka, jei jis apmokestinamas;

33.2.11. ilgalaikio materialiojo turto, parodomo finansinėse ataskaitose perkainota verte, balansinė vertė, kuri būtų parodoma balanse, jei nebūtų perkainota.

33.3. Kiekvienos investicinio turto, finansinėse ataskaitose parodomo tikrąja verte, grupės:

33.3.1. balansinė vertė laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;

33.3.2. per ataskaitinį laikotarpį įsigyto turto vertė;

33.3.3. per ataskaitinį laikotarpį perleisto turto vertė;

33.3.4. nurašyto turto vertė;

33.3.5. tikrosios vertės pokytis per finansinius metus;

33.3.6. pelno (nuostolių) ataskaitoje pripažintas pelnas ar nuostoliai dėl investicinio turto tikrosios vertės pokyčio;

33.3.7. reikšmingos prielaidos ir metodai, kuriais remiantis nustatoma investicinio turto tikroji vertė.

33.4. Apie kiekvienos nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto grupės nuvertėjimą nurodoma:

33.4.1. nuostolių dėl vertės sumažėjimo sumos, parodytos pelno (nuostolių) ataskaitoje;

33.4.2. panaikintų nuostolių dėl vertės sumažėjimo sumos, parodytos pelno (nuostolių) ataskaitoje.

34. Apie prestižą papildomai atskleidžiama:

34.1. Motyvai, dėl kurių buvo pasirinktas ilgesnis negu penkerių metų naudingo tarnavimo laikas.

34.2. Koregavimo suma, jeigu prestižo vertė buvo keičiama dėl koregavimo laikotarpiu pasikeitusios turto ir įsipareigojimų vertės.

35. Jei sudarytame pelno (nuostolių) paskirstymo projekte plėtros darbų vertė, pripažinta nematerialiuoju turtu, paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną nėra visiškai amortizuota, aiškinamajame rašte turi būti pateikiama:

35.1. Likutinė plėtros darbų vertė.

35.2. Informacija, kad likutinė plėtros darbų vertė neviršija paskirstyti skirtų rezervų ir nepaskirstytojo pelno sumos.

35.3. Pelno paskirstymo priežastys, kai likutinė plėtros darbų vertė viršija paskirstyti skirtų rezervų ir nepaskirstytojo pelno sumą.

36. Apie finansinį turtą ir finansinius įsipareigojimus atskleidžiama:

36.1. Apie perduoti laikomą finansinį turtą ir su rinkos kainomis susijusius finansinius įsipareigojimus, įvertintus tikrąja verte, nurodoma:

36.1.1. Tikrosios vertės nustatymo metodas ir reikšmingos prielaidos, jei tikroji vertė nustatoma ne pagal aktyviojoje vertybinių popierių rinkoje skelbiamą kainą.

36.1.2. Kiekvienos finansinio turto ar finansinių įsipareigojimų grupės tikroji vertė ir tikrosios vertės pokyčiai per ataskaitinį laikotarpį.

36.2. Finansinio turto nuvertėjimo sąnaudų suma pelno (nuostolių) ataskaitoje, jei turtas nuvertėjo.

36.3. Finansinio turto nuvertėjimo sumažinimo suma, jei pasikeitus aplinkybėms ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais pripažintas turto nuvertėjimas buvo sumažintas.

37. Apie išvestines finansines priemones nurodoma:

37.1. Trumpas kiekvienos išvestinių finansinių priemonių grupės apibūdinimas.

37.2. Išvestinių finansinių priemonių grupės tikroji vertė paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną ir pokyčiai per ataskaitinį laikotarpį, jei pelno (nuostolių) ar nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitose jie neparodyti atskiroje eilutėje.

37.3. Svarbios sąlygos, kurios gali paveikti būsimųjų ataskaitinių laikotarpių grynų pinigų srautų dydį, periodiškumą ir stabilumą.

37.4. Išvestinės finansinės priemonės įvertinimo būdai ir prielaidos, nulėmusios jų pasirinkimą, jei tikrosios vertės negalima buvo patikimai nustatyti. Taip pat nurodomos priežastys, dėl kurių tikroji vertė nenustatoma.

38. Apie apsidraudimo priemones aiškinamajame rašte pateikiama:

38.1. Trumpas kiekvieno reikšmingo apdrausto objekto finansinės rizikos valdymo

tikslų ir politikos aprašymas.

38.2. Apsidraudimo priemonių aprašymas.

38.3. Apdraustų objektų aprašymas ir jų tikroji vertė paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.

38.4. Rizikos rūšys, nuo kurių yra apsidrausta.

38.5. Apsidraudimo priemonių, naudojamų planuojamiems sandoriams apdrausti:

38.5.1. planuojamų sandorių įvykdymo laikotarpiai;

38.5.2. apdraustų sandorių, kurių nesitikima vykdyti, aprašymas.

38.6. Apsidraudimo priemonių, naudojamų apsidrausti nuo pinigų srautų ir grynosios investicijos į užsienio įmonę valiutos kurso pokyčio:

38.6.1. suma, kuri buvo įtraukta į pelno (nuostolių) ataskaitą;

38.6.2. suma, kuri buvo įtraukta į perkainojimo rezervą (rezultatus);

38.6.3. perkainojimo rezervo (rezultatų) pokyčiai per ataskaitinį laikotarpį (duomenys pateikiami lentelėje).

39. Įmonės, kurių apskaitos politikoje numatyta biologinį turtą vertinti tikrąja verte atėmus pardavimo išlaidas, aiškinamajame rašte atskleidžia:

39.1. Dėl biologinio turto tikrosios vertės, atėmus pardavimo išlaidas, pokyčio pelno (nuostolių) ataskaitoje pripažintą pelną ir nuostolius.

39.2. Informaciją apie biologinio turto grupių tikrosios vertės pokyčius per ataskaitinį laikotarpį:

39.2.1. balansinę vertę laikotarpio pradžioje;

39.2.2. padidėjimą dėl augalų ar gyvūnų atsiradimo;

39.2.3. padidėjimą nupirkus;

39.2.4. sumažėjimą pardavus;

39.2.5. sumažėjimą pagaminus produkciją;

39.2.6. kitus pokyčius;

39.2.7. balansinę vertę laikotarpio pabaigoje.

39.3. Reikšmingos prielaidos ir metodai, kuriais remiantis nustatoma biologinio turto tikroji vertė.

40. Įmonės, kurių apskaitos politikoje numatyta biologinį turtą vertinti įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, aiškinamajame rašte atskleidžia informaciją apie biologinio turto grupių įsigijimo (pasigaminimo) savikainos pokyčius per ataskaitinį laikotarpį:

40.1. balansinę vertę laikotarpio pradžioje;

40.2. padidėjimą dėl augalų ar gyvūnų atsiradimo;

40.3. padidėjimą nupirkus;

40.4. padidėjimą dėl prieaugio;

40.5. sumažėjimą pardavus;

40.6. sumažėjimą pagaminus produkciją;

40.7. kitus pokyčius;

40.8. balansinę vertę laikotarpio pabaigoje.

41. Apie mokėtinas sumas ir įsipareigojimus atskirai nurodoma:

41.1. Sumos, kurias įmonė turi grąžinti vėliau kaip po penkerių metų.

41.2. Skolų, už kurias įmonė yra užstačiusi vertingą turtą, suma, užstato rūšis, pobūdis ir jo balansinė vertė.

42. Apie finansinėse ataskaitose neparodytus finansinius pasižadėjimus, neapibrėžtuosius įsipareigojimus, neapibrėžtąjį turtą, suteiktą garantiją ar laidavimą už kito asmens įsipareigojimus atskleidžiama:

42.1. Bendros sumos.

42.2. Visi su įmonių grupės, asocijuotosiomis ar pagal jungtinės veiklos sutartį kontroliuojamomis bendrosiomis įmonėmis susiję pasižadėjimai.

42.3. Reikšmingos vertės užstatai, jų rūšys ir pobūdis.

43. Atskleidžiamos ir apibūdinamos sumos, kurios įtrauktos į pajamų ir sąnaudų straipsnius ir išsiskiria savo dydžiu ar pobūdžiu.

44. Apie pasižadėjimus, susijusius su ilgalaikio atlygio, mokamo darbuotojams išėjus į pensiją, planais, atskleidžiama:

44.1. Pagal apibrėžtų įmokų planus sąnaudomis pripažinta suma.

44.2. Pagal apibrėžtų išmokų planus:

44.2.1. apibrėžtų išmokų plano turto tikroji vertė;

44.2.2. įsipareigojimo, garantuojančio apibrėžtų išmokų plano atlygi, dabartinė vertė;

44.2.3. suma, parodyta pelno (nuostolių) ataskaitoje.

45. Apie pagrindinius vadovaujančiuosius darbuotojus, kaip apibrėžta tarptautiniuose apskaitos standartuose, priimtuose 2002 m. liepos 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1606/2002 dėl tarptautinių apskaitos standartų taikymo, suskirstytus į administracijos darbuotojų, valdybos ir stebėtojų tarybos narių grupes, atskleidžiami tokie duomenys:

45.1. Per atskaitinį ir praėjusį atskaitinį laikotarpius bendra ir kiekvienai grupei išmokėtų avansų ir suteiktų paskolų sumos, palūkanų normos, pagrindinės paskolų sąlygos ir sugrąžintos, įmonės nurašytos arba atsisakytos sumos.

45.2. Už šiuos asmenis teikiant visų rūšių garantijas įmonės prisiimtų pasižadėjimų suma, atskirai nurodoma ir kiekvienai grupei tenkanti suma.

46. Atskleidžiamos su įmonių grupės įmonėmis susijusios:

46.1. Investicijų į patronuojančiosios ir patronuojamųjų įmonių akcijas pajamos.

46.2. Kitų ilgalaikių investicijų ir paskolų pajamos.

46.3. Kitos palūkanų ir panašios pajamos.

46.4. Palūkanos ir kitos panašios sąnaudos.

47. Jei taikomų verslo apskaitos standartų reikalavimų nepakanka, kad būtų atskleidžiama tikra ir teisinga informacija apie įmonės turtą, nuosavą kapitalą, įsipareigojimus, pajamas, sąnaudas ir pinigų srautus, jei įmonė sudaro pinigų srautų atskaitą, pastabose apie tai pateikiama papildoma informacija.

48. Turi būti paaiškinama verslo apskaitos standartų reikalavimų netaikymo priežastis ir poveikis finansinėse ataskaitose pateiktos įmonės finansinės būklės duomenims ir veiklos rezultatams, jeigu siekiant atskleisti tikrą ir teisingą informaciją apie įmonės turtą, nuosavą kapitalą, įsipareigojimus, pajamas ir sąnaudas, pinigų

srautus, jei įmonė sudaro pinigų srautų ataskaitą, jų nesilaikoma.

49. Mažų įmonių, nerengiančių metinio pranešimo, aiškinamajame rašte apie savas akcijas atskleidžiama:

49.1. Visų įmonės įsigytų ir turimų savų akcijų skaičius, jų nominalioji vertė ir įstatinio kapitalo dalis, kurią tos akcijos sudaro.

49.2. Per ataskaitinį laikotarpį įsigytų ir perleistų savų akcijų skaičius, jų nominalioji vertė ir įstatinio kapitalo dalis, kurią tos akcijos sudaro.

49.3. Jeigu savos akcijos įsigyjamos ar perleidžiamos už užmokestį, jų apmokėjimas.

49.4. Įmonės savų akcijų įsigijimo per ataskaitinį laikotarpį priežastys.

50. Valstybės ar savivaldybės įmonių aiškinamajame rašte atskleidžiama:

50.1. Turto, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, ir (ar) turto, kuris yra naudojamas valstybės institucijų ir įstaigų funkcijoms atlikti ir perduotas įmonei valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise (toliau – centralizuotai valdomas valstybės turtas) pobūdis ir balansinė vertė.

50.2. Kiekvienos parduoti skirto centralizuotai valdomo valstybės turto grupės balansinė vertė.

50.3. Valstybės ar savivaldybės įmonės savininko kapitalo ir (ar) turta, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkančio kapitalo ir (ar) centralizuotai valdomą valstybės turta atitinkančio kapitalo pokyčiai, jei tokių buvo per ataskaitinį laikotarpį, ir šių pokyčių priežastys.

50.4. Finansinių įsipareigojimų, susijusių su patikėjimo teise valdomu ir parduoti skirtu valstybės turtu, vertė.

VI. PAPILDOMA INFORMACIJA, KURIĄ TURI ATSKLEISTI VIDUTINĖS, DIDELĖS IR VIEŠOJO INTERESO ĮMONĖS

51. Aiškinamojo rašto bendrojoje dalyje papildomai pateikiama informacija apie įmonę:

51.1. Veiklos laikotarpis, jeigu jis yra ribotas.

51.2. Jei įmonė priklauso įmonių grupei:

51.2.1. patronuojančiosios įmonės, sudarančios didžiausios įmonių grupės, kuriai įmonė priklauso kaip patronuojamoji, konsoliduotąsias finansines ataskaitas, teisinė forma, pavadinimas, kodas ir buveinė (adresas);

51.2.2. vieta, kur galima gauti įmonių grupės, kuriai priklauso įmonė, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų kopijas, jeigu jas įmanoma gauti.

51.3. Jei įmonė yra neribotos civilinės atsakomybės juridinio asmens dalyvė, to juridinio asmens teisinė forma, pavadinimas, kodas ir buveinė (adresas).

51.4. Įmonės filialų ir atstovybių skaičius, patronuojamųjų, asocijuotųjų ir pagal jungtinės veiklos sutartį kontroliuojamų bendrųjų įmonių teisinė forma, pavadinimai, kodai ir buveinės (adresai).

51.5. Trumpas įmonės veiklos apibūdinimas.

51.6. Ataskaitinių finansinių metų vidutinis darbuotojų skaičius pagal kategorijas.

52. Jei rengdami finansines ataskaitas įmonės pagrindiniai vadovaujantieji

darbuotojai žino faktų, kurie gali kelti abejonių dėl įmonės gebėjimo tęsti veiklą, tai turi būti atskleidžiama aiškinamojo rašto bendrojoje dalyje.

53. Patronuojančiosios įmonės, kurios teisės aktų nustatytais išimtiniais atvejais nesudaro konsoliduotųjų finansinių ataskaitų, informaciją apie tai pateikia aiškinamajame rašte.

54. Apie reikšmingus apskaitinių įvertinimų keitimus pateikiama:

54.1. informacija, kad buvo pakeistas apskaitinis įvertinimas ir keitimo priežastys;

54.2. apskaitinio įvertinimo keitimo pobūdis ir poveikis;

54.3. suma, kuri daro įtaką ataskaitinio laikotarpio rezultatams;

54.4. paaiškinimas, jei sumos, kuri galėtų daryti įtaką rezultatams, apskaičiuoti negalima.

55. Apie nematerialųjį turtą papildomai atskleidžiama:

55.1. Kiekvienos nematerialiojo turto grupės amortizacijos skaičiavimo metodai ir naudingo tarnavimo laikas.

55.2. Turto, kuris yra visiškai amortizuotas, tačiau naudojamas, įsigijimo arba pasigaminimo (sukūrimo) savikaina.

55.3. Informacija apie įmonės veikloje naudojamą nemokamai gautą turtą.

55.4. Turto, kurio kontrolę riboja teisės aktai ar tam tikros sutartys, likutinė vertė.

55.5. Turto, užstatyto garantuojant įsipareigojimų vykdymą, likutinė vertė.

56. Apie ilgalaikį materialųjį turtą papildomai atskleidžiama:

56.1. Kiekvienos ilgalaikio materialiojo turto, finansinėse ataskaitose parodomo įsigijimo savikaina ar perkainota verte, ir investicinio turto, finansinėse ataskaitose parodomo įsigijimo savikaina, grupės nusidėvėjimo skaičiavimo metodai ir naudingo tarnavimo laikas.

56.2. Priežastys, dėl kurių buvo perkainotas turtas, parodomas finansinėse ataskaitose perkainota verte, perkainojimo periodiškumas ir perkainojimo rezultatas.

56.3. Įmonės nusistatyta minimali ilgalaikio materialiojo turto vieneto vertė.

56.4. Turto įkeitimas ir kiti nuosavybės teisių apribojimai.

56.5. Visiškai nudėvėtas turtas, kuris dar naudojamas, ir jo įsigijimo ar pasigaminimo savikaina.

56.6. Jei viena to paties turto dalis naudojama tik pajamoms iš turto nuomos ir (arba) turto vertės padidėjimo gauti ir laikoma investiciniu turtu, o kita dalis – prekėms gaminti, paslaugoms teikti ar administraciniams tikslams, tų dalių reikšmingumo nustatymo kriterijai, dydis ir vertė.

57. Apie kiekvienos nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto grupės nuvertėjimą papildomai atskleidžiama:

57.1. Aplinkybės, dėl kurių per ataskaitinį laikotarpį pripažinti ar panaikinti nuostoliai dėl vertės sumažėjimo.

57.2. Nuvertėjusio turto pobūdis ir trumpas aprašymas.

57.3. Nuostolių dėl vertės sumažėjimo ir panaikintų nuostolių dėl vertės sumažėjimo sumos, užregistruotos per ataskaitinį laikotarpį nuosavo kapitalo sąskaitose.

57.4. Nematerialiojo ir materialiojo ilgalaikio turto atsiperkamosios vertės

nustatymo pagrindas – tikroji vertė, atėmus pardavimo išlaidas, ar naudojimo vertė. Jei atsiperkamoji turto vertė buvo nustatyta remiantis tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, tikrosios vertės, atėmus pardavimo išlaidas, nustatymo būdas (pardavimo kaina buvo nustatyta remiantis pardavimo sutartimi, aktyviaja rinka ar kuriuo kitu būdu). Jei atsiperkamoji turto vertė buvo nustatyta remiantis jo naudojimo verte, nurodomos diskonto normos, taikytos apskaičiuojant dabartinę ir ankstesnę (jei ji buvo skaičiuojama) naudojimo vertę.

58. Apie kiekvieną pagal lizingo (finansinės nuomos) sutartį gauto veikloje naudojamo turto grupę gavėjas nurodo tos grupės turto likutinę vertę paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną. Jei sudaromos subnuomos sutartys, nurodoma ateityje gautinų minimalių įmokų suma.

59. Apie turto lizingo (finansinės nuomos) ir atgalinio lizingo sandorius:

59.1. Lizingo davėjas atskleidžia:

59.1.1. bendrą investicijų į finansinę nuomą sumą ir per šiuos laikotarpius gautinas palūkanas:

59.1.1.1. iki 1 metų;

59.1.1.2. nuo 1 iki 5 metų;

59.1.1.3. po 5 metų.

59.1.2. neuždirbtas finansines pajamas;

59.1.3. negarantuotas likvidacines vertes;

59.1.4. neapibrėžtus nuompinigių, kurie pripažįstami pajamomis;

59.1.5. reikšmingų sutarčių apibūdinimą.

59.2. Lizingo gavėjas atskleidžia:

59.2.1. Pagal sutartis mokėtinų minimalių įmokų sumas per kiekvieną iš šių laikotarpių:

59.2.1.1. iki 1 metų;

59.2.1.2. nuo 1 iki 5 metų;

59.2.1.3. po 5 metų.

59.2.2. Jei buvo mokami neapibrėžti nuompinigiaai – jų sumą ir susidarymo priežastis.

59.2.3. Bendrą informaciją apie lizingo (finansinės nuomos) sutartis ir jų pakeitimus, jei buvo daryti.

60. Apie turto nuomos ir atgalinės nuomos sandorius:

60.1. Turto nuomotojas atskleidžia:

60.1.1. išnuomoto turto vertę;

60.1.2. nuomos laikotarpius;

60.1.3. galimybę pratęsti nuomos laiką;

60.1.4. kitą svarbią informaciją apie nuomos sutartis.

60.2. Turto nuomininkas atskleidžia:

60.2.1. nuomos mokesčio dydžius;

60.2.2. nuomos laikotarpius;

60.2.3. kitą svarbią informaciją apie nuomos sutartis.

61. Apie turto panaudos sandorius atskleidžiama panaudos laikotarpis, pagal panaudos sutartį perduoto ar gauto turto pobūdis ir vertė, galimybė pratęsti sutartį, kita reikšminga informacija.

62. Apie kiekvieną patrunuojamąją ir (ar) asocijuotąją įmonę, jei informacijos apie jas nėra atskleista patrunuojančiosios ar didžiausios įmonių grupės, kuriai įmonė priklauso kaip patrunuojamoji, konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose, patrunuojančioji įmonė aiškinamajame rašte atskleidžia:

62.1. Valdomą patrunuojamosios ir (ar) asocijuotosios įmonių kapitalo dalį procentais ir balsų, kuriuos suteikia turimos akcijos, dalį procentais, jei turimų akcijų skaičius skiriasi nuo jų suteikiamų balsų skaičiaus.

62.2. Patrunuojamosios ir (ar) asocijuotosios įmonių kapitalo ir rezervų dydį.

62.3. Patrunuojamosios ir (ar) asocijuotosios įmonių ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultatus, t. y. grynąjį pelną ar nuostolius.

62.4. Nuosavybės metodu apskaičiuotų investicijų į patrunuojamąsias ir (ar) asocijuotąsias įmones vertę, prestižą, jo amortizaciją, patikslintą prestižo amortizacijos sumą, jei tokių įmonių finansinių ataskaitų duomenys reikšmingi.

62.5. Nebalansinėse sąskaitose užregistruotą įmonei tenkančią patrunuojamosios ir (ar) asocijuotosios įmonės nuostolių dalį, jeigu ji yra didesnė už investicijos balansinę vertę.

62.6. Įsigytų akcijų, suteikiančių balsavimo teisę, skaičių ir įsigijimo savikainą, jei ataskaitiniais ir praeitais ataskaitiniais metais buvo įsigyta teisė daryti lemiamą poveikį.

63. Informacijos apie patrunuojamosios ir (ar) asocijuotosios įmonių kapitalą, rezervus ir grynąjį pelną ar nuostolius galima neatskleisti, jeigu atitinkama patrunuojamoji ir (ar) asocijuotoji įmonė neskelbia savo finansinių ataskaitų ir jeigu įmonė jos nekontroliuoja.

64. Apie verslo įsigijimą atskleidžiama:

64.1. Jei ataskaitiniais metais buvo įsigytas verslas, jo pobūdis, įsigijimo savikaina.

64.2. Jei nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos iki ataskaitinių finansinių metų finansinių ataskaitų sudarymo datos buvo įsigytas verslas, jo pobūdis, įsigijimo savikaina.

64.3. Informacija, leidžianti finansinių ataskaitų informacijos vartotojams įvertinti per ataskaitinius arba ankstesnius finansinius metus įsigyto verslo vertės koregavimo, padaryto per ataskaitinius metus, poveikį įmonės finansinei būklei ir veiklos rezultatams.

64.4. Įsigyjant kitos bendro pavaldumo įmonės verslą ar jo dalį taikytas verslo jungimo apskaitos metodus.

65. Apie finansinį turtą ir finansinius įsipareigojimus papildomai atskleidžiama:

65.1. Parduoti laikomo finansinio turto ir su rinkos kainomis susijusių finansinių įsipareigojimų:

65.1.1. priežastys, dėl kurių konkretaus finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų tikroji vertė nebuvo nustatyta;

65.1.2. tokio finansinio turto ar finansinių įsipareigojimų įsigijimo savikaina atėmus vertės sumažėjimo sumą.

65.2. Iki išpirkimo termino laikomo finansinio turto ir kitų finansinių įsipareigojimų, išskyrus su rinkos kainomis susijusius finansinius įsipareigojimus:

65.2.1. kiekvienos grupės sudėtis pagal išpirkimo terminus, nurodant amortizuotos savikainos vertę ir jos pokytį per ataskaitinį laikotarpį;

65.2.2. reikšminga užsienio valiutos kurso rizika, jei finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai yra įvertinti užsienio valiuta.

65.3. Suteiktų paskolų ir gautinų sumų:

65.3.1. sudėtis pagal gražinimo laikotarpį, nurodant amortizuotos savikainos vertę, jos pokytį per ataskaitinį laikotarpį ir abejotinas skolas;

65.3.2. reikšminga užsienio valiutos kurso rizika, jei paskolos suteiktos ar sumos gautos užsienio valiuta.

65.4. Jeigu finansinio turto, finansinėse ataskaitose parodomo įsigijimo savikaina atėmus nuvertėjimą, balansinė vertė viršija jo tikrąją vertę:

65.4.1. kiekvienos to turto grupės balansinė ir tikroji vertė;

65.4.2. nuvertėjimo nepripažinimo priežastys ir įrodymai, kuriais remiantis galima daryti prielaidą, kad nuvertėjimo požymiai išnyks.

65.5. Apie pinigus ir pinigų ekvivalentus:

65.5.1. Pinigų, kurių naudojimas apribotas ilgesniam kaip vienų metų laikotarpiui, suma.

65.5.2. Pinigų ekvivalentų vertė ir apibūdinama.

66. Apie išvestines finansines priemones, finansinėse ataskaitose parodomas įsigijimo savikaina atėmus nuvertėjimą, atskleidžiama:

66.1. Išvestinės finansinės priemonės ar jų grupės ir apibūdinamos.

66.2. Išvestinės finansinės priemonės ar jų grupės tikroji vertė paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną, jei tokią vertę galima nustatyti.

67. Atskleidžiama informacija apie turimas konvertuojamąsias obligacijas, pasirinkimo sandorius ir panašius vertybinius popierius arba teises, nurodomas jų skaičius ir įgytos konkrečios teisės.

68. Apie atsargas atskleidžiama:

68.1. Nukainojimo iki gryniosios galimo realizavimo vertės suma.

68.2. Atsargų vertė, pripažinta pardavimo savikainos sąnaudomis.

68.3. Bet kurio nukainojimo sumažinimo suma, aplinkybės ar įvykiai, dėl kurių buvo sumažintas atsargų nukainojimas.

68.4. Įkeistų atsargų balansinė vertė.

68.5. Atsargos, esančios pas trečiuosius asmenis.

69. Apie biologinį turtą papildomai atskleidžiama:

69.1. Įmonės biologinio turto grupės, sudarytos atsižvelgiant į šio turto paskirtį ir numatomą naudojimo trukmę.

69.2. Įkeisto biologinio turto ir turto, kurio naudojimo teisė yra ribota, balansinė vertė.

70. Apie įmonės kapitalą atskleidžiama:

70.1. Apie įstatinį akcinių bendrovių ar uždarytųjų akcinių bendrovių kapitalą šie

duomenys:

70.1.1. Įstatinio kapitalo sudėtis, visos akcijų klasės ir kiekvienos klasės:

70.1.1.1. akcijų skaičius;

70.1.1.2. akcijų nominali vertė;

70.1.1.3. jeigu atskaitiniais metais buvo išleista nauja akcijų emisija, išleistų naujų akcijų nominali vertė, emisijos kaina, išlaidų, kurios tiesiogiai priskirtos naujai akcijų emisijai, suma ir pobūdis;

70.1.1.4. išleistų ir apmokėtų akcijų skaičius;

70.1.1.5. išleistų ir neapmokėtų akcijų skaičius;

70.1.1.6. akcijų suteikiamos teisės ir (ar) apribojimai;

70.1.1.7. savų akcijų skaičius;

70.1.1.8. anuliuotų akcijų skaičius ir (ar) nominalios vertės sumažinimo suma, jeigu atskaitiniais metais buvo sumažintas bendrovės įstatinis kapitalas.

70.1.2. Pagal privilegijuotąsias akcijas su kaupiamuoju dividendu apskaičiuoti dividendai, kuriems išmokėti nepakanka dividendams skirtos pelno dalies.

70.1.3. Informacija apie bendrovės sprendimą padidinti (sumažinti) įstatinį kapitalą, jei akcininkų sprendimas padidinti (sumažinti) įstatinį kapitalą jau priimtas, bet pakeisti įstatai dar neįregistruoti.

70.2. Apie pagrindinį žemės ūkio ar kooperatinės bendrovės kapitalą pateikiama gražintinių pajinių įnašų vertė paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.

70.3. Apie tikrosios ūkinės bendrijos ar komanditinės ūkinės bendrijos, kurių visi tikrieji nariai yra akcinės bendrovės ar uždarnosios akcinės bendrovės, savininkų įnašus pateikiama bendrijos veiklos sutartyje nurodyta bendra dalyvių įnašų vertė, gautinų ir (ar) gražintinių įnašų vertė paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.

71. Papildomai aiškinamajame rašte turi būti atskleidžiama kiekvieno rezervo sudarymo tikslas, pobūdis ir naudojimo apribojimai.

72. Aiškinamajame rašte turi būti pateikiamas siūlomas pelno (nuostolių) paskirstymo projektas.

73. Apie dotacijas ir subsidijas (toliau – dotacijos) atskleidžiama:

73.1. Gautų ir gautinų dotacijų pobūdis, rūšys.

73.2. Gautinų, gautų, panaudotų, gražintinių ir gražintų dotacijų sumos.

73.3. Apibūdinami neapibrėžtumai ir įsipareigojimai, susiję su dotacijomis, ir galimas poveikis įmonės finansinei būklei.

73.4. Informacija apie dotacija nepripažintą valstybės paramą, kurios tikslios sumos negalima nustatyti arba atskirti nuo pagrindinės įmonės veiklos.

74. Apie pajamas ir sąnaudas atskleidžiama:

74.1. Personalo darbo užmokesčio, socialinio draudimo ir su pensijų įmokomis susijusios sąnaudos.

74.2. Per ataskaitinį laikotarpį pripažinta pajamų ir sąnaudų suma dėl valiutų kursų pokyčio.

75. Apie statybos ir kitas ilgalaikes sutartis atskleidžiama:

75.1. Statybos ir kitų ilgalaikių sutarčių darbų įvykdymo lygiui nustatyti taikomi būdai.

75.2. Iki paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos sukaupta nebaigtų vykdyti sutarčių išlaidų ir pelno (nuostolių) suma.

75.3. Gautų avansų suma.

75.4. Atidėto (sulaikyto) mokėjimo suma.

75.5. Iš užsakovų gautinos sumos už sutartyje numatytus darbus.

75.6. Užsakovams mokėtinos sumos.

76. Apie pelno mokesį atskleidžiama:

76.1. Reikšmingi pelno mokesčio sąnaudų ar pajamų komponentai:

76.1.1. ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio sąnaudos;

76.1.2. visi praėjusių ataskaitinių laikotarpių pelno mokesčio taisymai, apskaitoje parodyti einamąjį ataskaitinį laikotarpį;

76.1.3. atidėtojo mokesčio likutis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir jo pokytis per ataskaitinį laikotarpį;

76.1.4. atidėtojo mokesčio sąnaudų ar pajamų suma, susijusi su laikinųjų skirtumų atsiradimu ir išnykimu, ir paaiškinamos reikšmingos sumos;

76.1.5. atidėtojo mokesčio sąnaudų ar pajamų suma, susijusi su pelno mokesčio tarifų ar Pelno mokesčio įstatymo pakeitimais, ir nurodomos reikšmingos sumos;

76.1.6. nauda, atsirandanti dėl anksčiau nepripažintų praėjusio ataskaitinio laikotarpio mokesčių nuostolių ar laikinųjų skirtumų, kuriais mažinamos ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio sąnaudos;

76.1.7. atidėtojo mokesčio sąnaudos ar pajamos, atsirandančios dėl atidėtojo mokesčio turto vertės koregavimo;

76.1.8. pelno mokesčio sąnaudų ar pajamų suma, susijusi su apskaitos politikos pakeitimais ir esminėmis klaidomis, kurie buvo taisomi perspektyviai.

76.2. Ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio ir atidėtojo mokesčio suma, susijusi su operacijomis, kurios registruojamos nuosavo kapitalo sąskaitose.

76.3. Įskaitomųjų laikinųjų skirtumų ir nepanaudotų mokesčių nuostolių, kurių atidėtojo mokesčio turtas nebuvo apskaičiuotas, suma ir termino pabaiga.

76.4. Pelno mokesčio tarifai ir reikšmingas pelno mokesčio tarifų pakeitimų poveikis ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčiui ir atidėtajam mokesčiui.

77. Apie atidėjinius, neapibrėžtuosius įsipareigojimus ir turtą pateikiama:

77.1. Kiekvieno reikšmingo atidėjinio:

77.1.1. balansinė vertė finansinių metų pradžioje, per metus sudarytų atidėjinių ir dėl kitokių priežasčių padidėjusios, per metus panaudotos ar kitaip nurašytos sumos;

77.1.2. trumpas apibūdinimas, numatomas įsipareigojimo įvykdymo laikas.

77.2. Trumpas kiekvieno reikšmingo neapibrėžtojo įsipareigojimo apibūdinimas ir galimas poveikis įmonės finansinei būklei.

77.3. Trumpas kiekvieno reikšmingo neapibrėžtojo turto apibūdinimas ir galimas poveikis įmonės finansinei būklei.

78. Trumpai apibūdinami poataskaitiniai įvykiai, kurių neatskleidimas gali turėti reikšmingos įtakos įmonės finansinių ataskaitų informacijos vartotojų galimybei priimti teisingus sprendimus.

79. Apie jungtinę veiklą partnerio aiškinamajame rašte atskleidžiama:

79.1. Informacija apie jungtinės veiklos sutarčių objektus.

79.2. Kiekvienos pagal jungtinės veiklos sutartį kontroliuojamos bendrosios įmonės valdoma dalis, ataskaitinio laikotarpio grynasis pelnas (nuostoliai), kapitalo ir rezervų dydis.

79.3. Su bendrąja ekonomine veikla pagal jungtinės veiklos sutartį susijusio ilgalaikio ir trumpalaikio turto, po vienu metų mokėtinų sumų ir ilgalaikių įsipareigojimų, per vienus metus mokėtinų sumų ir trumpalaikių įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų dalys.

79.4. Su bendrąja įmone, kontroliuojama pagal jungtinės veiklos sutartį, susiję nuostoliai, jei jie yra užregistruoti nebalansinėse sąskaitose.

79.5. Neapibrėžtųjų įsipareigojimų, susijusių su investicijomis į jungtinės veiklos sutarties objektus, sumos ir pobūdis.

79.6. Kiti reikšmingi faktai, susiję su jungtinės veiklos sutarties objektais.

80. Informacijos apie bendrosios įmonės, kontroliuojamos pagal jungtinės veiklos sutartį, kapitalą, rezervus ir grynąjį pelną ar nuostolius galima neatskleisti, jeigu atitinkama pagal jungtinės veiklos sutartį kontroliuojama bendroji įmonė neskelbia savo finansinių ataskaitų ir jeigu aiškinamąjį raštą rengianti įmonė jos nekontroliuoja.

81. Apie partnerystės sutartis atskleidžiama:

81.1. Apie kiekvieną partnerystės sutartį ar apie partnerystės ar panašaus pobūdžio sutarčių grupę:

81.1.1. šių sutarčių pobūdis;

81.1.2. svarbios sutarčių sąlygos, nuo kurių gali priklausyti būsimųjų pinigų srautų dydis, jų gavimo laikas ir tikimybė;

81.1.3. teisė naudoti sutartyse nurodytą turtą ir šios teisės turėjimo laikotarpis;

81.1.4. įsipareigojimai teikti paslaugas ar teisė naudotis tokiais paslaugomis, nurodomos paslaugų teikimo ar naudojimosi jomis laikotarpis;

81.1.5. įsipareigojimai įsigyti ar statyti nekilnojamąjį turtą, įrangą ir įrenginius, nurodoma įsipareigojimų vertė, jų vykdymo laikotarpis ir atidėjiniai, jeigu jų yra sudaryta;

81.1.6. įsipareigojimai sutarties galiojimo pabaigoje perduoti ar priimti nurodytą turtą, nurodoma tokio turto vertė;

81.1.7. galimybė pratęsti ar nutraukti sutartį;

81.1.8. kitokios teisės ir įsipareigojimai;

81.1.9. pajamos ir sąnaudos, susijusios su sutarčių vykdymu;

81.1.10. per ataskaitinį laikotarpį padaryti sutarčių pakeitimai.

81.2. Pagal šias sutartis pripažinto finansinio ir nematerialiojo turto vertė.

81.3. Informacija apie sudarytas papildomas sutartis, susijusias su šiomis sutartimis.

81.4. Kita reikšminga informacija.

82. Taip pat paaiškinamos įmonės balanso, pelno (nuostolių), nuosavo kapitalo pokyčių ir pinigų srautų ataskaitų kitos sumos, kurios gali turėti įtakos finansinių ataskaitų informacijos vartotojų priimamiems sprendimams:

82.1. Sukauptų pajamų ar ateinančio laikotarpio sąnaudų sumos, jeigu jos yra

reikšmingos.

82.2. Sukaupų sąnaudų ir ateinančių laikotarpių pajamų sumos, jeigu jos yra reikšmingos.

82.3. Sudarant pinigų srautų ataskaitą, reikšmingos nepiniginių straipsnių sumos, pavyzdžiui, investicinių ir finansinių sandorių, nesusijusių su pinigų įplaukomis ar išmokomis per ataskaitinius finansinius metus, sumos.

83. Apie susijusias šalis, kaip apibrėžta tarptautiniuose apskaitos standartuose, priimtuose 2002 m. liepos 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1606/2002 dėl tarptautinių apskaitos standartų taikymo, atskleidžiama tokia informacija, kuri nebuvo atskleista kitose aiškinamojo rašto pastabose. Jeigu informacija jau buvo atskleista, pateikiama tik nuoroda į tos pastabos numerį. Apie susijusias šalis aiškinamojo rašto pastabose turi būti atskleidžiama tokia informacija:

83.1. Kiekvienos patronuojamosios ir asocijuotosios įmonės pavadinimas, veiklos pobūdis, valdoma dalis, ataskaitinio laikotarpio grynasis pelnas (nuostoliai), kapitalo ir rezervų dydis.

83.2. Kiekvienos pagal jungtinės veiklos sutartį kontroliuojamos bendrosios įmonės pavadinimas, veiklos pobūdis, valdoma dalis.

83.3. Patronuojančiosios įmonės ar įmonių, galinčių daryti įmonei reikšmingą poveikį, pavadinimai, veiklos pobūdis, valdoma dalis. Jeigu įmonei lemiamą ar reikšmingą poveikį daro vienas ar keli fiziniai asmenys, nurodomas šis faktas ir fizinių asmenų valdoma dalis.

83.4. Pagrindinių vadovaujančiųjų darbuotojų, suskirstytų į administracijos darbuotojų, valdybos ir stebėtojų tarybos narių grupes:

83.4.1. asmenų skaičius;

83.4.2. per ataskaitinį laikotarpį bendra ir kiekvienai grupei išmokėtos sumos, susijusios su darbo santykiais, kurias sudaro pagrindinis darbo užmokestis, išeitinės kompensacijos, premijos ir kitoks atlygis;

83.4.3. prisiimtų įsipareigojimų sumokėti atlygį pagal apibrėžtų išmokų planus suma atskirai nurodant ir kiekvienai grupei tenkančias sumas;

83.4.4. išmokos akcijomis;

83.4.5. neatlygintinai perduoto turto arba suteiktų paslaugų vertė.

83.5. Duomenys apie sandorius su susijusiomis šalimis, pateikti pagal pagrindines susijusių šalių grupes:

83.5.1. ataskaitinio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpių sandorių sumos;

83.5.2. skolos suma ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir atsiskaitymo sąlygos;

83.5.3. per ataskaitinį laikotarpį pripažinta abejotinų skolų suma;

83.5.4. suteiktos garantijos ir laidavimai;

83.5.5. kita reikšminga informacija, kuri paaiškintų galimą tokių sandorių poveikį įmonės finansinei būklei.

83.6. Duomenys apie kiekvieną reikšmingą sandorį, sudarytą su susijusiomis šalimis kitokiomis negu rinkos sąlygomis.

84. Aiškinamojo rašto pastabose pateikiama kita reikšminga informacija, kuri atskleidžia įmonės veiklos pobūdį, finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus, tačiau nebuvo pateikta kitose finansinėse ataskaitose.

85. Didelių ir viešojo intereso įmonių aiškinamajame rašte papildomai atskleidžiama:

85.1. Informacija apie paslaugų ir prekių pardavimo pajamų sumas, sugrupuotas pagal veiklos rūšis ir geografines rinkas, jeigu tos veiklos rūšys ir geografinės rinkos labai skiriasi viena nuo kitos prekių pardavimo ir paslaugų teikimo organizavimo būdais.

85.2. Su audito įmonių teikiamomis paslaugomis susijusios sąnaudos:

85.2.1. finansinių ataskaitų audito;

85.2.2. užtikrinimo ir kitų susijusių paslaugų;

85.2.3. konsultacijų mokesčių klausimais;

85.2.4. kitų paslaugų.

VII. ĮMONĖS REORGANIZAVIMAS, ATSKYRIMAS IR PERTVARKYMAS

86. Kai įstatymų nustatyta tvarka įmonė reorganizuojama jungimo būdu, ataskaitinio laikotarpio finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte turi būti atskleidžiama tokia informacija:

86.1. Reorganizuotų įmonių teisinė forma, pavadinimai, kodai ir buveinės (adresai).

86.2. Po reorganizavimo atsiradusios įmonės veiklos pradžia.

86.3. Atidėjiniai, sudaryti įmonės veiklai sumažinti ar nutraukti.

86.4. Informacija, leidžianti finansinių ataskaitų vartotojams įvertinti per ataskaitinius finansinius metus atlikto įmonių reorganizavimo pobūdį.

86.5. Bendro pavaldumo įmonių reorganizavimui taikytas apskaitos metodas ir dėl jo taikymo įvykę kitų rezervų pokyčiai.

87. Įstatymų nustatyta tvarka įmonė gali būti reorganizuojama skaidymo būdu, kai pagal įmonės nustatytas reorganizavimo sąlygas išdalijama kitoms įmonėms ar padalijama į steigiamas naujas įmones. Įstatymų nustatyta tvarka gali būti atskiriama įmonės dalis ir šios dalies turto ir įsipareigojimų pagrindu įsteigiama viena ar kelios įmonės. Visais šiais atvejais įsteigtos naujos įmonės aiškinamajame rašte pirmais ir antrais finansiniais metais turi būti atskleidžiama:

87.1. Taikytas skaidymo būdas (išdalijimas, padalijimas, atskyrimas), suskaidytos įmonės pavadinimas ir jos veiklos sritis.

87.2. Suformuoto nuosavo kapitalo dydis ir sudėtis.

87.3. Įmonės gauto turto ir įsipareigojimų registravimo apskaitoje būdas.

87.4. Įmonės gauto turto ir įsipareigojimų sudėtis ir apskaitoje užregistruota jų vertė.

88. Po išdalijimo tęsiančios veiklą įmonės aiškinamajame rašte pirmais ir antrais finansiniais metais turi būti atskleidžiama:

88.1. Nuosavo kapitalo dydžio ir sudėties pokytis dėl išdalijimo.

88.2. Įmonės gauto turto ir įsipareigojimų registravimo apskaitoje būdas.

88.3. Įmonės gauto turto ir įsipareigojimų sudėtis, apskaitoje užregistruota gauto

turto ir įsipareigojimų vertė.

89. Po įmonės dalies atskyrimo veiklą tęsiančios įmonės aiškinamajame rašte pirmais ir antrais finansiniais metais turi būti atskleidžiama:

89.1. Po įmonės dalies atskyrimo veikiančios naujos įmonės pavadinimas, jos veiklos sritis.

89.2. Nuosavo kapitalo dydžio ir sudėties pokytis dėl įmonės dalies atskyrimo.

89.3. Įmonės perduoto turto ir įsipareigojimų sudėtis, apskaitoje užregistruota perduoto turto ir įsipareigojimų vertė.

90. Skaidomos įmonės, kai jos skaidymas finansinių metų pabaigoje dar nebaigtas, aiškinamajame rašte pateikiama tokia informacija:

90.1. Sprendimo skaidyti įmonę aplinkybės ir jo priėmimo data.

90.2. Skaidymo būdas (išdalijimas, padalijimas, atskyrimas).

90.3. Po skaidymo pasibaigiančios įmonės ir veiksiančių įmonių pavadinimai, veiklos sritys.

90.4. Po skaidymo veiksiančių įmonių nuosavo kapitalo dydis ir sudėtis.

90.5. Numatoma data, kada po skaidymo pasibaigiančios įmonės akcininkams, nariams, ar kitiems juridinio asmens dalyviams suteikiama teisė į įmonės, kuri veiks po skaidymo, pelną ir visos su šia teise susijusios sąlygos.

90.6. Numatoma data, kada po skaidymo pasibaigiančios įmonės turtas ir įsipareigojimai perduodami po skaidymo veiksiančiai įmonei ir kada sandoriai įtraukiami į šios įmonės apskaitą.

91. Kai įstatymų nustatyta tvarka įmonė pertvarkoma į kitos teisinės formos įmonę, sudarydama pirmąsias po pertvarkymo metines finansines ataskaitas, ji aiškinamojo rašto bendrojoje dalyje turi nurodyti sprendimo pertvarkyti įmonę priėmimo datą, aplinkybes ir naujos teisinės formos įmonės įstatų ar kitų steigimo dokumentų įregistravimo Juridinių asmenų registre datą.

92. Sudarant pirmąsias metines finansines ataskaitas, pateikiama detali informacija apie apskaitos politikos pakeitimą po įmonės pertvarkymo į kitos teisinės formos įmonę.

93. Sudarant pirmąsias po pertvarkymo metines finansines ataskaitas, pateikiama kita detali įmonės pertvarkymo informacija, pavyzdžiui:

93.1. turto vertinimo diena ir ataskaitos pateikimo data, vertinimo rezultatai ir turto vertės koregavimo įtaka finansinių atskaitų duomenims;

93.2. pertvarkymo balansas pagal turto vertinimo dienos duomenis ir laikotarpio nuo atskaitinių finansinių metų pradžios iki turto vertinimo dienos pelno (nuostolių) ataskaita;

93.3. kita su įmonės pertvarkymu susijusi reikšminga informacija, turėjusi įtakos įmonės veiklai ir nuosavo kapitalo pokyčiui.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

94. Šis standartas taikomas sudarant 2016 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių atskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Audito ir
apskaitos tarnybos direktoriaus
2011 m. gruodžio 23 d. įsakymu
Nr. VAS-21

**7-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „APSKAITOS POLITIKOS,
APSKAITINIŲ ĮVERTINIMŲ KEITIMAS IR KLAIDŲ TAISYMAS“****I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nustatyti, kaip apskaitoje turi būti registruojami ir finansinėse ataskaitose pateikiami įmonės apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimo ir klaidų taisymo rezultatai.

2. Standartas turi būti taikomas:

2.1. registruojant apskaitoje ir parodant finansinėse ataskaitose pokyčius, kurie atsiranda dėl apskaitos politikos ar apskaitinio įvertinimo keitimo;

2.2. taisant klaidas, kurios buvo padarytos ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

3. Pagrindinės šio standarto sąvokos:

3.1. **Apskaitos politika** – apskaitos principai, apskaitos metodai ir taisyklės, skirti ūkio subjekto apskaitai tvarkyti ir finansinėms ataskaitoms sudaryti.

3.2. **Apskaitinio įvertinimo keitimas** – įmonės turto nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimo, taip pat turto ir įsipareigojimų balansinės vertės patikslinimas atsižvelgiant į naują informaciją apie turto ir įsipareigojimų dabartinę būklę ar būsimą naudą.

3.3. **Apskaitos klaida** – klaida, kuri atsiranda dėl neteisingo skaičiavimo, netinkamo apskaitos metodo taikymo, neteisingo ūkinės operacijos ar įvykio registravimo ar dėl apsirikimo.

3.4. **Esminė apskaitos klaida** – praėjusio ar kelių praėjusių ataskaitinių laikotarpių finansinėse ataskaitose padaryta klaida, dėl kurios tos finansinės ataskaitos negali būti laikomos patikimomis.

3.5. **Perspektyvinis būdas** – apskaitos politikos ir apskaitinio įvertinimo keitimo ir apskaitos klaidų taisymo būdas, kai keitimai ir taisymai daromi ataskaitinį laikotarpį ir būsimaisiais ataskaitiniais laikotarpiais.

3.6. **Retrospektyvinis būdas** – apskaitos politikos keitimo ir esminių apskaitos klaidų taisymo būdas, kai keitimai ir taisymai daromi ne tik ataskaitinį laikotarpį ir būsimaisiais ataskaitiniais laikotarpiais, bet taisoma ir lyginamoji finansinių ataskaitų informacija.

III. APSKAITOS POLITIKOS KEITIMAS

4. Pastovumo principas reikalauja, kad būtų galima palyginti skirtingų laikotarpių įmonės finansines ataskaitas. Toks palyginimas reikalingas, kad būtų galima matyti įmonės finansinės būklės, pajamų, sąnaudų ir pinigų srautų keitimosi tendencijas, todėl visais ataskaitiniais laikotarpiais turi būti laikomasi tos pačios apskaitos politikos.

5. Tam tikrais atvejais apskaitos politika gali būti keičiama. Apskaitos politikos keitimu laikomas principų, metodų ir taisyklių, pagal kuriuos tvarkoma įmonės apskaita, keitimas. Apskaitos politika keičiama:

5.1. dėl įstatymų, reglamentuojančių apskaitą ir finansinių ataskaitų sudarymą, pasikeitimo;

5.2. dėl verslo apskaitos standartų reikalavimų;

5.3. siekiant teisingiau atskleisti įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus.

6. Pagal pakeistą apskaitos politiką duomenys perskaičiuojami ir finansinėse ataskaitose parodomi retrospektyviniu būdu. Įmonė turi pataisyti ataskaitinio laikotarpio duomenis ir lyginamąją informaciją, kad būsima apskaitiniais laikotarpiais galėtų taikyti naują apskaitos politiką ir kad būtų galima palyginti finansinėse ataskaitose pateiktų kelių laikotarpių duomenis. Retrospektyvinis būdas netaikomas, kai:

6.1. Šio reikalavimo įvykdyti neįmanoma arba taisymo suma nereikšminga. Tokiu atveju gali būti taikomas perspektyvinis būdas.

6.2. Verslo apskaitos standartuose nurodytas kitas būdas.

7. Taikant retrospektyvinį būdą, apskaitos politikos pakeitimo rezultatai finansinių ataskaitų lyginamojoje informacijoje parodomi taip, lyg ši pakeista apskaitos politika ūkinėms operacijoms ir įvykiams būtų taikyta nuo jų atsiradimo. Kiekvieno ankstesnio laikotarpio duomenų pakeitimo rezultatai įtraukiami į to laikotarpio pelną ar nuostolius. Ankstesnių nei finansinėse ataskaitose pateiktų laikotarpių duomenų pakeitimo suma įtraukiama į anksčiausio finansinėse ataskaitose pateikiamo laikotarpio pradžios nepaskirstytojo pelno (nuostolių) likutį ir pataisomos tos finansinių ataskaitų eilutės, kurių duomenims įtakos turėjo apskaitos politikos keitimas. Patvirtintos ankstesnių laikotarpių finansinės ataskaitos netikslinamos.

8. Apskaitoje taikant retrospektyvinį būdą, apskaitos politikos pakeitimo rezultatai įtraukiami į ataskaitinio laikotarpio pradžios nepaskirstytojo pelno (nuostolių) likutį. Taip pat taisomi tie turto, įsipareigojimų ar nuosavo kapitalo sąskaitų likučiai, kuriems įtakos turėjo apskaitos politikos keitimas. Buhalteriniai įrašai dėl apskaitos politikos keitimo rezultatų daromi ataskaitinį laikotarpį.

9. Taikant perspektyvinį būdą, praėjusių finansinių metų duomenų finansinėse ataskaitose koreguoti nereikia. Pagal šį būdą nauja apskaitos politika taikoma nuo sprendimo ją taikyti priėmimo dienos. Poveikis, kurį daro toks apskaitos politikos pakeitimas, parodomas einamojo laikotarpio finansinėse ataskaitose.

10. Ne visada naujos apskaitos politikos taikymas laikomas apskaitos politikos keitimu. Apskaitos politikos keitimu nelaikoma:

10.1. naujos apskaitos politikos taikymas ūkinėms operacijoms ir įvykiams, kurių turinys iš esmės skiriasi nuo ankstesnių įvykių ar ūkinių operacijų;

10.2. naujos apskaitos politikos taikymas ūkinėms operacijoms ir įvykiams, kurių anksčiau nebuvo.

11. Kai ilgalaikio materialiojo turto apskaitai vietoj savikainos būdo įmonė pradeda taikyti perkainotos vertės būdą, vertės pokytis dėl perkainojimo apskaitoje registruojamas ir finansinėse ataskaitose parodomas pagal 12-ąjį verslo apskaitos standartą „Ilgalaikis materialusis turtas“. Savikainos būdą pakeitus perkainotos vertės būdu, ankstesnių laikotarpių duomenys nekoreguojami.

IV. APSKAITINIO ĮVERTINIMO KEITIMAS

12. Apskaitinių įvertinimų tikslinimas yra neatskiriama apskaitos proceso dalis. Naujas įvertinimas atliekamas remiantis naujausia turima informacija apie turto ir įsipareigojimų dabartinę būklę ir būsimą naudą (pavyzdžiui, pagal naują informaciją gali būti keičiamas ilgalaikio turto naudingo tarnavimo laikas, abejotinų skolų pripažinimas ir kt.).

13. Naujas apskaitinis įvertinimas nedaro įtakos finansinių ataskaitų informacijos patikimumui, todėl apskaitoje taisomas ir finansinėse ataskaitose parodomas perspektyviniu būdu.

14. Jei sudėtinga nustatyti, ar keitimą laikyti apskaitos politikos, ar apskaitinio įvertinimo keitimu, tai laikoma apskaitinio įvertinimo keitimu.

15. Apskaitinio įvertinimo keitimo poveikis turi būti parodomas:

15.1. laikotarpio, kada buvo atliktas keitimas, finansinėse ataskaitose, jei keitimas darė įtaką tik to laikotarpio finansinių ataskaitų duomenims;

15.2. laikotarpio, kada buvo atliktas keitimas ir vėlesnių laikotarpių finansinėse ataskaitose, jei keitimas darys įtaką ir vėlesnių laikotarpių finansinių ataskaitų duomenims.

16. Apskaitinio įvertinimo keitimas gali daryti poveikį tik atskaitinio laikotarpio arba tiek atskaitinio, tiek vėlesnių laikotarpių finansinių ataskaitų duomenims. Abiem atvejais pakeitimo poveikis atskaitinio laikotarpio rezultatams yra pripažįstamas kaip atskaitinio laikotarpio įprastinės veiklos pajamos ar sąnaudos. Jei įtaka daroma ir būsimais laikotarpiais, ji pripažįstama būsimais laikotarpiais. Pavyzdžiui, abejotinų skolų sumos įvertinimo keitimas turi įtakos tik atskaitinio laikotarpio rezultatams, todėl jis parodomas tą atskaitinį laikotarpį, o riboto naudojimo laiko ilgalaikio turto naudingo tarnavimo laiko ar ekonominio naudojimo pobūdžio keitimas turi įtakos atskaitinio laikotarpio ir viso likusio naudingo tarnavimo laiko nusidėvėjimo ar amortizacijos sąnaudoms.

17. Apskaitinio įvertinimo keitimo poveikis turi būti įtraukiamas į tą pačią pelno (nuostolių) ataskaitos eilutę, kurioje buvo užfiksuotas pirminis įvertinimas.

V. KLAIDŲ TAISYMAS

18. Ankstesnių atskaitinių laikotarpių apskaitos klaidos finansinėse ataskaitose gali būti pastebėtos einamuoju atskaitiniu laikotarpiu. Apskaitos klaidų gali atsirasti dėl netikslių matematinių skaičiavimų, neteisingo apskaitos politikos taikymo ar faktų interpretavimo, apgaulės ar apsirikimo. Jei šios klaidos nėra esminės, jos taisomos einamojo atskaitinio laikotarpio apskaitoje ir finansinėse ataskaitose. Ištaisytos

klaidos rezultatas įtraukiamas į tą pačią balanso ir pelno (nuostolių) ataskaitos eilutę, kurioje ji ir buvo padaryta.

19. Esminės klaidos gali daryti tokį didelį poveikį praėjusio ar kelių praėjusių laikotarpių finansinių ataskaitų duomenims, kad tų laikotarpių finansinės ataskaitos negali būti laikomos patikimomis. Duomenų nepateikimas arba neteisingas pateikimas yra reikšmingi ir laikomi esmine klaida, jei jie atskirai ar kartu gali daryti įtaką vartotojų sprendimams, priimamiems remiantis finansinėmis ataskaitomis.

20. Taisant esmines ankstesnių laikotarpių apskaitos klaidas, reikia taikyti retrospektyvinį būdą. Įmonė turi ištaisyti esmines klaidas taip, kad ataskaitinio laikotarpio duomenys ir lyginamoji informacija finansinėse ataskaitose būtų parodyti teisingai ir kad klaida neturėtų poveikio būsimų ataskaitinių laikotarpių duomenims. Jei retrospektyvinio būdo taikyti neįmanoma, taikomas perspektyvinis būdas.

21. Esmines apskaitos klaidas reikia atskirti nuo apskaitinių įvertinimų keitimo. Apskaitiniai įvertinimai yra prognozuojamos sumos, kurias reikia perskaičiuoti, kai atsiranda papildomos informacijos (pavyzdžiui, pelno ar nuostolių pripažinimas gavus naujos informacijos ir paaiškėjus faktui, kuris anksčiau negalėjo būti patikimai įvertintas, neturi būti laikomas klaida).

22. Taisant esmines apskaitos klaidas retrospektyviu būdu, apskaitoje koreguojamas ataskaitinio laikotarpio pradžios nepaskirstytojo pelno (nuostolių) likutis. Taip pat taisomi tie turto, įsipareigojimų ar nuosavo kapitalo sąskaitų likučiai, kuriems padaryta klaida turėjo įtakos. Buhalteriniai įrašai taisant apskaitos klaidas daromi ataskaitinį laikotarpį.

23. Taikant retrospektyvinį būdą, finansinėse ataskaitose lyginamoji informacija pateikiama tokia, kokia būtų, jeigu esminė klaida būtų ištaisyta tuo laikotarpiu, kada ji buvo padaryta. Kiekvieno ankstesnio laikotarpio duomenų taisymo suma įtraukiama į to laikotarpio pelną ar nuostolius. Ankstesnių nei finansinėse ataskaitose pateiktų laikotarpių duomenų taisymo suma įtraukiama koreguojant anksčiausio finansinėse ataskaitose pateikiamo laikotarpio pradžios nepaskirstytojo pelno (nuostolių) likutį ir pataisomos tos finansinių ataskaitų eilutės, kurių duomenims padaryta klaida turėjo įtakos. Patvirtintos ankstesnių laikotarpių finansinės ataskaitos netikslinamos.

VI. ATVEJAI, KAI RETROSPEKTYVINO BŪDO TAIKYTI NEĮMANOMA

24. Gali būti atvejų, kai įmonė negali įvykdyti reikalavimo taikyti retrospektyvinį būdą net dėdama visas įmanomas pastangas. Pakeitus apskaitos politiką ar taisant esmines klaidas standarto reikalavimo taikyti retrospektyvinį būdą neįmanoma, jeigu:

24.1. neįmanoma nustatyti įtakos praėjusio laikotarpio duomenims;

24.2. neįmanoma nustatyti, kokie praėjusį laikotarpį galėjo būti vadovybės tikslai, o konkrečių vadovybės tikslų žinojimas lemia apskaitos būdo pasirinkimą;

24.3. reikia atlikti praėjusio laikotarpio finansinėse ataskaitose pateiktos sumos įvertinimą, tačiau neįmanoma gauti objektyvios informacijos, kuri:

24.3.1. leistų įrodyti aplinkybes, buvusias tą dieną, kada tokia suma turėjo būti įvertinta, pripažinta ar pateikta;

24.3.2. patvirtintų, kad vadovybė tuo metu, kai buvo skelbiamos praėjusio laikotarpio finansinės ataskaitos, žinojo įvertinimui reikalingą informaciją.

VII. STANDARTŲ TAIKYMAS PIRMĄ KARTĄ

25. Apskaitos politikos, pakeistos pradedant taikyti verslo apskaitos standartus ar jų pakeitimus, poveikis turi būti registruojamas pagal specialias baigiamąsias nuostatas, jei jos numatytos verslo apskaitos standartuose ar jų pakeitimuose.

26. Jei verslo apskaitos standartuose ar jų pakeitimuose baigiamųjų nuostatų nėra, apskaitos politikos pakeitimo poveikio rezultatas turi būti registruojamas pagal šio standarto reikalavimus retrospektyviniu būdu.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

27. Šis standartas taikomas sudarant 2012 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas. Standartas gali būti taikomas ir sudarant ankstesnių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m. gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

(Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos apskaitos instituto direktoriaus 2006 m. liepos 17 d. įsakymo Nr. VAS-8 redakcija)

8-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „NUOSAVAS KAPITALAS“**I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nustatyti, kaip turi būti apskaitoje registruojama ir finansinėse ataskaitose pateikiama informacija, susijusi su nuosavo kapitalo formavimu ir pokyčiais.

2. Standartas nustato, kaip apskaitoje turi būti registruojamos ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai, susiję su nuosavo kapitalo suformavimu, didinimu, mažinimu ar sudėties pasikeitimu.

3. Sąvoka „įmonė“ šiame standarte vartojama, kai standarto nuostatos yra taikomos visiems pelno siekiantiems juridiniams asmenims. Taikant standarto nuostatas skirtingos teisinės formos pelno siekiantiems juridiniams asmenims, jiems pavadinti vartojamos skirtingos sąvokos:

3.1. akcinė bendrovė – akcinėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms;

3.2. valstybės įmonė – valstybės ir savivaldybės įmonėms;

3.3. neribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo – tikrosioms ūkinėms bendrijoms ir komandinėms ūkinėms bendrijoms, individualioms įmonėms.

4. Šiame standarte savininkais vadinami akcinių bendrovių ir uždarytų akcinių bendrovių akcininkai, valstybės ir savivaldybės įmonių savininkai, t. y. šių įmonių savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija, individualios įmonės savininkas, tikrosios ūkinės bendrijos tikrieji nariai, komandinės ūkinės bendrijos tikrieji nariai ir komanditoriai, mažosios bendrijos nariai, o kitokių teisinių formų įmonių – pajininkai, dalininkai ir kiti juridiniai ar fiziniai asmenys, turintys savininkų teises.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Akcijos – vertybiniai popieriai, patvirtinantys jų savininkų teisę dalyvauti akcinės bendrovės valdyme.

Akcijų priedai – akcinės bendrovės ar uždarosios akcinės bendrovės nuosavo kapitalo dalis, lygi akcijų emisijos kainos ir nominaliosios vertės skirtumui.

Apmokėtas įstatinis kapitalas – apmokėta pasirašytų akcijų nominaliosios vertės dalis.

Įmonės nuosavas kapitalas – įmonės turto vertės dalis, likusi iš visos turto vertės atėmus visų įsipareigojimų vertę.

Įmonės nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita – finansinė ataskaita, kurioje pateikiami duomenys apie įmonės nuosavo kapitalo pasikeitimą per ataskaitinį laikotarpį.

Įstatinis kapitalas (pasirašytasis) – pasirašytų akcijų nominaliųjų verčių suma.

Nepaskirstytasis pelnas – įmonės sukauptas ir įstatymų nustatyta tvarka dar nepaskirstytas pelnas.

Nepaskirstytieji nuostoliai – įmonės sukaupti ir įstatymų nustatyta tvarka dar nepadengti nuostoliai.

Perkainojimo rezervas – rezervas, sudaromas perkainojus ilgalaikį materialųjį turtą ir (arba) tikrąją vertę įvertinus su veiksmingomis apsidraudimo priemonėmis susijusį finansinį turtą ir finansinius įsipareigojimus.

Privalomasis rezervas – įstatymų nustatyta tvarka sudaromas rezervas, skirtas įmonės nuostoliams padengti.

Rezervas – laikinasis (tikslinis) pelno panaudojimo apribojimas, skirtas savininkų numatytiems tikslams.

Rezervas savoms akcijoms įsigyti – savoms akcijoms įsigyti sudaromas rezervas, kurio dydis yra ne mažesnis už numatytą įsigyti savų akcijų įsigijimo verčių sumą.

Savos akcijos – akcijos, kurias įsigijo jas išleidusi akcinė bendrovė ar uždaroji akcinė bendrovė.

Turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkantis kapitalas – tik valstybės nuosavybe esančio turto, teisės aktų nustatyta tvarka perduoto įmonei patikėjimo teise valdyti, naudoti ir juo disponuoti, vertė.

Turtas, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė – turtas, kuris išimtinė nuosavybės teise priklauso valstybei.

Valstybės ir savivaldybės įmonės savininko kapitalas – valstybės ir savivaldybės įmonės savininko įmonei perduoto turto, jeigu tai nėra dotacija arba turtas, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, vertė.

III. AKCINĖS BENDROVĖS NUOSAVO KAPITALO SUDĖTIS

5. Akcinės bendrovės nuosavam kapitalui priskiriama:

- 5.1. apmokėta įstatinio kapitalo dalis;
- 5.2. akcijų priedai;
- 5.3. perkainojimo rezervas (rezultatai);
- 5.4. privalomasis rezervas;
- 5.5. rezervas savoms akcijoms įsigyti;
- 5.6. kiti rezervai;
- 5.7. nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai).

IV. ĮSTATINIO KAPITALO APSKAITA

6. Akcinė bendrovė gali išleisti vienos ar kelių klasių akcijas. Jei išleidžiamos kelių klasių akcijos, kiekviena akcijų klasė turi būti registruojama atskirai.

7. Steigiant naują akcinę bendrovę, pasirašytasis įstatinis kapitalas apskaitoje registruojamas po to, kai akcinė bendrovė įregistruojama įstatymų nustatyta tvarka.

8. Pasirašytasis įstatinis kapitalas registruojamas įstatinio kapitalo sąskaitoje visa suma, neatsižvelgiant į apmokėtą dalį. Neapmokėta akcijų dalis registruojama sąskaitoje, kontrarinėje įstatinio kapitalo sąskaitai.

9. Jei už išleistas akcijas atsiskaitoma turtu (įskaitant kitos akcinės bendrovės akcijas), akcijų emisijos kaina yra lygi už jas gauto turto tikrajai vertei.

10. Įstatinio kapitalo sąskaitoje registruojama tik nominalioji akcijų vertė.

11. Jei akcijų emisijos kaina viršija jų nominaliąją vertę, nominaliosios vertės perviršis registruojamas akcijų priedų sąskaitoje. Šioje sąskaitoje parodoma apmokėta perviršio dalis.

12. Jei yra priimtas akcininkų sprendimas didinti (mažinti) įstatinį kapitalą, įstatinio kapitalo padidėjimas (sumažėjimas) apskaitoje registruojamas, kai teisės aktų nustatyta tvarka įregistruojami pakeisti akcinės bendrovės įstatai.

13. Neteko galios nuo 2013 m. sausio 1 d.

14. Įstatinis kapitalas gali būti mažinamas tik įstatymų nustatyta tvarka.

V. AKCIJŲ PRIEDŲ APSKAITA

15. Akcijų priedai – akcinės bendrovės nuosavo kapitalo sudedamoji dalis. Akcijų priedai atsiranda, kai akcijų emisijos kaina viršija nominaliąją akcijų vertę.

16. Jeigu, išleidžiant naują akcinės bendrovės akcijų emisiją, yra išlaidų, kurios tiesiogiai gali būti priskirtos šių akcijų išleidimui, tai akcijų priedai apskaitoje registruojami atėmus šias išlaidas.

17. Akcijų priedų sumos mažinimas apskaitoje registruojamas:

17.1. kai akcijų priedų suma didinamas įstatinis kapitalas;

17.2. kai akcininkų sprendimu dengiami akcinės bendrovės nuostoliai.

VI. PERKAINOJIMO REZERVO (REZULTATŲ) APSKAITA

18. Jei įmonė perkainoja ilgalaikį materialųjį turtą, turto vertės padidėjimo suma registruojama turto ir nuosavo kapitalo sąskaitose. Nuosavo kapitalo dalyje ši suma registruojama perkainojimo rezervo (rezultatų) sąskaitoje.

18¹. Perkainojimo rezervo (rezultatų) sąskaitoje registruojama pelno ar nuostolio dalis, kuri atsiranda, kai apsidraudimo priemonės nuo pinigų srautų ir (ar) nuo grynųjų investicijų į užsienio įmonę valiutos kurso pasikeitimo įvertinamos tikrąja verte pagal 26-ąjį verslo apskaitos standartą „Išvestinės finansinės priemonės“.

19. Kai dėl turto perkainojimo pripažįstamas atidėtojo mokesčio įsipareigojimas, tai perkainojimo rezervas (rezultatai) apskaitoje registruojamas suma, kuri gaunama iš perkainojimo rezervo (rezultatų) atėmus atidėtojo mokesčio įsipareigojimą.

20. Perkainojimo rezervo (rezultatų) mažinimas apskaitoje registruojamas:

20.1. kai šiuo rezervu ar jo dalimi didinamas įstatinis kapitalas;

20.2. kai perkainotas turtas nuvertėja;

20.3. kai perkainotas turtas ir (ar) iš apsidraudimo priemonės atsiradęs finansinis turtas ar finansinis įsipareigojimas nurašomi;

20.4. kai perkainotas turtas ir (ar) iš apsidraudimo priemonės atsiradęs finansinis turtas ar finansinis įsipareigojimas perleidžiamas;

20.5. kai perkainotas turtas neatlygintinai perduodamas kitam asmeniui;

20.6. kai perkainotas turtas nudėvimas;

20.7. kai nudėvimas arba nuvertėja investicinis turtas, kuris apskaitomas taikant įsigijimo savikainos būdą ir kuris į investicinio turto grupę buvo perkeltas iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių, kuriose jis buvo apskaitomas perkainota verte, ir yra likusi su tuo turtu susijusio perkainojimo rezervo (rezultatų) dalis;

20.8. kai pasirinkus investicinio turto apskaitos tikrąją vertę būdą, į investicinio turto grupę perkeliamas turtas iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių, kuriose jis buvo apskaitomas perkainota verte ir yra likusi su tuo turtu susijusio perkainojimo rezervo (rezultatų) dalis.

20.9. kai dėl tikrosios vertės pasikeitimo sumažėja iš apsidraudimo priemonės atsiradusio finansinio turto ar padidėja iš apsidraudimo priemonės atsiradusio finansinio įsipareigojimo vertė.

21. Jei perkainojimo rezervas (rezultatai) mažinamas dėl anksčiau perkainoto turto nuvertėjimo, apskaitoje mažinama likusi nepanaudota to turto perkainojimo rezervo (rezultatų) dalis ir registruojamas atidėtojo mokesčio įsipareigojimo, jei toks buvo pripažintas, sumažėjimas. Jei turto vertės sumažėjimo suma didesnė už to turto perkainojimo rezervo (rezultatų) sumą, apskaitoje registruojamas perkainojimo rezervo (rezultatų) sumažėjimas ir nuostolis dėl turto vertės sumažėjimo.

22. Kai perkainojimo rezervo (rezultatų) mažinimas apskaitoje registruojamas dėl perkainoto turto nurašymo, perleidimo ar kitokio perdavimo, tai perkainojimo rezervas (rezultatai) mažinamas tik ta suma, kuri priskiriama konkrečiam turtui. Suma, kuria sumažintas perkainojimo rezervas (rezultatai), didinamas nepaskirstytasis pelnas (mažinami nuostoliai).

22¹. Nurašant ar perleidžiant iš apsidraudimo priemonės atsiradusį finansinį turtą ar finansinį įsipareigojimą arba dėl tikrosios vertės pasikeitimo sumažėjus iš apsidraudimo priemonės atsiradusio finansinio turto ar padidėjus iš apsidraudimo priemonės atsiradusio finansinio įsipareigojimo vertei, apskaitoje registruojamas perkainojimo rezervo (rezultatų) sumažėjimas ir pelno (nuostolių) ataskaitoje parodomas pelnas ar nuostoliai.

23. Nudėvint perkainotą turtą, apskaitoje registruojamas perkainojimo rezervo (rezultatų) mažinimas. Šis rezervas (rezultatai) mažinamas perkainotos vertės nusidėvėjimo dalimi, įvertinus susijusio atidėtojo mokesčio įsipareigojimo pokyčius, jei perkainojimo metu toks įsipareigojimas buvo pripažintas. Suma, kuria sumažintas perkainojimo rezervas (rezultatai), didinamas nepaskirstytasis pelnas (mažinami nuostoliai).

24. Neriboto naudojimo laiko ilgalaikio turto perkainojimo rezervo (rezultatų) dalis negali būti mažinama, išskyrus tuos atvejus, kai šis turtas nuvertėja, perleidžiamas ar perduodamas kitai įmonei arba kai perkainojimo rezervu (rezultatais) didinamas įstatinis kapitalas. Todėl mažinant neriboto naudojimo laiko turto perkainojimo rezervo (rezultatų) dalį, apskaitoje atliekami tokie patys įrašai, kaip ir mažinant riboto naudingo tarnavimo laiko turto perkainojimo rezervo (rezultatų) dalį.

25. Jei perkainojimo rezervas (rezultatai) mažinamas dėl investicinio turto, kurio apskaitai taikomas įsigijimo savikainos būdas ir kuris į šią grupę buvo perkeltas iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių, kuriose jo apskaitai buvo taikytas perkainotos vertės būdas, nusidėvėjimo, tai jis mažinamas perkainotos vertės nusidėvėjimo dalimi, įvertinus susijusio atidėtojo mokesčio įsipareigojimo pokyčius, jei perkainojimo metu toks įsipareigojimas buvo pripažintas. Suma, kuria sumažintas perkainojimo rezervas (rezultatai), didinamas nepaskirstytasis pelnas (mažinami nuostoliai).

26. Jei perkainojimo rezervas (rezultatai) mažinamas dėl investicinio turto, kurio apskaitai taikomas įsigijimo savikainos būdas ir kuris į šią grupę buvo perkeltas iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių, kuriose jo apskaitai buvo taikytas perkainotos vertės būdas, nuvertėjimo, tai jis mažinamas likusia nepanaudota to turto perkainojimo rezervo (rezultatų) dalimi ir registruojamas atidėtojo mokesčio įsipareigojimo, jei toks buvo pripažintas, sumažėjimas. Jei turto vertės sumažėjimo suma didesnė už jo perkainojimo rezervo (rezultatų) sumą, apskaitoje registruojamas perkainojimo rezervo (rezultatų) sumažėjimas ir nuostolis dėl turto vertės sumažėjimo.

27. Jei perkainojimo rezervo (rezultatų) mažinimas apskaitoje registruojamas dėl pasirinkto investicinio turto apskaitos tikrąja verte būdo, kai į investicinio turto grupę perkeliamas turtas iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių, kuriose jis buvo apskaitomas perkainota verte, tai perkainojimo rezervas (rezultatai) mažinamas to perkeliama turto nepanaudota perkainojimo rezervo (rezultatų) dalimi. Suma, kuria sumažintas perkainojimo rezervas (rezultatai), didinamas nepaskirstytasis pelnas (mažinami nuostoliai).

VII. PRIVALOMOJO REZERVO APSKAITA

28. Privalomasis rezervas sudaromas iš paskirstytinojo pelno. Šis rezervas sudaromas ir naudojamas įstatymų nustatyta tvarka. Sudarant rezervą, apskaitoje registruojamas paskirstytinojo pelno sumažėjimas ir privalomojo rezervo padidėjimas. Panaudojus rezervą nuostoliams mažinti, apskaitoje registruojamas nuostolių ir privalomojo rezervo sumažėjimas. Kitais teisės aktų nustatytais atvejais mažinant privalomąjį rezervą, apskaitoje registruojamas jo sumažėjimas ir paskirstytinojo pelno padidėjimas.

VIII. REZERVO SAVOMS AKCIJOMS ĮSIGYTI APSKAITA

29. Numačius sumą, kurią reikės sumokėti už planuojamas įsigyti savas akcijas, įstatymų nustatyta tvarka joms įsigyti sudaromas rezervas. Registruojant šį rezervą, apskaitoje mažinamas nepaskirstytasis pelnas ir sudaromas tokios pat sumos rezervas savoms akcijoms įsigyti.

30. Supirktos savos akcijos registruojamos sąskaitoje, kuri yra kontrarinė įstatinio kapitalo sąskaitai, atitinkamai įregistruojant pinigų ar kito turto sumažėjimą ar įsipareigojimą.

31. Jei supirkus akcijas rezervas savoms akcijoms įsigyti yra didesnis už įsigytų akcijų įsigijimo vertę, jis gali būti mažinamas teisės aktų nustatyta tvarka. Registruojant apskaitoje rezervo mažinimą, atitinkamai didinamas nepaskirstytasis pelnas.

32. Rezervas savoms akcijoms įsigyti negali būti paskirstytas tol, kol bendrovė

turi savų akcijų. Anuliavus ar pardavus savas akcijas, rezervas savoms akcijoms įsigyti mažinamas teisės aktų nustatyta tvarka. Priėmus sprendimą panaikinti rezervą, apskaitoje registruojamas rezervo savoms akcijoms įsigyti sumažėjimas ir nepaskirstytojo pelno padidėjimas.

33. Jei, parduodant savas akcijas, susidaro pelno ar nuostolių, jie registruojami nepaskirstytojo pelno (nuostolių) sąskaitoje.

IX. KITŲ REZERVŲ APSKAITA

34. Kiti rezervai sudaromi, didinami ir mažinami įstatymų ir įmonės įstatų nustatyta tvarka. Savininkams priėmus sprendimą sudaryti ar panaikinti rezervus, apskaitoje registruojamas rezervo padidėjimas (sumažėjimas), ta pačia suma mažinant (didinant) nepaskirstytąjį pelną.

35. Jei darbuotojų premijoms, valdybos ir stebėtojų tarybos narių tantjemoms ir kitoms išmokoms yra sudaromas rezervas, tai susijusias išmokas (ar jų dalis) pripažinus atskaitinio laikotarpio sąnaudomis ir parodžius pelno (nuostolių) atskaitoje, toks rezervas (ar jo dalis) savininkų sprendimu panaikinamas ir padidinamas nepaskirstytasis pelnas.

X. NEPASKIRSTYTOJO PELNO (NUOSTOLIŲ) APSKAITA

36. Nepaskirstytojo pelno mažinimas registruojamas apskaitoje, kai registruojami atskaitinio laikotarpio nuostoliai, taip pat savininkams priėmus sprendimą paskirstyti pelną, pardavus savas akcijas mažesne kaina nei jos buvo supirktos, registruojant esminių klaidų taisymo ir apskaitos politikos pakeitimo rezultata, registruojant išlaidų, tiesiogiai priskiriamų akcijų išleidimui, sumos dalį, viršijančią su ta emisija susijusių akcijų priedų sumą, ir kitais teisės aktų nustatytais atvejais.

37. Pelno paskirstymas apskaitoje registruojamas tada, kai savininkai priima sprendimą pelną paskirstyti, neatsižvelgiant į tai, kada jis buvo uždirbtas.

38. Nepaskirstytojo pelno didinimas registruojamas apskaitoje, kai registruojamas atskaitinio laikotarpio grynasis pelnas, taip pat priėmus sprendimą mažinti arba panaikinti anksčiau sudarytus rezervus, pardavus savas akcijas didesne kaina nei jos buvo supirktos, registruojant esminių klaidų taisymo ir apskaitos politikos pakeitimo rezultata, perkainojimo rezervo sumą, kuri priskiriama perkainoto turto nudėvėtai daliai, ir kitais teisės aktų nustatytais atvejais.

39. Nepaskirstytųjų nuostolių mažinimas registruojamas apskaitoje, kai registruojamas atskaitinio laikotarpio grynasis pelnas, taip pat gavus savininkų įnašus nuostoliams padengti, priėmus sprendimą padengti nuostolius iš rezervų ar nuostolių suma mažinant įstatinį kapitalą, registruojant esminių klaidų taisymo ir apskaitos politikos pakeitimo rezultata, perkainojimo rezervo sumą, kuri priskiriama perkainoto turto nudėvėtai daliai.

40. Nepaskirstytųjų nuostolių didinimas registruojamas apskaitoje, kai registruojami atskaitinio laikotarpio nuostoliai, esminių klaidų taisymo ir apskaitos politikos pakeitimo rezultatas, išlaidų, tiesiogiai priskiriamų akcijų išleidimui, sumos dalis, viršijanti akcijų priedų straipsnio sumą.

XI. VALSTYBĖS ĮMONIŲ NUOSAVAS KAPITALAS

41. Valstybės įmonės nuosavam kapitalui priskiriama:

41.1. įmonės savininko kapitalas;

41.2. turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkantis kapitalas;

41.3. turtą, kuris yra naudojamas valstybės institucijų ir įstaigų funkcijoms atlikti ir kuris yra perduotas įmonei valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise, atitinkantis kapitalas (toliau – centralizuotai valdomą valstybės turtą atitinkantis kapitalas);

41.4. perkainojimo rezervas (rezultatai);

41.5. privalomasis rezervas;

41.6. kiti rezervai;

41.7. nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai).

42. Valstybės įmonės nuosavas kapitalas apskaitoje registruojamas taip:

42.1. įmonės savininko kapitalas – vadovaujantis šio skyriaus nuostatomis;

42.2. turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkantis kapitalas – vadovaujantis šio skyriaus nuostatomis;

42.3. centralizuotai valdomą valstybės turtą atitinkantis kapitalas – vadovaujantis šio skyriaus nuostatomis;

42.4. perkainojimo rezervas (rezultatai) – vadovaujantis šio standarto VI skyriaus nuostatomis;

42.5. privalomasis rezervas – vadovaujantis šio standarto VII skyriaus nuostatomis;

42.6. kiti rezervai – vadovaujantis šio standarto IX skyriaus nuostatomis;

42.7. nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai) – vadovaujantis šio standarto X skyriaus nuostatomis.

43. Įsteigus valstybės įmonę, įmonės savininko kapitalas apskaitoje registruojamas po to, kai įmonė įregistruojama įstatymų nustatyta tvarka. Įmonės savininko kapitalas yra lygus įmonei perduoto turto, jei tai nėra dotacija arba turtas, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, vertei, nurodytai perdavimo akte.

44. Savininko kapitalo didinimas apskaitoje registruojamas, kai teisės aktų nustatyta tvarka priimamas sprendimas padidinti savininko kapitalą. Savininko kapitalas didinamas sprendime nurodyta turto verte.

45. Kai valstybės įmonei perduotas turtas teisės aktų nustatyta tvarka yra grąžinamas savininkui arba savininko nurodymu perduodamas kitam asmeniui, apskaitoje registruojamas savininko kapitalo mažinimas grąžinamo arba perduodamo turto likutine verte.

46. Turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkantį kapitalą sudaro tik turto, kuris yra valstybės nuosavybė ir kuris teisės aktų nustatyta tvarka perduotas įmonei patikėjimo teise valdyti, naudoti ir juo disponuoti, vertė. Patikėjimo teise gauto turto, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, įsigijimo savikaina yra jo vertė, nurodyta perdavimo akte.

47. Turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkantis kapitalas apskaitoje registruojamas, jei steigiant įmonę įstatymų nustatyta tvarka jai toks turtas buvo perduotas patikėjimo teise. Turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkantis kapitalas apskaitoje registruojamas tik tada, kai valstybės įmonė įregistruojama įstatymų nustatyta tvarka.

48. Turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkančio kapitalo didinimas apskaitoje registruojamas, kai teisės aktų nustatyta tvarka priimamas sprendimas didinti tą turtą atitinkantį kapitalą. Šis kapitalas didinamas sprendime nurodyta turto verte.

49. Turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkančio kapitalo mažinimas apskaitoje registruojamas:

49.1. kai toks turtas nudėvimas, jeigu jis nenaudojamas įmonės pajamoms uždirbti;

49.2. kai toks turtas nuvertėja, jeigu jis nenaudojamas įmonės pajamoms uždirbti;

49.3. kai toks turtas grąžinamas savininkui ar savininko nurodymu perduodamas kitam asmeniui;

49.4. kai toks turtas teisės aktų nustatyta tvarka pripažįstamas netinkamu naudoti ir nurašomas, jeigu jis nenaudojamas įmonės pajamoms uždirbti;

49.5. kai tokiam turtui sukurti skirtos lėšos yra panaudojamos ne pagal paskirtį ir (ar) grąžinamos įmonės savininkui.

50. Jei turtas, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, patikėjimo teise buvo gautas ir į valstybės įmonės savininko kapitalą įtrauktas iki to ataskaitinio laikotarpio, kada buvo pradėta ši standartą taikyti, tai ši standartą taikant pirmą kartą įmonės savininko kapitalas turėtų būti sumažinamas patikėjimo teise gauto turto, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, balansine verte, buvusią ataskaitinio laikotarpio pradžioje, ir atitinkamai padidinamas ši turtą atitinkantis kapitalas, jeigu teisės aktuose nenustatyta kitaip.

50¹. Centralizuotai valdomą valstybės turtą atitinkantį kapitalą sudaro turto, kuris yra naudojamas valstybės institucijų ir įstaigų funkcijoms atlikti ir perduotas įmonei valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise (toliau – centralizuotai valdomas valstybės turtas), vertė. Patikėjimo teise gauto centralizuotai valdomo valstybės turto įsigijimo savikaina yra jo vertė, nurodyta perdavimo akte.

50². Centralizuotai valdomas valstybės turtą atitinkantis kapitalas didinamas ar mažinamas sprendime nurodyta verte. Jei kapitalas mažinamas tokia verte, kokia šis turtas buvo perduotas valstybės turto valdytojui, mažinant centralizuotai valdomą valstybės turtą atitinkantį kapitalą, registruojamas centralizuotai valdomą valstybės turtą atitinkančio kapitalo sumažėjimas ir (arba) nepaskirstytojo pelno (nuostolių), įsipareigojimų, kurie pripažįstami pagal 18-ąjį verslo apskaitos standartą „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“, padidėjimas.

XII. MAŽOSIOS BENDRIJOS NUOSAVAS KAPITALAS

51. Nuosavo kapitalo dalyje parodomi mažosios bendrijos narių įnašai, perkainojimo rezervas (rezultatai), kiti rezervai ir nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai).

52. Savininkų įnašų sąskaitoje registruojama visa mažosios bendrijos steigimo sutartyje ar akte nurodyta įnašų vertė. Mažosios bendrijos narių dar nesumokėta dalis

apskaitoje registruojama kontrarinėje savininkų įnašų sąskaitoje, kaip iš jų gautini įnašai. Balanso kapitalo straipsnyje parodomi iš mažosios bendrijos narių faktiškai gauti įnašai.

53. Jei iš mažosios bendrijos pasitraukusiam nariui grąžinamas įnašas ar kompensuojama jo vertė, mažinama apskaitoje užregistruota mažosios bendrijos narių įnašų suma ir nario įnašui proporcinga pelno ar nuostolių dalimi mažinamas nepaskirstytasis pelnas ar nuostoliai.

54. Perkainojimo rezervas (rezultatai) registruojamas vadovaujantis šio standarto VI skyriaus, o kiti rezervai – IX skyriaus nuostatomis.

55. Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai) registruojamas vadovaujantis šio standarto X skyriaus nuostatomis.

XIII. NERIBOTOS CIVILINĖS ATSAKOMYBĖS JURIDINIŲ ASMENŲ NUOSAVAS KAPITALAS

56. Nuosavo kapitalo dalyje parodomi individualios įmonės savininko, tikrosios ūkinės bendrijos ir komanditinės ūkinės bendrijos (toliau – ūkinė bendrija) tikrųjų narių ir komanditorių įnašai, perkainojimo rezervas (rezultatai), kiti rezervai ir nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai).

57. Finansinių ataskaitų nuosavo kapitalo dalyje parodoma individualiai įmonei jo savininko perduotų pinigų ar kitokio savininkui nuosavybės teise priklausančio turto vertė, nustatyta pagal teisės aktų reikalavimus.

58. Savininkų įnašų padidėjimas apskaitoje registruojamas ir finansinių ataskaitų nuosavo kapitalo dalyje parodomas, kai teisės aktų nustatyta tvarka:

58.1. Individualios įmonės savininkas perduoda pinigus arba jam nuosavybės teise priklausančią turtą individualios įmonės nuosavybėn.

58.2. Ūkinė bendrija įregistruoja bendrijos veiklos sutarties pakeitimus dėl tikrųjų narių ar komanditorių įsipareigojimų įnešti įnašus į bendriją.

59. Bendrijos veiklos sutarties ar jos pakeitimo įregistravimo dieną apskaitoje registruojama visa bendrijos veiklos sutartyje nurodyta įnašų suma. Tikrųjų narių ar komanditorių dar nesumokėta dalis apskaitoje registruojama kontrarinėje savininkų įnašų sąskaitoje, kaip iš jų gautini įnašai. Ūkinės bendrijos finansinių ataskaitų nuosavo kapitalo dalyje parodomi faktiškai iš savininkų gauti įnašai.

60. Savininkų įnašų sumažėjimas apskaitoje registruojamas ir finansinių ataskaitų nuosavo kapitalo dalyje parodomas, kai teisės aktų nustatyta tvarka:

60.1. Individualios įmonės savininkas iš individualios įmonės atsiima savo piniginį ar turtinį įnašą.

60.2. Ūkinė bendrija įregistruoja bendrijos veiklos sutarties pakeitimą dėl bendrijos tikrojo nario ar komanditoriaus pasitraukimo iš bendrijos ir apskaitoje užregistruoja savo įsipareigojimą iš bendrijos pasitraukusiam asmeniui.

61. Kai iš ūkinės bendrijos pasitraukiančiam tikrajam nariui ar komanditoriui grąžinamas jo įnašas, apskaitoje bendra savininkų įnašų suma, jeigu ko kita nenurodyta bendrijos veiklos sutartyje, mažinama tikrojo nario ar komanditoriaus įnašo, atitinkančio bendrijos turto dalį, verte, o nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai) – tikrajam nariui ar komanditoriui tenkančia pelno (nuostolių) dalimi.

62. Perkainojimo rezervas (rezultatai) registruojamas vadovaujantis šio standarto VI skyriaus, o kiti rezervai – IX skyriaus nuostatomis.

63. Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai) registruojamas vadovaujantis šio standarto X skyriaus nuostatomis.

XIV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

64. Nauja standarto redakcija turi būti taikoma sudarant 2006 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas, taip pat gali būti taikoma sudarant ir ankstesnių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos
Respublikos apskaitos instituto
standartų tarybos 2003 m. gruodžio
18 d. nutarimu Nr. 1

9-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „ATSARGOS“**I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nustatyti atsargų apskaitos ir pateikimo finansinėse ataskaitose tvarką.

2. Standartas nustato atsargų įsigijimo savikainos nustatymo, sunaudotų (parduotų) atsargų ir jų likučių įkainojimo, apskaitos ir pateikimo finansinėse ataskaitose tvarką.

3. Standartas netaikomas įtraukiant į apskaitą:

3.1. nebaigtus darbus pagal statybos rangos sutartis, tarp jų paslaugas, kurios tiesiogiai susijusios su statybos rangos sutartimis;

3.2. finansinį turtą;

3.3. biologinį turtą, susijusį su žemės ūkio veikla;

3.4. mineralines iškasenas.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Atsargos – trumpalaikis turtas (žaliavos ir komplektuojamieji gaminiai, nebaigta gamyba, pagaminta produkcija bei pirktos prekės, skirtos perparduoti), kuri įmonė sunaudoja pajamoms uždirbti per vienerius metus arba per vieną įmonės veiklos ciklą.

Balansinė atsargų vertė – vertė, kuria atsargos yra parodytos balanse.

Grynoji galimo realizavimo vertė – įvertinta pardavimo kaina, esant įprastoms verslo sąlygoms, atėmus įvertintas gamybos užbaigimo ir galimas pardavimo išlaidas.

Įsigijimo (pasigaminimo) savikaina – sumokėta ar mokėtina pinigų ar pinigų ekvivalentų suma ar kito mainais atiduoto ar sunaudoto turto vertė įsigyjant ar pasigaminant turtą.

Prekės – turtas, pirktas perparduoti, ir įmonės pagaminta produkcija, skirta parduoti.

Veiklos ciklas – laikotarpis nuo veiklos procese naudojamų atsargų įsigijimo iki jų realizavimo už pinigų arba už lengvai pinigais paverčiamą priemonę.

III. ATSARGŲ ĮVERTINIMAS

4. Registruojant atsargas apskaitoje, jos įvertinamos įsigijimo savikaina, o sudarant finansines ataskaitas – įsigijimo (pasigaminimo) savikaina arba grynąja galimo realizavimo verte, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų yra mažesnė.

IV. ATSARGŲ ĮSIGIJIMO SAVIKAINA

5. Atsargų įsigijimo savikainą sudaro pirkimo kaina, pakoreguota atlikto pirktų atsargų nukainojimo ir gautų nuolaidų sumomis. Pirkimo kainos koregavimai, atlikti po atsargų užregistravimo apskaitoje ir susiję su atsargų nukainojimais ir nuolaidomis, apskaitoje parodomi taip:

5.1. jeigu atsargos parduotos – koreguojama parduotų prekių savikaina, mažinant ją nuolaidų ir nukainojimo suma;

5.2. jeigu atsargos dar neparduotos, koreguojama jų įsigijimo savikaina mažinant ją šioms atsargoms tenkančia nuolaidų ir nukainojimo suma. Tačiau jei įsigijimo savikainos koreguoti neįmanoma, koreguojama parduotų prekių savikaina, kaip nurodyta 5 punkto 1 papunktyje.

6. Nustatant atsargų įsigijimo savikainą, prie pirkimo kainos pridedami visi su pirkimu susiję mokesčiai bei rinkliavos (išskyrus tuos, kurie vėliau bus atgauti), gabenimo, paruošimo naudoti bei kitos tiesiogiai susijusios su atsargų įsigijimu išlaidos. Atsargų gabenimo, sandėliavimo ir kitos išlaidos gali būti pripažintos sąnaudomis (pardavimo savikaina) tą patį laikotarpį, kai buvo patirtos, jei sumos yra nereikšmingos.

7. Į atsargų įsigijimo savikainą neįskaitomas sumokėtas pridėtinės vertės mokestis, išskyrus tuos atvejus, kai šis mokestis negražintinas, o jo pripažinimas ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudomis reikšmingai iškraipytų įmonės veiklos rezultatus.

7¹. Jei už įsigijamas atsargas bus atsiskaitoma per ilgesnį kaip 12 mėnesių laikotarpį, atsargos apskaitoje turi būti registruojamos tikrąja atlygio verte, kuri būtų lygi kainai, už kurią jas galima įsigyti atsiskaitant iš karto. Mokėtinos sumos ir tikrosios atlygio vertės skirtumas pripažįstamas palūkanų sąnaudomis per visą atsiskaitymo laikotarpį.

8. Atsargos, įsigytos užsienio valiuta, apskaitoje registruojamos finansinių ataskaitų valiuta, taikant pirkimo dieną galiojusį apskaitoje taikomą euro ir užsienio valiutos santykį, nustatytą vadovaujantis Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymu (toliau – užsienio valiutos kursas).

8¹. Neatlygintinai gautų (dovanotų) atsargų savikainą sudaro dovanojimo sutartyje ar kitame dokumente nurodyta to turto vertė, kuri negali būti didesnė už grynąją galimo realizavimo vertę, ir su šių atsargų gavimu ir paruošimu parduoti (naudoti) susijusios išlaidos.

8². Jei nėra neatlygintinai gautų (dovanotų) atsargų aktyviosios rinkos arba negalima patikimai nustatyti grynosios galimo realizavimo vertės, nemokamai arba už labai mažą kainą gauto turto įsigijimo savikaina yra išlaidų, kurios tiesiogiai susijusios su to turto įsigijimu ir paruošimu parduoti (naudoti), suma.

8³. Jei atsargų aktyviosios rinkos nėra arba turto grynosios galimo realizavimo vertės patikimai nustatyti negalima, o neatlygintinai gaunant turtą nepatiriama jokių išlaidų, šio turto įsigijimo savikaina yra lygi nuliui.

9. Kai atsargų judėjimo ir jų likučių ataskaitinio laikotarpio pabaigoje traukti į apskaitą faktine įsigijimo savikaina netikslinga arba neįmanoma, gali būti taikomi kiti įvertinimo būdai. Pavyzdžiui, mažmeninių kainų būdas, kuris dažnai taikomas mažmeninėje prekyboje vertinti dideliame kiekiu greitai kintančio asortimento atsargų, kurių pelningumas yra panašus. Šiuo atveju atsargų savikaina nustatoma iš atsargų

likučių, įvertintų pardavimo kainomis, atimant bendrojo pelno dalį, kuri dažniausiai apskaičiuojama naudojant vidutinį kiekvienos prekių rūšies bendrojo pelno procentą.

V. ATSARGŲ (PRODUKCIJOS) PASIGAMINIMO SAVIKAINA

10. Pagamintų per atskaitinį laikotarpį atsargų (produkcijos) savikainą sudaro tiesioginės ir netiesioginės gamybos išlaidos.

11. Tiesioginės gamybos išlaidos – išlaidos, kurias be žymių sąnaudų galima tiesiogiai priskirti gaminamai produkcijai. Tiesioginėmis gamybos išlaidomis paprastai laikomos pagrindinių žaliavų (medžiagų), komplektuojamųjų gaminių ir tiesioginio darbo užmokesčio išlaidos.

12. Pagrindinių žaliavų (medžiagų) išlaidos apima produkcijos gamybos metu sunaudotas žaliavas (medžiagas) ar komplektuojamuosius gaminius, kurie sudaro materialųjį produkcijos pagrindą arba įeina į gaminių sudėtį ir be žymių sąnaudų gali būti priskirti konkreitiems gaminiams ar jų grupėms.

13. Tiesioginio darbo užmokesčio išlaidos apima darbuotojų, tiesiogiai dalyvaujančių produkcijos gamyboje, atlyginimų bei socialinio draudimo įmokų sumas, kurios be žymių sąnaudų gali būti priskirtos konkreitiems gaminiams ar jų grupėms.

14. Netiesioginės gamybos išlaidos – netiesiogiai su produkcijos gamyba susijusios išlaidos. Tai pagalbinių žaliavų (medžiagų), netiesioginio darbo užmokesčio, nusidėvėjimo bei kitos gamybos išlaidos, kurių neįmanoma be žymių sąnaudų priskirti konkreitiems gaminiams ar jų grupėms.

15. Pagalbinių žaliavų (medžiagų) išlaidos apima produkcijos gamybos metu sunaudotas žaliavas (medžiagas), kurios siejasi su gamyba, bet į gaminio sudėtį tiesiogiai neįeina, arba, nors ir yra gaminio sudedamoji dalis, nėra tokios reikšmingos, kad galėtų būti priskirtos prie pagrindinių.

16. Netiesioginio darbo užmokesčio išlaidos apima tiesiogiai su produkcijos gamyba nesusijusių, bet sudarančių sąlygas gamybai vykti darbuotojų atlyginimų ir socialinio draudimo įmokų sumas.

17. Kitos netiesioginės gamybos išlaidos apima išlaidas, kurių ryšys su gaminamomis prekėmis negali būti tiesiogiai nustatytas. Apskaitoje jos pripažįstamos taikant paskirstymo būdus.

18. Konkrečių gamybos išlaidų priskyrimo tiesioginėms ar netiesioginėms bei netiesioginių gamybos išlaidų paskirstymo kriterijus įmonė pasirenka atsižvelgdama į gamybos specifiką. Kokios išlaidų grupės įtraukiamos į gaminamos produkcijos savikainą, turi būti atskleista aiškinamojo rašto apskaitos politikos dalyje.

19. Gamybos procesą gali nulemti tai, kad vienu metu gaminama daugiau kaip vienas gaminy, pavyzdžiui, kai gaminami sudėtiniai gaminiai arba vienas iš gaminių yra pagrindinis, o kitas – šalutinis. Kai kiekvieno gaminio išlaidų atskirai nustatyti negalima, jos turi būti paskirstomos racionaliai ir tinkamai. Išlaidos gali būti paskirstomos remiantis, pavyzdžiui, kiekvieno gaminio pardavimo kaina tiek tame gamybos etape, kuriame gaminiai tampa atskiri, tiek gamybai pasibaigus. Jeigu patirtos išlaidos negali būti priskirtos konkrečiam gaminiui, jos pripažįstamos to atskaitinio laikotarpio, kai jos patiriamos, sąnaudomis.

19¹. Išlaidų, neįtrauktų į gaminių savikainą ir pripažįstamų to atskaitinio

laikotarpio, kai jos patiriamos, sąnaudomis pavyzdžiai:

19¹.1. nepagrįstai didelės medžiagų, darbo užmokesčio arba kitos gamybos išlaidos;

19¹.2. sandėliavimo išlaidos, išskyrus prieš tolesnį gamybos etapą būtinas sandėliavimo išlaidas;

19¹.3. papildomos administravimo išlaidos, nesusijusios su gaminių pristatymu į jų dabartinę vietą ir su jų būkle;

19¹.4. pardavimo išlaidos.

20. Jei gaminant produkciją atsiranda atliekų ar kitų šalutinių produktų, kurių vertė nereikšminga, tačiau juos galima parduoti, jie įvertinami grynąja galimo realizavimo verte. Ši vertė atimama iš pagrindinio gaminio savikainos.

21. Kai atsargų (produkcijos) judėjimo ir jų likučių ataskaitiniu laikotarpiu traukti į apskaitą faktine pasigaminimo savikaina netikslinga arba neįmanoma, gali būti taikomi kiti įvertinimo būdai, pavyzdžiui, normatyvinės savikainos būdas, kuris gali būti taikomas, jeigu gaunami skaičiavimai yra artimi savikainai. Taikant šį būdą, įvertinamas normalus žaliavų ir medžiagų, darbo, įrengimų našumo ir pajėgumų naudojimo lygis ir nustatoma normatyvinė produkcijos vieneto savikaina. Ji yra reguliariai peržiūrima ir, jeigu reikia, keičiama atsižvelgiant į pasikeitusias sąlygas.

22. Kai atsargų (produkcijos) judėjimas ir jų likučiai ataskaitiniu laikotarpiu įtraukiami į apskaitą faktine pasigaminimo savikaina, ypač mažos gamybos apimties laikotarpiais (palyginti su įmonės gamybos apimtimi normaliomis verslo sąlygomis) dalis netiesioginių gamybos išlaidų nepriskiriamos pagamintų atsargų savikainai, o yra iš karto pripažįstamos veiklos sąnaudomis. Tai daroma tam, kad skirtingais laikotarpiais pagamintos produkcijos savikaina reikšmingai nesiskirtų.

23. Neatsižvelgiant į tai, kokie įvertinimo būdai buvo taikyti, finansinėse ataskaitose atsargų (produkcijos) likučiai įvertinami savikaina arba grynąja galimo realizavimo verte.

VI. GRYNOJI GALIMO REALIZAVIMO VERTĖ

24. Atsargų savikaina ataskaitinio laikotarpio pabaigoje gali būti didesnė už jų grynąją galimo realizavimo vertę, jeigu atsargos buvo sugadintos, visiškai arba iš dalies paseno, jų pardavimo kaina nukrito ar išaugo įvertintos gamybos baigimo arba pardavimo išlaidos. Atsargų nukainojimas iki grynosios galimo realizavimo vertės atliekamas tam, kad turto balansinė vertė neviršytų sumos, kurią tikimasi gauti pardavus arba sunaudojus šį turtą įprastinio įmonės veiklos ciklo metu.

25. Atsargos paprastai nukainojamos iki grynosios galimo realizavimo vertės pagal kiekvieną atsargų vienetą. Tam tikrais atvejais gali būti tikslinga sugrupuoti panašius ar susijusius atsargų vienetus (pavyzdžiui, kai tai pačiai gaminių grupei priklausantys panašios paskirties ar naudojimo atsargų vienetai yra pagaminti ir pateikiami į rinką toje pačioje geografinėje zonoje ir atskirai juos įvertinti praktiškai neįmanoma). Atsargos negali būti nukainojamos tokiomis grupėmis kaip, pavyzdžiui, visa pagaminta produkcija arba visos atsargos, kurios skirtos tam tikrai pramonės šakai ar laikomos tam tikroje geografinėje zonoje.

26. Grynoji galimo realizavimo vertė nustatoma remiantis patikimais įrodymais, kuriuos galima gauti tuo metu, kai vertinamos atsargos. Nustatant grynąją galimo

realizavimo vertę, įvertinami ir kainos ar savikainos svyravimai, tiesiogiai susiję su įvykiais, kurie vyksta nuo ataskaitinio laikotarpio pabaigos iki finansinių ataskaitų sudarymo ir patvirtina ataskaitinio laikotarpio pabaigoje buvusias sąlygas.

27. Nustatant grynąją galimo realizavimo vertę, reikia atsižvelgti į tikslą, dėl kurio atsargos laikomos. Pavyzdžiui, atsargų, laikomų pardavimo ar paslaugų sutartims vykdyti, gryoji galimo realizavimo vertė pagrįsta sutartine kaina, numatyta pasirašytuose sutartyse. Jeigu pardavimo sutartyse numatyti mažesni atsargų kiekiai, perviršio gryoji galimo realizavimo vertė nustatoma remiantis vidutine pardavimo kaina arba palyginamąja rinkos kaina.

28. Žaliavos ir kitos medžiagos, laikomos produkcijai gaminti, negali būti nukainojamos žemiau negu jų savikaina, jeigu produkciją, kurią gaminant jos naudojamos, tikimasi parduoti už savikainą ar didesne kaina, nebent įmonė turi didelį perteklinį šių žaliavų ar kitų medžiagų kiekį, palyginti su reikiamu įprastinėmis įmonės veiklos sąlygomis.

29. Tuo atveju, kai žaliavų kainų kritimas parodo, kad iš jų pagamintos produkcijos savikaina viršys grynąją galimo realizavimo vertę (pavyzdžiui, kai mažėja paklausa tiek konkrečiai pagamintai produkcijai, tiek žaliavoms, naudojamoms jos gamyboje), žaliavos nukainojamos iki grynosios galimo realizavimo vertės. Tokiomis aplinkybėmis tiksliausias grynosios galimo realizavimo vertės matas gali būti vertė, už kurią galima įsigyti tokias pat žaliavas.

30. Kai pasikeičia aplinkybės, dėl kurių atsargos turėjo būti nukainotos žemiau negu savikaina, nukainojimo suma atstatoma taip, kad nauja balansinė vertė būtų lygi atsargų įsigijimo (pasigaminimo) savikainai arba patikslintai grynajai galimo realizavimo vertei, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų mažesnė. Tačiau atstatytoji atsargų vertė negali būti didesnė už atsargų įsigijimo (pasigaminimo) savikainą.

31. Visų atsargų nukainojimo iki grynosios galimo realizavimo vertės suma ir visi atsargų nuostoliai turi būti pripažįstami to laikotarpio, kuriuo buvo atliekami nukainojimai ir (ar) susidarė nuostoliai, veiklos sąnaudomis.

32. Bet kokio atsargų nukainojimo atstatymo, atliekamo dėl grynosios galimo realizavimo vertės augimo, suma turi būti mažinamos to laikotarpio veiklos sąnaudos.

33. Atsargos, kurių gryoji galimo realizavimo vertė nustatyta užsienio valiuta, turi būti parodytos taikant grynosios galimo realizavimo vertės nustatymo metu galiojusį užsienio valiutos kursą.

VII. PASLAUGŲ TEIKĖJO ATSARGŲ SAVIKAINA

34. Jeigu pagal įmonės veiklos pobūdį būtina, paslaugų teikėjai gali kaupti su paslaugų teikimu susijusias išlaidas atsargose. Paslaugų teikėjo atsargų savikainą dažniausiai sudaro darbo ir kitos tiesiogiai su paslaugų teikimu susijusios išlaidos bei joms priskiriamos netiesioginės išlaidos.

VIII. ATSARGŲ ĮKAINOJIMO BŪDAI

35. Apskaičiuodama gamyboje sunaudotų ar parduotų atsargų savikainą, įmonė gali taikyti FIFO būdą (daroma prielaida, kad pirmiausiai sunaudojamos anksčiausiai įsigytos ar pagamintos atsargos), LIFO būdą (daroma prielaida, kad pirmiausiai

sunaudojamos vėliausiai įsigytos ar pagamintos atsargos), svartinio (slenkančiojo) vidurkio arba konkrečių kainų. Atsižvelgiant į įmonės veiklos pobūdį ir kitas sąlygas, gali būti naudojami ir kiti atsargų įkainojimo būdai.

36. Taikant FIFO būdą, daroma prielaida, jog pirmiausiai parduodamos arba sunaudojamos atsargos, kurios buvo įsigytos anksčiausiai, – tai reiškia, kad laikotarpio pabaigoje likusios atsargos buvo vėliausiai įsigytos ar pagamintos. Šį būdą rekomenduojama taikyti ir tais atvejais, kai negalima nustatyti, kurios atsargos buvo sunaudotos pirmiausiai.

37. LIFO būdas gali būti taikomas tik tais atvejais, kai pirmiausiai parduodamos arba sunaudojamos vėliausiai įsigytos ar pagamintos atsargos, – tai reiškia, kad laikotarpio pabaigoje liekančios atsargos yra pirmiausiai įsigytos ar pagamintos.

38. Jeigu atsargos sumaišytos ir neįmanoma atskirti, kurios įsigytos ar pagamintos pirmiau, jos gali būti įkainojamos taikant svartinio vidurkio būdą. Taikant šį būdą, atsargų savikaina nustatoma pagal atsargų vienetų laikotarpio pradžioje ir per visą laikotarpį įsigytų ar pagamintų panašių atsargų vienetų kainų svartinį vidurkį. Vidurkis gali būti apskaičiuojamas periodiškai arba gavus kiekvieną naują atsargų partiją (pagal aplinkybes kiekvienoje įmonėje, atsižvelgiant į atsargų naudojimo būdą).

39. Konkrečiam tikslui gaminamų stambių vienetinių atsargų, prekių ir teikiamų paslaugų savikaina gali būti nustatoma taikant konkrečių kainų būdą. Taikant šį būdą, konkretūs atsargų vienetai turi būti įvertinami jų savikaina. Konkrečių kainų būdas gali būti taikomas konkrečioms projektams skirtoms atsargoms. Šis būdas netaikomas, jeigu yra daug atsargų vienetų, kurie gali būti lengvai keičiami vieni kitais.

IX. ATSARGŲ SUNAUDOJIMO (PARDAVIMO) APSKAITOS BŪDAI

40. Atsargų sunaudojimas arba pardavimas apskaitoje gali būti registruojamas nuolat arba periodiškai. Taikant nuolat apskaitomų atsargų būdą, buhalterinės apskaitos sąskaitose registruojama kiekviena su atsargų sunaudojimu arba pardavimu susijusi operacija. Jeigu nuolat apskaitomų atsargų būdą taikyti ekonomiškai netikslinga, gali būti taikomas periodiškai apskaitomų atsargų būdas, kai atsargų likučių savikaina ir parduotų prekių savikaina buhalterinės apskaitos sąskaitose užregistruojama ataskaitinio laikotarpio pabaigoje atlikus atsargų likučių inventorizaciją.

X. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

41. Šis standartas taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

PATVIRTINTA

Audito ir apskaitos tarnybos
direktoriaus 2015 m. birželio 16 d.
įsakymu Nr. VAS-39

10-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „PAJAMOS“**I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nustatyti įmonės pajamų pripažinimo, vertinimo ir apskaitos tvarką.

2. Standartą įmonės taiko pajamų, kurios parodomos pelno (nuostolių) ataskaitoje, apskaitai.

3. Labai maža įmonė, rengianti 1-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinė atskaitomybė“ 8 punkte nustatytą finansinių ataskaitų rinkinį, taiko šio standarto nuostatas ir naudojami IX skyriuje nustatytais išimtimis.

4. Specialiųjų sričių įmonių pajamų pripažinimo, vertinimo ir apskaitos tvarką nustato atitinkami verslo apskaitos standartai ir šis standartas, jei jis neprieštarauja atitinkamos srities verslo apskaitos standarto nuostatomis.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

5. Pagrindinės šio standarto sąvokos:

5.1. **Pajamos** – ekonominės naudos padidėjimas dėl turto naudojimo, pardavimo, perleidimo, vertės padidėjimo ar įsipareigojimų sumažėjimo per ataskaitinį laikotarpį, kai dėl to padidėja nuosavas kapitalas, išskyrus papildomus savininkų įnašus.

5.2. **Patikimas įvertinimas** – įvertinimas, pagrįstas išsamia ir objektyvia informacija.

6. Kitos šiame standarte vartojamos sąvokos turi tą pačią reikšmę, kaip Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės ir Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymuose ir kituose verslo apskaitos standartuose.

III. PAJAMŲ PRIPAŽINIMAS

7. Apskaitoje pajamos pripažįstamos, registruojamos ir pelno (nuostolių) ataskaitoje parodomos, kai atitinka pajamų apibrėžimą ir galima patikimai nustatyti jų vertę. Apskaitoje pajamos registruojamos vadovaujantis kaupimo ir palyginimo principais.

8. Vadovaujantis kaupimo principu pajamos apskaitoje registruojamos, kai jos uždirbamos, neatsižvelgiant į laiką, kada buvo gauti pinigai.

9. Pagal palyginimo principą pajamos ir sąnaudos, susijusios su tuo pačiu sandoriu, turi būti pripažįstamos tą patį ataskaitinį laikotarpį. Sąnaudos pripažįstamos tada, kai uždirbamos su jomis susijusios pajamos. Tačiau pajamos negali būti

pripažįstamos, kol negalima patikimai įvertinti sąnaudų. Esant tokioms aplinkybėms, visos už parduotas prekes ar suteiktas paslaugas jau gautos sumos yra pripažįstamos įsipareigojimais.

10. Pajamomis laikomas tik įmonės ekonominės naudos padidėjimas. Pajamomis nepripažįstamas pridėtinės vertės mokestis ir kitos trečiųjų asmenų vardu surinktos sumos, nes jos neduoda įmonei ekonominės naudos ir nedidina nuosavo kapitalo. Veiklos tarpininkų pajamomis pripažįstami tik jų uždirbti komisiniai, bet ne trečiųjų asmenų vardu surinktos sumos.

11. Parduodant prekes iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio, iš trečiųjų asmenų gauta (gautina) akcizų suma laikoma trečiųjų asmenų vardu surinktomis sumomis.

12. Kai prekės ar paslaugos keičiamos į nepanašias prekes ar paslaugas, toks keitimas laikomas pajamas kuriančiu sandoriu, todėl turi būti pripažįstamos pajamos. Jei prekės ir paslaugos keičiamos į panašias prekes ar paslaugas, keitimas nelaikomas pajamas kuriančiu sandoriu (pavyzdžiui, gali būti panašūs naftos produktai, kuriais keičiasi tiekėjai, norėdami patenkinti pirkėjų poreikius konkrečiuose regionuose), todėl pajamų nepripažįstama.

13. Šis standartas nustato bendrąją įmonės pajamų pripažinimo, vertinimo ir apskaitos tvarką. Detalesni pajamų pripažinimo nurodymai pateikiami kituose verslo apskaitos standartuose, pavyzdžiui:

13.1. Nematerialiojo, ilgalaikio materialiojo ir finansinio turto mainų ir perleidimo pelnas pripažįstamas pagal 13-ąjį verslo apskaitos standartą „Nematerialusis turtas“, 12-ąjį verslo apskaitos standartą „Ilgalaikis materialusis turtas“ ir 18-ąjį verslo apskaitos standartą „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“.

13.2. Statybos paslaugų ir kitos pagal ilgalaikes sutartis uždirbtos pajamos pripažįstamos pagal 25-ąjį verslo apskaitos standartą „Statybos ir kitos ilgalaikės sutartys“.

13.3. Nuomos, lizingo (finansinės nuomos) pajamos pripažįstamos pagal 20-ąjį verslo apskaitos standartą „Nuoma, lizingas (finansinė nuoma) ir panauda“.

13.4. Su finansiniu turtu ir įsipareigojimais susijusių palūkanų pajamos turi būti pripažįstamos kaupimo principu taikant apskaičiuotų palūkanų metodą, nustatytą 18-ajame verslo apskaitos standarte „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“.

14. Atlyginimas už suteiktą teisę naudotis autorių ir gretutinėmis teisėmis, patentu, licencija, franšize ir panašių teisių pajamos turi būti pripažįstamos kaupimo principu atsižvelgiant į sutarčių esmę.

15. Lojalumo programos taikančių įmonių pajamos, susijusios su lojalumo taškais, pripažįstamos, kai klientai panaudoja jiems suteiktus lojalumo taškus ir įmonė įvykdo savo įsipareigojimus pateikti prekes ar suteikti paslaugas.

16. Pardavus dovanų čekius, apskaitoje registruojami gauti avansai. Pajamos pripažįstamos, kai pateikusiam čekį pirkėjui parduodamos prekės ar suteikiamos paslaugos arba kai čekiai nustoja galioti.

17. Baudos, delspinigiai už pavėluotus ar neįvykdytus atsiskaitymus pripažįstami pajamomis, kai pinigai yra gauti arba kai atsiranda įrodymų, kad jie bus gauti, o tikimybė, kad jų nebus gauta, yra maža.

IV. PAJAMŲ VERTINIMAS

18. Pajamos turi būti įvertinamos gauto arba gautino atlygio tikrąja verte.

19. Pajamų dydis nustatomas pagal prekės ar paslaugos kainą, dėl kurios susitaria įmonė ir klientas.

20. Pardavimo pajamos gali būti įvertinamos už prekę ar paslaugą gauta ar gautina pinigų arba jų ekvivalentų suma neįskaitant pridėtinės vertės mokesčio. Jeigu pinigų arba jų ekvivalentų mokėjimas yra atidėtas ilgesniam kaip 12 mėnesių laikotarpiui, tikroji atlygio vertė gali būti mažesnė už nominalią gautinų pinigų ar jų ekvivalentų sumą. Kai pagal prekių pardavimo ar paslaugų teikimo sutartį mokėjimas yra atidedamas ilgesniam kaip 12 mėnesių laikotarpiui ir jeigu palūkanos sutartyje nenustatytos arba jų dydis reikšmingai skiriasi nuo rinkos vidutinės palūkanų normos, toks susitarimas laikomas finansavimo sandoriu, todėl apskaičiuojant tikrąją atlygio vertę gautina suma diskontuojama iki dabartinės pinigų vertės taikant apskaičiuotų palūkanų normą.

21. Kai prekės ar paslaugos keičiamos į nepanašias prekes ar paslaugas, pajamų dydis nustatomas sudėjus gautų prekių ar paslaugų tikrąją vertę ir vykdant mainų sandorį gaunamus pinigus ar jų ekvivalentus.

22. Skatindama pirkti savo prekes ar paslaugas, įmonė naudoja įvairias klientų lojalumo programas, t. y. už parduotas prekes ar suteiktas paslaugas suteikia tam tikrą lojalumo taškų kiekį, kuriuos klientas gali iškeisti į nemokamas arba su nuolaida parduodamas prekes ar paslaugas ateityje. Pagal tokias klientų lojalumo programas įmonė pajamas pripažįsta:

22.1. Kai įmonė pati vykdo klientų lojalumo programą, už lojalumo taškus gautų pajamų dydis nustatomas pagal lojalumo taškams priskirto atlygio tikrąją vertę, t. y. už parduotas prekes ar suteiktas paslaugas suteikiamam lojalumo taškų kiekiui tenka tam tikra atlygio dalis, kuri įmonės pajamomis bus pripažįstama ateityje, kai klientas pasinaudos tais lojalumo taškais arba kai baigsis lojalumo taškų galiojimo laikas.

22.2. Kai klientams prekes ar paslaugas už lojalumo taškus teikia trečioji šalis, įmonė savo pajamomis ateityje pripažįsta tik lojalumo taškams, kuriuos pirkėjai panaudos būsimaisiais laikotarpiais, priskirto atlygio ir sumos, sumokamos trečiajai šaliai, skirtumą.

23. Iš kitų asmenų nemokamai ir be jokių įpareigojimų gavus ilgalaikį ar trumpalaikį turtą, gauto turto vertė pripažįstama pajamomis, jei ji nepripažįstama dotacija pagal 21-ąjį verslo apskaitos standartą „Dotacijos ir subsidijos“.

24. Iš kitų asmenų gautinomis ar gautomis sumomis, kurios skirtos sąnaudoms ar nuostoliams kompensuoti, mažinamos patirtos sąnaudos ar nuostoliai. Jei gautina ar gauta kompensacija yra didesnė už patirtas sąnaudas ar nuostolius, skirtumas pripažįstamas ataskaitinio laikotarpio pajamomis.

V. PARDAVIMO PAJAMOS

25. Pajamos pripažįstamos tik tais atvejais, kai pardavus prekes ar suteikus paslaugas tikimasi gauti ekonominės naudos. Tačiau, jeigu kyla abejonų, ar bus gauta jau į pajamas įtraukta suma, skola, kurios nesitikima gauti, įtraukiama į ataskaitinio laikotarpio sąnaudas neatsižvelgiant į tai, kurį laikotarpį (ankstesnį ar ataskaitinį)

pajamos buvo pripažintos.

26. Prekių pardavimo pajamos turi būti pripažįstamos, apskaitoje registruojamos ir finansinėse ataskaitose parodomos, kai prekės parduodamos, o pajamų suma gali būti patikimai įvertinama.

27. Prekės laikomos parduotomis, kai yra įvykdytos visos šios sąlygos:

27.1. Pardavėjas su prekėmis susijusią riziką ir jų teikiamą naudą yra perdavęs pirkėjui.

27.2. Pardavėjas parduotų prekių nevaldo ir nekontroliuoja.

27.3. Tikėtina, kad su prekių pardavimo sandoriu susijusi ekonominė nauda bus gauta ir galima patikimai įvertinti jos dydį.

27.4. Sąnaudos, susijusios su prekių pardavimo sandoriu, gali būti patikimai įvertinamos.

28. Rizika laikoma perduota, kai pardavėjas prekes nustoja valdyti ir kontroliuoti, o pirkėjas už jas tampa atsakingas ir perima jų nuosavybės teikiamą naudą. Rizikos perdavimo momentas aptariamas prekybos sutartyje. Paprastai rizika perduodama kartu su nuosavybės teise į parduotas prekes, tačiau rizikos perdavimas gali nesutapti su nuosavybės teisių perdavimo momentu.

29. Jeigu pardavėjas neperduoda rizikos, susijusios su parduodamomis prekėmis, sandoris nelaikomas pardavimu ir pajamos nepripažįstamos. Pajamų nepripažinimo atvejai gali būti:

29.1. Kai išsiųstos ar atsiimtose prekės ne visiškai sukomplektuotos ar paruoštos naudoti ir jeigu sutartyje numatyta, kad tai yra svarbi dar nebaigtos vykdyti sutarties sąlyga.

29.2. Kai prekybos sutartyje numatytos sąlygos, kurioms esant pirkėjas turi teisę nutraukti sutartį, įmonė nėra garantuota, kad gaus sutartyje numatytą atlygį.

29.3. Kai pardavėjo gautinos pajamos priklauso nuo pirkėjo pajamų, kurias jis gaus pardavęs nupirktas prekes.

30. Jeigu pardavėjas perduoda riziką, susijusią su parduodamomis prekėmis, tai laikoma prekybos sandoriu ir pajamos pripažįstamos, jei yra įvykdytos šio standarto 27 punkte nurodytos sąlygos (pavyzdžiui, nors pardavėjas pasiliko teisę atsiimti prekes, jeigu pirkėjas už jas iki galo neatsiskaitys, tačiau tos prekės vis tiek laikomos parduotomis, kadangi rizika yra perduota).

31. Pajamos pripažįstamos tik tais atvejais, kai pardavus prekes tikimasi gauti ekonominės naudos. Kai kuriais atvejais tokia tikimybė atsiranda tik tada, kai gaunami pinigai arba kai išnyksta abejonės, pavyzdžiui, gali būti neaišku, ar užsienio šalies vyriausybė leis pervesti sumas, uždirbtas toje šalyje. Jei toks leidimas gaunamas, abejonės išnyksta ir pajamos pripažįstamos. Tačiau jeigu kyla abejonių, ar bus gauta jau į pajamas įtraukta suma, tada skolos suma, kurios nesitikima gauti, įtraukiama į ataskaitinio laikotarpio sąnaudas neatsižvelgiant į tai, kurį laikotarpį (ankstesnį ar ataskaitinį) pajamos buvo pripažintos.

32. Pajamas uždirbanti įmonės veikla, kuri paprastai susijusi su darbų atlikimu klientui, vadinama paslaugomis.

33. Atsižvelgiant, ar paslaugų teikimo rezultatas gali būti patikimai įvertinamas ar ne, paslaugų teikimo pajamos pripažįstamos skirtingais būdais. Rezultatas gali būti tiksliai įvertinamas, kai yra įvykdomos visos šios sąlygos:

33.1. Pajamų suma gali būti patikimai įvertinama.

33.2. Sandoris yra baigtas arba jo įvykdymo lygis iki paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos gali būti patikimai įvertinamas.

33.3. Tikėtina, kad bus gaunama su paslaugų teikimo sandoriu susijusi ekonominė nauda.

33.4. Sąnaudos, susijusios su paslaugų teikimo sandoriu ir jo pasibaigimu, gali būti patikimai įvertinamos.

34. Kai paslaugos baigiamos teikti tą patį ataskaitinį laikotarpį, kurį buvo pradėtos, pajamos pripažįstamos tą patį laikotarpį ir įvertinamos sutartyje nurodyta suma.

35. Kai pagal paslaugų teikimo sutartį paslaugos teikiamos ilgiau kaip vieną ataskaitinį laikotarpį, pajamos proporcingai paskirstomos tiems laikotarpiams, per kuriuos buvo teikiamos paslaugos. Statybos paslaugų ir kitos pagal ilgalaikes sutartis uždirbtos pajamos pripažįstamos atsižvelgiant į sutarties darbų įvykdymo lygį pagal 25-ojo verslo apskaitos standarto „Statybos ir kitos ilgalaikės sutartys“ reikalavimus.

VI. KITŲS VEIKLOS PAJAMOS

36. Kitos veiklos pajamoms priskiriamos pajamos, kurių įmonė nepriskiria pagrindinei, finansinei ir investicinei veiklai.

37. Kitos veiklos pajamos pripažįstamos ir apskaitoje registruojamos vadovaujantis šio standarto bendra pajamų pripažinimo ir vertinimo tvarka.

VII. FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS PAJAMOS

38. Finansinės ir investicinės veiklos pajamos pripažįstamos ir apskaitoje registruojamos vadovaujantis bendra pajamų pripažinimo ir įvertinimo tvarka. Su finansiniu turtu ar finansiniu įsipareigojimu susijusių finansinės ir investicinės veiklos pajamų ir pelno pripažinimo ir registravimo apskaitoje atvejų nurodyta kituose verslo apskaitos standartuose, pavyzdžiui:

38.1. Investicijų į patronuojamąsias įmones pajamų ir jų perleidimo pelno – 16-ajame verslo apskaitos standarte „Konsoliduotosios finansinės ataskaitos ir investicijos į patronuojamąsias įmones“.

38.2. Finansinio turto tikrosios vertės padidėjimo ar finansinio įsipareigojimo tikrosios vertės sumažėjimo ir jų perleidimo pelno, suteiktų paskolų palūkanų ir kitų panašių su finansine ir investicine veikla susijusių pajamų – 18-ajame verslo apskaitos standarte „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“.

38.3. Sandorių užsienio valiuta ir balanso straipsnių užsienio valiuta bei užsienyje veikiančių kontroliuojamų ir asocijuotųjų įmonių perleidimo valiutų kursų pokyčio pelno – 22-ajame verslo apskaitos standarte „Užsienio valiutos kurso pasikeitimas“.

38.4. Su finansiniu turtu ir finansiniu įsipareigojimu, atsirandančiu iš išvestinės finansinės priemonės, susijusio tikrosios vertės pokyčio ir nurašymo pelno – 26-ajame verslo apskaitos standarte „Išvestinės finansinės priemonės“.

38.5. Su koncesijos, valdžios ir privataus subjektų partnerystės ir kitomis panašiomis sutartimis susijusių pajamų ir pelno – 27-ajame verslo apskaitos standarte

„Viešojo ir privataus sektorių partnerystės sutartys“.

39. Finansinės ir investicinės veiklos pajamomis taip pat pripažįstamos investicinio turto, pripažinto pagal 12-ojo verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ reikalavimus, tikrosios vertės pokyčio pelnas.

40. Finansinės ir investicinės veiklos pajamos dėl investicijų apskaitai taikomo nuosavybės metodo pripažįstamos ir konsoliduotuosiose finansinėse atskaitose parodomos pagal 15-ojo verslo apskaitos standarto „Investicijos į asocijuotąsias įmones“ reikalavimus.

41. Jei investicijos į kitas įmones apskaitoje registruojamos ir finansinėse atskaitose parodomos įsigijimo savikaina arba tikrąja verte, dividendų pajamos turi būti pripažįstamos, kai patvirtinama akcininkų teisė juos gauti. Jei investicijos konsoliduotuosiose finansinėse atskaitose parodomos taikant nuosavybės metodą, dividendų pajamos konsoliduotojoje pelno (nuostolių) atskaitoje nerodomos, o dividendų suma mažinama investicijos balansinė vertė.

VIII. PELNO MOKESČIO PAJAMOS

42. Pelno mokesčio pajamomis pripažįstamos kaupimo principu apskaičiuotos pajamos, susidariusios per atskaitinį laikotarpį pripažįstant atidėtojo pelno mokesčio turtą arba panaudojant atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimą. Atidėtojo pelno mokesčio pajamos pripažįstamos ir apskaitoje registruojamos pagal 24-ąjį verslo apskaitos standartą „Pelno mokestis“, jei įmonė taiko minėto standarto reikalavimus dėl atidėtojo pelno mokesčio.

IX. LABAI MAŽOMS ĮMONĖMS TAIKOMOS IŠIMTYS

43. Labai mažų įmonių, kurios pasirinko rengti 1-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinė atskaitomybė“ 8 punkte nustatytą finansinių ataskaitų rinkinį, pajamos skirstomos į pardavimo pajamas ir kitas pajamas.

X. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

44. Šis standartas taikomas sudarant 2016 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių atskaitinių laikotarpių finansines atskaitas.

PATVIRTINTA

Audito ir apskaitos tarnybos
direktoriaus 2015 m. birželio 16 d.
įsakymu Nr. VAS-38

11-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „SĄNAUDOS“**I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nustatyti įmonės sąnaudų pripažinimo, vertinimo ir apskaitos tvarką.

2. Standartą įmonės taiko sąnaudų, kurios parodomos pelno (nuostolių) ataskaitoje, apskaitai.

3. Labai maža įmonė, rengianti 1-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinė atskaitomybė“ 8 punkte nustatytą finansinių ataskaitų rinkinį, taiko šio standarto nuostatas ir naudojami X skyriuje nustatytais išimtimis.

4. Specialiųjų sričių įmonių sąnaudų pripažinimo, vertinimo ir apskaitos tvarką nustato atitinkami verslo apskaitos standartai ir šis standartas, jei jis neprieštarauja atitinkamos srities verslo apskaitos standarto nuostatomis.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

5. Pagrindinės šio standarto sąvokos:

5.1. **Patikimas įvertinimas** – įvertinimas, pagrįstas išsamia ir objektyvia informacija.

5.2. **Sąnaudos** – ekonominės naudos sumažėjimas dėl turto sunaudojimo, pardavimo, netekimo, vertės sumažėjimo ir prisiimtų įsipareigojimų per ataskaitinį laikotarpį, kai dėl to sumažėja nuosavas kapitalas, išskyrus tiesioginį jo mažinimą.

6. Kitos šiame standarte vartojamos sąvokos turi tą pačią reikšmę, kaip Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės ir Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymuose ir kituose verslo apskaitos standartuose.

III. SĄNAUDŲ PRIPAŽINIMAS

7. Apskaitoje sąnaudos pripažįstamos, registruojamos ir pelno (nuostolių) ataskaitoje parodomas, kai atitinka sąnaudų apibrėžimą ir galima patikimai nustatyti jų vertę. Apskaitoje sąnaudos registruojamos vadovaujantis kaupimo ir palyginimo principais.

8. Vadovaujantis kaupimo principu, apskaitoje sąnaudos registruojamos, kai jos patiriamos, neatsižvelgiant į laiką, kada buvo išleisti pinigai.

9. Vadovaujantis palyginimo principu, apskaitoje sąnaudos registruojamos tuo pačiu metu, kaip ir pajamos, tiesiogiai ar netiesiogiai susijusios su tuo pačiu sandoriu. Sąnaudomis pripažįstama tik ta sunaudoto turto, jo vertės sumažėjimo ar padidėjusių

įsipareigojimų dalis, kuri tenka per ataskaitinį laikotarpį uždirbtoms pajamoms. Išlaidos, kurios nesusijusios su pajamomis, uždirbtomis per ataskaitinį laikotarpį, bet skirtos pajamoms uždirbti būsimais laikotarpiais, apskaitoje registruojamos ir parodomos balanse kaip turtas. Turto dalis, skirta būsimųjų laikotarpių pajamoms uždirbti, sąnaudomis bus pripažinta tada, kai bus uždirbtos atitinkamos pajamos, gauta ekonominė nauda, susijusi su turtu ar jo naudojimu, arba kai ši nauda pasibaigs. Tačiau, taikant palyginimo principą, turtas apskaitoje nepripažįstamas ir balanse neparodomas, jei jis neatitinka turto apibrėžimo ir pripažinimo požymių.

10. Jeigu tam tikro turto naudojimas teiks ekonominę naudą ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais ar leis uždirbti kelių ateinančių ataskaitinių laikotarpių pajamų ir jei pajamų ir sąnaudų ryšys gali būti nustatomas tik apytiksliai, sąnaudos apskaitoje pripažįstamos taikant netiesioginius pripažinimo būdus, nustatytus atitinkamuose verslo apskaitos standartuose, pavyzdžiui, ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo sąnaudos – pagal 12-ojo verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ ar nematerialiojo turto amortizacijos sąnaudos – pagal 13-ojo verslo apskaitos standarto „Nematerialusis turtas“ nuostatas.

11. Sąnaudos apskaitoje registruojamos tą patį ataskaitinį laikotarpį, kada buvo patirtos, tais atvejais, kai jų neįmanoma tiesiogiai susieti su uždirbtomis konkrečiomis pajamomis.

12. Šis standartas nustato bendrą įmonės sąnaudų pripažinimo, vertinimo ir apskaitos tvarką. Detalesnė sąnaudų pripažinimo tvarka nustatyta kituose verslo apskaitos standartuose, pavyzdžiui:

12.1. Nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto mainų ir perleidimo sąnaudų (nuostolių) – 13-ajame verslo apskaitos standarte „Nematerialusis turtas“ ir 12-ajame verslo apskaitos standarte „Ilgalaikis materialusis turtas“.

12.2. Finansinio turto ir trumpalaikių investicijų perleidimo ir vertės sumažėjimo sąnaudų (nuostolių) – 18-ajame verslo apskaitos standarte „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“.

12.3. Garantinio remonto įsipareigojimų sąnaudų – 19-ajame verslo apskaitos standarte „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir poataskaitiniai įvykiai“.

13. Tarpininkų sąnaudomis pripažįstamos tik su tarpininkavimo pajamomis susijusios sąnaudos. Vykdam tarpininkavimo sandorius, trečiųjų asmenų vardu sumokėtos sumos tarpininko sąnaudomis nepripažįstamos.

14. Parduodant prekes iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio, akcizų suma, kurią į valstybės biudžetą turi sumokėti įmonė, laikoma trečiųjų asmenų vardu sumokamomis sumomis.

15. Atlyginimas už teisę naudotis autorių ir gretutinėmis teisėmis, patentu, licencija, franšize ir panašias teises apskaitoje pripažįstamas sąnaudomis atsizvelgiant į sutarčių sąlygas, jei pagal 13-ojo verslo apskaitos standarto „Nematerialusis turtas“ nuostatas jis nepripažįstamas nematerialiuoju turtu.

16. Su finansiniu turtu ir įsipareigojimais susijusių palūkanų sąnaudos apskaitoje registruojamos kaupimo principu taikant apskaičiuotų palūkanų metodą, nustatytą 18-ajame verslo apskaitos standarte „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“.

17. Baudos ir delspinigiai už pavėluotus ar neįvykdytus atsiskaitymus pripažįstami sąnaudomis, kai atsiranda prievolė juos mokėti ir yra tikimybė, kad juos

reikės sumokėti.

18. Sąnaudos pagal paskirtį skirstomos į pardavimo savikainos, pardavimo, bendrąsias ir administracines sąnaudas, kitos veiklos, finansinės ir investicinės veiklos ir pelno mokesčio sąnaudas.

IV. SĄNAUDŲ VERTINIMAS

19. Sąnaudos turi būti patikimai įvertintos. Paprastai atsiskaitymai vykdomi pinigais ar jų ekvivalentais, todėl sąnaudos įvertinamos sumokėta arba mokėtina pinigų ar jų ekvivalentų suma neįskaitant pridėtinės vertės mokesčio, kurį įmonė turi teisę įtraukti į PVM atskaitą. Tačiau kai kuriais atvejais sąnaudų vertė nustatoma taip:

19.1. Jei turtas įsigijamas išsimokėtinai per ilgesnį kaip 12 mėnesių laikotarpį ir jei sutartyje palūkanos nenurodytos arba jos reikšmingai skiriasi nuo rinkos palūkanų normos, įsigijimo savikaina apskaičiuojama diskontuojant visą mokėtiną sumą iki dabartinės vertės pritaikius rinkos palūkanų normą. Visos mokėtinos sumos ir diskontuojant gautos mokėtinos sumos skirtumas pripažįstamas palūkanų sąnaudomis per visą išsimokėjimo laikotarpį.

19.2. Kai mainomas nematerialusis, ilgalaikis materialusis ar finansinis turtas, sąnaudos yra apskaičiuotas turto mainų nuostolis.

19.3. Kai kiti verslo apskaitos standartai leidžia daryti pajamų ir sąnaudų užskaitą, sąnaudos yra skaičiuojant grynąjį ūkinės operacijos rezultatą gautas nuostolis, pavyzdžiui, nuostolis perleidus ilgalaikį materialųjį turtą.

20. Jei apskaitoje užregistruotas turtą vėliau tiekėjas suteikia nuolaidų arba turtas nuvertėja, tai nustatant sąnaudų dydį naudojama sumažinta jo vertė. Jei nuolaidos gaunamos, kai turtas jau parduotas ar sunaudotas, tai gautų nuolaidų suma koreguojamos sąnaudos. Jei nuolaidos gaunamos, kai turtas jau apskaitoje užregistruotas, bet dar neparduotas ar nesunaudotas, koregavimai dėl gautų nuolaidų atliekami pagal atitinkamų standartų nuostatas.

21. Jei įmonė, pridėtinės vertės mokesčio mokėtoja, turi teisę šį mokesťį įtraukti į PVM atskaitą, šis pirkimo PVM į sąnaudas neįtraukiamas. Jei įmonė neturi teisės įtraukti PVM į atskaitą, tai pirkimo PVM gali būti pripažįstamas sąnaudomis arba įtraukiamas į turto įsigijimo savikainą pagal atitinkamų verslo apskaitos standartų nuostatas.

22. Sąnaudos mažinamos gaunamų kompensacijų ir dotacijų sumomis, kurias įmonei suteikia ar sumoka kiti asmenys, jei pagal 10-ąjį verslo apskaitos standartą „Pajamos“ ir 21-ąjį verslo apskaitos standartą „Dotacijos ir subsidijos“ šios sumos ar jų dalis nepriskiriamos pajamoms.

V. PARDAVIMO SAVIKAINA

23. Apskaitoje į pardavimo savikainą įtraukiamos įmonės sąnaudos, susijusios su konkrečiomis pagrindinės veiklos paslaugomis, produkcija ir prekėmis, parduotomis per atskaitinį laikotarpį.

24. Į pardavimo savikainą įtraukiama apskaitoje užregistruota atsargų vertė. Jei atsargos, kurių vertė priskiriama pardavimo savikainai, buvo nukainotos, į savikainą įtraukiama nukainota jų vertė.

25. Pardavimo savikainą registruojant apskaitoje, ji gali būti skirstoma pagal įmonės veiklos pobūdį į suteiktų paslaugų savikainą ir parduotų prekių savikainą.

26. Suteiktų paslaugų savikaina pripažįstama ir apskaitoje registruojama tą patį ataskaitinį laikotarpį, kada už suteiktas paslaugas buvo pripažintos pajamos. Ilgalaikių sutarčių, kurių numatytos veiklos pradžia ir pabaiga patenka į skirtingus ataskaitinius laikotarpius, sąnaudų pripažinimo ir pateikimo finansinėse ataskaitose tvarką nustato 25-asis verslo apskaitos standartas „Statybos ir kitos ilgalaikės sutartys“.

27. Į suteiktų paslaugų savikainą įtraukiama šiam tikslui sunaudotų atsargų vertė, darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų sąnaudos, teikiant paslaugas naudojamo ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos, trečiųjų asmenų suteiktų paslaugų ir panašios sąnaudos.

28. Parduotų prekių savikaina pripažįstama ir apskaitoje registruojama tą patį ataskaitinį laikotarpį, kada prekės parduodamos. Pagal įmonės veiklos pobūdį parduotų prekių savikaina gali būti skirstoma į parduotos produkcijos savikainą ir perparduoti skirtų prekių savikainą.

29. Parduotų prekių savikaina nustatoma taikant tuos pačius atsargų sunaudojimo (nuolat ar periodiškai) ir įkainojimo (FIFO, LIFO, svertinio vidurkio, konkrečių kainų ar kitus) būdus, kurie atsargų apskaitai taikomi pagal 9-ąjį verslo apskaitos standartą „Atsargos“.

VI. PARDAVIMO, BENDROSIOS IR ADMINISTRACINĖS SĄNAUDOS

30. Sąnaudos, kurių neįmanoma susieti su konkrečių parduotų prekių ar suteiktų paslaugų savikaina ir kurios susijusios su visa įmonės veikla, išskyrus finansinės, investicinės ir kitos veiklos sąnaudas, apskaitoje registruojamos kaip pardavimo arba bendrosios ir administracinės sąnaudos.

31. Pardavimo, bendrosios ir administracinės sąnaudos pripažįstamos ir apskaitoje registruojamos pagal šio standarto bendras nuostatas tą patį ataskaitinį laikotarpį, kai patiriamos.

VII. KITŲS VEIKLOS SĄNAUDOS

32. Kitos veiklos sąnaudoms priskiriamos sąnaudos, kurių įmonė nepriskiria pagrindinei, finansinei ir investicinei veiklai.

33. Kitos veiklos sąnaudos pripažįstamos ir apskaitoje registruojamos vadovaujantis šio standarto nustatyta bendra sąnaudų pripažinimo ir vertinimo tvarka.

VIII. FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS SĄNAUDOS

34. Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos pripažįstamos ir apskaitoje registruojamos vadovaujantis bendra sąnaudų pripažinimo ir įvertinimo tvarka. Su finansiniu turtu ar finansiniu įsipareigojimu susijusių finansinės ir investicinės veiklos sąnaudų ir nuostolių pripažinimo ir registravimo apskaitoje atvejų nurodyta kituose verslo apskaitos standartuose, pavyzdžiui:

34.1. Finansinio turto tikrosios vertės sumažėjimo ar finansinių įsipareigojimų tikrosios vertės padidėjimo bei jų perleidimo nuostolių, finansinio turto ir trumpalaikių

investicijų nuvertėjimo, palūkanų už gautas paskolas ir kitų panašių su įmonės finansine ir investicine veikla susijusių sąnaudų – 18-ajame verslo apskaitos standarte „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“.

34.2. Palūkanų už finansinės nuomos būdu įsigyjamą turtą – 20-ajame verslo apskaitos standarte „Nuoma, lizingas (finansinė nuoma) ir panauda“.

34.3. Sandorių užsienio valiuta ir balanso straipsnių užsienio valiuta įvertinimo bei užsienyje veikiančių kontroliuojamų ir asocijuotųjų įmonių perleidimo valiutų kursų pokyčio nuostolių – 22-ajame verslo apskaitos standarte „Užsienio valiutos kurso pasikeitimas“.

34.4. Su finansiniu turtu ar finansiniu įsipareigojimu, atsirandančiu iš išvestinės finansinės priemonės, susijusių sandorio sudarymo išlaidų, tikrosios vertės pokyčio, nuvertėjimo ir nurašymo nuostolių – 26-ajame verslo apskaitos standarte „Išvestinės finansinės priemonės“.

35. Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudomis taip pat pripažįstami investicinio turto, pripažinto pagal 12-ojo verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ reikalavimus, nuvertėjimo ir tikrosios vertės pokyčio nuostoliai.

36. Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos dėl investicijų apskaitai taikomo nuosavybės metodo pripažįstamos ir konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose parodomos pagal 15-ojo verslo apskaitos standarto „Investicijos į asocijuotąsias įmones“ reikalavimus.

IX. PELNO MOKESČIO SĄNAUDOS

37. Ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio sąnaudos ir pelno mokesčio įsipareigojimas pripažįstami tą laikotarpį, už kurį yra apskaičiuoti, pagal 24-ojo verslo apskaitos standarto „Pelno mokesčiai“ nuostatas. Atidėtojo pelno mokesčio sąnaudos pripažįstamos ir apskaitoje registruojamos pagal 24-ąjį verslo apskaitos standartą „Pelno mokesčiai“, jei įmonė taiko minėto standarto reikalavimus dėl atidėtojo pelno mokesčio.

X. LABAI MAŽOMS ĮMONĖMS TAIKOMOS IŠIMTYS

38. Labai mažų įmonių, kurios pasirinko rengti 1-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinė atskaitomybė“ 8 punkte nustatytą finansinių ataskaitų rinkinį, sąnaudos skirstomos pagal pobūdį į atsargų ir išteklių sąnaudas, su darbo santykiais susijusias sąnaudas, nusidėvėjimo, amortizacijos ir turto vertės sumažėjimo, kitas sąnaudas ir pelno mokesčio sąnaudas. Kadangi sąnaudos paskirstomos pagal pobūdį, jų perskirstyti pagal paskirtį nereikia.

39. Labai mažų įmonių atsargų ir išteklių sąnaudos apskaičiuojamos iš įsigytų atsargų ir sunaudotų išteklių vertės atėmus atsargų likučio padidėjimą arba pridėjus atsargų likučio sumažėjimą. Įsigytų atsargų ir sunaudotų išteklių vertė ir atsargų likučio pokytis parodomi trumpos pelno (nuostolių) ataskaitos atskiruose straipsniuose.

XI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

40. Šis standartas taikomas sudarant 2016 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m. gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

(Viešosios įstaigos Audito ir apskaitos tarnybos direktoriaus 2008 m. rugsėjo 16 d. įsakymo Nr. VAS-9 redakcija)

12-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „ILGALAIKIS MATERIALUSIS TURTAS“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti ilgalaikio materialiojo turto apskaitos ir pateikimo finansinėse ataskaitose tvarką.

2. Standartas taikomas registruojant apskaitoje ilgalaikį materialųjį turtą, nustatant jo įsigijimo (pasigaminimo) savikainą, nusidėvėjimą, perkainojant jį, atliekant kitas su ilgalaikiu materialiuoju turtu susijusias ūkines operacijas ar registruojant ūkinius įvykius, išskyrus tuos atvejus, kai kiti verslo apskaitos standartai reikalauja ar leidžia šį turtą ar su juo susijusias ūkines operacijas ir ūkinius įvykius registruoti apskaitoje kitaip.

3. Žemės ūkio ir neatkuriamų gamtos išteklių paieškos ir gavybos veikloje naudojamas ilgalaikis materialusis turtas, kuris nepriskiriamas biologiniam turtui ar neatkuriamiems gamtos ištekliams, apskaitoje registruojamas šio standarto nustatyta tvarka.

4. Biologinis turtas, nesusijęs su žemės ūkio veikla, registruojamas apskaitoje šio standarto nustatyta tvarka.

5. Pagal nuomos, finansinės nuomos ir panaudos sutartis valdomo turto įsigijimo savikaina apskaičiuojama 20-ojo verslo apskaitos standarto „Nuoma, lizingas (finansinė nuoma) ir panauda“ nustatyta tvarka, o jo apskaitai taikomos šio standarto nuostatos, jei jos neprieštaruja 20-ojo verslo apskaitos standarto „Nuoma, lizingas (finansinė nuoma) ir panauda“ nuostatomis.

5¹. Labai maža įmonė, rengianti 1-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinė atskaitomybė“ 8 punkte nustatytą finansinių ataskaitų rinkinį, taiko šio standarto nuostatas ir naudojami 85¹ punkte nustatyta išimtimi.

6. Standartas netaikomas:

6.1. Biologinio turto, susijusio su žemės ūkio veikla, apskaitai. Tokio turto apskaitos reikalavimus nustato 17-asis verslo apskaitos standartas „Biologinis turtas“.

6.2. Mineralų, naftos, gamtinių dujų ir kitų neatkuriamų gamtos išteklių paieškos ir gavybos apskaitai.

6.3. Miškų urėdijų patikėjimo teise valdomos miško žemės ir miško apskaitai. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 7 straipsnio nuostatą (Žin. 1994, Nr. 96-1872; 2001, Nr. 35-1161), kad žemės ir miško vertė į apskaitą neįtraukiama,

perkant mišką su žeme, miškų urėdijų apskaitoje registruojamas pinigų ir nepaskirstytojo pelno sumažėjimas.

6.4. Turto, kurio pardavimas yra įmonės pagrindinė veikla, apskaitai. Tokio turto apskaitai taikomos 9-ojo verslo apskaitos standarto „Atsargos“ nuostatos.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Turto balansinė vertė – suma, kuria turtas yra parodytas balanse.

Biologinis turtas – gyvūnai ir augalai, kuriuos įmonė valdo, naudoja ir kuriais disponuoja.

Ilgalaikis materialusis turtas – tai materialusis turtas:

a) kuris skirtas prekėms gaminti, paslaugoms teikti, nuomoti ar administraciniams tikslams;

b) kuris numatomas naudoti ilgiau nei vienerius metus;

c) kurio įsigijimo (pasigaminimo) savikaina yra ne mažesnė už įmonės nusistatytą minimalią ilgalaikio materialiojo turto vieneto vertę.

Turto nuvertėjimas – į apskaitą įtraukto turto vieneto balansinės vertės sumažėjimas.

Investicinis turtas – ilgalaikis materialusis turtas (žemė, pastatai ar jų dalis arba žemė kartu su pastatais), kuri jo savininkas arba pagal finansinės nuomos sutartį nuomininkas laiko siekdami gauti turto nuomos ir (arba) jo vertės padidėjimo pajamų, išskyrus turtą, naudojamą prekėms gaminti, paslaugoms teikti arba administraciniams tikslams, ir turtą, kurio pardavimas yra įmonės pagrindinė veikla.

Įsigijimo (pasigaminimo) savikaina – sumokėta ar mokėtina pinigų ar pinigų ekvivalentų suma ar kito mainais atiduoto ar sunaudoto turto vertė įsigyjant ar pasigaminant turtą.

Ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė – suma, apskaičiuojama prie ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainos pridėdant arba iš jos atimant visas ilgalaikio materialiojo turto vertės pokių sumas ir atimant sukauptą nusidėvėjimo sumą.

Likvidacinė vertė – suma, kurią pasibaigus naudingo tarnavimo laikui tikimasi gauti už turtą, įvertinus būsimas likvidavimo ar perleidimo išlaidas.

Naudingo tarnavimo laikas – ribotas laikotarpis, kuriuo įmonės veikloje naudojamas turtas gali teikti naudos. Naudingo tarnavimo laikas taip pat gali būti nustatomas pagal gaminių ir produkcijos vienetų, kuriuos tikimasi pagaminti (gauti) naudojant šį turtą, skaičių.

Nudėvimoji vertė – suma, gaunama iš ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainos atėmus nustatytą jo likvidacinę vertę.

Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas – sistemingas turto nudėvimosios vertės paskirstymas per jo naudingo tarnavimo laiką.

Tikroji vertė – suma, už kurią vertės nustatymo dieną sandorio šalys viena kitai įprastomis rinkos sąlygomis gali parduoti turtą ar paslaugas arba perleisti įsipareigojimą.

III. TURTO PRISKYRIMAS ILGALAIKIAM MATERIALIAJAM TURTUI

7. Materialusis turtas turi būti priskiriamas ilgalaikiam turtui, jei jis atitinka visus šiuos požymius:

7.1. įmonė ketina jį naudoti ilgiau nei vienerius metus;

7.2. įmonė pagrįstai tikisi gauti iš turto ekonominės naudos būsimais laikotarpiais;

7.3. įmonė gali patikimai nustatyti turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainą;

7.4. turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina yra ne mažesnė už minimalią ilgalaikio materialiojo turto vieneto savikainą, įmonės nusistatytą kiekvienai turto grupei;

7.5. įmonei yra perduota su materialiuoju turtu susijusi rizika.

8. Rizikos perdavimu laikomas momentas, kai įmonė įgyja teisę valdyti, naudoti materialųjį turtą ir juo disponuoti, tampa atsakinga už materialųjį turtą ir jai priklauso materialiojo turto teikiama nauda. Rizikos perdavimo momentas paprastai aptariamas sutartyje. Jei turtas priklauso įmonei nuosavybės teise arba įmonė valdo, naudoja turtą ir juo disponuoja patikėjimo teise ir sutartyje nenumatytas kitas rizikos perdavimo momentas, laikoma, kad su turtu susijusi rizika įmonei perduota sutarties sudarymo momentu. Nustatant, ar su turtu susijusi rizika yra perduota įmonei, būtina laikytis turinio svarbos principo, o ne formalių reikalavimų.

9. Materialusis turtas, sudarantis prielaidas įmonei veikti būsimais laikotarpiais, nors ir neduodantis tiesioginės ekonominės naudos, pripažįstamas ilgalaikiu turtu (pavyzdžiui, turtas, įsigytas darbo saugos, gamtosaugos, valdymo tikslams). Ilgalaikiu turtu taip pat pripažįstamas valstybės ir savivaldybės įmonių pajamoms uždirbti nenaudojamas patikėjimo teise gautas materialusis turtas, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė.

10. Jei įmonė ketina įsigyti materialųjį turtą, kuris teiks jai ekonominės naudos naudojamas ilgiau kaip vienus metus, iš anksto už tokį turtą sumokėtos sumos turi būti priskiriamos sumokėtiems avansams ir vykdomiems materialiojo turto statybos (gamybos) darbams. Ilgalaikiam materialiajam turtui taip pat priskiriamas gautas, bet dar nepradėtas naudoti arba nebaigtas komplektuoti ilgalaikis materialusis turtas. Šiame punkte nurodytas turtas apskaitoje registruojamas atskirai.

IV. ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO ĮSIGIJIMO (PASIGAMINIMO) SAVIKAINA

11. Ilgalaikis materialusis turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo (pasigaminimo) savikaina.

12. Ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainą sudaro:

12.1. įsigyjant šį turtą sumokėta ar mokėtina pinigų suma (ar kito sunaudoto turto vertė);

12.2. atvežimo išlaidos;

12.3. muitai, akcizai ir kiti negrąžinami mokesčiai;

12.4. projektavimo darbų išlaidos;

12.5. sumontavimo išlaidos;

12.6. instaliacijos išlaidos;

12.7. paruošimo naudoti išlaidos;

12.8. remonto, atlikto iki turto naudojimo pradžios, išlaidos;

12.9. išbandymo išlaidos;

12.10. infrastruktūros ir turto registravimo išlaidos;

12.11. žemės sklypo ir statybos aikštelės paruošimo išlaidos;

12.12. numatomos išmontavimo, išvežimo, gamybos vietos sutvarkymo išlaidos, jei jos atitinka įsipareigojimų arba atidėjinių apibrėžimą;

12.13. kitos tiesiogiai su turto įsigijimu susijusios išlaidos.

13. Į ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą neįskaičiuojamas grąžinamas pridėtinės vertės mokestis. Neįskaičiuojama pridėtinės vertės mokestį įmonė gali įskaityti į turto įsigijimo savikainą.

14. Palūkanos į turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainą neįskaičiuojamos. Jos pripažįstamos atitinkamų ataskaitinių laikotarpių sąnaudomis.

15. Pardavimo, bendrosios ir administracinės sąnaudos į ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainą neįtraukiamos.

16. Ilgalaikio materialiojo turto pasigaminimo savikaina apskaičiuojama prie pagrindinių žaliavų, medžiagų, sudedamųjų dalių ir detalių, sunaudotų gaminant ilgalaikį turtą, įsigijimo savikainos pridėdant tiesiogines darbo ir netiesiogines (pridėtines) šio turto gamybos išlaidas.

17. Savoms reikmėms statomo (gaminamo) turto savikaina nustatoma pagal tuos pačius principus, kaip ir įsigyjant turtą. Jei turtas statomas (gaminamas) ir savoms reikmėms, ir parduoti, savoms reikmėms gaminamo turto savikaina turi būti nustatoma taip pat, kaip ir parduoti gaminamo turto savikaina. Jei savoms reikmėms statant (gaminant) turtą atsiranda papildomų (viršnormatyvinių) medžiagų ar darbo jėgos sąnaudų, jos į turto pasigaminimo savikainą neįtraukiamos ir pripažįstamos ataskaitinio laikotarpio pardavimo, bendrosiomis ir administracinėmis sąnaudomis. Taip pat į pasigaminimo savikainą negalima įtraukti jokio pelno.

18. Jei turtas įsigyjamas išsimokėtinai per ilgesnį kaip 12 mėnesių laikotarpį ir jei sutartyje palūkanos nenurodytos arba jų dydis reikšmingai skiriasi nuo rinkos palūkanų normos, įsigijimo savikaina apskaičiuojama visą mokėtiną sumą diskontuojant iki dabartinės vertės pritaikius rinkos palūkanų normą. Visos mokėtinos sumos ir diskontuojant gautos mokėtinos sumos skirtumas pripažįstamas palūkanų sąnaudomis per visą išsimokėjimo laikotarpį.

19. Jei įmonė iš savininkų gauna ilgalaikį materialųjį turtą kaip nepiniginį įnašą, tokio turto įsigijimo savikaina yra turto vertė, nustatyta pagal atitinkamus teisės aktus.

20. Neatlygintinai gauto (dovanoto) ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą sudaro dovanojimo sutartyje ar kitame dokumente patvirtinta to turto vertė, kuri negali būti didesnė už tikrąją vertę, ir su šio turto gavimu ir paruošimu naudoti susijusios išlaidos.

21. Kai turto vertė nenurodyta, gauto ilgalaikio materialiojo turto vertė, kuri ir bus laikoma įsigijimo savikaina, nustato įmonė, atsižvelgdama į to turto tikrąją vertę, jei yra aktyvioji to turto rinka arba jei tikroji vertė gali būti patikimai nustatyta.

22. Jei neatlygintinai gauto materialiojo turto aktyviosios rinkos nėra arba turto tikrosios vertės patikimai nustatyti negalima, nemokamai ar už labai mažą kainą gauto turto įsigijimo savikaina laikoma išlaidų, kurios tiesiogiai susijusios su to turto

įsigijimu ir paruošimu naudoti, suma.

23. Jei materialiojo turto aktyviosios rinkos nėra arba turto tikrosios vertės patikimai nustatyti negalima, o neatlygintinai gaunant materialųjį turtą nepatiriama jokių išlaidų, šio turto įsigijimo savikaina yra lygi nuliui.

24. Patikėjimo teise valdomo turto įsigijimo savikaina yra ta, kuri nurodyta perdavimo akte. Jei perdavimo akte vertė nenurodyta, ją nustato įmonė, atsižvelgdama į to turto tikrąją vertę.

25. Ilgalaikis materialusis turtas gali būti įsigyjamas mainais į kitą turtą.

26. Mainais gauto ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina apskaičiuojama prie mainų sutartyje numatytos vertės pridendant tiesiogines, su to turto mainais susijusias išlaidas.

27. Jei ilgalaikis materialusis turtas įsigyjamas mainais į kitą turtą, o mainų sutartyje vertė nenurodyta, tai įsigytas ilgalaikis materialusis turtas įvertinamas ir apskaitoje registruojamas tikrąja verte. Jei įsigyjamo ilgalaikio materialiojo turto tikrosios vertės nustatyti negalima, jis užregistruojamas už jį perduoto turto tikrąja verte. Jeigu mainomo turto tikrosios vertės nustatyti negalima, ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina laikoma už jį perduoto turto balansinė vertė.

28. Mainais perduodamo turto tikroji vertė gali būti didesnė arba mažesnė už jo balansinę vertę. Tokiu atveju turto tikrosios vertės ir balansinės vertės skirtumas pripažįstamas pelnu (nuostoliais) iš ilgalaikio materialiojo turto mainų.

V. ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO EKSPLOATAVIMO, REKONSTRAVIMO IR REMONTO IŠLAIDŲ APSKAITA

29. Ilgalaikio materialiojo turto eksploatavimo išlaidos priskiriamos to atskaitinio laikotarpio, per kurį jos buvo patirtos, pardavimo, bendrosioms ir administracinėms sąnaudoms, jei pagal įmonės apskaitos politiką jos nepriskiriamos gaminamos produkcijos savikainai.

30. Ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimo ir remonto darbų registravimas apskaitoje priklauso nuo tų darbų suteikiamo rezultato.

31. Jei ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ar remontas pailgina turto naudingo tarnavimo laiką ir pagerina jo naudingąsias savybes, šių darbų verte didinama ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina ir patikslinamas turto naudingo tarnavimo laikas.

32. Jei ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ar remontas tik pagerina naudingąsias turto savybes, bet nepailgina turto naudingo tarnavimo laiko, šių darbų verte didinama ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina.

33. Jei ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ar remontas nepagerina naudingųjų turto savybių, bet pailgina jo naudingo tarnavimo laiką, šių darbų verte turi būti padidinta turto įsigijimo savikaina ir patikslintas turto naudingo tarnavimo laikas. Šio turto likutinė vertė, pradedant laikotarpiu, kada buvo patikslintas turto naudingo tarnavimo laikas, turi būti nudėvima per likusį patikslintą naudingo tarnavimo laiką. Tokių darbų pavyzdys gali būti pastato remontas, kuris pailgina jo naudingo tarnavimo laiką.

34. Jei ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ar remontas nepagerina naudingųjų turto savybių ir nepailgina jo naudingo tarnavimo laiko, šių darbų vertė

pripažįstama ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis.

35. Kai kuriais atvejais ilgalaikis materialusis turtas turi būti remontuojamas pagal techninio eksploatavimo ar panašios dokumentacijos reikalavimus ir joje nustatytais periodais, kad būtų užtikrinamas saugus ir patikimas jo naudojimas. Šiuo atveju remonto išlaidas įmonė turi pripažinti turtu ir nudėvėti per laikotarpį iki kito numatomo to turto remonto.

36. Pagal techninio eksploatavimo ar panašios dokumentacijos sąlygas kai kurias ilgalaikio materialiojo turto dalis gali prirėkti keisti, nes jų naudingo tarnavimo laikas skiriasi nuo viso turto, kuriam jos priklauso, naudingo tarnavimo laiko. Jei tokių dalių įsigijimo (pasigaminimo) savikainą galima patikimai nustatyti ir ji ne mažesnė už įmonės nusistatytą minimalią ilgalaikio materialiojo turto vieneto vertę, įmonė turėtų jas registruoti ir nudėvėti kaip atskirą ilgalaikio materialiojo turto vienetą (pavyzdžiui, lėktuvo fiuzeliažas ir jo variklis).

37. Jei dėl avarijos ar kitų priežasčių sugadinto turto remonto išlaidas kompensuoja draudimo įmonė, remonto išlaidos turi būti sumažintos kompensuojama suma. Jei kompensuojama suma yra didesnė už remonto išlaidas, skirtumas pripažįstamas ataskaitinio laikotarpio pajamomis.

VI. ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO APSKAITA IR PATEIKIMAS FINANSINĖSE ATASKAITOSE

38. Ilgalaikis materialusis turtas, išskyrus investicinį, jį įsigijus ar pasigaminus, registruojamas apskaitoje įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, vėliau, atsižvelgiant į įmonės pasirinktą apskaitos politiką, jis gali būti apskaitomas vienu iš šių būdų:

38.1. įsigijimo savikaina;

38.2. perkainota verte.

39. Atskiroms turto grupėms gali būti taikomi skirtingi apskaitos būdai.

40. Jei įmonės apskaitos politikoje numatyta ilgalaikį materialųjį turtą apskaitoje registruoti įsigijimo savikaina, tai finansinėse ataskaitose jis parodomas įsigijimo savikaina, iš kurios atimtos sukaupta nusidėvėjimo ir jo vertės sumažėjimo sumos.

41. Ilgalaikio materialiojo turto vertė turi būti mažinama 23-iojo verslo apskaitos standarto „Turto nuvertėjimas“ nustatyta tvarka.

42. Minimalios vertės keitimas laikomas apskaitinio įvertinimo keitimu. Minimali ilgalaikio materialiojo turto vertė negali būti dažnai ir be ekonominio pagrindo keičiama. Ji gali būti keičiama, pavyzdžiui, įvykus reikšmingiems įmonės turto pokyčiams ar pasikeitus įmonės veiklos pobūdžiui. Jei įmonė keičia nustatytą minimalią ilgalaikio materialiojo turto vertę, visų turto vienetų, kurių įsigijimo savikaina mažesnė už patvirtintą naują minimalią vertę, ir kurie dėl to jau neatitinka ilgalaikio materialiojo turto pripažinimo kriterijų, likutinė vertė nedelsiant pripažįstama sąnaudomis.

43. Jei įmonės apskaitos politikoje numatyta taikyti perkainotos vertės būdą, ilgalaikis turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina, vėliau jis perkainojamas (turto balansinė vertė padidinama (ar sumažinama) iki to turto tikrosios vertės) ir apskaitoje užregistruojamas vertės pokytis. Finansinėse ataskaitose turtas parodomas perkainota verte, iš jos atėmus sukauptą nusidėvėjimo ir turto vertės sumažėjimo sumas.

44. Jei ilgalaikio turto apskaitos politikoje numatyta perkainoti ilgalaikį materialųjį turtą, perkainojimas turi būti atliekamas periodiškai, bet ne rečiau kaip kas penkerius metus.

45. Jei ilgalaikio materialiojo turto (viso ar tam tikros jo grupės) tikroji vertė reikšmingai kinta, tokį turtą reikia perkainoti dažniau.

46. Jei perkainojamas ilgalaikio materialiojo turto vienetas, turi būti perkainojama ir visa ilgalaikio materialiojo turto grupė, kuriai tas turto vienetas priklauso. Visas vienai turto grupei priskiriamas turtas turi būti perkainojamas tuo pačiu metu.

47. Ilgalaikio materialiojo turto grupę sudaro panašaus pobūdžio ir naudojimo įmonės veikloje turtas. Turto grupių skaičių ir rūšis įmonė nustato savo nuožiūra. Ilgalaikio materialiojo turto grupių pavyzdžiai:

- 47.1. žemė ir įsigytos teisės į ją;
- 47.2. pastatai, statiniai ir įsigytos teisės į juos;
- 47.3. mašinos ir įrenginiai;
- 47.4. transporto priemonės;
- 47.5. kita įranga;
- 47.6. statomas ar rekonstruojamas ilgalaikis materialusis turtas;
- 47.7. kitas materialusis turtas;
- 47.8. investicinis turtas;
- 47.9. laikinai nenaudojamas turtas.

48. Jei perkainojus ilgalaikį materialųjį turtą jo vertė padidėja, apskaitoje registruojama ilgalaikio materialiojo turto vertės padidėjimo suma ir perkainojimo rezervas (rezultatai).

49. Jei perkainojus ilgalaikį materialųjį turtą jo vertė sumažėja, apskaitoje registruojama ilgalaikio materialiojo turto vertės sumažėjimo suma ir pripažįstama ataskaitinio laikotarpio nuostoliu dėl turto vertės sumažėjimo, jei anksčiau šio turto vertė perkainojant nebuvo padidinta.

50. Jei anksčiau ilgalaikio turto vienetas buvo perkainotas ir yra likusi nepanaudota perkainojimo rezervo (rezultatų) dalis, sumažėjus turto vertei, apskaitoje registruojama turto vertės sumažėjimo suma ir mažinamas perkainojimo rezervas (rezultatai). Jei to turto perkainojimo rezervo (rezultatų) suma yra mažesnė už turto vertės sumažėjimo sumą, ta dalis, kuri viršija perkainojimo rezervo (rezultatų) sumą, pripažįstama ataskaitinio laikotarpio nuostoliu dėl turto vertės sumažėjimo.

51. Jei perkainojus ilgalaikį materialųjį turtą jo vertė padidėja, tačiau anksčiau šio turto vertė buvo sumažėjusi ir dėl to buvo pripažintos sąnaudos, apskaitoje registruojama turto vertės padidėjimo suma ir sąnaudos sumažinamos tokia suma, kuri anksčiau buvo pripažinta sąnaudomis, o likusi dalis įtraukiama į perkainojimo rezervą (rezultatus).

VII. ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NUSIDĖVĖJIMAS

52. Ilgalaikis materialusis turtas gali būti riboto ir neriboto naudojimo laiko. Skaičiuojamas tik riboto naudojimo laiko turto nusidėvėjimas.

53. Žemė yra neriboto naudojimo laiko turtas, todėl jos nusidėvėjimas

neskaičiuojamas.

54. Parengus ilgalaikį materialųjį turtą naudoti, jo nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti nuo kito mėnesio 1 dienos.

55. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas neskaičiuojamas nuo kito mėnesio 1 dienos po jo nurašymo, perleidimo, priskyrimo investiciniam turtui, kuris bus apskaitomas tikrąja verte, ar kitokio perdavimo arba kai visa naudojamo ilgalaikio turto vertė (atėmus likvidacinę vertę) perkeliama į gaminamo turto, teikiamų paslaugų savikainą.

56. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas skaičiuojamas remiantis metine nusidėvėjimo norma, kurią įmonė nusistato, atsižvelgdama į:

56.1. planuojamą naudingo tarnavimo laiką;

56.2. planuojamą ilgalaikio materialiojo turto naudojimo intensyvumą, turto naudojimo aplinką, naudingųjų turto savybių kitimą per visą jo naudingo tarnavimo laiką;

56.3. technologijų ir ekonominę pažangą, morališkai sendinančią turtą;

56.4. teisinius ir kitokius veiksnius, ribojančius ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiką;

56.5. įmonės nusistatytą ilgalaikio materialiojo turto likvidacinę vertę.

57. Nudėvimoji ilgalaikio materialiojo turto vertė apskaičiuojama iš jo įsigijimo (pasigaminimo) savikainos atimant nustatytą likvidacinę vertę. Likvidacinę vertę nustato įmonė.

58. Nusistatyta ilgalaikio materialiojo turto metinė nusidėvėjimo norma, naudingo tarnavimo laikas ir likvidacinė vertė gali būti tikslinami gavus papildomos informacijos. Ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė, pradedant laikotarpiu, kada buvo patikslinta nusidėvėjimo skaičiavimo norma, naudingo tarnavimo laikas arba likvidacinė vertė, turi būti nudėvima per likusį patikslintą turto naudingo tarnavimo laiką.

59. Taikomi šie ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo skaičiavimo metodai:

59.1. tiesiogiai proporcingas (tiesinis);

59.2. produkcijos;

59.3. metų skaičiaus;

59.4. dvigubai mažėjančios vertės.

60. Metų skaičiaus ir dvigubai mažėjančios vertės metodai nerekomenduojami taikyti, kai skaičiuojamas ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas, išskyrus tuos atvejus, kai tai reikalinga norint teisingai parodyti įmonės veiklos rezultatus ir turto teikiamą ekonominę naudą.

61. Taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą, metinė nusidėvėjimo suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = \frac{V1 - V2}{T}, \text{ kur}$$

N – metinė nusidėvėjimo suma;

V1 – ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina;

V2 – ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė;

T – naudingo tarnavimo laikas metais.

62. Tam tikro ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo suma, apskaičiuojama produkcijos metodu, priklauso nuo šiuo turto vienetu pagamintos produkcijos ar atliktų paslaugų kiekio. Taikant šį metodą, nusidėvėjimo suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = \frac{(V1 - V2) \times P}{P_{max}}, \text{ kur}$$

N – nusidėvėjimo suma, tenkanti pagamintai produkcijai (atliktoms paslaugoms);

V1 – ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina;

V2 – ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė;

P – per ataskaitinį laikotarpį pagamintos produkcijos (atliktų paslaugų) kiekis;

P_{max} – maksimalus ilgalaikio turto objektu pagamintos produkcijos (atliktų paslaugų) kiekis.

63. Metų skaičiaus metodu nusidėvėjimo suma skaičiuojama nuo įsigijimo savikainos, tačiau pirmaisiais turto naudojimo metais į gaminamo turto, teikiamų paslaugų savikainą įskaičiuojama didžiausia nusidėvėjimo suma, antraisiais – mažesnė negu pirmaisiais, o trečiaisiais ir dar vėlesniais metais – tolygiai mažėjanti nusidėvėjimo suma, atsižvelgiant į pasirinktą turto naudojimo laiką. Taikant metų skaičiaus metodą, nusidėvėjimo suma skaičiuojama pagal formulę:

$$N = \frac{(V1 - V2) \times (T - i + 1) \times 2}{T \times (T + 1)}, \text{ kur}$$

N – metinė nusidėvėjimo suma;

V1 – ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina;

V2 – ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė;

T – naudingo tarnavimo laikas metais;

i – metai, kurių nusidėvėjimas skaičiuojamas, kur „i“ mažiau arba lygu „T“.

64. Taikant dvigubai mažėjančios vertės metodą, nusidėvėjimas skaičiuojamas nuo objekto likutinės vertės pagal du kartus padidintą procentą. Taikant šį metodą, metinė nusidėvėjimo suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = L \times n; n = \frac{100 \text{ procentų}}{T} \times 2, \text{ kur}$$

N – metinė nusidėvėjimo suma;

L – ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė;

n – nusidėvėjimo procentas;

T – naudingo tarnavimo laikas metais.

Pirmaisiais turto naudojimo metais nusidėvėjimas skaičiuojamas:

$$N1 = L1 \times n, \text{ kur}$$

$$L1 = V1,$$

V1 – ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina.

Antraisiais turto naudojimo metais nusidėvėjimas skaičiuojamas:

$$N2 = L2 \times n, \text{ kur } L2 = L1 - N1.$$

Trečiaisiais turto naudojimo metais nusidėvėjimas skaičiuojamas:

$$N3 = L3 \times n, \text{ kur } L3 = L2 - N2.$$

Ketvirtaisiais ir po jų einančiais, ir dar kitais „i“-aisiais metais (išskyrus paskutinius turto naudojimo metus) nusidėvėjimas skaičiuojamas:

$$Ni = Li \times n, \text{ kur } Li = Li - 1 - Ni - 1.$$

Paskutiniais turto naudojimo metais nusidėvėjimas skaičiuojamas:

$$Np = Lp - 1 - V2, \text{ kur } V2 \text{ – ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė.}$$

65. Ilgalaikio materialiojo turto objektus, kurių nusidėvėjimas skaičiuojamas, įmonė gali nusistatyti pati. Tai gali būti:

65.1. identiškų vienarūšių turto vienetų grupė;

65.2. atskiras turto vienetas;

65.3. turto vieneto sudedamoji dalis, jeigu jos naudingo tarnavimo laikas skiriasi nuo to turto, kurio sudedamoji dalis ji yra, naudingo tarnavimo laiko ir jeigu įmanoma nustatyti šios dalies įsigijimo (pasigaminimo) savikainą.

66. Ilgalaikio materialiojo turto nuėvimoji vertė turi būti nuosekliai paskirstyta per visą jo naudingo tarnavimo laiką.

67. Jei ilgalaikis materialusis turtas yra perkainojamas ar jo vertė buvo patikslinta dėl remonto ar nuvertėjimo, jo nusidėvėjimas skaičiuojamas nuo iš naujo nustatytos vertės.

68. Nusidėvėjimo suma turi būti pripažinta sąnaudomis kiekvieną atskaitinį laikotarpį, išskyrus atvejus, kai nusidėvėjimo sąnaudos įtraukiamos į kito turto pasigaminimo savikainą.

69. Nusidėvėjimo skaičiavimo metodas, turto likvidacinė vertė ir naudingo tarnavimo laikas turi būti periodiškai, bet ne rečiau kaip metinių finansinių ataskaitų datą, peržiūrimi. Jei pastebėtas reikšmingas laukiamos iš to turto ekonominės naudos pasikeitimas, nusidėvėjimo skaičiavimo metodas, likvidacinė vertė ar naudingo tarnavimo laikas turi būti pakeisti taip, kad atitiktų pasikeitusią situaciją.

70. Naudingo tarnavimo laiko, likvidacinės vertės ir nusidėvėjimo skaičiavimo metodo keitimas pagal standarto 69 punkto reikalavimus laikomas apskaitinio

įvertinimo keitimu. Apskaitinių įvertinimų keitimo apskaitos reikalavimus nustato 7-asis verslo apskaitos standartas „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“.

VIII. ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NURAŠYMAS

71. Jeigu apskaitoje užregistruotas ilgalaikis materialusis turtas neatitinka priskyrimo ilgalaikiam materialiajam turtui požymių, jis iškeliamas iš ilgalaikio materialiojo turto.

72. Nurašius visiškai nudėvėtą turtą, gautos dalys ar medžiagos apskaitoje registruojamos kaip atsargos grynąja galimo realizavimo verte. Jei nurašyto turto likvidacinė vertė didesnė už gautų dalių ir medžiagų grynąją galimo realizavimo vertę, skirtumas pripažįstamas ataskaitinio laikotarpio nuostoliu dėl turto nurašymo, jei likvidacinė vertė mažesnė – ataskaitinio laikotarpio pelnu.

73. Jei nurašomas turtas ne visiškai nudėvėtas, nenudėvėta vertė pripažįstama ataskaitinio laikotarpio nuostoliu dėl turto nurašymo. Jei išmontavus turtą gaunamos dalys ar medžiagos, jos apskaitoje registruojamos grynąja galimo realizavimo verte atsargų sąskaitoje, atitinkamai mažinant dėl turto nurašymo patirtą nuostolį.

74. Ilgalaikio materialiojo turto perleidimas apskaitoje registruojamas nurašant turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainą, visas to turto vertės pokyčių sumas ir sukauptą to turto nusidėvėjimo sumą. Pelno (nuostolių) ataskaitoje parodomas perleidimo sandorio rezultatas. Pelnas ar nuostoliai apskaičiuojami iš pajamų, uždirbtų perleidus turtą, atimant parduoto turto likutinę vertę ir visas su perleidimu susijusias išlaidas.

75. Ilgalaikis materialusis turtas, kuris nebebus naudojamas įmonės veikloje ir kurį įmonė ketina parduoti, išskyrus investicinį turtą, registruojamas atsargų sąskaitoje likutine verte tą dieną, nuo kurios turtas nenaudojamas. Tokio turto apskaitos reikalavimus nustato 9-asis verslo apskaitos standartas „Atsargos“.

76. Ilgalaikis materialusis turtas atsargų sąskaitoje turi būti registruojamas ir laikomas parduoti tik tada, kai jis atitinka visus šiuos kriterijus:

76.1. Dabartinės būklės turtą, esant įprastoms pardavimo sąlygoms, galima greitai parduoti.

76.2. Jo pardavimas turi būti labai tikėtinas. Turto pardavimas yra labai tikėtinas, kai:

76.2.1. tokiu turtu yra aktyviai prekiaujama rinkoje;

76.2.2. to turto pardavimas yra pradėtas, vykdoma aktyvi pirkėjo paieška ir neketinama atsisakyti jį parduoti;

76.2.3. turtą planuojama parduoti per 12 mėnesių nuo jo užregistravimo atsargų sąskaitoje datos.

76.3. Jei toks turtas neparduodamas per 12 mėnesių nuo perkėlimo į atsargas datos, jis ir toliau gali būti apskaitomas atsargų sąskaitoje, jei jis nebuvo parduotas dėl nuo įmonės nepriklausomų aplinkybių, bet įmonė neatsisakė tikslo šį turtą parduoti ir tikėtina, kad artimiausiu metu jis bus parduotas.

77. Jeigu ilgalaikis materialusis turtas, kuris anksčiau buvo perkeltas į atsargų sąskaitą, jau neatitinka 76 punkte nurodytų kriterijų, jis negali būti apskaitomas

atsargų sąskaitoje.

78. Jeigu perleidžiamas atsargų sąskaitoje apskaitomas turtas, pelno (nuostolių) ataskaitos eilutėje „Kita veikla“ parodomas sandorio rezultatas. Perleidus tokį turą, pelnas ar nuostoliai apskaičiuojami iš uždirbtų pajamų atimant perduoto turto balansinę vertę ir visas su perleidimu susijusias išlaidas.

79. Ilgalaikis materialusis turtas, kuris laikinai nenaudojamas įmonės veikloje, apskaitoje gali būti registruojamas atskiroje sąskaitoje. Balanse šis turtas parodomas toje pačioje turto grupėje, kuriai jis buvo priskirtas, kol buvo naudojamas.

80. Jei turtas prarandamas dėl vagystės ar kitų priežasčių, nuostoliai, jei nėra galimybės jų kompensuoti, pripažįstami ataskaitinio laikotarpio nuostoliais dėl turto praradimo. Jei pagrįstai tikimasi, kad nuostoliai bus atlyginti, numatoma atgauti suma registruojama kaip gautina suma. Jei numatoma atgauti suma yra mažesnė už prarasto turto vertę, likusi suma pripažįstama nuostoliais.

81. Jei turtas prarandamas dėl stichinių nelaimių ar kitų gamtos reiškinių, kurie nebūdingi tai vietai, dėl šio turto praradimo atsiradę nuostoliai, jei negalima jų kompensuoti, pripažįstami netekimais. Tą ataskaitinį laikotarpį, kai pagrįstai nustatoma, kad nuostoliai bus atlyginti, numatoma atgauti suma registruojama kaip gautina, atitinkamai sumažinant netekimų sumą.

82. Jei ilgalaikis materialusis turtas prarandamas ar patiriama nuostolių dėl gamtos reiškinių, kurie būdingi tai vietai, tokie nuostoliai pripažįstami ataskaitinio laikotarpio veiklos nuostoliais dėl turto praradimo. Jei pagrįstai nustatoma, kad nuostoliai bus atlyginti, numatyta atgauti suma registruojama kaip gautina suma ir atitinkamai sumažinami nuostoliai dėl turto praradimo.

83. Jei nurašomas turtas buvo perkainotas ir yra likusi nepanaudota perkainojimo rezervo (rezultatų) dalis, perkainojimo rezervas turi būti atitinkamai sumažinamas. Perkainojimo rezervo (rezultatų) apskaitos reikalavimus nustato 8-asis verslo apskaitos standartas „Nuosavas kapitalas“.

IX. INVESTICINIO TURTO APSKAITA

84. Turtas gali būti priskiriamas investiciniam turtui ir finansinėse ataskaitose parodomas tik tada, kai šis turtas atitinka investicinio turto apibrėžimą. Investicinio turto paskirtis – gauti pajamų tik iš nuomos ir (arba) turto vertės padidėjimo.

85. Įsigytas investicinis turtas apskaitoje registruojamas vadovaujantis šio standarto 11 punktu. Vėliau, atsižvelgiant į įmonės pasirinktą apskaitos politiką, jis gali būti apskaitomas vienu iš šių būdų:

85.1. įsigijimo savikaina;

85.2. tikrąja verte.

85¹. Labai maža įmonė, rengianti 1-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinė atskaitomybė“ 8 punkte nustatytą finansinių ataskaitų rinkinį, investicinio turto apskaitai taiko tik įsigijimo savikainos būdą.

86. Jei investicinio turto apskaitai pasirenkamas įsigijimo savikainos būdas, skaičiuojamas investicinio turto nusidėvėjimas. Finansinėse ataskaitose investicinis turtas parodomas įsigijimo savikaina, iš kurios atimtos sukaupta nusidėvėjimo ir vertės sumažėjimo sumos.

87. Išlaidos, kurios sudaro investicinio turto įsigijimo savikainą, nustatomos vadovaujantis šio standarto 12 punktu.

88. Investicinio turto vertė mažinama 23-iojo verslo apskaitos standarto „Turto nuvertėjimas“ nustatyta tvarka.

89. Investicinio turto, kuris finansinėse ataskaitose parodomas įsigijimo savikaina, remonto išlaidos registruojamos šio standarto 31, 32, 33, 34 punktuose nustatyta tvarka.

90. Jei investicinio turto apskaitai pasirenkamas tikrosios vertės būdas, turto nusidėvėjimas neskaiciuojamas. Investicinio turto tikroji vertė tikslinama kiekvieną kartą sudarant finansines ataskaitas, jos pasikeitimą pripažįstant pelnu ar nuostoliu pelno (nuostolių) ataskaitoje.

91. Investicinio turto, parodyto finansinėse ataskaitose tikrąja verte, remonto išlaidos pripažįstamos laikotarpio, per kurį jos buvo patirtos, sąnaudomis.

92. Jei turtas, anksčiau naudotas prekėms gaminti, paslaugoms teikti ar administraciniams tikslams, pradamas laikyti tik pajamoms iš nuomos ir (arba) vertės padidėjimo gauti, jis iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių turi būti perkeliamas į investicinio turto grupę tą dieną, kai pradamas laikyti tik pajamoms iš nuomos ir (arba) vertės padidėjimo gauti.

93. Jei turtas, anksčiau laikytas tik pajamoms iš nuomos ir (arba) vertės padidėjimo gauti, pradamas naudoti prekėms gaminti, paslaugoms teikti ar administraciniams tikslams, jis iš investicinio turto grupės turi būti perkeliamas į kitas ilgalaikio materialiojo turto grupes tą dieną, kai pradamas naudoti prekėms gaminti, paslaugoms teikti ar administraciniams tikslams.

94. Pasirinkus investicinio turto apskaitos įsigijimo savikaina būdą, perkeltiant turtą iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių, kuriose jis buvo apskaitomas įsigijimo savikaina, į investicinio turto grupę, perkeliama turto įsigijimo savikaina ir sukauptas nusidėvėjimas laikomas investicinio turto įsigijimo savikaina ir sukauptu nusidėvėjimu.

95. Pasirinkus investicinio turto apskaitos įsigijimo savikaina būdą, perkeltiant turtą iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių, kuriose jis buvo apskaitomas perkainota verte, į investicinio turto grupę, perkeliama turto įsigijimo savikaina ir perkainotos vertės dalis laikoma investicinio turto įsigijimo savikaina. Sukauptas įsigijimo savikainos ir perkainotos vertės dalies nusidėvėjimas laikomas sukauptu investicinio turto nusidėvėjimu. Kai investicinis turtas nudėvimas arba nuvertėja, tai nepanaudota perkeliama turto perkainojimo rezervo (rezultatų) dalis turi būti mažinama didinant nepaskirstytąjį pelną (mažinant nuostolius).

96. Pasirinkus investicinio turto apskaitos tikrąja verte būdą, perkeltiant turtą iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių į investicinio turto grupę, perkeliama turto balansinė vertė laikoma investicinio turto įsigijimo savikaina. Perkėlimo dieną įvertinus investicinį turtą tikrąja verte, įsigijimo savikainos ir tikrosios vertės skirtumas parodomas pelno (nuostolių) ataskaitoje.

97. Pasirinkus investicinio turto apskaitos tikrąja verte būdą, perkeltiant turtą iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių, kuriose jis buvo apskaitomas perkainota verte, į investicinio turto grupę, sumažinama nepanaudota perkeliama turto perkainojimo rezervo (rezultatų) dalis ir padidinamas nepaskirstytasis pelnas (mažinami nuostoliai).

98. Investicinį turtą, kuris finansinėse ataskaitose parodomas tikrąja verte, perkėlus

į kitas turto grupes, jo įsigijimo savikaina yra paskutinė žinoma to turto tikroji vertė.

99. To paties turto viena dalis gali būti laikoma tik pajamoms iš turto nuomos ir (arba) turto vertės padidėjimo gauti, o kita dalis naudojama prekėms gaminti, paslaugoms teikti arba administraciniams tikslams. Tokios turto dalys finansinėse ataskaitose turi būti parodomos:

99.1. atskirai, jei kiekviena iš jų sudaro reikšmingą to turto dalį. Turto dalis, laikoma tik pajamoms iš nuomos ir (ar) vertės padidėjimo gauti, parodoma investicinio turto grupėje. Turto dalis, naudojama prekėms gaminti, paslaugoms teikti ar administraciniams tikslams, parodoma žemės ar pastatų grupėse;

99.2. investicinio turto grupėje, jei turto dalis, naudojama prekėms gaminti, paslaugoms teikti ar administraciniams tikslams, sudaro nereikšmingą to turto dalį;

99.3. žemės ar pastatų grupėse, jei turto dalis, laikoma tik pajamoms iš nuomos ir (ar) vertės padidėjimo gauti, sudaro nereikšmingą to turto dalį.

X. VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBĖS ĮMONIŲ TURTO, KURIS PAGAL ĮSTATYMUS GALI BŪTI TIK VALSTYBĖS NUOSAVYBĖ, APSKAITA

100. Patikėjimo teise gauto turto, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, įsigijimo savikaina yra perdavimo akte nurodyta vertė.

101. Jei patikėjimo teise gautas turtas, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, nenaudojamas valstybės ir savivaldybės įmonių pajamoms uždirbti, apskaičiuota tokio turto nusidėvėjimo suma mažinamas turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkantis kapitalas. Jei turtas, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, naudojamas valstybės ir savivaldybės įmonių veikloje pajamoms uždirbti, apskaičiuota tokio turto nusidėvėjimo suma pripažįstama įmonės atskaitinio laikotarpio pardavimo, bendrosiomis ir administracinėmis sąnaudomis, jeigu ji nebuvo priskirta prekių, paslaugų ar kito turto pasigaminimo savikainai.

102. Apskaičiuojant turto, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, nusidėvėjimą, taikomas tiesiogiai proporcingas (tiesinis) ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo metodas.

103. Valstybės ir savivaldybės įmonių turto, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, vertė mažinama 23-iojo verslo apskaitos standarto „Turto nuvertėjimas“ nustatyta tvarka.

104. Jei patikėjimo teise gautas turtas, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė ir kuris nenaudojamas valstybės ir savivaldybės įmonių pajamoms uždirbti, gražinamas savininkui ar savininko nurodymu perduodamas kitam asmeniui, teisės aktų nustatyta tvarka pripažįstamas netinkamu naudoti ir nurašomas, tai apskaitoje nurašoma jo įsigijimo savikaina, visos to turto vertės pokyčių sumos, sukaupta to turto nusidėvėjimo suma ir mažinamas turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkantis kapitalas.

XI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

105. Neteko galios nuo 2016 m. sausio 1 d.

106. Nauja standarto redakcija taikoma sudarant 2009 m. sausio 1 d. ir vėliau

prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas, ji taip pat gali būti taikoma ir sudarant ankstesnių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

107. Jei pagal ankstesnes šio standarto nuostatas tam tikro ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo nereikėjo skaičiuoti, tai pagal naują šio standarto redakciją nuo 2009 m. sausio 1 d. tokio turto nusidėvėjimą įmonė gali skaičiuoti perspektyviniu būdu. Šiuo atveju, pradėdant skaičiuoti ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimą, reikia patikrinti, ar šis turtas nėra nuvertėjęs, iš naujo nustatyti jo likvidacinę vertę, peržiūrėti naudingo tarnavimo laiką.

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m. gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

(Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos apskaitos instituto direktoriaus 2007 m. lapkričio 20 d. įsakymo Nr. VAS-8 redakcija)

13-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „NEMATERIALUSIS TURTAS“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti nematerialiojo turto pripažinimo, įvertinimo, apskaitos ir pateikimo finansinėse ataskaitose tvarką.

2. Standartas taikomas nematerialiojo turto apskaitai.

3. Standartas netaikomas:

3.1. teisių į mineralinius išteklius, mineralinių, žemės gelmių ir kitų gamtos išteklių gavybos ir su jos plėtra susijusių išlaidų apskaitai;

3.2. nematerialiajam turtui, kurį įmonė numato perleisti arba sunaudoti per vieną ataskaitinį laikotarpį. Tokio turto apskaitos reikalavimus nustato 9-asis verslo apskaitos standartas „Atsargos“;

3.3. atidėtųjų mokesčių turto apskaitai. Tokio turto apskaitos reikalavimus nustato 24-asis apskaitos standartas „Pelno mokestis“;

3.4. prestižo apskaitai. Prestižo apskaitos reikalavimus nustato 14-asis verslo apskaitos standartas „Verslo jungimai“;

3.5. finansinio turto apskaitai. Tokio turto apskaitos reikalavimus nustato 18-asis „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ ir 26-asis „Išvestinės finansinės priemonės“ verslo apskaitos standartai;

3.6. nematerialiajam turtui, kurio apskaita reglamentuojama kitų verslo apskaitos standartų.

4. Nematerialusis turtas, įsigytas pagal lizingo (finansinės nuomos) sutartis, įsigijimo metu registruojamas apskaitoje 20-ojo verslo apskaitos standarto „Nuoma, lizingas (finansinė nuoma) ir panauda“ nustatyta tvarka, o vėliau jo apskaitai taikomos šio standarto nuostatos.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Aktyvioji rinka – rinka, atitinkanti visus šiuos kriterijus: a) prekiaujama vienarūšiu turtu; b) bet kuriuo metu yra pirkėjų (pardavėjų), ketinančių pirkti ar parduoti turtą; c) informacija apie parduodamo turto rinkos kainas yra prieinama visuomenei.

Amortizacija – amortizuojamosios vertės priskyrimas sąnaudoms ar kito turto savikainai ir paskirstymas per visą planuojamą turto naudingo tarnavimo laiką, atsižvelgiant į realų to turto ekonominės vertės kitimą.

Amortizuojamoji vertė – suma, gauta iš turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainos atėmus numatytą likvidacinę vertę.

Balansinė vertė – suma, kuria turtas yra parodytas balanse. Nematerialiojo turto balansinė vertė yra lygi jo likutinei vertei.

Įsigijimo (pasigaminimo) savikaina – sumokėta ar mokėtina pinigų ar pinigų ekvivalentų suma ar kito mainais atiduoto ar sunaudoto turto vertė įsigyjant ar pasigaminant turtą.

Likvidacinė vertė – suma, kurią pasibaigus naudingo tarnavimo laikui tikimasi gauti už turtą, įvertinus būsimas likvidavimo ar perleidimo išlaidas.

Mineraliniai išteklių – žemėje ir jos gelmėse esančios bet kokios cheminės ar fizinės būsenos gamtinės mineralinės medžiagos.

Naudingo tarnavimo laikas – ribotas laikotarpis, kuriuo įmonės veikloje naudojamas turtas gali teikti naudos. Naudingo tarnavimo laikas taip pat gali būti nustatomas pagal gaminių ir produkcijos vienetų, kuriuos tikimasi pagaminti (gauti) naudojant šį turtą, skaičių.

Nematerialiojo turto likutinė vertė – suma, apskaičiuojama prie nematerialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainos pridėdant arba iš jos atimant visas nematerialiojo turto vertės pokyčių sumas ir atimant sukauptą amortizacijos sumą.

Nematerialusis turtas – neturintis materialios formos nepiniginis turtas, kuriuo įmonė disponuoja, kurį naudodama tikisi gauti tiesioginės ir (arba) netiesioginės ekonominės naudos ir kurio vertė yra ne mažesnė už įmonės nusistatytą minimalią nematerialiojo turto vertę.

Nuvertėjimas (nuostolis dėl vertės sumažėjimo) – suma, kuria turto balansinė vertė yra didesnė už jo atsiperkamąją vertę.

Plėtra – tyrimų rezultatų ar kitų žinių taikymas planuojant arba kuriant naujus ar iš esmės pagerintus produktus (medžiagas, įrengimus, gaminius, procesus, sistemas ar paslaugas) prieš pradėdant komercinę jų gamybą ar naudojimą.

Prestžas – neidentifikuojamas turtas, kuris pirminio pripažinimo metu įvertinamas kaip teigiamas skirtumas tarp įsigijimo savikainos ir įsigyto grynojo turto vertės ir kurio vertė parodo iš verslo jungimo tikėtiną gauti ekonominę naudą.

Tikroji vertė – suma, už kurią vertės nustatymo dieną sandorio šalys viena kitai įprastomis rinkos sąlygomis gali parduoti turtą ar paslaugas arba perleisti įsipareigojimą.

Tyrimas – suplanuota veikla, atliekama siekiant naujų mokslo ar technikos žinių.

III. NEMATERIALIOJO TURTO PRIPAŽINIMAS

5. Nematerialusis turtas pripažįstamas, jei patirtos išlaidos atitinka nematerialiojo turto apibrėžimą ir šiuos pripažinimo požymius:

5.1. Pagrįstai tikėtina, kad įmonė ateityje iš turto gaus tiesioginės ir (arba) netiesioginės ekonominės naudos.

5.2. Turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina gali būti patikimai įvertinta ir

atskirta nuo kito turto vertės.

5.3. Įmonė gali tuo turtu disponuoti, jį kontroliuoti arba apriboti kitų teisę juo naudotis.

6. Vertinant tikimybę gauti ekonominės naudos, turi būti vadovaujamas nematerialiojo turto pirminio pripažinimo metu turima patikima informacija ir laikomasi ne tik formalių reikalavimų, bet ir turinio svarbos principo.

7. Būsimą ekonominę naudą, gaunamą iš įmonės naudojamo nematerialiojo turto, gali sudaryti gaminių ir paslaugų pardavimo pajamos, išlaidų sumažėjimas ar kita nauda.

8. Vienas iš svarbiausių nematerialiojo turto pripažinimo požymių yra jo kontrolė. Įmonė kontroliuoja turtą, jei ji turi teisę iš jo gauti būsimos ekonominės naudos ir uždrausti kitiems juo naudotis. Įmonės teisė kontroliuoti nematerialųjį turtą ir jo teikiamą ekonominę naudą gali būti nustatyta teisės aktu.

9. Nematerialiojo turto pavyzdžiai gali būti:

9.1. prekių ženklai;

9.2. patentai ir licencijos;

9.3. autorių ir gretutinės teisės;

9.4. plėtros darbai;

9.5. kompiuterių programos;

9.6. prestižas;

9.7. taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai;

9.8. mineralinių išteklių žvalgyba ir vertinimas;

9.9. leidimas žvalgyti mineralinius išteklius.

10. Tam tikrais atvejais nematerialusis turtas gali būti susietas su materialia forma. Toks turtas gali būti kompaktiniame diske (kompiuterių programos), popierinėse laikmenose (licencijos ar patentai), kino juostoje ar pan. Tais atvejais, kai turtas turi materialiojo ir nematerialiojo turto požymių, nustatant, kuriam turtui jį priskirti, įvertinama, kuris požymis vyrauja. Jei nematerialusis turtas yra neatskiriama materialiojo turto dalis, jis apskaitomas kartu su tuo materialiojo turto vienetu. Pavyzdžiui, kompiuterio operacinė sistema, be kurios kompiuteris negali veikti, priskiriama kompiuterio įsigijimo savikainai, o programa, kuri nėra sudedamoji kompiuterio įrangos dalis, apskaitoma kaip nematerialusis turtas.

11. Vykdamas plėtros darbus, gali būti sukurti ar pagaminti bandomieji pavyzdžiai, kurie turi materialią formą, tačiau šiuo atveju materialiojo turto požymiai nėra svarbūs, nes pagrindinis tikslas yra tobulinti jau gaminamą arba sukurti naują produktą, todėl šios išlaidos priskiriamos nematerialiajam turtui.

12. Nematerialusis turtas gali būti atskiriamas ir neatskiriamas nuo kito įmonės turto. Nematerialusis turtas, kurį įmonė gali perleisti ar išnuomoti, yra laikomas atskiriamu nuo kito įmonės turto. Jei nematerialusis turtas yra neatskiriamas nuo kito turto ir kuria būsimą ekonominę naudą tik kartu su kitu įmonės turtu, jis gali būti pripažįstamas tik tada, jei įmonė gali nustatyti, kokią ekonominę naudą ateityje ji gaus iš to nematerialiojo turto.

13. Įmonės darbuotojų kvalifikacija, išlaidos, patirtos siekiant sudaryti pirkėjų sąrašus ir panašius objektus, nelaikomos nematerialiuoju turtu. Įmonės patirtos išlaidos

susikurtiems prekių ženklams, straipsnių antraštėms ir panašios išlaidos taip pat neturi būti pripažįstamos nematerialiuoju turto. Jos negali būti atskirtos nuo visų verslo plėtros išlaidų, todėl negali būti pripažįstamos nematerialiuoju turto.

14. Jei išlaidos neatitinka nematerialiojo turto apibrėžimo, jos pripažįstamos sąnaudomis jų susidarymo metu. Išlaidų, kurios pripažįstamos sąnaudomis tada, kai jos patiriamos, pavyzdžiai:

- 14.1. išlaidos naujai gamyklai atidaryti, naujam verslui ar veiklai pradėti;
- 14.2. darbuotojų mokymo;
- 14.3. reklamos ir reprezentacinės;
- 14.4. įmonės ar jos dalies perkėlimo ar reorganizavimo.

14¹. Nematerialiuoju turto taip pat nepripažįstamos veiklos pradžios išlaidos, kurios apima įmonės steigimo, akcijų išleidimo, įregistravimo, akcininkų pažymėjimų spausdinimo, įstatų parengimo ir įregistravimo, konsultantų, tarpininkų paslaugų ir panašias išlaidas. Šiomis išlaidomis mažinami akcijų priedai. Jei akcijų priedų nėra, jos registruojamos pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažinto pelno (nuostolių) sąskaitoje ir parodomas nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje.

15. Nematerialusis turtas gali būti įsigyjamas arba pasigaminamas įmonėje. Prestižo įmonė negali sukurti ir jis atskirame balanse parodomas tik reorganizavus įmones prijungimo ar sujungimo būdu, įsigijus kitos įmonės verslą ar jo dalį ir tikintis iš to jungimo gauti ekonominės naudos.

IV. NEMATERIALIOJO TURTO ĮSIGIJIMO REGISTRAVIMAS APSKAITOJE

16. Įsigytas nematerialusis turtas pirminio pripažinimo metu apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina.

17. Jei nematerialusis turtas yra įsigyjamas iš išorės šaltinio, jo įsigijimo savikaina gali būti patikimai įvertinta, kai atsiskaitoma pinigais ar kitu turto.

18. Nematerialiojo turto įsigijimo savikainą sudaro už šį turtą sumokėta ar mokėtina pinigų suma ar kitokio sunaudoto turto vertė, įskaitant muitus ir kitus negražinamus mokesčius. Turto įsigijimo savikainai turi būti priskiriamos ir kitos tiesioginės turto paruošimo numatomam naudojimui išlaidos, pavyzdžiui, atlyginimai už teises paslaugas.

19. Jei nematerialusis turtas įsigyjamas išsimokėtinai per ilgesnį kaip 12 mėnesių laikotarpį ir sutartyje palūkanos nenurodomos arba jų dydis reikšmingai skiriasi nuo rinkos palūkanų normos, įsigijimo savikaina apskaičiuojama diskontuojant visą mokėtiną sumą iki dabartinės vertės, pritaikius rinkos palūkanų normą. Skirtumas pripažįstamas palūkanų sąnaudomis per visą išsimokėjimo laikotarpį.

20. Jei nematerialusis turtas yra įsigyjamas sujungiant verslą, įsigijimo savikaina bus laikoma jo tikroji vertė įsigijimo datą. Jei nėra nematerialiojo turto aktyviosios rinkos, jo įsigijimo savikaina atitiks sumą, kurią įmonė, sudarydama sandorį su nepriklausoma, apie šį turtą išmanančia ir šį sandorį vykdyti ketinančia šalimi, įsigijimo datą sutinka mokėti už turtą. Nustatant šią sumą, turi būti naudojama patikima informacija ir atsižvelgiama į sandorių dėl panašaus turto rezultatus.

21. Kai įsigyjamas verslas, įsigijusioji įmonė pripažįsta nematerialųjį turtą, kuris

atitinka šiame standarte nurodytus pripažinimo požymius, net jei šis turtas nebuvo pripažintas įsigytosios įmonės balanse. Jei nematerialiojo turto, įsigyto sujungus verslą, įsigijimo savikaina negali būti patikimai įvertinta, šis turtas nepripažįstamas kaip atskiras nematerialusis turtas.

22. Nematerialusis turtas gali būti įsigytas mainais į kitą turtą.

23. Mainais gauto nematerialiojo turto įsigijimo savikaina apskaičiuojama prie mainų sutartyje numatytos vertės pridėdant tiesiogines, su turto mainais susijusias išlaidas.

24. Jei nematerialusis turtas įsigyjamas mainais į kitą turtą, o mainų sutartyje vertė nenurodyta, tai įsigytas nematerialusis turtas įvertinamas ir apskaitoje registruojamas tikrąja verte. Jei įsigyto nematerialiojo turto tikrosios vertės nustatyti negalima, jis registruojamas už jį atiduoto turto tikrąja verte. Jeigu mainomo turto tikrosios vertės nustatyti negalima, nematerialiojo turto įsigijimo savikaina laikoma atiduoto turto balansinė vertė.

24¹. Neatlygintinai gauto (dovanoto) nematerialiojo turto įsigijimo savikainą sudaro dovanojimo sutartyje ar kitame dokumente nurodyta jo vertė, kuri negali būti didesnė už tikrąją vertę, ir su šio turto gavimu ir paruošimu naudoti susijusios išlaidos.

25. Kai dovanojimo sutartyje ar kitame dokumente turto vertė nenurodyta, gauto nematerialiojo turto vertė, kuri ir bus laikoma įsigijimo savikaina, nustato įmonė pagal to turto tikrąją vertę, jei yra aktyvioji tokio turto rinka arba jei tikroji vertė gali būti patikimai nustatoma. Šio punkto nuostatos netaikomos taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimams.

26. Jei neatlygintinai gauto nematerialiojo turto aktyviosios rinkos nėra arba turto tikrosios vertės patikimai nustatyti negalima, nemokamai ar už labai mažą kainą gauto turto įsigijimo savikaina laikoma išlaidų, kurios tiesiogiai susijusios su to turto įsigijimu ir paruošimu naudoti, suma.

27. Jei nematerialiojo turto aktyviosios rinkos nėra arba turto tikrosios vertės patikimai nustatyti negalima, o neatlygintinai gaunant nematerialųjį turtą nebuvo patirta jokių išlaidų, šio turto įsigijimo savikaina yra lygi nuliui.

27¹. Jei įmonė iš savininkų gauna nematerialųjį turtą kaip nepiniginį įnašą, tokio turto įsigijimo savikaina yra turto vertė, nustatyta pagal atitinkamus teisės aktus.

V. ĮMONĖS PASIGAMINTO (SUKURTO) NEMATERIALIOJO TURTO REGISTRAVIMAS APSKAITOJE

28. Pasigamintas (sukurta) nematerialusis turtas pirminio pripažinimo metu apskaitoje registruojamas pasigaminimo (sukūrimo) savikaina.

29. Gaminant (kuriant) turtą įmonėje, išlaidos skirstomos į tyrimo ir plėtos išlaidas. Jei įmonė negali atskirti tyrimo išlaidų nuo plėtos išlaidų, visos išlaidos priskiriamos tyrimo išlaidoms. Tyrimo išlaidos pripažįstamos sąnaudomis to laikotarpio, per kurį jos susidaro.

30. Tyrimų išlaidų pavyzdžiai gali būti:

30.1. veikla, skirta įgyti naujų žinių;

30.2. gautų žinių įvertinimas ir jų pritaikymas;

30.3. alternatyvių medžiagų, priemonių, gaminių, procesų, sistemų ar paslaugų

ieškojimas.

31. Plėtros išlaidų pavyzdžiai gali būti:

31.1. pavyzdžių ir modelių projektavimas, konstravimas ir išbandymas iki gamybos ar naudojimo pradžios;

31.2. instrumentų, įrankių pavyzdžių, formų ir atspaudų projektavimas pagal naujas technologijas;

31.3. įrangos, kuri skirta bandomiesiems pavyzdžiams pagaminti, projektavimas, konstravimas ir eksploatavimas;

31.4. pasirinktų naujų alternatyvių medžiagų, įrangos, produktų, procesų, sistemų ar paslaugų projektavimas, konstravimas ir testavimas.

32. Vykdamas plėtros darbus, susidariusios išlaidos nematerialiuoju turtu gali būti pripažįstamos tik tada, kai įmonė turi patikimų įrodymų, kad:

32.1. ji turi techninių galimybių, finansinių ir kitų išteklių užbaigti plėtros darbus;

32.2. ji ketina baigti gaminti (kurti) nematerialųjį turtą ir jį naudoti arba parduoti;

32.3. ji sugebės naudoti arba parduoti nematerialųjį turtą;

32.4. nematerialusis turtas ateityje teiks įmonei ekonominės naudos;

32.5. ji gali patikimai įvertinti su nematerialiojo turto pasigaminimu (sukūrimu) susijusias išlaidas.

33. Tai, kad įmonė turi pakankamai išteklių baigti gaminti (kurti) nematerialųjį turtą, sugebės jį naudoti ir gauti iš jo naudos, gali būti įrodoma, pavyzdžiui, verslo plane nurodant turimus techninius, finansinius, kitus reikiamus išteklius ir įmonės galimybę jais naudotis.

34. Įmonės pasigaminto (sukurto) nematerialiojo turto pasigaminimo (sukūrimo) išlaidas patikimai įvertinti galima pagal įmonės taikomą savikainos skaičiavimo metodiką.

35. Įmonės pasigaminto (sukurto) nematerialiojo turto pasigaminimo (sukūrimo) savikaina yra suma išlaidų, kurios buvo patirtos nuo tos datos, kai išlaidos pirmą kartą atitiko šiame standarte nurodytus nematerialiojo turto pripažinimo požymius. Įmonės pasigaminto (sukurto) nematerialiojo turto pasigaminimo (sukūrimo) savikainai priskiriamų išlaidų pavyzdžiai gali būti:

35.1. išlaidos medžiagoms ir paslaugoms, naudojamoms ar suvartojamoms gaminant (kuriant) turtą;

35.2. darbuotojų, tiesiogiai dalyvaujančių gaminant (kuriant) turtą, darbo užmokestis ir su juo susiję mokesčiai;

35.3. materialiojo turto nusidėvėjimas, nematerialiojo turto amortizacija, jeigu tas turtas buvo naudojamas gaminant (kuriant) nematerialųjį turtą;

35.4. kitos tiesiogiai su nematerialiojo turto gamyba (kūrimu) susijusios išlaidos;

35.5. pridėtinės išlaidos, kurios patiriamos gaminant (kuriant) turtą ir gali būti patikimai įvertintos, ir pagrįstai priskirtos tam turtui. Pridėtinės išlaidos priskiriamos tais pačiais būdais, kaip ir gaminant materialųjį turtą.

36. Išlaidų, kurios nepriskiriamos įmonės pasigaminto (sukurto) nematerialiojo turto pasigaminimo (sukūrimo) savikainai, pavyzdžiai gali būti:

36.1. pardavimo, administracinės ir kitos bendrosios išlaidos, kurių negalima tiesiogiai priskirti to turto gamybai (kūrimui) ar paruošimui naudoti;

36.2. pradiniai veiklos nuostoliai, patirti siekiant planuojamų turto naudojimo efektyvumo rodiklių;

36.3. darbuotojų mokymo išlaidos.

37. Išlaidos, kurias įmonė pripažino sąnaudomis ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais, vėliau negali būti koreguojamos ir priskiriamos nematerialiojo turto pasigaminimo (sukūrimo) savikainai.

VI. NEMATERIALIOJO TURTO EKSPLOATAVIMO IR TOBULINIMO IŠLAIDŲ APSKAITA

38. Nematerialiojo turto eksploataavimo išlaidos priskiriamos to ataskaitinio laikotarpio, kada jos buvo patirtos, sąnaudoms.

39. Nematerialiojo turto tobulinimo išlaidos, patirtos po jo įsigijimo ar pasigaminimo (sukūrimo), turi būti pripažįstamos sąnaudomis to ataskaitinio laikotarpio, per kurį jos patiriamos, išskyrus atvejus, kai šios išlaidos gali būti patikimai įvertintos, priskirtos konkrečiam turtui ir įmonė gali patikimai nustatyti, kad jos leis ateityje iš to turto gauti didesnę ekonominę naudą. Jei šios sąlygos yra įvykdomos, tada išlaidų suma įtraukiama į nematerialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo (sukūrimo) savikainą.

40. Nematerialiajam turtui būdinga tai, kad daugeliu atvejų neįmanoma nustatyti, ar išlaidos patobulins nematerialųjį turtą ir todėl jis ateityje duos didesnę ekonominę naudą ar tik išlaikys tinkamą jo būklę. Paprastai sudėtinga tas išlaidas tiesiogiai priskirti kuriam nors konkrečiam nematerialiajam turtui, todėl tik labai retai išlaidos, patirtos po nematerialiojo turto pirminio pripažinimo, gali būti pridėtos prie to turto įsigijimo arba pasigaminimo (sukūrimo) savikainos.

41. Balanse nematerialusis turtas pateikiamas likutine verte.

VII. NEMATERIALIOJO TURTO AMORTIZACIJA

42. Amortizuojama nematerialiojo turto vertė turi būti nuosekliai paskirstyta per visą jo naudingo tarnavimo laiką.

43. Nematerialiojo turto amortizacijos suma pripažįstama sąnaudomis kiekvieną ataskaitinį laikotarpį, išskyrus atvejus, kai amortizacijos sąnaudos įtraukiamos į kito turto pasigaminimo savikainą.

44. Nematerialiojo turto amortizacija skaičiuojama remiantis metine amortizacijos norma, kurią įmonė nusistato, atsižvelgdama į:

44.1. planuojamą turto naudingo tarnavimo laiką;

44.2. informaciją apie panašaus ir panašiai naudojamo turto naudingo tarnavimo laiką;

44.3. techninį, technologinį ir kitokį senėjimą;

44.4. verslo šakos, kurioje turtas naudojamas, stabilumą, iš turto gaunamų gaminių ir paslaugų paklausos rinkoje pokyčius;

44.5. tikėtinus ar galimus konkurentų veiksmus;

44.6. turto kontrolės laikotarpį, teisinius ir kitokius veiksnius, sutrumpinančius naudojimo laiką;

44.7. turto naudingo tarnavimo laiko priklausomybę nuo kito įmonės turto naudingo tarnavimo laiko.

45. Nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laiko įvertinimas tampa nepatikimas, jei naudingo tarnavimo laikas ilgas. Dėl to nematerialiojo turto – plėtros darbų ir prestižo – naudingo tarnavimo laikas, per kurį turtas amortizuojamas, turėtų būti ne ilgesnis kaip 5 metai. Jei yra patikimų įrodymų, kad nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas bus ilgesnis, įmonė gali nustatyti ilgesnį naudingo tarnavimo laiką.

46. Nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas gali būti ilgas, bet visada ribotas.

47. Jei įmonė kontroliuoja nematerialųjį turtą turėdama teisę, kuri buvo suteikta ribotam laikui, nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas neturi viršyti tos teisės galiojimo laiko, išskyrus atvejus, kai teisė gali būti atnaujinama ir jos atnaujinimas yra pagrįstas.

48. Veiksmų, kurie rodo, kad teisė kontroliuoti nematerialųjį turtą gali būti atnaujinama, pavyzdžiai:

48.1. kontrolės teisės galiojimo laikas bus pratęstas su labai mažomis arba be jokių papildomų išlaidų;

48.2. sutartyje nurodytos turto kontrolės teisės atnaujinimo sąlygos bus įvykdytos ir teisė kontroliuoti ir naudoti turtą bus atnaujinta.

49. Nematerialusis turtas amortizuojamas taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) amortizacijos skaičiavimo metodą.

50. Įmonė apskaitos politikoje gali nusistatyti ir produkcijos metodą, jei gali pagrįsti, kad turto amortizuojamoji suma bus sistemingai paskirstyta per jo naudingo tarnavimo laiką ir susieta su tam tikru pagamintos produkcijos (suteiktų paslaugų) kiekiu. Pavyzdžiui, produkcijos metodas galėtų būti taikomas skaičiuojant taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų amortizaciją.

51. Taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą, metinė amortizacijos suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = \frac{V1 - V2}{T}, \text{ kur}$$

N – metinė amortizacijos suma;

V1 – nematerialiojo turto įsigijimo vertė (pasigaminimo (sukūrimo) savikaina);

V2 – nematerialiojo turto likvidacinė vertė;

T – naudingo tarnavimo laikas metais.

52. Produkcijos metodu apskaičiuota nematerialiojo turto amortizacijos suma priklauso nuo pagamintos produkcijos (suteiktų paslaugų) kiekio. Taikant šį metodą, amortizacijos suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = \frac{(V1 - V2) \times P}{P_{\max}}, \text{ kur}$$

N – amortizacijos suma, tenkanti pagamintai produkcijai (suteiktoms paslaugoms);

V1 – nematerialiojo turto įsigijimo vertė (pasigaminimo (sukūrimo) savikaina);

V2 – nematerialiojo turto likvidacinė vertė;

P – per ataskaitinį laikotarpį pagamintos produkcijos (suteiktų paslaugų) kiekis;

Pmax – maksimalus pagamintos produkcijos (suteiktų paslaugų) kiekis.

53. Nematerialiojo turto likvidacinė vertė turi būti laikoma nuliu, išskyrus atvejus, kai trečiasis asmuo įsipareigoja nupirkti turtą jo naudingo tarnavimo laiko pabaigoje arba kai yra aktyvioji to turto rinka, pagal kurią gali būti nustatoma likvidacinė vertė, be to, tikėtina, kad ši rinka bus ir turto naudingo tarnavimo laiko pabaigoje.

54. Turto amortizuojamoji vertė apskaičiuojama iš įsigijimo ar pasigaminimo (sukūrimo) savikainos atimant likvidacinę turto vertę. Jeigu likvidacinė vertė nėra lygi nuliui, vadinasi, įmonė nematerialųjį turtą tikisi perleisti jo naudingo tarnavimo laiko pabaigoje.

55. Amortizacijos laikotarpis turi būti peržiūrimas kiekvienų finansinių metų pabaigoje. Jei tikėtinas turto naudingo tarnavimo laikas reikšmingai skiriasi nuo ankstesnių įvertinimų, amortizacijos laikotarpis turi būti patikslintas.

56. Jei, gavus papildomos informacijos, tikslinamas nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas, tai nematerialiojo turto likutinė vertė turi būti amortizuota per patikslintą naudingo tarnavimo laiką. Jei nematerialiojo turto įsigijimo savikaina padidinama dėl jo patobulinimo ar turto vertė sumažinama dėl nuvertėjimo, per likusį naudingo tarnavimo laiką amortizacija skaičiuojama nuo patikslintos turto likutinės vertės.

VIII. NEMATERIALIOJO TURTO NUVERTĖJIMAS IR TURTO NURAŠYMAS

57. Jei nematerialusis turtas dar nepradėtas naudoti, nustatytas naudingo tarnavimo laikas ilgesnis kaip 20 metų, kiekvienų finansinių metų pabaigoje, net jei nėra požymių, kad turto vertė sumažėjo, įmonė turi peržiūrėti ir, jei būtina, patikslinti nematerialiojo turto vertę. Jei turto vertė sumažėja, pripažįstamas nematerialiojo turto nuvertėjimas.

58. Jei nematerialiojo turto, įsigyto sujungus verslą, vertė sumažėja per kitus finansinius metus, prasidedančius po finansinių metų, kai buvo sujungtas verslas, pabaigos, ir tai nėra susiję su aplinkybėmis, pasikeitusiomis po verslo sujungimo dienos, nuostoliais dėl vertės sumažėjimo koreguojama nematerialiojo turto vertė ir prestižas, kurie buvo pripažinti įsigijimo metu.

59. Nematerialiojo turto vertė turi būti mažinama 23-iojo verslo apskaitos standarto „Turto nuvertėjimas“ nustatyta tvarka.

60. Jei, pasikeitus aplinkybėms, apskaitoje užregistruotas nematerialusis turtas neatitinka turto priskyrimo nematerialiajam turtui požymių, jis nurašomas.

61. Perleidus nematerialųjį turtą, pelno (nuostolių) ataskaitoje parodomas sandorio rezultatas. Pelnas ar nuostoliai, susidarę perleidus nematerialųjį turtą, apskaičiuojami iš gautų pajamų atimant perleisto turto likutinę vertę ir visas su perleidimu susijusias išlaidas.

62. Praradus ar nurašius ne visiškai amortizuotą nematerialųjį turtą, pripažįstami nuostoliai, kurie parodomi pelno (nuostolių) ataskaitoje kaip veiklos sąnaudos.

63. Nematerialusis turtas, kuris įmonės veikloje nenaudojamas ir laikomas parduoti, registruojamas atsargų sąskaitoje likutine verte tą datą, nuo kurios turtas nenaudojamas. Tokio turto apskaitos reikalavimus nustato 9-asis verslo apskaitos standartas „Atsargos“.

64. Nematerialusis turtas atsargų sąskaitoje turi būti registruojamas ir laikomas parduoti tik tada, kai jis atitinka visus šiuos kriterijus:

64.1. Dabartinės būklės turtą, esant įprastoms pardavimo sąlygoms, galima greitai parduoti ir jo pardavimas turi būti labai tikėtinas.

64.2. Turto pardavimas yra labai tikėtinas, kai:

64.2.1. tokiu turtu yra aktyviai prekiaujama rinkoje;

64.2.2. to turto pardavimas yra pradėtas, vykdoma aktyvi pirkėjo paieška ir neketinama atsisakyti jį parduoti;

64.2.3. turtą planuojama parduoti per 12 mėnesių nuo nematerialiojo turto užregistravimo atsargų sąskaitoje datos.

64.3. Jei nematerialusis turtas neparduodamas per 12 mėnesių nuo perkėlimo į atsargas dienos, jis ir toliau gali būti apskaitomas atsargų sąskaitoje dėl to, kad jis nebuvo parduotas dėl nuo įmonės nepriklausomų aplinkybių, bet įmonė neatsisakė plano šį turtą parduoti ir tikėtina, kad artimiausiu metu jis bus parduotas.

65. Jeigu nematerialusis turtas, kuris anksčiau buvo perkeltas į atsargų sąskaitą, jau neatitinka 64 punkte nurodytų kriterijų, jis negali būti apskaitomas atsargų sąskaitoje.

IX. MINERALINIŲ IŠTEKLIŲ ŽVALGYBOS IR VERTINIMO APSKAITA

66. Jei mineralinių išteklių žvalgybos ir vertinimo išlaidos atitinka nematerialiojo turto apibrėžimą ir pripažinimo požymius, jos pripažįstamos nematerialiuoju turtu, apskaitoje registruojamos įsigijimo savikaina ir finansinėse ataskaitose parodomos savikainos metodu.

67. Jei mineralinių išteklių žvalgybos ir vertinimo išlaidos neatitinka nematerialiojo turto apibrėžimo ir pripažinimo požymių, jos pripažįstamos sąnaudomis.

68. Įmonės vadovo patvirtintoje apskaitos politikoje turėtų būti apibrėžta, kokios išlaidos pripažįstamos mineralinių išteklių žvalgybos ir vertinimo išlaidomis, ir to nuosekliai laikomasi.

69. Mineralinių išteklių, kurie galėtų būti pripažinti nematerialiuoju turtu, žvalgybos ir vertinimo pavyzdžiai:

69.1. leidimas žvalgyti mineralinius išteklius;

69.2. topografiniai, geologiniai, geocheminiai ir geofiziniai tyrimai;

69.3. žvalgybinis gręžimas;

69.4. žvalgybos griovių kasimas;

69.5. bandinio ėmimas;

69.6. veikla, susijusi su mineralinių išteklių kokybės, kasybos sąlygų, poveikio

aplinkai vertinimu ir ekonominės jų vertės nustatymu.

70. Mineralinių išteklių žvalgybos ir vertinimo amortizuojama vertė turi būti nuosekliai paskirstoma per visą jų naudingo tarnavimo laiką. Naudingo tarnavimo laikas nustatomas atsižvelgiant į mineralinių išteklių kiekį, planuojamą telkinio, karjero eksploatacijos laiką ir pan. Amortizacijos suma sąnaudomis pripažįstama per mineralinių išteklių eksploatacijos laikotarpį ir turi būti peržiūrima kiekvienų finansinių metų pabaigoje, nes eksploatuojant mineralinius išteklius, gali paaiškėti, kad jų kiekis gali būti mažesnis ar didesnis negu buvo prognozuojama. Jei, gavus papildomos informacijos, tikslinamas mineralinių išteklių žvalgybos ir vertinimo darbų naudingo tarnavimo laikas, tai jų likutinė vertė turi būti amortizuojama per patikslintą naudingo tarnavimo laiką.

71. Žvalgybos ir vertinimo metu sukurtas nematerialusis turtas gali nuvertėti. Nustatydama, ar nematerialusis turtas nuvertėjo, įmonė turi atsižvelgti į šiuos požymius:

71.1. Laikotarpis, kai įmonė turėjo leidimą žvalgyti ir vertinti nurodytoje teritorijoje, pasibaigė arba greitai pasibaigs ir nesitikima, kad bus pratęstas.

71.2. Įmonė nenumato ir neplanuoja reikšmingų išlaidų mineraliniams ištekliams nurodytoje teritorijoje toliau žvalgyti ir vertinti.

71.3. Atlikusi žvalgybą ir vertinimą nurodytose teritorijose, įmonė nerado komerciškai naudingo mineralinių išteklių kiekio, todėl ji nusprendė nutraukti toje vietovėje vykdomą veiklą.

71.4. Mažai tikėtina, kad žvalgybos ir vertinimo išlaidos bus visiškai padengtos eksploatuojant mineralinius išteklius.

72. Įmonė gali nustatyti ir kitus, 71 punkte nepaminėtus nematerialiojo turto nuvertėjimo požymius.

73. Jeigu nematerialiojo turto nuvertėjimo požymiai rodo, kad balansinė vertė yra didesnė už atsiperkamąją vertę, balansinė turto vertė turi būti mažinama 23-iojo verslo apskaitos standarto „Turto nuvertėjimas“ nustatyta tvarka.

74. Mineralinių išteklių žvalgybos ir vertinimo metu sukurtu nematerialiojo turto amortizacija skaičiuojama pagal šio standarto VII skyriuje nustatytą tvarką.

X. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

75. Pirmą kartą šį standartą taikydamos įmonės, kurių balanse parodytas nematerialusis turtas, neatitinkantis šiame standarte nurodytų nematerialiojo turto pripažinimo požymių, privalo jį nurašyti pagal 7-ojo verslo apskaitos standarto „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“ reikalavimus.

76. Nauja standarto redakcija taikoma sudarant 2008 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

PATVIRTINTA

Audito ir apskaitos tarnybos
direktoriaus 2013 m. kovo 8 d.
įsakymu Nr. VAS-3

14-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „VERSLO JUNGIMAI“**I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nustatyti, kaip apskaitoje turi būti registruojamas ir finansinėse ataskaitose parodomas verslo jungimas.

2. Šis standartas taikomas verslo jungimui, kai:

2.1. viena įmonė įgyja teisę daryti lemiamą poveikį kitai įmonei;

2.2. viena įmonė, ketindama tęsti kitos įmonės vykdytą veiklą, įsigyja tos įmonės turtą ar jo dalį ir prisiima įsipareigojimus ar jų dalį (toliau – verslo ar jo dalies įsigijimas);

2.3. reorganizuojamos įmonės prijungimo ar sujungimo būdu.

3. Šis standartas, išskyrus prestižo apskaičiavimo ir apskaitos nuostatas, netaikomas investicijų į asocijuotąsias ir pagal jungtinės veiklos sutartis kontroliuojamas bendrąsias įmones apskaitai, nes jų įsigijimas pagal šį standartą nelaikomas verslo jungimu.

4. Šiame standarte žodis „akcininkas“ suprantamas kaip pelno siekiantis juridinis ir (ar) fizinis asmuo, įgijęs įmonės akcijų, pajų ar kitų nuosavybės teisių (toliau – akcijos).

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

5. Pagrindinės šio standarto sąvokos:

5.1. **Bendro pavaldumo įmonė** – viena iš dviejų ar daugiau įmonių, kurioms lemiamą poveikį daro tie patys juridiniai ar fiziniai asmenys.

5.2. **Patronuojamoji (dukterinė) įmonė** – įmonė, kuriai kita įmonė gali daryti tiesioginį ar netiesioginį lemiamą poveikį.

5.3. **Grynasis turtas** – turtas, kurio vertė yra verslo jungimo būdu įsigytų, tikrąja verte įvertintų turto ir įsipareigojimų skirtumas.

5.4. **Įsigijusioji įmonė** – įmonė, kuri įsigijo verslą, prisijungė įsigytąją įmonę, susijungė su ja ar įgijo teisę daryti lemiamą poveikį įsigytajai įmonei.

5.5. **Įsigytoji įmonė** – įmonė, prijungta prie įsigijusiosios įmonės ar sujungta su ja ir dėl to nustojusi veikti, arba įmonė, kuriai lemiamą poveikį daro įsigijusioji įmonė.

5.6. **Lemiamas poveikis įmonei** – teisė valdyti įmonės finansinę ir ūkinę veiklą siekiant gauti naudos.

5.7. **Mažumos dalis** – patronuojamosios įmonės akcininkų, negalinčių daryti lemiamo poveikio įmonės veiklai, nuosavo kapitalo dalis, nurodyta konsoliduotajame balanse, ir pelno (nuostolių) dalis, nurodyta konsoliduotojoje pelno (nuostolių) ataskaitoje.

5.8. **Patronuojančioji įmonė** – įmonė, kuri kitai įmonei gali daryti tiesioginį ar netiesioginį lemiamą poveikį.

5.9. **Prestižas** – neidentifikuojamas turtas, kuris pirminio pripažinimo metu įvertinamas kaip teigiamas skirtumas tarp įsigijimo savikainos ir įsigyto grynojo turto vertės ir kurio vertė parodo iš verslo jungimo tikėtiną gauti ekonominę naudą.

5.10. **Tikroji vertė** – suma, už kurią vertės nustatymo dieną sandorio šalys viena kitai įprastomis rinkos sąlygomis gali parduoti turtą ar paslaugas arba perleisti įsipareigojimą.

5.11. **Verslas** – fizinio asmens, juridinio asmens arba kitos organizacijos ir jų filialų veikla, kuria siekiama gauti pajamų ir pelno naudojant ekonominius išteklius.

5.12. **Verslo jungimas** – teisės daryti tiesioginį ar netiesioginį lemiamą poveikį kitai įmonei įgijimas, verslo įsigijimas, įmonių reorganizavimas prijungimo ar sujungimo būdu.

III. VERSLO JUNGIMO APSKAITA

6. Verslas gali būti jungiamas įvairiais būdais. Verslo jungimo būdai:

6.1. Teisės daryti lemiamą poveikį kitai įmonei įgijimas.

6.2. Įmonių reorganizavimas prijungimo ar sujungimo būdu.

6.3. Kitos įmonės verslo ar jo dalies įsigijimas.

7. Data, kada įsigijusioji įmonė įgyja teisę daryti lemiamą poveikį įsigytosios įmonės veiklai arba ketindama tęsti įsigytą verslą perima su verslu susijusį turtą ir (ar) įsipareigojimus, arba perima reorganizuojamos įmonės turtą ir įsipareigojimus, yra laikoma verslo jungimo data (toliau – jungimo data). Nustatant jungimo datą, turi būti atsižvelgiama į verslo jungimo būdą ir lemiamo poveikio kitai įmonei atsiradimą, bet ne į formalius reikalavimus.

8. Įsigijusioji įmonė verslo jungimą privalo užregistruoti apskaitoje jungimo datą.

9. Įgijus teisę daryti lemiamą poveikį kitai įmonei, atsiranda patronuojančiosios ir patronuojamosios įmonių santykiai. Įsigijusioji įmonė atskaitinio laikotarpio pabaigoje sudaro konsoliduotąsias finansines ataskaitas, jei pagal kitų teisės aktų reikalavimus ji privalo tokias ataskaitas sudaryti.

10. Verslo jungimo apskaitai turi būti taikomas pirkimo metodas, išskyrus atvejus, kai bendro pavaldumo įmonių verslo jungimas apskaitoje registruojamas įsigytosios įmonės turto ir įsipareigojimų balansines vertes pridėdant prie įsigijusiosios įmonės turto ir įsipareigojimų balansinių verčių. Bendro pavaldumo įmonių verslo jungimo apskaitai taikomos šio standarto VII skyriaus nuostatos.

11. Jei viena įmonė įgyja teisę daryti lemiamą poveikį kitai įmonei ir savo atskirose finansinėse ataskaitose investicijas į patronuojamąsias įmones rodo savikainos metodu, pirkimo metodą ji taiko tik konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose.

12. Kai įgyjama teisė daryti lemiamą poveikį kitai įmonei, jos turtas ir įsipareigojimai įsigijusiosios įmonės konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose įvertinami tikrąja verte. Jei įmonė, kurios veiklai daromas lemiamas poveikis, tačiau jos finansiniai duomenys Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymo nustatyta tvarka neįtraukiami į sudaromas

konsoliduotąsias finansines ataskaitas, yra reorganizuojama po jungimo datos ir įsigijusiosios įmonės apskaitoje registruojant šį verslo jungimą taikomas pirkimo metodas, įsigytos įmonės turtas ir įsipareigojimai jungimo datą įvertinami tikrąja verte. Tolesnė įsigyto turto ir įsipareigojimų apskaitos tvarka priklauso nuo įsigijusiosios įmonės patvirtintos apskaitos politikos.

13. Verslą įsigijusiosios įmonės perimtas su verslu susijęs turtas ir (ar) įsipareigojimai pirminio pripažinimo metu įvertinami tikrąja verte. Tolesnė su įsigytu verslu susijusio turto ir įsipareigojimų apskaitos tvarka priklauso nuo įsigijusiosios įmonės patvirtintos apskaitos politikos.

14. Įmonės akcijų įsigijimas gali būti vykdomas keliais etapais. Tą etapą, kai įgyjama teisė daryti lemiamą poveikį kitai įmonei, apskaičiuojama bendra visų etapų investicijų įsigijimo savikaina. Įsigytai nuosavybės daliai tenkanti grynojo turto dalies vertė nustatoma jungimo datą. Jei įsigytosios įmonės įsigijimo savikaina yra didesnė už įsigyto grynojo turto dalies vertę, gautas skirtumas konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose parodomas kaip prestižas arba nuostoliai dėl teisės daryti lemiamą poveikį įmonei įsigijimo. Jei įsigijimo savikaina yra mažesnė už įsigytai nuosavybės daliai tenkančią grynojo turto dalies vertę, gautas skirtumas pripažįstamas pelnu dėl investicijos įsigijimo.

15. Ne kiekvienas sandoris pripažįstamas verslo jungimu. Prieš pripažįstant verslo jungimą, anksčiau galėjo būti įgyta paprastoji investicija arba investicija į asocijuotąją įmonę. Pirmą kartą pripažįstant paprastas investicijas, tvarkant jų apskaitą ir parodant finansinėse ataskaitose, taikomas 18-asis verslo apskaitos standartas „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“, o investicijas į asocijuotąsias įmones – 15-asis verslo apskaitos standartas „Investicijos į asocijuotąsias įmones“.

IV. NEPRIKLAUSOMŲ ĮMONIŲ REORGANIZAVIMAS PRIJUNGIMO AR SUJUNGIMO BŪDU

16. Viena ar daugiau nepriklausomų įmonių gali būti reorganizuojamos prijungiant jas prie įmonės, kuri po reorganizavimo tęsia savo veiklą, arba sujungiant dvi ar daugiau įmonių, kurių turtą ir įsipareigojimus perima įsteigta nauja įmonė. Šiame standarte nepriklausomos įmonės neapima patronuojančiosios, patronuojamosios ar bendro pavaldumo įmonių.

17. Nepriklausomų įmonių reorganizavimas jungimo būdu yra:

17.1. Prijungimas, kai viena ar daugiau nepriklausomų įmonių prijungiamos prie įmonės, kuri po reorganizavimo tęsia savo veiklą ir kuri perima reorganizuojamų įmonių turtą, įsipareigojimus, visas jų teises ir pareigas, o šios įmonės nustoja veikti.

17.2. Sujungimas, kai dvi ar daugiau nepriklausomų įmonių sujungiamos ir įsteigjama nauja įmonė, kuri perima reorganizuojamų įmonių turtą, įsipareigojimus, visas jų teises ir pareigas, o reorganizuojamos įmonės nustoja veikti.

18. Po reorganizavimo veikianti įmonė įsigytą turtą ir įsipareigojimus apskaitoje privalo užregistruoti jungimo datą ir parodyti finansinėse ataskaitose.

19. Reorganizuojant įmones prijungimo ar sujungimo būdu, verslo jungimo apskaitai turi būti taikomas pirkimo metodas.

20. Reorganizuojant nepriklausomas įmones jungimo būdu, viena iš jų turi būti laikoma įsigijusiaja. Įsigijusioji įmonė nustatoma pagal šio standarto 26 punkte

nurodytus požymius.

V. PIRKIMO METODO TAIKYMAS

21. Kai įgyjama teisė daryti lemiamą poveikį įmonei, pirkimo metodas taikomas tokia tvarka:

21.1. Nustatoma įsigijusioji įmonė.

21.2. Nustatoma įsigytosios įmonės įsigijimo savikaina.

21.3. Įvertinamas įsigytosios įmonės turtas ir įsipareigojimai.

21.4. Apskaičiuojamas įsigytosios įmonės įsigijimo savikainos ir įsigijusiajai įmonei tenkančios grynojo įsigytosios įmonės turto vertės skirtumas, kuris pripažįstamas prestižu, pelnu arba nuostoliais dėl įmonės įsigijimo ir parodomas konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose.

22. Kai įsigyjamas verslas, pirkimo metodas taikomas tokia tvarka:

22.1. Nustatoma verslo įsigijimo savikaina.

22.2. Įvertinamas su įsigytu verslu susijęs turtas ir įsipareigojimai.

22.3. Apskaičiuojamas įsigyto verslo įsigijimo savikainos ir įsigyto verslo grynojo turto vertės skirtumas, kuris pripažįstamas prestižu, pelnu arba nuostoliais dėl verslo įsigijimo.

23. Kai įmonės reorganizuojamos prijungimo ar sujungimo būdu, jungimo datą pirkimo metodas taikomas tokia tvarka:

23.1. Nustatoma įsigijusioji įmonė.

23.2. Nustatoma įsigytosios įmonės įsigijimo savikaina.

23.3. Įvertinamas įsigytosios įmonės turtas ir įsipareigojimai.

23.4. Apskaičiuojamas įsigytosios įmonės įsigijimo savikainos ir įsigijusiajai įmonei tenkančios grynojo įsigytosios įmonės turto vertės skirtumas, kuris pripažįstamas prestižu, pelnu arba nuostoliais dėl įmonių reorganizavimo.

24. Jungiant verslą, turi būti nustatoma įsigijusioji įmonė.

25. Paprastai teisė daryti lemiamą poveikį kitai įmonei įgyjama, kai įsigyjama daugiau kaip 50 procentų balsų suteikiančių akcijų. Tačiau ir tais atvejais, kai įmonė įsigyja akcijų, suteikiančių mažiau kaip 50 procentų balsų, ji gali būti įsigijusioji įmonė, jei dėl verslo jungimo įgyja:

25.1. susitarusi su kitais tos įmonės akcininkais teisę valdyti kitos įmonės akcijas, suteikiančias daugiau kaip pusę balsų;

25.2. teisę daryti lemiamą poveikį kitai įmonei pagal įstatus ar sutartį;

25.3. teisę skirti arba atšaukti kitos įmonės pagrindinius vadovaujančiuosius darbuotojus;

25.4. balsų daugumą kitos įmonės valdybos ar kito valdymo organo susirinkimuose.

26. Jei pagal anksčiau nurodytus kriterijus sunku nustatyti, kuri įmonė yra įsigijusioji, įgijus teisę daryti lemiamą poveikį kitai įmonei arba reorganizuojant įmones prijungimo ar sujungimo būdu, kiekvienu konkrečiu atveju reikia atsižvelgti į papildomus požymius:

26.1. Kai, jungiant verslą, už įsigytas akcijas atsiskaitoma pinigais, įsigijusioji įmonė yra ta, kuri sumoka (turi sumokėti) pinigus.

26.2. Esant skirtingai jungiamų įmonių grynojo turto vertei, įsigijusiaja įmone gali būti laikoma ta, kurios grynojo turto vertė didesnė.

26.3. Kai, skiriant po reorganizavimo veiksiančios įmonės pagrindinius vadovaujančiuosius darbuotojus, vienos iš jungiamų įmonių akcininkai gali daryti lemiamą poveikį, ta įmonė gali būti laikoma įsigijusiaja.

27. Įsigijimo savikaina nustatoma jungimo datą prie sumokėtos (mokėtinės) pinigų ar jų ekvivalentų sumos, kito perduoto turto, prisiimtų įsipareigojimų ar išleistų akcijų tikrosios vertės pridėdant visas tiesiogiai įsigijimui priskiriamas išlaidas.

28. Kai, įsigyjant verslą arba akcijas, sudaromi keli sandoriai, įsigijimo savikainą sudarys bendra visų sandorių vertė (įsigijimo savikainų suma).

29. Kai atsiskaitoma dalimis, svarbu atskirti jungimo ir atsiskaitymo datas:

29.1. Jei įgyjama teisė daryti lemiamą poveikį įmonei ar įmonės reorganizuojamos prijungimo ar sujungimo būdu, pirkimo metodas taikomas nuo jungimo datos, kada įsigijusioji įmonė įgyja teisę daryti lemiamą poveikį įsigytajai įmonei ar po reorganizavimo veiksianti įmonė perima prijungiamų ar sujungiamų įmonių turtą, įsipareigojimus, visas jų teises ir pareigas.

29.2. Jei įsigyjamas verslas, pirkimo metodas taikomas nuo jungimo datos, kada įsigijusioji įmonė perima su kitos įmonės turtu susijusią riziką, naudą ir prievolę vykdyti tos įmonės įsipareigojimus, susijusius su įsigytu verslu.

30. Jungimo datą perduodamas turtas ir prisiimami įsipareigojimai vertinami tikrąja verte. Jei mokėjimas atidedamas ilgiau kaip 12 mėnesių nuo jungimo datos, įsigijimo savikaina yra apskaičiuojama atsiskaitymo dieną mokėtiną sumą diskontuojant iki dabartinės vertės ir atsižvelgiant į visas priemokas ar nuolaidas, kurios gali būti taikomos sumokant.

31. Jei atsiskaitoma akcijomis, nustatant įsigijimo savikainą, įsigijusiosios ar po reorganizavimo veiksiančios įmonės išleistos reguliuojamos ar aktyviosiose rinkose parduodamos akcijos atsiskaitymo dieną vertinamos tikrąja verte. Jei atsiskaitymo dieną aktyviojoje rinkoje skelbiama kaina nepatikima, būtina atsižvelgti į šioje rinkoje skelbiamos kainos pokyčius per visą laikotarpį iki įsigijimo sąlygų paskelbimo ir po jo. Jei rinka yra nepatikima arba aktyvioje rinkoje kainos neskelbiamos, įsigijusiosios įmonės išleidžiamų akcijų tikroji vertė apskaičiuojama remiantis kitų rinkų kaina. Akcijų tikroji vertė gali būti nustatyta atlikus nepriklausomą vertinimą arba pagal vertinimo metodą, kuriam naudojamus duomenis galima patikimai įvertinti, nes jie gaunami iš aktyviosios rinkos.

32. Akcijų išleidimo išlaidomis mažinami akcijų priedai, o jei jų nėra, mažinamas nepaskirstytasis pelnas ar didinamas nuostolis. Bendrosios, administravimo ir tos išlaidos, kurių negalima tiesiogiai priskirti akcijų įsigijimui, neįtraukiamos į įsigijimo savikainą, bet pripažįstamos sąnaudomis tą ataskaitinį laikotarpį, kada jos buvo patirtos.

33. Jei įsigijimo sutartyje numatytos sąlygos, kurioms susidarius už įsigytąją įmonę ateityje turėtų būti papildomai sumokama ar mokėtina suma koreguojama ir jungimo datą šią sumą galima patikimai įvertinti, įsigijusioji įmonė koreguoja įsigijimo savikainą ir prestižo sumą. Jeigu pagal tokią sutartį jungimo datą šios sumos negalima patikimai įvertinti, į įsigijimo savikainą ji neįtraukiama, o pripažįstama neapibrėžtuju

įsipareigojimu arba neapibrėžtuoju turtu. Kai mokėtina suma patikimai įvertinama iki paskutinės kitų finansinių metų dienos (koregavimo laikotarpis), kad būtų atspindėta nauja informacija, gauta apie faktus ir aplinkybes, egzistavusius jungimo datą, įsigijimo savikaina ir prestižo suma koreguojama retrospektyviai. Dėl įvykių, paaiškėjusių po koregavimo laikotarpio pabaigos, įsigijimo savikaina ir prestižo suma nekoreguojamos, o papildomos įsigijimo išlaidos pripažįstamos sąnaudomis arba atgautina suma pripažįstama pajamomis.

34. Įsigijusioji įmonė įsigytą kitos įmonės turtą ir įsipareigojimus, kuriuos įsigytoji įmonė turėjo jungimo datą, pripažįsta tik tada, jei:

34.1. pagrįstai tikėtina, kad ateinančiais laikotarpiais ji iš turto gaus ekonominės naudos;

34.2. galima patikimai nustatyti jų įsigijimo savikainą, tai yra tą savikainą, kuria turtas ir įsipareigojimai bus registruojami įsigijusiosios įmonės apskaitoje.

35. Įsigytas turtas ir įsipareigojimai turi būti įvertinami jų tikrąja verte jungimo datą.

36. Kai įgyjama teisė daryti lemiamą poveikį kitai įmonei, bet neįsigyjamos visos jos akcijos, mažumos daliai, taip pat kaip ir įsigijusiai įmonei, konsoliduotajame balanse priskiriama turto ar įsipareigojimų vertės pokyčio, susidariusio jungimo datą dėl turto ir įsipareigojimų įvertinimo tikrąja verte, dalis.

37. Įsigytas turtas ir įsipareigojimai įvertinami taip:

37.1. Nematerialusis turtas įvertinamas tikrąja verte. Jei nematerialiojo turto tikrosios vertės patikimai nustatyti negalima, jis įvertinamas balansine verte.

37.2. Žemė ir pastatai įvertinami tikrąja verte. Jei žemės ir pastatų tikrosios vertės patikimai nustatyti negalima, žemė ir pastatai įvertinami išlaidų, kurios tiesiogiai susijusios su jų įsigijimu ir paruošimu naudoti, suma.

37.3. Įrengimai ir įranga įvertinami tikrąja verte. Kai duomenų apie jų vertę rinkoje nėra dėl specifinio įrengimų ir įrangos pobūdžio ar todėl, kad objektai retai parduodami, išskyrus pardavimą kartu su veiklą tęsiančia įmone, jie vertinami jų atkuriamąja verte.

37.4. Vertybiniai popieriai, kuriais prekiaujama reguliuojamose ar aktyviosiose vertybinių popierių rinkose, įvertinami tikrąja verte, kuri nustatoma pagal aktyviojoje rinkoje skelbiamą rinkos kainą, t. y. pagal jungimo datą aktyviojoje rinkoje esančią uždarymo kainą.

37.5. Kiti vertybiniai popieriai įvertinami verte, nustatoma pagal kainą, kuria vertybiniais popieriais buvo prekiauta anksčiau, jeigu nepasikeitė reikšmingos aplinkybės, ar kuria buvo prekiaujama panašių (palyginamų) bendrovių akcijomis, ar nustatytą atlikus nepriklausomą vertinimą arba pagal vertinimo metodą, kuriam naudojamus duomenis galima patikimai įvertinti, nes jie gaunami iš aktyviosios rinkos.

37.6. Atsargos įvertinamos grynąja galimo realizavimo verte.

37.7. Gautinos sumos įvertinamos tikrąja verte. Kai tikrosios vertės patikimai nustatyti negalima, ji nustatoma iš gautinų sumų balansinės vertės atėmus sumas, kurių nesitikima atgauti, ir, jei reikia, išieškojimo išlaidas.

37.8. Mokėtinos sumos, vekseliai, ilgalaikės skolos, įsipareigojimai, sukauptos sumos ir kiti mokėjimo reikalavimai įvertinami sumų, kurių reikėtų nustatytiems

įsipareigojimams padengti, tikrosiomis vertėmis. Kai mokėtinų sumų tikrosios vertės patikimai nustatyti neįmanoma, mokėtinės sumos apskaitoje registruojamos balansine verte.

37.9. Atidėjiniai, skirti įsigytosios įmonės veiklai nutraukti ar susiaurinti, įvertinami šio standarto 43 punkte nustatyta tvarka.

38. Jei po įsigijimo įsigijusioji įmonė gauna papildomų duomenų, kurie padeda tiksliau nustatyti įsigyto turto ir įsipareigojimų tikrąją vertę, ji turi atitinkamai koreguoti užregistruotą turto, įsipareigojimų ir prestižo vertę. Toks koregavimas gali būti atliekamas iki paskutinės kitų finansinių metų dienos. Vėliau paaiškėjusi koregavimo suma turi būti pripažįstama pajamomis arba sąnaudomis, o prestižas nekoreguojamas.

39. Įsigijusioji įmonė gali pripažinti turtą ir įsipareigojimus, kurie nebuvo pripažinti įsigytosios įmonės finansinėse ataskaitose todėl, kad iki įsigijimo jie neatitiko pripažinimo kriterijų.

40. Jungimo datą negali būti pripažįstami įsipareigojimai, kurie kyla dėl įsigijusiosios įmonės ketinimų ar veiksmų, siejamų su būsimais nuostoliais ar kitomis išlaidomis, kurių tikimasi patirti dėl įsigijimo, nesvarbu, ar jie susiję su įsigijusiaja, ar su įsigytąja įmone.

41. Kai kuriais atvejais įsigijusioji įmonė turi pripažinti įsipareigojimus, kuriuos įsigytoji įmonė laikė neapibrėžtaisiais ir nerodė savo finansinėse ataskaitose.

42. Jei įsigijusioji įmonė sudaro su įsigijimu susijusius planus ir įsipareigojimai yra neatsiejama tų planų dalis, tada gali būti pripažįstami atidėjiniai šio standarto 43 punkte nurodytoms išlaidoms.

43. Jungimo datą įsigijusioji įmonė gali pripažinti atidėjinius įsipareigojimams, kurie nebuvo įsigytosios įmonės įsipareigojimai, vykdyti tik tada, jei jungimo datą ji turi sudarytą ir įgalioto įmonės valdymo organo patvirtintą verslo planą, kuriame numatyta nutraukti ar susiaurinti įsigytosios įmonės veiklą ir kuris susietas, pavyzdžiui, su:

43.1. kompensacijomis įsigytosios įmonės darbuotojams dėl darbo sutarties nutraukimo;

43.2. įsigytosios įmonės gamybinių pajėgumų sumažinimu;

43.3. įsigytosios įmonės gaminių asortimento sumažinimu;

43.4. įsigytosios įmonės sutarčių, kurios tapo nuostolingos, nutraukimu, nes jungimo datą ar anksčiau įsigytoji įmonė pranešė kitai šaliai, kad sutartis bus nutraukiama.

VI. PRESTIŽO APSKAITA IR PATEIKIMAS FINANSINĖSE ATASKAITOSE

44. Įsigytosios įmonės ar įsigyto verslo įsigijimo savikaina, viršijanti įsigijusiajai įmonei tenkančią įsigytosios įmonės grynojo turto dalies ar įsigyto verslo grynojo turto vertę, pripažįstama prestižu, jei įmonę ar verslą įsigijusioji įmonė ateityje tikisi gauti ekonominės naudos. Kitu atveju tai laikoma nuostoliais dėl verslo jungimo, kurie parodomi pelno (nuostolių) ataskaitoje.

45. Įsigyto kitos įmonės grynojo turto ar verslo grynojo turto vertės dalis, viršijanti

įmonę ar verslą įsigijusiosios įmonės sumokėtą kainą, pripažįstama pelnu dėl verslo jungimo.

46. Prieš pelno dėl verslo jungimo pripažinimą, įmonę arba verslą įsigijusioji įmonė turi įsitikinti, ar teisingai įvertinti įsigytosios įmonės turtas ir įsipareigojimai arba su įsigytu verslu susijęs turtas ir įsipareigojimai.

47. Prestižas jungimo datą pripažįstamas įsigijimo savikaina.

48. Prestižas turi būti amortizuojamas. Prestižo amortizacijos laikas visada ribotas. Rekomenduojama nustatyti 5 metų prestižo amortizacijos laiką, tačiau išimtiniais atvejais gali būti nustatomas ir ilgesnis, jeigu įmonė turi patikimų įrodymų, kad šio turto naudingo tarnavimo laikas bus ilgesnis.

49. Prestižas amortizuojamas taikant tiesiogiai proporcingą amortizacijos skaičiavimo metodą. Kiekvieną atskaitinį laikotarpį amortizacijos suma pripažįstama veiklos sąnaudomis.

50. Nustatant prestižo amortizacijos laiką, reikia atsižvelgti į šiuos veiksnius:

50.1. Įsigyto verslo pobūdį ir numatomą gyvavimo laiką.

50.2. Pramonės šakos, kuriai priklauso įsigytas verslas, pastovumą ir numatomą gyvavimo laiką.

50.3. Produkcijos senėjimo, paklausos pokyčių ir kitų ekonominių veiksnių poveikį įsigytam verslui.

50.4. Numatomą galimybę pagrindiniams vadovaujantiems darbuotojams po jungimo tęsti darbą įmonėje.

50.5. Reikalingą išlaidų ir finansavimo lygį, kad iš įsigyto verslo būsimais laikotarpiais būtų gaunama tikėtina nauda, įmonės sugebėjimus ir norą siekti šio lygio.

50.6. Laukiamus konkurentų ar galimų konkurentų veiksmus.

50.7. Laikotarpį, per kurį įmonė darys lemiamą poveikį, teises ar sutarčių nuostatas, turinčias įtakos veiklos trukmei.

51. Prestižo amortizacijos laikas turi būti peržiūrimas kiekvienais metais. Turėtų būti tikrinama, ar nėra nustatytas nepagrįstai ilgas jo amortizacijos laikas. Jei tikėtinas amortizacijos laikas reikšmingai skiriasi nuo anksčiau nustatyto, jis atskaitinį laikotarpį turi būti atitinkamai tikslinamas.

52. Nustačiusi, kad prestižo vertė sumažėjo, įmonė taiko tuos pačius apskaitos principus, kaip ir registruodama kito turto vertės sumažėjimą pagal 23-iojo verslo apskaitos standarto „Turto nuvertėjimas“ nustatytą tvarką. Amortizacija skaičiuojama nuo naujos likutinės jo vertės.

53. Tais atvejais, kai nustatytas prestižo amortizacijos laikas yra ilgesnis kaip 5 metai, kiekvienais metais turi būti peržiūrima, ar nesumažėjo prestižo vertė.

54. Prestižas balanse pateikiamas likutine verte, kuri nustatoma iš įsigijimo savikainos atimant amortizacijos sumą ir vertės sumažėjimą.

55. Įgijus teisę daryti lemiamą poveikį kitai įmonei, prestižas, nuostoliai arba pelnas dėl verslo jungimo rodomi tik konsoliduotosiose finansinėse atskaitose. Kai įgyjama teisė daryti lemiamą poveikį įmonei ir įsigijusioji įmonė investicijų apskaitai taiko savikainos metodą, jos balanse verslo jungimo prestižas nerodomas. Konsoliduotajame balanse su konsoliduojamomis patronuojamosiomis įmonėmis susijęs prestižas parodomas nematerialiojo turto dalyje.

56. Prestižas, susidaręs dėl tokio verslo jungimo, kai įsigytas kitos įmonės verslas ar jo dalis, įsigijusiosios įmonės balanse parodomas nematerialiojo turto dalyje.

57. Kai įmonės reorganizuojamos prijungimo ar sujungimo būdu, prestižas, susidarantis dėl tokio verslo jungimo, po reorganizavimo veikiančios įmonės balanse parodomas nematerialiojo turto dalyje.

VII. BENDRO PAVALDUMO ĮMONIŲ VERSLO JUNGIMAS

58. Bendro pavaldumo įmonių jungimas – toks verslo jungimas, kai jungiamos įmonės, kurioms iki ir po jungimo lemiamą poveikį turi teisę daryti tas pats asmuo ar asmenų grupė.

59. Jei viena iš bendro pavaldumo įmonių įgyja teisę daryti lemiamą poveikį kitai bendro pavaldumo įmonei, toks įsigijimas laikomas verslo jungimu. Rengiant konsoliduotąsias finansines ataskaitas, gali būti taikomas pirkimo metodas arba įmonių balansai sujungiami nevertinant turto ir įsipareigojimų tikrosiomis vertėmis, t. y. įsigytosios įmonės turto ir įsipareigojimų balansinės vertės pridedamos prie įsigijusiosios įmonės turto ir įsipareigojimų balansinių verčių.

60. Jei viena iš bendro pavaldumo įmonių įsigyja kitos bendro pavaldumo įmonės verslą ar jo dalį, toks įsigijimas laikomas verslo jungimu. Jo apskaitai gali būti taikomas pirkimo metodas arba su įsigytu verslu susijusio turto ir įsipareigojimų balansinės vertės pridedamos prie įsigijusiosios įmonės turto ir įsipareigojimų balansinių verčių.

61. Jei bendro pavaldumo įmonės reorganizuojamos prijungimo ar sujungimo būdu, tokio verslo jungimo apskaitai gali būti taikomas pirkimo metodas arba įsigytosios įmonės turto ir įsipareigojimų balansinės vertės pridedamos prie įsigijusiosios įmonės turto ir įsipareigojimų balansinių verčių.

61¹. Gali būti atveju, kai viena įmonių grupės patronuojamoji įmonė turi įsigijusi kitos patronuojamosios įmonės akcijų. Jungiant šias bendro pavaldumo įmones, turi būti eliminuojama įsigytosios patronuojamosios įmonės, kurios akcijas yra įsigijusi kita patronuojamoji įmonė, nuosavo kapitalo dalis, proporcinga įsigijusiai įmonei priklausančių įsigytosios įmonės akcijų daliai, ir įsigijusios patronuojamosios įmonės balansinė tų akcijų vertė. Jei akcijų balansinė vertė buvo didesnė ar mažesnė negu jų nominali vertė, eliminuojant investiciją, susidariusiu skirtumu atitinkamai mažinama ar didinama nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai).

VIII. PATRONUOJANČIOSIOS IR PATRONUOJAMŲJŲ ĮMONIŲ REORGANIZAVIMAS JUNGIMO BŪDU

62. Patronuojančiosios ir patronuojamosios įmonių reorganizavimas jungiant į vieną įmonę yra teisinis ankstesnio verslo jungimo registravimas, todėl nauju verslo jungimu nelaikomas. Verslo jungimas įvyko įgijus teisę daryti lemiamą poveikį patronuojamajai įmonei.

63. Taip pat, kaip ir reorganizuojant nepriklausomas įmones prijungimo ar sujungimo būdu, patronuojančiųjų ir patronuojamųjų įmonių reorganizavimas prijungimo ar sujungimo būdu yra:

63.1. Prijungimas, kai patronuojamoji prijungiama prie patronuojančiosios įmonės

ar patronuojančioji prie patronuojamosios įmonės, kuri po reorganizavimo tęsia savo veiklą ir kuri perima po reorganizavimo nustosiančios veikti įmonės turtą, įsipareigojimus, visas jos teises ir pareigas.

63.2. Sujungimas, kai patronuojančioji ir patronuojamoji įmonės sujungiamos ir įkuriama nauja įmonė, kuri perima reorganizuojamų įmonių turtą, įsipareigojimus, visas jų teises ir pareigas, o reorganizuojamos įmonės nustoja veikti.

64. Reorganizuojant patronuojančiąją ir patronuojamąją įmones į vieną įmonę, kai po jungimo viena iš jų nustoja veikti, jungimo datą sudaromos konsoliduotosios finansinės ataskaitos, į kurias įtraukiami tik reorganizuojamų įmonių duomenys.

65. Jungimo datą sujungtų įmonių sudarytos konsoliduotosios finansinės ataskaitos laikomos po reorganizavimo tęsiančios veiklą ar naujos įmonės finansinėmis ataskaitomis neatsižvelgiant, koks įmonės pavadinimas bus po jungimo.

66. Likusi neamortizuota prestižo, pripažinto įgijus teisę daryti lemiamą poveikį patronuojamajai įmonei, dalis po reorganizavimo tęsiančios veiklą ar naujos įmonės finansinėse ataskaitose parodoma nematerialiojo turto dalyje.

IX. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

67. Šis standartas taikomas sudarant 2014 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas. Standartas gali būti taikomas ir sudarant ankstesnių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

68. Pradėdamos taikyti šį standartą įmonės, kurių balanse yra ne visiškai amortizuoto neigiamo prestižo, jį turi panaikinti koreguodamos nepaskirstytojo pelno (nuostolių) likutį ataskaitinio laikotarpio pradžioje, o aiškinamajame rašte pateikti atitinkamus paaiškinimus.

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Audito ir
apskaitos tarnybos direktoriaus
2008 m. gruodžio 17 d. įsakymu
Nr. VAS-15

15-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „INVESTICIJOS Į ASOCIJUOTĄSIAS ĮMONES“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti investicijų į asocijuotąsias įmones registravimo investuotojo apskaitoje ir pateikimo finansinėse ataskaitose tvarką.

2. Šis standartas taikomas investicijų į asocijuotąsias įmones apskaitai, sudarant įmonės ir įmonių grupės finansines ataskaitas.

3. Šiame standarte žodis „akcininkas“ suprantamas kaip pelno siekiantis juridinis ir (ar) fizinis asmuo, įgijęs įmonės akcijų, pajų ar kitų nuosavybės teisių (toliau - akcijos).

4. Jei investuotojas sudaro metines konsoliduotąsias finansines ataskaitas, tai jo, kaip atskiros įmonės, rengiamos finansinės ataskaitos šiame standarte vadinamos įmonės atskiromis finansinėmis ataskaitomis.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Asocijuotoji įmonė – įmonė, kuriai reikšmingą poveikį gali daryti kita įmonė ir kuri nėra tos kitos įmonės patronuojamoji įmonė ar pagal jungtinės veiklos (partnerystės) sutartį su ta įmone veikianti įmonė.

Patronuojamoji (dukterinė) įmonė – įmonė, kuriai kita įmonė gali daryti tiesioginį ar netiesioginį lemiamą poveikį.

Įmonės finansinių ataskaitų rinkinys – finansinių ataskaitų rinkinys, kuriame pateikiami finansiniai duomenys apie įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus, pinigų srautus.

Prestižas – neidentifikuojamas turtas, kuris pirminio pripažinimo metu įvertinimas kaip teigiamas skirtumas tarp įsigijimo savikainos ir įsigyto grynojo turto vertės ir kurio vertė parodo iš verslo jungimo tikėtiną gauti ekonominę naudą.

Reikšmingas poveikis įmonei – galimybė ir teisė nedarant lemiamo poveikio įmonei dalyvauti priimant įmonės sprendimus dėl finansinės ir ekonominės veiklos.

III. REIŠMINGO POVEIKIO NUSTATYMAS

5. Dažniausiai reikšmingas poveikis yra tada, kai įmonė turi kitos įmonės akcijų, suteikiančių visuotiniame akcininkų susirinkime ne mažiau kaip 20 procentų balsų.

6. Jeigu kitos įmonės akcijos visuotiniame akcininkų susirinkime suteikia mažiau kaip 20 procentų balsų, tai reikšmingas poveikis įmonei, į kurią investuota, gali būti

pripažįstamas, jeigu yra nors vienas iš šių požymių:

- 6.1. Investuotojas dalyvauja įmonės valdymo organuose.
- 6.2. Investuotojas dalyvauja nustatant įmonės veiklos politiką.
- 6.3. Investuotojas su įmone, į kurią investuota, keičiasi pagrindiniais vadovaujančiais darbuotojais.
- 6.4. Investuotojas ir įmonė, į kurią investuota, teikia viena kitai svarbią techninę informaciją.
- 6.5. Investuotojas ir įmonė, į kurią investuota, sudaro reikšmingų sandorių.

IV. INVESTICIJŲ Į ASOCIJUOTĄSIAS ĮMONES PATEIKIMAS FINANSINĖSE ATASKAITOSE

7. Investuotojas, kuris turi patronuojamųjų ir asocijuotųjų įmonių, konsoliduotose finansinėse ataskaitose investicijas į asocijuotąsias įmones parodo taikydamas nuosavybės metodą, išskyrus investicijas, nurodytas šio standarto 10, 11, 12, 13 ir 30 punktuose.

8. Investuotojas, kuris turi asocijuotųjų, bet neturi patronuojamųjų, įmonių ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų nesudaro, savo balanse investicijas į asocijuotąsias įmones parodo savikainos metodu.

9. Investuotojas, kuris turi patronuojamųjų ir asocijuotųjų įmonių, bet, naudodamasis Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymo nustatytais išimtimis, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų nesudaro, savo balanse investicijas į asocijuotąsias įmones parodo savikainos metodu.

10. Jei akcijos įsigytos numatant jas perparduoti, investicija į tokias akcijas apskaitoje užregistruojama ir finansinėse ataskaitose parodoma kaip skirtas parduoti finansinis turtas 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ nustatyta tvarka, kai ji atitinka visus šiuos kriterijus:

10.1. Esant įprastoms pardavimo sąlygoms, tokią investiciją į asocijuotąsias įmones galima greitai parduoti.

10.2. Investicijos į asocijuotąsias įmones pardavimas turi būti labai tikėtinas. Investicijų pardavimas yra labai tikėtinas, kai yra abi šios sąlygos:

10.2.1. tų investicijų pardavimas yra pradėtas, vykdoma aktyvi pirkėjo paieška ir neketinama atsisakyti jas parduoti;

10.2.2. investicijas planuojama parduoti per 12 mėnesių nuo jų užregistravimo trumpalaikio finansinio turto sąskaitoje datos.

11. Jei investicijos į asocijuotąsias įmones per 12 mėnesių nuo įsigijimo neparduodamos (arba atsisakoma ketinimo parduoti), jos toliau parodomos pagal 7–9 punktų reikalavimus. Tai laikoma apskaitos politikos pakeitimu, kuris parodomas 7-ojo verslo apskaitos standarto „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“ nustatyta tvarka.

12. Jei įmonės, į kurią investuota, veiklai taikomi reikšmingi ilgalaikiai apribojimai, dėl kurių investuotojas negali daryti reikšmingo poveikio, tai savo atskirose ir konsoliduotose finansinėse ataskaitose investicijas į asocijuotąsias įmones jis parodo taikydamas savikainos metodą.

13. Jeigu taikant nuosavybės metodą reikalinga informacija negali būti gauta be

ypač didelių išlaidų ir laiko sąnaudų, tai atskirose ir konsoliduotose finansinėse ataskaitose investicijas į asocijuotąsias įmones investuotojas parodo taikydamas savikainos metodą.

14. Investuotojas nustoja taikyti nuosavybės metodą, kai atsiranda nors viena iš šių sąlygų:

14.1. Prarandamas reikšmingas poveikis asocijuotajai įmonei.

14.2. Atsiranda reikšmingų įmonės, į kurią investuota, veiklos apribojimų, dėl kurių suvaržoma investuotojo galimybė daryti reikšmingą poveikį.

14.3. Jeigu taikant nuosavybės metodą reikalinga informacija negali būti gauta be ypač didelių išlaidų ir laiko sąnaudų.

14.4. Investicijos vertė į asocijuotąją įmonę investuotojui yra nereikšminga.

V. NUOSAVYBĖS METODAS

15. Nuosavybės metodas pradedamas taikyti nuo tos datos, kai įmonė, į kurią investuota, atitinka asocijuotosios įmonės apibrėžimą.

16. Pirmą kartą apskaitoje pripažįstant investicijas, jos užregistruojamos įsigijimo savikaina. Įsigijimo savikaina nustatoma prie sumokėtos (mokėtinės) pinigų ar pinigų ekvivalentų sumos arba kito perduoto turto, prisiimtų įsipareigojimų ar išleistų nuosavybės vertybinių popierių tikrosios vertės atsiskaitymo datą pridėdant visas išlaidas, tiesiogiai priskiriamas įsigijimui.

17. Kai konsoliduotose finansinėse ataskaitose investicijas į asocijuotąsias įmones investuotojas parodo vadovaudamasis šio standarto 7 punkto nuostata, tai įsigyjant šias investicijas susidaręs prestižas, pripažintas pagal 14-ojo verslo apskaitos standarto „Verslo jungimai“ nuostatas, balanse atskirai neparodomas, nes jis yra investicijų į asocijuotąją įmonę dalis, o pelnas arba nuostoliai dėl investicijos įsigijimo įtraukiami į pelno (nuostolių) ataskaitą. Prestižas amortizuojamas per investuotojo nustatytą laikotarpį. Sudarant konsoliduotąsias finansines ataskaitas, investicijos į asocijuotąją įmonę vertė koreguojama prestižo amortizacijos suma.

18. Jeigu konsoliduotose finansinėse ataskaitose investicijos į asocijuotąsias įmones parodomas vadovaujantis šio standarto 7 punkto nuostata, tai įsigytos investicijos, užregistruotos įsigijimo savikaina, vertė vėliau didinama ar mažinama tos asocijuotosios įmonės grynojo turto dalies pokyčiais, įvykusiais po įsigijimo. Konsoliduotojoje pelno (nuostolių) ataskaitoje dividendų pajamos nerodomos, o gautinų ar gautų dividendų suma sumažina investicijos balansinę vertę.

18¹. Jei asocijuotoji įmonė yra kitos įmonių grupės patronuojančioji įmonė, investuotojo konsoliduotose finansinėse ataskaitose investicijos į asocijuotąją įmonę vertė nuosavybės metodu nustatoma pagal asocijuotosios įmonės, kaip kitos įmonių grupės patronuojančiosios įmonės, rengiamas konsoliduotąsias finansines ataskaitas.

19. Jei investuotojas ir asocijuotoji įmonė turi reikšmingų tarpusavio sandorių, tai, apskaičiuojant investicijų vertę, investuotojui tenkanti šių sandorių nerealizuoto pelno ar nuostolių dalis turi būti eliminuojama.

20. Jei asocijuotosios įmonės metinių finansinių ataskaitų ir investuotojo metinių finansinių ataskaitų datos yra skirtingos, tai asocijuotoji įmonė finansines ataskaitas investuotojui turėtų parengti investuotojo finansinių ataskaitų datą.

21. Jei asocijuotosios įmonės ir investuotojo finansinių metų pabaigos data skiriasi, o asocijuotoji įmonė negali parengti finansinių ataskaitų tą pačią datą, kaip ir investuotojas, tai investuotojas gali naudoti ir kitos datos finansinių ataskaitų duomenis. Laikantis pastovumo principo, laikotarpis tarp investuotojo ir asocijuotosios įmonės finansinių ataskaitų datų turi būti vienodas. Laikotarpis tarp investuotojo ir asocijuotosios įmonės metinių finansinių ataskaitų datų negali būti ilgesnis kaip trys mėnesiai.

22. Jei investuotojo ir asocijuotosios įmonės metinių finansinių ataskaitų datos skirtingos, nustatant investicijos vertę nuosavybės metodu, duomenys turi būti koreguojami visų reikšmingų sandorių, įvykusių tarp šių įmonių finansinių ataskaitų datų, rezultatais.

23. Jei investuotojo ir asocijuotosios įmonės apskaitos politika skirtinga, nustatant investicijos vertę nuosavybės metodu, duomenys turi būti koreguojami taikant tuos pačius apskaitos ir turto vertinimo metodus, kaip ir sudarant konsoliduotąsias finansines ataskaitas. Duomenų galima nekoreguoti tik tokiu atveju, jei koregavimo rezultatai būtų nereikšmingi.

24. Jei asocijuotoji įmonė turi privilegijuotosioms akcijoms, kurios priklauso kitiems investuotojams, su kaupiamuoju dividendu tenkančių neišmokėtų dividendų, apskaičiuodamas savo pelno ar nuostolių dalį, investuotojas turi atsižvelgti į šių dividendų sumą, nepaisydamas to, ar dividendai buvo paskelbti, ar ne.

25. Jei investuotojo nuostolių dalis asocijuotojoje įmonėje viršija jo investicijos balansinę vertę, tai, investicijas į asocijuotąsias įmones parodydamas konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose, investuotojas pripažįsta nuostolius, lygius savo investicijos vertei. Investicija parodoma nuline verte. Jei investuotojas įsipareigoja iš dalies padengti asocijuotosios įmonės nuostolius ar prisiima kitus įsipareigojimus, o investicijos vertė jau lygi nuliui, jis pripažįsta įsipareigojimą. Jei įsipareigojimo padengti nuostolius ir kitų įsipareigojimų nėra, nuostoliai, viršijantys investicijos vertę, užregistruojami nebalansinėse sąskaitose.

26. Kai asocijuotosios įmonės veikla tampa pelninga, investuotojas konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose pelno dalį parodo tik padengęs nebalansinėse sąskaitose užregistruotus nuostolius.

27. Konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose investicijos į asocijuotąsias įmones, apskaičiuotos nuosavybės metodu, turi būti parodomos ilgalaikio finansinio turto dalyje.

VI. SAVIKAINOS METODAS

28. Registruojant investicijas į asocijuotąją įmonę apskaitoje savikainos metodu, jos užregistruojamos įsigijimo savikaina. Kai investicijų balansinė vertė yra didesnė už sumą, tikėtiną atgauti už tą investiciją, investicijų vertės sumažėjimas apskaitoje užregistruojamas 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ nustatyta tvarka.

29. Iš asocijuotosios įmonės gauti dividendai ar kitos tiesioginės išmokos, gautos paskirsčius įmonės, į kurią investuota, pelną, pripažįstamos finansinės ir investicinės veiklos pajamomis ir parodomos pelno (nuostolių) ataskaitoje.

30. Investicijos į pelno nesiekiančius ribotos civilinės atsakomybės juridinius

asmenis tiek atskirose, tiek konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose parodomas taikant savikainos metodą.

31. Ilgalaikės investicijos, apskaičiuotos savikainos metodu, į asocijuotąsias įmones finansinėse ataskaitose turi būti parodomas ilgalaikio finansinio turto dalyje.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

32. Pagal šį standartą tvarkoma 2009 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių finansinių metų apskaita ir sudaromos 2009 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinės ataskaitos. Šis standartas gali būti taikomas ir sudarant ankstesnių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

33. Netenka galios nuo 2016 m. sausio 1 d.

PATVIRTINTA

Audito ir apskaitos tarnybos
direktoriaus 2008 m. gruodžio 17 d.
įsakymu Nr. VAS-16

(Audito ir apskaitos tarnybos
direktoriaus 2015 m. gegužės 28 d.
įsakymo Nr. VAS-29 redakcija)

16-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „KONSOLIDUOTOSIOS FINANSINĖS ATASKAITOS IR INVESTICIJOS Į PATRONUOJAMĄSIAS ĮMONES“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šis standartas nustato įmonių grupės, kurią sudaro patrunuojančioji ir patrunuojamosios įmonės, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų sudarymo, investicijų į patrunuojamąsias įmones apskaitos tvarką ir pateikimą įmonių grupės ir patrunuojančiosios įmonės finansinėse ataskaitose.

2. Šio standarto nuostatos taikomos akcinėms bendrovėms, uždrosioms akcinėms bendrovėms, tikrosioms ūkinėms bendrijoms ir komanditinėms ūkinėms bendrijoms, kurių visi tikrieji nariai yra akcinės bendrovės ar uždrosios akcinės bendrovės.

3. Šiame standarte žodis „akcininkas“ suprantamas kaip pelno siekiantis juridinis ir (ar) fizinis asmuo, įgijęs įmonės akcijų, pajų ar kitų nuosavybės teisių (toliau – akcijos). Žodžių junginiu „nuosavas kapitalas“ apibūdinami tiek akcinių bendrovių ir uždaruųjų akcinių bendrovių nuosavas kapitalas, tiek tikrųjų ūkinių bendrijų ir komanditinių ūkinių bendrijų, kurių visi tikrieji nariai yra akcinės bendrovės ar uždrosios akcinės bendrovės, dalyvių įnašai, nepaskirstytas pelnas (nuostoliai) bei rezervai, jei tokių yra.

4. Jei patrunuojančioji įmonė sudaro metines konsoliduotąsias finansines ataskaitas, tai jos, kaip atskiros įmonės, rengiamos finansinės ataskaitos šiame standarte vadinamos atskiromis įmonės finansinėmis ataskaitomis. Jei investuotojas metinių konsoliduotųjų finansinių ataskaitų nesudaro, tai jo rengiamos finansinės ataskaitos šiame standarte taip pat vadinamos atskiromis įmonės finansinėmis ataskaitomis.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

5. Šiame standarte vartojamos sąvokos:

5.1. **Įmonių grupė** – patrunuojančioji įmonė ir jos patrunuojamosios įmonės.

5.2. **Lemiamas poveikis įmonei** – teisė valdyti įmonės finansinę ir ūkinę veiklą siekiant gauti naudos.

5.3. **Mažumos dalis** – patrunuojamosios įmonės akcininkų, negalinčių daryti lemiamo poveikio įmonės veiklai, nuosavo kapitalo dalis, nurodyta konsoliduotajame balanse, ir pelno (nuostolių) dalis, nurodyta konsoliduotojoje pelno (nuostolių) ataskaitoje.

5.4. **Patronuojamoji** (dukterinė) **įmonė** – įmonė, kuriai kita įmonė gali daryti tiesioginį ar netiesioginį lemiamą poveikį.

5.5. **Patronuojančioji įmonė** – įmonė, kuri kitai įmonei gali daryti tiesioginį ar netiesioginį lemiamą poveikį.

5.6. **Tikroji vertė** – suma, už kurią vertės nustatymo dieną sandorio šalys viena kitai įprastomis rinkos sąlygomis gali parduoti turtą ar paslaugas arba perleisti išpareigojimą.

III. ĮSIGIJIMO DATA

6. Kai patronuojančioji įmonė įgyja teisę daryti lemiamą poveikį patronuojamajai įmonei, tai ir yra patronuojamosios įmonės įsigijimo data. Įsigijimo data gali nesutapti su nuosavybės teisės perdavimo ar pinigų sumokėjimo data.

7. Patronuojamosios įmonės veiklos rezultatai, turtas ir išpareigojimai į konsoliduotąsias finansines ataskaitas turi būti įtraukiami nuo įsigijimo datos.

8. Kai patronuojančioji įmonė įgyja teisę daryti lemiamą poveikį patronuojamajai įmonei, patronuojamosios įmonės veiklos rezultatai, turtas ir išpareigojimai į konsoliduotąsias finansines ataskaitas įtraukiami ne nuo finansinių metų pradžios, o nuo tos datos, kai įgyjama teisė daryti jai lemiamą poveikį. Kada patronuojančioji įmonė įgyja teisę daryti patronuojamajai įmonei lemiamą poveikį, patronuojamoji įmonė turi sudaryti finansines ataskaitas, kurių data sutampa su lemiamo poveikio pradžios data arba skiriasi ne daugiau kaip dviem mėnesiais.

IV. ĮMONIŲ GRUPEI PRIKLAUSANTIS BALSŲ SKAIČIUS KITOS ĮMONĖS VISUOTINIAME AKCININKŲ SUSIRINKIME

9. Kitos įmonės visuotiniame akcininkų susirinkime (toliau – akcininkų susirinkimas) balsų skaičius apskaičiuojamas iš kitos įmonės išleistų akcijų suteikiamų balsų atimant:

9.1. tos, kitos, įmonės savų akcijų suteikiamus balsus;

9.2. ne visiškai apmokėtų akcijų suteikiamus balsus.

10. Bendras įmonių grupės balsų skaičius kitos įmonės akcininkų susirinkime apskaičiuojamas sudedant balsus:

10.1. tiesiogiai priklausančius patronuojančiajai įmonei;

10.2. turimus visų šios grupės įmonių;

10.3. asmenų, veikiančių tos įmonių grupės patronuojančiosios arba patronuojamosios įmonės vardu ir (ar) jų naudai.

11. Į bendrą įmonių grupės balsų skaičių kitos įmonės akcininkų susirinkime neįtraukiami:

11.1. balsai, akcininkų susirinkime priklausančios asmenims, kurie nėra nei tos įmonių grupės patronuojančioji įmonė, nei jos patronuojamoji įmonė, nei susiję asmenys;

11.2. tos, kitos, įmonės savų akcijų suteikiami balsai;

11.3. įmonių grupės įmonių pasirašytų, bet ne visiškai apmokėtų akcijų suteikiami

balsai.

12. Kai sutartyje yra numatyta, kad akcijų, gautų prievolėms vykdyti, balsai bus naudojami kito asmens interesams, tokie balsai kitos įmonės akcininkų susirinkime neįskaičiuojami į bendrą įmonių grupės balsų skaičių, apskaičiuojamą 10 punkte nurodyta tvarka.

V. TURTO VERTINIMO TVARKA SUDARANT ĮMONIŲ GRUPĖS KONSOLIDUOTĄSIAS FINANSINES ATASKAITAS

13. Sudarant įmonių grupės konsoliduotąsias finansines ataskaitas, turi būti taikomi tie patys apskaitos ir turto vertinimo metodai, kaip ir sudarant įmonės finansines ataskaitas (1-asis verslo apskaitos standartas „Finansinė atskaitomybė“), ir laikomasi verslo jungimo reikalavimų (14-asis verslo apskaitos standartas „Verslo jungimai“).

14. Jeigu patronuojamojoje įmonėje buvo taikomi kitokie apskaitos ir turto vertinimo metodai negu patronuojančiojoje įmonėje, turi būti atliekamas naujas vertinimas taikant tuos pačius apskaitos ir turto vertinimo metodus, kaip ir sudarant konsoliduotąsias finansines ataskaitas, išskyrus tuos atvejus, kai naujo vertinimo rezultatai būtų nereikšmingi.

VI. KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO SUDĖTIS

15. Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį sudaro įmonių grupės finansinių ataskaitų, sudarytų ir pateiktų kaip vienos įmonės finansinės ataskaitos, visuma.

16. Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį sudaro:

16.1. konsoliduotasis balansas;

16.2. konsoliduotoji pelno (nuostolių) ataskaita;

16.3. konsoliduotoji pinigų srautų ataskaita;

16.4. konsoliduotoji nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita;

16.5. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas.

VII. KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ REIKALAVIMAI

17. Konsoliduotosios finansinės ataskaitos turi būti sudaromos aiškiai ir visais reikšmingais atžvilgiais teisingai parodyti įmonių grupės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus.

18. Jei išskirtiniais atvejais pagal kai kurių verslo apskaitos standartų nuostatas būtų nepakankamai teisingai parodyta įmonių grupės finansinė būklė, veiklos rezultatai ar pinigų srautai, tokių standartų nuostatų gali būti nesilaikoma. Kiekvienas toks atvejis, jo priežastys ir poveikis finansinei būklei, veiklos rezultatams ir pinigų srautams turi būti atskleidžiamas aiškinamajame rašte.

19. Konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose turi būti parodomas konsoliduojamų įmonių grupės turtas, įsipareigojimai ir nuosavas kapitalas paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną, pajamos ir sąnaudos ataskaitinio laikotarpio, kurio pelno (nuostolių) ataskaita yra sudaroma, pinigų įplaukos ir išmokos to ataskaitinio laikotarpio, kurio pinigų srautų ataskaita yra sudaroma.

20. Konsoliduotosios finansinės ataskaitos turi būti sudarytos tą pačią datą, kaip ir atskiros patronuojančiosios įmonės finansinės ataskaitos.

21. Konsoliduotosios finansinės ataskaitos gali būti sudaromos ir pagal kitos datos duomenis, jeigu pagal tos datos duomenis sudaromi daugumos reikšmingiausių patronuojamųjų įmonių balansai. Jei įmonių grupės įmonių finansinių ataskaitų ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų datos skirtingos ir jei įmonių grupės įmonėms parengti finansinės ataskaitas iki konsolidavimo datos sudėtinga, tada galima konsoliduoti įmonių grupės įmonių finansinės ataskaitas, sudarytas pagal kitos datos duomenis. Laikotarpis tarp atskiros įmonės metinių finansinių ataskaitų ir konsoliduotųjų metinių finansinių ataskaitų datų negali būti ilgesnis kaip trys mėnesiai.

22. Įmonė laikoma patronuojamąja ir jos finansinės ataskaitos turi būti konsoliduojamos, jei jos veiklai gali būti daromas tiesioginis arba netiesioginis lemiamas poveikis.

23. Tiesioginis lemiamas poveikis įmonei gali atsirasti dėl bent vienos iš šių sąlygų:

23.1. Įmonė turi daugiau kaip pusę kitos įmonės akcininkų balsų.

23.2. Įmonė, būdama kitos įmonės akcininkė, turi teisę rinkti arba atšaukti tos, kitos, įmonės vadovą, daugumą valdymo ar priežiūros organo narių.

23.3. Įmonė turi teisę kitai įmonei daryti lemiamą poveikį pagal su šia įmone sudarytą sutartį arba pagal steigimo sutartį, arba įstatus.

23.4. Įmonė, būdama kitos įmonės akcininkė, pagal susitarimus su kitais tos, kitos, įmonės akcininkais gali spręsti, kaip panaudoti daugiau kaip pusę tos įmonės akcininkų balsų.

24. Netiesioginis lemiamas poveikis įmonei gali būti daromas kitos įmonės per savo patronuojamąsias įmones arba patronuojamųjų įmonių patronuojamąsias įmones dėl bent vienos iš 23 punkte nustatytų sąlygų.

25. Įmonių grupei tenkanti patronuojamosios įmonės nuosavo kapitalo ir ataskaitinių metų rezultato dalis nustatoma pagal įmonių grupei tenkančių balsų skaičių patronuojamosios įmonės akcininkų susirinkime.

26. Jei patronuojančioji įmonė praranda galimybę daryti lemiamą poveikį vienai patronuojamajai įmonei, bet turi investicijų kitose ir ataskaitinio laikotarpio pabaigoje turi sudaryti konsoliduotąsias finansines ataskaitas, į tas konsoliduotąsias finansines ataskaitas įtraukiamos patronuojamosios įmonės pajamos ir sąnaudos, įplaukos ir išmokos tik iki lemiamo poveikio praradimo dienos. Jei patronuojančioji įmonė praranda galimybę daryti lemiamą poveikį patronuojamajai įmonei, bet dar turi dalį jos akcijų, tai šios akcijos į apskaitą nuo tos dienos turi būti įtraukiamos pagal 15-ojo verslo apskaitos standarto „Investicijos į asocijuotąsias įmones“ nuostatas arba pagal 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ reikalavimus kaip ilgalaikė ar trumpalaikė investicija. Investicijos apskaitos būdas priklauso nuo turimų balsų ir akcijas valdančios įmonės ketinimų.

27. Išimtiniais atvejais, nurodytais Įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatyme, patronuojamųjų įmonių finansinės ataskaitos gali būti nekonsoliduojamos. Investicijos į patronuojamąsias įmones, kurių finansinės ataskaitos į konsoliduotąsias finansines ataskaitas neįtraukiamos, parodomos:

27.1. Jei akcijos įsigytos numatant jas perparduoti, investicija į tokias akcijas

apskaitoje užregistruojama ir konsoliduotosiose įmonių grupės, ir atskirose įmonės finansinėse ataskaitose parodoma kaip laikomas parduoti finansinis turtas 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ nustatyta tvarka, kai ji atitinka visus šiuos kriterijus:

27.1.1. Esant įprastoms rinkos sąlygoms, tokią investiciją į patrunuojamąją įmonę galima greitai parduoti.

27.1.2. Investicijų į patrunuojamąsias įmones pardavimas turi būti labai tikėtinas. Investicijų pardavimas yra labai tikėtinas, kai yra abi šios sąlygos:

27.1.2.1. tų investicijų pardavimas yra pradėtas, vykdoma aktyvi pirkėjo paieška ir neketinama atsisakyti jas parduoti;

27.1.2.2. investicijas planuojama parduoti per 12 mėnesių nuo jų užregistravimo trumpalaikio finansinio turto sąskaitoje datos.

27.2. Konsoliduotosiose įmonių grupės ir atskirose įmonės finansinėse ataskaitose savikainos metodu, jei patrunuojamosios įmonės veiklai taikomi reikšmingi ilgalaikiai apribojimai, kurie suvaržo jos galimybę perleisti patrunuojančiajai įmonei turtą ir lėšas ir įgyvendinti valdymą, arba jei konsoliduotosioms finansinėms ataskaitoms parengti reikalingiems duomenims gauti reikia daug lėšų ir laiko.

27.3. Konsoliduotosiose įmonių grupės finansinėse ataskaitose ir atskirose įmonės finansinėse ataskaitose savikainos metodu, jei patrunuojamosios įmonės rezultatai nereikšmingi įmonių grupės požiūriu. Įmonių grupės požiūriu patrunuojamoji įmonė laikoma nereikšminga, jeigu jos turtas finansinių metų pabaigoje neviršija 5 procentų patrunuojančiosios įmonės turto, o pardavimo gryniosios pajamos per ataskaitinius metus neviršija 5 procentų patrunuojančiosios įmonės pardavimo grynųjų pajamų per tą patį laikotarpį. Ši nuostata netaikoma, jeigu toje pačioje įmonių grupėje yra keletas tokių patrunuojamųjų įmonių ir nekonsolidavus jų finansinių ataskaitų būtų pažeistas reikšmingumo principas ir reikalavimas teisingai parodyti įmonių grupės finansinę būklę ir jos veiklos rezultatus.

28. Konsoliduotosios finansinės ataskaitos nesudaromos, kai lemiamą poveikį įmonei daro fizinis asmuo ar pagal susitarimą veikiantį fizinių asmenų grupę, kuri įstatymų nustatyta tvarka neprivalo sudaryti finansinių ataskaitų.

29. Tuo atveju, kai konsoliduotąsias finansines ataskaitas savo nuožiūra nusprendžia sudaryti Lietuvoje įregistruota įmonė, kuri pagal Lietuvos Respublikos įstatymus neprivalo rengti konsoliduotųjų finansinių ataskaitų, ji privalo vadovautis šiuo standartu.

VIII. KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ SUDARYMAS

30. Konsolidavimas yra įmonių grupei priklausančių įmonių finansinių ataskaitų sujungimas į vieną finansinių ataskaitų rinkinį.

31. Iki finansinių ataskaitų konsolidavimo būtina:

31.1. įsitikinti, kad įmonių grupėje buvo taikyti tie patys apskaitos, turto ir įsipareigojimų vertinimo metodai;

31.2. suderinti įmonių grupės įmonių tarpusavio sandorių rezultatus ir likučius ataskaitinio laikotarpio pabaigoje;

31.3. perskaičiuoti užsienio šalyse įregistruotų patrunuojamųjų įmonių finansines

ataskaitas konsoliduotųjų finansinių ataskaitų valiuta.

32. Konsoliduotosios finansinės ataskaitos sudaromos laikantis šių konsolidavimo procedūrų:

32.1. Patronuojančiosios ir patronuojamųjų įmonių finansinės ataskaitos sujungiamos nuosekliai sudedant analogiškų straipsnių sumas.

32.2. Eliminuojami visi konsoliduojamų įmonių tarpusavio operacijų ir sandorių rezultatai: įmonių grupei priklausančių įmonių dividendai, skirti kitoms tos grupės įmonėms, ar kitos tiesioginės išmokos, gautos paskirsčius patronuojamųjų įmonių pelną, iš įmonių grupei priklausančių įmonių gautinos ir mokėtinos sumos, tarpusavio pardavimų pajamos ir sąnaudos, pelnas (nuostoliai), uždirbtas (patirti) dėl įmonių grupei priklausančių įmonių tarpusavio sandorių, kuris balanse yra įskaičiuojamas į turto ar įsipareigojimų vertę, ir pan.

32.3. Eliminuojant patronuojančiosios įmonės savas akcijas, kurias turi pati įmonė arba kita grupės patronuojamoji įmonė, eliminuojama tų akcijų balansinė vertė. Jei eliminuojant savas akcijas susidaro tų akcijų balansinės ir nominalios vertės skirtumas, jis parodomas nepaskirstytojo pelno (nuostolių) straipsnyje.

32.4. Eliminuojama kiekvienos patronuojamosios įmonės, kurios finansinės ataskaitos konsoliduojamos, nuosavo kapitalo dalis, proporcinga šiai įmonių grupei priklausančių jos akcijų daliai, ir įmonių, kurios turi tos patronuojamosios įmonės akcijų, balansinė akcijų vertė. Kiekvienos patronuojamosios įmonės, kurios finansinės ataskaitos konsoliduojamos, nuosavo kapitalo ir ataskaitinio laikotarpio pelno (nuostolių) dalis, tenkanti akcininkams, kurie nėra tos įmonių grupės įmonės, konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose turi būti išskiriama ir parodoma kaip mažumos dalis.

33. Įsigijus patronuojamosios įmonės akcijų, prestižas, pelnas arba nuostoliai dėl investicijos įsigijimo apskaičiuojami ir konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose parodomi 14-ojo verslo apskaitos standarto „Verslo jungimai“ nustatyta tvarka. Įgijus teisę daryti lemiamą poveikį patronuojamajai įmonei, prestižas, pelnas arba nuostoliai dėl verslo jungimo parodomi tik konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose. Su konsoliduojamomis patronuojamosiomis įmonėmis susijęs prestižas konsoliduotajame balanse parodomas nematerialiojo turto dalyje.

34. Siekdama užtikrinti, kad patronuojamosios įmonės laiku pateiktų informaciją, kuri būtina vykdant šio standarto reikalavimus, patronuojančioji įmonė privalo pasinaudoti teise daryti joms tiesioginį ar netiesioginį lemiamą poveikį.

35. Pirmą kartą sudarant konsoliduotąsias finansines ataskaitas, šių finansinių ataskaitų skiltyje *Praėjęs ataskaitinis laikotarpis* pateikiami atskirų patronuojančiosios įmonės finansinių ataskaitų duomenys, išskyrus atvejį, kai daryti lemiamą poveikį patronuojamajai įmonei patronuojančioji įmonė turėjo teisę jau praėjusiais ataskaitiniais laikotarpiais. Tokiu atveju finansinių ataskaitų skiltyje *Praėjęs ataskaitinis laikotarpis* pateikiami konsoliduoti patronuojančiosios ir patronuojamųjų įmonių finansinių ataskaitų duomenys.

IX. MAŽUMOS DALIS

36. Įmonių grupei nepriklausantiems akcininkams tenkanti patronuojamųjų įmonių ataskaitinių metų rezultatų dalis konsoliduotojoje pelno (nuostolių) ataskaitoje turi būti

išskiriama ir parodoma straipsnyje *Mažumos dalis*.

37. Įmonių grupei nepriklausantiems akcininkams tenkanti patronuojamųjų įmonių nuosavo kapitalo dalis turi būti parodoma balanso straipsnyje *Mažumos dalis*.

38. Mažumai tenkančią patronuojamosios įmonės nuosavo kapitalo dalį sudaro:

38.1. įsigijimo datą apskaičiuota nuosavo kapitalo dalis (grynąjį turtą įvertinus tikrąja verte);

38.2. po įsigijimo datos įvykusių nuosavo kapitalo pokyčių dalis.

39. Konsoliduotajame balanse parodoma patronuojamosios įmonės mažumos dalis negali būti neigiama. Jeigu patronuojamoji įmonė per ataskaitinį laikotarpį patyrė nuostolių, dėl kurių balanse parodoma tos įmonės mažumos dalis taptų neigiama, susidaręs neigiamas skirtumas turi būti laikomas įmonių grupės nuostoliu, išskyrus atvejus, kai mažumos akcininkai taip pat prisiima išpareigojimą padengti patronuojamosios įmonės nuostolius. Jei ir kitais metais patronuojamoji įmonė patiria nuostolių, visi patirti nuostoliai turi būti laikomi įmonių grupės nuostoliais, išskyrus atvejus, kai mažumos akcininkai taip pat prisiima išpareigojimą padengti patronuojamosios įmonės nuostolius. Kai patronuojamoji įmonė pradės gauti pelno, įmonių grupei priskirti mažumos dalies nuostoliai turės būti padengiami iš mažumai tenkančios pelno dalies.

X. KONSOLIDUOTOJO BALANSO IR KONSOLIDUOTOSIOS PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOS SUDARYMAS

40. Pagal faktinius tų finansinių metų, kurių konsoliduotosios finansinės ataskaitos yra sudaromos, duomenis apskaičiuojama kiekvienos patronuojamosios įmonės mažumos dalis, proporcinga tos įmonės akcininkų, nepriklausančių įmonių grupei, akcijų daliai. Mažumai tenkanti patronuojamosios įmonės nuosavo kapitalo dalis parodoma konsoliduotojo balanso nuosavo kapitalo dalies straipsnyje *Mažumos dalis*. Mažumai tenkanti ataskaitinių metų pelno (nuostolių) dalis konsoliduotojoje pelno (nuostolių) ataskaitoje parodoma atskirame straipsnyje.

41. Sudarant konsoliduotąjį balansą ir konsoliduotąjį pelno (nuostolių) ataskaitą, sudedamos tų pačių finansinių metų patronuojančiosios ir patronuojamųjų įmonių balansų ir pelno (nuostolių) ataskaitų atitinkamų straipsnių sumos.

42. Iš sujungtų balanso ir pelno (nuostolių) ataskaitos straipsnių atimami įmonių grupės įmonių visų tarpusavio sandorių rezultatai.

43. Sudarant konsoliduotąsias finansines ataskaitas, įsigijimo datą įmonių grupei tenkanti patronuojamųjų įmonių nuosavo kapitalo dalis ir balansinė investicijų vertė į tas patronuojamasias įmones eliminuojama. Prestižas, pelnas arba nuostoliai dėl investicijos įsigijimo pripažįstami 14-ojo verslo apskaitos standarto „Verslo jungimai“ nustatyta tvarka.

44. Apskaičiuojama ir konsoliduotojoje pelno (nuostolių) ataskaitoje parodoma ataskaitinių metų prestižo amortizacija. Prestižo amortizacijos suma didina ataskaitinių metų sąnaudas ir sukauptą prestižo amortizacijos sumą.

45. Prestižo vertės sumažėjimas pripažįstamas 23-iojo verslo apskaitos standarto „Turto nuvertėjimas“ nustatyta tvarka.

XI. KONSOLIDUOTOSIOS PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITOS SUDARYMAS

46. Jeigu konsoliduotoji pinigų srautų ataskaita rengiama tiesioginiu metodu, į ją įtraukiamos įmonių grupės įmonių visos pinigų įplaukos ir išmokos, išskyrus įplaukas ir išmokas, susijusias su tarpusavio operacijomis ir sandoriais.

47. Jeigu konsoliduotoji pinigų srautų ataskaita rengiama netiesioginiu metodu, pagrindinės veiklos pinigų srautai apskaičiuojami pagal konsoliduotojo balanso duomenų pokyčius.

48. Pinigų srautai turi parodyti visas įplaukas ir išmokas, išskyrus įmonių grupės įmonių tarpusavio įplaukas ir išmokas.

49. Jei per ataskaitinį laikotarpį buvo įsigyta kitos įmonės, kuri atitinka patronuojamosios įmonės kriterijus, akcijų, konsoliduotojoje pinigų srautų ataskaitoje už akcijas sumokėta suma turi būti parodoma kaip investicinės veiklos pinigų srautas, lygus už patronuojamosios įmonės akcijas sumokėtos sumos ir tos įmonės pinigų likučių skirtumui.

XII. KONSOLIDUOTOSIOS NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITOS SUDARYMAS

50. Konsoliduotojoje nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje pateikiami visi per ataskaitinį laikotarpį įvykusių įmonių grupės nuosavo kapitalo pokyčių rezultatai. Konsoliduotojoje nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje įstatinis kapitalas lygus patronuojančiosios įmonės įstatiniam kapitalui, o tikrųjų ūkinių bendrijų ir komanditinių ūkinių bendrijų – dalyvių įnašų sumai. Į konsoliduotąją nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitą neturi būti įtraukiama ta patronuojamųjų įmonių rezervų ir nepaskirstytojo pelno (nuostolių) dalis, kurią jos turėjo iki patronuojančiosios įmonės ir patronuojamųjų įmonių santykių atsiradimo. Taip pat neparodomi grupės įmonėms skirti dividendai arba kitos tiesioginės išmokos, gautos paskirsčius patronuojamosios įmonės pelną.

XIII. KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ FORMOS

51. Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų formos pateikiamos standarto prieduose. Šiame standarte nustatytos konsoliduotųjų finansinių ataskaitų formos ir jose pateikti straipsniai yra privalomi, kai teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka konsoliduotosios finansinės ataskaitos skelbiamos viešai Juridinių asmenų registre. Įmonės savo nuožiūra negali keisti nustatytų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų formų, įrašyti kitokius straipsnių pavadinimus, įterpti naujus ar išbraukti esamus straipsnius, juos prigrupuoti net ir tuo atveju, kai juose nurodytos sumos lygios nuliui. Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų formose privalomų straipsnių sumas galima išskaidyti į smulkesnes sudėtines dalis ir parodyti atskirose eilutėse ir stulpeliuose tik tuo atveju, jei yra šios dvi sąlygos:

51.1. to reikia dėl įmonės veiklos specifikos;

51.2. būtina norint pateikti tikrą ir teisingą informaciją apie įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus.

XIV. PATRONUOJANČIOSIOS ĮMONĖS INVESTICIJŲ Į PATRONUOJAMĄSIAS ĮMONES PATEIKIMAS ATSKIROSE FINANSINĖSE ATASKAITOSE

52. Registruodama apskaitoje investiciją į patronuojamąją įmonę, patronuojančioji įmonė turi ją įvertinti įsigijimo savikaina. Įsigijimo savikaina nustatoma pagal sumokėtą (mokėtiną) už investiciją pinigų ar pinigų ekvivalentų sumą, perduoto turto ar priimtų įsipareigojimų tikrąją vertę. Jei už investiciją atsiskaitoma konkrečiu verslu, jos įsigijimo savikaina yra kartu su verslu perduoto turto ir įsipareigojimų, įvertintų tikrąja verte, skirtumas, t. y. verslo vertė.

53. Paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną patronuojančioji įmonė turi nustatyti, ar nėra objektyvių prielaidų, kad investicijos vertė yra sumažėjusi. Jei investicijos balansinė vertė yra didesnė už tikėtiną už ją atgauti sumą, tai investicijos vertės sumažėjimas apskaitoje registruojamas 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ nustatyta tvarka.

54. Patronuojančioji įmonė investicijas į patronuojamąsias įmones savo atskirose finansinėse ataskaitose pateikia taikydama savikainos metodą, išskyrus 27 punkte nurodytas investicijas, kurios įsigytos numatant jas parduoti. Pagal šį metodą investicijos apskaitoje užregistruojamos įsigijimo savikaina, iš kurios atimta nuvertėjimo suma, o pelno (nuostolių) ataskaitoje parodoma tik dividendai ar kitos tiesioginės išmokos, gautos paskirsčius patronuojamosios įmonės pelną.

55. Prestižas, pelnas arba nuostoliai, susidarę įgijus teisę daryti lemiamą poveikį patronuojamajai įmonei, atskirose patronuojančiosios įmonės finansinėse ataskaitose nerodomi.

XV. INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ AIŠKINAMAJAME RAŠTE

56. Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte (toliau – konsoliduotasis aiškinamasis raštas) turi būti atskleidžiami ir paaiškinami visi svarbiausi konsoliduotųjų finansinių ataskaitų straipsnių rezultatai. Aiškinamojo rašto reikalaujama informacija galėtų būti nepateikiama, jei ji nereikšminga ir jos nepateikimas neturėtų įtakos finansinių ataskaitų informacijos vartotojų priimamiems sprendimams.

57. Konsoliduotasis aiškinamasis raštas turi būti rengiamas kaip vienos įmonės, teikiančios finansines ataskaitas, aiškinamasis raštas. Bendroji ir apskaitos politikos dalis rengiama pagal 6-ojo verslo apskaitos standarto „Aiškinamasis raštas“ nustatytus reikalavimus. Konsoliduotojo aiškinamojo rašto pastabų dalyje pateikiama šio ir 6-ojo verslo apskaitos standarto „Aiškinamasis raštas“ reikalaujama informacija ir kita reikšminga informacija, kuri nepateikta kitose konsoliduotosiose ataskaitose, tačiau atskleidžia įmonių grupės veiklos pobūdį, finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus.

58. Konsoliduotajame aiškinamajame rašte turi būti pateikiama tokia informacija:

58.1. Įmonių grupę sudarančių patronuojamųjų ir asocijuotųjų įmonių teisinė forma, tikslūs pavadinimai, struktūra, buveinės (adresai), pagrindinės veiklos sritys.

58.2. Įmonių grupės vidutinis finansinių metų darbuotojų skaičius pagal sąrašą.

58.3. Patronuojančiosios įmonės pagrindiniams vadovaujantiems darbuotojams, suskirstytiems į administracijos darbuotojų, valdybos ir stebėtojų tarybos narių grupes, bendra ir kiekvienai grupei išmokėto atlygio, avansų ir suteiktų paskolų sumos, kurias sumokėjo patronuojančioji ir patronuojamosios įmonės.

58.4. Susijusių šalių sandoriai, išskyrus tuos, kurie sudarant konsoliduotąsias finansines ataskaitas yra eliminuojami.

58.5. Įmonių grupės valdoma dalis, patronuojančiosios įmonės investicijų į patronuojamąsias ir reikšmingas asocijuotąsias įmones dydis.

58.6. Reikšmingi įmonių grupės apskaitos politikos pokyčiai.

58.7. Nuosavybės metodu apskaičiuotų investicijų į asocijuotąsias įmones vertė, prestižas, jo amortizacija, patikslinta prestižo amortizacijos suma, jei asocijuotųjų įmonių finansinių ataskaitų duomenys reikšmingi.

58.8. Kiekvienos reikšmingos asocijuotosios įmonės pelnas ar nuostoliai, tenkantys patronuojančiajai įmonei dėl nuosavybės metodu apskaičiuotų investicijų.

58.9. Konsoliduojamos įmonės, kurių finansinių ataskaitų datos skiriasi nuo konsoliduotųjų finansinių ataskaitų datos. Taip pat turi būti atskleidžiami visi svarbūs faktai ir įvykiai, susiję su kiekvienos konsoliduojamos įmonės turtu, nuosavu kapitalu, įsipareigojimais, pelnu (nuostoliais), ir nurodomos visos tos įmonės ir kitų konsoliduojamų įmonių operacijos nuo šios įmonės metinių finansinių ataskaitų iki konsoliduotųjų finansinių ataskaitų datos.

58.10. Priežastys, kodėl nebuvo atliktas naujas patronuojamosios ar asocijuotosios įmonės turto vertinimas, jeigu jų finansinėse ataskaitose buvo taikomi skirtingi apskaitos ir turto vertinimo metodai.

58.11. Priežastys, kodėl:

58.11.1. įmonė laikoma patronuojamąja ir jos rezultatai įtraukiami į konsoliduotąsias finansines ataskaitas, jeigu įmonių grupei priklauso penkiasdešimt arba mažiau procentų jos balsų;

58.11.2. patronuojamosios įmonės rezultatai neįtraukiami į konsoliduotąsias finansines ataskaitas.

58.12. Priežastys, dėl kurių asocijuotųjų įmonių investicijos:

58.12.1. pateikiamos nuosavybės metodu, jeigu įmonių grupei priklauso mažiau kaip dvidešimt procentų jos balsų;

58.12.2. nepateikiamos nuosavybės metodu, jeigu įmonių grupei priklauso dvidešimt arba daugiau procentų jos balsų.

58.13. Apskaičiuota prestižo suma įsigijimo datą, prestižo vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje:

58.13.1. Prestižo amortizacijos laikotarpiai.

58.13.2. Sukaupta prestižo amortizacijos suma ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje.

58.13.3. Per ataskaitinį laikotarpį sąnaudomis pripažinta prestižo amortizacijos suma.

58.13.4. Koregavimo suma, jeigu prestižo vertė buvo pakeista dėl koregavimo laikotarpiu pasikeitusios turto ir įsipareigojimų vertės.

59. Jei prestižo amortizacijos laikotarpis ilgesnis kaip 5 metai, jis turi būti nurodomas ir atskleidžiami motyvai, dėl kurių nustatyta tokia jo trukmė.

60. Jei per ataskaitinį laikotarpį įmonių grupės sudėtis labai pasikeitė, konsoliduotajame aiškinamajame rašte turi būti pateikiama informacija, kuri leistų palyginti ataskaitinio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpių konsoliduotųjų finansinių ataskaitų duomenis. Kad būtų atskleidžiama ši informacija, galima parengti lyginamąjį balansą ir lyginamąjį pelno (nuostolių) ataskaitą.

61. Konsoliduotajame aiškinamajame rašte turi būti pateikiama ir kita reikšminga informacija.

XVI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

62. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2016 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

16-ojo verslo apskaitos standarto „Konsoliduotosios finansinės ataskaitos ir investicijos į patrunuojamąsias įmones“
1 priedas

(Konsoliduotojo balanso forma)

(patrunuojančiosios įmonės teisinė forma, pavadinimas, kodas)

(buveinė (adresas), registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys)

(teisinis statusas, jei patrunuojančioji įmonė likviduojama, reorganizuojama ar yra bankrutavusi)

(Tvirtinimo žyma)

20... M. D. KONSOLIDUOTASIS BALANSAS

_____ Nr. _____
(ataskaitos sudarymo data)

_____ (ataskaitinis laikotarpis)

_____ (ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
	TURTAS			
A.	ILGALAIKIS TURTAS			
1.	NEMATERIALUSIS TURTAS			
1.1.	Plėtros darbai			
1.2.	Prestižas			
1.3.	Programinė įranga			
1.4.	Koncesijos, patentai, licencijos, prekių ženklai ir panašios teisės			
1.5.	Kitas nematerialusis turtas			
1.6.	Sumokėti avansai			
2.	MATERIALUSIS TURTAS			
2.1.	Žemė			
2.2.	Pastatai ir statiniai			

2.3.	Mašinos ir įranga			
2.4.	Transporto priemonės			
2.5.	Kiti įrenginiai, prietaisai ir įrankiai			
2.6.	Investicinis turtas			
2.6.1.	Žemė			
2.6.2.	Pastatai			
2.7.	Sumokėti avansai ir vykdomi materialiojo turto statybos (gamybos) darbai			
3.	FINANSINIS TURTAS			
3.1.	Įmonių grupės įmonių akcijos			
3.2.	Paskolos įmonių grupės įmonėms			
3.3.	Iš įmonių grupės įmonių gautinos sumos			
3.4.	Asocijuotųjų įmonių akcijos			
3.5.	Paskolos asocijuotosioms įmonėms			
3.6.	Iš asocijuotųjų įmonių gautinos sumos			
3.7.	Ilgalaikės investicijos			
3.8.	Po vienu metų gautinos sumos			
3.9.	Kitas finansinis turtas			
4.	KITAS ILGALAIKIS TURTAS			
4.1.	Atidėtojo pelno mokesčio turtas			
4.2.	Biologinis turtas			
4.3.	Kitas turtas			
B.	TRUMPALAIKIS TURTAS			
1.	ATSARGOS			
1.1.	Žaliavos, medžiagos ir komplektavimo detalės			
1.2.	Nebaigta produkcija ir vykdomi darbai			
1.3.	Produkcija			
1.4.	Pirktos prekės, skirtos perparduoti			
1.5.	Biologinis turtas			
1.6.	Ilgalaikis materialusis turtas, skirtas parduoti			
1.7.	Sumokėti avansai			
2.	PER VIENUS METUS GAUTINOS SUMOS			
2.1.	Pirkėjų skolos			
2.2.	Įmonių grupės įmonių skolos			
2.3.	Asocijuotųjų įmonių skolos			
2.4.	Kitos gautinos sumos			
3.	TRUMPALAIKĖS INVESTICIJOS			
3.1.	Įmonių grupės įmonių akcijos			
3.2.	Kitos investicijos			

4.	PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI			
C.	ATEINANČIŲ LAIKOTARPIŲ SĄNAUDOS IR SUKAUPTOS PAJAMOS			
	TURTO IŠ VISO			
	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI			
D.	NUOSAVAS KAPITALAS			
1.	KAPITALAS			
1.1.	Įstatinis (pasirašytasis) kapitalas			
1.2.	Pasirašytasis neapmokėtas kapitalas (-)			
1.3.	Savos akcijos			
2.	AKCIJŲ PRIEDAI			
3.	PERKAINOJIMO REZERVAS			
4.	REZERVAI			
4.1.	Privalomasis rezervas			
4.2.	Savoms akcijoms įsigyti			
4.3.	Kiti rezervai			
5.	NEPASKIRSTYTASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)			
5.1.	Ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)			
5.2.	Ankstesnių metų pelnas (nuostoliai)			
6.	VALIUTŲ KURSŲ POKYČIO ĮTAKA			
7.	MAŽUMOS DALIS			
E.	DOTACIJOS, SUBSIDIJOS			
F.	ATIDĖJINIAI			
1.	Pensijų ir panašių įsipareigojimų atidėjiniai			
2.	Mokesčių atidėjiniai			
3.	Kiti atidėjiniai			
G.	MOKĖTINOS SUMOS IR KITI ĮSIPAREIGOJIMAI			
1.	PO VIENŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS IR KITI ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
1.1.	Skoliniai įsipareigojimai			
1.2.	Skolos kredito įstaigoms			
1.3.	Gauti avansai			
1.4.	Skolos tiekėjams			
1.5.	Pagal vekselius ir čekius mokėtinos sumos			
1.6.	Įmonių grupės įmonėms mokėtinos sumos			
1.7.	Asocijuotosioms įmonėms			

	mokėtinios sumos			
1.8.	Kitos mokėtinios sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai			
2.	PER VIENUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR KITI TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
2.1.	Skoliniai įsipareigojimai			
2.2.	Skolos kredito įstaigoms			
2.3.	Gauti avansai			
2.4.	Skolos tiekėjams			
2.5.	Pagal vekselius ir čekius mokėtinios sumos			
2.6.	Įmonių grupės įmonėms mokėtinios sumos			
2.7.	Asocijuotosioms įmonėms mokėtinios sumos			
2.8.	Pelno mokesčio įsipareigojimai			
2.9.	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai			
2.10.	Kitos mokėtinios sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai			
H.	SUKAPTOS SAŃAUDOS IR ATEINANČIŲ LAIKOTARPIŲ PAJAMOS			
	NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO			

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

(vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba galinčio tvarkyti apskaitą kito asmens pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

16-ojo verslo apskaitos standarto „Konsoliduotosios finansinės ataskaitos ir investicijos į patronuojamąsias įmones“
2 priedas

(Konsoliduotosios pelno (nuostolių) ataskaitos forma)

(patronuojančiosios įmonės teisinė forma, pavadinimas, kodas)

(buveinė (adresas), registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys)

(teisinis statusas, jei patronuojančioji įmonė likviduojama, reorganizuojama ar yra bankrutavusi)

(Tvirtinimo žyma)

**20... M. D. KONSOLIDUOTOJI PELNO (NUOSTOLIŲ)
ATASKAITA**

_____ Nr. _____
(ataskaitos sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)

(ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
1.	Pardavimo pajamos			
2.	Pardavimo savikaina			
3.	Biologinio turto tikrosios vertės pokytis			
4.	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)			
5.	Pardavimo sąnaudos			
6.	Bendrosios ir administracinės sąnaudos			
7.	Kitos veiklos rezultatai			
8.	Investicijų į patronuojančiosios, patronuojamųjų ir asocijuotųjų įmonių akcijas pajamos			

9.	Kitų ilgalaikių investicijų ir paskolų pajamos			
10.	Kitos palūkanų ir panašios pajamos			
11.	Finansinio turto ir trumpalaikių investicijų vertės sumažėjimas			
12.	Palūkanų ir kitos panašios sąnaudos			
13.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ			
14.	Pelno mokestis			
15.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ MAŽUMOS DALIES ATSKYRIMĄ			
16.	MAŽUMOS DALIS			
17.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)			

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

(vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba galinčio tvarkyti apskaitą kito asmens pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

16-ojo verslo apskaitos standarto
„Konsoliduotosios finansinės
ataskaitos ir investicijos į
patrunuojamąsias įmones“
3 priedas

(Konsoliduotosios nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos forma)

(patrunuojančiosios įmonės teisinė forma, pavadinimas, kodas)

(buveinė (adresas), registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys)

(teisinis statusas, jei patrunuojančioji likviduojama, reorganizuojama ar yra
bankrutavusi)

(Tvirtinimo žyma)

**20... M. D. KONSOLIDUOTOJI NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ
ATASKAITA**

Nr. _____

(ataskaitos sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)

(ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

	Apmokėtas įstatinis kapitalas	Akcijų priedai	Savos akcijos (-)	Perkainojimo rezervas (rezultatai)		Įstatymo nustatyti rezervai		Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)	Valiutos kursų pokyčio įtaka	Mažumos dalis	Iš viso
				Ilgalaikio materialiojo turto	Finansinio turto	Privalomasis	Savoms akcijoms įsigyti				
1. Likutis užpraėjusio ataskaitinio (metinio) laikotarpio pabaigoje											

2. Apskaitos politikos pakeitimo rezultatas												
3. Esminių klaidų taisymo rezultatas												
4. Perskaičiuotas likutis užpraėjusio ataskaitinio (metinio) laikotarpio pabaigoje												
5. Ilgalaikio materialiojo turto vertės padidėjimas (sumažėjimas)												
6. Veiksmingos apsidraudimo priemonės vertės padidėjimas (sumažėjimas)												
7. Savų akcijų įsigijimas (pardavimas)												
8. Pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažintas pelnas (nuostoliai)												
9. Ataskaitinio laikotarpio grynas pelnas (nuostoliai)												
10. Dividendai												
11. Kitos išmokos												
12. Sudaryti rezervai												
13. Panaudoti rezervai												

14. Įstatinio kapitalo didinimas (mažinimas)																			
15. Įnašai nuostoliams padengti																			
16. Valiutų kursų pokyčio įtaka																			
17. Mažumos dalies padidėjimas (sumažėjimas)																			
18. Likutis praėjusio ataskaitinio (metinio) laikotarpio pabaigoje																			
19. Ilgalaikio materialiojo turto vertės padidėjimas (sumažėjimas)																			
20. Veiksmingos apsidraudimo priemonės vertės padidėjimas (sumažėjimas)																			
21. Savų akcijų įsigijimas (pardavimas)																			
22. Pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažintas pelnas (nuostoliai)																			
23. Ataskaitinio laikotarpio grynas pelnas (nuostoliai)																			
24. Dividendai																			

25. Kitos išmokos												
26. Sudaryti rezervai												
27. Panaudoti rezervai												
28. Įstatinio kapitalo didinimas (mažinimas)												
29. Įnašai nuostoliams padengti												
30. Valiutų kursų pokyčio įtaka												
31. Mažumos dalies padidėjimas (sumažėjimas)												
32. Likutis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje												

 (įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

 (parašas)

 (vardas ir pavardė)

 (vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba galinčio tvarkyti apskaitą kito asmens pareigų pavadinimas)

 (parašas)

 (vardas ir pavardė)

16-ojo verslo apskaitos standarto
„Konsoliduotosios finansinės
ataskaitos ir investicijos į
patronuojamąsias įmones“
4 priedas

(Konsoliduotosios pinigų srautų ataskaitos, sudaromos tiesioginiu būdu, forma)

(patronuojančiosios įmonės teisinė forma, pavadinimas, kodas)

(buveinė (adresas), registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys)

(teisinis statusas, jei patronuojančioji įmonė likviduojama, reorganizuojama ar yra bankrutavusi)

(Tvirtinimo žyma)

20... M. D. KONSOLIDUOTOJI PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

Nr. _____

(ataskaitos sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)

(ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
1.	Pagrindinės veiklos pinigų srautai			
1.1.	Ataskaitinio laikotarpio pinigų įplaukos (su PVM)			
1.1.1.	Pinigų įplaukos iš klientų			
1.1.2.	Kitos įplaukos			
1.2.	Ataskaitinio laikotarpio pinigų išmokos			
1.2.1.	Pinigai, sumokėti žaliavų, prekių ir paslaugų tiekėjams (su PVM)			
1.2.2.	Pinigų išmokos, susijusios su darbo santykiais			

1.2.3.	Sumokėti į biudžetą mokesčiai			
1.2.4.	Kitos išmokos			
	Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai			
2.	Investicinės veiklos pinigų srautai			
2.1.	Ilgalaikio turto, išskyrus investicijas, įsigijimas			
2.2.	Ilgalaikio turto, išskyrus investicijas, perdidimas			
2.3.	Ilgalaikių investicijų, išskyrus investicijas į patrunuojamąsias įmones, įsigijimas			
2.4.	Ilgalaikių investicijų, išskyrus investicijas į patrunuojamąsias įmones, perdidimas			
2.5.	Investicijų į patrunuojamąsias įmones įsigijimas			
2.6.	Investicijų į patrunuojamąsias įmones perdidimas			
2.7.	Paskolų suteikimas			
2.8.	Paskolų susigrąžinimas			
2.9.	Gauti dividendai, palūkanos			
2.10.	Kitas investicinės veiklos pinigų srautų padidėjimas			
2.11.	Kitas investicinės veiklos pinigų srautų sumažėjimas			
	Grynieji investicinės veiklos pinigų srautai			
3.	Finansinės veiklos pinigų srautai			
3.1.	P pinigų srautai, susiję su įmonės savininkais			
3.1.1.	Akcijų išleidimas			
3.1.2.	Savininkų įnašai nuostoliams padengti			
3.1.3.	Savų akcijų supirkimas			
3.1.4.	Dividendų išmokėjimas			

3.2.	Pinigų srautai, susiję su kitais finansavimo šaltiniais			
3.2.1.	Finansinių skolų padidėjimas			
3.2.1.1.	Paskolų gavimas			
3.2.1.2.	Obligacijų išleidimas			
3.2.2.	Finansinių skolų sumažėjimas			
3.2.2.1.	Paskolų grąžinimas			
3.2.2.2.	Obligacijų supirkimas			
3.2.2.3.	Sumokėtos palūkanos			
3.2.2.4.	Lizingo (finansinės nuomos) mokėjimai			
3.2.3.	Kitų įmonės įsipareigojimų padidėjimas			
3.2.4.	Kitų įmonės įsipareigojimų sumažėjimas			
3.2.5.	Kitas finansinės veiklos pinigų srautų padidėjimas			
3.2.6.	Kitas finansinės veiklos pinigų srautų sumažėjimas			
	Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai			
4.	Valiutų kursų pokyčio įtaka grynujų pinigų ir pinigų ekvivalentų likučiui			
5.	Grynasis pinigų srautų padidėjimas (sumažėjimas)			
6.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pradžioje			
7.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pabaigoje			

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

(vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba galinčio tvarkyti apskaitą kito asmens pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

16-ojo verslo apskaitos standarto
„Konsoliduotosios finansinės
ataskaitos ir investicijos į
patronuojamąsias įmones“
5 priedas

(Konsoliduotosios pinigų srautų ataskaitos, sudaromos netiesioginiu būdu, forma)

(patronuojančiosios įmonės teisinė forma, pavadinimas, kodas)

(buveinė (adresas), registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys)

(teisinis statusas, jei patronuojančioji įmonė likviduojama, reorganizuojama ar yra bankrutavusi)

(Tvirtinimo žyma)

20... M. D. KONSOLIDUOTOJI PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

_____ Nr. _____
(ataskaitos sudarymo data)

_____ (ataskaitinis laikotarpis)

_____ (ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
1.	Pagrindinės veiklos pinigų srautai			
1.1.	Grynasis pelnas (nuostoliai)			
1.2.	Mažumos dalis			
1.3.	Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos			
1.4.	Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto perleidimo rezultatų eliminavimas			
1.5.	Finansinės ir investicinės veiklos rezultatų eliminavimas			
1.6.	Kitų nepiniginių sandorių rezultatų eliminavimas			
1.7.	Iš įmonių grupės įmonių ir asocijuotųjų įmonių gautinų sumų			

	sumažėjimas (padidėjimas)			
1.8.	Kitų po vienu metų gautinų sumų sumažėjimas (padidėjimas)			
1.9.	Atidėtojo pelno mokesčio turto sumažėjimas (padidėjimas)			
1.10.	Atsargų, išskyrus sumokėtus avansus, sumažėjimas (padidėjimas)			
1.11.	Sumokėtų avansų sumažėjimas (padidėjimas)			
1.12.	Pirkėjų skolų sumažėjimas (padidėjimas)			
1.13.	Įmonių grupės įmonių ir asocijuotųjų įmonių skolų sumažėjimas (padidėjimas)			
1.14.	Kitų gautinų sumų sumažėjimas (padidėjimas)			
1.15.	Trumpalaikių investicijų sumažėjimas (padidėjimas)			
1.16.	Ateinančių laikotarpių sąnaudų ir sukauptų pajamų sumažėjimas (padidėjimas)			
1.17.	Atidėtųjų padidėjimas (sumažėjimas)			
1.18.	Ilgalaikių skolų tiekėjams ir gautų avansų padidėjimas (sumažėjimas)			
1.19.	Pagal vekselius ir čekius po vienu metų mokėtinų sumų padidėjimas (sumažėjimas)			
1.20.	Ilgalaikių skolų įmonių grupės įmonėms ir asocijuotosioms įmonėms padidėjimas (sumažėjimas)			
1.21.	Trumpalaikių skolų tiekėjams ir gautų avansų padidėjimas (sumažėjimas)			
1.22.	Pagal vekselius ir čekius per vienus metus mokėtinų sumų padidėjimas (sumažėjimas)			
1.23.	Trumpalaikių skolų įmonių grupės įmonėms ir asocijuotosioms įmonėms padidėjimas (sumažėjimas)			
1.24.	Pelno mokesčio įsipareigojimų padidėjimas (sumažėjimas)			
1.25.	Su darbo santykiais susijusių įsipareigojimų padidėjimas (sumažėjimas)			
1.26.	Kitų mokėtinų sumų ir įsipareigojimų padidėjimas (sumažėjimas)			
1.27.	Sukauptų sąnaudų ir ateinančių laikotarpių pajamų padidėjimas (sumažėjimas)			

	Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai			
2.	Investicinės veiklos pinigų srautai			
2.1.	Ilgalaikio turto, išskyrus investicijas, įsigijimas			
2.2.	Ilgalaikio turto, išskyrus investicijas, perleidimas			
2.3.	Ilgalaikių investicijų, išskyrus investicijas į patrunuojamąsias įmones, įsigijimas			
2.4.	Ilgalaikių investicijų, išskyrus investicijas į patrunuojamąsias įmones, perleidimas			
2.5.	Investicijų į patrunuojamąsias įmones įsigijimas			
2.6.	Investicijų į patrunuojamąsias įmones perleidimas			
2.7.	Paskolų suteikimas			
2.8.	Paskolų susigrąžinimas			
2.9.	Gauti dividendai, palūkanos			
2.10.	Kitas investicinės veiklos pinigų srautų padidėjimas			
2.11.	Kitas investicinės veiklos pinigų srautų sumažėjimas			
	Grynieji investicinės veiklos pinigų srautai			
3.	Finansinės veiklos pinigų srautai			
3.1.	P pinigų srautai, susiję su įmonės savininkais			
3.1.1.	Akcijų išleidimas			
3.1.2.	Savininkų įnašai nuostoliams padengti			
3.1.3.	Savų akcijų supirkimas			
3.1.4.	Dividendų išmokėjimas			
3.2.	P pinigų srautai, susiję su kitais finansavimo šaltiniais			
3.2.1.	Finansinių skolų padidėjimas			
3.2.1.1.	Paskolų gavimas			
3.2.1.2.	Obligacijų išleidimas			
3.2.2.	Finansinių skolų sumažėjimas			
3.2.2.1.	Paskolų grąžinimas			
3.2.2.2.	Obligacijų supirkimas			
3.2.2.3.	Sumokėtos palūkanos			
3.2.2.4.	Lizingo (finansinės nuomos)			

	mokėjimai			
3.2.3.	Kitų įmonės išsipareigojimų padidėjimas			
3.2.4.	Kitų įmonės išsipareigojimų sumažėjimas			
3.2.5.	Kitas finansinės veiklos pinigų srautų padidėjimas			
3.2.6.	Kitas finansinės veiklos pinigų srautų sumažėjimas			
	Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai			
4.	Valiutų kursų pokyčio įtaka grynujų pinigų ir pinigų ekvivalentų likučiui			
5.	Grynasis pinigų srautų padidėjimas (sumažėjimas)			
6.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pradžioje			
7.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pabaigoje			

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

(vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba galinčio tvarkyti apskaitą kito asmens pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

PATVIRTINTA

Audito ir apskaitos tarnybos
direktoriaus 2013 m. gruodžio 10 d.
įsakymu Nr. VAS-25

17-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „BIOLOGINIS TURTAS“**I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nustatyti žemės ūkio veikloje naudojamo biologinio turto apskaitos, pateikimo finansinėse ataskaitose ir gautų žemės ūkio produktų pirminio pripažinimo tvarką.

2. Šis standartas taikomas registruojant apskaitoje, įkainojant ir pateikiant finansinėse ataskaitose žemės ūkio veikloje naudojamą biologinį turtą ir pirmą kartą pripažįstant iš jo gautus žemės ūkio produktus. Maisto produktų gamyba iš ne savo ūkyje užaugintų ir apdorotų žemės ūkio produktų ir šių produktų realizavimas nelaikoma žemės ūkio veikla.

2¹. Labai maža įmonė, rengianti 1-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinė atskaitomybė“ 8 punkte nustatytą finansinių ataskaitų rinkinį, taiko šio standarto nuostatas ir naudojasi 10¹ punkte nustatyta išimtimi.

3. Šis standartas netaikomas:

3.1. Ne žemės ūkio veiklai naudojamo biologinio turto ir iš jo gautų produktų apskaitai. Jei ne žemės ūkio veikloje naudojamas biologinis turtas pagal visus 12-ajame verslo apskaitos standarte „Ilgalaikis materialusis turtas“ nurodytus požymius gali būti priskiriamas ilgalaikiam turtui, toks turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina pagal minėto standarto nuostatas ir balanse parodomas ilgalaikio turto straipsniuose. Jei ne žemės ūkio veikloje naudojamas biologinis turtas negali būti priskiriamas ilgalaikiam turtui, toks turtas apskaitoje registruojamas pagal 9-ojo verslo apskaitos standarto „Atsargos“ nuostatas arba tokiam turtui įsigyti patirtos išlaidos pripažįstamos ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudomis.

3.2. Žemės ūkio produktų apskaitai po pirminio jų pripažinimo ir perdirbtų žemės ūkio produktų, kurie gauti iš biologinio turto, apskaitai. Šių produktų apskaitai taikomas 9-asis verslo apskaitos standartas „Atsargos“.

3.3. Žemės ūkio veiklai naudojamos žemės apskaitai.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

4. Šiame standarte vartojamos sąvokos:

4.1. **Aktyvioji rinka** – rinka, atitinkanti visus šiuos kriterijus: a) prekiaujama vienarūšiu turtu; b) bet kuriuo metu yra pirkėjų (pardavėjų), ketinančių pirkti ar parduoti turtą; c) informacija apie parduodamo turto rinkos kainas yra prieinama visuomenei.

4.2. **Biologinis turtas** – gyvūnai ir augalai, kuriuos įmonė valdo, naudoja ir kuriais disponuoja.

4.3. **Įsigijimo (pasigaminimo) savikaina** – sumokėta ar mokėtina pinigų ar pinigų

ekvivalentų suma ar kito mainais atiduoto ar sunaudoto turto vertė įsigyjant ar pasigaminant turtą.

4.4. **Pirminis perdirbimas** – veikla: apdorojimas, apdirbimas, pirminis tvarkymas, kurios metu iš žemės ūkio produkto nekeičiant jo cheminės sudėties taip pat gaunamas žemės ūkio produktas.

4.5. **Tikroji vertė** – suma, už kurią vertės nustatymo dieną sandorio šalys viena kitai įprastomis rinkos sąlygomis gali parduoti turtą ar paslaugas arba perleisti įsipareigojimą.

4.6. **Žemės ūkio produktai** – augalininkystės, gyvulininkystės, paukštininkystės, žvėrininkystės, bitininkystės, žuvininkystės produktai, užaugintos miško uogos, vaistažolės, grybai ir iš jų gauti pirminio perdirbimo produktai, skirti vartoti arba tolesnei maisto produktų ar ne maisto produktų gamybai.

4.7. **Žemės ūkio produktų perdirbimas** – veikla, kurios metu pakeičiama žemės ūkio produktų pirminė fizinė ir (ar) cheminė sudėtis.

4.8. **Žemės ūkio veikla** – veikla, apimanti žemės ūkio produktų gamybą, savos gamybos žemės ūkio produktų perdirbimą ir iš jų pagamintų maisto ar ne maisto produktų realizavimą, taip pat paslaugų žemės ūkiui teikimą ir (arba) geros agrarinės ir aplinkosauginės žemės būklės palaikymą.

III. BIOLOGINIO TURTO ESMĖ

5. Biologiniam turtui priskiriami gyvūnai ir augalai, kurie yra skirti parduoti arba kitaip naudoti įmonės veikloje, pvz., laikomi, kad iš jų būtų gautas naujas biologinis turtas arba žemės ūkio produktai. Žemės ūkio produktai gaunami atskyrus juos nuo biologinio turto (pvz., nuskynus obuolius) arba nutraukus biologinio turto gyvybinius ar vegetacinius procesus (pvz., nukūlus javus, paskerdus gyvulius). Biologinio turto, žemės ūkio produktų ir perdirbtų produktų pavyzdžių pateikta šio standarto 8 punkte.

6. Biologinis turtas kinta kokybiškai ir kiekybiškai. Šie pokyčiai yra išmatuojami, įvertinami ir kontroliuojami.

7. Biologiniai pokyčiai pasireiškia:

- 7.1. augant, kai pagerėja augalų ar gyvūnų kokybinės savybės ar padidėja kiekis;
- 7.2. blogėjant augalų ar gyvūnų kokybinėms savybėms ar mažėjant kiekiui;
- 7.3. atsirandant augalų ar atvedus gyvulių jauniklių;
- 7.4. gaunant žemės ūkio produktus.

8. Biologinio turto, žemės ūkio produktų ir jų perdirbimo rezultatų pavyzdžiai:

Biologinis turtas	Žemės ūkio produktai	Perdirbimo rezultatas
Javai (pasėliai)	Grūdai, šiaudai	Miltai
Cukriniai runkeliai (pasėliai)	Cukriniai runkeliai	Cukrus
Linai (pasėliai)	Stiebeliai, šiaudeliai	Pluoštas, siūlai, audiniai
Rapsai (pasėliai)	Rapsų grūdai	Aliejus

Daugiametės žolės, pievos	Žolė, šienas	Silosas, žolės miltai
Vaismedžiai, vaiskrūmiai	Nuskinti vaisiai, uogos	Vynas, kompotas, uogienė
Melžiamos karvės	Žalias pienas	Pasterizuotas pienas, grietinė, varškė, sviestas, sūris
Kiaulės, galvijai	Skerdiena	Dešros
Avys	Vilna	Verpalai, kilimai
Bitės	Medus, vaškas	Žvakės, midus
Grybai	Surinkti grybai	Konservuoti ir džiovinti grybai
Žuvys	Mailius, žuvys	Rūkytos žuvys, žuvų konservai
Kailiniai žvėreliai	Kailiai	Kailiniai

IV. BIOLOGINIO TURTO IR ŽEMĖS ŪKIO PRODUKTŲ PRIPAŽINIMAS IR VERTINIMAS

9. Biologinis turtas ir žemės ūkio produktai pripažįstami ir apskaitoje registruojami, jei atitinka šiuos pripažinimo kriterijus:

- 9.1. Įmonė šį turtą valdo, naudoja ir (arba) juo disponuoja dėl praeities įvykių.
- 9.2. Pagrįstai tikėtina, kad ateityje įmonė iš to turto gaus ekonominės naudos.
- 9.3. Turto ir žemės ūkio produkto vertę įmonė gali patikimai nustatyti.

10. Pirmą kartą pripažįstant ir paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną vertinant biologinį turtą (atvedus gyvulį, sudyguus pasėliams, įveisus sodą ir pan.), o iš jo gautus žemės ūkio produktus pirminio pripažinimo metu, naudojamas vienas iš šių būdų:

10.1. tikrosios vertės, atėmus pardavimo išlaidas, kurias sudaro tarpininkams, vertintojams, prekybos agentams mokamos sumos, įvairios rinkliavos ir panašios kitos išlaidos, kurių reikia parduodant tam tikroje vietoje, išskyrus transporto ir kitas pristatant į pardavimo vietą susidarantį išlaidas;

10.2. įsigijimo (pasigaminimo) savikainos.

10¹. Labai maža įmonė, rengianti 1-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinė atskaitomybė“ 8 punkte nustatytą finansinių ataskaitų rinkinį, pirmą kartą pripažindama ir paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną vertindama biologinį turtą, o iš jo gautus žemės ūkio produktus pirminio pripažinimo metu, naudoja įsigijimo (pasigaminimo) savikainos būdą.

11. Atsižvelgdama į geriausią žemės ūkio įmonių taikomą apskaitos patirtį, įmonė turi apskaitos politikoje aprašyti, kada apskaitoje registruojamas biologinio turto prieaugis ir prieauglis.

V. BIOLOGINIO TURTO IR ŽEMĖS ŪKIO PRODUKTŲ TIKROJI VERTĖ

12. Jeigu įmonės apskaitos politikoje numatyta taikyti šio standarto 10.1 papunktyje nurodytą būdą, tai biologinis turtas pirminio pripažinimo metu ir paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną, o visi iš biologinio turto gauti žemės ūkio produktai tik pirminio pripažinimo metu, įvertinami tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, išskyrus atvejus, kai tikrosios vertės patikimai nustatyti negalima.

13. Biologinio turto arba žemės ūkio produktų tikrąją vertę lengviau nustatyti grupuojant turtą pagal reikšmingus požymius, pvz., gyvulius – pagal amžių ar svorį, produktus – pagal kokybę. Grupuojant biologinį turtą ir žemės ūkio produktus, reikia atsižvelgti į požymius, pagal kuriuos nustatomos kainos rinkoje. Taip sugrupavus, gali būti nustatoma vienu ar kelių turto grupių tikroji vertė.

14. Dažnai žemės ūkio įmonės iš anksto pasirašo sutartis parduoti biologinį turtą ar žemės ūkio produktus. Šiose sutartyse nustatytos kainos ne visada tinka turto ar produktų tikrajai vertei nustatyti, nes praėjus kažkuriam laikui sutartyse nustatytos kainos jau neatitiks realių aktyviosios rinkos kainų, pagal kurias pirkti ketinantis pirkėjas ir parduoti ketinantis pardavėjas sudarytų sutartį. Kai kuriais atvejais iš anksto pasirašytos sutartys gali būti nuostolingos, todėl sudarant atidėjinius galiojančioms sutartims vykdyti turi būti taikomos 19-ojo verslo apskaitos standarto „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ir turtas bei pobalansiniai įvykiai“ nuostatos.

15. Patikimas pagrindas nustatyti biologinio turto ar žemės ūkio produktų tikrąją vertę yra aktyviosios rinkos kaina. Jeigu įmonė gali produktus parduoti keliose skirtingose aktyviosiose rinkose, naudotina tos rinkos, kurioje tikimasi parduoti, kaina.

16. Jeigu aktyviosios rinkos nėra, biologinio turto ir žemės ūkio produktų tikrąją vertę įmonė nustato pagal paskutinių sandorių kainą, jei nuo sandorio sudarymo iki paskutinės finansinių ataskaitų dienos reikšmingai nepasikeitė ekonominės aplinkybės, arba, atsižvelgdama į sandorių ir rinkos kainų skirtumus, pagal panašaus turto rinkos kainas.

17. Jei pagal paskutinio sandorio kainą nustatyta tikroji turto vertė labai skiriasi nuo vertės, nustatytos pagal panašaus turto rinkos kainą, įmonė turi išsiaiškinti tokio skirtumo priežastis ir pasirinkusi patikimesnį būdą nustatyti tikrąją vertę.

18. Kai neįmanoma patikimai nustatyti biologinio turto ar žemės ūkio produktų tikrosios vertės, šį turtą galima įvertinti įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, ypač kai:

18.1. nuo išlaidų susidarymo iki biologinio turto ar žemės ūkio produktų tikrosios vertės nustatymo datos neįvyko didelių biologinių pokyčių;

18.2. biologinio pokyčio poveikis kainai yra nereikšmingas;

18.3. produktai naudojami tik ūkio reikmėms.

19. Biologinis turtas dažnai yra fiziškai susijęs su žemės ūkio paskirties žeme (pvz., vaismedžiai sode). Fiziškai su žeme susietas biologinis turtas tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, vertinamas atskirai nuo žemės.

20. Su žeme susieto biologinio turto atskiros aktyviosios rinkos gali nebūti, tačiau gali būti aktyvi susijusio turto, tai yra biologinio turto ir žemės kartu, rinka. Biologinio turto tikrajai vertei nustatyti įmonė gali naudoti susijusio turto duomenis.

21. Jei biologinio turto ir žemės ūkio produktų tikroji vertė negali būti patikimai nustatyta, juos įkainojant gali būti naudojamos Lietuvos Respublikos žemės ūkio

ministerijos patvirtintos normatyvinės kainos.

22. Įmonės sukurto ir įsigyto biologinio turto ir gautų žemės ūkio produktų vertės padidėjimas ar sumažėjimas pirmą kartą juos įvertinus tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, registruojamas kaip pajamos arba sąnaudos ir rezultatas įtraukiamas į pelno (nuostolių) ataskaitą.

23. Dėl biologinio turto fizinių savybių ir kainos pokyčių ataskaitinio laikotarpio pabaigoje nustatomas biologinio turto tikrosios vertės pokytis. Todėl visas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje turimas biologinis turtas turi būti perkainojamas. Perkainojimo dieną jis įvertinamas tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas. Biologinio turto tikrosios vertės, atėmus pardavimo išlaidas, pokytis apskaitoje pripažįstamas pajamomis arba sąnaudomis ir rezultatas įtraukiamas į pelno (nuostolių) ataskaitą.

VI. BIOLOGINIO TURTO IR ŽEMĖS ŪKIO PRODUKTŲ APSKAITA ĮSIGIJIMO SAVIKAINOS BŪDU

24. Jeigu įmonės apskaitos politikoje numatyta taikyti šio standarto 10.2 papunktyje nurodytą būdą, biologinį turtą, išskyrus daugiamečius sodinius, ir žemės ūkio produktus pripažįstant apskaitoje pirmą kartą ir parodant finansinėse ataskaitose, taikomas 9-asis verslo apskaitos standartas „Atsargos“, daugiamečius sodinius – 12-asis verslo apskaitos standartas „Ilgalaikis materialusis turtas“.

25. Vertinant biologinį turtą įsigijimo savikainos būdu, ataskaitinio laikotarpio pabaigoje apskaičiuojama atskirų auginamo biologinio turto rūšių prieaugio savikaina, kuria padidinama biologinio turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina. Biologinio turto prieaugio savikainą sudaro įmonės visos tiesioginės ir netiesioginės gamybos išlaidos tam tikros rūšies biologiniam turtui auginti. Pagal pasirinktą apskaitos politiką produktyvių gyvulių išlaikymo išlaidos gali būti priskiriamos iš jų gautų žemės ūkio produktų savikainai.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

26. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2014 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas. Jis gali būti taikomas ir sudarant ankstesnių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Audito ir
apskaitos tarnybos direktoriaus
2009 m. lapkričio 11 d. įsakymu
Nr. VAS-9

**18-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „FINANSINIS TURTAS IR
FINANSINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI“****I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nustatyti finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų pripažinimo, įvertinimo, apskaitos ir pateikimo finansinėse ataskaitose tvarką.

2. Šis standartas taikomas visoms finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų rūšims, išskyrus:

2.1. investicijas į dukterines ir asocijuotąsias įmones, kurioms taikomi 14-asis verslo apskaitos standartas „Verslo jungimai“, 15-asis verslo apskaitos standartas „Investicijos į asocijuotąsias įmones“, 16-asis verslo apskaitos standartas „Konsoliduotosios finansinės ataskaitos ir investicijos į dukterines įmones“ ir kurios įsigytos nenumatant jų parduoti per 12 mėnesių nuo įsigijimo datos;

2.2. pagal finansinės nuomos sutartis gautinas sumas ir įsipareigojimus, kuriems taikomas 20-asis verslo apskaitos standartas „Nuoma, lizingas (finansinė nuoma) ir panauda“;

2.3. atidėjinius ir neapibrėžtuosius įsipareigojimus, kuriems taikomas 19-asis verslo apskaitos standartas „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ir turtas bei pobalansiniai įvykiai“;

2.4. finansinį turtą ir finansinius įsipareigojimus, atsirandančius iš išvestinių finansinių priemonių, tokių kaip pasirinkimo, ateities, išankstiniai sandoriai ir pan., kuriems taikomas 26-asis verslo apskaitos standartas „Išvestinės finansinės priemonės“;

2.5. draudimo ir perdraudimo sutartis, pagal kurias, įvykus sutartyje apibrėžtam draudžiamajam įvykiui, draudikas ar perdraudikas prisiima reikšmingą draudėjo ar perdraudėjo draudimo riziką sutikdamas išmokėti draudimo išmoką;

2.6. atlygį darbuotojui, kuriam taikomas 31-asis verslo apskaitos standartas „Atlygis darbuotojui“.

2¹. Labai maža įmonė, rengianti 1-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinė atskaitomybė“ 8 punkte nustatytą finansinių ataskaitų rinkinį, taiko šio standarto nuostatas ir naudojami XIII skyriuje nustatytais išimtimis.

3. Jei tam tikros rūšies finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų apskaitai taikomas kitas verslo apskaitos standartas, apskaitoje jie registruojami ir finansinėse ataskaitose parodomi to standarto nustatyta tvarka.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Aktyvioji rinka – rinka, atitinkanti visus šiuos kriterijus: a) prekiaujama vienarūšiu turtu; b) bet kuriuo metu yra pirkėjų (pardavėjų), ketinančių pirkti ar parduoti turtą; c) informacija apie parduodamo turto rinkos kainas yra prieinama visuomenei.

Amortizuota finansinio turto savikaina – finansinio turto įsigijimo savikaina atėmus atgautą už šį turtą sumokėtos pagrindinės sumos dalį, pripažinus įsigijimo savikainos ir išpirkimo sumos skirtumo sukauptą amortizacijos sumą ir atėmus to turto nuvertėjimo nuostolius.

Amortizuota finansinio įsipareigojimo savikaina – finansinio įsipareigojimo įsigijimo savikaina, atėmus vykdant šį įsipareigojimą sumokėtą pagrindinės sumos dalį ir pripažinus įsigijimo savikainos ir išpirkimo sumos skirtumo sukauptą amortizacijos sumą.

Apskaičiuotų palūkanų metodas – amortizuotos finansinio turto ar finansinio įsipareigojimo savikainos nustatymo pagal apskaičiuotų palūkanų normą ir palūkanų pajamų ir sąnaudų paskirstymo per nustatytą laikotarpį metodas.

Apskaičiuotų palūkanų norma – palūkanų norma, kurią taikant pinigų srantai diskontuojami visą finansinio turto ar įsipareigojimo turėjimo laiką arba iki kito perkainojimo dienos.

Atpirkimo sandoris – sandoris, pagal kurį viena šalis už pinigus arba kitokį priimtina atlygį perleidžia kitai šaliai finansinį turtą, įsipareigodama per nustatytą laiką jį atpirkti nustatytais sąlygomis.

Finansinio turto nuvertėjimo nuostoliai – suma, kuria finansinio turto balansinė vertė yra didesnė už sumą, tikėtiną atgauti perleidžiant ar naudojant finansinį turtą.

Finansinis įsipareigojimas – sutartinis įsipareigojimas: 1) perduoti pinigus ar kitą finansinį turtą kitai šaliai; 2) pasikeisti finansinėmis priemonėmis su kita šalimi galimai sau nepalankiomis sąlygomis.

Finansinis turtas – turtas, kuris yra: 1) pinigai ir pinigų ekvivalentai; 2) sutartinė teisė pasikeisti finansinėmis priemonėmis su kita šalimi galimai sau palankiomis sąlygomis; 3) įsigyti kito subjekto vertybiniai popieriai; 4) sutartinė teisė gauti pinigus ar kitą 1–3 punktuose išvardytą finansinį turtą iš kito subjekto.

Tikroji vertė – suma, už kurią vertės nustatymo dieną sandorio šalys viena kitai įprastomis rinkos sąlygomis gali parduoti turtą ar paslaugas arba perleisti įsipareigojimą.

III. FINANSINIS TURTAS

4. Finansiniam turtui priskiriama:

4.1. Pinigai, esantys įmonės kasoje ir atsiskaitomosiose sąskaitose.

4.2. Pinigų ekvivalentai. Pinigų ekvivalentams gali būti priskiriama trumpalaikės (iki trijų mėnesių nuo įsigijimo datos) likvidžios investicijos į vertybinius popierius (išskyrus nuosavybės vertybinius popierius), kelionės čekiai ir kitas finansinis turtas, kuris gali būti greitai iškeičiamas į žinomas pinigų sumas, kurių vertės pasikeitimo rizika yra nereikšminga.

4.3. Sutartinė įmonės teisė gauti pinigų ar kitą finansinį turtą, apsieisti finansiniu turtu ar finansiniais įsipareigojimais, kuri finansinėse ataskaitose parodoma kaip už parduotą produkciją, suteiktas paslaugas ar paskolas gautinos sumos, iš anksto sumokėtos sumos už finansinį turtą ir kitos pagal sutartis užregistruotos finansinės skolos įmonei.

4.4. Kitų ūkio subjektų išleisti vertybiniai popieriai: akcijos, obligacijos ir kiti vertybiniai popieriai, kurie įsigijami siekiant gauti ekonominės naudos.

5. Balanse finansinis turtas skirstomas į ilgalaikį ir trumpalaikį.

6. Pinigai paprastai rodomi balanso trumpalaikio turto dalyje. Tačiau, jei pinigų naudojimas apribojamas ilgiau kaip vienus metus, pvz., pinigai laikomi indėlių sąskaitoje ir indėlio terminas baigsis po 12 mėnesių nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos, jie turi būti rodomi ilgalaikio finansinio turto dalyje.

7. Vertinant finansinį turtą, jis skirstomas į tris grupes:

7.1. parduoti laikomą;

7.2. iki išpirkimo termino laikomą;

7.3. suteiktas paskolas ir gautinas sumas.

8. Parduoti laikomas finansinis turtas yra toks finansinis turtas, kuris buvo įsigytas parduoti arba siekiant gauti pelno iš jo kainos svyravimų, ir kitas finansinis turtas, kuris nepriskiriamas prie iki išpirkimo termino laikomo finansinio turto ar paskolų ir gautinų sumų. Parduoti laikomo finansinio turto pavyzdžiai gali būti supirktos paskolos ar kitos gautinos sumos, kitų įmonių akcijos, kitų ūkio subjektų išleistos obligacijos ar kiti vertybiniai popieriai, kuriuos įmonė įsigyja prekybos tikslais ir nepriskiria 7.2 ir 7.3 punktuose nurodytoms grupėms.

9. Iki išpirkimo termino laikomas finansinis turtas yra toks finansinis turtas, kurį ketinama ir galima laikyti iki nustatyto išpirkimo termino, gaunant fiksuotas arba galimas nustatyti sumas, išskyrus parduoti laikomą finansinį turtą, paskolas ir gautinas sumas. Finansinis turtas priskiriamas iki išpirkimo termino laikomam finansiniam turtui tik tada, kai įsigijusi įmonė ketina ir sugeba jį išlaikyti iki išpirkimo termino ir nesinaudos galimybe jį parduoti.

10. Finansinis turtas nepriskiriamas iki išpirkimo termino laikomam finansiniam turtui, jei:

10.1. įmonė ketina jį laikyti neribotą laiką;

10.2. įmonė yra pasirengusi jį parduoti;

10.3. emitentas turi teisę jį išpirkti anksčiau nustatyto išpirkimo termino už sumą, kuri yra reikšmingai mažesnė už amortizuotą jo savikainą.

11. Iki išpirkimo termino laikomo finansinio turto pavyzdžiai gali būti obligacijos su fiksuota palūkanų norma ir nustatyta išpirkimo data, jei obligacijų turėtojas ketina ir gali jas laikyti iki išpirkimo termino. Nuosavybės vertybiniai popieriai nepriskiriami iki išpirkimo termino laikomam finansiniam turtui, nes jų galiojimo laikas dažniausiai yra neribotas.

12. Suteiktos paskolos ir gautinos sumos tai neišvestinis, aktyviojoje rinkoje nekotiruojamas, finansinis turtas, už kurį atsiskaitoma fiksuotomis ar kitaip nustatytomis sumomis, išskyrus: a) tuoj pat ar artimiausiu metu ūkio subjekto ketinamą parduoti turtą, kuris turi būti priskiriamas laikomam parduoti ir vertinamas tikrąja verte; b) turtą, už kurį jo turėtojas gali neatgauti pradinės investicijų sumos (ne

dėl beviltiškų skolų); c) turtą, kuris yra investuotas į kolektyvinio investavimo subjektus. Suteiktų paskolų ir gautinų sumų pavyzdžiai gali būti pirkejų, paskolų gavėjų, darbuotojų ir kitos finansinės skolos įmonei.

13. Už nefinansinį turtą, pavyzdžiui, ilgalaikį materialųjį, nematerialųjį turtą, atsargas ar paslaugas, iš anksto sumokėtos sumos finansiniam turtui nepriskiriamos.

IV. FINANSINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI

14. Prie finansinių įsipareigojimų priskiriami sutartiniai įsipareigojimai sumokėti pinigais arba atsiskaityti kitu finansiniu turtu.

15. Finansinių įsipareigojimų pavyzdžiai gali būti už gautas prekes ar paslaugas mokėtinos sumos, paskolos ir palūkanos, už parduodamą finansinį turtą iš anksto gautos sumos.

16. Balanse finansiniai įsipareigojimai skirstomi į ilgalaikius ir trumpalaikius.

17. Vertinant finansinius įsipareigojimus, jie skirstomi į dvi grupes:

17.1. susijusius su rinkos kainomis;

17.2. nesusijusius su rinkos kainomis.

18. Finansiniai įsipareigojimai yra laikomi susijusiais su rinkos kainomis, jei įsipareigojimų vertė priklauso nuo tam tikrų vertybinių popierių tikrosios vertės arba rinkos indekso, lemiančio vertybinių popierių tikrąją vertę, pokyčio.

19. Finansinių įsipareigojimų, susijusių su rinkos kainomis, pavyzdžiai:

19.1. Iš kitos įmonės pasiskolinti ir aktyviojoje rinkoje trumpam laikui parduoti vertybiniai popieriai, kuriuos išpirkusi aktyviojoje rinkoje pasiskolinusi įmonė turės grąžinti skolintojui.

19.2. Sutartinis įsipareigojimas, kurio vertė kinta proporcingai viešai skelbiamam vertybinių popierių rinkos indeksui.

20. Įmonės įsipareigojimas išleisti savo nuosavybės vertybinius popierius ar jais atsiskaityti nėra finansinis įsipareigojimas, nes ji neįsipareigoja mokėti pinigų ar perduoti kito finansinio turto.

21. Konvertuojamosios obligacijos iki jų pakeitimo akcijomis arba išpirkimo apskaitoje registruojamos ir balanse rodomos finansinių įsipareigojimų dalyje.

22. Privilegiuotosios akcijos, nors jos ir turi finansinių įsipareigojimų požymių, priskiriamos įmonės nuosavam kapitalui.

23. Jei, sudarius trumpalaikio kreditavimo sutartį, įmonei leidžiama atlikti išlaidų operacijas, viršijančias jos atsiskaitomosios sąskaitos pinigų likutį, tai panaudota sąskaitos perviršio suma balanse rodoma įsipareigojimų dalyje.

V. PIRMINIS FINANSINIO TURTO PRIPAŽINIMAS IR ĮVERTINIMAS

24. Finansinis turtas apskaitoje turi būti registruojamas tik tada, kai įmonė gauna arba pagal vykdomą sutartį įgyja teisę gauti pinigais ar kitą finansinį turtą. Planuojami sandoriai, gautos garantijos ir laidavimai įmonės turtu nepripažįstami, kol jie neatitinka finansinio turto apibrėžimo.

25. Pirmą kartą pripažindama finansinį turtą, įmonė turi įvertinti jį įsigijimo

savikaina. Į finansinio turto įsigijimo savikainą įtraukiamos ir tiesioginės sandorių sudarymo išlaidos.

26. Įsigijimo savikaina nustatoma pagal už finansinį turtą sumokėtą ar mokėtiną pinigų sumą ar kito perduoto turto vertę. Jei finansinis turtas įsigyjamas ar atgaunamas išsimokėtinai per ilgesnį kaip 12 mėnesių laikotarpį nuo įsigijimo datos ir jei sutartyje palūkanos nenurodytos arba jų dydis reikšmingai skiriasi nuo rinkos palūkanų normos, įsigijimo savikaina apskaičiuojama visą mokėtiną ar gautiną sumą diskontuojant iki dabartinės pinigų vertės pritaikius rinkos palūkanų normą. Nediskontuotos ir diskontuotos sumų skirtumas pripažįstamas palūkanų pajamomis ar sąnaudomis per visą atsiskaitymo laikotarpį.

27. Jei finansinis turtas įsigyjamas mainais į kitą turtą ir mainais gaunamo turto vertė nenurodyta, tai įsigytas finansinis turtas įvertinamas ir apskaitoje registruojamas tikrąja verte. Jei įsigyjamo finansinio turto tikrosios vertės nustatyti negalima, jis užregistruojamas už jį perduoto turto tikrąja verte. Mainais perduoto turto tikroji vertė gali būti didesnė arba mažesnė už jo balansinę vertę. Tokiu atveju turto tikrosios vertės ir balansinės vertės skirtumas pripažįstamas pelnu (nuostoliais). Jei mainomo turto tikrosios vertės nustatyti negalima, finansinio turto įsigijimo savikaina laikoma už jį perduoto turto balansinę vertę. Su įsigyjamo finansinio turto mainais susijusios išlaidos įtraukiamos į šio turto įsigijimo savikainą.

VI. PIRMINIS FINANSINIŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ PRIPAŽINIMAS IR ĮVERTINIMAS

28. Finansiniai įsipareigojimai apskaitoje registruojami tik tada, kai įmonė prisiima įsipareigojimą sumokėti pinigus ar atsiskaityti kitu finansiniu turtu. Planuojami sandoriai, suteiktos garantijos ir laidavimai, kurių dar nereikia vykdyti, įmonės finansiniais įsipareigojimais nepripažįstami, kol jie neatitinka finansinio įsipareigojimo apibrėžimo.

29. Pirmą kartą pripažindama finansinį įsipareigojimą, įmonė turi jį įvertinti savikaina. Su sandorių sudarymu susijusios išlaidos turi būti pripažįstamos sąnaudomis ir parodomos ataskaitinio laikotarpio pelno (nuostolių) ataskaitoje.

30. Finansinio įsipareigojimo savikaina nustatoma pagal gauto turto ar paslaugų vertę. Jei įmonė prisiima įsipareigojimą sumokėti pinigus ar atsiskaityti kitu finansiniu turtu per ilgesnį kaip 12 mėnesių laikotarpį ir jei sutartyje palūkanos nenurodytos arba jų dydis reikšmingai skiriasi nuo rinkos palūkanų normos, savikaina apskaičiuojama visą mokėtiną sumą diskontuojant iki dabartinės pinigų vertės pritaikius rinkos palūkanų normą. Nediskontuotos ir diskontuotos mokėtinų sumų skirtumas pripažįstamas palūkanų sąnaudomis ar pajamomis per visą įsipareigojimo vykdymo laikotarpį.

31. Jei ūkio subjektas mainais į savo įsipareigojimą prisiima kito ūkio subjekto finansinį įsipareigojimą, tai mainais prisiimto įsipareigojimo savikaina yra lygi jo tikrajai vertei.

VII. PASKESNIS FINANSINIO TURTO ĮVERTINIMAS

32. Kiekvieną kartą sudarant finansines ataskaitas, finansinis turtas turi būti įvertinamas:

32.1. tikrąją vertę (parduoti laikomas);

32.2. amortizuota savikaina, kuri gaunama taikant apskaičiuotų palūkanų metodą (suteiktos paskolos, gautinos sumos ir iki išpirkimo termino laikomas finansinis turtas).

33. Parduoti laikomos investicijos į vertybinius popierius, kurių kaina aktyviojoje rinkoje neskelbiama ir kurių tikrosios vertės negalima nustatyti, finansinėse ataskaitose turi būti įvertinamos įsigijimo savikaina, atėmus vertės sumažėjimo sumą.

34. Apskaičiuotų palūkanų metodas trumpalaikiam finansiniam turtui gali būti netaikomas, jeigu jo taikymo poveikis yra nereikšmingas. Toks turtas finansinėse ataskaitose turi būti parodomas įsigijimo savikaina, atėmus vertės sumažėjimo sumą.

35. Pasikeitus įmonės planams ar galimybėms, finansinis turtas gali būti priskiriamas kitai šio standarto 7 punkte nurodytai finansinio turto grupei. Tada turtas turi būti įvertinamas iš naujo pagal tai grupei taikomus įvertinimo reikalavimus. Turto įsigijimo savikaina naujoje grupėje laikoma sprendimo priėmimo dieną senoje grupėje buvusi šio turto vertė.

VIII. PASKESNIS FINANSINIŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ ĮVERTINIMAS

36. Kiekvieną kartą sudarant finansines ataskaitas, finansiniai įsipareigojimai turi būti įvertinami:

36.1. tikrąją vertę (susiję su rinkos kainomis);

36.2. amortizuota savikaina (kiti finansiniai įsipareigojimai).

37. Nesusiję su rinkos kainomis trumpalaikiai finansiniai įsipareigojimai finansinėse ataskaitose rodomi savikaina, jei apskaičiuotų palūkanų metodo taikymo poveikis yra nereikšmingas.

37¹. Finansiniai įsipareigojimai, susiję su valstybės turto pardavimu, kai lėšos, gautos pardavus šį turtą, perduodamos į Privatizavimo fondo, Valstybinio socialinio draudimo fondo sąskaitą ar valstybės ar savivaldybių biudžetus arba naudojamos įstatymų nustatyta tvarka, yra parodomi parduodamo valstybės turto arba iš to turto pardavimo gautinų sumų balansine verte.

IX. FINANSINIO TURTO IR FINANSINIO ĮSIPAREIGOJIMO NURAŠYMAS

38. Įmonė turi nurašyti finansinį turtą (ar jo dalį) tik tada, kai ji netenka teisės tą turtą (ar jo dalį) kontroliuoti. Įmonė netenka teisės kontroliuoti turtą tada, kai ji gauna visą sutartyje numatytą naudą, baigiasi teisių galiojimo laikas arba šias teises ji perleidžia kitiems ūkio subjektams. Teisės kontroliuoti finansinį turtą perleidimo pavyzdys galėtų būti faktoringo sutartis be regreso teisės, pagal kurią įmonė perleidžia kitai įmonei teisę atsiimti iš pirkėjų gautinas sumas.

39. Gautinų sumų (skolų) perleidimo sandoris (pavyzdžiui, faktoringas be regreso teisės, t. y. kai skolų pirkėjas neturi teisės atsisakyti sandorio) laikomas skolų pardavimu ir jos iš karto nurašomos, jei:

39.1. perleisdama skolas įmonė perduoda visą su jų gavimu susijusią riziką ir nėra numatyta atgalinio skolų supirkimo;

39.2. perleidžiamos skolos gali būti patikimai įvertinamos;

39.3. nenumatyta, kad skolų pirkėjas gali atsisakyti šio sandorio.

40. Jei skolų perleidimo sandoris neatitinka 39 punkto reikalavimų, jis vadinamas skolos perleidimu įkeičiant (faktoringas su regreso teise, t. y. kai skolos pirkėjas turi teisę susigrąžinti pinigus iš skolos pardavėjo, jei skolos pardavėjo skolininkas neatsiskaito). Apskaitoje toks sandoris registruojamas kaip užstatu garantuota skola. Šiuo atveju skolos ir įsipareigojimai nurašomi, kai skolininkai, kurių skolos parduotos, atsiskaito su skolų pirkėju.

41. Jei už pinigus ar kitą atlygį finansinio turto nuosavybės teisė perleidžiama kitai įmonei, tačiau neperleidžiama visa su to turto naudojimu susijusi rizika ir nauda, nuosavybės teisė perleidžianti įmonė sandorį registruoja kaip užstatu garantuotą skolą. Pavyzdžiui, įmonė sudaro atpirkimo sandorį, pagal kurį perleidžia kitai įmonei turto nuosavybės teisę, tačiau šį turtą kontroliuoja, o praėjus tam tikram laikui perleistą nuosavybės teisę ji išpirks.

42. Nustatant, ar įmonė dar turi teisę kontroliuoti finansinį turtą, atsižvelgiama į turto faktišką kontrolę ir riziką, susijusią su to turto naudojimu. Jei turtą perleidžianti įmonė jį dar kontroliuoja, ji šio turto neturi nurašyti iš savo apskaitos. Pavyzdžiui, įmonės sudarė sandorį, pagal kurį perleidžia viena kitai turto nuosavybės teisę, tačiau neperduoda teisės į to turto teikiamą ekonominę naudą, ir įsipareigoja perleistą teisę išpirkti, o nuosavybės teisę įsigijusi įmonė pajamas gauna tik už paskolintus pinigus.

43. Jei užtikrinant įsipareigojimų vykdymą finansinis turtas buvo įkeistas ir prarasta nuosavybės teisė, jis yra nurašomas.

44. Perleidus ar dėl kitų priežasčių nurašius finansinį turtą ar jo dalį, pelno (nuostolių) ataskaitoje parodomas sandorio rezultatas (pelnas arba nuostolis), jei toks yra.

45. Suteiktą garantiją pripažinus finansiniu įsipareigojimu, jis iki garantijos galiojimo pabaigos vertinamas tikrąja verte, o jeigu įsipareigojimo tikrosios vertės negalima patikimai nustatyti, tai jo vertė yra garantiniame rašte nurodyta suma arba garantijai padengti sudaryto atidėjinio suma – ta, kuri iš jų didesnė.

46. Įmonė turi nurašyti finansinį įsipareigojimą ar jo dalį tik tada, kai įsipareigojimas įvykdomas, panaikinamas ar nustoja galioti.

47. Perleidus ar kitaip panaikinus finansinį įsipareigojimą (ar jo dalį), pelno (nuostolių) ataskaitoje parodomas sandorio rezultatas (pelnas arba nuostolis), jei toks yra.

48. Jei kreditorius buvo atleidęs skolininką, garantavusį už kitą skolininką, nuo įsipareigojimo mokėti, tačiau skolininkas vėl turi prisiimti įsipareigojimą, nes pirminę atsakomybę prisiėmusi šalis savo įsipareigojimų nevykdo, garantiją suteikęs skolininkas turi pripažinti naują finansinį įsipareigojimą, iš naujo įvertintą tikrąja garantijos verte.

49. Jei įmonė perleidžia dalį arba visą finansinį įsipareigojimą kitiems ir taip sukuria naują finansinį turtą ar prisiima naują finansinį įsipareigojimą, perleistasis finansinis įsipareigojimas arba jo dalis nurašoma.

X. FINANSINIO TURTO IR FINANSINIO ĮSIPAREIGOJIMO TIKROJI VERTĖ

50. Finansinio turto ar finansinio įsipareigojimo tikroji vertė gali būti nustatoma pagal 32-ąjį verslo apskaitos standartą „Tikrosios vertės nustatymas“.

51. Finansinis turtas ir finansinis įsipareigojimas turi būti vertinami tikraja verte, jei ją galima patikimai nustatyti.

XI. PELNAS IR NUOSTOLIAI DĖL FINANSINIO TURTO IR FINANSINIO ĮSIPAREIGOJIMO VERTĖS PASIKEITIMO

52. Pelnas ar nuostoliai dėl finansinio turto ar finansinio įsipareigojimo tikrosios vertės pasikeitimo turi būti įtraukiami į ataskaitinio laikotarpio pelno (nuostolių) ataskaitą.

53. Finansinio turto ar finansinio įsipareigojimo, įvertintų amortizuota savikaina, amortizacijos suma parodoma ataskaitinio laikotarpio pelno (nuostolių) ataskaitoje.

54. Apskaičiuotos palūkanos ir pelnas (nuostoliai), susiję su finansiniu turtu ar finansiniu įsipareigojimu, turi būti pripažįstami pajamomis (sąnaudomis) ir parodomi pelno (nuostolių) ataskaitoje.

XII. FINANSINIO TURTO NUVERTĖJIMAS

55. Finansinio turto vertė yra sumažėjusi, jei jo balansinė vertė yra didesnė už sumą, tikėtiną atgauti už tą turtą. Paskutinę kiekvieno ataskaitinio laikotarpio dieną įmonė turi nustatyti, ar nėra objektyvių prielaidų, kad finansinio turto (ar turto grupės) vertė gali sumažėti. Jei tokių prielaidų yra, įmonė turi apskaičiuoti už tą turtą (ar turto grupę) tikėtiną atgauti sumą ir, sumažinusi balansinę vertę, pripažinti nuostolį dėl vertės sumažėjimo.

56. Finansinio turto (ar turto grupės) nuvertėjimo prielaidos grindžiamos:

56.1. dideliais emitento finansiniais sunkumais;

56.2. sutarties sąlygų nesilaikymu, pavyzdžiui, su palūkanų ar paskolos mokėjimu susijusių įsipareigojimų nevykdymu;

56.3. dėl ekonominių ar teisinių priežasčių, susijusių su skolininko finansiniais sunkumais, skolininkui skolintojo suteiktomis nuolaidomis, kurių kitu atveju nebūtų teikęs;

56.4. reorganizavimo ar emitento bankroto didele tikimybe;

56.5. turto vertės sumažėjimo nuostoliu, pripažintu ankstesnį ataskaitinį laikotarpį;

56.6. dėl finansinių sunkumų pasyvia šio turto rinka;

56.7. prielaida, kad bus gaunamos ne visos gautinos sumos.

57. Jei tikėtina, kad įmonė neatgaus gautinų sumų (pagrindinės sumos ir palūkanų) ar iki išpirkimo termino laikomo finansinio turto, turi būti pripažįstamas nuostolis dėl vertės sumažėjimo. Nuostolio suma turi būti įtraukiama į ataskaitinio laikotarpio pelno (nuostolių) ataskaitą.

58. Kiekvieno reikšmingo finansinio turto vieneto vertės sumažėjimas nustatomas

ir registruojamas atskirai. Finansinio turto panašių vienetų grupės gali būti nustatomas ir pripažįstamas bendras vertės sumažėjimas.

59. Turto vertės sumažėjimas gali būti apskaičiuojamas remiantis turto tikrąja verte, nustatyta pagal rinkoje skelbiamą kainą.

60. Finansinio turto, kuris į apskaitą įtrauktas amortizuota savikaina, vertės sumažėjimas nustatomas taikant apskaičiuotų palūkanų normą. Jei paskolos, gautinos sumos ar iki išpirkimo termino laikomo finansinio turto įsigijimo sutartyje skirtingiems laikotarpiams nustatyta skirtinga fiksuota palūkanų norma, atgautinai vertei nustatyti apskaičiuotų palūkanų norma gali būti nustatoma taikant sutartyje nustatytą palūkanų vidutinę normą.

61. Jei per paskesnį laikotarpį turto nuvertėjimo ar abejotinos skolos suma sumažėja, nurašytoji finansinio turto vertė turi būti atkuriami. Atkurta finansinio turto vertė neturi būti didesnė už įsigijimo ar amortizuotą savikainą, kuri būtų buvusi, jei nebūtų buvęs pripažintas vertės sumažėjimas. Atkurtoji vertė turi būti įtraukiama į ataskaitinio laikotarpio pelno (nuostolių) ataskaitą.

62. Finansinio turto, kuris tikrąja verte neregistruojamas todėl, kad jo tikrosios vertės negalima patikimai nustatyti, balansinė vertė paskutinę kiekvieno ataskaitinio laikotarpio dieną turėtų būti patikrinama, ar nėra jos sumažėjimo požymių. Tai gali būti atliekama remiantis tikėtinų diskontuotų grynujų pinigų įplaukų analize. Jei pagal finansinio turto vertės sumažėjimo prielaidas nustatoma, kad turto vertė sumažėjo, nuostolio dėl vertės sumažėjimo dydį parodo to turto balansinės vertės ir už jį atgautinos sumos skirtumas.

XIII. LABAI MAŽOMS ĮMONĖMS TAIKOMOS IŠIMTYS

63. Labai mažai įmonei, rengiančiai 1-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinė atskaitomybė“ 8 punkte nustatytą finansinių ataskaitų rinkinį, taikomos šiame skyriuje nustatytos išimtys.

64. Paskutinę kiekvieno ataskaitinio laikotarpio dieną laikomas parduoti finansinis turtas vertinamas ir finansinėse ataskaitose parodomas įsigijimo savikaina, atėmus vertės sumažėjimo sumą.

65. Paskutinę kiekvieno ataskaitinio laikotarpio dieną finansiniai įsipareigojimai, susiję su rinkos kainomis, vertinami ir finansinėse ataskaitose parodomi įsigijimo savikaina.

66. Suteiktą garantiją pripažinus finansiniu įsipareigojimu, jis iki garantijos galiojimo pabaigos vertinamas garantiniame rašte nurodyta suma arba garantijai padengti sudaryto atidėjimo suma – ta, kuri iš jų didesnė.

67. Jei kreditorius buvo atleidęs skolininką, garantavusį už kitą skolininką, nuo įsipareigojimo mokėti, tačiau skolininkas vėl turi prisiimti įsipareigojimą, nes pirminę atsakomybę prisiėmusi šalis savo įsipareigojimų nevykdo, garantiją suteikęs skolininkas turi pripažinti naują finansinį įsipareigojimą garantiniame rašte nurodyta suma.

XIV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

68. Pagal šį standartą turi būti tvarkoma 2010 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių

finansinių metų apskaita ir sudaromos 2010 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinės ataskaitos. Šis standartas gali būti taikomas ir sudarant ankstesnių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

PATVIRTINTA

Audito ir apskaitos tarnybos
direktoriaus 2015 m. gegužės 28 d.
įsakymas Nr. VAS–22

**19-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „ATIDĖJINIAI,
NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI IR TURTAS BEI POATASKAITINIAI
ĮVYKIAI“**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų, neapibrėžtojo turto ir poataskaitinių įvykių pripažinimo, vertinimo ir apskaitos tvarką.

2. Standartas taikomas:

2.1. visiems atidėjiniams, neapibrėžtiesiems įsipareigojimams, neapibrėžtajam turtui, išskyrus:

2.1.1. atsiradusius iš finansinių priemonių;

2.1.2. atsiradusius iš vykdomų nenuostolingų sutarčių;

2.1.3. draudimo įmonėse atsiradusius dėl draudimo ir perdraudimo sutarčių;

2.1.4. kituose verslo apskaitos standartuose nagrinėjamus konkrečius atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų ar neapibrėžtojo turto atvejus, pavyzdžiui:

2.1.4.1. atidėjinius įsigytosios įmonės veiklai nutraukti ar sumažinti, nes jie pripažįstami pagal 14-ąjį verslo apskaitos standartą „Verslo jungimai“;

2.1.4.2. atidėjinius mokesčiams (atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimai), nes jie pripažįstami pagal 24-ąjį verslo apskaitos standartą „Pelno mokesčiai“;

2.1.4.3. atidėjinius darbuotojo ilgalaikiam atlygiui mokėti pagal atskirus darbdavio ir darbuotojo susitarimus, kolektyvines sutartis ar panašius, nes jie pripažįstami pagal 31-ąjį verslo apskaitos standartą „Atlygis darbuotojui“.

2.2. poataskaitiniams įvykiams.

3. Atskirais atvejais sąvoka „atidėjiny“ yra vartojama kita prasme negu nustatyta šiame standarte. Todėl yra vartojama sąvoka „specialieji atidėjiniai“, kuriuos formuoja finansų įstaiga atsižvelgdama į kiekvieno sandorio dėl finansinių paslaugų teikimo rizikingumą, kliento finansinę ir ekonominę būklę, prievolių pagal minėtus sandorius vykdymą, turimas užtikrinimo priemones šioms prievolėms įvykdyti ir kitas aplinkybes. Kredito unijos suformuoti specialieji atidėjiniai finansinėse ataskaitose parodomi pagal 43-ąjį verslo apskaitos standartą „Kredito unijų apskaita ir finansinės ataskaitos“.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

4. Šiame standarte vartojamos sąvokos:

4.1. **Atidėjiny** – įsipareigojimas, kurio galutinės įvykdymo sumos arba įvykdymo laiko negalima tiksliai nustatyti, tačiau galima patikimai įvertinti.

4.2. **Įmonės neapibrėžtasis įsipareigojimas** – dėl buvusiųjų įvykių galintis atsirasti įsipareigojimas, kurio buvimą ar nebuvimą patvirtina vienas ar daugiau

įmonės nevisiškai kontroliuojamų neapibrėžtųjų būsimųjų įvykių, arba dėl buvusiųjų įvykių atsiradęs įsipareigojimas, kuris apskaitoje nepripažįstamas, nes nėra tikimybės, kad jį reikės padengti turtu, arba jo suma negali būti patikimai nustatyta.

4.3. **Įmonės neapibrėžtasis turtas** – dėl buvusiųjų įvykių galintis atsirasti turtas, kurio buvimas bus patvirtintas tik tai įvykus vienam ar daugiau įmonės nevisiškai kontroliuojamų neapibrėžtųjų būsimųjų įvykių arba jiems neįvykus.

4.4. **Įsipareigojimas** – dėl ūkinių įvykių ar atliktų ūkinių operacijų atsirandanti prievolė, kurią privaloma ar ateityje bus privaloma atlikti atsiskaitant turtu ir kurios dydį galima objektyviai nustatyti.

4.5. **Patikimas įvertinimas** – įvertinimas, pagrįstas išsamia ir objektyvia informacija.

4.6. **Poataskaitinis įvykis** – įvykis per laikotarpį nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos iki finansinių ataskaitų sudarymo datos.

5. Kitos šiame standarte vartojamos sąvokos turi tą pačią reikšmę, kaip Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės ir Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymuose ir kituose verslo apskaitos standartuose.

III. ATIDĖJINIAI

6. Atidėjiniai pripažįstami, jeigu jie atitinka visus tris bendruosius pripažinimo požymius:

6.1. Įmonė turi teisinį įpareigojimą arba neatšaukiamą pasižadėjimą, kurį lėmė praeities įvykiai.

6.2. Tikėtina, kad teisiniam įpareigojimui ar neatšaukiamam pasižadėjimui įvykdyti reikės naudoti turimą turtą.

6.3. Įsipareigojimų suma gali būti patikimai įvertinama.

7. Atidėjiniai pripažįstami, jei juos lėmė praeities įvykiai ir paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną jie egzistuoja (6.1 punktą). Praeities įvykiai, patvirtinantys teisinį įpareigojimą, gali būti sudarytos sutartys, teismo priimti sprendimai, išleisti įstatymai. Neatšaukiamą pasižadėjimą patvirtinantys praeities įvykiai gali būti ankstesnės įmonės veiklos pavyzdžiai, parodantys, kad ji vykdo duotus pažadus, arba viešai paskelbti įmonės įsipareigojimai, kuriais kiti rinkos dalyviai pasitiki. Atidėjiniams pripažįstami įsipareigojimai gali būti mokėtinios baudos arba padarytos žalos aplinkai kompensavimo išlaidos, kurios bus patiriamos nepaisant būsimų įmonės veiksmų (pavyzdžiui, įmonė pripažįsta atidėjinio sumą dėl naftos gavybos įmonės arba atominės jėgainės uždarymo išlaidų). Kad galėtų sėkmingai veikti ateityje, įmonė gali sudaryti atidėjinius būsimosioms išlaidoms, kurias gali tekti patirti dėl teisinių reikalavimų. Kai įmonė savo veiksmais gali išvengti būsimųjų išlaidų ateityje, pavyzdžiui, pakeisti veiklos metodus, ji neturi įsipareigojimo dėl būsimųjų išlaidų ir jokio atidėjinio nepripažįsta. Sprendimai pirkti turtą ar daryti kitokias išlaidas ateityje yra įvykiai, susiję su būsimaisiais įsipareigojimais, todėl jie atidėjiniams nepripažįstami. Įsipareigojimai pripažįstami atidėjiniams tik tada, kai būsimosios išlaidos yra neišvengiamos ir nepriklauso nuo įmonės veiklos ateityje.

8. Pagal atidėjinių pripažinimo požymį, nurodytą 6.2 punkte, turi būti tikėtina, kad teisinį įpareigojimą ar neatšaukiamą pasižadėjimą reikės padengti turtu. Jei mažai

tikėtina, kad turtą reikės naudoti šiam tikslui, pripažįstami ne atidėjiniai, o neapibrėžtieji įsipareigojimai, kurie balanse nerodomi.

9. Pagal atidėjinių pripažinimo požymį, nurodytą 6.3 punkte, įmonė turi turėti pakankamai įrodymų, kad atidėjinių sumą būtų galima patikimai įvertinti. Jei atidėjinių sumos patikimai įvertinti negalima, atidėjiniai nepripažįstami. Tokie įsipareigojimai laikomi neapibrėžtais ir balanse nerodomi.

10. Atidėjinių suma turi parodyti, kokio dydžio patikimai įvertintos išlaidos turėtų padengti teisinį įpareigojimą ar neatšaukiamą pasižadėjimą paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną. Atidėjiniai vertinami geriausio įverčio būdu.

11. Geriausio įverčio būdu vertinamų atidėjinių sumos dydis nustatomas remiantis panašios veiklos patirtimi, ekspertų išvadomis, poataskaitiniais įvykiais ir pan. Atsižvelgdama į surinktą informaciją, įmonė turi įvertinti, kiek kainuotų padengti esamus atidėjinių įsipareigojimus paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną, ir nustatyti tikėtiną dabartinę jų vertę. Vertinant atidėjinių sumą, būtina vadovautis atsargumo principu ir atsižvelgti į rizikos veiksnius bei netikrumus. Atidėjinių negalima sudaryti didesnių negu būtina.

12. Jei atidėjinių sumai reikšmingą įtaką daro pinigų vertės pokyčiai, atidėjiniai turi būti diskontuojami iki dabartinės jų vertės. Diskonto norma turėtų parodyti pinigų laiko vertės ir įsipareigojimo dabartinę vertę. Nediskontuotos ir diskontuotos sumų skirtumas pripažįstamas pardavimo ar bendrosiomis ir administracinėmis sąnaudomis.

13. Nustatant atidėjinių sumą, būtina atsižvelgti ir į galimus įvykius po paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos, jei įmonė turi objektyvių įrodymų, kad tokių įvykių gali būti (pavyzdžiui, galima tikėtis, kad būsimosios išlaidos gali sumažėti arba padidėti dėl taikomų naujų technologijų ar išleidžiamų naujų teisės aktų).

14. Kiekvieną paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną atidėjiniai turi būti peržiūrimi ir jų vertė koreguojama atsižvelgiant į naujus įvykius ir aplinkybes. Jei apskaičiuota nauja atidėjinių suma yra didesnė negu užregistruota įmonės apskaitoje, skirtumas pripažįstamas atidėjinių sąnaudomis, didinama balanso straipsnio *Atidėjiniai* suma ir pardavimo ar bendrosios ir administracinės sąnaudos pelno (nuostolių) ataskaitoje. Jeigu buvo pripažintos atidėjinių sąnaudos ir paaiškėja, kad įsipareigojimų padengti turtu nereikės, atidėjiniai turi būti panaikunami, sumažinama balanso straipsnio *Atidėjiniai* suma ir pardavimo ar bendrosios ir administracinės sąnaudos pelno (nuostolių) ataskaitoje.

15. Kiekvienas atidėjinys turi būti naudojamas tik tiems tikslams, kuriems jis buvo sudarytas.

16. Atidėjiniais gali būti pripažįstami įsipareigojimai, jei jie atitinka visus šio standarto 6 punkte nurodytus bendruosius atidėjinių pripažinimo požymius, pavyzdžiui:

- 16.1. sumokėti tikėtinas baudas;
- 16.2. vykdyti suteiktas garantijas;
- 16.3. kompensuoti žalą gamtai;
- 16.4. sutvarkyti aplinką nutraukus gamybą;
- 16.5. kompensuoti galiojančių sutarčių nuostolius.

16.6. kompensuoti restruktūrizavimo sąnaudas, jei yra pakankamai įrodymų, kad restruktūrizacija bus vykdoma.

17. Atidėjiniai įmonei restruktūrizuoti gali būti pripažįstami, jei jie atitinka šio standarto 6 punkte nurodytus bendruosius atidėjinių pripažinimo požymius ir šio punkto reikalavimus:

17.1. Sudarytas ir teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintas detalus restruktūrizavimo planas, kuriame nurodyta restruktūrizuojama įmonė arba jos dalis, veiklos vykdymo vietos, personalo funkcijos, apytikslis išeitines pašalpas gaugiančių darbuotojų skaičius, numatomos patirti išlaidos ir plano įvykdymo data.

17.2. Suinteresuotos šalys įtikinamos, kad restruktūrizavimo planas bus vykdomas (pavyzdžiui, restruktūrizavimo planas pradėtas įgyvendinti, viešai paskelbtas detalus restruktūrizavimo planas ir įsipareigojimas jį vykdyti, sudarytos sutartys dėl veiklos perdavimo ar restruktūrizavimo plano vykdymo).

17.3. Suinteresuotoms šalims pranešta, kad įmonė įsipareigoja restruktūrizavimo planą pradėti vykdyti kuo greičiau ir baigti laiku. Jei restruktūrizavimo trukmė numatyta labai ilga, įsipareigojimas jį vykdyti neturėtų būti pripažįstamas esamu ir atidėjinių neturėtų būti sudaroma.

18. Restruktūrizavimo atidėjiniai sudaromi atsižvelgiant tik į tiesiogines išlaidas, patiriamas atliekant restruktūrizavimą ir nesusijusias su tebevykdoma įmonės veikla. Restruktūrizavimo atidėjiniais nepriskiriamos nuolatinio personalo perkvalifikavimo arba persikirstymo, rinkodaros ir investicijų į naujas sistemas ir paskirstymo tinklus išlaidos.

19. Šiame standarte įmonės restruktūrizavimas suprantamas kaip įmonės suplanuota, kontroliuojama programa, kurioje numatyti reikšmingi įmonės veiklos pakeitimai taikant technines, ekonomines ir organizacines priemones. Įmonės restruktūrizavimu laikoma, pavyzdžiui, ekonominės veiklos rūšies pakeitimas, gamybos modernizavimas, darbo organizavimo tobulinimas, įmonės verslo apimties keitimas, kai išigyjama ar parduodama verslo dalis, parduodamas įmonės turtas ar jo dalis, priimamas ar perduodamas kitų jungiamų ar skaidomų įmonių turtas.

20. Jei įmonė savo veiksmais ateityje gali išvengti išlaidų galimiems įsipareigojimams padengti, tokie įsipareigojimai atidėjiniais nepripažįstami.

21. Atidėjiniai negali būti naudojami turto vertei koreguoti.

22. Atidėjiniai būsimoms turto nuvertėjimo sąnaudoms nepripažįstami, nes jie neatitinka įsipareigojimo apibrėžimo ir neturi visų šio standarto 6 punkte nurodytų bendrųjų atidėjinių pripažinimo požymių.

IV. NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI

23. Įsipareigojimai, kurie neatitinka įsipareigojimų ir bendrųjų atidėjinių pripažinimo požymių, vadinami neapibrėžtaisiais. Tai būsimieji įsipareigojimai, kurių gali atsirasti dėl praeities įvykių ir kuriuos gali patvirtinti arba paneigti nevisiškai įmonės kontroliuojami neapibrėžti būsimieji įvykiai arba dėl praeities įvykių atsiradę esami įsipareigojimai. Balanse jie nerodomi, nes tokių įsipareigojimų suma negali būti patikimai nustatoma arba nėra tikėtina, kad juos reikės vykdyti.

24. Neapibrėžtieji įsipareigojimai nei pelno (nuostolių) ataskaitoje, nei balanse nerodomi.

25. Jei įmonės sudaromuose sandoriuose numatyta, kad už dalį įsipareigojimų bus atsakingos kitos įmonės, ta įsipareigojimų dalis įmonės apskaitoje nepripažįstama.

Įsipareigojimų dalis, dėl kurios atsakomybę prisiima pati įmonė, pripažįstama atidėjimais.

26. Neapibrėžtieji įsipareigojimai turi būti nuolat peržiūrimi. Jei tikimybė, kad neapibrėžtasis įsipareigojimas turės būti padengiamas turtu, tampa didesnė už tikimybę, kad šito pavyks išvengti, ir atsiskaitymo sumą galima patikimai įvertinti, įsipareigojimas turi būti parodomas balanse.

V. NEAPIBRĖŽTASIS TURTAS

27. Neapibrėžtasis turtas paprastai yra toks turtas, kuris dėl įmonės nekontroliuojamų įvykių gali priklausyti įmonei ir teikti jai ekonominės naudos (pavyzdžiui, vyksta teismo procesas dėl turto, kuris gali atitekti įmonei).

28. Neapibrėžtasis turtas balanse nerodomas, kol neaišku, ar jis duos įmonei ekonominės naudos.

29. Kai įsitikinama, kad neapibrėžtasis turtas tikrai duos ekonominės naudos, šis turtas ir su juo susijusios pajamos bei sąnaudos turi būti parodomos to laikotarpio balanse ir pelno (nuostolių) ataskaitoje.

VI. POATASKAITINIAI ĮVYKIAI

30. Atsižvelgiant į svarbius poataskaitinius įvykius, finansinės ataskaitos gali būti koreguojamos. Finansinės ataskaitos turi būti koreguojamos, jei poataskaitiniai įvykiai daro tiesioginę įtaką dar nepatvirtintų finansinių ataskaitų duomenims.

31. Poataskaitinių įvykių, dėl kurių turėtų būti koreguojamos finansinės ataskaitos, pavyzdžiai:

31.1. Teismo sprendime nurodyta, kad balanse neparodytą įsipareigojimą įmonė turėjo pripažinti iki paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos.

31.2. Gauta papildoma informacija, kad balanse parodyta turto vertė paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną turėjo būti įvertinta kitaip.

31.3. Po paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos nustatyta, kad sudarant finansines ataskaitas buvo padaryta klaidų.

31.4. Numatoma arba paaiškėja, kad po paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos įmonė negalės taikyti veiklos tęstinumo principo.

31.5. Paaiškėja, kad po paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos ilgiau negu 12 mėnesių pratęstos trumpalaikės paskolų ar kitos finansavimo sutartys, pagal kurias atidedamas įsipareigojimų įvykdymo ar skolų grąžinimo terminas.

32. Kai poataskaitiniai įvykiai neturi įtakos įmonės paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos finansinei būklei ar veiklos rezultatams, finansinės ataskaitos nekoreguojamos. Tokių įvykių pavyzdys – balanse parodytų investicijų, kurios į apskaitą įtrauktos tikrąja verte, tikrosios vertės pokyčiai po paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

33. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2016 m. sausio 1 d. ir vėliau

prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos apskaitos
instituto standartų tarybos 2003 m.
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

**20-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „NUOMA, LIZINGAS
(FINANSINĖ NUOMA) IR PANAUDA“**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti lizingo (finansinės nuomos) (toliau lizingo), nuomos ir panaudos apskaitos ir pateikimo finansinėje atskaitomybėje tvarką.
2. Standartas taikomas:
 - 2.1. visų rūšių nuomos, lizingo ir panaudos sutartims;
 - 2.2. visoms sutartims, kuriomis perduodama teisė valdyti ir naudoti turtą, netgi jei šio turto eksploatacijos ar priežiūros paslaugas teikia nuomotojas.
3. Standartas netaikomas:
 - 3.1. gamtos išteklių naudojimo ir tyrinėjimo nuomos, lizingo ir panaudos sutartims;
 - 3.2. patentų ir autorinėms sutartims.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Bendroji investicija į lizingą iš lizingo davėjo pozicijų – minimalių lizingo įmokų ir negarantuotos likvidacinės vertės suma.

Ekonominio tarnavimo laikas – laikotarpis, per kurį vienas ar keli turto naudotojai gaus ekonominės naudos iš turto naudojimo, arba produkcijos vienetų ar paslaugų skaičius.

Garantuota likvidacinė vertė iš lizingo gavėjo pozicijų – ta likvidacinės vertės dalis, kurią padengti garantuoja pats lizingo gavėjas ar su juo susijęs trečiasis asmuo.

Garantuota likvidacinė vertė iš lizingo davėjo pozicijų – ta likvidacinės vertės dalis, kurią padengti garantuoja lizingo gavėjas ar su lizingo davėju nesusijęs trečiasis asmuo.

Grynoji investicija į lizingą iš lizingo davėjo pozicijų – bendroji investicija į lizingą, atėmus neuždirbtas lizingo pajamas.

Kompensuoti mokesčiai – mokesčiai ar kitos išlaidos, dėl kurių kompensavimo šalys susitaria.

Lizingas – nuomos rūšis, kai perduodama didžioji dalis rizikos ir naudos, susijusios su turtine nuosavybe. Nuosavybės teisė į turtą vėliau gali būti perduodama arba nepariduodama.

Lizingo davėjas – asmuo, kuris teisėtai disponuoja turtu arba įsigyja lizingo gavėjo nurodytą turtą ir perduoda jį naudoti lizingo gavėjui.

Lizingo gavėjas – asmuo, kuris pagal sutartį savo veikloje naudoja turtą, priklausantį lizingo davėjui.

Lizingo laikotarpis – laikotarpis, kuriuo lizingo gavėjas sutartimi įsipareigoja nuomotis turtą, bei vėlesni laikotarpiai, kuriais lizingo gavėjas turi pasirinkimo teisę pratęsti lizingo sutartį mokant nuomos mokesį arba jo nemokant, kai, sudarant lizingo sutartį, labai tikėtina, kad šia teise lizingo gavėjas pasinaudos.

Lizingo arba nuomos mokesčiai – minimalių įmokų, kompensuotinių mokesčių ir neapibrėžtų nuompinigių suma.

Minimalios lizingo įmokos – suma, kurią lizingo gavėjas sumoka per visą lizingo laikotarpį arba kurią (per šį laikotarpį) iš jo gali būti pareikalauta sumokėti, įskaitant ir garantuotą likvidacinę vertę, išskyrus neapibrėžtus nuompinigių, kompensuotinius mokesčius, kuriuos sumokėti įsipareigoja lizingo gavėjas. Jei lizingo sutartyje numatyta, kad lizingo gavėjas turi teisę įsigyti turtą lizingo laikotarpio pabaigoje už kainą daug mažesnę už tuo metu tikėtiną to turto tikrąją vertę, ir jei labai tikėtina, kad jis pasinaudos šia teise, į minimalių lizingo įmokų sumą įskaitoma suma, kurią reikės sumokėti įsigyjant turtą lizingo laikotarpio pabaigoje.

Naudingo tarnavimo laikas – ribotas laikotarpis, kuriuo įmonės veikloje naudojamas turtas gali teikti naudos. Naudingo tarnavimo laikas taip pat gali būti nustatomas pagal gaminių ir produkcijos vienetų, kuriuos tikimasi pagaminti (gauti) naudojant šį turtą, skaičių.

Neapibrėžti nuompinigiai – sutartyje numatyta nefiksuota lizingo ar nuomos mokesčio dalis, nustatoma ne pagal lizingo laikotarpio trukmę, o pagal kitus veiksnius (procentą nuo pagamintos produkcijos, rinkos palūkanų normą, kainų indeksą ar pan.).

Negarantuota likvidacinė vertė – ta pagal lizingo sutartį perduoto turto likvidacinės vertės dalis, kurios padengti lizingo gavėjas negarantuoja arba kurią padengti garantuoja su lizingo davėju susijęs trečiasis asmuo.

Neuždirbtos lizingo pajamos – lizingo sutartyje numatyta gauti, bet dar negauta palūkanų dalis. Jei lizingo sutartyje palūkanos nenurodytos, neuždirbtos lizingo pajamos yra dar negautų minimalių lizingo įmokų sumos, įskaitant negarantuotą likvidacinę vertę, ir šių įmokų dabartinės vertės skirtumas.

Nuoma – nuomotojo už mokesį suteikta teisė nuomininkui sutartą laiką valdyti ir naudoti turtą.

Nuomininkas – juridinis ar fizinis asmuo, kuris pagal nuomos sutartį valdo ir naudoja nuomotojo perduotą turtą.

Nuomotojas – juridinis ar fizinis asmuo, kuris pagal nuomos sutartį išnuomoja turtą.

Nuomos, lizingo pradžia – turto perdavimo momentas arba sutartyje nurodyta data, nuo kurios pradedamas skaičiuoti nuomos mokesčiai.

Panauda – panaudos davėjo perduota teisė panaudos gavėjui sutartą laiką neatlygintinai valdyti ir naudoti turtą.

Panaudos davėjas – juridinis ar fizinis asmuo, kuris pagal panaudos sutartį perduoda panaudos gavėjui naudoti turtą.

Panaudos gavėjas – juridinis ar fizinis asmuo, kuris pagal panaudos sutartį valdo ir naudoja panaudos davėjo perduotą turtą.

Panaudos pradžia – turto perdavimo momentas arba sutartyje nurodyta data.

Rizika – galimybė patirti nuostolių dėl turto technologinio senėjimo, prastovų, besikeičiančių ekonominių sąlygų, turto praradimo ar sugedimo.

Tikroji vertė – suma, už kurią vertės nustatymo dieną sandorio šalys viena kitai įprastomis rinkos sąlygomis gali parduoti turtą ar paslaugas arba perleisti įsipareigojimą.

Turto vertės dengimo suma – lizingo sutartyje arba mokėjimų grafike nurodyta turto vertė, neįskaitant palūkanų, paslaugų ir kompensuotinių mokesčių bei neapibrėžtų nuompinigių.

III. LIZINGAS

4. Ar apskaitoje bus registruojamas lizingas, ar nuoma, priklauso ne nuo sutarties formos, o nuo jos turinio ir ekonominės prasmės.

5. Apskaitoje registruojamas lizingas, jei sutartyje yra bent vienas iš šių kriterijų:

5.1. lizingo laikotarpio pabaigoje nuosavybės teisė į turtą pereina lizingo gavėjui;

5.2. jei lizingo gavėjas turi teisę lizingo laikotarpio pabaigoje įsigyti turtą už kainą kur kas mažesnę už jo tikrąją vertę, ir lizingo laikotarpio pradžioje labai tikėtina, kad šia teise bus pasinaudota;

5.3. lizingo laikotarpis trunka didesniąją turto ekonominio tarnavimo laiko dalį, netgi jei nuosavybės teisė neperduodama. Šis laikotarpis turėtų būti ne trumpesnis kaip 75 procentus turto ekonominio tarnavimo laiko;

5.4. lizingo laikotarpio pradžioje dabartinė minimalių įmokų vertė yra lygi turto tikrajai vertei arba sudaro ne mažiau kaip 90 procentų turto tikrosios vertės;

5.5. turtas yra specifinės paskirties ir, neatlikus didesnių pakeitimų, jį naudoti gali tik šis lizingo gavėjas.

6. Jei vertinant sutartį pagal šio standarto 5 punkte nurodytus požymius lieka neaišku, kaip apskaitoje registruoti sandorį, reikia atsižvelgti į šiame punkte nurodomus papildomus kriterijus. Apskaitoje registruojamas lizingas, jei sutartyje yra nors vienas šių kriterijų:

6.1. lizingo gavėjas gali nutraukti sutartį tik tada, kai jis padengia dėl sutarties nutraukimo susidarančius lizingo davėjo nuostolius;

6.2. turto tikrosios vertės svyravimų teikiamas pelnas arba nuostoliai tenka lizingo gavėjui;

6.3. lizingo gavėjas turi teisę pratęsti sutartį kitam laikotarpiui už mokesčių mažesnę už rinkos kainą.

7. Ar sandoris yra nuomos, ar lizingo, nustatoma lizingo laikotarpio pradžioje. Jeigu per nuomos ar lizingo laikotarpį šalys susitaria pakeisti sutarties sąlygas (išskyrus jos pratęsimo atvejį) ir dėl to pasikeičia nuomos rūšis, toks susitarimas apskaitoje registruojamas kaip naujas sandoris.

8. Keičiantis apskaitiniams įvertinimams, tokiems kaip ekonominio tarnavimo laikas, likvidacinė vertė, nuomos rūšis apskaitos požiūriu nesikeičia.

IV. APSKAITA LIZINGO GAVĖJO ĮMONĖJE

9. Lizingo gavėjas, gavęs turtą pagal lizingo sutartį, registruoja ilgalaikį turtą ir ilgalaikius įsipareigojimus turto vertės dengimo suma, o jei palūkanos nenumatytos – diskontuota pagal vidutinę rinkos palūkanų normą minimalių lizingo įmokų suma. Jei

prieš gaudamas turtą, lizingo gavėjas sumoka avansą, ilgalaikiai įsipareigojimai registruojami turto vertės dengimo suma, atėmus sumokėto avanso sumą.

10. Su lizingo sutarties sudarymu ir turto paruošimu naudoti susijusios ir iki turto naudojimo pradžios patirtos išlaidos, priskiriamos pagal lizingo sutartį gauto turto vertei. Šioms išlaidoms nepriskiriamos palūkanų sąnaudos.

11. Pagal lizingo sutartį naudojamo turto nusidėvėjimui skaičiuoti taikoma tokia pat apskaitos politika kaip ir nuosavo turto nusidėvėjimo apskaitai.

12. Jei sutartyje nenumatyta, kad nuosavybės teisė į turtą lizingo laikotarpio pabaigoje pereina lizingo gavėjui arba jei lizingo gavėjas neketina jo įsigyti pasibaigus lizingo laikotarpiui, turtas turi būti nudėvimas per sutartyje nustatytą lizingo laikotarpį.

13. Apskaitoje registruojamo lizingo įmokos turi būti suskaidomos išskiriant turto vertės dengimo sumą, palūkanas ir kitas įmokas (kompensuotinus mokesčius, neapibrėžtus nuompinigių). Palūkanos priskiriamos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudoms, kurios įtraukiamos į apskaitą kaupimo principu. Turto vertės dengimo suma mažinamos pagal lizingo sutartį mokėtinos skolos, o kompensuotini mokesčiai ir neapibrėžti nuompinigiai priskiriami ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudoms, jeigu šios išlaidos nepriskiriamos kito turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainai.

14. Nutraukus lizingo sutartį, lizingo gavėjo nuostoliai, susidarę dėl prievolės kompensuoti lizingo sutarties nutraukimo išlaidas, registruojami ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudų straipsnyje.

15. Pagal lizingo sutartį naudojamo turto vertės sumažėjimo ar padidėjimo sumos, remonto ir eksploatacijos išlaidos apskaitoje registruojamos 12-ojo verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ ir 23-iojo verslo apskaitos standarto „Turto nuvertėjimas“ nustatyta tvarka.

16. Lizingo gavėjai užbalansinėse sąskaitose turi fiksuoti informaciją apie palūkanas, kurias reikės sumokėti per lizingo sutarties laikotarpį.

V. APSKAITA LIZINGO DAVĖJO ĮMONĖJE

17. Lizingo davėjas, perdavęs lizingo gavėjui turtą pagal lizingo sutartį, apskaitoje registruoja po vienerių metų gautinas sumas, tokia suma, kuri lygi grynujų investicijų į lizingą sumai.

18. Pagal lizingo sutartį gautas įmokas lizingo davėjas pripažįsta kaip skolos dengimą (turto vertės dengimo suma) ir pardavimo pajamas (palūkanų suma) arba kitos veiklos pajamas, jei lizingo veikla nėra pagrindinė.

19. Palūkanų pajamos turi būti pripažįstamos kaupimo principu. Palūkanos paskirstomos laikotarpiams taip, kad būtų galima nustatyti pastovią palūkanų normą likusiai turto daliai padengti.

20. Jei sutartyje nenurodoma palūkanų suma, bet nurodomas palūkanų procentas, pajamomis laikoma palūkanų suma, apskaičiuota pagal sutartyje nurodytą palūkanų procentą. Jei sutartyje nenurodomas palūkanų procentas arba palūkanos yra labai mažos, laikomasi principo, kad palūkanų norma yra pastovi ir lygi vidutinei lizingo sutarties sudarymo laikotarpio pradžios rinkos palūkanų normai.

21. Negarantuota likvidacinė vertė, pagal kurią apskaičiuojamos lizingo davėjo bendrosios investicijos į lizingą, turi būti reguliariai peržiūrima. Jeigu negarantuota likvidacinė vertė sumažėja, turi būti perskaičiuojamas lizingo laikotarpio pajamų

paskirstymas, o vertės sumažėjimo suma turi būti pripažįstama sąnaudomis.

22. Tiesioginės išlaidos, kurios atsiranda sudarant lizingo sutartį (užmokestis už teisinės paslaugas, rinkliavos, komisiniai ir kt.), pripažįstamos veiklos sąnaudomis lizingo laikotarpio pradžioje. Vėlesnių laikotarpių išlaidos, susijusios su turtu, perduotu pagal lizingo sutartį, pripažįstamos sąnaudomis tais laikotarpiais, kuriais jos patiriamos.

23. Jei lizingo davėjas sumoka kompensuotinus mokesčius, jie priskiriami mokėjimo laikotarpio veiklos sąnaudoms, o kai lizingo gavėjas juos kompensuoja, sumažinamos to laikotarpio veiklos sąnaudos.

24. Jei lizingo sutartis nutraukiama ir turtas grąžinamas lizingo davėjui, šis turtas registruojamas lizingo davėjo apskaitoje suma, kuri lygi neapmokėtai turto vertės dengimo sumai.

25. Lizingo davėjas turi registruoti užbalansinėse sąskaitose informaciją apie neuždirbtas lizingo pajamas.

26. Jei lizingo davėjo pagal lizingo sutartį perduodamo savos gamybos turto tikroji vertė skiriasi nuo jo pasigaminimo savikainos, laikoma, kad lizingo davėjas iš šio sandorio uždirba pardavimo ir palūkanų pajamas. Pardavimo pajamos ir pardavimo savikaina apskaitoje pripažįstamos sandorio metu pagal įprastiniams pardavimo sandoriams įmonės taikomą apskaitos politiką. Palūkanų pajamos pripažįstamos visą lizingo laikotarpį. Jei nustatoma dirbtinai maža palūkanų norma, turi būti taikomos šio standarto 20 punkto nuostatos.

27. Jei lizingo davėjas nėra pagal lizingo sutartį perduodamo turto, kuriuo jis disponuoja, gamintojas ir jei šio turto balansinė vertė dėl tam tikrų priežasčių skiriasi nuo jo tikrosios vertės, lizingo davėjas pripažįsta pardavimo ir palūkanų pajamas taip, kaip nurodyta šio standarto 26 punkte.

VI. APSKAITA NUOMININKO ĮMONĖJE

28. Nuomos mokestis pagal nuomos sutartį turi būti pripažįstamas sąnaudomis, jeigu išlaidos nepriskiriamos gaminamos produkcijos ar ilgalaikio turto savikainai arba joms netaikomas 29 punkto nuostatos.

29. Jei nuomotojas, skatindamas sudaryti nuomos sutartį, sutinka padengti dalį nuomininko išlaidų, nuomininkas turi sumažinti nuomos sąnaudas per nuomos arba skatinimo laikotarpį.

30. Išsinuomoto turto eksploatacijos išlaidos, jeigu jų nekompensuoja nuomotojas ir jeigu jos nepriskiriamos gaminamos produkcijos savikainai, pripažįstamos nuomininko veiklos sąnaudomis.

31. Jei nuomotojas nekompensuoja nuomininko patirtų turto rekonstravimo ar remonto išlaidų, šios išlaidos pripažįstamos nuomininko veiklos sąnaudomis tą laikotarpį, per kurį jos buvo patirtos. Jeigu rekonstravimo ar remonto išlaidos tą patį laikotarpį, kurį jos buvo patirtos, atitinka ilgalaikio materialiojo turto pripažinimo kriterijus, šios išlaidos registruojamos pagal 12-ojo verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ nuostatas ir pripažįstamos sąnaudomis per likusį nuomos laikotarpį ar planuojamą naudingo tarnavimo laiką, atsižvelgiant, kuris laikotarpis yra trumpesnis.

32. Jei nuomotojas sutinka kompensuoti atliktos rekonstrukcijos ar remonto vertę

ar ja sumažinti nuomos mokesį, nuomininkas remonto išlaidas apskaitoje registruoja kaip gautiną sumą.

33. Išsinuomoto turto draudimo išlaidos pripažįstamos sąnaudomis per draudimo sutarties galiojimo laikotarpį, jei tų išlaidų turto nuomotojas nekompensuoja. Jei draudimo išlaidos kompensuojamos, pripažintos sąnaudos sumažinamos.

34. Išsinuomoto turto nusidėvėjimą skaičiuoja ir pripažįsta sąnaudomis turto savininkas.

VII. APSKAITA NUOMOTOJO ĮMONĖJE

35. Pagal nuomos sutartį išnuomotą turtą nuomotojas savo balanse registruoja pagal turto pobūdį.

36. Pajamos, apskaičiuotos pagal nuomos sutartį, pripažįstamos tą laikotarpį, kada jos uždirbamos, išskyrus atvejus, kai taikomos 37 punkto nuostatos.

37. Jei nuomotojas, skatindamas sudaryti nuomos sutartį padengia dalį nuomininko išlaidų, jis turi sumažinti nuomos pajamas per nuomos arba skatinimo laikotarpį.

38. Jei nuomotojas kompensuoja nuomininko patirtas rekonstrukcijos ar remonto išlaidas, jos apskaitoje registruojamos pagal šių išlaidų pobūdį, atsižvelgiant į sandorio turinį ir ekonominę prasmę. Išlaidos, atitinkančios turto pripažinimo kriterijus, apskaitoje registruojamos turto sąskaitose. Jei nuomotojo kompensuojamos nuomininko patirtos rekonstrukcijos ar remonto išlaidos neatitinka turto pripažinimo kriterijų, jos pripažįstamos sąnaudomis.

39. Išlaidos, susijusios su išnuomotu turtu, įskaitant ir turto nusidėvėjimą, pripažįstamos sąnaudomis tuo laikotarpiu, kuriuo jos susidaro.

40. Išlaidos, susijusios su nuomos sutarties sudarymu, ir kitos išlaidos, kurios susidaro dėl to, kad norima gauti pajamų iš turto nuomos, gali būti sukaupiamos ir pripažįstamos sąnaudomis per turto nuomos laikotarpį arba tuo laikotarpiu, kuriuo jos susidaro.

41. Išnuomoto turto nusidėvėjimas skaičiuojamas taikant tą pačią apskaitos politiką kaip ir kitam tos pačios grupės įmonės naudojamam turtui.

42. Išnuomoto turto vertės padidėjimas arba sumažėjimas registruojamas taikant 12-ojo verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ ir 23-iojo verslo apskaitos standarto „Turto nuvertėjimas“ nuostatas.

43. Nuomotojas, išnuomodamas savos gamybos turtą, pardavimo pajamų nepripažįsta, nes toks sandoris pagal turinį ir ekonominę prasmę nėra pardavimas.

VIII. ATGALINĖ NUOMA

44. Atgalinės nuomos arba atgalinio lizingo sandorio esmė yra tai, kad turtas įsigyjamas ir po to tas pats turtas išnuomojamas (perduodamas pagal lizingo sutartį) tam pačiam pardavėjui. Įmokų pagal nuomos arba lizingo sutartį dydis ir turto pardavimo kaina paprastai viena nuo kitos priklauso, nes jos aptariamoms kartu. Šių sandorių apskaitos tvarka priklauso nuo nuomos rūšies.

45. Jei parduotas turtas nuomojamas pagal atgalinės nuomos sutartį, kuri pagal turinį ir ekonominę prasmę yra lizingo sutartis, pelnas, gautas pardavus turtą, neturi

būti pripažįstamas tuo laikotarpiu, kuriuo turtas buvo parduotas. Jis turi būti kaupiamas ir amortizuojamas per lizingo laikotarpį. Atgalinės lizingo sutarties ekonominė prasmė gali būti prilyginama finansavimui už užstatą, kai nuomotojas skolina nuomininkui pinigų, kaip užstatą naudodamas nupirktą ir išnuomotą turtą.

46. Jei parduotas turtas nuomojamas pagal atgalinės nuomos sutartį, kuri pagal turinį ir ekonominę prasmę yra nuomos sutartis, pardavimo pajamos pripažįstamos taikant tą pačią apskaitos politiką kaip ir kitiems ilgalaikio turto pardavimo sandoriams, t.y. pelnas arba nuostolis pripažįstamas iš karto.

IX. APSKAITA PANAUDOS GAVĖJO ĮMONĖJE

47. Pagal panaudos sutartį naudojamo turto eksploatacijos išlaidos pripažįstamos pagal šio standarto 30 punktą.

48. Pagal panaudos sutartį naudojamo turto rekonstrukcijos ar remonto išlaidos apskaitoje registruojamos pagal šio standarto 31 ir 32 punktus.

49. Pagal panaudos sutartį naudojamo turto draudimo išlaidos pripažįstamos sąnaudomis per draudimo sutarties galiojimo laikotarpį, jei tų išlaidų panaudos davėjas nekompensuoja.

X. APSKAITA PANAUDOS DAVĖJO ĮMONĖJE

50. Pagal panaudos sutartį perduotą turtą panaudos davėjas savo balanse registruoja pagal turto pobūdį. Pagal panaudos sutartį perduoto turto rekonstrukcijos ir remonto išlaidos panaudos davėjo apskaitoje registruojamos vadovaujantis šio standarto 38 punktu.

51. Išlaidos, susijusios su pagal panaudos sutartį perduotu turtu, įskaitant ir turto nusidėvėjimą, pripažįstamos sąnaudomis tuo laikotarpiu, kuriuo jos susidaro.

52. Išlaidos, susijusios su panaudos sutarties sudarymu, pripažįstamos sąnaudomis tuo laikotarpiu, kai jos susidaro.

53. Pagal panaudos sutartį perduoto turto nusidėvėjimas skaičiuojamas taikant tą pačią apskaitos politiką kaip ir kitam tai pačiai grupei priskiriamam turtui.

54. Pagal panaudos sutartį perduoto turto vertės padidėjimas arba sumažėjimas apskaitoje registruojamas taikant 12-ojo verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ ir 23-iojo verslo apskaitos standarto „Turto nuvertėjimas“ nuostatas.

55. Panaudos davėjas, pagal panaudos sutartį perduodamas savos gamybos turtą, pardavimo pajamų nepripažįsta, nes toks sandoris pagal turinį ir ekonominę prasmę nėra pardavimas.

XI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

56. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių atskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Audito ir apskaitos tarnybos direktoriaus
2011 m. balandžio 19 d. įsakymu
Nr. VAS-4

21-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „DOTACIJOS IR SUBSIDIJOS“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti dotacijų ir subsidijų (toliau – dotacijų) pripažinimo, apskaitos ir pateikimo finansinėse ataskaitose tvarką.

2. Standartas taikomas iš valstybės ir savivaldybės institucijų gaunamų dotacijų apskaitai. Šiame standarte dotacijoms taip pat priskiriamos subsidijos, įvairios kitos iš šių institucijų gautos paramos rūšys ir nemokamai gautas turtas.

3. Valstybės paramai nepriskiriama netiesiogiai gaunama ekonominė nauda, pavyzdžiui, infrastruktūros sukūrimas atnaujinant transporto ir komunikacijų tinklą arba apribojimų konkurentams nustatymas. Subsidija suprantama kaip valstybės parama, skirta išlaikyti plataus vartojimo prekių ir paslaugų kainas arba šių prekių ir paslaugų teikimo mastą.

4. Standartas netaikomas:

4.1. mokesčių lengvatomis teikiama valstybės paramai;

4.2. įmonės savininkų įnašams į nuosavą kapitalą;

4.3. dotacijoms, susijusioms su biologiniu turtu, registruojamu apskaitoje ir parodomu finansinėse ataskaitose tikrąja verte;

4.4. taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimams, kurie apskaitoje registruojami įsigijimo savikaina.

5. Galimi atvejai, kai įmonei kiti asmenys nemokamai perleidžia turtą. Atsižvelgdama į tokio turto perleidimo sąlygas, įmonė turi įvertinti, ar turtas yra atlygis už įprastoje veikloje tiekiamas prekes arba teikiamas paslaugas. Gavus tokį turtą registruojamos pajamos arba įsipareigojimai, bet ne dotacija.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

6. **Dotacija įmonei** – valstybės ar savivaldybės institucijos teikiama tikslinė parama įmonei, jei ji anksčiau įvykdė arba ateityje įvykdys paramos teikėjos nustatytas sąlygas.

III. DOTACIJŲ PRIPAŽINIMAS

7. Apskaitoje pripažįstamos dvi dotacijų rūšys:

7.1. Su turtu susijusios dotacijos. Jos gaunamos ilgalaikiu turtu arba skiriamos ilgalaikiam turtui pirkti, statyti ar kitaip įsigyti. Teikiant tokias dotacijas, gali būti

nustatoma ir papildomų sąlygų, susijusių su turto rūšimi, vieta ar laiku, per kurį turtas turi būti įsigyjamas arba išlaikomas.

7.2. Su pajamomis susijusios dotacijos. Jos teikiamos sąnaudoms ir negautoms pajamoms kompensuoti, taip pat visos kitos dotacijos, nepriskirtinos su turtu susijusioms dotacijoms.

8. Dotacija pripažįstama ir rodoma balanse, jeigu ji atitinka du pripažinimo kriterijus:

8.1. dotacijos gavėjas atitinka dotacijos suteikimo sąlygas;

8.2. yra dokumentas dėl priimto sprendimo ar yra kitų įrodymų, kad dotacija bus teikiama.

9. Jeigu dotacija atitinka 8 punkte nustatytus kriterijus, ji apskaitoje registruojama *Dotacijos, susijusios su turtu* arba *Dotacijos, susijusios su pajamomis* sąskaitose. Jeigu dotacijos gavėjas atitinka dotacijos suteikimo sąlygas, tačiau nėra įrodymų, kad dotacija arba jos dalis bus teikiama, tokia dotacija arba jos dalis apskaitoje registruojama, kai gaunama.

10. Dotacijomis gali būti pripažįstamos gautos paskolos, kurių suteikėjas nereikalaus gražinti, jeigu paskolą gavusi įmonė įvykdys numatytas sąlygas. Tokia paskola yra pripažįstama dotacija, jeigu įmonė gali pagrįsti, kad įvykdys visas numatytas paskolos panaudojimo sąlygas.

11. Valstybės parama, kurios tikslios sumos negalima nustatyti arba atskirti nuo pagrindinės įmonės veiklos, dotacija nepripažįstama, o informacija apie tai pateikiama aiškinamajame rašte. Dotacija nelaikoma ir valstybės parama, kuri skiriama ne tik konkrečiai įmonei, bet ir visai vietinei bendruomenei, ir kuri teikiama neribotą laiką (pavyzdžiui, bendros infrastruktūros, transporto ir komunikacijų tinklo sukūrimas, vandens ir elektros tiekimas ir pan.).

12. Valstybės suteiktos beprocentės paskolos arba paskolos su palūkanomis, mažesnėmis negu rinkos palūkanų norma, taip pat yra valstybės paramos rūšis. Minėtų paskolų įsigijimo savikaina apskaičiuojama vadovaujantis 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ VI skyriaus nuostatomis. Šiuo atveju nediskuotuos ir diskuotuos finansinių įsipareigojimų sumų skirtumas pripažįstamas dotacija.

IV. DOTACIJŲ APSKAITA IR PATEIKIMAS FINANSINĖSE ATASKAITOSE

13. Dotacijų apskaita tvarkoma kaupimo principu, t. y. dotacijos arba jų dalys pripažįstamos panaudotomis tais laikotarpiais, kuriais patiriamos su jomis susijusios sąnaudos.

14. Su turtu susijusios dotacijos apskaitoje ir finansinėse ataskaitose pateikiamos taip:

14.1. Ilgalaikiu turtu ar ilgalaikiam turtui įsigyti skirtos dotacijos suma užregistruojama sąskaitoje *Dotacijos, susijusios su turtu*. Dotacija pripažįstama panaudota proporcingai dalimis, t. y. mažinama balanso straipsnio *Dotacijos, subsidijos* suma tiek, kiek to turto:

14.1.1. Nudėvima (amortizuojama) ir nusidėvėjimo (amortizacijos) suma pripažįstama sąnaudomis. Tokiu atveju registruojant dotacijos panaudojimą,

mažinamos minėtų sąnaudų straipsnių sumos.

14.1.2. Nudėvima (amortizuojama) ir nusidėvėjimo (amortizacijos) suma įskaičiuojama į prekių arba teikiamų paslaugų savikainą. Tokiu atveju registruojant dotacijos panaudojimą, mažinamos prekių arba teikiamų paslaugų savikainos straipsnio sumos.

14.1.3. Perleidžiama. Tokiu atveju registruojamas dotacijos nurašymas, mažinamas nuostolis dėl ilgalaikio turto perleidimo ir (arba) didinamas ilgalaikio turto perleidimo pelnas.

14.1.4. Vertė sumažėja. Tokiu atveju registruojant dotacijos panaudojimą, mažinamos ilgalaikio turto (materialiojo ar nematerialiojo) vertės sumažėjimo sąnaudos.

14.2. Nepanaudota dotacijų dalis parodoma balanso straipsnyje *Dotacijos, subsidijos*.

15. Turtu, kurio nusidėvėjimas neskaičiuojamas (pavyzdžiui, žemės), suteiktos dotacijos pripažįstamos panaudotomis įvykdžius nustatytas dotacijos gavimo sąlygas (pavyzdžiui, žemė skiriama su sąlyga, kad ten bus pastatyti tam tikri statiniai. Tokiu atveju žeme suteikta dotacija pripažįstama panaudota per statinių naudingo tarnavimo laiką.).

16. Su turtu susijusios dotacijos apskaitoje turi būti užregistruojamos nurodyta gauto turto vertė arba tikrąja vertė, jei šio turto vertė nebuvo nurodyta. Jei nurodyta gauto turto vertė reikšmingai viršija tikrąją jo vertę, gauta dotacija ir turto įsigijimo savikaina užregistruojama to turto tikrąja vertė. Jeigu turto vertė nurodyta ir jo tikrosios vertės nustatyti negalima, su turtu susijusios gautos dotacijos vertė yra nulis.

17. Su pajamomis susijusios dotacijos apskaitoje ir finansinėse ataskaitose turi būti pateikiamos taip:

17.1. Negautoms pajamoms kompensuoti skirtos dotacijos apskaitoje pripažįstama panaudota tokia dalis, kiek per tam tikrą laikotarpį apskaičiuojama negautų pajamų, ir tokia pat dalimi didinama pelno (nuostolių) ataskaitos kompensuojamų pajamų straipsnio suma.

17.2. Dotacijos patirtoms sąnaudoms kompensuoti apskaitoje pripažįstama panaudota tokia dalis, kiek patiriama sąnaudų, kurioms kompensuoti ji skirta, ir tokia pat dalimi mažinama pelno (nuostolių) ataskaitos kompensuojamų sąnaudų straipsnio suma.

17.3. Su pajamomis susijusių dotacijų nepanaudota dalis parodoma balanso straipsnyje *Dotacijos, subsidijos*.

18. Su pajamomis susijusių dotacijų panaudojimas parodomas tais laikotarpiais, kada patiriamos susijusios sąnaudos ar negaunamos pajamos, kurioms kompensuoti dotacija ar jos dalis buvo skirta.

19. Jei dotacijos gaunamos (arba yra sprendimas, ar kitas įrodymas, kad dotacija bus teikiama, ir yra žinoma tiksli kompensuojama suma ar ją galima lengvai nustatyti) kaip ankstesniais laikotarpiais patirtų sąnaudų ar nuostolių, ar negautų pajamų kompensacija, jos nedelsiant pripažįstamos panaudotomis 17.2 ir 17.3 punktuose nustatyta tvarka.

20. Jei dotacijos negalima susieti su patirtomis arba būsimų laikotarpių sąnaudomis ar negautomis pajamomis, arba jei ji gauta be jokių sąlygų, dotacija

pripažįstama panaudota tą laikotarpį, kada buvo gauta arba buvo gautas sprendimas ar kitas įrodymas, kad ji bus teikiama.

V. DOTACIJOS GRAŽINIMO APSKAITA

21. Anksčiau įmonės apskaitoje pripažintų dotacijų gražinimas registruojamas kaip apskaitinio įvertinimo pakeitimas pagal 7-ojo verslo apskaitos standarto „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“ nuostatas.

22. Apskaitoje registruojant dotacijos gražinimą, yra mažinama nepanaudotos dotacijos suma. Jei gražinama dotacijos suma viršija nepanaudotos dotacijos likutį, tai perviršio suma yra parodoma pelno (nuostolių) ataskaitos sąnaudų straipsnyje.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Šis standartas taikomas sudarant 2012 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas. Standartas gali būti taikomas ir sudarant ankstesnių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

24. Šio standarto 12 punkte nurodyti reikalavimai dėl dotacijos pripažinimo gali būti netaikomi beprocentėms paskoloms arba paskoloms su palūkanomis, mažesnėmis negu rinkos palūkanų norma, valstybės suteiktoms iki 2012 m. sausio 1 d.

25. Iš kitų asmenų gautos lėšos, paramos, kitais būdais gautos pagalbos ar nemokamai gauto turto, kurie iki 2012 m. sausio 1 d. apskaitoje užregistruoti kaip dotacija, apskaita ir toliau gali būti tvarkoma pagal šio standarto nustatytą dotacijų apskaitos tvarką, o informacija apie tai atskleidžiama aiškinamajame rašte.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos apskaitos
instituto standartų tarybos 2003 m.
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

22-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „UŽSIENIO VALIUTOS KURSO PASIKEITIMAS“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti įmonės sandorių užsienio valiuta bei užsienyje veikiančių kontroliuojamų ir asocijuotų įmonių veiklos rezultatų apskaitos bei valiutų kursų pokyčių pateikimo finansinėje atskaitomybėje tvarką.

2. Standartas taikomas:

2.1. sandorių užsienio valiuta apskaitai;

2.2. perskaičiuojant užsienyje veikiančių kontroliuojamų ir asocijuotų įmonių finansinę atskaitomybę konsoliduojant ir investicijų apskaitai taikant nuosavybės metodą.

3. Standartas netaikomas:

3.1. apsidraudimo sandorių užsienio valiuta apskaitai;

3.2. perskaičiuojant finansinės atskaitomybės rodiklius kita valiuta dėl vartotojų patogumo.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Finansinės atskaitomybės valiuta – valiuta, naudojama sudarant įmonės finansinę atskaitomybę.

Grynosios investicijos į veiklą užsienyje – užsienio įmonės nuosavo kapitalo dalis, tenkanti finansinę atskaitomybę teikiančiai įmonei.

Sandoris užsienio valiuta – sandoris, kurį sudarant mokėtinos ir (ar) gautinos sumos išreiškiamos ne finansinės atskaitomybės valiuta.

Tikroji vertė – suma, už kurią vertės nustatymo dieną sandorio šalys viena kitai įprastomis rinkos sąlygomis gali parduoti turtą ar paslaugas arba perleisti įsipareigojimą.

Užsienio įmonė – užsienyje esanti dukterinė, asocijuota, pagal jungtinės veiklos (partnerystės) sutartį kontroliuojama ar bendro pavaldumo įmonė.

Užsienio valiuta – kita nei įmonės finansinės atskaitomybės valiuta.

Valiutiniai straipsniai – pinigai bei kitas finansinis turtas užsienio valiuta ir finansiniai įsipareigojimai, pagal kuriuos bus gauta ar sumokėta fiksuota arba aiškiai nustatoma užsienio valiutos suma.

Valiutos kursas – apskaitoje taikomas euro ir užsienio valiutos santykis, nustatytas vadovaujantis Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymu.

III. SANDORIŲ UŽSIENIO VALIUTA PIRMINIS PRIPAŽINIMAS

4. Sandoris užsienio valiuta pirminio pripažinimo metu turi būti įvertinamas finansinės atskaitomybės valiuta pagal sandorio dienos valiutos kursą.

5. Išimtiniais atvejais, kai valiutos kursų svyravimai nereikšmingi ir kiekvieną sandorį atskirai įvertinti sandorio dienos valiutos kursu netikslinga, gali būti taikomas vidutinis savaitės ar mėnesio valiutos kursas.

6. Neteko galios nuo 2014 m. sausio 1 d.

IV. BALANSO STRAIPSNIŲ UŽSIENIO VALIUTA ĮVERTINIMAS BALANSO DATA

7. Valiutiniai straipsniai balanse turi būti įvertinami finansinės atskaitomybės valiuta, taikant balanso datos valiutos kursą.

8. Įsigijimo savikaina apskaitomas už užsienio valiutą pirktas turtas balanse turi būti įvertinamas finansinės atskaitomybės valiuta, taikant pirminio pripažinimo metu (sandorio dieną) galiojusį valiutos kursą.

9. Turtas, kurio tikroji vertė nustatoma užsienio valiuta, balanse turi būti įvertinamas finansinės atskaitomybės valiuta, taikant tikrosios vertės nustatymo dienos valiutos kursą.

V. VALIUTOS KURSŲ SKIRTUMAI

10. Skirtumai, kurie susidaro apmokėjus valiutiniuose straipsniuose parodytas sumas kitu valiutos kursu negu buvo pirminio pripažinimo metu arba paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną, jeigu valiutiniai straipsnių sumos buvo pripažintos ankstesniais finansiniais metais, turi būti pripažįstami ataskaitinio laikotarpio pajamomis arba sąnaudomis, išskyrus skirtumus, susijusius su grynosiomis investicijomis į užsienio įmonę. Pelno (nuostolių) ataskaitos finansinės ir investicinės veiklos straipsnyje parodomas tik valiutos kurso pasikeitimo rezultatas (pelnas arba nuostolis dėl valiutos kurso pasikeitimo).

11. Jei valiutinės skolos apmokamos kitą, nei pirminio pripažinimo ataskaitinį laikotarpį, valiutų kursų skirtumas skaičiuojamas nuo paskutinės finansinės atskaitomybės datos. Jei sudaromos tarpinės finansinės atskaitomybės, valiutiniai straipsniai perskaičiuojami tarpiniais laikotarpiais (pavyzdžiui, kiekvieną mėnesį), o valiutos kurso pasikeitimo įtaka turi būti nustatoma nuo valiutinio straipsnio paskutinio perskaičiavimo datos.

12. Valiutos kurso skirtumai, kurie susidaro perskaičius valiutinius straipsnius, kurie iš esmės yra grynosios investicijos į užsienio įmonę dalis, turi būti registruojami nuosavo kapitalo dalyje ir pripažįstami pajamomis ar sąnaudomis tik tada, kai ta investicija perleidžiama. Tokių valiutos kursų skirtumų gali atsirasti, jei patronuojančios įmonės balanso valiutiniuose straipsniuose yra gautinų iš užsienio įmonės ar mokėtinų jai sumų, kurių artimiausiu metu nei gauti, nei mokėti neplanuojama. Šiems straipsniams nepriskiriamos iš užsienio įmonės gautinos ar jai mokėtinos prekybos operacijų sumos.

VI. UŽSIENIO ĮMONĖS VALIUTOS KURSŲ SKIRTUMAI

13. Konsoliduojant finansinę atskaitomybę, užsienio įmonės finansinės atskaitomybės rodikliai turi būti perskaičiuojami taip:

13.1. turtas ir įsipareigojimai bei nuosavas kapitalas (išskyrus ataskaitinių metų rezultata) perskaičiuojami pagal balanso datos valiutos kursą;

13.2. pajamos ir sąnaudos perskaičiuojamos pagal kiekvieno sandorio dienos valiutos kursą.

14. Visi valiutų kursų skirtumai, susidarę dėl užsienio įmonės finansinės atskaitomybės rodiklių perskaičiavimo, registruojami balanso nuosavo kapitalo dalyje, kur apskaitomi iki grynosios investicijos perleidimo.

15. Jei valiutų kursų svyravimai nereikšmingi, užsienio įmonės finansinės atskaitomybės rodikliai gali būti perskaičiuojami taikant vidutinį laikotarpio valiutos kursą, pavyzdžiui, mėnesio ar ketvirčio.

16. Atitinkama užsienio įmonės perskaičiuotos finansinės atskaitomybės valiutos kursų skirtumų dalis konsoliduotame balanse turi būti priskiriama mažumos daliai, jei tokia yra.

17. Prestižas, atsiradęs dėl užsienio įmonės įsigijimo, turi būti apskaičiuojamas taikant įsigijimo dienos valiutos kursą. Vėliau atliekami tikrosios vertės koregavimai, susiję su prestižo nustatymu, taip pat apskaičiuojami taikant įsigijimo dienos valiutos kursą.

18. Atliekant konsolidavimo procedūras, valiutos kursų skirtumai neeliminuojami, kadangi jie parodo patronuojančios įmonės pajamų, sąnaudų ar nuosavybės pokyčius.

19. Užsienio įmonės pinigų srantai konsoliduotoje pinigų srautų ataskaitoje turi būti įvertinami pinigų srautų susidarymo dienos valiutos kursu.

20. Jei užsienio įmonės ir patronuojančios įmonės balanso datos nesutampa, finansines atskaitomybes leidžiama konsoliduoti, jeigu jos skiriasi ne daugiau kaip trimis mėnesiais (16-asis verslo apskaitos standartas „Konsoliduota finansinė atskaitomybė ir investicijos į dukterines įmones“). Tokiu atveju užsienio įmonės finansinė atskaitomybė perskaičiuojama pagal užsienio įmonės balanso datos valiutos kursą. Jei nuo užsienio įmonės balanso datos iki patronuojančios įmonės balanso datos įvyksta svarbių valiutos kurso pokyčių, finansinė atskaitomybė gali būti koreguojama.

21. Jei užsienio įmonė perleidžiama, įmonės nuosavo kapitalo dalyje sukaupta valiutos kursų skirtumų suma turi būti pripažįstama to laikotarpio pajamomis ar sąnaudomis. Jei perleidžiama tik dalis investicijos į užsienio įmonę, į pajamas ar sąnaudas įtraukiama valiutos kursų skirtumo dalis, proporcinga perleistai investicijos daliai.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos apskaitos
instituto standartų tarybos 2004 m.
gruodžio 8 d. nutarimu Nr. 12

**23-IASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „TURTO
NUVERTĖJIMAS“****I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nustatyti, kaip turi būti įvertinamas, registruojamas apskaitoje ir pateikiamas finansinėse ataskaitose ilgalaikio turto nuvertėjimas (nuostolis dėl vertės sumažėjimo).

2. Šis standartas turi būti taikomas nustatant turto nuvertėjimo požymius ir parodant turto finansinėse ataskaitose ne didesne verte nei jo atsiperkamoji vertė.

3. Šis standartas turi būti taikomas registruojant apskaitoje reikšmingą ilgalaikio turto (tiek atskiro turto vieneto, tiek sugrupuoto į įplaukas kuriančius vienetus) nuvertėjimą, išskyrus:

- 3.1. atidėtųjų mokesčių turto;
- 3.2. finansinio turto, kurio vertės sumažėjimas įvertinamas vadovaujantis 18-uju verslo apskaitos standartu „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“;
- 3.3. žemės ūkio veikloje naudojamo biologinio turto.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Aktyvioji rinka – rinka, atitinkanti visus šiuos kriterijus:

- a) prekiaujama vienu metu turto;
- b) bet kuriuo metu yra pirkėjų (pardavėjų), ketinančių pirkti ar parduoti turto;
- c) informacija apie parduodamo turto rinkos kainas yra prieinama visuomenei.

Atsiperkamoji vertė – didesnė iš šių verčių: tikroji turto vertė atėmus pardavimo išlaidas arba to turto naudojimo vertė.

Balansinė vertė – suma, kuria turtas yra parodytas balanse.

Diskontavimas – būsimosios pinigų vertės perskaičiavimas į dabartinę vertę.

Diskonto norma – investicijos grąžos norma, kuri atspindi pinigų laiko vertę ir dabartinę turtui būdingą riziką.

Diskontuoti pinigų srautai – būsimieji pinigų srautai, apskaičiuoti einamuoju ataskaitiniu laikotarpiu konkrečiai datai, taikant diskonto normą.

Grynieji būsimieji pinigų srautai – numatomų įplaukų ir išmokų skirtumas.

Įplaukas kuriantis vienetas – mažiausias atskiras turto vienetas ar turto vienetų grupė, kuri, nuolat naudojant turto, kuria įplaukas, dažniausiai nepriklausančias nuo įplaukų iš kito turto vieneto ar turto vienetų grupės.

Naudingo tarnavimo laikas – ribotas laikotarpis, kuriuo įmonės veikloje naudojamas turtas gali teikti naudos. Naudingo tarnavimo laikas taip pat gali būti

nustatomas pagal gaminių ir produkcijos vienetų, kuriuos tikimasi pagaminti (gauti) naudojant šį turtą, skaičių.

Naudojimo vertė – dabartinė vertė grynųjų būsimųjų pinigų srautų, kuriuos tikimasi gauti turtą naudojant ir jį perleidžiant, pasibaigus jo naudingo tarnavimo laikui.

Nuvertėjimas (nuostolis dėl vertės sumažėjimo) – suma, kuria turto balansinė vertė yra didesnė už jo atsiperkamąją vertę.

Pardavimo išlaidos – išlaidos, tiesiogiai priskirtinos turto pardavimui ar kitokiam perleidimui.

III. TURTO, KURIS GALI NUVERTĖTI, APSKAITA IR NUVERTĖJIMO POŽYMIAI

4. Jei turto balansinė vertė yra didesnė už jo atsiperkamąją vertę, turtas yra nuvertėjęs. Jei skirtumas yra reikšmingas, tokio turto balansinė vertė turi būti sumažinta iki atsiperkamosios vertės.

5. Sudarydama finansines ataskaitas, įmonė turi nustatyti, ar yra turto nuvertėjimo požymių, ir, jei yra bent vienas toks požymis, apskaičiuoti jo atsiperkamąją vertę ir palyginti ją su balansine verte.

6. Nustatydama, ar turtas nuvertėjo, įmonė turi atsižvelgti į išorinius ir vidinius požymius:

6.1. išorinių turto nuvertėjimo požymių pavyzdžiai gali būti:

6.1.1. per ataskaitinį laikotarpį reikšmingai sumažėjo turto rinkos kaina ir šis sumažėjimas nėra trumpalaikis;

6.1.2. per ataskaitinį laikotarpį įmonės veiklos technologinėje, ekonominėje ar teisinėje aplinkoje arba rinkoje, kuriai turtas yra skirtas, įvyko pokyčių, padariusių reikšmingą įtaką turto vertei, arba pagrįstai tikimasi, kad tokių pokyčių bus ateityje;

6.1.3. per ataskaitinį laikotarpį pakilo rinkos palūkanų ar kitos investicijų grąžos rinkoje normos ir tikėtina, kad tai paveiks diskonto normą, taikomą apskaičiuojant turto naudojimo vertę, o dėl to reikšmingai sumažės turto atsiperkamoji vertė;

6.2. vidinių turto nuvertėjimo požymių pavyzdžiai gali būti:

6.2.1. įmonė turi turto, kuris dar nėra visiškai nudėvėtas (amortizuotas), tačiau jau nebenaudojamas įmonės veikloje;

6.2.2. įmonė turi nebaigtų statyti objektų, kurių nežadama užbaigti arba kuriuos užbaigti būtų ekonomiškai nenaudinga;

6.2.3. įmonės turtas yra labai sugadintas dėl stichinių nelaimių ar kitų veiksnių;

6.2.4. įmonės iš turto nuomos gaunamos pajamos nepadengia to turto nusidėvėjimo (amortizacijos) ir kitų to turto eksploatavimo išlaidų;

6.2.5. investavus į kitą įmonę, konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose parodytas prestižas, tačiau įmonė, į kurią investuota, nėra tokia pelninga, kaip buvo tikimasi įsigijimo momentu. Šiuo atveju prestižo vertė gali būti sumažėjusi.

6.2.6. per ataskaitinį laikotarpį reikšmingai pasikeitė arba tikėtina, kad greitai pasikeis turto naudojimo būdas ir / ar mastas, o tai neigiamai paveiks įmonės veiklą. Tokių pasikeitimų pavyzdžiai gali būti: veiklos reorganizavimas ar nutraukimas, turto

perleidimas anksčiau nei buvo numatyta, turto pakeitimas dėl technologijų atnaujinimo.

6.2.7. yra požymių, rodančių, kad įmonės turto teikiama ekonominė nauda yra ar bus mažesnė, nei tikėtasi.

7. Įmonė gali nustatyti ir kitus 6 punkte nepaminėtus turto nuvertėjimo požymius.

8. Jei rinkos palūkanų ar kitos investicijų grąžos rinkoje normos per laikotarpį padidėja (6.1.3. punktas), įmonė neprivalo skaičiuoti turto atsiperkamosios vertės:

8.1. jei turto naudojimo vertei apskaičiuoti taikytina diskonto norma nėra arba tikėtina, kad nebus paveikta šių rinkos normų padidėjimo (pavyzdžiui, trumpalaikių palūkanų normų padidėjimas gali neturėti didelės įtakos diskonto normai, taikomai turtui, kurio likęs naudingo tarnavimo laikas yra pakankamai ilgas); arba

8.2. jei yra tikėtina, kad turto naudojimo vertei apskaičiuoti taikyta diskonto norma bus paveikta šių rinkos normų padidėjimo, tačiau tuo pačiu turėtų padidėti ir gryniesi būsimieji pinigų srautai, ir dėl to atsiperkamoji vertė reikšmingai nesumažės.

9. Tai, kad sumažėja turto ekonominė nauda (6.2.7. punktas), gali parodyti šie požymiai:

9.1. turtui eksploatuoti ar prižiūrėti reikia daugiau išlaidų, nei buvo numatyta iš pradžių;

9.2. faktiniai pinigų srautai iš to turto arba jo uždirbamas pelnas yra reikšmingai mažesni, nei buvo numatyta.

10. Nustatant, ar reikia perskaičiuoti turto atsiperkamąją vertę, atsižvelgiama ar nuvertėjimo požymis gali nulemti reikšmingą atsiperkamosios vertės pasikeitimą. Pavyzdžiui, jei anksčiau apskaičiuota turto atsiperkamoji vertė buvo daug didesnė už jo balansinę vertę, įmonė neturi perskaičiuoti to turto atsiperkamosios vertės, jei neįvyko nieko reikšmingo, kas galėjo pakeisti atsiperkamosios ir balansinės vertės skirtumą.

11. Jei yra požymių, kad turtas gali būti nuvertėjęs, tačiau skaičiavimai rodo, kad nuostolio dėl vertės sumažėjimo pripažinti nereikia, papildomai reikėtų patikrinti, ar nereikia patikslinti turto likusio naudingo tarnavimo laiko, nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimo metodo ar likvidacinės vertės.

11¹. Valstybės ir savivaldybės įmonių pajamoms uždirbti nenaudojamo patikėjimo teise gauto turto, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, nuvertėjimas nustatomas tik tada, kai toks turtas sugadinamas stichinių nelaimių ar kitų veiksnių.

IV. TURTO ATSIPERKAMOJI VERTĖ

12. Jei yra požymių, kad turtas nuvertėjo, turi būti nustatyta to turto atsiperkamoji vertė. Kartais nuolat naudojamas atskiras turto vienetas nesukuria įplaukų, kurias būtų galima pagrįstai atskirti nuo kito turto kuriamų įplaukų. Tada įmonė turi apskaičiuoti įplaukas kuriančio vieneto (turto grupės), kuriam tas turtas priklauso, atsiperkamąją vertę. Tačiau atskiro turto vieneto galimo vertės sumažėjimo atveju (pavyzdžiui, įvykus stichinei nelaimei, padariusiai reikšmingą įtaką turto vertei, arba nusprendus neužbaigti statybos projekto) atsiperkamoji vertė apskaičiuojama atskiram turto vienetai.

13. Įplaukas kuriantis vienetas – mažiausias turto vienetas ar turto vienetų grupė,

kuri, nuolat naudojant turta, kuria įplaukas, dažniausiai nepriklausančias nuo įplaukų iš kito turto ar turto grupės. Pavyzdžiui, jei įmonė gali apskaičiuoti atskiro įrengimo atsiperkamąją vertę, ji neturi jo priskirti visai gamybos linijai ir mažiausiu įplaukas kuriančiu vienetu turi laikyti atskirą įrengimą. Jeigu to padaryti neįmanoma, reikėtų apskaičiuoti visos gamybos linijos, kuriai tas įrengimas priklauso, atsiperkamąją vertę.

14. Įmonė gali pasirinkti įvairius kriterijus, pagal kuriuos turtas skirstomas į įplaukas kuriančius vienetus. Pavyzdžiui, gali būti skirstoma pagal produktų grupes, struktūrinius padalinius, veiklos rinkas ir panašiai.

15. Grupuoiant turta, svarbu, kad būtų sudaryta kiek įmanoma mažesnė turto grupė ir į ją būtų įtrauktas visas turtas, kuriantis tiesiogiai susijusį įplaukų iš nuolatinio jo naudojimo srautą. Taip pat svarbu, kad to paties turto ar tos pačios turto grupės įplaukas kuriantys vienetai būtų vienodai grupuojami visais ataskaitiniais laikotarpiais, jeigu nėra pagrindo jų grupavimo keisti.

16. Gali būti atvejų, kai neįmanoma arba netikslinga turta skaidyti į atskirus įplaukas kuriančius vienetus. Pavyzdžiui, penki atskiri gamyklos cechai gamina detales vienam gaminiui, kuris surenkamas šeštame ceche. Gatavus gaminius realizuoja gamyklos pardavimo tarnyba. Gamyklos turto netikslinga skaidyti į atskirus įplaukas kuriančius vienetus, kadangi įplaukas kuriantis vienetas yra visa gamykla.

17. Ne visada būtina nustatyti ir tikrąją turto vertę atėmus pardavimo išlaidas, ir jo naudojimo vertę. Jei kuri nors iš šių sumų yra didesnė už turto balansinę vertę, laikoma, kad turto vertė nesumažėjusi ir kitos sumos apskaičiuoti nebūtina.

V. TIKROJI TURTO VERTĖ ATĖMUS PARDAVIMO IŠLAIDAS

18. Vertinant turto atsiperkamąją vertę, tikroji turto vertė nustatoma:

18.1. Pagal kainą, kuri nurodyta pardavimo sutartyje, jei ji yra pasirašyta.

18.2. Jei pardavimo sutartis nesudaryta, tačiau analogišku turtu prekiaujama aktyviojoje rinkoje, tikroji turto vertė nustatoma pagal rinkos kainą. Turto rinkos kaina yra pirkėjų siūloma kaina. Jei pirkėjai kainos nesiūlo, tikroji vertė skaičiuojama remiantis paskutinio analogiško sandorio kaina, jeigu ekonominės sąlygos nuo sandorio dienos iki turto atsiperkamosios vertės nustatymo dienos reikšmingai nepasikeitė.

18.3. Jei pardavimo sutartis nesudaryta ir turto aktyviosios rinkos nėra, tikroji vertė nustatoma remiantis patikimiausia informacija apie sumą, kurią įmonė galėtų gauti pardavusi turta paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną. Patikimiausia informacija gali būti įmonės skelbtų panašaus turto viešųjų pardavimo ir pirkimo aukcionų kainos, kvalifikuotų turto vertintojų panašaus turto įvertinimai ir kita informacija. Nustatydama pardavimo kainą, įmonė taip pat turėtų atsižvelgti į neseniai toje pačioje veiklos šakoje įvykdytus panašaus turto pardavimo sandorius. Tačiau tikroji turto vertė neturi būti nustatoma pagal priverstinio pardavimo atvejus, nebent įmonės vadovybė būtų priversta parduoti turta nedelsiant.

19. Tikroji turto vertė atėmus pardavimo išlaidas yra suma, kuri gali būti gauta nesusijusioms šalims pardavus turta arba įplaukas kuriantį turto vienetą ir atėmus galimas pardavimo išlaidas, išskyrus tas, kurios jau buvo pripažintos išpareigojimais. Turto galimų pardavimo išlaidų pavyzdžiai gali būti teismo išlaidos, įvairūs sandorių mokesčiai, turto išvežimo ir kitos su pardavimu susijusios išlaidos. Darbo santykių

nutraukimo, veiklos mažinimo ar reorganizavimo išlaidos turto pardavimo išlaidoms nepriskiriamos.

20. Jeigu nėra patikimos informacijos, pagal kurią galima nustatyti tikrąją turto vertę atėmus pardavimo išlaidas, tokiu atveju turto atsiperkamoji vertė nustatoma pagal jo naudojimo vertę.

VI. TURTO NAUDOJIMO VERTĖ

21. Turto naudojimo vertė nustatoma diskontuojant grynuosius būsimuosius pinigų srautus, kuriuos numatoma gauti naudojant turtą ir jį perleidžiant pasibaigus jo naudingo tarnavimo laikui.

22. Grynieji būsimieji pinigų srautai apskaičiuojami remiantis tokiomis prielaidomis:

22.1. pinigų srautai turi remtis pagrįstomis ir patvirtintomis prielaidomis, kurios turėtų vyrauti likusį turto naudingo tarnavimo laiką. Vertinant pinigų srautus, reikia kiek galima daugiau vadovautis išoriniais informacijos šaltiniais (pvz., makroekonominė analizė, pramonės šakų apžvalga, statistiniais duomenimis);

22.2. pinigų srautai turi remtis naujausiomis įmonės vadovybės patvirtintomis finansinėmis sąmatomis arba prognozėmis. Šiomis sąmatomis arba prognozėmis pagrįsti planai turi apimti ne didesnę kaip 5 metų laikotarpį, nebent ilgesnis laikotarpis būtų pakankamai pagrįstas; ir

22.3. pinigų srautai, planuojami vėlesniam laikotarpiui nei turimų naujausių sąmatų ar prognozių laikotarpis, turi būti apskaičiuojami ekstrapoliuojant sąmatomis ar prognozėmis paremtus pinigų srautus, atsižvelgiant į pagrįstas prielaidas.

23. Apskaičiuojant grynuosius būsimuosius pinigų srautus, įtraukiamos šios įplaukos ir išmokos:

23.1. įplaukos, numatomos gauti nuolat naudojant turtą;

23.2. numatomos išmokos, susijusios su to turto naudojimu;

23.3. pinigų suma, numatoma gauti perleidus turtą jo naudingo tarnavimo laiko pabaigoje, jei ji yra pagrįstai tikėtina.

24. Su turtu susiję grynieji būsimieji pinigų srautai turi būti apskaičiuojami pagal esamą turto būklę. Apskaičiuojant grynuosius būsimuosius pinigų srautus neįtraukiamos numatomos įplaukos ar išmokos, kurios susidarys dėl:

24.1. būsimos reorganizavimo, jeigu įmonė dar nėra įsipareigojusi jo vykdyti;

24.2. būsimųjų investicijų ar rekonstrukcijos, kuri pagerins turto naudingąsias savybes ir / ar padidins jo vertę. Tačiau apskaičiuojant grynuosius būsimuosius pinigų srautus yra įtraukiamos remonto ir eksploatacijos išlaidos, reikalingos išlaikyti turtą tokį, kad jis atitiktų nustatytą pirminę jo pajėgumo charakteristiką.

25. Apskaičiuojant grynuosius būsimuosius pinigų srautus taip pat neįtraukiama:

25.1. įplaukos ar išmokos, susijusios su finansine veikla;

25.2. mokamos ar gražinamos pelno mokesčio sumos, kadangi diskonto norma turi būti nustatoma pelnui (nuostoliams) iki apmokestinimo ir grynieji būsimieji pinigų srautai neturi apimti gražinamų ar mokamų pelno mokesčio sumų.

26. Naudojimo vertė yra lygi diskontuotų grynujų būsimųjų pinigų srautų

dabartinei vertei, kuri apskaičiuojama pagal šią formulę:

$$PS_{NPV} = PS_1 / (1+r)^1 + PS_2 / (1+r)^2 + \dots + PS_n / (1+r)^n, \text{ kur}$$

PS_{NPV} – diskontuotų grynujų pinigų srautų dabartinė vertė;

$PS_1 \dots PS_n$ – 1-ojo – n-ojo laikotarpio grynieji būsimieji pinigų srautai;

r – diskonto norma, išreikšta vieneto dalimis;

$1 \dots n$ – laikotarpiai, kurių grynieji būsimieji pinigų srautai skaičiuojami.

27. Paskutiniojo n-ojo laikotarpio pinigų srautas PS_n apima ir ateityje tikėtiną pinigų sumą, kurią numatoma gauti perleidus turtą jo naudingo tarnavimo laiko pabaigoje.

28. Diskonto norma turi būti apskaičiuota atsižvelgiant į dabartinę pinigų laiko vertę ir turtui būdingos rizikos įvertinimą. Diskonto norma neturi atspindėti rizikos, į kurią jau atsižvelgta vertinant grynuosius būsimuosius pinigų srautus (pvz., mažesnių pajamų prognozė, atsižvelgiant į tam tikrą rizikos elementą).

29. Diskonto norma gali būti nustatoma atsižvelgiant, pavyzdžiui, į:

29.1. įmonės naudojamo kapitalo vertės svartinį vidurkį;

29.2. įmonės ilgalaikių paskolų palūkanų normą;

29.3. ilgalaikių Vyriausybės vertybinių popierių diskonto normą, pakoreguotą atsižvelgiant į rizikos veiksnius, susijusius su įmone ir jos ūkio šaka (pageidautina, kad pasirinktoji Vyriausybės vertybinių popierių diskonto norma būtų to paties laikotarpio kaip ir vertinamo turto naudingo tarnavimo laikas);

29.4. kitas rinkoje taikomas paskolų palūkanų normas.

VII. TURTO NUVERTĖJIMO PRIPAŽINIMAS IR APSKAITA

30. Tik tuo atveju, kai turto atsiperkamoji vertė yra reikšmingai mažesnė už jo balansinę vertę, turto balansinė vertė turi būti sumažinta iki jo atsiperkamosios vertės. Suma, kuria sumažinama turto balansinė vertė, pripažįstama nuostoliu dėl vertės sumažėjimo.

31. Mažinant įplaukas kuriančio vieneto balansinę vertę, vertės sumažėjimo nuostoliai paskirstomi tokia tvarka: pirmiausia sumažinama įplaukas kuriančiam vienetui priskiriama bet kokio prestižo balansinė vertė, paskui proporcingai mažinama to paties įplaukas kuriančio vieneto kito turto balansinė vertė. Paskirstydama vertės sumažėjimo nuostolį, įmonė neturi taip sumažinti atskiro turto vieneto balansinės vertės, kad ji taptų mažesnė už jo atsiperkamąją vertę arba taptų neigiama.

32. Nuostolis dėl vertės sumažėjimo turi būti pripažįstamas veiklos sąnaudomis pelno (nuostolių) ataskaitoje, nebent turtas būtų apskaitoje registruojamas perkainota verte.

33. Jei turto apskaitai buvo taikomas perkainotos vertės būdas ir yra likusi nepanaudota perkainojimo rezervo (rezultatų) dalis, nuostolio dėl vertės sumažėjimo suma turi būti mažinamas perkainojimo rezervas (rezultatai). Jei to konkretaus turto perkainojimo rezervo (rezultatų) suma yra mažesnė už nuostolio dėl vertės sumažėjimo sumą, ta dalis, kuri yra didesnė už perkainojimo rezervo (rezultatų) sumą, pripažįstama ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudomis.

34. Jei nuostolio dėl vertės sumažėjimo suma yra didesnė už to turto balansinę

vertę, turto balansinė vertė mažinama iki nulio. Be to, reikia patikrinti, ar dėl likusios nuostolio sumos nereikia pripažinti įsipareigojimo arba aiškinamajame rašte atskleisti neapibrėžtojo įsipareigojimo.

35. Pripažinus nuostolį dėl vertės sumažėjimo, naujai apskaičiuota to turto nudėvimoji vertė turi būti nudėvėta (amortizuota) per visą likusį turto naudingo tarnavimo laikotarpį.

35¹. Kai valstybės ir savivaldybės įmonių pajamoms uždirbti nenaudojamas patikėjimo teise gautas turtas, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, nuvertėja, apskaitoje registruojamas jo vertės ir ši turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkančio kapitalo sumažėjimas.

VIII. TURTO NUVERTĖJIMO PANAIKINIMAS

36. Rengdama finansines ataskaitas, įmonė patikrina, ar yra požymių, kad ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais dėl vertės sumažėjimo pripažintas nuostolis sumažėjo. Jei tokių požymių yra, įmonė turi perskaiciuoti turto atsiperkamąją vertę ir, jei ji yra padidėjusi, panaikinti ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais dėl turto vertės sumažėjimo pripažintą nuostolį arba jo dalį. Prestižo nuvertėjimas nenaikinamas.

37. Vertindama, ar ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais pripažintas nuostolis dėl vertės sumažėjimo išnyko arba sumažėjo, įmonė turi atsižvelgti į išorinius ir vidinius požymius:

37.1. išorinių turto vertės padidėjimo požymių pavyzdžiai gali būti :

37.1.1. per ataskaitinį laikotarpį labai padidėjusi turto rinkos vertė;

37.1.2. įmonės veiklos technologinėje, rinkos, ekonominėje ar teisinėje aplinkoje įvyksta reikšmingų pokyčių, kurie padaro teigiamą įtaką turtui, kuris buvo nuvertėjęs;

37.1.3. sumažėja rinkos palūkanų norma ir todėl diskonto norma sumažėja tiek, kad reikšmingai padidėja įmonės turto atsiperkamoji vertė;

37.2. vidinių turto vertės padidėjimo požymių pavyzdžiai gali būti:

37.2.1. reikšmingai padidėja turto naudojimo mastas arba išplečiama jo naudojimo paskirtis;

37.2.2. apskaitos duomenys rodo, kad turto teikiama ekonominė nauda yra daug didesnė, nei buvo tikėtasi.

38. Nustatant, ar reikia panaikinti ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais pripažintą nuostolį dėl vertės sumažėjimo, turi būti atsižvelgiama į turto vertės pokyčio reikšmingumą.

39. Ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais pripažintas nuostolis dėl vertės sumažėjimo panaikinamas atsižvelgiant į 37 punkte nurodytus požymius, jei po paskutinio nuostolio pripažinimo pasikeitė įvertinimai, pagal kuriuos buvo nustatyta to turto atsiperkamoji vertė.

40. Įvertinimų pasikeitimo pavyzdžiai galėtų būti tokie:

40.1. pasikeičia atsiperkamosios vertės nustatymo bazė (pvz., praėjusį ataskaitinį laikotarpį atsiperkamoji vertė buvo nustatoma remiantis tikrąja verte atėmus pardavimo išlaidas, o dabar – naudojimo verte, jeigu viena iš jų reikšmingai pakito);

40.2. kai atsiperkamoji vertė buvo nustatoma pagal naudojimo vertę, įvertinimas gali pasikeisti, jei pasikeičia grynujų būsimųjų pinigų srautų suma, skaičiavimo

laikotarpis ar diskonto normos;

40.3. kai atsiperkamosios vertės nustatymo bazė buvo tikroji vertė atėmus pardavimo išlaidas, įvertinimas gali pasikeisti, jei tikroji vertė atėmus pardavimo išlaidas reikšmingai padidėja.

41. Ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais pripažinto nuostolio dėl vertės sumažėjimo panaikinimas apskaitoje parodomas mažinant veiklos sąnaudas ataskaitinio laikotarpio pelno (nuostolių) ataskaitoje.

42. Jei turtas buvo apskaitomas perkainota verte ir, registruojant nuostolį dėl vertės sumažėjimo, buvo sumažintas perkainojimo rezervas (rezultatai), o likusioji dalis, jei ji buvo, užregistruota pelno (nuostolių) ataskaitoje, panaikinant nuostolį, pirmiausiai mažinamos veiklos sąnaudos, o likusi dalis įtraukiama į perkainojimo rezervą (rezultatus).

43. Turto balansinė vertė, padidėjusi panaikinus nuostolį dėl vertės sumažėjimo, neturi būti didesnė už balansinę vertę, kuri būtų buvusi (atėmus amortizaciją ar nusidėvėjimą), jei ankstesniais laikotarpiais nuostolis nebūtų buvęs pripažintas.

44. Panaikinus nuostolį dėl vertės sumažėjimo ir padidinus turto vertę, naujai apskaičiuota to turto nudėvimoji vertė turi būti nudėvėta (amortizuota) per visą likusį turto naudingo tarnavimo laikotarpį.

IX. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

45. Šis verslo apskaitos standartas turi būti taikomas sudarant 2005 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

46. Šio standarto 36 punkto nuostata, pagal kurią prestižo nuvertėjimas nenaikinamas, turi būti taikoma perspektyviai rengiant 2012 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos apskaitos instituto standartų tarybos 2004 m. spalio 13 d. nutarimu Nr. 7

(Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos apskaitos instituto direktoriaus 2007 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. VAS-4 redakcija)

24-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „PELNO MOKESTIS“**I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nustatyti pelno ir kitų nuo apmokestinamojo pelno apskaičiuojamų mokesčių (toliau – pelno mokesčio) apskaitos ir pateikimo finansinėse ataskaitose, taikant kaupimo principą, tvarką.

2. Šis standartas turi būti taikomas apskaičiuojant, registruojant apskaitoje ir pateikiant finansinėse ataskaitose ataskaitinio laikotarpio pelno mokestį ir atidėtąjį pelno mokestį. Standartas nustato, kaip ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių poveikis pelno mokesčiui turi būti parodytas apskaitoje.

3. Šio standarto IV–VIII skyrių nuostatos taikomos vidutinėms, didelėms ir viešojo intereso įmonėms. Visos kitos įmonės savo nuožiūra gali pasirinkti taikyti nurodytų skyrių nuostatas.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Apmokestinamasis pelnas (mokestiniai nuostoliai) – mokesčius reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka apskaičiuotas ataskaitinio laikotarpio pelnas (nuostoliai), nuo kurio apskaičiuojamas ataskaitinio laikotarpio pelno mokestis.

Apmokestinamieji laikinieji skirtumai – laikinieji skirtumai, dėl kurių būsimaisiais ataskaitiniais laikotarpiais apmokestinamasis pelnas bus didesnis už apskaitinį (mokestiniai nuostoliai bus mažesni už apskaitinius).

Apskaitinis pelnas (nuostoliai) – ataskaitinio laikotarpio pelnas ar nuostoliai, parodyti pelno (nuostolių) ataskaitoje, prieš atimant pelno mokesčio sąnaudas (pridedant pelno mokesčio pajamas).

Ataskaitinio laikotarpio pelno mokestis – mokestis, apskaičiuojamas remiantis apmokestinamuoju pelnu.

Atidėtasis pelno mokestis – atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas ir (arba) atidėtojo pelno mokesčio turtas.

Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas – būsimaisiais ataskaitiniais laikotarpiais mokėtinos pelno mokesčio sumos, kurios susidaro dėl apmokestinamųjų laikinųjų skirtumų.

Atidėtojo pelno mokesčio pajamos – pajamos, susidarančios per ataskaitinį laikotarpį pripažįstant atidėtojo pelno mokesčio turtą arba panaudojant atidėtojo pelno

mokesčio įsipareigojimą.

Atidėtojo pelno mokesčio sąnaudos – sąnaudos, susidarančios per ataskaitinį laikotarpį pripažįstant atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimą arba panaudojant atidėtojo pelno mokesčio turą.

Atidėtojo pelno mokesčio turtas – būsimaisiais ataskaitiniais laikotarpiais atgautinos pelno mokesčio sumos, kurios susidaro dėl įskaitomųjų laikinųjų skirtumų ir nepanaudotų mokesčių nuostolių perkėlimo.

Įskaitomieji laikinieji skirtumai – laikinieji skirtumai, dėl kurių būsimaisiais ataskaitiniais laikotarpiais apmokestinamasis pelnas bus mažesnis už apskaitinį (mokestiniai nuostoliai bus didesni už apskaitinius).

Laikinieji skirtumai – turto ar įsipareigojimo balansinės vertės ir jo mokesčio bazės skirtumai. Gali būti apmokestinamieji ir įskaitomieji laikinieji skirtumai.

Pelno mokesčio sąnaudos (pajamos) – ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio ir atidėtojo pelno mokesčio sąnaudų (pajamų) suma, kuri parodoma pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Turto ar įsipareigojimo mokesčio bazė – suma, kuria yra įvertintas turtas ar įsipareigojimas pelno mokesčiui apskaičiuoti mokesčius reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka.

III. ATASKAITINIO LAIKOTARPIO PELNO MOKESČIO ĮSIPAREIGOJIMO IR TURTO PRIPAŽINIMAS

4. Per ataskaitinį ir praėjusius ataskaitinius laikotarpius nesumokėta pelno mokesčio suma pripažįstama įsipareigojimu.

5. Ataskaitinio ar praėjusių ataskaitinių laikotarpių pelno mokesčio permoka pripažįstama turtu.

IV. ATIDĖTOJO PELNO MOKESČIO ĮSIPAREIGOJIMO IR TURTO PRIPAŽINIMAS

6. Atidėtasis pelno mokestis (toliau – atidėtasis mokestis) – tai mokestis, kurį numatoma sumokėti ar atgauti nuo turto ir įsipareigojimų balansinės vertės ir atitinkamos jų mokesčio bazės, naudojamos apskaičiuojant apmokestinamą pelną, susidariusių skirtumų. Tokie skirtumai vadinami laikiniais. Jei apskaičiuojant pelno mokestį turto ar įsipareigojimo balansinė vertė skiriasi nuo jo mokesčio bazės, pripažįstami atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas ir (arba) turtas. Jie apskaičiuojami lyginant turto ar įsipareigojimo balansinę vertę su jo mokesčio baze.

7. Dalis laikinųjų skirtumų atsiranda tada, kai apskaičiuojant apskaitinį pelną, pajamos arba sąnaudos įtraukiamos į vieną ataskaitinį laikotarpį, o apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną, – į kitą ataskaitinį laikotarpį.

8. Laikinieji skirtumai atsiranda ir kitomis aplinkybėmis:

8.1. turtas perkainojamas, o jo mokesčio bazė lieka tokia pati;

8.2. įsigyjant verslą ar reorganizuojant įmones jungimo būdu, įsigijimo savikaina paskirstoma įsigytam turtui ir įsipareigojimams, atsižvelgiant į jų tikrąją vertę, o mokesčio bazė lieka tokia pati;

8.3. turto ar įsipareigojimo balansinė vertė pirmą kartą pripažįstant skiriasi nuo to turto ar įsipareigojimo pirminės mokesčio bazės.

9. Jei, apskaičiuojant to paties ataskaitinio laikotarpio apskaitinį pelną, sumos pripažįstamos sąnaudomis (pajamomis), o apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną, jos ar jų dalis pripažįstama neleidžiamais atskaitymais (neapmokestinamomis pajamomis), tačiau dėl to nesusidaro turto ar įsipareigojimo balansinės vertės ir jo mokesčio bazės skirtumo, laikinųjų skirtumų neatsiranda. Pavyzdžiui, reprezentacinių sąnaudų dalis, pripažinta neleidžiamais atskaitymais.

10. Laikinieji skirtumai gali būti apmokestinamieji ir įskaitomieji.

11. Apmokestinamieji laikinieji skirtumai sukuria atidėtojo mokesčio įsipareigojimą, o įskaitomieji laikinieji skirtumai – atidėtojo mokesčio turtą.

V. APMOKESTINAMIEJI LAIKINIEJI SKIRTUMAI

12. Jeigu turto balansinė vertė yra didesnė arba įsipareigojimo balansinė vertė yra mažesnė už jo mokesčio bazę, susidaro apmokestinamieji laikinieji skirtumai, dėl kurių atsiranda atidėtojo mokesčio įsipareigojimas.

13. Visiems apmokestinamiesiems laikiniams skirtumams turi būti pripažintas atidėtojo mokesčio įsipareigojimas, išskyrus, jei atidėtojo mokesčio įsipareigojimas atsirastų iš:

13.1. prestižo, kurio amortizacija mokesčių skaičiavimui neapskaičiuojama;

13.2. pirminio turto ar įsipareigojimo pripažinimo sandorio, kuris nėra verslo įsigijimas ar įmonių reorganizavimas jungimo būdu, ir sandorio metu neturi įtakos nei apskaitiniam, nei apmokestinamajam pelnui (mokestiniam nuostoliams).

14. Apmokestinamųjų laikinųjų skirtumų, dėl kurių atsiranda atidėtojo mokesčio įsipareigojimas, pavyzdžiai gali būti tokie:

14.1. Laikinieji skirtumai, kurie susidaro, kai apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną, taikomas pagreitinoto nusidėvėjimo skaičiavimo metodas, o apskaičiuojant apskaitinį pelną, – tiesinis nusidėvėjimo skaičiavimo metodas ir dėl to balansinė vertė tampa didesnė už jo mokesčio bazę.

14.2. Perkainojus turtą, jo balansinė vertė padidėja, o jo mokesčio bazė lieka tokia pati.

14.3. Įsigijus verslą ar reorganizavus įmones jungimo būdu, įsigyto turto ir įsipareigojimų vertė prilyginama jų tikrajai vertei, dėl to grynojo turto vertė padidėja, o mokesčio bazė tam tikrais atvejais lieka tokia pati.

14.4. Pirmą kartą pripažįstant turtą jo balansinė vertė yra didesnė, o įsipareigojimo balansinė vertė mažesnė už jų pradinę mokesčio bazę. Kai kurios išlaidų sumos apskaitoje pripažįstamos turtu ir parodomos balanse, tačiau jų mokesčio bazė lygi nuliui. Vykdam mokslinius tyrimus ir eksperimentinės plėtos darbus patirtos išlaidos pripažįstamos nematerialiuoju turtu, kuris neturi mokesčio bazės, nes šios išlaidos pripažįstamos leidžiamais atskaitymais tą ataskaitinį laikotarpį, kada jos patiriamos, neatsižvelgiant į būsimus laikotarpius, kada bus gaunama ekonominė nauda. Plėtos darbų balansinės vertės, kuri sąnaudomis bus pripažįstama būsimaisiais ataskaitiniais laikotarpiais, ir nuliui lygios mokesčio bazės skirtumas yra apmokestinamasis laikinasis skirtumas, dėl kurio atsiranda atidėtojo mokesčio įsipareigojimas.

VI. ĮSKAITOMIEJI LAIKINIEJI SKIRTUMAI

15. Jeigu turto balansinė vertė yra mažesnė ar įsipareigojimo balansinė vertė yra didesnė už jo mokesčio bazę, susidaro įskaitomieji laikinieji skirtumai, dėl kurių atsiranda atidėtojo mokesčio turtas.

16. Atidėtojo mokesčio turto, susijusio su visais įskaitomaisiais laikiniais skirtumais, finansinėse ataskaitose turi būti parodoma tiek, kiek tikimasi gauti apmokestinamojo pelno, kuriam bus galima panaudoti įskaitomąjį laikinąjį skirtumą, nebent atidėtojo mokesčio turtas susidaro pirmą kartą pripažįstant turtą ar įsipareigojimą dėl sandorio, kuris nėra verslo jungimas ir sandorio metu neturi įtakos nei apskaitiniam, nei apmokestinamajam pelnui ar mokestiniam nuostoliams.

17. Įskaitomųjų laikinųjų skirtumų, dėl kurių atsiranda atidėtojo mokesčio turtas, pavyzdžiai gali būti tokie:

17.1. Apskaičiuojant apskaitinį pelną, abejotinos skolos pripažįstamos sąnaudomis tą laikotarpį, kada jos tampa abejotinomis, tačiau apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną, jos pripažįstamos leidžiamais atskaitymais vėlesnį atskaitinį laikotarpį. Dėl šios priežasties turto balansinė vertė tampa mažesnė už jo mokesčio bazę.

17.2. Perkainojant turtą ir įvertinant jį tikrąja ar grynąja galimo realizavimo verte, turto vertė sumažėja ir dėl to jo balansinė vertė gali būti mažesnė už jo mokesčio bazę.

17.3. Įsigijus verslą ar reorganizavus įmones jungimo būdu, įsigyto turto ir įsipareigojimų vertė prilyginama jų tikrajai vertei, dėl to grynojo turto vertė sumažėja, o mokesčio bazė tam tikrais atvejais lieka tokia pati.

17.4. Pirmą kartą pripažįstant turtą, jo balansinė vertė yra mažesnė, o įsipareigojimo balansinė vertė didesnė už jų pradinę mokesčio bazę. Kai kurios įmonės patirtos išlaidos turi mokesčio bazę, tačiau apskaitoje turtu nepripažįstamos ir balanse neparodomos. Apskaičiuojant apskaitinį pelną, darbuotojų mokymo išlaidos pripažįstamos sąnaudomis tą laikotarpį, kada jos buvo patirtos, tačiau tam tikrais atvejais, kai įmonė sumoka už fizinių asmenų, nesusijusių su įmone darbo santykiais, mokymą, apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną ar mokestinius nuostolius, jos gali būti įtraukiamos tik būsimaisiais atskaitiniais laikotarpiais.

18. Kai laikinieji skirtumai yra susiję su investicijomis į patronuojamąsias, asocijuotąsias ar pagal jungtinės veiklos sutartį kontroliuojamas bendrąsias įmones, atidėtojo mokesčio turtas turi būti pripažįstamas pagal šio standarto VIII skyriaus *Investicijos į patronuojamąsias, asocijuotąsias ir pagal jungtinės veiklos sutartį kontroliuojamas bendrąsias įmones* reikalavimus.

19. Įmonė gali gauti ekonominės naudos iš atidėtojo mokesčio turto dėl mokesčių sumažinimo tik tada, kai ateityje ji tikisi uždirbti pakankamai apmokestinamojo pelno, iš kurio bus galima atimti įskaitomuosius laikinuosius skirtumus kaip leidžiamus atskaitymus. Todėl įmonė apskaitoje registruoja atidėtojo mokesčio turtą tik tada, kai pagrįstai tikisi ateityje uždirbti pakankamai apmokestinamojo pelno. Apskaičiuojant atidėtąjį mokesį, reikia įvertinti ir būsimaisiais atskaitiniais laikotarpiais mažėsiančius ar išnyksiančius apmokestinamuosius laikinuosius skirtumus.

VII. ATIDĖTOJO PELNO MOKESČIO TURTAS, ATsirANDANTIS IŠ NEpanAUDOTŲ MOKESTINIŲ NUOSTOLIŲ

20. Mokesčius reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka mokesčiai nuostoliai gali būti perkeliami į kitus ataskaitinius laikotarpius. Perkeldama nepanaudotus mokesčius nuostolius, įmonė gali pripažinti tik tiek atidėtojo mokesčio turto, kiek būsimaisiais laikotarpiais ji tikisi uždirbti apmokestinamojo pelno, kuriam bus galima panaudoti nepanaudotus mokesčius nuostolius.

21. Atidėtojo mokesčio turto, atsirandančio perkeliant nepanaudotus mokesčius nuostolius, pripažinimo kriterijai yra tokie pat, kaip ir atidėtojo mokesčio turto, atsirandančio iš įskaitomųjų laikinųjų skirtumų. Tačiau tai, kad yra nepanaudotų mokesčių nuostolių, rodo, kad ateityje apmokestinamojo pelno gali nebūti. Todėl, jeigu įmonė yra patyrusi nuostolių, ji parodo tik tiek atidėtojo mokesčio turto, atsirandančio iš nepanaudotų mokesčių nuostolių, kiek ji turi apmokestinamųjų laikinųjų skirtumų, kurie ateityje mažės ar išnyks, arba yra kitų įtikinamų įrodymų, kad bus uždirbta pakankamai apmokestinamojo pelno, kuriam bus galima panaudoti nepanaudotus mokesčius nuostolius.

22. Įvertindama tikimybę, ar per būsimuosius ataskaitinius laikotarpius bus uždirbta tiek apmokestinamojo pelno, kad būtų galima panaudoti nepanaudotus mokesčius nuostolius, įmonė turi atsižvelgti į šiuos kriterijus:

22.1. ar ji turi pakankamai apmokestinamųjų laikinųjų skirtumų;

22.2. ar ji gali pagrįstai tikėtis, kad bus uždirbta apmokestinamojo pelno iki nepanaudotų mokesčių nuostolių perkėlimo laikotarpio pabaigos;

22.3. ar nepanaudoti mokesčiai nuostoliai atsirado dėl tokių priežasčių (ar aplinkybių), kurios neturėtų pasikartoti būsimaisiais ataskaitiniais laikotarpiais.

VIII. INVESTICIJOS Į PATRONUOJAMĄSIAIS, ASOCIJUOTĄSIAIS IR PAGAL JUNGTINĖS VEIKLOS SUTARTĮ KONTROLIUOJAMAS BENDRĄSIAS ĮMONES

23. Kai investicijų į patronuojamąsias, asocijuotąsias ar pagal jungtinės veiklos sutartį kontroliuojamas bendrąsias įmones balansinė vertė skiriasi nuo jų mokesčio bazės, atsiranda laikinųjų skirtumų.

24. Rengiant konsoliduotas finansines ataskaitas, laikinieji skirtumai nustatomi lyginant šiose finansinėse ataskaitose nurodyto turto ir įsipareigojimų balansinės vertės su mokesčio baze, nustatoma pagal kiekvienos įmonės, esančios įmonių grupėje, mokesčio bazę.

25. Jei atsiranda apmokestinamųjų laikinųjų skirtumų, įmonė turi pripažinti atidėtojo mokesčio įsipareigojimą, išskyrus tuos atvejus, kai vykdomos abi šios sąlygos:

25.1. įmonė gali kontroliuoti laikinųjų skirtumų išnykimo laiką;

25.2. galima pagrįstai tikėtis, kad laikinieji skirtumai artimiausioje ateityje neišnyks.

26. Jei atsiranda įskaitomųjų laikinųjų skirtumų, įmonė turi pripažinti atidėtojo mokesčio turtą, tačiau tik tiek, kiek galima pagrįstai tikėtis, kad:

26.1. laikinieji skirtumai išnyks artimiausioje ateityje;

26.2. bus gauta apmokestinamojo pelno, iš kurio bus galima atimti šiuos laikinuosius skirtumus, kaip leidžiamus atskaitymus.

IX. PELNO MOKESČIO APSKAIČIAVIMAS

27. Ataskaitinio laikotarpio pelno mokestis apskaičiuojamas taikant mokesčius reglamentuojančių teisės aktų nustatytus pelno mokesčio tarifus.

27¹. Mokėtinas ataskaitinio laikotarpio pelno mokestis arba jo permoka balanse turi būti pateikti atskirai nuo kito turto ir įsipareigojimų.

28. Atidėtojo mokesčio turtas ir įsipareigojimas apskaičiuojami taikant tokį pelno mokesčio tarifą, koks jis turėtų būti tais ataskaitiniais laikotarpiais, kai laikinieji skirtumai, dėl kurių atsirado atidėtasis mokestis, išnyks.

28¹. Atidėtojo mokesčio turtas ir įsipareigojimas turi būti pateikti atskirai nuo mokėtino ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio ar jo permokos.

28². Atidėtojo mokesčio turtas ir įsipareigojimas pripažįstami ilgalaikiais.

29. Nors kai kuriais atvejais turto ar įsipareigojimo balansinė vertė gali būti nustatoma diskontuojant (pavyzdžiui, turto atsiperkamoji vertė, sumažėjus ilgalaikio turto vertei), atidėtojo mokesčio turtas ir įsipareigojimai negali būti diskontuojami.

30. Kiekvieną kartą sudarydama finansines ataskaitas įmonė peržiūri ir iš naujo įvertina atidėtojo mokesčio turtą. Jei būsimaisiais ataskaitiniais laikotarpiais nesitikima gauti tiek apmokestinamojo pelno, kad būtų galima panaudoti visus nepanaudotus mokestininius nuostolius, atidėtojo mokesčio turtas sumažinamas arba iš viso nepripažįstamas.

X. ATASKAITINIO LAIKOTARPIO PELNO MOKESČIO IR ATIDĒTOJO PELNO MOKESČIO PRIPAŽINIMAS PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOJE

31. Ataskaitinio laikotarpio pelno mokestis ir atidėtojo mokesčio sąnaudos (pajamos), susidariusios dėl ūkinių operacijų, kurios registruojamos pajamų ir sąnaudų sąskaitose, parodomos pelno (nuostolių) ataskaitoje kaip pelno mokesčio sąnaudos (pajamos). Tais atvejais, kai ataskaitinio laikotarpio pelno mokestis ir atidėtojo mokesčio sąnaudos (pajamos) atsiranda iš ūkinių operacijų, kurios registruojamos nuosavo kapitalo sąskaitose ir į pelno (nuostolių) ataskaitą neįtraukiamos, jie parodomi XI skyriaus nustatyta tvarka.

32. Atidėtojo mokesčio balansinė vertė gali keistis net tada, kai laikinųjų skirtumų, dėl kurių jis susidarė, suma nesikeičia. Taip gali būti, pavyzdžiui, tokiais atvejais:

- 32.1. pakeitus mokesčių tarifus ar mokesčių įstatymus;
- 32.2. iš naujo įvertinus galimybę pripažinti atidėtojo mokesčio turtą;
- 32.3. pakeitus numatytą turto naudojimo būdą.

33. Pasikeitus atidėtojo mokesčio balansinei vertei dėl 32 punkte nurodytų priežasčių, susidaręs skirtumas parodomas pelno (nuostolių) ataskaitoje, išskyrus atvejus, kai jis yra susijęs su operacijomis, anksčiau užregistruotomis nuosavo kapitalo sąskaitose ir neįtrauktomis į pelno (nuostolių) ataskaitą.

XI. ATASKAITINIO LAIKOTARPIO PELNO MOKESČIO IR ATIDĖTOJO PELNO MOKESČIO PRIPAŽINIMAS NUOSAVO KAPITALO DALYJE

34. Ataskaitinio laikotarpio pelno mokestis ir atidėtojo mokesčio sąnaudos (pajamos) turi būti registruojamos atitinkamose nuosavo kapitalo sąskaitose, jei jos yra susijusios su nuosavo kapitalo sąskaitose registruojamomis ir į pelno (nuostolių) ataskaitą neįtraukiamomis ūkinėmis operacijomis.

35. Ūkinių operacijų, kurios registruojamos nuosavo kapitalo sąskaitose, pavyzdžiai gali būti tokie:

35.1. ilgalaikio turto balansinės vertės pokytis dėl šio turto perkainojimo;

35.2. nepaskirstytojo pelno likučio koregavimas dėl apskaitos politikos pakeitimo arba esminės klaidos ištaisymo taikant retrospektyvinį būdą;

35.3. valiutų kursų skirtumai, atsirandantys dėl užsienio įmonės finansinių ataskaitų perskaičiavimo konsoliduojant.

36. Kai dėl turto perkainojimo pripažįstamas atidėtojo mokesčio įsipareigojimas, tai perkainojimo rezervas (rezultatai) apskaitoje registruojamas arba didinamas suma, kuri gaunama iš turto vertės padidėjimo dėl šio turto perkainojimo atėmus atidėtojo mokesčio įsipareigojimą.

XII. PELNO MOKESČIO TURTO IR ĮSIPAREIGOJIMO TARPUSAVIO UŽSKAITA

37. Avansu sumokėtas pelno mokestis ir (arba) pelno mokesčio permoka užskaitoma su mokėtino pelno mokesčio įsipareigojimu.

38. Atidėtojo mokesčio turtas ir atidėtojo mokesčio įsipareigojimas užskaitomi tarpusavyje tada, kai jie yra susiję su ta pačia mokesčius administruojančia institucija.

XIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

39. Pirmą kartą šį standartą taikanti įmonė jo nuostatas turi taikyti retrospektyviai pagal 7-ojo verslo apskaitos standarto „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“ reikalavimus.

40. Nauja standarto redakcija turi būti taikoma sudarant 2008 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas. Nauja standarto redakcija gali būti pradėta taikyti ir sudarant 2007 metų finansines ataskaitas.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos apskaitos
instituto standartų tarybos 2004 m.
rugpjūčio 25 d. nutarimu Nr. 5

**25-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „STATYBOS IR KITOS
ILGALAIKĖS SUTARTYS“****I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nustatyti su statybos sutartimis susijusių pajamų ir sąnaudų pripažinimo, apskaitos ir pateikimo finansinėse ataskaitose tvarką. Ilgalaikėse sutartyse numatytos veiklos pradžios ir pabaigos datos dažnai patenka į skirtingus ataskaitinius laikotarpius, todėl šiame standarte aptariama, kada sutarčių pajamos ir išlaidos turi būti pripažįstamos pajamomis ir sąnaudomis pelno (nuostolių) ataskaitoje.

2. Standartas taikomas statybos sutarčių ir kitų darbų, atliekamų pagal ilgalaikės sutartis (toliau – statybos sutartys), apskaitai ir pateikimui rangovo ar vykdytojo (toliau – rangovas) finansinėse ataskaitose.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Baigiamasis sutarties rezultatas – numatoma bendroji sutarties suma minus sutarties išlaidos.

Bendroji sutarties suma – gautų ir / ar gautinų statybos sutarties įplaukų suma.

Fiksuotų kainų sutartis – statybos sutartis, kai susitariama dėl fiksuotos sumos arba pastatyto objekto dalies, kurią rangovas gauna baigęs darbus ir atidavęs naudoti statybos objektą.

„Išlaidos plus“ sutartis – statybos sutartis, kai padengiamos rangovo numatytos ar kitokiu būdu nustatytos išlaidos, remiantis sutartyje nurodytomis prielaidomis ir sąlygomis, pridedant iš anksto numatytą (sutartą) užmokesčio sumą.

Pretenzija – suma, kurią rangovas nori gauti iš užsakovo ar kitos trečiosios šalies, siekdamas kompensuoti savo išlaidas, neįtrauktas į bendrąją sutarties sumą.

Rangovas – viena statybos sutarties šalis, kuri įsipareigoja atlikti tam tikrą darbą savo rizika pagal kitos šalies (užsakovo) užduotį ir perduoti šį darbą užsakovui.

Skatinamieji mokėjimai – sumos, kurias užsakovas moka rangovui, jei jis įvykdo darbus kokybiškiau ir / ar greičiau negu numatyta sutartyje.

Statybos sutartis – rangovo ir užsakovo sutartis, kurioje numatytas rangovo įsipareigojimas per sutartyje nustatytą terminą pastatyti statinį pagal užsakovo užduotį arba atlikti kitus darbus ir užsakovo įsipareigojimas sudaryti rangovui būtinas darbo sąlygas, priimti darbą ir sumokėti sutartyje numatytą kainą.

Sulaikyto mokėjimo suma – tarpinio mokėjimo suma, kuri nemokama tol, kol nėra patenkinamos sutartyje numatytos sąlygos arba kol nėra pašalinami trūkumai.

Sutarties darbų įvykdymo lygis – procentinis kiekvienos iki paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos nebaigtos vykdyti statybos ir kitos ilgalaikės sutarties darbų įvykdymas.

Tarpinis mokėjimas – užsakovo mokėtinos arba iš jo gautinos sumos statybos sutarties vykdymo laikotarpiu sutartyje numatytais terminais ir / arba už atliktus darbus.

Užsakovas – statybos sutarties šalis, kuri užsako atlikti tam tikrą darbą ir įsipareigoja atliktą darbą priimti ir už jį sumokėti.

III. STATYBOS SUTARČIŲ APSKAITOS OBJEKTAI

3. Paprastai kiekviena statybos sutartis pripažįstama atskiru pajamų ir sąnaudų apskaitos objektu. Tačiau būna sąlygų, kai kelias sutartis reikia registruoti apskaitoje kaip vieną apskaitos objektą, neatsižvelgiant į tai, ar jos sudarytos su vienu ar su keliais užsakovais. Kita vertus, viena statybos sutartis gali būti traktuojama kaip keli savarankiški apskaitos objektai.

4. Sutartis sujungti į vieną apskaitos objektą galima tada, kai:

- 4.1. derybos dėl statybos sutarčių grupės vyko kaip dėl vienos sutarties;
- 4.2. sutartys sudarytos tarpusavyje susijusioms ir priklausomoms vieno bendro projekto dalims su bendra pelno norma;
- 4.3. sutartys vykdomos vienu metu arba nuosekliai, be pertraukų, kaip vienas darbų kompleksas.

5. Tam tikromis sąlygomis gali būti, kad viena statybos sutartis, apimanti kelių objektų statybą, apskaitoje traktuojama kaip keletas apskaitos objektų, jeigu:

- 5.1. kiekvieno statybos objekto statybai buvo pateiktas atskiras pasiūlymas;
- 5.2. dėl kiekvieno statybos objekto buvo deramasi ir jų dalyviai (užsakovas ar rangovas) turėjo galimybę pasirinkti, ar įtraukti vienus ar kitus statybos objektus į bendrą sutartį, ar ne;
- 5.3. kiekvieno statybos objekto pajamos ir sąnaudos gali būti patikimai įvertintos ir įtrauktos į apskaitą atskirai.

6. Statybos sutartyje gali būti numatyta, kad užsakovas gali pareikalauti pastatyti papildomą objektą, arba statybos sutartis gali būti pakeičiama įtraukiant reikalavimą pastatyti papildomą objektą. Tokio objekto statyba turi būti traktuojama kaip atskiras apskaitos objektas, jeigu:

- 6.1. papildomo objekto konstrukcija, technologija ir funkcijos skiriasi nuo to statybos objekto (objektų), kuris buvo pirminės sutarties objektas; arba
- 6.2. derybos dėl papildomo objekto kainos vyksta nepriklausomai nuo pirminės sutarties.

IV. BENDROJI SUTARTIES SUMA

7. Bendrąją sutarties sumą sudaro:

- 7.1. pirminė suma, dėl kurios buvo susitarta su užsakovu sutartyje;
- 7.2. pajamos, susijusios su sutartyje numatytų darbų pasikeitimais, pretenzijos ir skatinamieji mokėjimai, kurie, tikėtina, bus pripažinti pajamomis ir kuriuos galima patikimai įvertinti.

8. Bendroji sutarties suma įvertinama gauto ar gautino atlygio tikrąja verte.

Sutarties suma dėl būsimų įvykių atskirais laikotarpiais gali didėti arba mažėti.

9. Bendroji sutarties suma gali kisti dėl, pavyzdžiui:

9.1. rangovo ir užsakovo susitarimų dėl pakeitimų ar pretenzijų, kurie padidina ar sumažina pajamas;

9.2. skatinamųjų mokėjimų, kuriuos užsakovas moka, jei rangovas darbus įvykdo kokybiškiau ir / ar greičiau negu numatyta sutartyje;

9.3. nukrypimų nuo sutarties sąlygų.

10. Nukrypimų nuo sutarties sąlygų atsiranda, jei užsakovas duoda rangovui nurodymus dėl objekto apimties, darbų kokybės pakeitimo, vykdymo terminų pratęsimo ar sutrumpinimo, objekto perprofilavimo, vienu objektu pakeitimo kitais, naudojamų medžiagų ir statybos technologijų ir kt. Gali būti ir įvairių kitų nukrypimų nuo rangovo vykdomos sutarties.

11. Nukrypimai nuo sutarties sąlygų rangovo pajamas gali padidinti arba sumažinti. Pajamų dydis nustatomas užsakovo ir rangovo susitarimu.

12. Nukrypimų, dėl kurių gali kisti bendroji sutarties suma, pavyzdžiai:

12.1. baudos dėl sutarties vykdymo, kurias skiria užsakovas;

12.2. kai sudaromos fiksuotų kainų sutartys, kuriose numatyta atsiskaityti pastatyto objekto dalimi, rangovo pajamos gali didėti arba mažėti dėl pastatyto objekto vertės kitimo;

12.3. pretenzijos, kurios gali būti pareikštos dėl klaidų projektinėje dokumentacijoje, vėlavimų užsakovui vykdant tiekimo sutarčių įsipareigojimus, įvairių derinimų ir kitais atvejais.

13. Iš pretenzijų atsirandančios pajamos pripažįstamos tik tada, jeigu derybos yra pasiekusios tokį lygį, kai tikėtina, kad pretenzija bus pripažinta ir jos suma galės būti patikimai įvertinta.

V. STATYBOS SUTARTIES IŠLAIDOS

14. Statybos sutarties išlaidas, kurios bus pripažintos sąnaudomis per visą sutarties vykdymo laikotarpį, sudaro:

14.1. išlaidos, tiesiogiai susijusios su konkrečia įprastinės veiklos sutartimi;

14.2. bendros sutarties veiklai priskirtinos išlaidos, kurios gali būti pagrįstai paskirstytos vykdomoms sutartims.

15. Išlaidos, kurios negali būti priskirtos sutarčių veiklai arba konkrečiai sutarčiai, į statybos sutarčių išlaidas neįtraukiamos. Tokių išlaidų pavyzdžiai yra:

15.1. pardavimo išlaidos;

15.2. paskolų, skirtų sutartims vykdyti, išlaidos;

15.3. bendrosios ir administracinės išlaidos;

15.4. tyrimų ir plėtros išlaidos, kurias kompensuoti sutartyje nenumatyta;

15.5. vykdant sutartį nenaudojamų įrengimų ir įrangos nusidėvėjimo išlaidos.

16. Statybos sutartims priskiriamos išlaidos, susidariusios per laikotarpį nuo sutarties pasirašymo iki visiško jos įvykdymo.

17. Jei tikėtina, kad sutartis bus pasirašyta, į sutarties išlaidas gali būti įtraukiamos tos išlaidos, kurios yra susijusios su sutartimi arba su jos sudarymu.

18. Jei sutartis bus sudaryta vėlesniais laikotarpiais, išlaidos, susijusios su sutartimi arba su jos sudarymu, pripažįstamos sąnaudomis nedelsiant, kai jos susidaro, ir į sutarties išlaidas jos neįtraukiamos.

VI. STATYBOS SUTARTIES PAJAMŲ IR SĄNAUDŲ APSKAITA IR PATEIKIMAS FINANSINĖSE ATASKAITOSE

19. Prieš vertinant pajamų sumą turi būti nustatyta, kokio pobūdžio (fiksuočių kainų ar „išlaidos plus“) yra statybos sutartis. Jeigu baigiamasis statybos sutarties rezultatas gali būti patikimai įvertintas, kiekvienos statybos sutarties pajamos ir sąnaudos apskaitoje pripažįstamos atsižvelgiant į sutarties darbų įvykdymo lygį kiekvieną ataskaitinį laikotarpį nustatomą paskutinę to ataskaitinio laikotarpio dieną.

20. Kai yra sudaryta fiksuotų kainų sutartis, baigiamasis statybos sutarties rezultatas gali būti patikimai įvertintas, jeigu yra visos šios sąlygos:

20.1. tikėtina, kad įmonė gaus ekonominės naudos, susijusios su sutartimi;

20.2. bendroji sutarties suma gali būti patikimai įvertinta;

20.3. sutarties išlaidos iki sutarties pabaigos ir sutarties darbų įvykdymo lygis paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną gali būti patikimai įvertinti;

20.4. sutarčiai priskirtinos išlaidos gali būti tiksliai nustatytos ar patikimai įvertintos, kad būtų galima palyginti susidariusias faktines sutarties išlaidas su ankstesniais įvertinimais.

21. Kai yra sudaryta „išlaidos plus“ sutartis, baigiamasis statybos sutarties rezultatas gali būti patikimai įvertintas, jeigu yra visos šios sąlygos:

21.1. tikėtina, kad įmonė gaus ekonominės naudos, susijusios su sutartimi;

21.2. sutarčiai priskirtinos sutarties išlaidos, atsižvelgiant į tai, ar jas numatyta padengti, ar ne, gali būti aiškiai nustatytos ir patikimai įvertintos.

22. Visi tikėtini statybos sutarties nuostoliai turi būti pripažįstami ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis.

23. Statybos sutarties nuostolių suma nustatoma neatsižvelgiant į tai:

23.1. ar darbas pagal sutartį jau pradėtas, ar ne;

23.2. koks sutarties įvykdymo lygis;

23.3. kokios pelno sumos laukiama iš kitų sutarčių, kurios nėra traktuojamos kaip viena statybos sutartis.

24. Kiekvienos sutarties pajamos ir sąnaudos pripažįstamos pagal sutarties darbų įvykdymo lygį. Taikant šį metodą, sutarties pajamos palyginamos su išlaidomis, susidariusiomis iki esamo sutarties įvykdymo lygio. Šis metodas suteikia naudingos informacijos apie sutarties veiklos apimtį, įvykdymo lygį ir darbo rezultatus per ataskaitinį laikotarpį.

25. Pagal sutarties darbų įvykdymo lygio įvertinimo metodą sutarties pajamos pripažįstamos pajamomis tų ataskaitinių laikotarpių pelno (nuostolių) ataskaitose, kuriais buvo atliekami darbai. Sutarties išlaidos paprastai pripažįstamos sąnaudomis tų ataskaitinių laikotarpių pelno (nuostolių) ataskaitose, kuriais buvo atliekami darbai,

priklausantys tiems laikotarpiams, ir su kuriais jos yra susijusios. Tačiau jeigu kokios nors tikėtinos sutarties išlaidos viršija bendrąją sutarties sumą, perviršis nedelsiant pripažįstamas sąnaudomis.

26. Sąnaudos, susijusios su būsimųjų laikotarpių veikla pagal sutartis, prie ataskaitinio laikotarpio išlaidų nepriskiriamos. Tokios sutarties išlaidos pripažįstamos turtu, jeigu tikėtina, kad jos bus padengtos. Dažniausiai jos pripažįstamos kaip nebaigtos vykdyti sutartys. Tokių išlaidų pavyzdžiai:

26.1. statybai gautų, bet iki paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos nesunaudotų medžiagų, konstrukcijų ir detalių vertė;

26.2. sumokėti avansai subrangovams už darbus, kurie dar neatlikti taip, kaip numatyta sutartyje.

27. Jei vykdam darbus pagal statybos sutartis kyla abejonių dėl sumų, kurios jau įtrauktos į sutarties pajamas ir pripažintos pelno (nuostolių) ataskaitoje, atgavimo, neatgautos sumos arba sumos, dėl kurių atgavimo abejojama, pripažįstamos veiklos sąnaudomis, o ne sutarties pajamų sumos patikslinimu.

28. Patikimus įvertinimus įmonė dažniausiai gali atlikti tada, kai sutartyje numatyta:

28.1. kiekvienos šalies teisė įgyvendinti savo teises pagal sudarytą konkretaus statomo objekto statybos sutartį;

28.2. kiekvienos šalies pareigos;

28.3. atsiskaitymo būdai ir terminai.

29. Statybos sutarties įvykdymo lygis, atsižvelgiant į sutarties pobūdį, gali būti nustatytas įvairiais būdais:

29.1. atliktų darbų apimčiai nustatyti apskaičiuojamas procentinis santykis, kokią įvertintų bendrųjų sutarties išlaidų dalį sudaro išlaidos, patirtos atliekant darbus iki konkrečios datos. Į šias išlaidas neįtraukiamų sutarties išlaidų pavyzdžiai gali būti su būsimąja sutarties veikla susijusios išlaidos, tokios kaip pagal sutartį skirtų naudoti, atvežtų į sutarties vietą ar atidėtų, bet dar neparuoštų, nepanaudotų ar nepritaiktų sutarčiai vykdyti medžiagų išlaidos, avansiniai mokėjimai subrangovams už darbus, atliekamus pagal subrangos sutartį;

29.2. apskaičiuojant atliktų darbų apimtį proporcingai dirbtoms žmogaus darbo arba įrengimų naudojimo objekte valandoms;

29.3. nustatant faktiškai pagal projektą atliktų sutarties darbų kiekį.

30. Dažnai iš užsakovo gauti tarpiniai mokėjimai ir avansai neparodo atlikto darbo.

31. Jeigu baigiamasis statybos sutarties rezultatas negali būti patikimai įvertintas, tada:

31.1. pajamomis turi būti pripažįstama tik suma, lygi tokiai sutarties išlaidų daliai, kuri, tikėtina, bus padengta, o tikėtini statybos sutarties nuostoliai turi būti pripažįstami sąnaudomis nedelsiant;

31.2. sutarties išlaidos turi būti pripažįstamos sąnaudomis tuo laikotarpiu, kuriuo jos susidaro.

32. Ankstyvuojų sutarties vykdymo laikotarpiu baigiamasis sutarties rezultatas dažnai negali būti patikimai įvertintas, tačiau galima tikėtis, kad įmonė atgaus patirtas

sutarties išlaidas, todėl sutarties pajamų pripažįstama tik tiek, kiek yra patirta išlaidų, kurios galėtų būti padengtos.

33. Jei baigiamasis sutarties rezultatas negali būti patikimai įvertintas, sutarties išlaidos gali viršyti bendrąsias sutarties pajamas. Tokiais atvejais kiekviena tikėtina bendrųjų sutarties išlaidų suma, viršijanti bendrąsias sutarties pajamas, pripažįstama sąnaudomis nedelsiant.

34. Sutarties išlaidos, kurios, tikėtina, nebus padengtos, pripažįstamos sąnaudomis nedelsiant. Tokių atvejų ir sutarčių pavyzdžiai:

34.1. sutartys, dėl kurių galiojimo abejojama;

34.2. sutartys, kurių įvykdymas priklauso nuo sprendžiamų teismo bylų baigties ar priimamų įstatymų;

34.3. sutartys, susijusios su turtu, kuris gali būti pripažintas netinkamu ar nusavintas valstybės;

34.4. atvejai, kai užsakovas negali laikytis įsipareigojimų;

34.5. atvejai, kai rangovas negali įvykdyti sutarties sąlygų ar laikytis kitų sutartimi prisiimtų įsipareigojimų.

VII. APSKAITINIŲ ĮVERTINIMŲ KEITIMAS

35. Taikant statybos sutarties darbų įvykdymo lygio nustatymo metodą, bendrosios sutarties sumos, pajamų, sąnaudų arba baigiamojo sutarties rezultato įvertinimo pakeitimo poveikis įtraukiamas į apskaitą pagal 7-ojo verslo apskaitos standarto „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“ reikalavimus. Nauji įvertinimai naudojami nustatyti pajamų ir sąnaudų sumoms, pripažintoms ataskaitinio laikotarpio, kai pakeitimas buvo atliktas, ir vėlesnių ataskaitinių laikotarpių pelno (nuostolių) ataskaitose.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

36. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2005 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos apskaitos instituto direktoriaus 2007 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. VAS-6

26-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „IŠVESTINĖS FINANSINĖS PRIEMONĖS“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šis standartas nustato iš išvestinių finansinių priemonių atsirandančio finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų pripažinimo, įvertinimo, apskaitos ir pateikimo finansinėse ataskaitose tvarką.

2. Iš išvestinių finansinių priemonių atsirandančio finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų apskaitai šį standartą turi taikyti visos įmonės, kurios apskaitą tvarko ir finansines ataskaitas rengia pagal verslo apskaitos standartus.

2¹. Labai maža įmonė, rengianti 1-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinė atskaitomybė“ 8 punkte nustatytą finansinių ataskaitų rinkinį, taiko šio standarto nuostatas ir naudojasi 39¹ punkte nustatyta išimtimi.

3. Šis standartas netaikomas apskaitai:

3.1. finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų, kurie atsiranda iš paprastųjų finansinių priemonių;

3.2. draudimo ir perdraudimo sutarčių, pagal kurias draudikas prisiima reikšmingą kitos šalies (draudėjo) draudimo riziką sutikdamas, įvykus sutartyje apibrėžtam draudiminių įvykiui, išmokėti kompensaciją (draudimo išmoką);

3.3. pirkimo ir pardavimo sandorių, kurie sudaromi dėl atsargų ar kito turto, reikalingo įmonės veiklai vykdyti ar pirkimo, pardavimo poreikiams patenkinti, įsigijimo, kurie nuo jų sudarymo pradžios buvo apibrėžti kaip prekių biržos sandoriai ir pagal kuriuos numatoma atsiskaityti pristačius prekes, išskyrus prekių biržos sandorius, kurie bet kuriai sutarties šaliai suteikia teisę atsiskaityti pinigais arba kokia nors kita finansine priemone ir yra laikomi išvestinėmis finansinėmis priemonėmis;

3.4. lizingo (finansinės nuomos) sutarčių, išskyrus atvejus, kai jose įterptos išvestinės finansinės priemonės;

3.5. garantijų ir laidavimų, išskyrus atvejus, kai pagal laidavimų ar garantijų sąlygas kreditorius turi teisę iš garantuotojo ar laiduotojo reikalauti įvykdyti prievolę atsižvelgiant į konkrečios palūkanų normos, vertybinių popierių kainos, prekės kainos, kreditingumo įvertinimo, valiutos kurso, kainų indekso ar kito kintamo rodiklio pasikeitimą;

3.6. nuosavybės vertybinių popierių juos išleidusioje įmonėje.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Apdraudžiamasis objektas – turtas, įsipareigojimai, tvirtas pasižadėjimas, sudarytas ar planuojamas sandoris, kurie įmonei kelia jų tikrosios vertės pasikeitimo ar

ateityje sukuriamų pinigų srautų pasikeitimo riziką.

Apsidraudimo nuo rizikos veiksmingumas – procentais išreikšta lyginamoji dalis, kuria draudžiamo objekto tikrosios vertės arba sukuriamų pinigų srautų pasikeitimai yra kompensuojami išvestinės finansinės priemonės, naudojamos apsidrausti nuo rizikos, tikrosios vertės pasikeitimais.

Apsidraudimo priemonė – išvestinė finansinė priemonė, kurią naudojant yra tikimasi, kad jos tikroji vertė ar iš jos gaunami pinigų srautai kompensuos visus apdraudžiamo objekto tikrosios vertės ar jo sukuriamų pinigų srautų pasikeitimus ar didžiąją jų dalį.

Apsikeitimo sandoris – sandoris, kuriuo dvi šalys susitaria apsikeisti periodiniais mokėjimais. Pagal šį sandorį dažniausiai viena šalis nustatytu laiku ateityje išmoka sutartą pinigų sumą, o kita - pinigų sumą, priklausančią nuo įmonės veiklos nepriklausomo kintamojo.

Ateities sandoris – standartizuotas išankstinis sandoris, kuriuo prekiaujama biržose.

Balansinė vertė – vertė, kuria turtas arba įsipareigojimai parodomi balanse.

Finansinis įsipareigojimas – sutartinis įsipareigojimas: 1) perduoti pinigus ar kitą finansinį turtą kitai šaliai; 2) pasikeisti finansinėmis priemonėmis su kita šalimi galimai sau nepalankiomis sąlygomis.

Finansinė priemonė – sandoris, pagal kurį viena sandorio šalis įgyja finansinį turtą, o kita – finansinį įsipareigojimą arba nuosavą kapitalą.

Finansinė rizika – palūkanų normos, valiutos kurso, kredito, likvidumo ar kitokia rizika, kuri kyla iš įmonės turimo finansinio turto ar finansinių įsipareigojimų.

Finansinis turtas – turtas, kuris yra: 1) pinigai ir pinigų ekvivalentai; 2) sutartinė teisė pasikeisti finansinėmis priemonėmis su kita šalimi galimai sau palankiomis sąlygomis; 3) įsigyti kito subjekto vertybiniai popieriai; 4) sutartinė teisė gauti pinigus ar kitą 1–3 punktuose išvardytą finansinį turtą iš kito subjekto.

Įsigytas pasirinkimo sandoris – sandoris, pagal kurį už tam tikrą atlygį įsigyjama teisė, bet neprisiimamas įsipareigojimas, ateityje pirkti arba parduoti prekes ar finansinį turtą sutarta kaina.

Išankstinis sandoris – sandoris, pagal kurį sandorio šalys susitaria nustatytu laiku ateityje pirkti arba parduoti prekes ar finansinį turtą už sutartą kainą.

Išvestinė finansinė priemonė – finansinė priemonė:

- 1) iš kurios atsiranda finansinis turtas ar finansinis įsipareigojimas;
- 2) kurios vertė kinta dėl prekių kainos, palūkanų normos, vertybinių popierių kainos, valiutos kurso, kainos ar palūkanų normos indekso, kreditingumo įvertinimo, kredito indekso ar dėl panašaus nuo įmonės veiklos nepriklausomo kintamojo;
- 3) kuriai, palyginus su kitomis sandorių rūšimis, reikia labai mažų arba iš viso nereikia pradinių investicijų;
- 4) kurios vykdymo laikas yra ateityje.

Išvestinės finansinės priemonės grynoji vertė – iš išvestinės finansinės priemonės atsirandančio finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų tikrųjų verčių skirtumas.

Išvestinės finansinės priemonės objektas – turtas, įsipareigojimai, tvirtas

pasizadėjimas, sudarytas arba planuojamas sandoris.

Įterptoji išvestinė finansinė priemonė – išvestinė finansinė priemonė, įterpta į kitą finansinę priemonę.

Kredito rizika – rizika, kai viena iš sandorio šalių gali tapti nepajėgi vykdyti savo įsipareigojimų ir dėl to kita šalis patirs nuostolių.

Likvidumo rizika – rizika, kai gali būti patiriama nuostolių, jei turtas negali būti greitai realizuotas, o įsipareigojimas – įvykdytas.

Mišrioji finansinė priemonė – finansinė priemonė, sudaryta iš kelių finansinių priemonių, iš kurių bent viena yra išvestinė.

Palūkanų normos rizika – rizika, kai galimi nuostoliai dėl palūkanų normos svyravimo.

Pasirašytas pasirinkimo sandoris – sandoris, pagal kurį už tam tikrą atlygį prisiimamas įsipareigojimas ateityje pirkti ar parduoti prekes, finansinį turtą sutarta kaina, jei kita sandorio šalis to pareikalautų.

Pasirinkimo sandoris – sandoris, pagal kurį už tam tikrą mokestį įsigyjama teisė, bet ne įsipareigojimas, ateityje už nustatytą kainą pirkti arba parduoti prekes, valiutą arba kitą finansinį turtą.

Planuojamas sandoris – įmonės įprastinės veiklos sandoris, kurio sudarymo tikimybė ateityje yra labai didelė.

Tikroji vertė – suma, už kurią vertės nustatymo dieną sandorio šalys viena kitai įprastomis rinkos sąlygomis gali parduoti turtą ar paslaugas arba perleisti įsipareigojimą.

Tvirtas pasizadėjimas – neatšaukiamas susitarimas ateityje sutartu laiku pasikeisti nustatytu turtu ar įsipareigojimu už sutartą kainą.

Valiutos kurso rizika – rizika, kad turimo finansinio turto ar finansinio įsipareigojimo vertė pasikeis dėl valiutos kurso pasikeitimo.

III. FINANSINIŲ PRIEMONIŲ ESMĖ

4. Iš sandorio kylančios teisės ir pareigos, pagal kurias viena sandorio šalis padidina finansinį turtą, o kita – finansinį įsipareigojimą ar nuosavą kapitalą, yra laikomos finansine priemone.

5. Pagal savo pobūdį finansinės priemonės gali būti paprastosios ir išvestinės.

6. Iš paprastųjų finansinių priemonių atsirandančio finansinio turto, finansinių įsipareigojimų ir nuosavo kapitalo pavyzdžiai gali būti:

6.1. finansinis turtas – gautinos sumos, įsigyjami kitos įmonės skolos arba nuosavybės vertybiniai popieriai;

6.2. finansiniai įsipareigojimai – mokėtinos sumos, išleisti skolos vertybiniai popieriai;

6.3. nuosavas kapitalas – išplatinta nauja akcijų emisija.

7. Iš paprastųjų finansinių priemonių atsirandantis finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai apskaitomi 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“, nuosavas kapitalas – 8-ojo verslo apskaitos standarto „Nuosavas kapitalas“ nustatyta tvarka.

8. Iš išvestinių finansinių priemonių atsirandančio finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų vertė kinta dėl kintamojo, nepriklausančio nuo įmonės veiklos.

9. Iš išvestinių finansinių priemonių atsirandantis finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai apskaitoje registruojami ir finansinėse ataskaitose parodomi šio standarto nustatyta tvarka.

IV. IŠVESTINĖS FINANSINĖS PRIEMONĖS

10. Registruojant apskaitoje finansinį turtą ar finansinius įsipareigojimus, kurie atsiranda dėl išvestinių finansinių priemonių, turi būti atsižvelgiama į sandorio ekonominę prasmę, ne tik į jo pateikimo formą.

11. Išvestinės finansinės priemonės naudojamos apsidrausti nuo rizikos ar prekybos tikslais.

12. Išvestinės finansinės priemonės yra dažniausiai susietos su akcijų, obligacijų, valiutų, žaliavų, energijos pirkimo ar pardavimo sandoriais.

13. Išvestinių finansinių priemonių pavyzdžiai gali būti:

13.1. išankstiniai sandoriai;

13.2. ateities sandoriai;

13.3. apsikeitimo sandoriai;

13.4. pasirinkimo sandoriai.

14. Išvestinės finansinės priemonės gali būti įterptos į kitas finansines priemones. Įterptoji išvestinė finansinė priemonė yra sudėtinė mišriosios finansinės priemonės dalis, todėl įterptosios išvestinės finansinės priemonės ir mišriosios finansinės priemonės pinigų srautai kinta panašiai.

15. Įterptoji išvestinė finansinė priemonė gali būti glaudžiai susijusi arba nesusijusi su pagrindiniu sandoriu.

16. Įterptoji išvestinė finansinė priemonė turi būti atskiriama nuo pagrindinio sandorio ir į apskaitą įtraukiama kaip atskira išvestinė finansinė priemonė, jei atitinka visas šias sąlygas:

16.1. įterptosios išvestinės finansinės priemonės ekonominės ypatybės ir rizika nėra glaudžiai susijusios su pagrindinio sandorio ekonominėmis ypatybėmis ir rizika;

16.2. atskirta finansinė priemonė atitinka išvestinės finansinės priemonės apibrėžimą;

16.3. mišrioji finansinė priemonė nėra vertinama tikrąja verte.

17. Jei įterptoji išvestinė finansinė priemonė yra atskiriama, pagrindinio sandorio rezultatas yra registruojamas apskaitoje pagal tokio sandorio apskaitai keliamus reikalavimus, o iš įterptosios išvestinės finansinės priemonės atsirandantis finansinis turtas ar finansinis įsipareigojimas – pagal šio standarto reikalavimus.

18. Jei įmonė negali atskirai įvertinti įterptosios išvestinės finansinės priemonės nei įsigijimo momentu, nei paskutinę atskaitinio laikotarpio dieną, visą mišriąją finansinę priemonę ji turi laikyti viena išvestine finansine priemone ir iš jos atsirandantį finansinį turtą ar finansinį įsipareigojimą registruoti apskaitoje pagal šio standarto reikalavimus.

V. APSIDRAUDIMO PRIEMONĖS

19. Apsidraudimo priemone laikoma išvestinė finansinė priemonė, naudojama apsidrausti nuo rizikos, kylančios finansiniam turtui ar finansiniam įsipareigojimui, ar jų grupei.

20. Išvestinė finansinė priemonė, naudojama apsidrausti nuo rizikos, gali būti laikoma apsidraudimo priemone, jei įvykdomos visos šios sąlygos:

20.1. Yra naudojamos apsidraudimo priemonės ir apdraudžiamojo objekto ryšys.

20.2. Įmonė yra patvirtinusi apsidraudimo priemonių apskaitos politiką, kurioje nurodyta rizika, nuo kurios apsidraudžiama, rizikos valdymo tikslas, apsidraudimo priemonių naudojimo strategija, naudojama apsidraudimo priemonė, apdraudžiamas objektas ir apsidraudimo nuo rizikos veiksmingumo vertinimo metodika, pagal kurią nustatomas apsidraudimo nuo rizikos veiksmingumo lygis ir įvertinama neveiksminga dalis.

20.3. Galima patikimai įvertinti išvestinės finansinės priemonės apsidraudimo nuo rizikos veiksmingumą. Veiksmingumo įvertinimas pateiktas standarto aštuntame skyriuje.

21. Apsidraudimo priemonės gali būti naudojamos apsidrausti nuo šių rizikų:

21.1. turto, įsipareigojimo, jų dalies ar jų grupės tikrosios vertės pasikeitimo;

21.2. pinigų srautų pasikeitimo;

21.3 grynųjų investicijų į užsienio įmonę valiutos kurso pasikeitimo.

22. Apsidrausti nuo rizikos gali būti naudojamos tik tos išvestinės finansinės priemonės, kurių tikroji vertė gali būti patikimai nustatyta.

23. Apsidrausti nuo rizikos negali būti naudojami pasirašyti pasirinkimo sandoriai, išskyrus tuos atvejus, kada jie naudojami įsigytiems pasirinkimo sandoriams kompensuoti.

24. Kai kuriais atvejais apsidrausti nuo rizikos gali būti naudojamos paprastosios finansinės priemonės.

25. Apdraudžiamu objektu gali būti:

25.1. atskiras turtas ar įsipareigojimas;

25.2. tvirtas pasižadėjimas;

25.3. planuojamas sandoris;

25.4. grynoji investicija į užsienio įmonę;

25.5. turto, įsipareigojimų, tvirtų pasižadėjimų ar sandorių grupės.

26. Finansinis turtas ar finansinis įsipareigojimas gali būti apdraudžiamas nuo visos ar dalies tikrosios vertės, ar pinigų srautų pasikeitimo rizikos.

27. Jei apdraustas objektas nėra finansinis turtas ar finansinis įsipareigojimas, laikoma, kad jis gali būti apdraudžiamas tik nuo valiutos kurso pasikeitimo rizikos arba nuo visų rizikos rūšių iš karto neskaidant objekto į atskiras dalis.

28. Viena išvestinė finansinė priemonė gali būti naudojama apsidrausti nuo kelių rizikos rūšių, jei šios rizikos rūšys gali būti aiškiai nustatytos ir galima pagrįsti, kad išvestinė finansinė priemonė gali būti naudojama apsidrausti nuo kelių rizikos rūšių.

29. Jei panašus turtas ar įsipareigojimai yra sujungiami ir apdraudžiami kaip grupė, kiekvieno grupę sudarančio turto vieneto ar įsipareigojimo tikrosios vertės

pasikeitimas nustatomas proporcingai apdraustos grupės tikrosios vertės pasikeitimui.

30. Iš išvestinės finansinės priemonės, naudojamos apsidrausti nuo rizikos, atsirandančio finansinio turto ir finansinio įsipareigojimo tikrosios vertės pasikeitimas apskaitoje registruojamas grynąja verte, kuri iš dalies ar visiškai kompensuoja apdraudžiamojo objekto tikrosios vertės ar jo sukuriamų pinigų srautų pasikeitimus.

VI. IŠVESTINIŲ FINANSINIŲ PRIEMONIŲ PRIPAŽINIMAS IR APSKAITA

31. Iš išvestinės finansinės priemonės atsirandantį finansinį turtą ir finansinį įsipareigojimą įmonė turi registruoti apskaitoje, kai pagal sutartį įgyja teisę gauti turtą arba prievolę vykdyti įsipareigojimą.

32. Iš išvestinės finansinės priemonės atsirandantis finansinis turtas ir finansinis įsipareigojimas pirmą kartą apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina.

33. Su finansiniu turtu, atsirandančiu iš išvestinės finansinės priemonės, susijusios sandorio sudarymo išlaidos turi būti priskiriamos to ataskaitinio laikotarpio finansinės veiklos sąnaudoms.

34. Su finansiniu įsipareigojimu, atsirandančiu iš išvestinės finansinės priemonės, susijusios sandorio sudarymo išlaidos yra priskiriamos to ataskaitinio laikotarpio finansinės veiklos sąnaudoms.

35. Registruojant apskaitoje ir paskutinę kiekvieno ataskaitinio laikotarpio dieną iš išvestinės finansinės priemonės atsirandantis finansinis turtas ir finansinis įsipareigojimas turi būti vertinami ir pateikiami finansinėse ataskaitose tikrąja verte, išskyrus tuos atvejus, kai jų tikrosios vertės negalima patikimai nustatyti. Nustatant tikrąją vertę, galimos sandorio vykdymo išlaidos neatimamos.

36. Tikrosios vertės pasikeitimas, nustatytas vertinant iš išvestinės finansinės priemonės, išskyrus apsidraudimo priemones, atsirandantį finansinį turtą ir finansinį įsipareigojimą, parodomas pelno (nuostolių) ataskaitoje tą laikotarpį, kai jis atsiranda.

37. Jei išvestinės finansinės priemonės tikroji vertė negali būti patikimai nustatyta, tai iš tos priemonės atsiradęs finansinis turtas parodomas įsigijimo savikaina atėmus nuvertėjimą, o finansiniai įsipareigojimai – įsigijimo savikaina.

38. Įsigijimo savikaina finansinėse ataskaitose gali būti parodomas tos išvestinės finansinės priemonės, kurios:

38.1. aktyvioje rinkoje neturi skelbiamos rinkos kainos, todėl tikroji vertė negali būti patikimai nustatyta;

38.2. yra susijusios su skelbiamos rinkos kainos neturinčiais nuosavybės vertybiniais popieriais, kurių tikroji vertė negali būti patikimai nustatyta;

38.3. turi būti įvykdytos pateikiant skelbiamos rinkos kainos neturinčius nuosavybės vertybinius popierius, kurių tikroji vertė negali būti patikimai nustatyta.

39. Jei atsiranda galimybė išvestinę finansinę priemonę, kuri neturėjo tikrosios vertės ir buvo užregistruota įsigijimo savikaina, įvertinti tikrąja verte, tai ji turi būti įvertinta tikrąja verte, o jos įsigijimo savikainos ir tikrosios vertės skirtumas turi būti parodomas ataskaitinio laikotarpio, kada buvo nustatyta tikroji vertė, pelno (nuostolių) ataskaitoje.

39¹. Labai maža įmonė, rengianti 1-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinė

atskaitomybė“ 8 punkte nustatyta finansinių ataskaitų rinkinį ir turinti iš išvestinės finansinės priemonės atsiradusio finansinio turto ar finansinių įsipareigojimų, paskutinę kiekvieno ataskaitinio laikotarpio dieną tokį finansinį turtą vertina ir finansinėse ataskaitose parodo įsigijimo savikaina atėmus nuvertėjimą, o finansinius įsipareigojimus – įsigijimo savikaina.

VII. IŠVESTINIŲ FINANSINIŲ PRIEMONIŲ TIKROSIOS VERTĖS NUSTATYMAS

40. Išvestinių finansinių priemonių tikroji vertė nustatoma įmonės pasirinktu periodiškumu, bet ne rečiau, kaip paskutinę kiekvieno ataskaitinio laikotarpio dieną.

41. Išvestinės finansinės priemonės tikroji vertė nustatoma pagal 32-ąjį verslo apskaitos standartą „Tikrosios vertės nustatymas“.

42. Jei išvestinės finansinės priemonės tikroji vertė nustatoma pagal aktyvioje rinkoje skelbiamą rinkos kainą, tai šiam tikslui turi būti naudojama ataskaitinio laikotarpio pabaigoje aktyvioje rinkoje esanti uždarymo kaina.

43. Jei rinkos kaina nėra žinoma, tikrajai vertei nustatyti gali būti naudojama paskutinio įmonės sudaryto sandorio kaina, jeigu nuo sandorio sudarymo dienos iki paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos ekonominės aplinkybės nėra reikšmingai pasikeitusios.

VIII. APSIDRAUDIMO NUO RIZIKOS VEIKSMINGUMO ĮVERTINIMAS

44. Nustatant apsidraudimo nuo rizikos veiksmingumą, turi būti įvertinamos visos šios sąlygos:

44.1. Yra ekonominis apsidraudimo priemonės ir apdraudžiamojo objekto tarpusavio ryšys. Siekiant įvertinti rizikos valdymo tikslo įgyvendinimą, turi būti įvertinamas apsidraudimo priemonės ir apdraudžiamojo objekto tarpusavio ryšys ir galimi jo pokyčiai.

44.2. Kredito rizikos poveikis apsidraudimo priemonės ir apdraudžiamojo objekto vertei. Kredito rizikos poveikis, palyginti su kitų kintamųjų poveikiu, negali dominuoti nustatant apsidraudimo priemonės ar apdraudžiamojo objekto vertės pokytį.

44.3. Veiksmingumas apskaičiuojamas naudojant apdraudžiamojo objekto dalį, kurią įmonė faktiškai draudžia, ir apsidraudimo priemonės dalį, kurią įmonė faktiškai naudoja tai apdraudžiamojo objekto daliai apdrausti. Jei įmonė draudžia mažiau negu 100 procentų, pavyzdžiui, 85 procentus, apdraudžiamojo objekto vertės, tai veiksmingumas bus apskaičiuojamas naudojant 85 procentus apdraudžiamojo objekto vertės ir šios dalies riziką apdraudžiančios apsidraudimo priemonės dalį. Apsidraudimo priemonės ir apdraudžiamojo objekto dydžių neatitikimas gali lemti apsidraudimo priemonės neveiksmingumą.

44¹. Apsidraudimo nuo rizikos neveiksmingumas – tai procentais išreikšta lyginamoji dalis, kuria apsidraudimo priemonės tikrosios vertės arba sukuriamų pinigų srautų pokyčiai yra didesni ar mažesni už apdraudžiamojo objekto tikrosios vertės arba sukuriamų pinigų srautų pokyčius. Vertinant neveiksmingumą, atsižvelgiama į galimą veiksmingumo lygio svyravimą, aplinkybes ir požymius, lemiančius, kad

veiksmingumo lygis jau nerodo apsidraudimo priemonės ir apdraudžiamojo objekto tarpusavio ryšio. Vertinant apsidraudimo priemonės neveiksmingumą, taip pat atsižvelgiama į pinigų laiko vertę.

45. Vertinant apsidraudimo nuo rizikos veiksmingumą, turi būti vertinami ir palyginami ne apdraudžiamo objekto balansinės vertės, o jo tikrosios vertės, pokyčiai.

46. Apsidraudimo nuo rizikos veiksmingumo vertinimo metodiką įmonė pasirenka pati ir ją aprašo atitinkamuose dokumentuose.

47. Apsidraudimo nuo rizikos veiksmingumas turi būti įvertinamas kiekvieną kartą sudarant finansines ataskaitas arba reikšmingai pasikeitus aplinkybėms, kurios daro įtaką veiksmingumui.

47¹. Jei apsidraudimo priemonė neatitinka standarto 44 punkte nustatytų veiksmingumo reikalavimų, tačiau nustatyti rizikos valdymo tikslai nesikeičia, įmonė turėtų koreguoti veiksmingumo lygį, kad būtų atkurta apsidraudimo priemonės ir apdraudžiamojo objekto ryšio pusiausvyra ir įvykdomos apsidraudimo priemonės sąlygos. Jei rizikos valdymo tikslai pasikeičia, koreguoti veiksmingumo lygio negalima. Veiksmingumo lygis gali būti koreguojamas didinant ar mažinant apsidraudimo priemonės ar apdraudžiamojo objekto lyginamąsias dalis. Atlikus koregavimą, atnaujinama dokumentacija ir informacija apie veiksmingumą.

47². Jei įvertinus apsidraudimo nuo rizikos veiksmingumo lygio koregavimą, apsidraudimo priemonė neatitinka standarte nurodytų apsidraudimo priemonės pripažinimo sąlygų, ji apsidraudimo priemone nelaikoma. Tokie atvejai yra, kai:

47².1. Apsidraudimo sandoris įvykdomas.

47².2. Apsidraudimo priemonė pasibaigia, perleidžiama ar nutraukiama. Vienos apsidraudimo priemonės pakeitimas kita apsidraudimo priemone nelaikoma jos pasibaigimu ar nutraukimu, jei toks apsidraudimo priemonių pakeitimas yra aptartas rizikos valdymo dokumentuose.

47².3. Nutraukiamas ekonominis apsidraudimo priemonės ir apdraudžiamojo objekto tarpusavio ryšys ar kredito rizika pradeda dominuoti nustatant apsidraudimo priemonės ir apdraudžiamojo objekto vertės pokytį.

IX. APSIDRAUDIMO PRIEMONIŲ, NAUDOJAMŲ APSIDRAUSTI NUO TIKROSIOS VERTĖS PASIKEITIMO, APSKAITA

48. Apsidraudimo priemonė nuo tikrosios vertės pasikeitimo ir apdraustas objektas turi būti įvertinti tikrosiomis vertėmis. Pelnas ar nuostolis, gautas dėl jų tikrųjų verčių pasikeitimo, parodomas pelno (nuostolių) ataskaitoje.

49. Įmonė turi nurašyti iš apsidraudimo priemonės atsiradusį finansinį turtą ar finansinį įsipareigojimą, jei:

49.1. apsidraudimo priemonė pasibaigia, pavyzdžiui, įvykdoma, perleidžiama, nutraukiama ir kt.;

49.2. apsidraudimo priemonė jau neatitinka šio standarto nurodytų pripažinimo sąlygų.

X. APSIDRAUDIMO PRIEMONIŲ, NAUDOJAMŲ APSIDRAUSTI NUO PINIGŲ SRAUTŲ PASIKEITIMO, APSKAITA

50. Apsidraudimo priemonė nuo pinigų srautų pasikeitimo ir apdraustas objektas turi būti įvertinti tikrosiomis vertėmis.

51. Įvertinus apsidraudimo priemonę tikrąja verte, turi būti nustatytas jos draudimo nuo rizikos veiksmingumas.

52. Pelno ar nuostolio dalis, tenkanti veiksmingajai apsidraudimo priemonei, registruojama nuosavo kapitalo dalyje, perkainojimo rezervo (rezultatų) sąskaitoje.

53. Pelno ar nuostolio dalis, tenkanti neveiksmingajai apsidraudimo priemonei, parodoma pelno (nuostolių) ataskaitoje.

54. Įmonė turi nurašyti iš apsidraudimo priemonės atsiradusį finansinį turtą ar finansinį įsipareigojimą, jei:

54.1. apsidraudimo priemonė nuo pinigų srautų pasikeitimo pasibaigia ar įvykdomas sudarytas ar planuotas sandoris;

54.2. apsidraudimo priemonė jau neatitinka šio standarto nurodytų pripažinimo sąlygų;

54.3. objektyviai nesitikima, kad sudarytas ar planuotas sandoris bus įvykdytas.

55. Nurašius iš apsidraudimo priemonės atsiradusį finansinį turtą ar finansinį įsipareigojimą, visas su juo susijęs sukauptas pelnas arba nuostolis, registruotas perkainojimo rezervo (rezultatų) sąskaitoje, turi būti įtrauktas į ataskaitinio laikotarpio pelną arba nuostolius.

XI. APSIDRAUDIMO PRIEMONIŲ, NAUDOJAMŲ APSIDRAUSTI NUO GRYNŲJŲ INVESTICIJŲ Į UŽSIENIO ĮMONĖ VALIUTOS KURSO PASIKEITIMO, APSKAITA

56. Apsidraudimo priemonė nuo grynosios investicijos į užsienio įmonę valiutos kurso pasikeitimo ir apdraustas objektas turi būti įvertinti tikrosiomis vertėmis.

57. Įvertinus apsidraudimo priemonę tikrąja verte, turi būti nustatytas jos apdraudimo nuo rizikos veiksmingumas.

58. Pelno ar nuostolio dalis, tenkanti veiksmingajai apsidraudimo priemonei, registruojama nuosavo kapitalo dalyje, perkainojimo rezervo (rezultatų) sąskaitoje.

59. Pelno ar nuostolio dalis, tenkanti neveiksmingajai apsidraudimo priemonei, parodoma pelno (nuostolių) ataskaitoje.

60. Iš apsidraudimo priemonės atsiradusį finansinį turtą ar finansinį įsipareigojimą, įmonė turi nurašyti, jei:

60.1. apsidraudimo priemonė nuo grynosios investicijos į užsienio įmonę valiutos kurso pasikeitimo pasibaigia, pavyzdžiui, įvykdoma, perleidžiama, nutraukiama ir kt.;

60.2. apsidraudimo priemonė jau neatitinka šio standarto nurodytų pripažinimo sąlygų.

61. Jei grynoji investicija į užsienio įmonę, apdrausta nuo valiutos kurso pasikeitimo, perleidžiama, su apsidraudimo priemone susijusios perkainojimo rezerve (rezultatuose) sukauptos sumos turi būti įtrauktos į ataskaitinio laikotarpio pelną arba

nuostolius. Jei perleidžiama tik dalis investicijos į užsienio įmonę, į pelną ar nuostolius įtraukiama tik sukauptos sumos dalis, proporcinga perleistai investicijos daliai.

XII. IŠ IŠVESTINIŲ FINANSINIŲ PRIEMONIŲ ATsirANDANČIO FINANSINIO TURTO NUVERTĖJIMAS

62. Jei iš išvestinės finansinės priemonės atsirandantis finansinis turtas apskaitomas įsigijimo savikaina, įmonė, sudarydama finansines ataskaitas, turi patikrinti, ar to turto balansinė vertė neviršija tikėtinos už tą turtą gauti sumos.

63. Jei iš išvestinės finansinės priemonės atsiradusio finansinio turto balansinė vertė reikšmingai viršys sumą, kurią tikimasi gauti už tą turtą, tai šio turto balansinė vertė turi būti nuvertinama iki tos, tikėtinos vertės.

XIII. IŠ IŠVESTINIŲ FINANSINIŲ PRIEMONIŲ ATsirANDANČIO FINANSINIO TURTO AR FINANSINIO ĮSIPAREIGOJIMO NURAŠYMAS

64. Iš išvestinės finansinės priemonės atsirandantis finansinis turtas ar finansinis įsipareigojimas neturi būti rodomi balanse tada, kai pasibaigia iš išvestinės finansinės priemonės kylančios teisės ir įsipareigojimai.

65. Pasibaigus iš išvestinės finansinės priemonės kylančioms teisėms ir įsipareigojimams, apskaitoje yra registruojamas gautas (gautinas) ar sumokėtas (mokėtinus) atlygis.

XIV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

66. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2008 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas. Standartas gali būti taikomas ir sudarant 2007 metų finansines ataskaitas.

PATVIRTINTA

Audito ir apskaitos tarnybos
direktoriaus 2009 m. gruodžio 29 d.
įsakymu Nr. VAS-11

**27-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „VIEŠOJO IR PRIVATAUS
SEKTORIŲ PARTNERYSTĖS SUTARTYS“****I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nustatyti ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių, susijusių su koncesijos, valdžios ir privataus subjektų partnerystės ir kitomis panašiomis sutartimis (toliau – partnerystės sutartys), registravimo apskaitoje ir pateikimo finansinėse ataskaitose tvarką.

2. Šis standartas taikomas, kai įstatymų nustatyta tvarka pagal partnerystės sutartis:

2.1. Suteikiančioji institucija ar valdžios subjektas, remdamiesi teise gauti naudą, nuosavybės ar kitokia teise, kontroliuoja visas reikšmingas viešųjų paslaugų infrastruktūros dalis, kurios pasibaigus sutarties terminui jiems toliau priklausys, ir nustato, kokias viešąsias paslaugas, kam ir kokia kaina koncesininkas ar privatus subjektas turi teikti.

2.2. Koncesininkas ar privatus subjektas stato ir (ar) atnaujina esamus infrastruktūros objektus arba juos įgyja iš trečiosios šalies, o suteikiančioji institucija ar valdžios subjektas suteikia jam teisę tą infrastruktūrą naudoti ir valdyti sutartyje numatytą laiką.

3. Standartas netaikomas finansinės nuomos, nuomos ir panaudos sutarčių apskaitai. Tokių sutarčių apskaitos reikalavimus nustato 20-asis verslo apskaitos standartas „Nuoma, lizingas (finansinė nuoma) ir panauda“.

4. Šiame standarte žodžiai „partnerystės sutartis“ suprantami kaip suteikiančiosios institucijos ar valdžios subjekto ir koncesininko ar privataus subjekto rašytinė sutartis, kuri sudaryta atitinkamai pagal Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymą (Žin., 1996, Nr. 92-2141; 2003, Nr. 70-3163) arba Lietuvos Respublikos investicijų įstatymą (Žin., 1999, Nr. 66-2127) ir kurioje nustatytos šalių teisės ir pareigos.

5. Kadangi įvairiose sutartyse sutarties šalys gali būti įvardijamos skirtingai, šiame standarte jos apibendrintai vadinamos suteikiančiąja institucija ir koncesininku, t. y. Koncesijų įstatyme apibrėžta suteikiančioji institucija ir Investicijų įstatyme apibrėžtas valdžios subjektas toliau standarte vadinami suteikiančiąja institucija, o minėtuose įstatymuose apibrėžti koncesininkas ir privatus subjektas – koncesininku.

6. Kitos šiame standarte vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžtos Koncesijų įstatyme ir Investicijų įstatyme.

II. ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO PRIPAŽINIMAS

7. Koncesininkas suteikiančiosios institucijos vardu naudoja infrastruktūrą

viešosioms paslaugoms teikti partnerystės sutartyje nurodytomis sąlygomis.

8. Jei koncesininkui pagal sutartį perduodama teisė valdyti ir naudoti viešųjų paslaugų infrastruktūrą, bet teisė ja disponuoti neperduodama, ši infrastruktūra ilgalaikiu materialiuoju turtu nepripažįstama ir koncesininko apskaitoje neregistruojama.

9. Jeigu pagal sutarties sąlygas sukurtas naujas infrastruktūros objektas pasibaigus sutarties galiojimo laikui nebus perduodamas suteikiančiajai institucijai, jis turi būti registruojamas įmonės apskaitoje 12-ojo verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ nustatyta tvarka.

III. PAJAMŲ IR SĄNAUDŲ PRIPAŽINIMAS

10. Už suteiktas infrastruktūros statybas, atnaujinimo ir kitas paslaugas gautas pajamas ir patirtas sąnaudas koncesininkas pripažįsta ir vertina 10-ojo verslo apskaitos standarto „Pajamos“, 11-ojo verslo apskaitos standarto „Sąnaudos“ ir 25-ojo verslo apskaitos standarto „Statybos ir kitos ilgalaikės sutartys“ nustatyta tvarka.

11. Pagal partnerystės sutartį koncesininkas veikia kaip paslaugų teikėjas. Koncesininkas stato ar atnaujiną viešosioms paslaugoms teikti naudojamą infrastruktūrą, ją eksploatuoja ir prižiūri tam tikrą laikotarpį.

12. Jeigu pagal partnerystės sutartį infrastruktūros objektą stato, atnaujiną ar viešąją paslaugą teikia dvi ar daugiau įmonių, kurios sudarė grupę, kad būtų pripažintos vienu koncesininku, tai kiekviena įmonė atsižvelgdama į tarpusavio susitarimus dėl turto, pajamų ir sąnaudų paskirstymo finansinėse ataskaitose parodo jai tenkančią finansinio turto ir (ar) nematerialiojo turto, prisiimtų išipareigojimų, patirtų sąnaudų ir pajamų dalį, jei sutarties rezultatas gali būti patikimai įvertinamas. Jeigu įmonės teikia paslaugas pagal jungtinės veiklos sutartį, bendrosios ekonominės veiklos dalių apskaitai jos taiko 37-ąjį verslo apskaitos standartą „Jungtinė veikla“.

13. Pajamos ir sąnaudos pagal partnerystės sutartį pripažįstamos ir apskaitoje registruojamos atsižvelgiant į sutarties darbų įvykdymo lygį, kuris nustatomas paskutinę kiekvieno ataskaitinio laikotarpio dieną.

IV. ATLYGIO APSKAITA

14. Atlygis, kurį suteikiančioji institucija moka koncesininkui, nustatomas partnerystės sutartyje ir (ar) pagal šias sutartis reglamentuojančius teisės aktus, jeigu jų yra.

15. Jeigu koncesininkas teikia statybas, atnaujinimo ar kitas paslaugas, jo gautas ar gautinas atlygis įvertinamas tikrąja verte.

16. Jeigu koncesininkas pagal vieną partnerystės sutartį teikia daugiau negu vieną paslaugą (pavyzdžiui, statybos, atnaujinimo ir eksploatavimo), už kiekvieną suteiktą paslaugą gautas ar gautinas atlygis turi būti įvertinamas tikrąja verte atskirai.

17. Jei koncesininkas teikia statybos ar atnaujinimo paslaugas, jis įvertina atlygio pobūdį ir gautą ar gautiną atlygį apskaitoje pripažįsta atitinkamai finansiniu arba nematerialiuoju turtu.

18. Finansinis turtas pripažįstamas:

18.1. jeigu koncesininkas turi besąlyginę teisę už statybos ar kitas paslaugas iš suteikiančiosios institucijos arba pastarosios nurodymu gauti grynus pinigus ar kitą finansinį turtą;

18.2. arba jeigu suteikiančiosios institucijos atlygio mokėjimas įteisintas teisės aktu.

19. Koncesininkas turi besąlyginę teisę gauti pinigus, jeigu suteikiančioji institucija garantuoja jam sumokėti partnerystės sutartyje nurodytas arba galimas nustatyti sumas ar šių sumų ir iš viešosios paslaugos vartotojų gautų sumų skirtumą.

20. Jeigu koncesininkas gauna leidimą imti mokesčius iš viešosios paslaugos vartotojų, bet neįgyja besąlyginės teisės gauti nustatytą pinigų sumą, tai už statybos ir (ar) atnaujinimo paslaugas gautinas atlygis koncesininko apskaitoje pripažįstamas nematerialiuoju turtu. Leidimas imti mokesčius iš viešosios paslaugos vartotojų nėra besąlyginė teisė gauti nustatytą pinigų sumą, nes gautina suma priklausys nuo to, kokių mastu visuomenė naudosis teikiama paslauga.

21. Jeigu už statybos ir (ar) atnaujinimo paslaugas viena gautino atlygio dalis pagal pobūdį turi būti pripažįstama finansiniu turtu, o kita – nematerialiuoju turtu, tai kiekvienas gautino atlygio komponentas apskaitoje turi būti registruojamas atskirai.

22. Nuo atlygio pobūdžio priklauso jo apskaitos tvarka. Finansiniu ir nematerialiuoju turtu pripažinto atlygio apskaitos tvarka pateikta 27–31 punktuose.

23. Jeigu koncesininko atlygio dalį sudaro suteikiančiosios institucijos perleista tam tikro objekto, kurį koncesininkas gali valdyti ar naudoti savo nuožiūra, nuosavybės teisė, toks turtas nelaikomas valstybės dotacija, kaip nurodoma 21-ajame verslo apskaitos standarte „Dotacijos ir subsidijos“, o pripažįstamas koncesininko turtu, kuris pirmą kartą registruojant apskaitoje įvertinamas tikrąja verte. Neįvykdytas prievolės už mainais gautą turtą koncesininkas pripažįsta įsipareigojimais.

V. ĮSIPAREIGOJIMŲ APSKAITA

24. Koncesininkas gali turėti sutartinių įsipareigojimų, kuriuos privalo įvykdyti už suteiktą leidimą imti mokesčius iš viešosios paslaugos vartotojų, pavyzdžiui, išlaikyti nurodytą infrastruktūros lygį ar, pasibaigus partnerystės sutarties galiojimui, suteikiančiajai institucijai gražinti atkurto būklės infrastruktūrą.

25. Sutartiniai įsipareigojimai išlaikyti arba atkurti infrastruktūrą, išskyrus pagal šio standarto 10 punktą registruojamas paslaugas, pripažįstami ir vertinami pagal 19-ąjį verslo apskaitos standartą „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ir turtas bei pobalansiniai įvykiai“.

26. Jei atidėjiniams reikšmingos įtakos turi pinigų laiko vertės pokyčiai, atidėjiniai turi būti diskontuojami iki dabartinės jų vertės.

VI. FINANSINIO IR NEMATERIALIOJO TURTO APSKAITA

27. Finansinio turto, pripažinto pagal šio standarto 18, 19 ir 21 punktus, apskaitai taikomas 18-asis verslo apskaitos standartas „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“.

28. Suteikiančiosios institucijos mokėtinos sumos arba jos nurodymu mokėtinos sumos pagal 18-ąjį verslo apskaitos standartą „Finansinis turtas ir finansiniai

įsipareigojimai“ koncesininko apskaitoje priskiriamos šioms finansinio turto grupėms:

28.1. suteiktų paskolų ir gautinų sumų;

28.2. parduoti laikomo.

29. Jeigu iš suteikiančiosios institucijos gautina suma koncesininko apskaitoje priskiriama suteiktų paskolų ir gautinų sumų finansinio turto grupei, palūkanos apskaičiuojamos taikant apskaičiuotų palūkanų metodą pagal 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ reikalavimus.

30. Jeigu iš suteikiančiosios institucijos gautina suma koncesininko apskaitoje priskiriama parduoti laikomo finansinio turto grupei, toks turtas turi būti įvertinamas tikrąja verte pagal 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ reikalavimus.

31. Nematerialiojo turto, pripažinto pagal šio standarto 20 ir 21 punktus, apskaitai taikomas 13-asis verslo apskaitos standartas „Nematerialusis turtas“.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

32. Pagal šį standartą tvarkoma 2010 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių finansinių metų apskaita ir sudaromos 2010 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinės ataskaitos.

PATVIRTINTA

Audito ir apskaitos tarnybos
direktoriaus 2009 m. gruodžio 31 d.
įsakymu Nr. VAS-14

(Audito ir apskaitos tarnybos
direktoriaus 2015 m. gegužės 28 d.
įsakymo Nr. VAS-25 redakcija)

**28-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „ĮMONIŲ
LIKVIDAVIMAS“****I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nustatyti, kaip likviduojamos įmonės finansinėse ataskaitose turi būti pateikiama turtas, nuosavas kapitalas, išpareigojimai, pajamos, sąnaudos, pinigų srautai, jei įmonė sudaro pinigų srautų ataskaitą, ir aiškinamajame rašte atskleidžiama su įmonės likvidavimu susijusi informacija.

2. Šis standartas taikomas sudarant įmonių, kurios yra likviduojamos ir negali taikyti veiklos tęstinumo principo, finansines ataskaitas.

3. Labai maža įmonė, rengianti 1-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinė atskaitomybė“ 8 punkte nustatytą finansinių ataskaitų rinkinį, taiko šio standarto nuostatas ir naudojami VI skyriuje nustatytais išimtimis.

4. Šio standarto nuostatos netaikomos vienos iš verslo jungimo dalyvių, t. y. įsigytosios įmonės, pabaigos finansinėms ataskaitoms. Verslo jungimas parodomas 14-ojo verslo apskaitos standarto „Verslo jungimai“ nustatyta tvarka.

5. Šiame standarte vartojamos sąvokos turi tą pačią reikšmę, kaip Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės ir Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymuose ir kituose verslo apskaitos standartuose.

II. ĮMONĖS VEIKLOS NUTRAUKIMAS

6. Rengdama finansines ataskaitas, įmonė neturėtų vadovautis veiklos tęstinumo principu, jeigu po paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos jos veiklą numatoma nutraukti.

7. Jei įmonė negali taikyti veiklos tęstinumo principo, ji turi pakeisti apskaitos politikoje patvirtintus apskaitos metodus, nes sudarydama įmonės likvidavimo pradžios, likviduojamos įmonės ir likvidavimo pabaigos finansines ataskaitas, turi laikytis šiame standarte nurodytų turto ir išpareigojimų vertinimo principų.

8. Dėl šiame standarte nurodytų naujų turto ir išpareigojimų vertinimo principų įmonės likvidavimo laikotarpio pradžios finansinėse ataskaitose praėjusių finansinių metų duomenys retrospektyviai netaisomi, o pelno (nuostolių), pinigų srautų ir nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitose, jei įmonė sudaro pinigų srautų ir nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitas, lyginamoji informacija gali būti neteikiama.

III. ĮMONĖS VEIKLOS NUTRAUKIMO IR LIKVIDAVIMO IV. PRADŽIA

9. Teisės aktų nustatytais atvejais priėmus sprendimą nutraukti įmonės veiklą ir ją likviduoti, pagal sprendimo priėmimo datos duomenis turi būti sudaromos likvidavimo pradžios finansinės ataskaitos.

10. Mažų įmonių likvidavimo pradžios finansinių ataskaitų rinkinį sudaro:

10.1. likvidavimo pradžios balansas arba sutrumpintas balansas;

10.2. likvidavimo pradžios pelno (nuostolių) ataskaita;

10.3. likvidavimo pradžios aiškinamasis raštas.

11. Vidutinių ir didelių įmonių likvidavimo pradžios finansinių ataskaitų rinkinį sudaro:

11.1. likvidavimo pradžios balansas;

11.2. likvidavimo pradžios pelno (nuostolių) ataskaita;

11.3. likvidavimo pradžios pinigų srautų ataskaita;

11.4. likvidavimo pradžios nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita;

11.5. likvidavimo pradžios aiškinamasis raštas.

12. Mažos įmonės savo nuožiūra taip pat gali pasirinkti sudaryti standarto 11 punkte nurodytas pinigų srautų ir nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitas.

13. Įmonės likvidavimo pradžios finansinėse ataskaitose finansiniai duomenys pateikiami netaikant veiklos tęstinumo principo. Likviduojamos įmonės turtas ir įsipareigojimai įvertinami šio standarto nustatyta tvarka.

14. Likviduojamos įmonės balanse visas turtas ir įsipareigojimai parodomi kaip trumpalaikiai.

15. Jei prasidėjus likvidavimo procesui, naudodama įrenginius ar kitą ilgalaikį materialųjį turtą ir norėdama baigti užsakymus ar pan. įmonė dar vykdo veiklą, šio turto ir įrenginių nusidėvėjimas neskaičiuojamas ir turtas finansinėse ataskaitose parodomas kaip trumpalaikis.

16. Rengiant įmonės likvidavimo pradžios finansines ataskaitas, turtas turi būti vertinamas iš naujo mažesne iš šių verčių: tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, arba balansine verte, nustatyta likvidavimo pradžios datą.

17. Rengiant įmonės likvidavimo pradžios finansines ataskaitas, su rinkos kainomis susiję įsipareigojimai turi būti vertinami iš naujo tikrąja verte. Kiti įsipareigojimai iš naujo vertinami galimo atsiskaitymo sumomis, t. y. sumomis, kurios turi būti sumokamos kreditoriams siekiant su jais atsiskaityti.

18. Rengdama likvidavimo pradžios finansines ataskaitas, likviduojama įmonė turi pripažinti įsipareigojimus dėl darbo santykių su darbuotojais nutraukimo ir dėl kitų su likvidavimu susijusių teisinių įsipareigojimų.

19. Jei teisės aktų nustatytais atvejais sprendimo dėl įmonės veiklos nutraukimo ir jos likvidavimo priėmimo datą įmonė turi sudarytų rezervų ar akcijų priedų ir jei jos dalyviai priima sprendimą juos panaikinti, rezervai ir akcijų priedai naikinami vadovaujantis 8-ojo verslo apskaitos standarto „Nuosavas kapitalas“ nuostatomis.

20. Likvidavimo pradžios finansinėms ataskaitoms sudaryti naudojamos tokios pačios ataskaitų formos, pagal kokias teisės aktų nustatyta tvarka įmonė,

atsižvelgdama į veiklos pobūdį ir specifiką, buvo pasirinkusi rengti finansines ataskaitas prieš likvidavimą. Jei įmonė prieš likvidavimą buvo pasirinkusi rengti specialiųjų sričių įmonių finansines ataskaitas, likvidavimo pradžios finansinėms ataskaitoms sudaryti ji naudoja tas pačias specialiųjų sričių įmonių finansinių ataskaitų formas.

21. Įmonės likvidavimo pradžios pelno (nuostolių) ataskaitoje parodomi ne tik įmonės veiklos rezultatai iki likvidavimo pradžios, bet ir turto, ir įsipareigojimų naujo įvertinimo rezultatai.

22. Finansinių ataskaitų straipsnių duomenų skirtumas, susidaręs dėl veiklos tęstinumo principo netaikymo, aiškinamajame rašte gali būti pateikiamas lentele arba tekstu.

23. Įmonės likvidavimo pradžios aiškinamajame rašte taip pat turi būti pateikiama:

23.1. Bendrieji duomenys apie įmonę pagal 6-ojo verslo apskaitos standarto „Aiškinamasis raštas“ reikalavimus, įmonės veiklos nutraukimo priežastys ir numatoma likvidavimo pabaigos data.

23.2. Apskaitos politikos pakeitimai, atskirai nurodomos į trumpalaikį turtą perkeltos ilgalaikio turto grupės.

23.3. Aplinkybės, kurios turėjo įtakos likviduojamos įmonės turto ir įsipareigojimų įvertinimo rezultatams.

23.4. Atskirų turto grupių balansinė vertė ir tikroji vertė, atėmus pardavimo išlaidas.

23.5. Aplinkybės, jei tokių yra, dėl kurių tikroji turto vertė, atėmus pardavimo išlaidas, ar įsipareigojimų, susijusių su rinkos kainomis, tikroji vertė negalėjo būti patikimai nustatyta.

23.6. Detalizuoti turto ir įsipareigojimų naujo įvertinimo rezultatai (pelnas ar nuostolis), parodyti pelno (nuostolių) ataskaitoje.

V. ĮMONĖS LIKVIDAVIMAS

24. Jei atskaitinio laikotarpio pabaigoje įmonės likvidavimas nėra baigtas, sudaromos likviduojamos įmonės finansinės ataskaitos. Jose pateikiami likviduojamos įmonės finansinės būklės, veiklos rezultatų, pinigų srautų, jei įmonė sudaro pinigų srautų ataskaitą, finansiniai duomenys.

25. Likviduojamos įmonės finansinėms ataskaitoms sudaryti naudojamos tokios pačios ataskaitų formos, pagal kokias teisės aktų nustatyta tvarka įmonė, atsižvelgdama į veiklos pobūdį ir specifiką, buvo pasirinkusi rengti finansines ataskaitas prieš likvidavimą. Jei įmonė prieš likvidavimą buvo pasirinkusi rengti specialiųjų sričių įmonių finansines ataskaitas, likviduojamos įmonės finansinėms ataskaitoms sudaryti ji naudoja tas pačias specialiųjų sričių įmonių finansinių ataskaitų formas.

26. Likviduojamos mažos įmonės finansinių ataskaitų rinkinį sudaro:

26.1. Balansas arba sutrumpintas balansas;

26.2. pelno (nuostolių) ataskaita;

26.3. aiškinamasis raštas.

27. Likviduojamos vidutinės ir didelės įmonės finansinių ataskaitų rinkinį sudaro:

- 27.1. balansas;
- 27.2. pelno (nuostolių) ataskaita;
- 27.3. pinigų srautų ataskaita;
- 27.4. nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita;
- 27.5. aiškinamasis raštas.

28. Mažos įmonės savo nuožiūra taip pat gali pasirinkti sudaryti standarto 27 punkte nurodytas pinigų srautų ir nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitas.

29. Sudarant likviduojamos įmonės finansines ataskaitas, laikomasi tų pačių turto ir įsipareigojimų vertinimo principų, kaip ir rengiant įmonės likvidavimo pradžios finansines ataskaitas. Turtas yra vertinamas pagal šio standarto 16 punkto, o įsipareigojimai – pagal 17 punkto nuostatas.

30. Įmonė pinigų srautų ataskaitą gali rengti tiesioginiu arba netiesioginiu būdu. Tačiau tiesioginiu būdu parengta pinigų srautų ataskaita teisingiau parodytų likviduojamos įmonės pinigų srautus. Pinigų srautų ataskaitos sudarymą tiesioginiu ir netiesioginiu būdais nustato 5-asis verslo apskaitos standartas „Pinigų srautų ataskaita“.

31. Likviduojamos įmonės finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte turi būti nurodoma:

31.1. Bendrieji duomenys apie įmonę pagal 6-ojo verslo apskaitos standarto „Aiškinamasis raštas“ reikalavimus, galima likvidavimo pabaigos data.

31.2. Atskirų turto grupių balansinė vertė ir tikroji vertė, atėmus pardavimo išlaidas.

31.3. Aplinkybės, jei tokių yra, dėl kurių tikroji turto vertė, atėmus pardavimo išlaidas, ar įsipareigojimų, susijusių su rinkos kainomis, tikroji vertė negalėjo būti patikimai nustatyta.

31.4. Detalizuoti turto ir įsipareigojimų paskesnio įvertinimo rezultatai (pelnas ar nuostolis), parodyti pelno (nuostolių) ataskaitoje.

32. Likviduojamų vidutinių, didelių ir viešojo intereso įmonių finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte turi būti aprašomi reikšmingi laikotarpio, kurio finansinės ataskaitos rengiamos, įvykiai ir papildomai nurodoma:

32.1. Turto pardavimo pelnas (nuostoliai).

32.2. Įsipareigojimų vertės pokytis, atskirai pateikiant pokyčius dėl vertės perskaičiavimo, dėl turtu padengtų įsipareigojimų, dėl kreditorių pateiktų naujų reikalavimų ir pan.

VI. LIKVIDAVIMO PABAIGA

33. Kai teisės aktų nustatyta tvarka baigiamos įmonės likvidavimo procedūros, sudaromos įmonės likvidavimo pabaigos finansinės ataskaitos.

34. Mažų, vidutinių ir didelių įmonių likvidavimo pabaigos finansinių ataskaitų rinkinį sudaro:

- 34.1. likvidavimo pabaigos balansas;
- 34.2. likvidavimo pabaigos pelno (nuostolių) ataskaita;
- 34.3. likvidavimo pabaigos aiškinamasis raštas.

35. Rengdamos 34 punkte nurodytą likvidavimo pabaigos finansinių ataskaitų rinkinį, mažos įmonės gali rengti sutrumpintą balansą.

36. Likvidavimo pabaigos finansinėms ataskaitoms sudaryti naudojamos tokios pačios ataskaitų formos, pagal kokias teisės aktų nustatyta tvarka įmonė, atsižvelgdama į veiklos pobūdį ir specifiką, buvo pasirinkusi rengti finansines ataskaitas prieš likvidavimą. Jei įmonė prieš likvidavimą buvo pasirinkusi rengti specialiųjų sričių įmonių finansines ataskaitas, likvidavimo pabaigos finansinėms ataskaitoms sudaryti ji naudoja tas pačias specialiųjų sričių įmonių finansinių ataskaitų formas.

37. Sudarant įmonės likvidavimo pabaigos finansines ataskaitas, laikomasi turto ir įsipareigojimų vertinimo principų, nurodytų šio standarto 16 ir 17 punktuose.

38. Jei įmonės likvidavimo pabaigoje lieka neparduoto, nepaskirstyto turto, toks turtas nurašomas. Dėl turto nurašymo atsiradęs nuostolis parodomas pelno (nuostolių) ataskaitoje.

39. Jei likvidavimo pabaigoje įmonė negalėjo atsiskaityti su visais kreditoriais ir liko neįvykdytų įsipareigojimų, tokie įsipareigojimai nenurašomi, o parodomi likvidavimo pabaigos balanso įsipareigojimų straipsniuose.

40. Įmonės likvidavimo pabaigos finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte turi būti pateikiami bendrieji duomenys apie įmonę pagal 6-ojo verslo apskaitos standarto „Aiškinamasis raštas“ reikalavimus, įmonės likvidavimo pradžios ir pabaigos data.

41. Likviduojamų vidutinių, didelių ir viešojo intereso įmonių finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte turi būti aprašomi visi nuo įmonės likvidavimo pradžios iki pabaigos buvę reikšmingi ūkiniai įvykiai ir papildomai pateikiama:

41.1. Įmonės neparduoto, nepaskirstyto, tačiau nurašyto, turto vertė ir jo apibūdinimas, jei tokio turto yra.

41.2. Detalizuoti duomenys apie neįvykdytus likviduotos įmonės įsipareigojimus ir skolas, jei tokių yra.

VII. LABAI MAŽOMS ĮMONĖMS TAIKOMOS IŠIMTYS

42. Labai mažų įmonių, kurios pasirinko rengti 1-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinė atskaitomybė“ 8 punkte nustatyta finansinių ataskaitų rinkinį, likvidavimo pradžios, likviduojamos įmonės ir likvidavimo pabaigos finansinių ataskaitų rinkinį sudaro:

42.1. trumpas balansas;

42.2. trumpa pelno (nuostolių) ataskaita.

43. Kai labai mažos įmonės pasirenka rengti šio standarto 42 punkte nustatyta finansinių ataskaitų rinkinį, sudarydamos likvidavimo pradžios, likviduojamos įmonės ir likvidavimo pabaigos trumpą balansą 2-ojo verslo apskaitos standarto „Balansas“ 19 punkte nurodytos informacijos po balansu pateikti neprivalo. Kadangi šios įmonės rengia trumpą balansą ir nerengia aiškinamojo rašto, joms netaikomos šio standarto 22, 23, 31, 32, 40 ir 41 punktų nuostatos dėl informacijos pateikimo aiškinamajame rašte.

44. Labai mažos įmonės, nurodytos šio standarto 42 punkte, sudarydamos likvidavimo pradžios, likviduojamos įmonės ir likvidavimo pabaigos finansines ataskaitas, turtą gali vertinti balansine verte, nustatyta likvidavimo pradžios datą, o

įsipareigojimus – galimo atsiskaitymo sumomis.

45. Labai mažos įmonės, kurios nepasirenka rengti šio standarto 42 punkte nurodyto finansinių ataskaitų rinkinio, taiko tokius pačius likvidavimo pradžios finansinių ataskaitų sudarymo reikalavimus, kaip ir mažos įmonės.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

46. Pagal šį standartą tvarkoma likviduojamų įmonių 2016 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių finansinių metų apskaita ir sudaromos 2016 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinės ataskaitos.

PATVIRTINTA

Audito ir apskaitos tarnybos
direktoriaus 2010 m. spalio 7 d.
įsakymu Nr. VAS-20

(Audito ir apskaitos tarnybos
direktoriaus 2015 m. gegužės 28 d.
įsakymo Nr. VAS-23 redakcija)

29-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „TARPINĖ FINANSINĖ ATSKAITOMYBĖ“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti tarpinių finansinių ataskaitų rinkinio (toliau – tarpinės finansinės ataskaitos) sudarymo tvarką ir minimalius informacijos atskleidimo reikalavimus.

2. Šį standartą taiko įmonės, kurios teisės aktų nustatyta tvarka arba savo nuožiūra nusprendžia sudaryti tarpines finansines ataskaitas. Rengiant specialiuųjų sričių įmonių tarpines finansines ataskaitas, vadovaujamosi atitinkamų verslo apskaitos standartų reikalavimais ir šio standarto nuostatomis, jei jos neprieštarauja atitinkamų verslo apskaitos standartų reikalavimams dėl tarpinių finansinių ataskaitų sudarymo.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

3. Pagrindinės šio standarto sąvokos:

3.1. **Tarpinių finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas** – finansinė ataskaita, kurioje detalizuojami ir paaiškinami kitose tarpinėse finansinėse ataskaitose teikiami duomenys, taip pat pateikiama papildoma reikšminga informacija, nenurodyta šiose finansinėse ataskaitose.

3.2. **Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys** – finansinių ataskaitų rinkinys, sudaromas apibendrinus laikotarpio, trumpesnio negu finansiniai metai, duomenis.

4. Kitos šiame standarte vartojamos sąvokos turi tą pačią reikšmę, kaip Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės ir Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymuose ir kituose verslo apskaitos standartuose.

III. TARPINIŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO SUDĖTIS

5. Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinio sudėtis priklauso nuo įmonės sudaromo metinių finansinių ataskaitų rinkinio sudėties.

6. Labai mažų įmonių, kurios pasirinko rengti 1-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinė atskaitomybė“ 8 punkte nustatytą finansinių ataskaitų rinkinį, tarpinių finansinių ataskaitų rinkinį sudaro:

6.1. trumpas balansas;

6.2. trumpa pelno (nuostolių) ataskaita.

7. Mažų įmonių tarpinių finansinių ataskaitų rinkinį sudaro:

7.1. balansas arba sutrumpintas balansas;

7.2. pelno (nuostolių) ataskaita;

7.3. tarpinių finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas.

8. Vidutinių ir didelių įmonių tarpinių finansinių ataskaitų rinkinį sudaro:

8.1. balansas;

8.2. pelno (nuostolių) ataskaita;

8.3. pinigų srautų ataskaita;

8.4. nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita;

8.5. tarpinių finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas.

9. Kai labai mažos įmonės pasirenka rengti trumpą balansą ir todėl nerengia aiškinamojo rašto, sudarydamos trumpą tarpinio ataskaitinio laikotarpio balansą 2-ojo verslo apskaitos standarto „Balansas“ 19 punkte nurodytos informacijos pateikti neprivalo.

10. Labai mažos įmonės, kurios nepasirenka šio standarto 6 punkte nurodyto finansinių ataskaitų rinkinio, taiko tokius pačius tarpinių finansinių ataskaitų sudarymo reikalavimus, kaip ir mažos įmonės.

11. Mažos įmonės savo nuožiūra taip pat gali pasirinkti sudaryti šio standarto 8 punkte nurodytas pinigų srautų ir nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitas.

12. Rengdamos tarpines finansines ataskaitas, įmonės taip pat turi vadovautis 2-uju verslo apskaitos standartu „Balansas“, 3-uoju verslo apskaitos standartu „Pelno (nuostolių) ataskaita“, 4-uju verslo apskaitos standartu „Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita“ ir 5-uju verslo apskaitos standartu „Pinigų srautų ataskaita“.

13. Vietoj tarpinių finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto įmonės gali aiškinamąjį raštą sudaryti pagal 6-ąjį verslo apskaitos standartą „Aiškinamasis raštas“.

IV. TARPINIŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ REIKALAVIMAI

14. Tarpinės finansinės ataskaitos turi suteikti tikrą ir teisingą informaciją apie įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus, jeigu įmonė sudaro pinigų srautų ataskaitą.

15. Tarpinėse finansinėse ataskaitose informacija pateikiama nuo ataskaitinių finansinių metų pradžios iki paskutinės ataskaitinio laikotarpio, kurio tarpinės finansinės ataskaitos rengiamos, (toliau – tarpinis ataskaitinis laikotarpis) dienos.

16. Tarpinės finansinės ataskaitos rengiamos pagal tą pačią apskaitos politiką, kaip ir metinės finansinės ataskaitos, išskyrus tuos atvejus, kai apskaitos politika per tarpinį ataskaitinį laikotarpį buvo pakeista.

17. Tarpinių finansinių ataskaitų sudarymo dažnumas neturi paveikti įmonės ataskaitinių finansinių metų rezultatų. Sudarant tarpinio ataskaitinio laikotarpio finansines ataskaitas, turi būti atsižvelgiama į ūkinius įvykius ir ūkines operacijas nuo ataskaitinių finansinių metų pradžios iki paskutinės tarpinio ataskaitinio laikotarpio dienos.

18. Įmonė privalo rengti konsoliduotąsias tarpines finansines ataskaitas tik tais

atvejais, kai to reikalauja kiti teisės aktai.

V. TARPINIŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ INFORMACIJA

19. Tarpinėse finansinėse ataskaitose pateikiama tokia informacija:

19.1. balanse – tarpinio ataskaitinio laikotarpio paskutinės dienos ir lyginamieji praėjusių finansinių metų paskutinės dienos duomenys;

19.2. pelno (nuostolių) ataskaitoje – nuo ataskaitinių finansinių metų pradžios iki paskutinės tarpinio ataskaitinio laikotarpio dienos ir lyginamieji praėjusių finansinių metų atitinkamo tarpinio ataskaitinio laikotarpio duomenys;

19.3. nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje – užpraėjusių finansinių metų likučiai, pokyčiai per praėjusius finansinius metus, praėjusių finansinių metų likučiai, pokyčiai per tarpinį ataskaitinį laikotarpį ir paskutinės tarpinio ataskaitinio laikotarpio dienos likučiai;

19.4. pinigų srautų ataskaitoje – nuo ataskaitinių finansinių metų pradžios iki paskutinės tarpinio ataskaitinio laikotarpio dienos ir lyginamieji praėjusių finansinių metų atitinkamo tarpinio ataskaitinio laikotarpio duomenys.

VI. TARPINIŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ AIŠKINAMOJO RAŠTO REIKALAVIMAI

20. Darant prielaidą, kad tarpinių finansinių ataskaitų vartotojai turi galimybę susipažinti su paskutinėmis metinėmis finansinėmis ataskaitomis, tarpinių finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte įmonės gali pateikti mažiau informacijos.

21. Tarpinių finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte pateikdamos mažiau informacijos negu metinių finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte, įmonės turėtų vadovautis informacijos reikšmingumo principu. Informacija yra reikšminga, jei jos nepateikimas ar neteisingas pateikimas gali iškreipti tarpinių finansinių ataskaitų duomenis ir turėti įtakos tarpinių finansinių ataskaitų informacijos vartotojų priimamiems sprendimams.

22. Tarpinių finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto sudedamosios dalys:

22.1. bendroji dalis;

22.2. nuoroda į paskutinį metinių finansinių ataskaitų rinkinį, kuriame yra aprašyta apskaitos politika;

22.3. aiškinamojo rašto pastabos.

23. Jei įmonė priklauso įmonių grupei, tarpinių finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto bendrojoje dalyje pateikiama patronuojančiosios įmonės, sudarančios mažiausios įmonių grupės, kuriai įmonė priklauso kaip patronuojamoji, konsoliduotąsias finansines ataskaitas, teisinė forma, pavadinimas, kodas, buveinė (adresas).

24. Tarpinių finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto pastabose informacija pateikiama tokia pat tvarka, kokia pateikti tarpinių finansinių ataskaitų straipsniai. Tarpinių finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto pastabos numeruojamos iš eilės. Šalia tarpinės finansinės ataskaitos straipsnio turi būti nurodytas tarpinių finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto pastabos, kuri jį paaiškina, numeris. Pastabos pateikiamos lentelėmis ir (arba) tekstu.

25. Tarpinių finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto pastabose turi būti:

25.1. Pateikiama informacija apie apskaitos politikos pakeitimus, jei per tarpinį ataskaitinį laikotarpį apskaitos politika buvo pakeista. Sudarant tarpines finansines ataskaitas, apskaitos politikos pakeitimai turi būti parodomi vadovaujantis 7-ojo verslo apskaitos standarto „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“ nuostatomis.

25.2. Jei apskaitos politika per tarpinį ataskaitinį laikotarpį nebuvo pakeista, patvirtinama, kad apskaitos politika nepakeista.

25.3. Kita reikšminga informacija.

26. Vidutinių, didelių ir viešojo intereso įmonių tarpinių finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte turi būti pateikiama papildoma informacija:

26.1. Bendrojoje dalyje papildomai pateikiama informacija apie įmonę:

26.1.1. Patronuojančiosios įmonės, sudarančios didžiausios įmonių grupės, kuriai įmonė priklauso kaip patronuojamoji, konsoliduotąsias finansines ataskaitas, teisinė forma, pavadinimas, kodas, buveinė (adresas).

26.1.2. Jei įmonė yra neribotos civilinės atsakomybės juridinio asmens dalyvis, to juridinio asmens teisinė forma, pavadinimas, kodas, buveinė (adresas).

26.1.3. Įmonės filialų ir atstovybių skaičius, patronuojamųjų, asocijuotųjų ir pagal jungtinės veiklos sutartį kontroliuojamų bendrųjų įmonių teisinė forma, pavadinimai, kodai, buveinės (adresai).

26.1.4. Trumpas įmonės veiklos apibūdinimas.

26.1.5. Įstatinio kapitalo dydžio pakeitimai, jeigu tokių buvo, ir šių pakeitimų priežastys.

26.2. Pastabose papildomai pateikiama:

26.2.1. Apskaitinių įvertinimų keitimo priežastys, pobūdis ir poveikis tarpinio ataskaitinio laikotarpio ir vėlesnių laikotarpių rezultatams.

26.2.2. Po tarpinio ataskaitinio laikotarpio pabaigos įvykę reikšmingi įvykiai.

26.2.3. Verslo jungimai per tarpinį ataskaitinį laikotarpį, ilgalaikių investicijų įsigijimas ir perleidimas, įmonės restruktūrizavimas, skaidymas, atskyrimas, pertvarkymas, numatomas likvidavimas.

26.2.4. Neapibrėžtųjų įsipareigojimų ar neapibrėžtojo turto pokyčiai nuo ataskaitinių finansinių metų pradžios iki paskutinės tarpinio ataskaitinio laikotarpio dienos.

26.2.5. Informacija apie veiklos sezoniskumą ir cikliškumą. Įmonių, kurių veikla yra sezoninė, tarpinio ataskaitinio laikotarpio finansinėse ataskaitose teikiama informacija apie įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus, jeigu įmonė sudaro pinigų srautų ataskaitą, gali būti suprantama klaidingai. Tokios įmonės tarpinių finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte pateikia 12 mėnesių, pasibaigiančių paskutinę tarpinio ataskaitinio laikotarpio dieną, ir prieš juos ėjusių dvylikos mėnesių pelno (nuostolių) ataskaitą.

27. Tarpinių finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte turi būti paaiškinami tik reikšmingi finansinių ataskaitų duomenys.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

28. Šis standartas taikomas sudarant 2016 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių tarpines finansines ataskaitas.

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Audito ir apskaitos
 tarnybos direktoriaus 2008 m.
 gruodžio 22 d. įsakymu Nr. VAS-18

31-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „ATLYGIS DARBUOTOJUI“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti atlygio darbuotojui apskaitos ir pateikimo finansinėse ataskaitose tvarką.
2. Standartas taikomas atlygio darbuotojui apskaitai nepaisant jo užimamų pareigų, darbo dienos trukmės, nuolatinio ar laikino darbo.
3. Šis standartas netaikomas darbuotojui sumokėtų išmokų, skirtų išlaidoms kompensuoti, apskaitai.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Akcijų verte pagrįstas atlygis – pagal įmonės nuosavybės vertybinių popierių vertę darbdavio apskaičiuotas atlygis.

Darbo laikas – laikas, kurį darbuotojas privalo dirbti jam pavestą darbą.

Atlygis darbuotojui – bet koks atlygis įmonės darbuotojui už atliktą darbą.

Kompensuojamas ne darbo laikas – teisės aktais, kolektyvine, darbo sutartimi ar kitaip reglamentuotas ne darbo laikas, už kurį mokamas atlygis.

III. ATLYGIS DARBUOTOJUI

4. Balanse atlygio darbuotojui įsipareigojimai gali būti parodomi trumpalaikių ir ilgalaikių įsipareigojimų dalyse.

5. Pagal šį standartą įvertinimo tikslais atlygis darbuotojui skirstomas į trumpalaikį, ilgalaikį, akcijų verte pagrįstą atlygį ir išeitines išmokas.

6. Trumpalaikis atlygis darbuotojui yra toks, kuris išmokamas per dvylika mėnesių nuo laikotarpio, per kurį darbuotojas atliko darbą, pabaigos.

7. Ilgalaikis atlygis darbuotojui yra toks, kurio neprivaloma išmokėti per dvylika mėnesių nuo laikotarpio, per kurį darbuotojas atliko darbą, pabaigos.

8. Pagal atskirus susitarimus atlygį darbuotojui įmonė gali mokėti pasibaigus darbo santykiams su juo.

9. Akcijų verte pagrįstas atlygis yra toks, kuris apskaičiuojamas pagal įmonės nuosavybės vertybinių popierių vertę arba kuris gali būti suteikiamas akcijomis, akcijų pasirinkimo pirktais sandoriais ar kitais nuosavybės vertybiniais popieriais.

10. Priėmus sprendimą nutraukti darbo santykius, darbuotojui gali būti išmokama išeitinė išmoka.

11. Šio standarto nuostatos taikomos neatsižvelgiant į tai, ar atlygis išmokamas pačiam darbuotojui, jo sutuoktiniui, vaikams, išlaikytiniams ar kitiems asmenims.

IV. TRUMPALAIKIO ATLYGIO DARBUOTOJUI PRIPAŽINIMAS IR ĮVERTINIMAS DARBDAVIO APSKAITOJE

12. Atlygio darbuotojui už atliktą darbą sąnaudas įmonė turi pripažinti tą ataskaitinį laikotarpį, kada darbuotojas atliko darbą, nepaisant to, kada priskaičiuota suma bus išmokama.

13. Jei darbuotojui išmokėta didesnė suma už priskaičiuotą atlygį ir jei šią sumą įmonė galės susigrąžinti arba ja sumažinti darbuotojui mokėtinas sumas, permokėtą sumos dalį įmonė turi pripažinti turtu.

14. Jei darbuotojui išmokėta didesnė suma už priskaičiuotą atlygį ir jei jos įmonė negalės susigrąžinti arba ja sumažinti darbuotojui mokėtinų sumų, permokėtą sumos dalį įmonė turi pripažinti sąnaudomis.

15. Atlygis darbuotojui pagal įmonės pasirinktą apskaitos politiką gali būti priskiriamas sąnaudoms, teikiamų paslaugų, gaminamos produkcijos ar kito gaminamo turto savikainai.

16. Įmonė turi pripažinti visas sąnaudas, susijusias su numatomu trumpalaikiu atlygiu darbuotojui už mokamą darbo ir kompensuojamą ne darbo laiką. Tokio atlygio pavyzdžiai gali būti:

- 16.1. darbo užmokestis, socialinio draudimo, garantinio fondo įmokos;
- 16.2. darbo užmokestis už atostogas;
- 16.3. kompensacijos už darbo laiką, sugaištą vykdant valstybines ir visuomenines pareigas;
- 16.4. ligos pašalpa, kurią moka darbdavys;
- 16.5. darbo užmokesčio priedai, priemokos;
- 16.6. premijos;
- 16.7. darbo užmokestis už viršvalandinį darbą;
- 16.8. darbo užmokestis už darbą naktį, poilsio ir švenčių dienomis;
- 16.9. nepiniginis atlygis, toks kaip sveikatos draudimas, nemokamos prekės ar paslaugos ir pan.

17. Kompensuojamas ne darbo laikas gali būti skirstomas į kaupiamąjį ir nekaupiamąjį laiką.

18. Kaupiamasis kompensuojamas ne darbo laikas yra toks, kurį galima perkelti ir panaudoti būsimais laikotarpiais, jei per ataskaitinį laikotarpį jis nebuvo panaudotas, pavyzdžiui, nepanaudotos kasmetinės atostogos.

19. Atlygio už kaupiamąjį kompensuojamą ne darbo laiką sąnaudas ir įsipareigojimą įmonė turi pripažinti tą patį ataskaitinį laikotarpį, kai darbuotojas atlieka darbą, kuris suteikia teisę į kompensuojamą ne darbo laiką.

20. Jei kompensuoti ne darbo laiką teisės aktų nustatyta tvarka neprivaloma, tačiau įmonė turi neatšaukiamą pasižadėjimą, ji turi pripažinti įsipareigojimą darbuotojui.

21. Nekaupiamasis kompensuojamas ne darbo laikas yra toks, kurio negalima

perkelti ir panaudoti būsimais laikotarpiais, jei per ataskaitinį laikotarpį jis nebuvo panaudotas. Jei priklausęs ne darbo laikas per ataskaitinį laikotarpį nepanaudojamas ir darbuotojui nesuteikia teisės gauti atlygį, įsipareigojimas darbuotojui nepripažįstamas.

22. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje įmonė turi pripažinti visus įsipareigojimus darbuotojui ir atlygio už mokamą darbo ir kompensuojamą ne darbo laiką sąnaudas.

23. Įmonė turi pripažinti premijų ar kitų priedų ir priemonų sąnaudas ir įsipareigojimą, jei ji turi teisinį įsipareigojimą ar neatšaukiamą pasižadėjimą skirti tokį atlygį darbuotojui ir gali šį įsipareigojimą patikimai įvertinti.

24. Įmonės teisinis įsipareigojimas ar neatšaukiamas pasižadėjimas laikomas patikimai įvertintu tik tada, jei atlygis gali būti nustatytu būdu apskaičiuojamas iki finansinių ataskaitų sudarymo datos.

V. ILGALAIKIO ATLYGIO DARBUOTOJUI PRIPAŽINIMAS IR ĮVERTINIMAS DARBDAVIO APSKAITOJE

25. Ilgalaikis atlygis darbuotojui mokamas pagal atskirus darbdavio ir darbuotojo susitarimus, kolektyvines sutartis ar panašiai.

26. Ilgalaikio atlygio darbuotojui pavyzdžiai gali būti:

26.1. atlygis, mokamas išėjus į pensiją;

26.2. atlygis jubiliejaus proga;

26.3. kiti su darbo santykiais susiję ilgalaikiai atlygiai.

27. Susitarimai, pagal kuriuos įmonė moka atlygį (išskyrus išeitines išmokas) vienam ar daugiau darbuotojų, kai jie išeina iš darbo, yra vadinami atlygio, mokamo pasibaigus darbo santykiams, planais. Visiems tokiems susitarimams įmonė taiko šį standartą neatsižvelgdama į tai, ar yra įsteigtas atskiras ūkio subjektas įmokoms gauti ir atlygiui mokėti. Ilgalaikis atlygis darbuotojui dažniausiai būna susijęs su pensijomis.

28. Atsižvelgiant į ekonominę prasmę, gali būti apibrėžtų įmokų ir apibrėžtų išmokų planai.

29. Apibrėžtų įmokų planai yra tokie, pagal kuriuos įmonė įsipareigoja darbuotojo naudai mokėti nustatyto dydžio įmokas, kaip jo atlygio dalį, atskiram ūkio subjektui (pavyzdžiui, investiciniam fondui, pensijų fondui ar draudimo įmonei). Sumą, kurią atskiras ūkio subjektas išmokės darbuotojui, nulemia bendra įmonės darbuotojo naudai sumokėtų įmokų suma ir gaunama šios sumos investicijų grąža.

30. Įmonė neprisiima jokios rizikos, kad pagal apibrėžtų įmokų planus mokamas atlygis bus mažesnis nei tikisi darbuotojas ir dėl to įmonė neįsipareigoja mokėti jokių papildomų įmokų.

31. Pagal apibrėžtų įmokų planus įmonės mokamos įmokos pripažįstamos sąnaudomis tą laikotarpį, kada patiriamos, jei darbuotojo darbo santykiai, suteikiantys teisę į tokio plano atlygį, nėra nutraukti.

32. Jei pagal apibrėžtų įmokų planą sumokėtos įmokos yra didesnės už mokėtiną įmoką ir jei šią sumą įmonė galės susigrąžinti arba ją sumažinti mokėtiną sumą, permokėtą sumos dalį įmonė turi pripažinti turtu.

33. Jei pagal apibrėžtų įmokų planą įmokos bus mokamos po dvylikos mėnesių nuo laikotarpio, per kurį darbuotojas atliko darbą, suteikiantį teisę į tokį atlygį, pabaigos, jos turi būti diskontuojamos iki dabartinės vertės.

34. Draudimo įmokos, mokamos įmonės už darbuotoją pagal gyvybės draudimo, sveikatos draudimo ar draudimo nuo nelaimingų atsitikimų sutartis, pripažįstamos sąnaudomis tą laikotarpį, kada patiriamos, išskyrus atvejus, kai pagal gyvybės draudimo sutartį naudos gavėjas yra darbdavys. Kai pagal gyvybės draudimo sutartį naudos gavėjas yra darbdavys, kaupimui skirta draudimo įmokos dalis pripažįstama finansiniu turtu ir apskaitoje registruojama pagal 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ reikalavimus, o kita draudimo įmokos dalis pripažįstama sąnaudomis.

35. Kiti atlygio, mokamo pasibaigus darbo santykiams, planai vadinami apibrėžtu išmokų planais. Pagal tokius planus įmonė įsipareigoja mokėti iš anksto apibrėžtas atlygio darbuotojams sumas ir papildomas įmokas atskiram ūkio subjektui, jei to reikės, kad užtikrintų sutartą atlygį dabartiniams ir buvusiems darbuotojams.

36. Visa rizika, kad pagal apibrėžtų išmokų planus mokamam atlygiui reikės didesnių įmokų nei tikimasi ar kad investuoto turto neužteks numatomam atlygiui sumokėti, tenka darbdaviui.

37. Kiekvieno balanso datą įmonė nustato apibrėžtų išmokų plano turto tikrąją vertę ir įsipareigojimo, garantuojančio apibrėžtų išmokų plano atlygį, dabartinę vertę. Plano įsipareigojimo dabartinei vertei nustatyti taikomas aktuarinio įvertinimo metodas. Aktuarinis vertinimas atliekamas atsižvelgiant į šias prielaidas:

37.1. demografinės, tokias kaip darbuotojų mirtingumas, kaita, išėjimas į pensiją ir pan.;

37.2. finansines, tokias kaip diskonto norma, būsimų atlyginimų dydis ir pan.

38. Jei tolesnis darbuotojo darbas įmonėje daro įtaką atlygiui, gautinam pagal apibrėžtų išmokų planą, taikant aktuarinio vertinimo metodą įmonės įsipareigojimui pagal šį planą gali būti pripažįstami nuosekliai nuo darbuotojo įtraukimo į apibrėžtų išmokų plano dalyvių sąrašą iki to laiko, kai tolesnis darbas įmonėje neteiks jam teisės į didesnę atlygį. Įmonė gali pasirinkti ir kitokius sąnaudų ir įsipareigojimų pripažinimo būdus, jeigu pagal juos apibrėžtų išmokų plano įsipareigojimui bus įvertinami tiksliau.

39. Įmonė turi registruoti įsipareigojimą, jei apibrėžtų išmokų plano turto tikroji vertė yra mažesnė už įsipareigojimo, garantuojančio apibrėžtų išmokų plano atlygį, dabartinę vertę.

40. Padidėjus ar sumažėjus apibrėžtų išmokų plano dabartinei įsipareigojimo arba turto tikrajai vertei, pripažįstamas pelnas ar nuostolis, kuris parodomas pelno (nuostolių) ataskaitoje to laikotarpio, kai jis atsiranda. Gali būti daroma to paties apibrėžtų išmokų plano pelno ir nuostolių tarpusavio užskaita.

41. Jei apibrėžtų išmokų planas įvykdomas ar sumažinamas, įmonė apskaičiuoja susidariusį pelną arba nuostolius.

42. Planai, kurie turi tiek apibrėžtų įmokų, tiek apibrėžtų išmokų planų požymių, laikomi apibrėžtų išmokų planais.

43. Jei įmonė įsipareigoja nustatyto dydžio įmokas, kaip darbuotojo atlygio dalį, jo naudai kaupti pati, jų apskaitai ji taiko šio skyriaus nuostatas.

44. Įmonė kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje turi pripažinti kito ilgalaikio atlygio sąnaudas ir įsipareigojimą, jei ji turi teisinį įsipareigojimą ar neatšaukiamą pasižadėjimą skirti tokį atlygį darbuotojui ir gali šį įsipareigojimą patikimai įvertinti.

VI. AKCIJŲ VERTE PAGRĮSTO ATLYGIO APSKAITA

45. Darbo užmokesčio dalis, priedas ar kitas su darbu susijęs atlygis darbuotojui gali būti mokamas akcijomis, akcijų pasirinkimo pirkti sandoriais ar kitais nuosavybės vertybiniais popieriais (toliau – akcijos) arba atlygio dydis apskaičiuojamas remiantis akcijų verte.

46. Už tam tikrą atlygį iš darbuotojo gautų paslaugų vertės dažniausiai tiesiogiai nustatyti neįmanoma. Kadangi gautų paslaugų tikrąją vertę nustatyti sudėtinga, įmonė darbuotojo suteiktų paslaugų tikrąją vertę turi nustatyti remdamasi suteiktų akcijų tikrąja verte. Nenustačius tikrosios suteiktų akcijų vertės, gali būti neįmanoma nustatyti tikrosios atlygio darbuotojui vertės.

47. Akcijų tikroji vertė turi būti nustatoma jų suteikimo datą.

48. Jei akcijų tikroji vertė negali būti patikimai nustatyta, tai atlygio darbuotojui vertė bus lygi nominaliai akcijų vertei.

49. Akcijų verte pagrįstas atlygis gali būti mokamas tik įgyvendinus konkrečias sąlygas. Pakeitus akcijų suteikimo sąlygas, pakeitimų, jei jie daro poveikį atlygio vertei, rezultatai turi būti registruojami apskaitoje.

50. Per laikotarpį, kai įsipareigojimai darbuotojui yra vykdomi, kiekvieną finansinių ataskaitų datą ir įsipareigojimo įvykdymo datą įmonė turi įvertinti juos tikrąja verte, bet kokius tikrosios vertės pasikeitimus pripažinti pelnu arba nuostoliais ir parodyti pelno (nuostolių) ataskaitoje.

VII. IŠEITINĖS IŠMOKOS

51. Išaitinės išmokos pripažįstamos, kai priimamas sprendimas nutraukti darbo santykius su darbuotoju ir jei įmonė ketina mokėti išaitines išmokas. Įsipareigojimas atsiranda ne dėl darbuotojo atliekamo darbo, o nutraukiant darbo santykius su juo.

52. Įmonė išaitinės išmokas turi pripažinti, jei ji turi teisinį įsipareigojimą ar neatšaukiamą pasižadėjimą.

53. Išaitinės išmokos įmonei ateityje ekonominės naudos neteiks, todėl pripažįstamos sąnaudomis tą laikotarpį, kurį patiriamos.

54. Jei darbdavys ir darbuotojas susitaria, kad apskaičiuotos išaitinės išmokos bus mokamos praėjus dvylikai mėnesių po finansinių ataskaitų datos, jos turi būti diskontuojamos iki dabartinės vertės.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

55. Pirmą kartą taikant šį standartą, turto ir įsipareigojimų, susijusių su atlygiu darbuotojams, apskaitos politikos pakeitimo poveikio rezultatas parodomas koreguojant nepaskirstytojo pelno (nuostolių) likutį ataskaitinio laikotarpio pradžioje, o aiškinamajame rašte pateikiant atitinkamus paaiškinimus.

56. Pagal šį standartą tvarkoma 2009 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių finansinių metų apskaita ir sudaromos 2009 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinės ataskaitos. Šis standartas gali būti taikomas ir sudarant ankstesnio ataskaitinio laikotarpio finansines ataskaitas.

PATVIRTINTA

Audito ir apskaitos tarnybos
direktoriaus 2014 m. gruodžio 18 d.
įsakymu Nr. VAS-36

32-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „TIKROSIOS VERTĖS NUSTATYMAS“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – apibrėžti turto ir įsipareigojimų tikrosios vertės nustatymo principus ir tvarką.

2. Šis standartas taikomas, kai kitame verslo apskaitos standarte reikalaujama arba leidžiama nustatyti ilgalaikio materialiojo, investicinio, biologinio, parduoti laikomo finansinio turto, išvestinių finansinių priemonių ir finansinių įsipareigojimų tikrąją vertę ar atskleisti informaciją apie nustatytą tikrąją vertę, atlikti tikrąją vertę pagrįstus vertinimus, pavyzdžiui, nustatyti tikrąją vertę, atėmus pardavimo išlaidas, arba atskleisti informaciją apie tuos vertinimus, išskyrus 3 punkte nustatytus atvejus.

3. Šis standartas netaikomas:

3.1. vertinant mokėjimo akcijomis sandorius, nes jie vertinami pagal 31-ąjį verslo apskaitos standartą „Atlygis darbuotojui“;

3.2. vertinant visų rūšių nuomos, lizingo ir panaudos sandorius, nes jie vertinami pagal 20-ąjį verslo apskaitos standartą „Nuoma, lizingas (finansinė nuoma) ir panauda“;

3.3. vertinant į tikrąją vertę panašia verte, kai nustatoma ne tikroji vertė, o, pavyzdžiui, pagal 9-ąjį verslo apskaitos standartą „Atsargos“ – grynoji galimo realizavimo vertė arba pagal 23-įjį verslo apskaitos standartą „Turto nuvertėjimas“ – naudojimo vertė.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

4. **Tikroji vertė** – suma, už kurią vertės nustatymo dieną sandorio šalys viena kitai įprastomis rinkos sąlygomis gali parduoti turtą ar paslaugas arba perleisti įsipareigojimą.

III. BENDRIEJI TIKROSIOS VERTĖS NUSTATYMO PRINCIPAI

5. Nustatydamą tikrąją vertę, įmonė turi atsižvelgti į turto arba įsipareigojimo savybes, į kurias vertės nustatymo dieną atsižvelgtų rinkos dalyviai įkainodami tą turtą arba įsipareigojimą, pavyzdžiui, turto būklę ir vietą, turto pardavimo arba naudojimo apribojimus, jei jų yra.

6. Vertės nustatymo diena vadinama diena, pagal kurios duomenis nustatoma turto ar paslaugų, arba įsipareigojimų tikroji vertė. Vertės nustatymo diena gali nesutapti su diena, kada faktiškai atliekamas turto ar paslaugų, arba įsipareigojimų vertinimas taikant bendruosius tikrosios vertės nustatymo principus, vertinimo metodus ir

nustatomas tikrosios vertės patikimumo lygis.

7. Tikrąją vertę vertinama:

7.1. atskiras turtas arba įsipareigojimas;

7.2. turto grupė, įsipareigojimų grupė arba turto ir įsipareigojimų grupė.

8. Tikrosios vertės nustatymas grindžiamas prielaida, kad rinkos dalyviai vertės nustatymo dieną pagal to turto pardavimo arba įsipareigojimo perleidimo sandorį pasikeičia turtu arba įsipareigojimu įprastomis rinkos sąlygomis.

9. Nustatant turto arba įsipareigojimo tikrąją vertę, vertės nustatymo dieną turėtų būti atsižvelgiama į:

9.1. Rinką, t. y. turto pardavimo arba įsipareigojimo perleidimo sandorius, kurie sudaromi pagrindinėje rinkoje, o jos nesant – kitoje labiausiai tinkamoje rinkoje.

9.2. Prielaidas, kurias naudotų rinkos dalyviai, veikiantys ekonomiškai naudingiausiu būdu.

9.3. Kainą, už kurią vertės nustatymo dieną būtų parduodamas turtas arba perleidžiamas įsipareigojimas pagal sandorį įprastomis rinkos sąlygomis pagal 9.1 punktą pasirinktoje rinkoje nepriklausomai nuo to, ar ši kaina viešai skelbiama, ar nustatoma taikant kitą vertinimo metodą.

10. Nustatydamą pagrindinę, o jei pagrindinės nėra – kitą labiausiai tinkamą rinką, įmonė neprivalo išsamiai ištirti visų įmanomų rinkų. Pagrindinė rinka yra ta rinka, kurioje sudaromas didžiausias to turto ir įsipareigojimų perleidimo sandorių kiekis ir kurių apyvartų sumos didžiausios. Kita labiausiai tinkama yra rinka, kurioje atsižvelgiant į sandorio sudarymo ir transporto išlaidas galima užsitikrinti didžiausią gautiną sumą už parduodamą turtą ir mažiausią mokėtiną sumą už įsipareigojimų perleidimą. Tačiau, jeigu nėra tai paneigiančių aplinkybių, rinka, kurioje įmonė sudaro daugiausia sandorių dėl turto pardavimo ar įsipareigojimų perleidimo, ir yra laikoma pagrindine įmonės rinka. Jeigu pagrindinės rinkos įmonė neturi, pasirenka kitą labiausiai tinkamą rinką.

11. Nustatant prielaidas, kurias naudotų rinkos dalyviai, veikiantys ekonomiškai naudingiausiu būdu, nereikia nustatyti konkrečių rinkos dalyvių. Svarbiausios prielaidos yra tos, kurios būtų naudojamos rinkoje įvertinant turtą ir įsipareigojimus, atsižvelgiant į jų ypatumus ir kurios yra pripažįstamos kitų rinkos dalyvių.

12. Tikroji vertė pagrindinėje (arba kitoje labiausiai tinkamoje) rinkoje, pagal kurią nustatoma turto arba įsipareigojimo kaina, dėl sandorio išlaidų nekoreguojama. Sandorio išlaidų apskaita tvarkoma pagal kitus verslo apskaitos standartus.

13. Jeigu turto vieta yra jo būdinga savybė nustatant to turto tikrąją vertę, kaina, už kurią vertės nustatymo dieną būtų parduodamas turtas pagrindinėje (arba kitoje labiausiai tinkamoje) rinkoje turi būti koreguojama dėl transporto išlaidų, jei jų būtų patirta perkeliant turtą iš jo buvimo vietos į tą rinką.

14. Tikroji vertė nustatoma atsižvelgiant į jos nustatymo principus, teisingai pritaikytus vertinimo metodus ir pasirinkto patikimumo lygio rodiklius.

IV. VERTINIMO METODAI TIKRAJAI VERTEI NUSTATYTI

15. Nustatant turto ir įsipareigojimų tikrąją vertę taikomi vertinimo metodai, kurie tinka konkrečiomis sąlygomis, pagal kuriuos pakanka rodiklių tikrajai vertei nustatyti

ir pagal kuriuos naudojama kuo daugiau viešai skelbiamų rinkos rodiklių ir mažiau neskelbiamų rodiklių. Dėl šios priežasties viešai skelbiama kaina, už kurią vertės nustatymo dieną būtų parduodamas turtas arba perleidžiamas įsipareigojimas pagal sandorį įprastomis rinkos sąlygomis pasirinktoje rinkoje, dar vadinama rinkos kaina ir laikoma geriausiu tikrosios vertės įverčiu.

16. Reguluojamoje vertybinių popierių rinkoje prekiaujamų įmonių akcijų ir kitų finansinių priemonių tikroji vertė paprastai yra nustatoma pagal tokioje rinkoje viešai skelbiamas tokių pačių finansinių priemonių rinkos kainas. Šiuo atveju nedidelis konkrečios reguliuojamosios rinkos aktyvumas ir mažas sandorių sudarymo kiekis nėra priežastis teigti, kad reguliuojamoje rinkoje prekiaujamų tokių finansinių priemonių tikroji vertė galėtų būti patikimiau nustatoma taikant kitus vertinimo metodus.

17. Jeigu vertinamo turto ir įsipareigojimų siūloma ir prašoma kainos skelbiamos rinkoje, tai turto ir įsipareigojimų tikroji vertė turėtų būti nustatoma susidariusiam siūlomos ir prašomos kainos intervale. Turto ir įsipareigojimų tikroji vertė taip pat gali būti iš siūlomos ir prašomos kainos intervale esančių kainų apskaičiuota vidutinė rinkos kaina ar kitaip nustatyta kaina.

18. Nustatant turto ir įsipareigojimų tikrąją vertę, jei nėra viešai skelbiamos jų rinkos kainos, taikomi trys vertinimo metodai: lyginamasis (rinkos), išlaidų ir pajamų.

19. Tikroji vertė gali būti nustatoma vadovaujantis turto arba verslo vertintojų nustatyta verte, VĮ Registrų centro viešai skelbiama turto verte ir pagal įmonės patvirtintą turto vertės nustatymo (vertinimo) metodą nustatyta verte. Patikimiausia nekilnojamojo turto tikroji vertė laikoma nepriklausomų turto arba verslo vertintojų nustatyta vertė, tačiau nustatydama žemės, pastatų ir statinių tikrąsias vertes, įmonė gali vadovautis VĮ Registrų centro skelbiama vidutine rinkos verte, jei įvykdytos visos šios sąlygos:

19.1. VĮ Registrų centro duomenų bazėje yra užregistruota vertinama žemė, pastatai, statiniai ir pastarųjų rekonstrukcija, jeigu ji buvo baigta ir į ją atsizvelgta skelbiant vidutinę rinkos vertę.

19.2. Vertinama žemė, pastatai ir statiniai neturi ypatybių, kurios galėtų daryti reikšmingą įtaką tikrajai vertei.

19.3. Vertinimas yra atliktas per paskutinius dvylika mėnesių.

20. Vertinimo metodai, pagal kuriuos nustatoma tikroji vertė, turi būti taikomi nuosekliai. Tačiau vertinimo metodą galima pakeisti arba patikslinti jo taikymą, kad būtų pasiekta geresnių vertinimo rezultatų, kurie konkrečiomis sąlygomis ar pasikeitus aplinkybėms leistų patikimiau nustatyti tikrąją vertę. Taip gali būti, pavyzdžiui, dėl kurio nors iš šių įvykių:

20.1. atsiranda naujų rinkų;

20.2. gaunama naujos informacijos;

20.3. neįmanoma gauti anksčiau naudotos informacijos;

20.4. patobulinamos vertės skaičiavimo taisyklės;

20.5. pasikeičia rinkos sąlygos.

21. Vertinimo metodo arba jo taikymo būdo pakeitimas laikomas apskaitinio įvertinimo keitimu. Tokio apskaitinio įvertinimo keitimo apskaitai taikomas 7-asis verslo apskaitos standartas „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir

klaidų taisymas“.

V. TIKROSIOS VERTĖS PATIKIMUMAS

22. Rodikliai, naudojami patikimai nustatyti tikrąją vertę, skirstomi į tris patikimumo lygius.

23. Pirmo patikimumo lygio rodikliai yra aktyviosiose rinkose skelbiamos tokių pačių turto arba įsipareigojimų vienetų kainos. Skelbiama kaina aktyviojoje rinkoje yra patikimiausias tikrosios vertės įrodymas. Jei tik rinkos kaina žinoma, ji be jokių koregavimų naudojama tikrajai vertei nustatyti, išskyrus 25 punkte numatytus atvejus.

24. Kadangi kai kuriais atvejais finansiniu turto ir finansiniais įsipareigojimais gali būti keičiamasi keliuose aktyviosiose rinkose, svarbiausia yra nustatyti su pirmo patikimumo lygio rodikliais susijusius dalykus:

24.1. Turto arba įsipareigojimo pagrindinę rinką arba, jei pagrindinės rinkos nėra, to turto arba įsipareigojimo kitą panašią rinką.

24.2. Ar vertės nustatymo dieną įmonė gali sudaryti sandorį dėl turto arba įsipareigojimo už tos rinkos kainą.

25. Pirmo patikimumo lygio rodikliai nekoreguojami, išskyrus šiuos atvejus:

25.1. Kai įmonė turi daug panašių (bet ne tokių pačių) turto vienetų arba įsipareigojimų, pavyzdžiui, skolos vertybinių popierių, kurie vertinami tikrąja verte ir kurių aktyviojoje rinkoje skelbiama kaina yra žinoma, tačiau gauti kiekvieno tokio atskiro turto arba įsipareigojimo skelbiamą kainą nėra lengva, t. y. dėl įmonės turimo panašių turto vienetų arba įsipareigojimų didelio kiekio būtų sunku vertės nustatymo dieną gauti informaciją apie kiekvieno atskiro turto ar įsipareigojimo kainą.

25.2. Kai aktyviojoje rinkoje vertės nustatymo dieną skelbiama kaina neatitinka tikrosios vertės. Jai gali turėti įtakos reikšmingi įvykiai, pavyzdžiui, sandoriai rinkoje be tarpininkų, prekyba maklerių rinkoje arba pranešimai. Įmonė parengia ir nuosekliai taiko politiką, pagal kurią nustatomi įvykiai, galintys paveikti tikrosios vertės nustatymą. Tačiau jei gavus naujos informacijos skelbiama kaina koreguojama, pagal koreguotą kainą nustatyta tikroji vertė priskiriama žemesniam tikrosios vertės patikimumo lygiui.

25.3. Kai tikrajai vertei nustatyti naudojama tokio paties turto, kuriuo prekiaujama aktyviojoje rinkoje, skelbiama kaina ir tą kainą reikia koreguoti dėl tam turtui būdingų savybių. Jei turto skelbiamos kainos koreguoti nereikia, taip nustatyta tikroji vertė priskiriama pirmam tikrosios vertės patikimumo lygiui. Tačiau pakoregavus turto skelbiamą kainą, nustatyta tikroji vertė priskiriama žemesniam tikrosios vertės patikimumo lygiui.

26. Jeigu įmonė turi tam tikro turto arba įsipareigojimą ir tokiu turto arba įsipareigojimu prekiaujama aktyviojoje rinkoje, to turto arba įsipareigojimo tikroji vertė priskiriama pirmam patikimumo lygiui ir apskaičiuojama pagal to turto arba įsipareigojimo skelbiamą kainą ir įmonės turimą tokių objektų kiekį.

27. Nefinansinio turto ir įsipareigojimų tikroji vertė, nustatyta pagal turto vertintojų nustatytą vertę, turėtų būti priskiriama pirmam patikimumo lygiui (standarto 23–27 punktai).

28. Antro patikimumo lygio rodikliai yra kiti viešai arba neviešai skelbiami turto arba įsipareigojimo rodikliai, išskyrus skelbiamas kainas, kurios priskiriamos pirmam

patikimumo lygiui.

29. Jeigu yra nustatytas turto naudingo tarnavimo laikas arba įsipareigojimo terminas, antro patikimumo lygio rodikliai turi būti skelbiami iš esmės visą to turto naudingo tarnavimo laiką arba įsipareigojimo vykdymo laiką. Antro lygio rodikliai yra:

29.1. Panašaus turto arba įsipareigojimų aktyviosiose rinkose skelbiamos kainos.

29.2. Panašaus ar tokio paties turto arba įsipareigojimų neaktyviosiose rinkose skelbiamos kainos.

29.3. Kiti skelbiami turto arba įsipareigojimų rodikliai, išskyrus skelbiamas kainas.

29.4. Rinka pagrįsti rodikliai.

30. Antro patikimumo lygio rodiklių koregavimas gali skirtis priklausomai nuo turtui arba įsipareigojimui būdingų savybių. Šios savybės yra:

30.1. Turto būklė arba vieta.

30.2. Rodiklių, susijusių su kitu turtu arba įsipareigojimu, kuriuos galima palyginti su vertinamu turtu arba įsipareigojimu (įskaitant 47 punkte apibūdintas savybes), kiekis.

30.3. Rinkų, kuriose skelbiami rodikliai, dydis arba aktyvumas.

31. Jei koreguojant antro patikimumo lygio rodiklius naudojami reikšmingi neskelbiami rodikliai, naudojant visam vertinimui svarbius koreguotus antro patikimumo lygio rodiklius nustatyta tikroji vertė gali būti priskirta trečiam tikrosios vertės patikimumo lygiui.

32. Nekilnojamojo turto tikroji vertė, nustatyta vadovaujantis VĮ Registrų centro duomenimis, turėtų būti priskiriama antram patikimumo lygiui. Jei naudojamos panašaus turto arba įsipareigojimų aktyviosiose ir neaktyviosiose rinkose skelbiamos kainos ar kiti rinka pagrįsti rodikliai, tikroji vertė turėtų būti priskiriama antram patikimumo lygiui (standarto 28–31 punktai).

33. Trečio patikimumo lygio rodikliai yra viešai neskelbiami turto arba įsipareigojimų rodikliai.

34. Pagal šiuos tikrosios vertės patikimumo lygius pirmenybė teikiama tokio paties turto arba tokių pačių įsipareigojimų aktyviosiose rinkose (pirmo patikimumo lygio rodikliai) skelbiamoms kainoms, o paskutiniai pagal svarbą yra kiti ekonominiai rodikliai ar informacija (trečio patikimumo lygio rodikliai). Jei nėra pirmo patikimumo lygio rodiklių, galima naudoti antro patikimumo lygio rodiklius. Tais atvejais, kai nėra abiejų patikimumo lygių rodiklių, naudojami žemiausio (trečio) patikimumo lygio rodikliai.

35. Nustatant tikrąją vertę, viešai neskelbiami rodikliai naudojami, jeigu trūksta svarbių skelbiamų rodiklių, todėl jie gali būti naudojami tokiais atvejais, kai turto arba įsipareigojimo rinkos aktyvumas vertės nustatymo dieną yra menkas arba rinka yra neaktyvi.

36. Kai kuriais atvejais rodikliai, naudojami nustatant turto arba įsipareigojimo tikrąją vertę, gali būti priskiriami skirtingiems tikrosios vertės patikimumo lygiams. Tokiais atvejais nustatyta tikroji vertė priskiriama tokiam pačiam tikrosios vertės patikimumo lygiui, kaip ir žemiausio lygio rodikliai, kurie yra reikšmingi visam vertinimui. Vertinant konkrečių rodiklių reikšmę visam tikrosios vertės skaičiavimui

procesui ir priimant sprendimą, reikia atsižvelgti į konkrečiam turtui arba įsipareigojimui būdingas savybes. Nustatant tikrosios vertės patikimumo lygį, į koregavimus, kurie daromi siekiant atlikti tikrąją vertę pagrįstus vertinimus, t. y. į pardavimo išlaidas, kai nustatoma tikroji vertė, atėmus pardavimo išlaidas, neatsižvelgiama.

37. Jei skelbiamus rodiklius reikia koreguoti naudojant kitus ekonominius rodiklius ar informaciją ir atlikus koregavimą nustatoma kur kas didesnė arba mažesnė tikroji vertė, tai šiuo atveju nustatyta tikroji vertė priskiriama trečiam tikrosios vertės patikimumo lygiui.

VI. TURTO VERTINIMAS TIKRĄJA VERTE

38. Nustatant nematerialiojo, ilgalaikio materialiojo ir biologinio turto tikrąją vertę, atsižvelgiama į rinkos dalyvio gebėjimą panaudoti šį turtą pačiu geriausiu būdu, kad būtų gauta didžiausia ekonominė nauda, arba parduoti šį turtą kitam rinkos dalyviui, kuris jį naudotų geriausiu būdu.

39. Geriausias nefinansinio turto naudojimo būdas priklauso nuo to, koks to turto naudojimas yra fiziškai įmanomas, teisėtas ir finansiškai perspektyvus, t. y.:

39.1. Fiziškai įmanomas naudojimas priklauso nuo turto fizinių savybių, į kurias rinkos dalyviai atsižvelgtų įkainodami turtą, pavyzdžiui, nekilnojamojo turto vietos arba dydžio.

39.2. Teisėtas naudojimas priklauso nuo bet kokių turto naudojimo teisinių apribojimų, pavyzdžiui, nekilnojamojamam turtui taikomo teritorijos plano, į kurį įkainodami turtą atsižvelgtų rinkos dalyviai.

39.3. Finansiškai perspektyvus naudojimas atsižvelgiant į turto pritaikymo naudoti tokiu būdu išlaidas priklauso nuo gaunamų pajamų arba pinigų srautų naudojant turtą fiziškai įmanomais ir teisėtais būdais, kad investicijos grąža atitiktų rinkos dalyvių, investuojančių į tokiu būdu naudojamą turtą, lūkesčius.

40. Siekdama išsaugoti savo konkurencingumą ar dėl kitų priežasčių, įmonė gali nuspręsti nenaudoti įsigyto turto arba jo nenaudoti geriausiu būdu. Nepaisydama to, nustatydamas nematerialiojo, ilgalaikio materialiojo ir biologinio turto tikrąją vertę, įmonė turi atsižvelgti į rinkos dalyvių geriausią to turto naudojimo būdą.

41. Geriausiu nefinansinio turto naudojimo būdu grindžiamas vertinimas, kuriuo remiantis nustatoma to turto tikroji vertė, t. y.:

41.1. Geriausiu būdu naudojamą nematerialųjį, ilgalaikį materialųjį ir biologinį turtą rinkos dalyviai vertina didžiausia verte, kai toks turtas naudojamas kartu su kitu įrengtu ar kitaip pritaikytu naudoti tos pačios grupės turtu arba kartu su kitu turtu ir įsipareigojimais.

41.2. Geriausiu būdu naudojamą nematerialųjį, ilgalaikį materialųjį ir biologinį turtą rinkos dalyviai vertina didžiausia verte, kai jis naudojamas atskirai. Jei turtas geriausiu būdu naudojamas atskirai, jo tikroji vertė yra kaina, kuri būtų gauta pardavus tą turtą rinkos dalyviams, kurie jį naudotų atskirai.

42. Daugeliu atvejų sandorio kaina yra lygi tikrajai vertei. Nustatydamas, ar tikroji vertė pirminio pripažinimo metu yra lygi sandorio kainai, įmonė atsižvelgia į sandoriui ir atitinkamam turtui būdingas savybes. Sandorio kaina ir turto tikroji vertė pirminio pripažinimo metu gali skirtis, jei yra kuri nors iš šių sąlygų:

42.1. Susijusių šalių sudarytas sandoris, tačiau šio sandorio kaina gali būti naudojama kaip rodiklis tikrajai vertei nustatyti, jeigu įmonė gali įrodyti, kad sandoris sudarytas įprastomis rinkos sąlygomis.

42.2. Sandoris sudaromas nepalankiomis sąlygomis arba pardavėjas yra priverstas sutikti su sandorio kaina.

42.3. Sandorio kaina skiriasi nuo vertinamo turto tikrosios vertės. Taip gali būti, pavyzdžiui, kai tikrąja verte vertinamas turtas yra tik viena iš sandorio dalių (pavyzdžiui, jungiant verslą), o sandoris dar apima neįtrauktas teises ir privilegijas arba sandorio sudarymo išlaidos įskaičiuotos į sandorio kainą.

42.4. Rinka, kurioje sudaromas sandoris, skiriasi nuo pagrindinės (arba kitos panašios) rinkos. Pavyzdžiui, tos rinkos gali skirtis, jeigu įmonė yra tarpininkė ir sandorius su klientais sudaro mažmeninėje rinkoje, tačiau pagrindinė (arba kita panaši) galutinio sandorio rinka yra tarpininkų rinka, kurioje sandoriai sudaromi su kitais tarpininkais.

43. Jungiant verslą, išskyrus bendro pavaldumo įmonių verslo jungimą, turtas vertinamas tikrąja verte pagal 14-ojo verslo apskaitos standarto „Verslo jungimai“ nustatytą tvarką.

VII. ĮSIPAREIGOJIMŲ IR ĮMONĖS NUOSAVYBĖS VERTYBINIŲ POPIERIŲ VERTINIMAS TIKRĄJA VERTE

44. Finansinių įsipareigojimų ar įmonės savo nuosavybės vertybinių popierių vertė laikoma susijusia su aktyvioje rinkoje skelbiamomis kainomis, jei ji priklauso nuo tam tikrų vertybinių popierių tikrosios vertės arba rinkos indekso, lemiančio vertybinių popierių tikrąją vertę, pokyčio.

45. Įsipareigojimo ir įmonės nuosavybės vertybinių popierių tikrosios vertės nustatymas grindžiamas prielaida, kad įsipareigojimas ar įmonės savo nuosavybės vertybiniai popieriai yra perleidžiami kitam rinkos dalyviui tikrosios vertės nustatymo dieną. Toks įsipareigojimo ar įmonės savo nuosavybės vertybinių popierių perleidimas grindžiamas šiomis prielaidomis:

45.1. Įsipareigojimas dar nėra įvykdytas, o jį perėmęs kitas rinkos dalyvis turėtų jį įvykdyti. Vertės nustatymo dieną sandorio šalys nėra atlikusios įsipareigojimo užskaitos ar kitaip jo panaikinusios.

45.2. Įmonė savo nuosavybės vertybinių popierių dar nėra panaudojusi, o perėmęs nuosavybės vertybinius popierius kitas rinkos dalyvis įsigytų jų suteiktas teises ir pareigas. Vertės nustatymo dieną šie nuosavybės vertybiniai popieriai nėra atšaukti ar kitaip panaikinti.

46. Kai tokio paties arba panašaus įsipareigojimo ar įmonės savo nuosavybės vertybinių popierių perleidimo kainos neskelbiamos, o kita šalis turi tokį patį įsipareigojimą ar šios įmonės nuosavybės vertybinių popierių, tai įmonė nustato, kokia būtų įsipareigojimo ar nuosavybės vertybinių popierių tikroji vertė tam rinkos dalyviui, kuris vertės nustatymo dieną turi tokį patį įsipareigojimą ar įmonės nuosavybės vertybinių popierių.

47. Įsipareigojimo ar įmonės savo nuosavybės vertybinių popierių, kuriuos kita šalis valdo kaip turtą, skelbiamą kainą įmonė koreguoja tik tuo atveju, jei tas turtas turi būdingų savybių, kuriomis negalima remtis nustatant įsipareigojimo ar įmonės savo

nuosavybės vertybinių popierių tikrąją vertę. Įmonė turi užtikrinti, kad apribojimas, dėl kurio to turto negalima parduoti, neturėtų poveikio turto kainai. Priežastys, kurios gali reikšti, kad skelbiamą jo kainą reikėtų koreguoti, yra šios:

47.1. Turto skelbiama kaina yra susijusi su panašiu, bet ne tokiu pačiu, kitos šalies įsipareigojimu.

47.2. Turtas ir įsipareigojimas nėra toks pats.

48. Kai tokio paties arba panašaus įsipareigojimo ar įmonės savo nuosavybės vertybinių popierių perleidimo skelbiamos kainos nėra, įmonė įsipareigojimo ar savo nuosavybės vertybinių popierių tikrąją vertę turi nustatyti tokiu pačiu vertinimo metodu kaip rinkos dalyvis, kuris turi vykdyti tą įsipareigojimą.

49. Nustatydama įsipareigojimo ar savo nuosavybės vertybinių popierių tikrąją vertę, įmonė neturi įtraukti naujų rodiklių ir dėl apribojimo, neleidžiančio perleisti tokio objekto, koreguoti kitų rodiklių. Nustatant tikrąją vertę, apribojimo perleisti įsipareigojimą ar įmonės savo nuosavybės vertybinius popierius poveikis tiesiogiai arba netiesiogiai įtraukiamas į kitus rodiklius.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

50. Šis standartas taikomas sudarant 2016 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas. Pagal šio standarto nuostatas turtą ir įsipareigojimus tikrąja verte įmonės vertina taikydamos perspektyvinį būdą. Standartas gali būti taikomas ir sudarant ankstesnių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos apskaitos instituto direktoriaus 2005 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. VAS-11

(Viešosios įstaigos Audito ir apskaitos tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 29 d. įsakymo Nr. VAS-12 redakcija)

**34-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS
„SEGMENTŲ ATSKLEIDIMAS FINANSINĖSE ATASKAITOSE“****I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nustatyti informaciją apie segmentus ir jos pateikimo tvarką finansinėse ataskaitose. Nustatyta informacija jos vartotojams padėtų geriau suprasti įmonės veiklos rezultatus, įvertinti riziką ir susidaryti teisingą nuomonę priimant sprendimus.

2. Standartą turi taikyti viešojo intereso įmonės. Viešojo intereso įmonė yra suprantama kaip visuomenei svarbi dėl savo veiklos masto, pobūdžio ar klientų skaičiaus. Šiame standarte viešojo intereso įmonė suprantama taip, kaip ji apibrėžiama Lietuvos Respublikos audito įstatyme (Žin., 1999, Nr. 59-1916; 2008, Nr. 82-3233).

3. Jei įmonė savo nuožiūra nusprendžia arba teisės aktų nustatyta tvarka privalo finansinėse ataskaitose pateikti informaciją apie segmentus, ji turi taikyti visas šio standarto nuostatas.

II. FINANSINĖSE ATASKAITOSE TEIKTINI SEGMENTAI

4. Segmentas yra visus šiuos požymius atitinkanti sudedamoji įmonės verslo dalis:

4.1. kuri gali uždirbti pajamų ir patirti sąnaudų (įskaitant pajamas ir sąnaudas, susijusias su sandoriais, vykdomais su kitais tos pačios įmonės padaliniais);

4.2. kurios veiklos rezultatus nuolat tikrina įmonės vadovybė, siekdama įvertinti jos finansinius rezultatus ir priimti sprendimą dėl išteklių skyrimo segmentui;

4.3. kurios rengiama atskira finansinė informacija ir teikiama įmonės vadovybei.

5. Įmonė (įmonių grupė) atskirai pateikia informaciją apie segmentą, jei jis atitinka nors vieną iš šių požymių:

5.1. Segmento pardavimo pajamos, įskaitant gautas pajamas iš pardavimų kitoms įmonėms ar fiziniams asmenims (toliau – išorės klientai) ir kitiems įmonės segmentams ar įmonių grupės įmonėms, sudaro 10 ar daugiau procentų visų įmonės (įmonių grupės) pardavimo pajamų.

5.2. Segmento pelnas sudaro 10 ar daugiau procentų pelningai veikiančių segmentų pelno arba segmento nuostoliai sudaro 10 ar daugiau procentų nuostolingai veikiančių segmentų nuostolių.

5.3. Segmento turtas sudaro 10 ar daugiau procentų viso įmonės (įmonių grupės) turto.

6. Jeigu finansinėse ataskaitose teiktinų segmentų pardavimo pajamos sudaro mažiau kaip 75 procentus įmonės (įmonių grupės) pardavimo pajamų, turi būti atrinkta daugiau segmentų, nors jų rodikliai ir nesiektų 5 punkte nurodytos ribos. Išskiriama tiek papildomų segmentų, kol pasiekiami 75 procentai įmonės (įmonių grupės) pardavimo pajamų.

7. Jeigu įmonės vadovybė nusprendžia, kad segmentas, kuris buvo pateiktas ankstesnio ataskaitinio laikotarpio finansinėse ataskaitose, ir toliau yra reikšmingas, tai informacija apie jį turi būti pateikiama ataskaitinio laikotarpio finansinėse ataskaitose nepaisant to, kad jis jau neatitinka 5 punkte nustatytų požymių.

8. Jeigu per ataskaitinį laikotarpį segmentas pripažįstamas finansinėse ataskaitose teiktinu segmentu, nes jis atitinka 5 punkte nustatytus požymius, turi būti pateikiama to segmento ir ankstesnio ataskaitinio laikotarpio lyginamoji informacija nepaisant, kad ankstesnį ataskaitinį laikotarpį jo rodikliai nesiekė 5 punkte nurodytos ribos.

9. Segmentai, kurie neatitinka 5–8 punktuose nustatytų reikalavimų, gali būti parodomi atskirai, jeigu vadovybė mano, kad tokia informacija apie segmentus galėtų būti naudinga finansinių ataskaitų informacijos vartotojams.

III. APSKAITOS POLITIKA, SUSIJUSI SU SEGMENTŲ INFORMACIJA

10. Apskaitos politika, susijusi su informacija apie segmentus, yra tokia apskaitos politika, kurią įmonė (įmonių grupė) pasitvirtina informacijai apie segmentus pateikti finansinėse ataskaitose. Šioje politikoje nustatomi segmentų išskyrimo, pajamų, sąnaudų, turto ir įsipareigojimų priskyrimo jiems kriterijai.

11. Turtas ir įsipareigojimai, pajamos ir sąnaudos segmentams priskiriama įmonės pasirinkta tvarka, atsižvelgiant į jų turinį, segmento veiklos pobūdį, jo sąlyginį savarankiškumą.

12. Kelių segmentų bendrai naudojamas turtas gali būti priskiriamas proporcingai konkrečiam segmentui tik tada, jei su tuo turtu susijusios pajamos ir sąnaudos taip pat priskiriamos tam segmentui.

IV. INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS

13. Įmonė (įmonių grupė) aiškinamajame rašte turi atskleisti:

13.1. segmentų atskyrimo požymius;

13.2. verslo dalis, iš kurių atskiri segmentai gauna pajamų;

13.3. apskaičiuotą kiekvieno teiktino segmento pelną (nuostolius);

13.4. kiekvieno teiktino segmento turto, įsipareigojimų vertę, jei tokia informacija nuolat pateikiama įmonės vadovybei.

14. Apie kiekvieną teiktiną segmentą aiškinamajame rašte įmonė (įmonių grupė) turi atskleisti toliau nurodytą informaciją, jeigu ji teikiama įmonės vadovybei:

14.1. praėjusio ataskaitinio ir ataskaitinio laikotarpio segmento pajamas, atskirai iš sandorių su išorės klientais ir iš sandorių su kitais segmentais, jei tokių buvo;

14.2. praėjusio ataskaitinio ir ataskaitinio laikotarpio segmento palūkanų pajamas

ir sąnaudas;

14.3. praėjusio ataskaitinio ir ataskaitinio laikotarpio segmento sąnaudas;

14.4. turto nusidėvėjimą ir amortizaciją;

14.5. įmonių grupei tenkančią susijusių įmonių pelno (nuostolių) dalį, parodoma taikant nuosavybės metodą;

14.6. pelno mokesčio sąnaudas arba pajamas;

14.7. atidėtojo pelno mokesį;

14.8. kitus svarbių nepiniginių straipsnių duomenis.

15. Visų teiktinų segmentų ir įmonės teiktiniams segmentams nepriskirtos verslo dalies rodiklių, išvardytų šio standarto 14 punkte, suma turi būti lygi įmonės (įmonių grupės) finansinių ataskaitų atitinkamuose straipsniuose pateiktų rodiklių sumai, t. y. visų teiktinų segmentų ir jiems nepriskirtos verslo dalies pajamos, sąnaudos ir pelnas (nuostoliai) turi būti lygūs atitinkamų pelno (nuostolių) ataskaitos straipsnių, turtas ir įsipareigojimai – atitinkamų balanso straipsnių sumoms.

16. Aiškinamajame rašte kiekvieno parodomo segmento straipsnio suma turi būti tokia, kokia pateikiama įmonės vadovybei ir pagal kurią ji priima sprendimus dėl išteklių segmentui skyrimo ir vertina jo veiklos rezultatus.

17. Jeigu įmonės veiklos pobūdis pakeičiamas taip, kad pasikeičia jos teiktinų segmentų struktūra, ji turi pateikti ataskaitinio laikotarpio informaciją apie seną ir naują segmentų skirstymą, nebent ji tokios informacijos neturėtų arba ją gauti labai brangiai kainuotų.

18. Įmonė (įmonių grupė) turi pateikti toliau nurodytą informaciją apie turimų segmentų, nebent ji tokios informacijos neturėtų arba ją gauti labai brangiai kainuotų:

18.1. iš sandorių su išorės klientais gautas pajamas:

18.1.1. priskiriamas šaliai, kurioje yra įmonės nuolatinė buveinė;

18.1.2. priskiriamas visoms užsienio šalims, iš kurių įmonė gauna pajamų. Jeigu iš atskiros užsienio šalies gaunamos pajamos yra didelės, informaciją apie jas reikėtų pateikti atskirai. Įmonė turi atskleisti pajamų, gautų iš sandorių su išorės klientais, priskyrimo atskiroms šalims pagrindą.

18.2. ilgalaikį turtą, išskyrus finansines priemones, atidėtojo pelno mokesčio turtą, atlygio darbuotojams turtą ir teises, susijusias su pensijų ir draudimo sutartimis:

18.2.1. esantį šalyje, kurioje yra įmonės nuolatinė buveinė;

18.2.2. esantį visose užsienio šalyse, kuriose įmonė jo turi. Jeigu atskiroje šalyje įmonė turi daug turto, informaciją apie jį reikia pateikti atskirai.

19. Šio standarto 18 punkte nurodytą informaciją reikia pateikti tik tuo atveju, jeigu ji finansinėse ataskaitose nebuvo atskleista pateikiant kitų segmentų duomenis.

20. Jeigu pajamos, gautos iš sandorių su vienu išorės klientu, sudaro 10 ar daugiau procentų įmonės pajamų, įmonė turi atskleisti pajamų sumą, gautą iš tokio kliento, ir segmentą ar segmentus, iš kurių buvo gauta pajamų.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Nauja standarto redakcija taikoma sudarant 2010 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas. Standartas gali būti

taikomas ir sudarant ankstesnių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos apskaitos
instituto direktoriaus 2005 m.
gruodžio 29 d. įsakymu Nr. VAS-12

35-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „ĮMONIŲ PERTVARKYMAS“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nurodyti, kaip turi būti apskaitoje registruojamos ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai, susiję su įmonės pertvarkymu, ir sudaroma pertvarkomos įmonės finansinė atskaitomybė.

2. Šis standartas taikomas vienos teisinės formos įmonę pertvarkant į kitos teisinės formos įmonę:

2.1. valstybės įmonę – į savivaldybės ir savivaldybės įmonę – į valstybės įmonę;

2.2. valstybės ar savivaldybės įmonę – į akcinę ar uždarają akcinę bendrovę;

2.3. ūkinę bendriją, individualią įmonę ar mažąją bendriją – į akcinę ar uždarają akcinę bendrovę;

2.4. akcinę ar uždarają akcinę bendrovę – į individualią įmonę, ūkinę bendriją ar mažąją bendriją;

2.5. ūkinę bendriją ar individualią įmonę – į mažąją bendriją;

2.6. mažąją bendriją – į individualią įmonę ar ūkinę bendriją.

3. Šis standartas netaikomas įmonių reorganizavimo ir verslo jungimų apskaitai.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Įmonės savininko kapitalas – valstybės ir savivaldybės įmonės savininko įmonei perduoto turto, jei tai nėra dotacija arba turtas, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, vertė.

Įsipareigojimas – dėl ūkinių įvykių ar atliktų ūkinių operacijų atsirandanti prievolė, kurią privaloma ar ateityje bus privaloma atlikti atsiskaitant turtu ir kurios dydį galima objektyviai nustatyti.

Įstatinis kapitalas (pasirašytasis) – pasirašytų akcijų nominaliųjų verčių suma.

Įmonės nuosavas kapitalas – įmonės turto vertės dalis, likusi iš visos turto vertės atėmus visų įsipareigojimų vertę.

Perkainojimo rezervas – rezervas, sudaromas perkainojus ilgalaikį materialųjį turtą ir (arba) tikrąją vertę įvertinus su veiksmingomis apsidraudimo priemonėmis susijusį finansinį turtą ir finansinius įsipareigojimus.

Pertvarkymo balanso perkainojimo rezervas (rezultatai) – tai pertvarkomos įmonės viso turto, įskaitant trumpalaikį, perkainojimo rezultatas, gautas įvertinus turtą.

Pertvarkymas – įmonės teisinės formos pakeitimo procesas nuo sprendimo pertvarkyti įmonę priėmimo dienos iki naujos teisinės formos įmonės įregistravimo

juridinių asmenų registre. Kai naujos teisinės formos įmonė įregistruojama juridinių asmenų registre, ji perima visas pertvarkytosios įmonės teises ir pareigas.

Pertvarkymo balansas – balansas, skirtas sprendimui dėl įmonės pertvarkymo priimti ir po pertvarkymo veikiančios naujos teisinės formos įmonės įstatinio kapitalo dydžiui nustatyti. Jame parodomas įmonės turtas, įvertintas nepriklausomo turto vertintojo, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai.

Rezervas – laikinasis (tikslinis) pelno panaudojimo apribojimas, skirtas savininkų numatytiems tikslams.

Savininkų įnašai – individualios įmonės ar ūkinės bendrijos nuosavybėn perduoto įmonės savininkui (-ams) asmeninės nuosavybės teise priklausiusio turto vertė.

Turtas – materialiosios, nematerialiosios ir finansinės vertybės, kurias valdo ir naudoja ir (arba) kuriomis disponuoja įmonė, ir kurias naudojant tikimasi gauti ekonominės naudos.

Turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkantis kapitalas – tik valstybės nuosavybe esančio turto, teisės aktų nustatyta tvarka perduoto įmonei patikėjimo teise valdyti, naudoti ir juo disponuoti, vertė.

Turto vertinimo diena – diena, pagal kurios duomenis atliekamas turto vertinimas.

III. VALSTYBĖS ĮMONĖS PERTVARKYMAS Į SAVIVALDYBĖS IR SAVIVALDYBĖS ĮMONĖS PERTVARKYMAS Į VALSTYBĖS ĮMONĖ

4. Pertvarkius valstybės įmonę į savivaldybės įmonę arba savivaldybės įmonę į valstybės įmonę, naujos teisinės formos įmonė perima visas pertvarkytosios įmonės prievoles, teises ir pareigas.

5. Naujos teisinės formos įmonė teisės aktų nustatyta tvarka perima visą pertvarkytosios įmonės turtą ir įsipareigojimus. Naujos teisinės formos įmonės nuosavas kapitalas lieka toks pat, koks buvo iki pertvarkymo veikusios įmonės.

6. Pasikeitus valstybės ar savivaldybės įmonės savininkui, pertvarkytosios įmonės turto, nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų vertės dėl pertvarkymo apskaitoje nepasikeičia.

IV. VALSTYBĖS AR SAVIVALDYBĖS ĮMONĖS PERTVARKYMAS Į AKCINĘ AR UŽDARĄJĄ AKCINĘ BENDROVĘ

7. Iki sprendimo pertvarkyti valstybės ar savivaldybės įmonę į akcinę ar uždarąją akcinę bendrovę (toliau - bendrovė) priėmimo įmonės turtas, išskyrus turtą, kuris gali būti tik valstybės nuosavybė, turi būti įvertintas nepriklausomo turto vertintojo.

8. Atlikus turto vertinimą, sudaromas pertvarkymo balansas pagal turto vertinimo dienos duomenis. Įmonės turtas pertvarkymo balanse turi būti parodomas pagal turto vertinimo dienos būklę nepriklausomo turto vertintojo ataskaitoje nurodytąja verte.

9. Pertvarkymo balanse siekiant teisingai parodyti pertvarkomos įmonės nepaskirstytojo pelno (nuostolių) rodiklį bei nustatyti po pertvarkymo veikiančios naujos teisinės formos įmonės įstatinio kapitalo dydį, kartu su pertvarkymo balansu sudaroma pelno (nuostolių) ataskaita. Ataskaita sudaroma už laikotarpį, pasibaigiantį

turto vertinimo dieną.

10. Jei nepriklausomas turto vertintojas ilgalaikio ir trumpalaikio turto vertę nustato didesnę už jo balansinę vertę, pertvarkymo balanse turto vertė padidinama atitinkamai padidinant pertvarkymo balanso perkainojimo rezervą (rezultatus).

11. Jei nepriklausomas turto vertintojas ilgalaikio ir trumpalaikio turto vertę nustato mažesnę už jo balansinę vertę, turto vertė pertvarkymo balanse sumažinama atitinkamai sumažinant pertvarkymo balanso perkainojimo rezervą (rezultatus). Jei turto vertės sumažėjimo suma viršija pertvarkymo balanso perkainojimo rezervą (rezultatus), pertvarkymo balanse sumažėjimo suma rodoma kaip neigiamas pertvarkymo balanso perkainojimo rezervas (-). Toks neigiamas perkainojimo rezervas gali būti tik pertvarkymo balanse.

12. Jei iki naujos teisinės formos įmonės įstatų įregistravimo juridinių asmenų registre paaiškėjo naujų faktų, nulėmusių pagal pertvarkymo balanso duomenis nustatyto po pertvarkymo veikiančios naujos teisinės formos įmonės įstatinio kapitalo dydžio pasikeitimą, sprendimas pertvarkyti įmonę turi būti patikslintas. Pavyzdžiui, tuo atveju, kai įmonė, įgijusi pertvarkomos įmonės statusą, patikėjimo teise gavo turimą įmonės savininko kapitalas turi būti padidintas gauto turto verte.

13. Jei pertvarkymo laikotarpis tęsiasi ilgiau kaip 12 mėnesių nuo turto vertinimo dienos, turto vertinimas turėtų būti atliktas iš naujo.

14. Iki naujos teisinės formos įmonės įregistravimo juridinių asmenų registre pertvarkomos įmonės ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai registruojami, grupuojami ir apibendrinami įprasta tvarka, apskaitoje nefiksuoiant turto vertinimo rezultatų.

15. Užregistravus naujos teisinės formos įmonės įstatus su sprendime pertvarkyti įmonę nurodytu įstatiniu kapitalu, apskaitoje koreguojami esamo turto duomenys atsižvelgiant į perkainoto turto vertes. Skirtumu, susidariusiu dėl perkainoto turto judėjimo, koreguojamas nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai).

16. Perkainoto ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto nusidėvėjimo ir amortizacijos skaičiavimas patikslinamas nuo naujos teisinės formos įmonės užregistravimo dienos.

17. Sudarant pirmąją po pertvarkymo metinę finansinę atskaitomybę, ankstesnių finansinių metų lyginamosios informacijos pateikti nebūtina.

18. Sudarant pirmąją po pertvarkymo metinę pelno (nuostolių) ataskaitą, informacija pateikiama dviejuose stulpeliuose: viename – visų ataskaitinių metų duomenys, kitame – duomenys nuo naujos teisinės formos įmonės įregistravimo datos iki metų pabaigos.

19. Sudarant pirmąją po pertvarkymo metinę nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitą, joje pateikiama papildoma informacija apie turto vertės padidėjimą / sumažėjimą perkainojus turimą dėl įmonės pertvarkymo ir įstatinio kapitalo formavimą.

20. Neteko galios nuo 2013 m. sausio 1 d.

V. ŪKINĖS BENDRIJOS, INDIVIDUALIOS ĮMONĖS AR MAŽOSIOS BENDRIJOS PERTVARKYMAS Į AKCINĘ AR UŽDARĄJĄ AKCINĘ BENDROVĘ

21. Iki sprendimo priėmimo pertvarkyti ūkinę bendriją, individualią įmonę ar

mažąją bendriją į akcinę ar uždaryją akcinę bendrovę pertvarkomų įmonių turtas, perduodamas už bendrovės akcijas, turi būti įvertintas nepriklausomo turto vertintojo.

22. Atlikus turto vertinimą, sudaromas pertvarkymo balansas pagal turto vertinimo dienos duomenis. Įmonės turtas, perduodamas už bendrovės akcijas, pertvarkymo balanse turi būti parodomas pagal turto vertinimo dienos būklę nepriklausomo turto vertintojo ataskaitoje nurodytą verte.

23. Jei ūkinės bendrijos, individualios įmonės ar mažosios bendrijos turtas, atėmus visus įsipareigojimus, yra mažesnis už Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatyme (Žin., 2000, Nr. 64-1914; 2003, Nr. 123-5574) akcinei ar uždaryjai akcinei bendrovei nustatytą minimalų įstatinio kapitalo dydį, tai papildomo įnašo suma užregistruojama kaip savininkų įnašai. Papildomas nepiniginis įnašas turi būti įvertintas nepriklausomo turto vertintojo.

24. Jei ūkinė bendrija ar individuali įmonė iki sprendimo pertvarkyti įmonę priėmimo finansinių ataskaitų nerengė verslo apskaitos standartų nustatyta tvarka, sudaromas 38-ojo verslo apskaitos standarto „Neribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų ir mažųjų bendrijų buhalterinė apskaita ir finansinės ataskaitos“ nustatytos balanso formos pertvarkymo balansas. Už akcijas perduodamas turtas pertvarkymo balanse turi būti parodytas turto vertintojo ataskaitoje nurodyta verte, taip pat atitinkamai patikslinti savininkų įnašai.

25. Ūkinės bendrijos, individualios įmonės, kurios iki sprendimo jas pertvarkyti priėmimo finansines ataskaitas rengė verslo apskaitos standartų nustatyta tvarka, ir mažosios bendrijos pertvarkymo balanse turto vertinimo rezultatus parodo taip:

25.1. Jei turto vertintojo ataskaitoje už akcijas perduodamo turto nurodyta vertė yra didesnė už balansinę vertę, pertvarkymo balanse didina turto vertę ir perkainojimo rezervą (rezultatus).

25.2. Jei turto vertintojo ataskaitoje nurodyta turto vertė yra mažesnė už jo balansinę vertę, pertvarkymo balanse sumažina turto vertę ir perkainojimo rezervą (rezultatus).

25.3. Jei turto vertės sumažėjimo suma viršija pertvarkymo balanse parodytą perkainojimo rezervą (rezultatus), pertvarkymo balanse sumažėjimo sumą parodo kaip neigiamą perkainojimo rezervą (-).

26. Šio standarto 25 punkte nurodytų įmonių pertvarkymo balanse siekiant teisingai parodyti pertvarkomos įmonės nepaskirstytojo pelno (nuostolių) rodiklį bei nustatyti po pertvarkymo veiksiančios naujos teisinės formos įmonės įstatinio kapitalo dydį, kartu su pertvarkymo balansu gali būti sudaroma pelno (nuostolių) ataskaita. Ataskaita sudaroma už laikotarpį, pasibaigiantį turto vertinimo dieną.

27. Iki naujos teisinės formos įmonės įregistravimo juridinių asmenų registre pertvarkomos įmonės ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai registruojami, grupuojami ir apibendrinami įprasta tvarka, apskaitoje nefiksuojuant turto įvertinimo rezultatų.

28. Užregistravus naujos teisinės formos įmonę apskaitoje koreguojami esamo turto duomenys atsižvelgiant į nepriklausomo turto vertintojo ataskaitoje nurodytas turto vertes. Skirtumu, susidariusiu dėl perkainoto turto judėjimo, koreguojamas nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai).

29. Užregistravus naujos teisinės formos įmonės įstatus su sprendime pertvarkyti įmonę nurodytu įstatiniu kapitalu:

29.1. jei sprendime pertvarkyti įmonę nustatytas įstatinis kapitalas yra lygus už

akcijas perduoto turto vertei, visa savininkų įnašų suma perkeliama į įstatinį kapitalą;

29.2. jei sprendime pertvarkyti įmonę nustatytas įstatinis kapitalas yra mažesnis kaip už akcijas perduoto turto vertę, skirtumas parodomas akcijų priedų sąskaitoje.

30. Perkainoto ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto nusidėvėjimo ir amortizacijos skaičiavimas patikslinamas nuo naujos teisinės formos įmonės užregistravimo dienos.

31. Tvarkydama apskaitą ir sudarydama finansinę atskaitomybę naujos teisinės formos įmonė vadovaujasi Verslo apskaitos standartais.

32. Sudarant pirmąją po pertvarkymo metinę finansinę atskaitomybę vadovaujantis Verslo apskaitos standartais, ankstesnių finansinių metų lyginamosios informacijos pateikti nebūtina.

33. Jei ūkinė bendrija ar individuali įmonė iki naujos teisinės formos įmonės įregistravimo finansinių ataskaitų nerengė verslo apskaitos standartų nustatyta tvarka, po pertvarkymo sudarydamos pirmąją metinę pelno (nuostolių) ataskaitą, informaciją pateikia viename stulpelyje, nuroydamos duomenis nuo naujos teisinės formos įmonės įregistravimo datos iki finansinių metų pabaigos. Ūkinė bendrija, individuali įmonė, kurios iki naujos teisinės formos įmonės įregistravimo finansines atskaitas rengė verslo apskaitos standartų nustatyta tvarka, ir mažoji bendrija po pertvarkymo sudarydamos pirmąją metinę pelno (nuostolių) ataskaitą informaciją pateikia dviejuose stulpeliuose: viename – visų ataskaitinių metų duomenis, kitame – duomenis nuo naujos teisinės formos įmonės įregistravimo datos iki metų pabaigos.

34. Sudarant pirmąją po pertvarkymo metinę nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitą, pateikiama informacija apie turto vertės padidėjimą / sumažėjimą gavus savininkų įnašus ar perkainojus turtą dėl įmonės pertvarkymo ir įstatinio kapitalo formavimo.

VI. AKCINĖS IR UŽDAROSIOS AKCINĖS BENDROVĖS, ŪKINĖS BENDRIJOS IR INDIVIDUALIOS ĮMONĖS PERTVARKYMAS Į MAŽĄJĄ BENDRIJĄ, AKCINĖS IR UŽDAROSIOS AKCINĖS BENDROVĖS, MAŽOSIOS BENDRIJOS PERTVARKYMAS Į INDIVIDUALIĄ ĮMONĘ IR ŪKINĘ BENDRIJĄ

35. Pertvarkius akcinę ar uždarąją akcinę bendrovę į individualią įmonę, ūkinę bendriją ar mažąją bendriją, akcinės ar uždarosios akcinės bendrovės turtas ir įsipareigojimai individualios įmonės, ūkinės bendrijos ar mažosios bendrijos apskaitoje registruojami kaip individualios įmonės, ūkinės bendrijos ar mažosios bendrijos turtas ir įsipareigojimai.

36. Individualios įmonės, ūkinės bendrijos ar mažosios bendrijos nuosavo kapitalo struktūrą pagal teisės aktus nustato įmonės savininkai savo sprendimu.

37. Individualios įmonės, ūkinės bendrijos ir mažosios bendrijos buhalterinę apskaitą tvarko ir finansines atskaitas sudaro teisės aktų nustatyta tvarka.

38. Pertvarkius ūkinę bendriją ar individualią įmonę į mažąją bendriją, ūkinės bendrijos ar individualios įmonės turtas ir įsipareigojimai registruojami mažosios bendrijos apskaitoje.

39. Mažąją bendriją pertvarkant į ūkinę bendriją ar individualią įmonę atitinkamai taikomos standarto 35 ir 37 punktų nuostatos.

VII. APSKAITOS POLITIKA PO ĮMONĖS PERTVARKYMO

40. Naujos teisinės formos įmonė gali pasirinkti kitokią apskaitos politiką nei iki pertvarkymo veikusi įmonė.

41. Pasirinkus naują apskaitos politiką, ji turi būti taikoma nuo naujos teisinės formos įmonės įregistravimo dienos.

42. Turto perkainojimas pertvarkant įmonę nelaikomas apskaitos politikos pakeitimu.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

43. Šis Verslo apskaitos standartas turi būti taikomas apskaitoje registruojant ūkinės operacijas ir ūkinius įvykius, susijusius su įmonių pertvarkymu, ir sudarant įmonių, kurių pertvarkymas pradėtas 2006 m. sausio 1 d. ir vėliau, finansinę atskaitomybę. Jis gali būti taikomas taip pat registruojant apskaitoje ūkinės operacijas ir ūkinius įvykius, susijusius su įmonių pertvarkymu, ir sudarant įmonių, kurių pertvarkymas pradėtas 2005 metais, finansinę atskaitomybę.

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Audito ir
apskaitos tarnybos direktoriaus
2011 m. gruodžio 23 d. įsakymu
Nr. VAS-20

37-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „JUNGTINĖ VEIKLA“**I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nustatyti investicijų į jungtinės veiklos (partnerystės) (toliau – jungtinė veikla) sutarties objektus apskaitos ir pateikimo finansinėse ataskaitose tvarką.

2. Jungtinės veiklos partneriai (toliau – partneriai) bendrųjų įmonių ir bendrosios ekonominės veiklos dalių apskaitą tvarko ir parodo atskirose ir konsoliduotuosiose finansinėse ataskaitose pagal šį standartą.

3. Šis standartas netaikomas:

3.1. Parduoti laikomoms investicijoms į bendrąsias įmones, kurių apskaitai turi būti taikomos 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ nuostatos.

3.2. Kai vienas iš investuotojų turi teisę daryti lemiamą poveikį, nors ir sudaryta jungtinės veiklos sutartis, toks investuotojas savo investiciją turi laikyti investicija į dukterinę įmonę ir jos apskaitai taikyti 16-ojo verslo apskaitos standarto „Konsoliduotosios finansinės ataskaitos ir investicijos į dukterines įmones“ nuostatas. Kiti investuotojai savo investicijų apskaitai turi taikyti 15-ojo verslo apskaitos standarto „Investicijos į asocijuotąsias įmones“ arba 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ nuostatas.

3.3. Kai bendrosios įmonės investuotojas nėra partneris, savo investiciją į bendrąją įmonę apskaitoje turi registruoti ir finansinėse ataskaitose parodyti pagal 18-ąjį verslo apskaitos standartą „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ arba, jei jis tai įmonei daro reikšmingą poveikį, pagal 15-ąjį verslo apskaitos standartą „Investicijos į asocijuotąsias įmones“.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

4. Pagrindinės šio standarto sąvokos:

4.1. **Bendroji ekonominė veikla** – veikla, kurią pagal jungtinės veiklos sutartį vykdo ir bendrai kontroliuoja keli partneriai, turintys teisę į turtą ir privalantys vykdyti su šia veikla susijusius įsipareigojimus.

4.2. **Bendroji įmonė** – įmonė, kurią pagal jungtinės veiklos sutartį bendrai kontroliuoja keli partneriai.

4.3. **Bendroji jungtinės veiklos kontrolė** – jungtinės veiklos sutartimi įforminta ekonominės veiklos kontrolė, kai esminius sprendimus finansiniais ir veiklos klausimais vienbalsiai priima visi partneriai.

4.4. **Bendrosios įmonės investuotojas** – fizinis ar juridinis asmuo, įsigijęs bendrosios įmonės dalį, tačiau nesudaręs jungtinės veiklos sutarties dėl jos kontrolės.

4.5. **Jungtinė veikla** – bendroji ekonominė ar bendrosios įmonės vykdoma veikla, kurią pagal sutartį bendrai kontroliuoja keli partneriai.

4.6. **Jungtinės veiklos partneris** – investuotojas, sudaręs sutartį su kitais partneriais dėl bendrosios jungtinės veiklos kontrolės.

III. JUNGTINĖS VEIKLOS SUTARTIES OBJEKTAS

5. Jungtinės veiklos sutarties objektas pagal savo pobūdį gali būti įvairių formų. Šiame standarte nagrinėjamas jungtinės veiklos sutarties objektas gali būti apibūdinamas kaip:

5.1. bendroji ekonominė veikla;

5.2. bendroji įmonė.

6. Visoms jungtinės veiklos sutartims būdingi šie požymiai:

6.1. sutartis sieja ne mažiau kaip du partnerius;

6.2. į sutartį įtrauktas susitarimas dėl jungtinės veiklos sutarties objekto bendrosios kontrolės.

7. Registruodama apskaitoje ir parodydama finansinėse ataskaitose investiciją į jungtinės veiklos sutarties objektą įmonė turi atsižvelgti į sutarties turinį ir ekonominę prasmę.

8. Bendroji jungtinės veiklos kontrolė gali būti sustabdoma, jei jungtinės veiklos sutarties objektas yra reorganizuojamas ar bankrutuoja, arba jo galimybėms pervesti lėšas partneriui taikomas griežtas ilgalaikis apribojimas. Jeigu bendroji jungtinės veiklos kontrolė tęsiama, šių įvykių nepakanka paaiškinti, kodėl investicijų į jungtinės veiklos sutarties objektus apskaitai netaikomas šis standartas.

IV. BENDROJI EKONOMINĖ VEIKLA

9. Pagal jungtinės veiklos sutartį bendrojoje ekonominėje veikloje gali būti naudojamas partnerių turtas ir kiti išteklių neįregistravus įmonės kaip juridinio asmens. Pagal šią sutartį kiekvienas partneris valdo arba naudoja turtą ir kartu su kitais kontroliuoja ekonominę veiklą. Jungtinės veiklos sutartyje nurodomi būdai, kaip partneriai pasiskirsto bendras pajamas, patiriamas sąnaudas, turtą ir įsipareigojimus.

10. Partneris, atsižvelgdamas į jam priklausančią bendrosios ekonominės veiklos bendrai kontroliuojamo turto dalį, savo finansinėse ataskaitose parodo:

10.1. savo turtą ir jam tenkančią bendrai valdomo turto dalį;

10.2. savo įsipareigojimus ir jam tenkančią bet kokių bendrų įsipareigojimų dalį;

10.3. savo pajamų ir jam tenkančią jungtinės veiklos pardavimų pajamų dalį;

10.4. savo sąnaudas ir jam tenkančią jungtinės veiklos sąnaudų dalį.

11. Partneris atskirose finansinėse ataskaitose parodo su bendrąja ekonomine veikla susijusius savo įsipareigojimus, turtą, pajamas ir sąnaudas. Todėl, jei partneris turi sudaryti konsoliduotąsias finansines ataskaitas, minėtų straipsnių duomenų

tikslinti ar atlikti kitų eliminavimo procedūrų nereikia.

V. BENDROJI ĮMONĖ

12. Pagal jungtinės veiklos sutartį veikla gali būti vykdoma anksčiau įsteigtoje arba naujoje bet kokios teisinės formos bendrojoje įmonėje. Pagal šią sutartį partnerių kontroliuojama įmonė veikia kaip ir kitos įmonės, išskyrus tai, kad partneriai vykdo bendrąją jungtinės veiklos kontrolę.

13. Pagal jungtinės veiklos sutartį veikianti bendroji įmonė yra juridinis asmuo, kuris turi atskirą turtą, prisiima išpareigojimus, patiria sąnaudas ir uždirba pajamas.

14. Šios įmonės veiklą pagal jungtinės veiklos sutartį bendrai kontroliuoja keli partneriai, kurie turi teisę į nuosavą kapitalą.

15. Bendrosios įmonės veikla savo pobūdžiu gali skirtis nuo partnerių veiklos arba gali būti su ja susijusi.

16. Investicija į bendrąją įmonę apskaitoje registruojama įsigijimo savikaina.

VI. PARTNERIO FINANSINĖS ATASKAITOS

17. Partneris savo atskirose finansinėse ataskaitose investicijas į bendrąsias įmones parodo taikydamas savikainos metodą.

18. Investicijos į bendrąją įmonę partnerio konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose parodomos nuosavybės metodu pagal 15-ąjį verslo apskaitos standartą „Investicijos į asocijuotąsias įmones“, išskyrus atvejus, kai šios investicijos įsigytos numatant jas perparduoti arba kai pagal jungtinės veiklos sutartį kontroliuojamai bendrajai įmonei taikomi reikšmingi apribojimai.

19. Nuosavybės metodas pradedamas taikyti nuo tos dienos, kai įmonė, į kurią investuota, pradeda atitikti bendrosios įmonės apibrėžimą.

20. Partneris nustoja taikyti nuosavybės metodą nuo tos dienos, kai bendroji kontrolė nutrūksta ar pasibaigia.

21. Jei investicija į bendrąją įmonę apskaitoje buvo užregistruota pagal 18-ąjį verslo apskaitos standartą „Finansinis turtas ir finansiniai išpareigojimai“ kaip laikoma parduoti, bet per dvylika mėnesių nuo įsigijimo datos nebuvo perleista, apskaitoje ji turi būti registruojama ir finansinėse ataskaitose parodoma pagal šio standarto 17 ar 18 punkto reikalavimus. Naujas apskaitos metodas turi būti taikomas retrospektyviai.

22. Jei investicija į bendrąją įmonę buvo priskirta parduoti laikomam finansiniam turtui, tačiau per dvylika mėnesių nuo įsigijimo datos nebuvo perleista, partneris keisti jos apskaitos metodo neprivalo, jeigu paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną vykdomas pardavimo procesas ir nėra pagrindo abejoti, kad netrukus po ataskaitinio laikotarpio jis bus užbaigtas.

23. Kai bendroji įmonė tampa partnerio dukterine įmone, nuo tos datos savo investiciją jis turi apskaitoje registruoti pagal 16-ąjį verslo apskaitos standartą „Konsoliduotosios finansinės ataskaitos ir investicijos į dukterines įmones“.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2013 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas. Jis gali būti taikomas ir sudarant ankstesnių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

PATVIRTINTA

Audito ir apskaitos tarnybos
direktorius 2012 m. spalio 16 d.
įsakymu Nr. VAS-18

**38-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „NERIBOTOS CIVILINĖS
ATSAKOMYBĖS JURIDINIŲ ASMENŲ IR MAŽŪJŲ BENDRIJŲ
BUHALTERINĖ APSKAITA IR FINANSINĖS ATASKAITOS“**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti mažųjų bendrijų ir neribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų, t. y. tikrųjų ūkinių bendrijų ir komanditinių ūkinių bendrijų (toliau – ūkinė bendrija), ir individualių įmonių, buhalterinės apskaitos ir finansinių ataskaitų rinkinio sudėties, turinio ir sudarymo reikalavimus.

2. Neribotos civilinės atsakomybės juridiniai asmenys, išskyrus nurodytus šio standarto 3 punkte, taiko šį standartą tada, kai kitų teisės aktų nustatyta tvarka privalo arba savo nuožiūra nusprendžia sudaryti finansines ataskaitas.

3. Ūkinės bendrijos, kurių visi tikrieji nariai yra akcinės ar uždarnosios akcinės bendrovės, tvarkydamos apskaitą ir sudarydamos finansines ataskaitas, vadovaujasi visais kitais verslo apskaitos standartais.

4. Mažosios bendrijos ir neribotos civilinės atsakomybės juridiniai asmenys, išskyrus nurodytus šio standarto 3 punkte, turi teisę pasirinkti, ar tvarkydamos apskaitą ir sudarydamos finansines ataskaitas vadovausis:

4.1. tik šio standarto nuostatomis;

4.2. visais kitais verslo apskaitos standartais.

4¹. Tikrųjų ūkinių bendrijų ir komanditinių ūkinių bendrijų, teisės aktų nustatyta tvarka veikiančių kaip kolektyvinio investavimo subjektai, apskaitai tvarkyti ir finansinėms ataskaitoms sudaryti skirtas 39-asis verslo apskaitos standartas „Kolektyvinio investavimo subjektų ir pensijų fondų apskaita, finansinės ataskaitos“.

5. Šis standartas nustato finansinių ataskaitų formas neribotos civilinės atsakomybės juridiniams asmenims ir mažosioms bendrijoms, kurie apskaitą tvarkyti ir finansines ataskaitas sudaryti pasirinko pagal šio standarto nuostatas.

6. Šiame standarte sąvoka „savininkai“ vadinami individualios įmonės savininkas, tikrosios ūkinės bendrijos tikrieji nariai, komanditinės ūkinės bendrijos tikrieji nariai ir komanditoriai, mažosios bendrijos nariai.

7. Šiame standarte vartojama sąvoka „įmonė“, kai standarto nuostatos yra taikomos ir mažosioms bendrijoms, ir neribotos civilinės atsakomybės juridiniams asmenims. Kai standarto nuostatos taikomos mažosioms bendrijoms, vartojama sąvoka „mažoji bendrija“, kai standarto nuostatos taikomos individualioms įmonėms, tikrosioms ūkinėms bendrijoms ir komanditinėms ūkinėms bendrijoms, vartojama sąvoka „neribotos civilinės atsakomybės juridiniai asmenys“.

8. Kitos šiame standarte vartojamos sąvokos turi tą pačią reikšmę, kaip Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės, Lietuvos Respublikos mažųjų bendrijų, Lietuvos Respublikos ūkinių

bendrijų ir Lietuvos Respublikos individualių įmonių įstatymuose.

II. PAGRINDINIAI FINANSINIŲ ATASKAITŲ REIKALAVIMAI

9. Neteko galios nuo 2016 m. sausio 1 d.

10. Neribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų ir mažosios bendrijos metinių finansinių ataskaitų rinkinį sudaro:

10.1. balansas;

10.2. pelno (nuostolių) ataskaita;

10.3. finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas.

11. Įmonėse vykdomos ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai pagal ekonominę prasmę jungiami į stambesnes grupes, kurios vadinamos finansinių ataskaitų elementais. Įvertinant įmonės finansinę būklę ir veiklos rezultatus, naudojami šie finansinių ataskaitų elementai:

11.1. Balanse – turtas, įsipareigojimai ir nuosavas kapitalas, apibūdinantys įmonės finansinę būklę.

11.2. Pelno (nuostolių) ataskaitoje – pajamos ir sąnaudos, naudojamos įmonės veiklos rezultatams nustatyti.

12. Neteko galios nuo 2016 m. sausio 1 d.

13. Finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte (toliau – aiškinamasis raštas) pateikiama papildoma informacija, susijusi su įmonės veikla per ataskaitinį laikotarpį.

14. Balanse pateikiami ataskaitinio laikotarpio pabaigos ir lyginamieji – praėjusių finansinių metų pabaigos – duomenys. Pelno (nuostolių) ataskaitoje pateikiami ataskaitinio laikotarpio duomenys ir tokio paties praėjusio ataskaitinio laikotarpio (lyginamoji) informacija.

15. Įmonė gali sudaryti tarpinių finansinių ataskaitų rinkinį, kurio sudėtis tokia pati, kaip ir metinių finansinių ataskaitų rinkinio. Tarpinės finansinės ataskaitos rengiamos pagal tą pačią apskaitos politiką, kaip ir metinės finansinės ataskaitos.

16. Įmonės savininkų turtingiausi įnašai apskaitoje registruojami pagal teisės aktus nustatyta verte.

17. Finansinėse ataskaitose negalima daryti turto ir įsipareigojimų tarpusavio užskaitos, išskyrus tuos atvejus, kai turtas ir įsipareigojimai yra susiję su tuo pačiu asmeniu ir kai turto ir įsipareigojimų užskaitą leidžiama daryti teisės aktų nustatyta tvarka arba yra susitarimas dėl tokio turto ir įsipareigojimo užskaitos ir toks susitarimas teisės aktų nėra draudžiamas.

18. Pajamos ir sąnaudos finansinėse ataskaitose pateikiamos atskirai, tačiau kituose šio standarto punktuose nustatytais atvejais daroma pajamų ir sąnaudų tarpusavio užskaita ir pateikiamas grynasis rezultatas (pelnas ar nuostolis), pavyzdžiui, perleidus ilgalaikį turtą, gavus kompensaciją už patirtus nuostolius arba parodant užsienio valiutos kurso pokyčio įtaką.

19. Ankstesnių ataskaitinių laikotarpių apskaitos klaidos, kurių gali atsirasti dėl neteisingo skaičiavimo, netinkamo apskaitos metodo taikymo, neteisingo ūkinės operacijos ar ūkinio įvykio registravimo ar dėl apsirikimo, taisomos ataskaitinį laikotarpį, kad ataskaitinio laikotarpio finansinėse ataskaitose būtų parodyti teisingi duomenys ir kad klaida neturėtų poveikio būsimų ataskaitinių laikotarpių duomenims.

Ištaisytos klaidos rezultatas įtraukiamas į tą pačią balanso ir pelno (nuostolių) ataskaitos eilutę, kurioje ji ir buvo padaryta.

20. Jei per ataskaitinius finansinius metus buvo pakeista apskaitos politika, tai pagal naują apskaitos politiką perskaičiuojami ataskaitinio laikotarpio duomenys, o lyginamieji finansinių ataskaitų duomenys neperskaičiuojami.

21. Sandoris, sudarytas užsienio valiuta, pirminio pripažinimo metu įvertinamas ir apskaitoje registruojamas finansinių ataskaitų valiuta, taikant sandorio dieną galiojusį apskaitoje taikomą euro ir užsienio valiutos santykį, nustatytą vadovaujantis Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymu (toliau – užsienio valiutos kursas). Sandorio diena laikoma diena, kai pardavėjas ar paslaugos teikėjas su prekėmis ar paslaugomis susijusių riziką ir naudą perduoda pirkėjui ar paslaugos gavėjui.

22. Sudarant finansines ataskaitas, pinigai užsienio valiuta, kitas finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai, pagal kuriuos bus gauta ar sumokėta fiksuota ar aiškiai nustatoma užsienio valiutos suma, įvertinami finansinių ataskaitų valiuta, taikant paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną galiojusį užsienio valiutos kursą. Valiutos kurso ar santykio skirtumai, atsiradę atliekant valiutines operacijas ir sudarant finansines ataskaitas, pripažįstami ataskaitinio laikotarpio, per kurį jie susidarė, finansinės ir investicinės veiklos pajamomis arba sąnaudomis.

23. Jei nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos iki finansinių ataskaitų parengimo ir jų pasirašymo įvyksta poataskaitinių ūkinių įvykių, kurie turi reikšmingos įtakos dar nepasirašytų ataskaitų duomenims, finansinės ataskaitos turi būti koreguojamos.

24. Standarte nustatytos finansinių ataskaitų formos ir jose pateikti straipsniai yra privalomi, kai teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka finansinės ataskaitos skelbiamos viešai Juridinių asmenų registre. Įmonės savo nuožiūra negali keisti nustatytų finansinių ataskaitų formų, įrašyti kitokius straipsnių pavadinimus, įterpti naujus ar išbraukti esamus straipsnius, juos pergrupuoti net ir tuo atveju, kai juose nurodytos sumos lygios nuliui. Finansinių ataskaitų formose privalomų straipsnių sumas galima išskaidyti į smulkesnes sudėtines dalis ir parodyti atskirose eilutėse ir stulpeliuose tik tuo atveju, jei yra šios dvi sąlygos:

24.1. to reikia dėl įmonės veiklos specifikos;

24.2. būtina norint pateikti tikrą ir teisingą informaciją apie įmonės finansinę būklę ir veiklos rezultatus.

25. Finansinių ataskaitų formos pateikiamos šio standarto prieduose.

III. BALANSAS

26. Balanse informacija išdėstoma tokia tvarka:

- 26.1. A. Ilgalaikis turtas;
- 26.2. 1. Nematerialusis turtas;
- 26.3. 2. Materialusis turtas;
- 26.4. 3. Finansinis turtas;
- 26.5. 4. Kitas ilgalaikis turtas;
- 26.6. B. Trumpalaikis turtas;

- 26.7. 1. Atsargos, sumokėti avansai ir vykdomi darbai;
- 26.8. 2. Per vienus metus gautinos sumos;
- 26.9. 3. Kitas trumpalaikis turtas;
- 26.10. 4. Pinigai;
- 26.11. C. Nuosavas kapitalas;
- 26.12. 1. Savininkų įnašai;
- 26.13. 2. Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai);
- 26.14. D. Dotacijos, subsidijos;
- 26.15. E. Įsipareigojimai;
- 26.16. 1. Ilgalaikiai įsipareigojimai;
- 26.17. 2. Trumpalaikiai įsipareigojimai.

27. Balanso A dalyje pateikiama informacija apie ilgalaikį turtą: nematerialųjį, materialųjį, finansinį, kitą turtą, kuris naudojamas įmonės ekonominei naudai gauti ilgiau kaip vienus metus, įskaitant už šį turtą sumokėtus avansus.

28. Nematerialiojo turto straipsnyje parodomas materialios formos neturintis nefinansinis turtas. Nematerialusis turtas pripažįstamas, jei patirtos išlaidos atitinka visus šiuos pripažinimo požymius:

28.1. Pagrįstai tikėtina, kad įmonė ateityje naudodama turtą gaus tiesioginės ir (arba) netiesioginės ekonominės naudos.

28.2. Turto įsigijimo ar pasigaminimo savikaina gali būti patikimai įvertinta ir atskirta nuo kito turto vertės.

28.3. Įmonė gali tuo turtu disponuoti, jį kontroliuoti arba apriboti kitų teisę juo naudotis.

28.4. Turto įsigijimo ar pasigaminimo savikaina yra ne mažesnė už įmonės nustatytą minimalią nematerialiojo turto vertę.

29. Jei išlaidos neatitinka nematerialiojo turto pripažinimo požymių, jos pripažįstamos to laikotarpio, kada susidaro, sąnaudomis.

30. Nematerialiojo turto pavyzdžiai gali būti patentai, licencijos, kompiuterių programos.

31. Nematerialusis turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina, kurią sudaro už šį turtą sumokėta ar mokėtina pinigų suma. Turto įsigijimo savikainai priskiriamos tiesiogiai su turto įsigijimu ir paruošimu naudoti susijusios išlaidos. Į šio turto įsigijimo savikainą neįskaičiuojamas grąžinamas pridėtinės vertės mokestis. Negrąžinamas pridėtinės vertės mokestis gali būti įskaičiuojamas į turto įsigijimo savikainą arba iš karto pripažįstamas veiklos sąnaudomis. Nematerialiajam turtui įsigyti pasiskolintų lėšų palūkanos į nematerialiojo turto įsigijimo savikainą neįskaičiuojamos, o pripažįstamos atitinkamų ataskaitinių laikotarpių palūkanų sąnaudomis.

32. Nematerialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainos priskyrimas sąnaudoms ar kito turto savikainai ir paskirstymas per visą planuojamą turto naudingo tarnavimo laiką, atsižvelgiant į realų to turto ekonominės vertės kitimą, vadinama amortizacija. Parengus nematerialųjį turtą naudoti, jo amortizacija pradeda skaičiuoti nuo pirmos kito mėnesio dienos. Amortizavus, pardavus, ar dėl kitų priežasčių nurašius nematerialųjį turtą, jo amortizacija neskaičiuojama nuo pirmos kito

mėnesio dienos. Amortizuojama nematerialiojo turto vertė turi būti nuosekliai paskirstoma per visą jo naudingo tarnavimo laiką. Amortizacijos suma prapažįstama sąnaudomis kiekvieną atskaitinį laikotarpį. Nematerialiojo turto amortizacija skaičiuojama taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą, pagal kurį metinė amortizacijos suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = \frac{V}{T}, \text{ kur}$$

N – metinė amortizacijos suma;

V – nematerialiojo turto įsigijimo savikaina;

T – naudingo tarnavimo laikas (metais).

33. Įmonė pati nustato nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laiką. Jei, gavus papildomos informacijos, tikslinamas nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas, tai to turto likutinė vertė turi būti amortizuota per patikslintą naudingo tarnavimo laiką.

34. Balanse nematerialusis turtas pateikiamas likutine verte, kuri apskaičiuojama iš nematerialiojo turto įsigijimo savikainos atimant sukauptą amortizacijos sumą.

35. Nematerialusis turtas nurašomas, jei jis perleidžiamas, dovanojamas, prarandamas dėl įvairių priežasčių arba jei ateityje jį naudojant ar parduodant nesitikima gauti jokios ekonominės naudos. Nurašius nematerialųjį turtą, apskaitoje turi būti nurašoma ir įsigijimo savikaina, ir sukaupta amortizacijos suma. Perleidus ar iškeitus nematerialųjį turtą, apskaičiuotas sandorio rezultatas parodomas pelno (nuostolių) ataskaitos kitos veiklos straipsnyje. Kitais atvejais nurašius nevisiškai amortizuotą nematerialųjį turtą, nurašyta to turto likutinė vertė parodoma pelno (nuostolių) ataskaitos veiklos sąnaudų straipsnyje.

36. Nematerialiojo turto atnaujinimo, eksploatavimo ar tobulinimo išlaidos priskiriamos sąnaudoms tą atskaitinį laikotarpį, kada jos buvo patirtos.

37. Ilgalaikio materialiojo turto straipsnyje parodomas fizinę formą turintis turtas, kuris naudojamas prekėms gaminti, paslaugoms teikti, administraciniams tikslams ar nuomai ir atitinka visus šiuos požymius:

37.1. Įmonė ketina jį naudoti ilgiau kaip vienus metus.

37.2. Įmonė pagrįstai tikisi ateityje gauti iš turto ekonominės naudos.

37.3. Įmonė gali patikimai nustatyti turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainą.

37.4. Turto įsigijimo ar pasigaminimo savikaina yra ne mažesnė už įmonės nustatytą minimalią ilgalaikio materialiojo turto vieneto ar vienetų grupės vertę.

37.5. Įmonė gali tuo turtu disponuoti, jį kontroliuoti arba apriboti kitų teisę juo naudotis.

38. Ilgalaikiam materialiajam turtui priskiriami įsigyti arba pačios įmonės statomi nebaigti statyti objektai, kurie bus naudojami įmonės veikloje, montuojami įrengimai ir atskaitinio laikotarpio pabaigoje dar nebaigtų jų montavimo darbų vertė.

39. Ilgalaikis materialusis turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo ar pasigaminimo savikaina, kurią sudaro už šį turtą sumokėta ar mokėtina pinigų suma ar kitokio sunaudoto turto vertė, įskaitant su turto įsigijimu ir paruošimu naudoti tiesiogiai susijusias išlaidas, patirtas iki jo naudojimo pradžios. Į ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą neįskaičiuojamas grąžinamas pridėtinės vertės

mokestis. Negrąžinamas pridėtinės vertės mokestis gali būti įskaičiuojamas į turto įsigijimo savikainą arba iš karto pripažįstamas veiklos sąnaudomis. Ilgalaikiam turtui įsigyti arba pasigaminti pasiskolintų lėšų palūkanos į ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainą neįskaičiuojamos, o pripažįstamos atitinkamų ataskaitinių laikotarpių palūkanų sąnaudomis.

40. Ilgalaikis materialusis turtas apskaitoje skirstomas į grupes pagal savo pobūdį ir paskirtį, pavyzdžiui, žemė, pastatai ir statiniai, technologiniai įrengimai, transporto priemonės, kitas ilgalaikis materialusis turtas, statomas ar rekonstruojamas turtas. Turto grupių skaičių įmonė nusistato savo nuožiūra. Įmonė gali nustatyti skirtingas minimalias kiekvienos turto grupės vertes.

41. Ilgalaikio materialiojo turto pasigaminimo savikaina apskaičiuojama prie pagrindinių žaliavų, medžiagų, komplektuojamųjų gaminių, sunaudotų gaminant ar statant ilgalaikį turtą, įsigijimo savikainos pridėdant tiesiogines darbo ir pridėtinės gamybos ar statybos išlaidas, patirtas iki jo naudojimo pradžios. Įmonės veiklos administracinės ir bendrosios sąnaudos turto pasigaminimo savikainai nepriskiriamos.

42. Ilgalaikis materialusis turtas gali būti riboto ir neriboto naudojimo laiko. Skaičiuojamas tik riboto naudojimo laiko turto nusidėvėjimas. Neriboto naudojimo laiko turto, pavyzdžiui, žemės, nusidėvėjimas neskaičiuojamas.

43. Parengto naudoti ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas pradėdamas skaičiuoti nuo pirmos kito mėnesio dienos. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas neskaičiuojamas nuo pirmos kito mėnesio dienos, kai turtas perleidžiamas ar kitaip perduodamas, nurašomas dėl kitų priežasčių arba kai visa naudojamo ilgalaikio turto vertė (atėmus likvidacinę vertę) perkeliama į veiklos sąnaudas arba gaminamo turto, teikiamų paslaugų savikainą.

44. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimu laikomas sistemingas turto nudėvimosios vertės paskirstymas per jo naudingo tarnavimo laiką. Nudėvimoji ilgalaikio materialiojo turto vertė apskaičiuojama iš jo įsigijimo ar pasigaminimo savikainos atimant nustatytą likvidacinę vertę. Likvidacinę vertę, kurią pasibaigus naudingo tarnavimo laikui tikisi gauti už turtą, atėmusi būsime likvidavimo ar perleidimo išlaidas, įmonė nustato pati. Likvidacinė vertė gali būti lygi nuliui.

45. Nusidėvėjimui apskaičiuoti taikomas tiesiogiai proporcingas (tiesinis) ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo metodas. Taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą, metinė nusidėvėjimo suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = \frac{(V1 - V2)}{T}, \text{ kur}$$

N – metinė nusidėvėjimo suma;

V1 – ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina;

V2 – ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė;

T – naudingo tarnavimo laikas (metais).

46. Įmonė pati nustato ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiką. Gavus papildomos informacijos, ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laikas, likvidacinė vertė ir (ar) apskaičiuota metinė nusidėvėjimo suma gali būti tikslinami. Pakeitus naudingo tarnavimo laiką, ilgalaikio materialiojo turto nudėvimoji vertė nudėvima per patikslintą turto naudingo tarnavimo laiką.

47. Balanse pateikiama likutinė ilgalaikio materialiojo turto vertė, kuri apskaičiuojama iš ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainos atimant sukauptą nusidėvėjimo sumą.

48. Ilgalaikio materialiojo turto eksploatavimo, remonto išlaidos priskiriamos ataskaitinio laikotarpio, per kurį susidarė, veiklos sąnaudoms, jei jos nebuvo priskirtos gaminamos produkcijos savikainai.

49. Atlikus ilgalaikio materialiojo turto remontą ar rekonstrukciją, kuri pagerino jo naudingąsias savybes ir (ar) pailgino naudingo tarnavimo laiką, remonto ar rekonstrukcijos išlaidų suma didinama šio turto įsigijimo savikaina, pakeičiamas naudingo tarnavimo laikas, jei jis pailgėja, ir tikslinama būsimų ataskaitinių laikotarpių metinė nusidėvėjimo suma.

50. Ilgalaikis materialusis turtas nurašomas, jei jis perleidžiamas, dovanojamas, prarandamas dėl įvairių priežasčių arba jei ateityje jį naudojant ar parduodant nesitikima gauti jokios ekonominės naudos. Nurašius ilgalaikį materialųjį turtą, apskaitoje turi būti nurašoma ir įsigijimo savikaina, ir sukaupta nusidėvėjimo suma.

51. Ilgalaikio materialiojo turto perleidimas apskaitoje registruojamas nurašant turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainą ir sukauptą nusidėvėjimą ir pripažįstant perleidimo sandorio rezultatą (pelną ar nuostolį), kuris parodomas pelno (nuostolių) ataskaitos kitos veiklos straipsnyje. Perleidimo sandorio rezultatas gaunamas iš pardavimo kainos atėmus perleisto turto likutinę vertę.

52. Kitais atvejais nurašius nevisiškai nudėvėtą ilgalaikį materialųjį turtą, nurašyta to turto likutinė vertė parodoma pelno (nuostolių) ataskaitos veiklos sąnaudų straipsnyje, jei nėra galimybės jos kompensuoti.

53. Jei turtas prarandamas dėl vagystės ar kitų priežasčių, tai susidarę nuostoliai, jei nėra galimybės jų atlyginti, pripažįstami nuostoliais dėl turto ar jo dalies praradimo per ataskaitinį laikotarpį ir parodomi pelno (nuostolių) ataskaitos veiklos sąnaudų straipsnyje. Jei pagrįstai tikimasi, kad nuostoliai bus atlyginti, numatoma atgauti suma registruojama kaip gautina suma. Jei numatoma atgauti suma yra mažesnė už prarasto turto vertę, jų skirtumas turi būti pripažįstamas nuostoliais, kurie parodomi pelno (nuostolių) ataskaitos veiklos sąnaudų straipsnyje. Jei numatoma atgauti suma yra didesnė už prarasto turto vertę, jų skirtumas turi būti pripažįstamas ataskaitinio laikotarpio kitos veiklos pajamomis.

54. Pagal finansinės nuomos sutartį gautas ilgalaikis materialusis turtas parodomas ilgalaikio materialiojo turto straipsnyje. Šio turto įsigijimo savikaina yra finansinės nuomos sutartyje nurodyta turto vertės padengimo suma, išskyrus palūkanas, jei jos numatytos sutartyje. Su sutarties sudarymu ir turto paruošimu naudoti tiesiogiai susijusios išlaidos taip pat įtraukiamos į šio turto įsigijimo savikainą.

55. Pagal nuomos sutartį išsinuomotas ar pagal panaudos sutartį gautas ilgalaikis materialusis turtas įmonės apskaitoje neregistruojamas ir jo nusidėvėjimas neskaičiuojamas. Nuomos mokestis ir pagal nuomos ar panaudos sutartį naudojamo turto eksploatacijos išlaidos pripažįstamos sąnaudomis arba įtraukiamos į gaminamos produkcijos savikainą.

56. Jei pagal nuomos ar panaudos sutartį naudojamo ilgalaikio materialiojo turto remonto ar rekonstrukcijos, pailginančių turto naudingo tarnavimo laiką ar pagerinančių jo naudingąsias savybes, įmonės patirtų išlaidų turto savininkas nekompensuoja, jos apskaitoje registruojamos kaip turtas ir per likusį nuomos arba panaudos laiką pripažįstamos įmonės veiklos sąnaudomis arba priskiriamos

gaminamos produkcijos savikainai.

57. Finansinio turto straipsniuose pateikiama informacija apie įmonės pinigus, gautinas sumas ar suteiktas paskolas ir įsigytus vertybinius popierius. Už ilgalaikį materialųjį, nematerialųjį turtą, atsargas ar paslaugas iš anksto sumokėtos sumos finansiniam turtui nepriskiriamos.

58. Finansinis turtas skirstomas į ilgalaikį ir trumpalaikį, atsižvelgiant į laiką, kurį įmonė numato naudoti šį turtą, ir turto paskirtį.

59. Ilgalaikiam finansiniam turtui priskiriamas turtas, kurį įmonė planuoja laikyti ilgiau kaip vienus metus nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos. Ilgalaikį finansinį turtą sudaro ilgalaikės investicijos į kitas įmones, suteiktos ilgalaikės paskolos, po vienu metų gautinos sumos, išskyrus gautinų sumų ir suteiktų paskolų einamųjų metų dalį, pinigų likutis indėlių sąskaitoje, kai indėlio terminas baigsis po 12 mėnesių nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos, obligacijos, laikomos iki išpirkimo termino ilgiau kaip vienus metus, kitas ilgalaikis finansinis turtas.

60. Trumpalaikiam finansiniam turtui priskiriama pinigai, įskaitant terminuotuosius indėlius, kurių terminas baigsis greičiau kaip per vienus metus nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos, gautinos sumos ir numatomos atgauti paskolos, įskaitant gautinų sumų ir suteiktų paskolų einamųjų metų dalį, įsigyti vertybiniai popieriai, kuriuos numatoma parduoti arba kitaip perleisti per vienus metus, kitas trumpalaikis finansinis turtas.

61. Finansinis turtas apskaitoje registruojamas tik tada, kai įmonė gauna arba pagal vykdomą sutartį įgyja teisę gauti pinigus ar kitą finansinį turtą. Planuojami sandoriai, gautos garantijos įmonės turtu nepripažįstami.

62. Pripažindama finansinį turtą, įmonė turi jį įvertinti įsigijimo savikaina. Įsigijimo savikaina nustatoma pagal už finansinį turtą sumokėtą ar mokėtiną pinigų sumą ar kito perduoto turto vertę. Į finansinio turto įsigijimo savikainą įtraukiamos ir tiesioginės sandorių sudarymo išlaidos.

63. Jei finansinis turtas suteikia teisę gauti palūkanų ir jų suma reikšminga, to turto balansinė vertė didinama sukauptomis, bet dar negautomis, palūkanomis. Palūkanos kaupiamos visą sutarties laiką ir pripažįstamos finansinės ir investicinės veiklos pajamomis.

64. Įmonė turi nurašyti finansinį turtą ar jo dalį, kai netenka teisės viso turto ar jo dalies kontroliuoti. Įmonė netenka teisės kontroliuoti turto, kai gauna visą sutartyje numatytą naudą, baigiasi teisių galiojimo laikas arba kai šias teises ji perleidžia kitiems ūkio subjektams.

65. Perleidus finansinį turtą ar jo dalį, pelno (nuostolių) ataskaitoje parodomas sandorio rezultatas – finansinės ir investicinės veiklos pelnas arba nuostolis, jei toks yra. Nurašius finansinį turtą ar jo dalį dėl kitų priežasčių, apskaitoje registruojamos ir pelno (nuostolių) ataskaitoje parodomos veiklos sąnaudos.

66. Balanse finansinis turtas parodomas įsigijimo savikaina.

67. Kito ilgalaikio turto straipsnyje parodomas toks ilgalaikis turtas, kuris nebuvo parodytas nematerialiojo, ilgalaikio materialiojo ir finansinio turto straipsniuose.

68. Balanso B dalyje pateikiama informacija apie įmonės trumpalaikį turtą: atsargas, sumokėtus avansus, išskyrus sumokėtus avansus už ilgalaikį turtą, per vienus metus gautinas sumas, pinigus ir kitą trumpalaikį finansinį turtą, kurį įmonė sunaudoja ekonominei naudai gauti per vienus metus arba per vieną veiklos ciklą, pagal statybos

ir kitas ilgalaikes sutartis vykdomų darbų vertę.

69. Atsargos – trumpalaikis turtas (žaliavos ir komplektuojamieji gaminiai, nebaigta gamyba, pagaminta produkcija ir pirktos prekės, skirtos perparduoti), kuri įmonė sunaudoja pajamoms uždirbti per vienus metus arba per vieną įmonės veiklos ciklą. Registruojant apskaitoje ir sudarant finansines ataskaitas, atsargos įvertinamos įsigijimo ar pasigaminimo savikaina. Atsargų įsigijimo savikainą sudaro pirkimo kaina, sumažinta gautų nuolaidų suma ir padidinta su atsargų įsigijimu tiesiogiai susijusiomis išlaidomis. Jei atsargų pirkimo kainos nuolaidos gaunamos pardavus atsargas, koreguojama parduotų prekių savikaina, mažinant ją nuolaidų ir nukainojimo suma. Gražinamas pridėtinės vertės mokestis į atsargų įsigijimo savikainą neįskaičiuojamas. Negrąžinamas pridėtinės vertės mokestis gali būti įskaičiuojamas į atsargų įsigijimo savikainą arba iš karto pripažįstamas veiklos sąnaudomis.

70. Per atskaitinį laikotarpį pagamintos produkcijos savikainą sudaro tiesioginės ir netiesioginės gamybos išlaidos. Tiesioginės gamybos išlaidos yra tokios, kurias be reikšmingų sąnaudų galima tiesiogiai priskirti gaminamai produkcijai. Tiesioginėms gamybos išlaidomis paprastai laikomos pagrindinių žaliavų ir medžiagų, komplektuojamųjų gaminių ir tiesioginės darbo užmokesčio išlaidos. Netiesioginės gamybos išlaidos – tai netiesiogiai su produkcijos gamyba susijusios išlaidos, kaip pagalbinių žaliavų ir medžiagų, netiesioginės darbo užmokesčio, nusidėvėjimo ir kitos gamybos išlaidos, kurių be reikšmingų sąnaudų neįmanoma priskirti konkreitiems gaminiams ar jų grupėms. Konkrečių gamybos išlaidų priskyrimo tiesioginėms ar netiesioginėms ir netiesioginių gamybos išlaidų paskirstymo kriterijus įmonė pasirenka atsižvelgdama į gamybos specifiką.

71. Atsargas pardavus, iškeitus į kitą turtą, padovanojus, sunaudojus įmonės reikmėms, praradus arba kai ateityje iš jų nesitikima gauti jokios ekonominės naudos, jų įsigijimo savikaina nurašoma. Atsargas pardavus, apskaitoje registruojama ir pelno (nuostolių) atskaitoje parodomos pardavimo pajamos ir pardavimo savikaina. Jei atsargos nurašomos dėl kitų priežasčių, pripažįstamos veiklos sąnaudos.

72. Apskaičiuodama gamyboje sunaudotų ar parduotų atsargų savikainą, įmonė gali taikyti FIFO arba konkrečių kainų būdą, atsižvelgdama į atsargų apyvartą ir kitas sąlygas.

73. Taikant FIFO būdą, daroma prielaida, kad pirmiausiai parduodamos arba sunaudojamos atsargos, kurios buvo įsigytos anksčiausiai, tai yra laikotarpio pabaigoje likusios atsargos buvo vėliausiai įsigytos ar pagamintos.

74. Konkrečiam tikslui gaminamų stambių vienetinių atsargų, prekių ir teikiamų paslaugų savikaina gali būti nustatoma taikant konkrečių kainų būdą. Taikant šį būdą, konkretūs atsargų vienetai turi būti įvertinami savikaina. Konkrečių kainų būdas gali būti taikomas konkretiems projektams skirtoms atsargoms. Šis būdas netaikomas, jeigu yra daug atsargų vienetų, kurie lengvai gali būti pakeičiami vieni kitais.

75. Registruojant apskaitoje sunaudotas ar parduotas atsargas, gali būti taikomas nuolatinis arba periodiškasis atsargų apskaitos būdas. Taikant nuolatinį atsargų apskaitos būdą, buhalterinės apskaitos sąskaitose registruojama kiekviena su atsargų sunaudojimu arba pardavimu susijusi operacija. Jeigu nuolatinį atsargų apskaitos būdą taikyti sudėtinga, gali būti taikomas periodiškasis atsargų apskaitos būdas, kai atsargų likučių savikaina ir parduotų prekių savikaina buhalterinės apskaitos sąskaitose užregistruojama atskaitinio laikotarpio pabaigoje atlikus atsargų likučių inventorizaciją.

76. Balanse atsargos parodomos įsigijimo ar pasigaminimo savikaina.
77. Balanso atsargų, sumokėtų avansų ir vykdomų darbų straipsnyje parodoma ir pagal statybos sutartis statomo parduoti skirto ilgalaikio materialiojo turto vertė.
78. Balanso trumpalaikio turto dalyje taip pat parodoma iš anksto už trumpalaikį turtą ir paslaugas sumokėta suma.
79. Per vienus metus gautinų sumų straipsnyje, neatsižvelgiant į jų pobūdį ir šaltinius, įrašomos visos gautinos sumos ir suteiktos paskolos, kurias įmonė turi atgauti per 12 mėnesių nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos, įskaitant po vienu metų gautinų sumų ir suteiktų paskolų einamųjų metų dalį.
80. Kito trumpalaikio turto straipsnyje parodomas toks trumpalaikis turtas, kuris nebuvo parodytas atsargų, sumokėtų avansų ir vykdomų darbų, per vienus metus gautinų sumų ir pinigų straipsniuose. Šiame straipsnyje taip pat parodomi terminuotieji indėliai, kurių terminas baigsis greičiau kaip per vienus metus nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos, ir įsigyti vertybiniai popieriai, kuriuos numatoma parduoti arba kitaip perleisti per vienus metus nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos.
81. Pinigų straipsnyje parodomi įvairia valiuta banke ir kasoje esantys pinigai.
82. Mainais gautas turtas ar paslaugos apskaitoje registruojami kaip atitinkamo turto ar paslaugų pirkimas ir perleidimas.
83. Neatlygintinai gauto (dovanoto) turto įsigijimo savikainą sudaro dovanojimo sutartyje ar kitame dokumente nurodyta to turto vertė. Jei sutartyje neatlygintinai gauto turto vertė nenurodyta, nemokamai gauto turto įsigijimo savikaina laikoma išlaidų, kurios tiesiogiai susijusios su to turto įsigijimu ir paruošimu naudoti, suma. Jei neatlygintinai gaunant turtą nepatiriama jokių išlaidų, šio turto įsigijimo savikaina yra lygi nuliui.
84. Balanso D dalyje rodomos dotacijos ir subsidijos, t. y. iš valstybės, savivaldybės ar įvairių užsienio valstybių ir savivaldybių (ar joms prilygintų) institucijų gauta, bet dar nepanaudota, parama (toliau – dotacija).
85. Dotacija pripažįstama, registruojama apskaitoje ir parodoma balanse, jeigu ji yra faktiškai gauta.
86. Jei dotacija gaunama pinigais ilgalaikiam turtui įsigyti, ji pripažįstama panaudota, kai pradedamas skaičiuoti įsigyto turto nusidėvėjimas. Pinigais gauta dotacija pripažįstama panaudota proporcingai turto nusidėvėjimo sumai, t. y. balanso straipsnio *Dotacijos, subsidijos* suma mažinama tokia dotacijos dalimi, kokia apskaičiuojama už dotaciją įsigytos turto dalies nusidėvėjimo suma. Jei dotacija gauta ilgalaikiu turtu, pripažįstama panaudota tokia jos dalis, kokia apskaičiuojama gauto ilgalaikio turto nusidėvėjimo suma.
87. Jeigu dotacija skirta negautoms pajamoms arba patirtoms sąnaudoms kompensuoti, tai panaudota dotacijos dalimi didinama pelno (nuostolių) ataskaitos negautų pajamų straipsnio suma arba mažinama kompensuojamų sąnaudų straipsnių suma. Šių dotacijų panaudojimas parodomas tų laikotarpių ataskaitose, kada patiriamos susijusios sąnaudos ar negaunama pajamų, kurioms kompensuoti dotacija ar jos dalis buvo skirta. Jei patirtų arba būsimų laikotarpių sąnaudų ar negautų pajamų negalima susieti su dotacija arba jei ji gauta nekeliant jokių sąlygų, dotacija pripažįstama panaudota tą laikotarpį, kada buvo gauta.
88. Jei kiti asmenys įmonei neatlygintinai perleidžia turtą, gavusi tokį turtą ir

atsižvelgusi į jo perleidimo sąlygas ir dovanojimo sutartyje ar kitame dokumente nurodytą to turto vertę, įmonė apskaitoje registruoja kitos veiklos pajamas arba įsipareigojimus, bet ne dotaciją.

89. Balanso E dalyje pateikiama informacija apie įmonės sutartinius įsipareigojimus sumokėti pinigus ar atsiskaityti kitu turtu.

90. Ilgalaikių įsipareigojimų straipsnyje rodomi įsipareigojimai, kuriuos įmonė turės įvykdyti vėliau kaip per vienus metus nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos. Ilgalaikiai įsipareigojimai yra įmonės skolos ir įsipareigojimai prekybos partneriams, kredito įstaigoms, valstybės institucijoms, kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims. Ilgalaikiams įsipareigojimams taip pat priskiriamos trumpalaikės paskolos, jei jų grąžinimo terminas pratęstas arba yra sudaryta pakartotinio finansavimo sutartis ilgesniam kaip vienu metų laikotarpiui.

91. Trumpalaikių įsipareigojimų straipsnyje rodomi trumpalaikiai įsipareigojimai, kurie turi būti įvykdyti per vienus metus nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos. Trumpalaikiai įsipareigojimai yra įmonės skolos ir įsipareigojimai prekybos partneriams, kredito įstaigoms, valstybės institucijoms, kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims. Trumpalaikiams įsipareigojimams taip pat priskiriama ilgalaikių skolų ir įsipareigojimų dalis, kuri turės būti sumokėta ar įvykdyta per vienus metus.

92. Įsipareigojimai apskaitoje registruojami, kai įmonė įsipareigoja sumokėti pinigus ar atsiskaityti kitu turtu. Planuojami sandoriai, suteiktos garantijos, kurių dar nereikia vykdyti, įmonės įsipareigojimais nepripažįstami.

93. Pirmą kartą pripažindama įsipareigojimą, įmonė turi jį įvertinti savikaina. Jeigu su įsipareigojimu susijusių mokėtinų palūkanų suma reikšminga, įsipareigojimo vertė didinama sukaupta šio įsipareigojimo palūkanų suma. Jo vertė mažinama sumokėtomis pagrindinės sumos ir palūkanų dalimis. Balanse parodoma įsipareigojimo vertė, atėmus sumokėtą pagrindinės sumos ir palūkanų dalį ir pridėjus sukauptas mokėtinas šio įsipareigojimo palūkanas. Palūkanos ir su sandorių sudarymu susijusios išlaidos pripažįstamos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudomis tą laikotarpį, kai jos susidaro.

94. Įmonė nurašo įsipareigojimą ar jo dalį tik tada, kai jis įvykdomas, anuliuojamas ar nustoja galioti. Jei įsipareigojimas perleidžiamas ar dėl tam tikrų priežasčių jo nereikia vykdyti, tai įsipareigojimo perleidimo ar panaikinimo rezultatas (pelnas arba nuostolis), jei toks yra, parodomas pelno (nuostolių) ataskaitos finansinės ir investicinės ar kitos veiklos straipsnyje.

95. Jei įmonė perleidžia dalį ar visą finansinį įsipareigojimą kitiems ir prisiima naują finansinį įsipareigojimą, perleistasis finansinis įsipareigojimas arba jo dalis nurašoma.

96. Įsipareigojimas per sutartyje numatytą laikotarpį sumokėti pinigus ir palūkanas už gautą turtą apskaitoje registruojamas kaip finansinė nuoma, jei sutartyje yra finansinės nuomos požymių. Įmonė finansinės nuomos sutarties įmokas suskaido, išskirdama turto vertės padengimo sumą, palūkanas, jei jos numatytos sutartyje, ir kitus mokesčius (kompensuotinus mokesčius, neapibrėžtus nuompinigių). Turto vertės padengimo sumos dalis, gauta atėmus sumokėtą avansą ir einamųjų metų įsipareigojimo dalį, apskaitoje registruojama kaip ilgalaikis įsipareigojimas. Ilgalaikio įsipareigojimo einamųjų metų dalis registruojama kaip trumpalaikis įsipareigojimas. Palūkanos priskiriamos įmonės finansinės ir investicinės veiklos sąnaudoms ir įtraukiamos į apskaitą kaupimo principu. Kompensuotini mokesčiai ir neapibrėžti

nuompinigiai priskiriami ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudoms.

97. Sudarant finansines ataskaitas apskaičiuotas, bet dar nesumokėtas, pelno mokestis pripažįstamas trumpalaikiu įsipareigojimu.

98. Balanso C dalyje pateikiama informacija apie nuosavą kapitalą. Nuosavas kapitalas yra turto dalis, likusi iš viso turto atėmus įsipareigojimus. Neribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų nuosavo kapitalo registravimo apskaitoje tvarka nustatyta šio standarto V skyriuje, o mažųjų bendrijų – VI skyriuje.

IV. PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA

99. Pelno (nuostolių) ataskaitoje informacija išdėstoma tokia tvarka:

- 99.1. 1. Pardavimo pajamos;
- 99.2. 2. Pardavimo savikaina;
- 99.3. 3. Bendrasis pelnas (nuostoliai);
- 99.4. 4. Veiklos sąnaudos;
- 99.5. 5. Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai);
- 99.6. 6. Kita veikla;
- 99.7. 7. Finansinė ir investicinė veikla;
- 99.8. 8. Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą;
- 99.9. 9. Pelno mokestis;
- 99.10. 10. Grynasis pelnas (nuostoliai).
100. Pajamos įvertinamos gauto arba gautino atlygio verte.

101. Pajamomis laikomas tik įmonės ekonominės naudos padidėjimas. Pajamomis nepripažįstamos trečiųjų asmenų vardu surinktos lėšos, taip pat pridėtinės vertės mokestis, nes tai nėra įmonės gaunama ekonominė nauda ir šios lėšos nedidina nuosavo kapitalo. Veiklos tarpininkų pajamomis pripažįstami tik jų uždirbti komisiniai, bet ne trečiųjų asmenų vardu surenkamos lėšos.

102. Vadovaujantis kaupimo principu, pajamos apskaitoje registruojamos, kai jos uždirbamos, neatsižvelgiant, kada gaunami pinigai.

103. Pardavimo pajamų straipsnyje pateikiamos su tipine įmonės veikla susijusios pardavimo pajamos. Pardavimo pajamos apskaitoje mažinamos pirkėjams suteiktų nuolaidų ir pirkėjų grąžintų prekių verte.

104. Tipine veikla laikomos ūkinės operacijos, susijusios su veikla, iš kurios įmonė keletą ataskaitinių laikotarpių gauna daugiausia pajamų ir kurią ji laiko pagrindine. Netipinė veikla yra finansinė ir investicinė, ir kita įmonės veikla.

105. Prekių pardavimo ar paslaugų suteikimo pajamos turi būti pripažįstamos, apskaitoje registruojamos ir finansinėse ataskaitose pateikiamos, kai prekės parduotos ar paslaugos suteiktos, o pajamų suma gali būti patikimai įvertinta.

106. Prekės laikomos parduotomis, kai yra įvykdytos visos šios sąlygos:

106.1. Pardavėjas su prekėmis susijusių riziką ir jų teikiamą naudą yra perdavęs pirkėjui.

106.2. Parduotų prekių pardavėjas nevaldo ir nekontroliuoja.

106.3. Tikėtina, kad su prekių pardavimo sandoriu susijusi ekonominė nauda bus gauta ir galima patikimai įvertinti jos dydį.

106.4. Sąnaudos, susijusios su prekių pardavimo sandoriu, gali būti patikimai įvertintos.

107. Rizika laikoma perduota, kada pardavėjas prekes nustoja valdyti ir kontroliuoti, o pirkėjas tampa atsakingas už prekes ir perima jų nuosavybės teikiamą naudą.

108. Paslaugų teikimo pajamos pripažįstamos, kai yra įvykdytos visos šios sąlygos:

108.1. Pajamų suma gali būti patikimai įvertinta.

108.2. Sandoris yra baigtas arba jo įvykdymo lygis iki paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos gali būti patikimai įvertintas.

108.3. Tikėtina, kad su paslaugų teikimo sandoriu susijusi ekonominė nauda bus gauta.

108.4. Sąnaudos, susijusios su paslaugų teikimo sandoriu ir jo įvykdymu, gali būti patikimai įvertintos.

109. Jei sandorio patikimai įvertinti negalima ir nėra galimybių atgauti patirtų išlaidų, jos pripažįstamos sąnaudomis. Pajamų šiuo atveju nepripažįstama.

110. Sąnaudos apskaitoje pripažįstamos vadovaujantis kaupimo ir palyginimo principais tą ataskaitinį laikotarpį, kai uždirbamos su jomis susijusios pajamos, neatsižvelgiant į laiką, kada buvo išleisti pinigai. Tais atvejais, kai per ataskaitinį laikotarpį padarytų išlaidų neįmanoma tiesiogiai susieti su uždirbtomis pajamomis ir ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais jos neteiks ekonominės naudos, tokios išlaidos pripažįstamos sąnaudomis tą patį ataskaitinį laikotarpį, kada buvo patirtos.

111. Vykdamas statybos ir kitas ilgalaikes sutartis, pajamos pripažįstamos uždirbtomis atsižvelgiant į darbų įvykdymo lygį. Pagal statybos ir kitas ilgalaikes sutartis patirtos išlaidos pripažįstamos sąnaudomis tą ataskaitinį laikotarpį, kai pripažįstamos pagal šias sutartis uždirbtos pajamos.

112. Pardavimo savikainą sudaro paslaugų teikimo sąnaudos, perparduotų prekių ir parduotos produkcijos savikaina. Į šį straipsnį turi būti įtraukiama išlaidų dalis, kuri tiesiogiai susijusi su paslaugomis, produkcija ir prekėmis, parduotomis per ataskaitinį laikotarpį, atėmus jas perkant gautas nuolaidas.

113. Perparduotų prekių ar parduotos produkcijos savikaina nustatoma taikant tuos pačius apskaičiavimo (nuolat ar periodiškai) ir įkainojimo (FIFO, konkrečių kainų) būdus, kurie taikomi perparduoti skirtų prekių ar pagamintos produkcijos apskaitai.

114. Veiklos sąnaudos atspindi per ataskaitinį laikotarpį patirtas išlaidas, susijusias su tipine įmonės veikla ir sudarančias sąlygas pajamoms per tą laikotarpį uždirbti. Veiklos sąnaudos turi būti pripažįstamos, apskaitoje registruojamos ir finansinėse ataskaitose pateikiamos tą patį ataskaitinį laikotarpį, kurį jos susidarė.

115. Veiklos sąnaudoms priskiriamos draudimo, reprezentavimo, reklamos, komandiruočių išlaidos, įvairūs su veikla susiję mokesčiai, pavyzdžiui, nekilnojamojo turto, nesusigrąžinamas pridėtinės vertės, išskyrus pelno, sumokėtos baudos už netinkamą sutarčių vykdymą ar nekokybišką produkciją, žalos atlyginimas, turto nurašymo, išskyrus jo perleidimą, nuostoliai. Veiklos sąnaudoms taip pat priskiriamos per ataskaitinį laikotarpį patirtos darbo užmokesčio, socialinio draudimo, ilgalaikio turto

nušidėvėjimo (amortizacijos), patalpų išlaikymo ar nuomos išlaidos, jei jos nebuvo priskirtos pagamintos produkcijos savikainai, ir kitos išlaidos.

116. Kitos veiklos straipsnyje parodoma nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto perleidimo pelnas (nuostolis) ir kitos su tipine įmonės veikla nesusijusios pajamos ar sąnaudos.

117. Finansinės ir investicinės veiklos straipsnyje parodoma palūkanos už gautas ir (ar) suteiktas paskolas ar banke laikomus pinigus, pelnas (nuostoliai) dėl valiutos kurso pokyčio, gautos ir sumokėtos baudos ir delspinigiai už pavėluotus atsiskaitymus, gauti dividendai, palūkanos už finansinės nuomos būdu įsigyjamą turtą, finansinio turto ir įsipareigojimų perleidimo rezultatas ir kitos su finansine ir investicine veikla susijusios pajamos ar sąnaudos.

118. Pelno mokesčio straipsnyje parodomos pelno mokesčio sąnaudos, apskaičiuotos pagal ataskaitinio laikotarpio finansinių ataskaitų duomenis ir Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo reikalavimus.

119. Turi būti apskaičiuoti ir pelno (nuostolių) ataskaitoje pateikti ataskaitinio laikotarpio tipinės ir visos įmonės veiklos rezultatai (bendrasis pelnas (nuostoliai), tipinės veiklos pelnas (nuostoliai), pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą ir grynas pelnas (nuostoliai). Grynas pelnas (nuostoliai) parodo galutinį įmonės veiklos rezultatą, t. y. uždirbtą pelną, kuris gali būti skirstomas, arba nuostolius.

V. NERIBOTOS CIVILINĖS ATSAKOMYBĖS JURIDINIŲ ASMENŲ NUOSAVAS KAPITALAS

120. Neribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų nuosavą kapitalą sudaro individualios įmonės savininko, ūkinės bendrijos tikrųjų narių ar komanditorių įnašai, per ataskaitinį ir ankstesnius ataskaitinius laikotarpius uždirbtas, bet dar nepaskirstytas, pelnas arba nepadengti nuostoliai.

121. Savininkų įnašų straipsnyje parodoma individualiai įmonei jo savininko perduotų pinigų ar kitokio savininkui nuosavybės teise priklausančio turto vertė, nustatyta pagal teisės aktų reikalavimus.

122. Savininkų įnašų padidėjimas apskaitoje registruojamas ir balanso nuosavo kapitalo dalyje parodomas, kai teisės aktų nustatyta tvarka:

122.1. Individualios įmonės savininkas perduoda pinigus arba jam nuosavybės teise priklausančią turtą individualios įmonės nuosavybėn.

122.2. Ūkinė bendrija įregistruoja bendrijos veiklos sutarties pakeitimus dėl tikrųjų narių ar komanditorių įsipareigojimų įnešti įnašus į bendriją.

123. Bendrijos veiklos sutarties ar jos pakeitimo įregistravimo dieną apskaitoje registruojama visa bendrijos veiklos sutartyje nurodyta įnašų suma. Tikrųjų narių ar komanditorių dar nesumokėta dalis apskaitoje registruojama kontrarinėje savininkų įnašų sąskaitoje, kaip iš jų gautini įnašai. Ūkinės bendrijos balanso nuosavo kapitalo dalyje parodomi faktiškai iš savininkų gauti įnašai.

124. Savininkų įnašų sumažėjimas apskaitoje registruojamas, kai teisės aktų nustatyta tvarka:

124.1. Individualios įmonės savininkas iš individualios įmonės atsiima savo piniginį ar turtinį įnašą.

124.2. Ūkinė bendrija įregistruoja bendrijos veiklos sutarties pakeitimą dėl bendrijos tikrojo nario ar komanditoriaus pasitraukimo iš bendrijos ir apskaitoje užregistruoja savo įsipareigojimą iš bendrijos pasitraukusiam asmeniui.

125. Kai iš ūkinės bendrijos pasitraukiančiam tikrajam nariui ar komanditoriui grąžinamas jo įnašas, apskaitoje bendra savininkų įnašų suma, jeigu ko kita nenurodyta bendrijos veiklos sutartyje, mažinama tikrojo nario ar komanditoriaus įnašo, atitinkančio bendrijos turto dalį, verte, o nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai) – tikrajam nariui ar komanditoriui tenkančia pelno (nuostolių) dalimi.

126. Neribotos civilinės atsakomybės juridinio asmens nepaskirstytąjį pelną sudaro uždirtbtas pelnas, o nepaskirstytuosius nuostolius – patirti nuostoliai. Nepaskirstytasis pelnas didinamas registruojant apskaitoje ataskaitinio laikotarpio grynąjį pelną, mažinamas registruojant ataskaitinio laikotarpio nuostolius, išmokėjus individualios įmonės savininkui pelną ar ūkinės bendrijos tikriesiems nariams priėmus sprendimą paskirstyti pelną.

127. Nepaskirstytieji nuostoliai mažinami registruojant apskaitoje grynąjį ataskaitinio laikotarpio pelną, gavus savininkų įnašus nuostoliams padengti. Nepaskirstytieji nuostoliai didinami registruojant apskaitoje per ataskaitinį laikotarpį patirtus nuostolius.

128. Neteko galios nuo 2016 m. sausio 1 d.

129. Neteko galios nuo 2016 m. sausio 1 d.

130. Neteko galios nuo 2016 m. sausio 1 d.

131. Neteko galios nuo 2016 m. sausio 1 d.

VI. MAŽOSIOS BENDRIJOS NUOSAVAS KAPITALAS

132. Balanso nuosavo kapitalo dalyje parodomi savininkų įnašai, per ataskaitinį ir ankstesnius ataskaitinius laikotarpius uždirtbtas, bet dar nepaskirstytas pelnas arba nepadengti nuostoliai.

133. Savininkų įnašų sąskaitoje registruojama visa mažosios bendrijos steigimo sutartyje ar akte nurodyta įnašų vertė. Mažosios bendrijos narių dar nesumokėta dalis apskaitoje registruojama kontrarinėje savininkų įnašų sąskaitoje, kaip iš jų gautini įnašai. Balanso savininkų įnašų straipsnyje parodomi iš mažosios bendrijos narių faktiškai gauti įnašai.

134. Jei iš mažosios bendrijos pasitraukusiam nariui grąžinamas įnašas ar kompensuojama jo vertė, mažinama apskaitoje užregistruota savininkų įnašų suma ir nario įnašui proporcinga pelno ar nuostolių dalimi mažinamas nepaskirstytasis pelnas ar nuostoliai.

135. Nepaskirstytasis pelnas didinamas, kai registruojamas finansinių metų grynasis pelnas. Nepaskirstytasis pelnas mažinamas mažosios bendrijos nariams priėmus sprendimą paskirstyti pelną ar registruojant per finansinius metus patirtus nuostolius.

136. Neatsižvelgiant į tai, kada pelnas buvo uždirtbtas, apskaitoje jo paskirstymas registruojamas, kai mažosios bendrijos nariai priima sprendimą jį paskirstyti.

VII. ĮMONĖS REORGANIZAVIMAS, PERTVARKYMAS IR LIKVIDAVIMAS

137. Kai įstatymų nustatyta tvarka įmonės reorganizuojamos jungimo būdu pagal įmonės reorganizavimo sąlygas prijungiant vieną įmonę prie kitos arba sujungiant dvi ar daugiau įmonių į vieną, po jungimo veikiančių įmonių apskaitoje reorganizuotų įmonių turto ir įsipareigojimų balansinės vertės sudedamos.

138. Įstatymų nustatyta tvarka įmonė gali būti reorganizuojama skaidymo būdu. Padalijant ar išdalijant skaidomas įmones, perduodamo turto ir įsipareigojimų balansinės vertės nurašomos. Po padalijimo sukurtų ar po išdalijimo veikiančių įmonių apskaitoje visas turtas ir įsipareigojimai registruojami balansine verte. Turtas ir įsipareigojimai įmonėms paskirstomi pagal reorganizavimo sąlygas.

139. Pertvarkant neribotos civilinės atsakomybės juridinius asmenis, ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai apskaitoje registruojami ir finansinėse ataskaitose pateikiami 35-ojo verslo apskaitos standarto „Įmonių pertvarkymas“ nustatyta tvarka. Jei ūkinė bendrija ar individuali įmonė pertvarkoma į mažąją bendriją, taikomos 35-ojo verslo apskaitos standarto VI skyriaus nuostatos.

140. Pertvarkant mažąsias bendrijas, ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai apskaitoje registruojami ir finansinėse ataskaitose pateikiami 35-ojo verslo apskaitos standarto „Įmonių pertvarkymas“ nustatyta tvarka. Mažąją bendriją pertvarkant į akcinę ar uždaryją akcinę bendrovę, taikomos tokios pat 35-ojo verslo apskaitos standarto „Įmonių pertvarkymas“ V skyriaus nuostatos, kaip ir finansines ataskaitas sudarančioms individualioms įmonėms, pertvarkomoms į akcinę ar uždaryją akcinę bendrovę. Mažąją bendriją pertvarkant į individualią įmonę ar ūkinę bendriją, taikomos 35-ojo verslo apskaitos standarto „Įmonių pertvarkymas“ VI skyriaus nuostatos.

141. Finansinės ataskaitos rengiamos vadovaujantis veiklos tęstinumo principu, t. y. daroma prielaida, kad įmonės veiklos laikotarpis neribotas ir jos nenumatoma likviduoti, nebent būtų priimamas sprendimas ją likviduoti.

142. Teisės aktų nustatytais atvejais priėmus sprendimą likviduoti įmonę, ji netaiko veiklos tęstinumo principo ir rengia likvidavimo pradžios finansines ataskaitas. Likvidavimo pradžios balanse visas turtas ir įsipareigojimai parodomi kaip trumpalaikiai. Kai teisės aktų nustatyta tvarka baigiamos įmonės likvidavimo procedūros, rengiamos likvidavimo pabaigos finansinės ataskaitos. Jei įmonės likvidavimo pabaigoje lieka neparduoto, nepaskirstyto turto, toks turtas nurašomas. Dėl turto nurašymo atsiradęs nuostolis parodomas pelno (nuostolių) ataskaitoje. Jei likvidavimo pabaigoje įmonė negalėjo atsiskaičiuoti su visais kreditoriais ir liko neįvykdytų įsipareigojimų, tokie įsipareigojimai nenurašomi, o parodomi likvidavimo pabaigos balanso įsipareigojimų straipsniuose. Jei ataskaitinio laikotarpio pabaigoje įmonės likvidavimas nėra baigtas, sudaromos likviduojamos įmonės metinės finansinės ataskaitos. Likviduojamos įmonės finansinių ataskaitų rinkinio sudėtis nesiskiria nuo metinių finansinių ataskaitų rinkinio.

VIII. INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS AIŠKINAMAJAME RAŠTE

143. Neribotos civilinės atsakomybės juridinio asmens aiškinamajame rašte pateikiama tokia informacija:

143.1. Jo teisinė forma, pavadinimas, kodas, buveinė (adresas), registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys, teisinis statusas, jei įmonė likviduojama, reorganizuojama ar yra bankrutavusi, įregistravimo data, veiklos laikotarpis, jeigu jis yra ribotas, filialų ir atstovybių skaičius.

143.2. Trumpas veiklos sričių apibūdinimas. Ataskaitinių finansinių metų ir praėjusių finansinių metų vidutinis darbuotojų skaičius pagal sąrašą.

143.3. Kad jis apskaitą tvarko ir finansines ataskaitas sudaro pagal 38-ąjį verslo apskaitos standartą „Neribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų ir mažųjų bendrijų buhalterinė apskaita ir finansinės ataskaitos“.

143.4. Jei finansiniais metais buvo keičiama apskaitos politika, trumpas tų pakeitimų apibūdinimas ir priežastys.

143.5. Bendrijos veiklos sutartyje nurodyta bendra savininkų įnašų vertė, faktiškai negautų ir (ar) grąžintinų įnašų vertė.

143.6. Garantijos pobūdis, suma, jei užtikrinamas kito asmens įsipareigojimus jis yra suteikęs garantiją.

143.7. Kita svarbi informacija.

144. Mažosios bendrijos aiškinamajame rašte pateikiama tokia informacija:

144.1. Jos teisinė forma, pavadinimas, kodas, buveinė (adresas), registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys, teisinis statusas, jei įmonė likviduojama, reorganizuojama ar yra bankrutavusi, įregistravimo data, veiklos laikotarpis, jeigu jis yra ribotas, filialų ir atstovybių skaičius.

144.2. Trumpas veiklos sričių apibūdinimas.

144.3. Jei ji turi darbuotojų, ataskaitinių finansinių metų ir praėjusių finansinių metų vidutinis darbuotojų skaičius pagal sąrašą.

144.4. Kad ji apskaitą tvarko ir finansines ataskaitas sudaro pagal 38-ąjį verslo apskaitos standartą „Neribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų ir mažųjų bendrijų buhalterinė apskaita ir finansinės ataskaitos“.

144.5. Jei finansiniais metais buvo keičiama apskaitos politika, trumpas tų pakeitimų apibūdinimas ir priežastys.

144.6. Iš narių gautinų ir (ar) nariams grąžintinų jų įnašų vertė.

144.7. Per ataskaitinį laikotarpį bendrijos nariams avansu išmokėta pelno dalis.

144.8. Garantijos pobūdis, suma, jei užtikrinama kito asmens įsipareigojimus ji yra suteikusi garantiją.

144.9. Kita svarbi informacija.

IX. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

145. Neribotos civilinės atsakomybės juridiniai asmenys (individualios įmonės, tikrosios ūkinės bendrijos ir komandinės ūkinės bendrijos) šį standartą taiko tvarkydamos 2013 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių finansinių metų apskaitą ir sudarydamos 2013 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

146. Neribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo, kuris iki 2013 m. sausio 1 d. taikė kitą konkretaus turto ir įsipareigojimų apskaitos politiką negu nurodyta

šiam standarte, nuo 2013 m. sausio 1 d. pradėjęs taikyti šį standartą iki šios datos įsigyto turto ir įsipareigojimų vertės apskaitos registruose nekoreguoja.

147. Įmonė, kuri taikė visus verslo apskaitos standartus ir kitą konkretaus turto ir įsipareigojimų apskaitos politiką negu nurodyta šiame standarte, pasirinkusi taikyti šį standartą, iki pirmos ataskaitinio laikotarpio dienos įsigyto turto ir įsipareigojimų vertės apskaitos registruose nekoreguoja.

148. Jei įmonė netaikė verslo apskaitos standartų ir nusprendė apskaitą tvarkyti ir finansines ataskaitas rengti pagal šį standartą, pirmą kartą sudarytose ataskaitinio laikotarpio finansinėse ataskaitose lyginamosios informacijos pateikti ji neprivalo.

38-ojo verslo apskaitos standarto
„Neribotos civilinės atsakomybės
juridinių asmenų ir mažųjų bendrijų
buhalterinė apskaita ir finansinės
ataskaitos“

1 priedas

(Balanso forma)

(įmonės teisinė forma, pavadinimas, kodas)

(buveinė (adresas), registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys)

(teisinis statusas, jei įmonė likviduojama, reorganizuojama ar yra bankrutavusi)

(Tvirtinimo žyma)

20.....M.....D. BALANSAS

Nr. _____

(ataskaitos sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)

(ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
	TURTAS			
A.	ILGALAIKIS TURTAS			
1.	Nematerialusis turtas			
2.	Materialusis turtas			
3.	Finansinis turtas			
4.	Kitas ilgalaikis turtas			
B.	TRUMPALAIKIS TURTAS			
1.	Atsargos, sumokėti avansai ir vykdomi darbai			
2.	Per vienus metus gautinos sumos			
3.	Kitas trumpalaikis turtas			
4.	Pinigai			
	TURTO IŠ VISO			
	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI			
C.	NUOSAVAS KAPITALAS			

1.	Savininkų įnašai			
2.	Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)			
D.	DOTACIJOS, SUBSIDIJOS			
E.	ĮSIPAREIGOJIMAI			
1.	Ilgalaikiai įsipareigojimai			
2.	Trumpalaikiai įsipareigojimai			
	NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO			

(vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

(vyriausiojo buhalterio (buhalterio)
arba galinčio tvarkyti apskaitą kito
asmens pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

38-ojo verslo apskaitos standarto
„Neribotos civilinės atsakomybės
juridinių asmenų ir mažųjų bendrijų
buhalterinė apskaita ir finansinės
ataskaitos“
2 priedas

(Pelno (nuostolių) ataskaitos forma)

(įmonės teisinė forma, pavadinimas, kodas)

(buveinė (adresas), registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys)

(teisinis statusas, jei įmonė likviduojama, reorganizuojama ar yra bankrutavusi)

(Tvirtinimo žyma)

20.....M.....D. PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA

_____ Nr. _____
(ataskaitos sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)		(ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)		
Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
1.	Pardavimo pajamos			
2.	Pardavimo savikaina			
3.	Bendrasis pelnas (nuostoliai)			
4.	Veiklos sąnaudos			
5.	Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)			
6.	Kita veikla			
7.	Finansinė ir investicinė veikla			
8.	Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą			
9.	Pelno mokestis			
10.	Grynasis pelnas (nuostoliai)			

_____ (vadovo pareigų pavadinimas)

_____ (parašas)

_____ (vardas ir pavardė)

(vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba
galinčio tvarkyti apskaitą kito asmens
pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

PATVIRTINTA

Audito ir apskaitos tarnybos
direktorius 2010 m. gruodžio
13 d. įsakymu Nr. VAS-39

(Audito ir apskaitos tarnybos
direktorius 2014 m. gruodžio
23 d. įsakymo Nr. VAS-37
redakcija)

**39-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „KOLEKTYVINO
INVESTAVIMO SUBJEKTŲ IR PENSIJŲ FONDŲ APSKAITA, FINANSINĖS
ATASKAITOS“**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti kolektyvinio investavimo subjektų ir pensijų fondų (toliau – subjektas) apskaitos, finansinių ataskaitų rinkinio sudėties ir finansinių ataskaitų turinio reikalavimus.

2. Šis standartas taikomas:

2.1. kolektyvinio investavimo subjektams:

2.1.1. suderintiesiems kolektyvinio investavimo subjektams;

2.1.2. neprofesionaliesiems investuotojams skirtiems specialiesiems kolektyvinio investavimo subjektams, tai yra kolektyvinio investavimo į perleidžiamuosius vertybinius popierius, nekilnojamojo turto ir į kitus kolektyvinio investavimo subjektus investuojantiems subjektams;

2.1.3. informuotiesiems investuotojams skirtiems kolektyvinio investavimo subjektams;

2.1.4. profesionaliesiems investuotojams skirtiems kolektyvinio investavimo subjektams;

2.1.5. kitiems kolektyvinio investavimo subjektams.

2.2. pensijų fondams:

2.2.1. valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo, tai yra kaupiantiems valstybinio socialinio draudimo fondo įmokas, papildomas dalyvio lėšomis mokamas pensijų įmokas ir papildomas iš valstybės biudžeto lėšų už dalyvį mokamas pensijų įmokas;

2.2.2. papildomo savanoriško pensijų kaupimo;

2.2.3. profesinių pensijų kaupimo.

3. Šį standartą gali taikyti įmonės, kurios nepriskiriamos 2 punkte nurodytiems subjektams, bet kurios pagal nustatytą investavimo politiką keletu investuotojų sukauptą kapitalą siekia investuoti jų naudai. Vienintelis tokios įmonės steigimo tikslas turėtų būti kolektyvinis surinktų lėšų ar kito turto investavimas į įmonės steigimo dokumentuose nurodytą turtą siekiant išskaidyti riziką ir iš šios veiklos uždirbti pelno įmonės steigėjams (dalyviams).

4. Šis standartas taikomas 2 punkte nurodytiems kolektyvinio investavimo

subjektams ir 3 punkte nurodytoms įmonėms, vykdančioms investicinio fondo veiklą, turintiems investicinės bendrovės (investicinės kintamojo kapitalo bendrovės, uždarojo tipo investicinės bendrovės, akcinės bendrovės, uždarnosios akcinės bendrovės, tikrosios ūkinės bendrijos, komanditinės ūkinės bendrijos) teisinę formą, ir pensijų fondams.

5. Kai šio standarto nuostatos taikomos investicinės kintamojo kapitalo bendrovės, akcinės bendrovės, uždarnosios akcinės bendrovės teisinę formą turintiems subjektams, vartojami žodžiai „investicinė akcinė bendrovė“. Kai šio standarto nuostatos taikomos tikrosios ūkinės bendrijos ir komanditinės ūkinės bendrijos teisinę formą turintiems subjektams, vartojami žodžiai „investicinė ūkinė bendrija“.

6. Bendrovė, kurios pagrindinė veikla yra investicinių fondų ar investicinių bendrovių valdymas, pensijų fondo valdymo įmonė, gyvybės draudimo įmonė ar pensijų asociacija, vykdanči pensijų ar profesinių pensijų kaupimo veiklą, šiame standarte vadinama valdymo įmone. Šiame standarte nustatytus apskaitos ir finansinių ataskaitų reikalavimus valdymo įmonė taiko tvarkydama standarte numatytų subjektų apskaitą, tačiau savo apskaitai šio standarto netaiko.

7. Šiame standarte vartojamos sąvokos turi tą pačią reikšmę kaip Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo, Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo, Lietuvos Respublikos profesinių pensijų kaupimo, Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų, Lietuvos Respublikos informuotiesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų, Lietuvos Respublikos profesionaliesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų valdymo įmonių įstatymuose ir verslo apskaitos standartuose.

II. APSKAITOS TVARKYMO REIKALAVIMAI

8. Šiame standarte pateikiami investicinių fondų, pensijų fondų ir investicinių bendrovių, kurių valdymas perduotas valdymo įmonei ir kurių apskaitą tvarko valdymo įmonė, taip pat investicinių bendrovių, kurios apskaitą tvarko savarankiškai, apskaitos reikalavimai.

9. Subjekto turtas, kurį valdo ir patikėjimo teise juo disponuoja valdymo įmonė, yra kolektyvinio investavimo subjekto dalyvių ar pensijų fondo dalyvių (toliau – dalyviai) bendroji dalinė nuosavybė, todėl valdymo įmonė subjekto apskaitą turi tvarkyti atskirai nuo savo apskaitos. Valdomo subjekto turtas, įsipareigojimai, pajamos ir sąnaudos turi būti atskiriami nuo valdymo įmonės, vadovų ir kitų asmenų turto, įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų.

10. Kiekvieno subjekto apskaita turi būti atskira. Kiekvieno subjekto turtas, įsipareigojimai, pajamos ir sąnaudos turi būti atskirti nuo kitų subjektų turto, įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų.

11. Sudėtinio kolektyvinio investavimo subjekto kiekvieno subfondo turtas, įsipareigojimai, pajamos ir sąnaudos turi būti į apskaitą įtraukiami atskirai nuo kitų tą patį sudėtinį kolektyvinio investavimo subjektą sudarančių subfondų turto, įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų.

12. Pripažįstant ir registruojant apskaitoje subjekto turtą, įsipareigojimus, pajamas ir sąnaudas, vadovaujamosi įmonėms skirtomis atitinkamų verslo apskaitos standartų nuostatomis, jei jos neprieštarauja šio standarto nuostatoms.

13. Subjekto sandoriai užsienio valiuta ir valiutų kursų pokyčiai apskaitoje registruojami ir pateikiami finansinėse ataskaitose pagal 22-ojo verslo apskaitos standarto „Užsienio valiutos kurso pasikeitimas“ nuostatas. Su kita nei finansinių ataskaitų valiuta užsienio valiuta (toliau – užsienio valiuta) susijusių ūkinių operacijų sumos perskaičiuojamos pagal apskaitoje taikomą euro ir užsienio valiutos santykį, nustatytą vadovaujantis Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymu (toliau – užsienio valiutos kursas).

14. Subjekto apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas, pavyzdžiui, dėl netikslaus apyvartoje esančių vienetų skaičiaus nustatymo ar dėl ne laiku gaunamos informacijos ir kt., apskaitoje registruojamas ir finansinėse ataskaitose pateikiamas pagal 7-ojo verslo apskaitos standarto „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“ reikalavimus.

15. Kai taisoma esminė apskaitos klaida, susidariusi dėl klaidingai apskaičiuotos investicinio vieneto, akcijos ar įnašo vertės, investicinio fondo ar pensijų fondo grynųjų aktyvų likutis, o investicinės bendrovės – nepaskirstytojo pelno (nuostolių) likutis, koreguojamas retrospektyviai. Buvusiems dalyviams kompensuojamų nuostolių, susidariusių dėl esminės klaidos, suma registruojama įsipareigojimuose. Finansinėse ataskaitose lyginamoji informacija pateikiama tokia, kokia būtų, jeigu esminė klaida būtų ištaisyta tą laikotarpį, kai ji buvo padaryta. Patvirtintos ankstesnių laikotarpių finansinės ataskaitos netikslinamos.

16. Atsižvelgiant į tai, kad subjektų grynųjų aktyvų dydis priklauso nuo rinkos kainų svyravimo, siekiant apsaugoti subjekto dalyvių interesus, jo turto ir įsipareigojimų tikroji vertė turi būti nustatoma pagal rinkos kainas, išskyrus tuos atvejus, kai šis standartas nustato kitaip.

III. KOLEKTYVINIO INVESTAVIMO SUBJEKTŲ IR PENSIJŲ FONDŲ TURTO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ TIKROSIOS VERTĖS NUSTATYMAS

17. Visas subjekto turtas ir įsipareigojimai turi būti įvertinami tikrąja verte, išskyrus atvejus, kai šiame standarte nustatyta kitaip.

18. Subjekto finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų tikroji vertė nustatoma pagal 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ reikalavimus.

19. Iš išvestinių finansinių priemonių atsirandančio finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų tikroji vertė nustatoma pagal 26-ojo verslo apskaitos standarto „Išvestinės finansinės priemonės“ reikalavimus.

20. Subjekto įsigytų pastatų ir žemės, priskirtinų investiciniam turtui, tikroji vertė nustatoma pagal 12-ojo verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ reikalavimus.

21. Subjekto veiklai vykdyti įsigyto kito turto tikroji vertė nustatoma vadovaujantis atitinkamais verslo apskaitos standartais.

22. Reguluojamoje rinkoje ar daugiašalėje prekybos sistemoje sudarytų sandorių metu įsigytas ar parduotas finansinis turtas apskaitoje registruojamas prekybos datą arba atsiskaitymo datą. Pasirenkamas tas būdas, kuris patikimai ir teisingiausiai parodo finansinio turto grupės sandorių poveikį subjekto finansinei būklei ir veiklos

rezultatams. Pasirinktu būdu turi būti registruojamas visas tos pačios grupės perkamas ar parduodamas finansinis turtas.

23. Jeigu pasirenkamas prekybos datos būdas, sandorio sudarymo dieną pirkėjo apskaitoje registruojamas gautinas finansinis turtas ir įsipareigojimas už jį sumokėti. Pardavėjo apskaitoje sandorio sudarymo dieną nurašomas parduotas finansinis turtas, registruojama gautina suma ir sandorio rezultatas (pelnas arba nuostolis).

24. Jeigu pasirenkamas atsiskaitymo datos būdas, sandorio sudarymo dieną pirkėjo ir pardavėjo apskaitoje sandoris neregistruojamas. Šiuo atveju gautas finansinis turtas pirkėjo apskaitoje registruojamas turto perdavimo dieną, kai įvykdomas atsiskaitymas. Pardavėjo apskaitoje finansinis turtas nurašomas ir registruojamas sandorio rezultatas (pelnas arba nuostolis) atsiskaitymo datą.

25. Subjekto turtas ir įsipareigojimai, kurių tikroji vertė nustatyta užsienio valiuta, turi būti įvertinami finansinių ataskaitų valiuta taikant vertinimo dienos užsienio valiutos kursą.

26. Turto ar įsipareigojimų tikroji vertė nustatoma laikantis šių patikimumo lygių:

26.1. Tikroji vertė turi būti nustatoma pagal aktyviojoje rinkoje skelbiamas to turto ar įsipareigojimo kainas.

26.2. Jeigu aktyviojoje rinkoje to turto ar įsipareigojimo kainos neskelbiamos, tikroji vertė nustatoma pagal šioje ar kitoje rinkoje skelbiamas panašaus turto kainas ar kitus aktyviosios rinkos rodiklius arba apskaičiuojama remiantis šiais rodikliais.

26.3. Jeigu tikrosios vertės neįmanoma patikimai nustatyti pagal standarto 26.1 ir 26.2 punktus, rinkose neprekiuojamo turto ar įsipareigojimo tikroji vertė nustatoma pagal kitokius ekonominius rodiklius ar informaciją.

27. Toliau išvardytas finansinis turtas ir įsipareigojimai, jeigu jie negali būti patikimai įvertinami tikrąja verte, vertinami vadovaujantis šiomis 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ nuostatomis:

27.1. Iki išpirkimo termino laikomas turtas (finansinis turtas, kurį ketinama ir galima laikyti iki nustatyto termino), taip pat paskolos ir gautinos sumos, kurių tikroji vertė negali būti nustatoma pagal aktyvioje rinkoje skelbiamą kainą, išskyrus parduoti laikomą finansinį turtą, įvertinami amortizuota savikaina, kuri gaunama taikant apskaičiuotą palūkanų metodą.

27.2. Išimtiniais atvejais, kai investicijos į kitą finansinį turtą negali būti patikimai įvertinamos tikrąja verte ar amortizuota savikaina, jos vertinamos įsigijimo savikaina atėmus vertės sumažėjimą.

27.3. Su rinkos kainomis nesusiję finansiniai įsipareigojimai įvertinami amortizuota savikaina.

28. Investicinio fondo ar pensijų fondo turto ir įsipareigojimų vertės pokytis pripažįstamas grynujų aktyvų padidėjimu ar sumažėjimu ir parodomas grynujų aktyvų pokyčio ataskaitoje.

29. Investicinės bendrovės turto ir įsipareigojimų tikrosios vertės pokytis pripažįstamas pelnu ar nuostoliais ir parodomas pelno (nuostolių) ataskaitoje.

IV. GRYNUJŲ AKTYVŲ VERTĖ

30. Iš turto vertės atimant įsipareigojimų vertę gaunama grynujų aktyvų vertė.

31. Investicinės bendrovės grynųjų aktyvų vertė ir investicinės bendrovės nuosavo kapitalo suma gali skirtis. Kai investicinės bendrovės nuosavo kapitalo suma skiriasi nuo grynųjų aktyvų vertės, informacija apie tai atskleidžiama aiškinamajame rašte.

32. Grynųjų aktyvų vertė apskaičiuojama atsižvelgiant į subjekto turto ir įsipareigojimų tikrąją vertę ir vadovaujantis tam tikrais grynųjų aktyvų vertės nustatymo principais. Tiksliesni grynųjų aktyvų vertės skaičiavimo reikalavimai nustatomi subjektų veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose, valstybinės priežiūros institucijų teisės aktuose, investicinio fondo ar pensijų fondo taisyklėse, investicinės akcinės bendrovės įstatuose, investicinės ūkinės bendrijos steigimo sutartyje (toliau – subjekto steigimo dokumentai).

33. Grynųjų aktyvų vertės padidėjimas pripažįstamas gavus pinigų arba, teisės aktų nustatytais atvejais, nepiniginį įnašą už subjekto dalyviui parduotus investicinius vienetus ar akcijas, pensijų fondo dalyvių įmokas, investicinių ūkinių bendrijų dalyvių įnašus, registruojant iš kitų subjektų gautas sumas, garantines įmokas, palūkanų, dividendų ir kitas pajamas, parduotų investicijų pelną, investicijų ir kito turto tikrosios vertės padidėjimą, įsipareigojimų tikrosios vertės sumažėjimą, turto padidėjimą ir įsipareigojimų sumažėjimą dėl užsienio valiutų kursų pokyčio, nurašant įsipareigojimus, kitais subjekto steigimo dokumentuose nustatytais atvejais.

34. Grynųjų aktyvų vertės sumažėjimas pripažįstamas, kai atsiranda įsipareigojimas išpirkti iš subjekto dalyvio investicinius vienetus ar akcijas, grąžinti įnašą, pervesti kitiems subjektams dalyviui priklausančių lėšų sumą, išmokėti pensijų fondo dalyviams pensijų išmokas, kai įregistruojamas įsipareigojimas valdymo įmonei ar depozitoriumui, atsiradus kitų įsipareigojimų, registruojant investicijų ir kito turto tikrosios vertės sumažėjimą, įsipareigojimų tikrosios vertės padidėjimą, turto sumažėjimą ir įsipareigojimų padidėjimą dėl užsienio valiutų kursų pokyčio, registruojant parduotų investicijų nuostolius, nurašant gautinas ir indėlio sumas, kurias nesitikima atgauti, patiriant kitų išlaidų, kurios nurodytos subjekto steigimo dokumentuose.

35. Investicinio fondo ar pensijų fondo grynųjų aktyvų vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje parodoma grynųjų aktyvų ataskaitos C dalyje *Grynųjų aktyvai*, o grynųjų aktyvų vertės padidėjimas ir sumažėjimas parodomi grynųjų aktyvų pokyčio ataskaitoje.

V. INVESTICINIŲ VIENETŲ, AKCIJŲ, ĮNAŠŲ IR PENSIJŲ FONDO VIENETŲ APSKAITA

36. Investicinio fondo investicinis vienetas, pensijų fondo vienetas ir investicinės akcinės bendrovės akcija (toliau – vienetas) arba investicinės ūkinės bendrijos tikrojo nario ar komanditoriaus įnašas (toliau – įnašas) patvirtina subjekto dalyvio teisę į subjekto turto dalį.

37. Kiekvienam dalyviui tenkanti subjekto turto dalis apskaičiuojama jam priklausančių vienetų skaičių dauginant iš vieneto vertės. Informuotiesiems investuotojams skirtu kolektyvinio investavimo subjekto dalyviui tenkanti turto dalis skaičiuojama steigimo dokumentuose nustatyta tvarka.

38. Pasikeitus grynųjų aktyvų vertei, dalyviui priklausanti subjekto turto dalis gali nesikeisti, jeigu tai nustatyta teisės aktuose. Pavyzdžiui, dalyvio turto paveldėtojui

tenkanti suma, kai dalyvavimas pensijų kaupime nutraukiamas dėl dalyvio mirties, taip pat nesikeičia. Dalyviams ar jų paveldėtojams tenkančios sumos, kurių vertė nepriklauso nuo grynųjų aktyvų vertės pokyčių, registruojamos apskaitoje kaip nesikeičiantis subjekto įsipareigojimas ir rodomos finansinių ataskaitų kitų subjekto įsipareigojimų straipsniuose, kol bus išmokėtos.

39. Subjekto vieneto vertė nustatoma grynųjų aktyvų vertę dalijant iš visų apyvartoje esančių vienetų skaičiaus. Vieneto kaina, už kurią jis parduodamas (perkamas), ir vertė gali skirtis dėl subjekto steigimo dokumentuose nustatytų sąlygų. Subjektai gali nustatyti vienetų išleidimo ir išpirkimo mokesčius, dėl kurių vieneto išleidimo ar išpirkimo kaina gali skirtis nuo vertės. Jei tokie mokesčiai yra atskaitomi iš dalyvio pervestos pinigų sumos, skirtos įsigyti subjekto išleidžiamus vienetus, arba iš dalyviui pervestinos sumos, kai vienetai išperkami, subjekto valdymo įmonei ir tarpininkams tenkanti šių mokesčių dalis subjekto apskaitoje pripažįstama įsipareigojimais.

40. Informuotiesiems investuotojams skirto kolektyvinio investavimo subjekto investicinio vieneto, akcijos ar įnašo vertė skaičiuojama steigimo dokumentuose nustatyta tvarka.

41. Kolektyvinio investavimo subjekto vienetai parduodami ar išperkami, įnašai gaunami ar grąžinami. Pardavus vienetus, gavus įnašus, investicinio fondo apskaitoje registruojamas grynųjų aktyvų vertės padidėjimas, investicinės bendrovės apskaitoje – nuosavo kapitalo padidėjimas. Atsiradus įsipareigojimui išpirkti iš subjekto dalyvio vienetus, grąžinti įnašus ar pervesti kitiems subjektams dalyviui priklausančias lėšas, investicinio fondo apskaitoje registruojamas grynųjų aktyvų vertės sumažėjimas, o investicinės bendrovės apskaitoje – nuosavo kapitalo sumažėjimas.

42. Sudėtinio kolektyvinio investavimo subjekto vieno subfondo vienetus dalyvis gali pakeisti į kito to paties sudėtinio kolektyvinio investavimo subjekto subfondo vienetus. Tokiu atveju vieno subfondo vienetai konvertuojami į kito to paties sudėtinio kolektyvinio investavimo subjekto subfondo vienetus. Konvertuojant vienetus, dalyviui pinigai neišmokami. Subfondo, kurio vienetai keičiami į kito subfondo vienetus, grynųjų aktyvų vertė ar nuosavas kapitalas sumažėja, o kito subfondo grynųjų aktyvų vertė ar nuosavas kapitalas padidėja.

43. Jungiant investicinius fondus ar pensijų fondus, jų dalyviams priklausantys vienetai konvertuojami į po jungimo veiksiančio fondo vienetus.

44. Pensijų fonde kaupiamos įmokos konvertuojamos į pensijų fondo vienetus arba pensijų fondo vienetai konvertuojami į juos atitinkančias pensijų fondo dalyviams priklausančias pinigų sumas. Pensijų fondo gautos dalyvių įmokos ar iš kitų subjektų gautos dalyviui priklausančios sumos, kai dalyvis ateina iš kitų subjektų, konvertuojamos į pensijų fondo dalyviams priklausančius vienetus, o apskaitoje registruojamas grynųjų aktyvų vertės padidėjimas. Išperkant pensijų fondo vienetus, pervedant į kitus subjektus dalyviui priklausančias pinigines lėšas ar išmokant pensijų fondo išmokas, dalyviams priklausantys vienetai konvertuojami į pinigus ir apskaitoje registruojamas grynųjų aktyvų vertės sumažėjimas.

45. Gautos subjekto dalyviams priklausančios sumos ar įnašai investicinių vienetų išleidimo datą registruojami didinant grynųjų aktyvų vertę ar investicinės bendrovės nuosavą kapitalą. Subjekto steigimo dokumentuose būna numatytas konkretus paraiškų vykdymo laikas. Prieš investicinių vienetų išleidimą gautos sumos registruojamos subjekto apskaitoje didinant subjekto turtą ir įsipareigojimus.

Reikalavimo pateikimo datą subjekto dalyviams priklausančios išmokos ar grąžintini įnašai apskaitoje registruojami mažinant grynųjų aktyvų vertę ar investicinės bendrovės nuosavą kapitalą ir didinant įsipareigojimus.

VI. FINANSINIŲ ATASKAITŲ REIKALAVIMAI

46. Finansinėse ataskaitose pateikiama informacija, iš kurios investuotojai galėtų daryti pagrįstas išvadas apie subjekto finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus.

47. Subjekto metinės finansinės ataskaitos sudaromos vadovaujantis šiuo standartu ir 1-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinė atskaitomybė“ įmonėms skirtomis nuostatomis, jei jos neprieštarauja šiam standartui.

48. Subjekto tarpinės finansinės ataskaitos sudaromos vadovaujantis šiuo standartu ir 29-ojo verslo apskaitos standarto „Tarpinė finansinė atskaitomybė“ nuostatomis, jei jos neprieštarauja šiam standartui. Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinio sudėtis tokia pati, kaip ir metinių finansinių ataskaitų rinkinio.

49. Investicinio fondo ar pensijų fondo finansinių ataskaitų rinkinį sudaro:

- 49.1. grynųjų aktyvų ataskaita;
- 49.2. grynųjų aktyvų pokyčio ataskaita;
- 49.3. aiškinamasis raštas.

50. Atskira investicinio fondo ar pensijų fondo pinigų srautų ataskaita nesudaroma, pinigų srautai atskleidžiami aiškinamajame rašte.

51. Investicinės bendrovės finansinių ataskaitų rinkinį sudaro:

- 51.1. balansas;
- 51.2. pelno (nuostolių) ataskaita;
- 51.3. nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita;
- 51.4. pinigų srautų ataskaita;
- 51.5. aiškinamasis raštas.

52. Kiekvieno sudėtinio kolektyvinio investavimo subjekto subfondo rengiamos atskiros standarto 49.1 ir 49.2 punktuose nurodytos finansinės ataskaitos, kurios pateikiamos sudėtinio kolektyvinio investavimo subjekto finansinių ataskaitų rinkinyje. Jeigu kiekvieno subfondo finansinės ataskaitos pateikiamos kaip atskiras finansinių ataskaitų rinkinys, bet ne sudėtinio kolektyvinio investavimo subjekto finansinių ataskaitų rinkinyje, šios ataskaitos turi būti pateikiamos, kaip nurodyta standarto 49 punkte, kartu su kiekvieno subfondo aiškinamuoju raštu, parengtu pagal standarto trylikto skyriaus reikalavimus.

53. Sudėtinio kolektyvinio investavimo subjekto finansinių ataskaitų rinkinys rengiamas pateikiant tiek bendrus sudėtinio kolektyvinio investavimo subjekto duomenis, tiek atskirų subfondų duomenis. Bendri finansinių ataskaitų duomenys pateikiami laikantis šių taisyklių:

53.1. Sudedami atitinkami visų subfondų duomenys. Investicinių fondų ar pensijų fondų ataskaitose sudedamos standarto 49.1 ir 49.2 punktuose nurodytų ataskaitų atitinkamų eilučių sumos. Investicinių bendrovių ataskaitose sudedamos standarto 51.1 ir 51.2 punktuose nurodytų ataskaitų atitinkamų eilučių sumos.

53.2. Ataskaitos sudaromos finansinių ataskaitų valiuta. Jei subfondo apskaita tvarkoma užsienio valiuta, ataskaitų duomenys perskaičiuojami tokia tvarka: turtas ir įsipareigojimai perskaičiuojami į finansinių ataskaitų valiutą pagal paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos užsienio valiutos kursą, o pajamos ir sąnaudos perskaičiuojamos pagal sandorio dienos kursą. Gautas užsienio valiutos kurso pokytis parodomas kaip pajamos ar sąnaudos.

53.3. Subfondų duomenys pateikiami laikantis tos pačios apskaitos politikos. Jeigu yra neatitikimų, jie paaiškinami aiškinamojo rašto pastabose.

54. Šiame standarte nustatytos investicinių fondų, investicinių bendrovių ir pensijų fondų finansinių ataskaitų formos ir jose pateikti straipsniai yra privalomi, kai teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka finansinės ataskaitos skelbiamos viešai. Šiame standarte nustatytų finansinių ataskaitų formų negalima keisti, įrašyti kitokius straipsnių pavadinimus, įterpti naujus ar išbraukti esamus straipsnius, juos pergrupuoti net ir tuo atveju, kai juose nurodytos sumos lygios nuliui. Finansinių ataskaitų formose privalomų straipsnių sumas galima išskaidyti į smulkesnes sudėtines dalis ir parodyti atskirose eilutėse tik tuo atveju, jei to reikia dėl įmonės veiklos specifikos ir siekiant teisingiau parodyti įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus, jei subjektas turi sudaryti pinigų srautų ataskaitą.

55. Finansinių ataskaitų formos pateikiamos šio standarto prieduose.

VII. GRYNUJŲ AKTYVŲ ATASKAITA IR JOS STRAIPSNŲ AIŠKINIMAS

56. Grynujų aktyvų ataskaitos informacija turi teisingai parodyti investicinio fondo ar pensijų fondo turtą, įsipareigojimus ir grynuosius aktyvus paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.

57. Grynujų aktyvų ataskaitoje pateikiami ataskaitinio laikotarpio pabaigos ir lyginamieji – praėjusių finansinių metų pabaigos – duomenys.

58. Grynujų aktyvų ataskaitos straipsniai:

- 58.1. A. Turtas;
- 58.2. 1. Pinigai;
- 58.3. 2. Terminuotieji indėliai;
- 58.4. 3. Pinigų rinkos priemonės;
- 58.5. 3.1. Valstybės išdo vekseliai;
- 58.6. 3.2. Kitos pinigų rinkos priemonės;
- 58.7. 4. Perleidžiamieji vertybiniai popieriai;
- 58.8. 4.1. Ne nuosavybės vertybiniai popieriai;
- 58.9. 4.1.1. Vyriausybių ir centrinių bankų arba jų garantuoti ne nuosavybės vertybiniai popieriai;
- 58.10. 4.1.2. Kiti ne nuosavybės vertybiniai popieriai;
- 58.11. 4.2. Nuosavybės vertybiniai popieriai;
- 58.12. 4.3. Kitų kolektyvinio investavimo subjektų investiciniai vienetai ir akcijos;
- 58.13. 5. Sumokėti avansai;

- 58.14. 6. Gautinos sumos;
- 58.15. 6.1. Investicijų pardavimo sandorių gautinos sumos;
- 58.16. 6.2. Kitos gautinos sumos;
- 58.17. 7. Investicinis ir kitas turtas;
- 58.18. 7.1. Investicinis turtas;
- 58.19. 7.2. Išvestinės finansinės priemonės;
- 58.20. 7.3. Kitas turtas;
- 58.21. B. Įsipareigojimai;
- 58.22. 1. Mokėtinos sumos;
- 58.23. 1.1. Už finansinį ir investicinį turtą mokėtinos sumos;
- 58.24. 1.2. Valdymo įmonei ir depozitoriumui mokėtinos sumos;
- 58.25. 1.3. Kitos mokėtinos sumos;
- 58.26. 2. Sukauptos sąnaudos;
- 58.27. 3. Finansinės skolos kredito įstaigoms;
- 58.28. 4. Įsipareigojimai pagal išvestinių finansinių priemonių sutartis;
- 58.29. 5. Kiti įsipareigojimai;
- 58.30. C. Grynieji aktyvai.

59. Grynujų aktyvų ataskaitos A dalyje pateikiama informacija apie investicinio fondo ar pensijų fondo turtą: pinigus, indėlius, pinigų rinkos priemones, perleidžiamuosius vertybinius popierius, sumokėtus avansus, gautinas sumas, kitą finansinį ir investicinį turtą.

60. Pinigų straipsnyje parodoma pinigų, esančių visokia valiuta kasoje, kredito įstaigų sąskaitose, vienos nakties indėlių, taip pat neterminuotųjų indėlių su teise bet kuriuo metu pareikalauti viso indėlio ar jo dalies išmokėjimo neprarandant sukauptų palūkanų (indėlių iki pareikalavimo), suma.

61. Terminuotųjų indėlių straipsnyje parodoma indėlio, kurio sutartyje nustatytas konkretus indėlio grąžinimo terminas, pinigų suma, įskaitant indėlius iki trijų mėnesių, kurios negalima paimti iš kredito įstaigos sąskaitos neprarandant sukauptų palūkanų. Terminuotieji indėliai parodomi kartu su sukauptomis palūkanomis.

62. Pinigų rinkos priemonių straipsnyje parodoma vertė įsigytų tokių priemonių, kaip valstybės išdo vekseliai, indėlio sertifikatai, bendrovių išleisti trumpalaikiai skolos grąžinimo įsipareigojimai, bankų akceptai, komerciniai vekseliai, kitos pinigų rinkos priemonės, kurių vertę galima bet kuriuo metu nustatyti ir kuriomis prekiaujama pinigų rinkose.

63. Perleidžiamųjų vertybinių popierių straipsnyje parodoma įsigytų vertybinių popierių, cirkuliuojančių kapitalo rinkoje, vertė.

64. Ne nuosavybės vertybinių popierių straipsnyje parodoma obligacijų, kitų perleidžiamųjų vertybinių popierių, suteikiančių teisę pasirašymo ar keitimo būdu įsigyti bet kuriuos ne nuosavybės vertybinius popierius, bendra vertė. Atskirai parodomi vyriausybių ir centrinių bankų arba jų garantuoti skolos vertybiniai popieriai.

65. Nuosavybės vertybinių popierių straipsnyje parodoma įmonių akcijų, kitų perleidžiamųjų vertybinių popierių, suteikiančių teisę pasirašymo ar keitimo būdu

įsigyti bet kuriuos nuosavybės vertybinius popierius, vertė.

66. Atskirai parodoma kitų kolektyvinio investavimo subjektų investicinių vienetų ir akcijų bendra vertė.

67. Sumokėtų avansų straipsnyje parodomas iš anksto sumokėtos, susijusios su investicinės bendrovės sąnaudomis, sumos.

68. Gautinų sumų straipsnyje parodoma negautos investicijų pardavimo sandorių, paskelbtų dividendų, pagal sutartis užregistruotų palūkanų, garantinių įmokų ir kitos pagal sutartis užregistruotos gautinos sumos. Kartu parodomas ir iš valdymo įmonės gautinos sumos, kurias gavus mažinamos investicinio fondo ar pensijų fondo taisyklėse nenumatytos ar nustatytas ribas viršijančios ataskaitinio laikotarpio sąnaudos.

69. Investicinio ir kito turto straipsnyje parodoma investicinio ir kito turto bendra vertė. Atskiruose straipsniuose parodoma:

69.1. Įsigytas ilgalaikis materialusis turtas, kurio paskirtis gauti pajamų iš jo vertės padidėjimo ar nuomos.

69.2. Finansinis turtas, atsirandantis iš išvestinių finansinių priemonių, tokių kaip pasirinkimo, ateities ir panašių sandorių.

69.3. Atpirkimo sandoriai ir kituose straipsniuose nepaminėtas kitas turtas.

70. Gryųjų aktyvų ataskaitos B dalyje pateikiama informacija apie investicinio fondo ar pensijų fondo ilgalaikius ir trumpalaikius finansinius įsipareigojimus. Atskiruose straipsniuose parodoma:

70.1. Už įsigytą investicinį ar finansinį turtą mokėtinos sumos.

70.2. Valdymo įmonei ir depozitoriumui mokėtinos sumos.

70.3. Kitos mokėtinos sumos, tai yra platintojams, vertybinių popierių viešosios apyvartos tarpininkams, sėkmės mokesčio, už auditą, konsultacijas ir teises paslaugas mokėtinos sumos, kitiems investiciniams fondams ar pensijų fondams, į kuriuos pereina dalyviai, investicinio fondo ar pensijų fondo dalyviams ir jų paveldėtojams nepervestos sumos.

70.4. Sukauptos sąnaudos, tai yra už gautas paslaugas apskaičiuotos ir subjekto veiklos sąnaudomis pripažintos sumos, dėl kurių prisiimtas įsipareigojimas sumokėti ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais, tačiau nėra gauta atlygio sumą patvirtinančių dokumentų, pavyzdžiui, atlyginimas depozitoriumui, mokestis valdymo įmonei, sėkmės mokestis, už auditą, konsultacijas, teises paslaugas ir kitos nuolat kaupiamos sumos.

70.5. Finansinės skolos kredito įstaigoms (veiklai vykdyti ir likvidumui palaikyti gautų paskolų negrąžinta dalis) suma.

70.6. Finansinių įsipareigojimų, atsirandančių iš išvestinių finansinių priemonių, tokių kaip pasirinkimo, ateities ir panašių sandorių, vertė.

70.7. Kituose ataskaitos straipsniuose nenurodyti įsipareigojimai, pavyzdžiui, su skolintų vertybinių popierių pardavimo sandoriais susijusių įsipareigojimų, kai turi būti grąžinami pasiskolinti vertybiniai popieriai, vertė, išmokų iš paskirstyto pelno įsipareigojimai.

71. Gryųjų aktyvų ataskaitos C dalyje parodoma investicinio fondo ar pensijų fondo gryųjų aktyvų vertė, kurią sudaro turto ir finansinių įsipareigojimų verčių skirtumas.

72. Grynųjų aktyvų vertė turi būti lygi investicinio fondo ar pensijų fondo dalyviams priklausančių vienetų verčių sumai.

VIII. GRYNŲJŲ AKTYVŲ POKYČIO ATASKAITA IR JOS STRAIPSNIŲ AIŠKINIMAS

73. Grynųjų aktyvų pokyčio ataskaitoje pateikiama informacija turi teisingai parodyti investicinio fondo ar pensijų fondo ataskaitinio laikotarpio grynųjų aktyvų padidėjimą ir sumažėjimą.

74. Grynųjų aktyvų pokyčio ataskaitoje pateikiami ataskaitinio laikotarpio duomenys ir tokio paties praėjusio ataskaitinio laikotarpio (lyginamoji) informacija.

75. Grynųjų aktyvų pokyčio ataskaitos straipsniai:

- 75.1. 1. Grynųjų aktyvų vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje;
- 75.2. 2. Grynųjų aktyvų vertės padidėjimas;
- 75.3. 2.1. Dalyvių įmokos į fondą;
- 75.4. 2.2. Iš kitų fondų gautos sumos;
- 75.5. 2.3. Garantinės įmokos;
- 75.6. 2.4. Investicinės pajamos;
- 75.7. 2.4.1. Palūkanų pajamos;
- 75.8. 2.4.2. Dividendai;
- 75.9. 2.4.3. Nuomos pajamos;
- 75.10. 2.5. Pelnas dėl investicijų vertės pasikeitimo ir pardavimo;
- 75.11. 2.6. Pelnas dėl užsienio valiutų kursų pokyčio;
- 75.12. 2.7. Išvestinių finansinių priemonių sandorių pelnas;
- 75.13. 2.8. Kitas grynųjų aktyvų vertės padidėjimas;
- 75.14. 3. Grynųjų aktyvų vertės sumažėjimas;
- 75.15. 3.1. Išmokos fondo dalyviams;
- 75.16. 3.2. Išmokos kitiems fondams;
- 75.17. 3.3. Nuostoliai dėl investicijų vertės pasikeitimo ir pardavimo;
- 75.18. 3.4. Nuostoliai dėl užsienio valiutų kursų pokyčio;
- 75.19. 3.5. Išvestinių finansinių priemonių sandorių nuostoliai;
- 75.20. 3.6. Valdymo sąnaudos;
- 75.21. 3.6.1. Atlyginimas valdymo įmonei;
- 75.22. 3.6.2. Atlyginimas depozitoriumui;
- 75.23. 3.6.3. Atlyginimas tarpininkams;
- 75.24. 3.6.4. Audito sąnaudos;
- 75.25. 3.6.5. Palūkanų sąnaudos;
- 75.26. 3.6.6. Kitos sąnaudos;
- 75.27. 3.7. Kitas grynųjų aktyvų vertės sumažėjimas;
- 75.28. 3.8. Sąnaudų kompensavimas (–);

- 75.29. 4. Grynujų aktyvų vertės pokytis;
75.30. 5. Pelno paskirstymas;
75.31. 6. Grynujų aktyvų vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

76. Investicinio fondo ar pensijų fondo grynujų aktyvų vertė, parodyta grynujų aktyvų pokyčio ataskaitos pirmoje dalyje, turi atitikti grynujų aktyvų ataskaitos praėjusių finansinių metų paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos, o parodyta šeštoje dalyje – ataskaitinio laikotarpio sumą.

77. Grynujų aktyvų pokyčio ataskaitos antroje dalyje pateikiama informacija apie investicinio fondo ar pensijų fondo grynujų aktyvų vertės padidėjimą: gautas dalyvių įmokas, iš kitų fondų gautas sumas, garantines įmokas, palūkanas, dividendus, investicinio turto nuomos pajamas, investicijų vertės padidėjimą ir pardavimo sandorių pelną, užsienio valiutų kursų pokyčio pelną, išvestinių finansinių priemonių sandorių pelną ir kitas pajamas ar įplaukas, kurios per ataskaitinį laikotarpį padidino grynujų aktyvų vertę.

78. Dalyvių įmokų į fondą straipsnyje parodoma į investicinį fondą, į papildomo savanoriško pensijų kaupimo fondą, į profesinių pensijų fondą per ataskaitinį laikotarpį gautų įmokų suma, atskaičius mokesčių platintojams, ar į valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies pensijų fondą gautų kaupiamųjų pensijų įmokų suma. Atlyginimas valdymo įmonei iš įmokų neatskaičiuojamas ir nedaromi kiti atskaitymai iš subjekto turto valdymo įmonės naudai, kurie parodomi valdymo sąnaudų straipsniuose. Iš valstybinio socialinio draudimo fondo gautų įmokų suma mažinama per atitinkamą laikotarpį grąžintomis sumomis.

79. Iš kitų fondų gautų sumų straipsnyje parodoma iš kitų investicinių fondų ar pensijų fondų gautos ir gautinos dalyviui priklausančios sumos, kai dalyvis pereina į investicinį fondą ar pensijų fondą iš kitų investicinių fondų ar pensijų fondų, pavyzdžiui, gauti pinigai, gautinos sumos ir kitas turtas.

80. Garantinių įmokų straipsnyje parodoma gautų ir gautinų garantinių įmokų suma, jeigu trečia šalis yra įsipareigojusi garantuoti tam tikrą pajamingumą. Tokių įmokų pavyzdys yra teisės aktų nustatyta garantijų formavimo, investavimo ir naudojimo tvarka, valdymo įmonės prisiimti įsipareigojimai garantuoti pensijų fondo dalyviams tam tikrą pajamingumą.

81. Investicinių pajamų straipsnyje parodoma bendra palūkanų, dividendų ir investicinio turto nuomos pajamų suma.

82. Palūkanų pajamų straipsnyje parodomas finansinio turto, kai jis negali būti patikimai įvertintas tikrąja verte, palūkanos. Amortizuota savikaina įvertinto finansinio turto palūkanų pajamos apskaičiuojamos taikant apskaičiuotų palūkanų metodą. Palūkanų pajamos turi būti pripažįstamos kaupimo principu, jei tikėtina, kad bus gauta ekonominė nauda ir pajamų suma gali būti patikimai įvertinama.

83. Dividendų straipsnyje parodomi nuosavybės vertybinių popierių dividendai. Dividendų pajamos turi būti pripažįstamos tada, kai yra patvirtintos akcininkų teisės gauti pinigus.

84. Pelno dėl investicijų vertės pasikeitimo ir pardavimo straipsnyje parodomas pinigų rinkos priemonių, vertybinių popierių, investicinio turto, išvestinių finansinių priemonių ir kitų investicijų vertės padidėjimo ir jų pardavimo sandorių pelnas, įskaitant ir tikrąja verte įvertinto turto vertės pokytį dėl užsienio valiutų kursų pokyčio.

85. Informuotiesiems ir profesionaliesiems investuotojams skirti kolektyvinio investavimo subjektai grynųjų aktyvų pokyčio ataskaitoje parodytą pelno dėl investicijų vertės pasikeitimo ir pardavimo straipsnio sumą aiškinamajame rašte turi išskaidyti į pelną dėl investicijų vertės pasikeitimo ir pelną dėl investicijų pardavimo.

86. Pelno dėl užsienio valiutų kursų pokyčio straipsnyje parodomi teigiami pasikeitimai, susidarę atsiskaitant užsienio valiuta, dėl užsienio valiutų kursų pasikeitimo iš naujo įvertinant užsienio valiuta gautinas ir mokėtinas sumas, užsienio valiuta laikomus terminuotuosius indėlius, užsienio valiutą banko sąskaitose, jeigu šie pokyčiai nebuvo parodyti pagal standarto 84 punkto nuostatas.

87. Išvestinių finansinių priemonių sandorių pelno straipsnyje parodomas teigiamas tikrosios vertės pasikeitimas, nustatytas vertinant iš išvestinės finansinės priemonės atsirandantį finansinį turtą ir finansinį įsipareigojimą. Pasikeitimas parodomas to laikotarpio, kada atsiranda, ataskaitoje.

88. Kito grynųjų aktyvų vertės padidėjimo straipsnyje parodomas skolintų vertybinių popierių sandorių pelnas, pelnas dėl finansinių įsipareigojimų vertės sumažėjimo, delpinigių pajamos, kitos pajamos ir kituose šios ataskaitos straipsniuose neparodytas grynųjų aktyvų vertės padidėjimas.

89. Grynųjų aktyvų pokyčio ataskaitos trečioje dalyje pateikiama informacija apie investicinio fondo ar pensijų fondo grynųjų aktyvų vertės sumažėjimą: išmokas dalyviams, kitiems fondams, investicijų vertės sumažėjimą ir pardavimo sandorių nuostolius, užsienio valiutų kursų pokyčio nuostolius, išvestinių finansinių priemonių sandorių nuostolius, valdymo sąnaudas ir kitas sumas, kurios per ataskaitinį laikotarpį sumažino grynųjų aktyvų vertę.

90. Išmokų fondo dalyviams straipsnyje parodoma per ataskaitinį laikotarpį investicinio fondo dalyvių, pareikalavusių išpirkti investicinius vienetus, grynųjų aktyvų vertė ar iš pensijų fondo sąskaitos privalomos mokėti išmokos.

91. Išmokų kitiems fondams straipsnyje parodoma kitiems subjektams sumokėtos ar privalomos sumokėti investicinio fondo ar pensijų fondo dalyviui priklausančios pinigines lėšas, kai dalyvis pereina į kitą investicinį fondą ar pensijų fondą.

92. Nuostolių dėl investicijų vertės pasikeitimo ir pardavimo straipsnyje parodomi pinigų rinkos priemonių, vertybinių popierių, investicinio turto, išvestinių finansinių priemonių ir kitų investicijų vertės sumažėjimo (nuvertėjimo) ir pardavimo nuostoliai, jeigu tokių yra. Taip pat įtraukiamas ir tikrąja verte įvertinto turto vertės pokytis dėl užsienio valiutų kursų pasikeitimo. Panaikinus praėjusiais ataskaitiniais laikotarpiais pripažintus nuostolius ar jų dalį dėl vertės sumažėjimo, nuostolių sumažėjimas taip pat parodomas šiame straipsnyje.

93. Informuotiesiems ir profesionaliesiems investuotojams skirti kolektyvinio investavimo subjektai grynųjų aktyvų pokyčio ataskaitoje parodytą nuostolių dėl investicijų vertės pasikeitimo ir pardavimo straipsnio sumą aiškinamajame rašte turi išskaidyti į nuostolius dėl investicijų vertės pasikeitimo ir nuostolius dėl investicijų pardavimo.

94. Nuostolių dėl užsienio valiutų kursų pokyčio straipsnyje parodomi neigiami pasikeitimai, susidarę atsiskaitant užsienio valiuta, dėl užsienio valiutų kursų pasikeitimo, įvertinant užsienio valiuta gautinas ir mokėtinas sumas, užsienio valiuta laikomus terminuotuosius indėlius, užsienio valiutą banko sąskaitose, jeigu šie pokyčiai nebuvo parodyti pagal standarto 92 punkto nuostatas.

95. Išvestinių finansinių priemonių sandorių nuostolių straipsnyje parodomas neigiamas tikrosios vertės pasikeitimas, nustatytas vertinant iš išvestinės finansinės priemonės atsirandantį finansinį turtą ir finansinį įsipareigojimą. Pasikeitimas parodomas to laikotarpio, kada jis atsiranda, ataskaitoje. Kartu su finansiniu turtu ir finansiniu įsipareigojimu, atsirandančiais iš išvestinės finansinės priemonės sandorių, parodomos susijusios ataskaitinio laikotarpio šių sandorių sudarymo išlaidos.

96. Valdymo sąnaudų straipsnyje parodomos investicinio fondo ar pensijų fondo ataskaitinio laikotarpio sąnaudos, nustatytos investicinio fondo ar pensijų fondo taisyklėse. Atskiruose straipsniuose parodoma:

96.1. atlyginimas valdymo įmonei;

96.2. atlyginimas depozitoriumui;

96.3. atlyginimas tarpininkams

96.4. audito sąnaudos;

96.5. palūkanų sąnaudos;

96.6. kitos sąnaudos (su sandorių sudarymu susijusios sąnaudos, vertybinių popierių biržos mokestis, registracijos mokesčiai, teisinių paslaugų ir kitos, taip pat investicinio fondo ar pensijų fondo taisyklėse nenumatytos arba nustatytas ribas viršijančios sąnaudos, jeigu per ataskaitinį laikotarpį fondas patyrė tokių išlaidų).

97. Kito grynųjų aktyvų vertės sumažėjimo straipsnyje parodomas kituose ataskaitos straipsniuose neparodytas grynųjų aktyvų vertės sumažėjimas.

98. Sąnaudų kompensavimo straipsnyje parodomos sumos, kuriomis mažinamos subjekto ataskaitinio laikotarpio sąnaudos, tai yra investicinio fondo ar pensijų fondo taisyklėse nenumatytos arba nustatytas ribas viršijančios išlaidos, kurias apmoka valdymo įmonė. Kompensavimo sumos ataskaitoje parodomos su minuso ženklu.

99. Grynųjų aktyvų pokyčio ataskaitos ketvirtoje dalyje parodomas grynųjų aktyvų vertės pokytis, gaunamas iš bendros grynųjų aktyvų vertės padidėjimo sumos atėmus bendrą grynųjų aktyvų vertės sumažėjimo sumą.

100. Pelno paskirstymo straipsnyje parodoma investicinio fondo pelno dalis, išmokėta investicinio fondo dalyviams grynais pinigais, jei tai numato investicinių fondų veiklą reglamentuojantys teisės aktai ir fondo taisyklės.

101. Ataskaitinio laikotarpio grynųjų aktyvų pokyčio ataskaitos praėjusių finansinių metų atskirų straipsnių duomenys turi sutapti su praėjusių finansinių metų grynųjų aktyvų pokyčio ataskaitos ataskaitinio laikotarpio sumomis. Jeigu yra neatitikimų, jie turi būti paaiškinami aiškinamajame rašte.

IX. INVESTICINĖS BENDROVĖS BALANSAS IR SVARBIAUSIŲ JO STRAIPSNIŲ AIŠKINIMAS

102. Investicinės bendrovės balanse šio standarto nustatyta tvarka pateikiama informacija apie bendrovės turtą, nuosavą kapitalą ir įsipareigojimus. Investicinės bendrovės turtui priskiriamas ilgalaikis turtas, trumpalaikis turtas, ateinančių laikotarpių sąnaudos ir sukauptos pajamos, kurios neskirstomos į ilgalaikes ir trumpalaikes. Investicinės bendrovės įsipareigojimams priskiriami atidėjiniai, po

vienų metų ir per vienus metus mokėtinos sumos ir kiti įsipareigojimai, taip pat sukauptos sąnaudos ir ateinančių laikotarpių pajamos, kurios neskirstomos į ilgalaikes ir trumpalaikes.

103. Balanso informacija turi teisingai parodyti investicinės bendrovės turta, nuosavą kapitalą ir įsipareigojimus paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.

104. Balanse pateikiami ataskaitinio laikotarpio pabaigos ir lyginamieji – praėjusių finansinių metų pabaigos – duomenys.

105. Investicinės bendrovės balanso straipsniai:

105.1. A. Ilgalaikis turtas;

105.2. 1. Nematerialusis turtas;

105.3. 2. Materialusis turtas;

105.4. 2.1. Investicinis turtas;

105.5. 2.1.1. Žemė;

105.6. 2.1.2. Pastatai;

105.7. 2.2. Kitas materialusis turtas;

105.8. 3. Finansinis turtas;

105.9. 3.1. Investicijos į įmonių grupės įmones;

105.10. 3.2. Investicijos į asocijuotąsias įmones;

105.11. 3.3. Kiti nuosavybės vertybiniai popieriai;

105.12. 3.4. Ne nuosavybės vertybiniai popieriai;

105.13. 3.5. Kitų kolektyvinio investavimo subjektų investiciniai vienetai, akcijos, įnašai;

105.14. 3.6. Išvestinės finansinės priemonės;

105.15. 3.7 Terminuotieji indėliai;

105.16. 3.8. Paskolos ir gautinos sumos;

105.17. 3.8.1. Paskolos įmonių grupės įmonėms;

105.18. 3.8.2. Iš įmonių grupės įmonių gautinos sumos;

105.19. 3.8.3. Paskolos asocijuotosioms įmonėms;

105.20. 3.8.4. Iš asocijuotųjų įmonių gautinos sumos;

105.21. 3.8.5. Kitos po vienu metų gautinos sumos;

105.22. 3.9. Kitas ilgalaikis finansinis turtas;

105.23. 4. Kitas ilgalaikis turtas;

105.24. 4.1. Atidėtojo pelno mokesčio turtas;

105.25. 4.2. Kitas turtas;

105.26. B. Trumpalaikis turtas;

105.27. 1. Atsargos;

105.28. 1.1. Sumokėti avansai;

105.29. 1.2. Atsargos bendrovės reikmėms;

105.30. 2. Per vienus metus gautinos sumos;

105.31. 2.1. Iš investicijų pardavimo sandorių gautinos sumos;

- 105.32. 2.2. Įmonių grupės įmonių skolos;
- 105.33. 2.3. Asocijuotųjų įmonių skolos;
- 105.34. 2.4. Kitos per vienus metus gautinos sumos;
- 105.35. 3. Trumpalaikės investicijos;
- 105.36. 3.1. Terminuotieji indėliai;
- 105.37. 3.2. Pinigų rinkos priemonės;
- 105.38. 3.3. Perleidžiamieji vertybiniai popieriai;
- 105.39. 3.3.1. Ne nuosavybės vertybiniai popieriai;
- 105.40. 3.3.2. Įmonių grupės įmonių nuosavybės vertybiniai popieriai;
- 105.41. 3.3.3. Kiti nuosavybės vertybiniai popieriai;
- 105.42. 3.3.4. Kitų kolektyvinio investavimo subjektų investiciniai vienetai, akcijos, įnašai;
- 105.43. 3.4. Išvestinės finansinės priemonės;
- 105.44. 4. Pinigai;
- 105.45. C. Ateinančių laikotarpių sąnaudos ir sukauptos pajamos;
- 105.46. D. Nuosavas kapitalas;
- 105.47. 1. Kapitalas;
- 105.48. 1.1. Pasirašytasis kapitalas;
- 105.49. 1.2. Pasirašytasis neapmokėtas kapitalas (-);
- 105.50. 2. Akcijų priedai;
- 105.51. 3. Perkainojimo rezervas (rezultatai);
- 105.52. 4. Rezervai;
- 105.53. 4.1. Privalomasis;
- 105.54. 4.2. Kiti rezervai;
- 105.55. 5. Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai);
- 105.56. 5.1. Ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai);
- 105.57. 5.2. Ankstesnių metų pelnas (nuostoliai);
- 105.58. E. Atidėjiniai;
- 105.59. 1. Pensijų ir panašių įsipareigojimų atidėjiniai;
- 105.60. 2. Mokesčių atidėjiniai;
- 105.61. 3. Kiti atidėjiniai;
- 105.62. F. Mokėtinos sumos ir kiti įsipareigojimai;
- 105.63. 1. Po vieno metų mokėtinos sumos ir kiti įsipareigojimai;
- 105.64. 1.1. Skoliniai įsipareigojimai;
- 105.65. 1.2. Finansinės skolos kredito įstaigoms;
- 105.66. 1.3. Gauti avansai;
- 105.67. 1.4. Už finansinį ir investicinį turtą mokėtinos sumos;
- 105.68. 1.5. Pagal vekselius ir čekius mokėtinos sumos;
- 105.69. 1.6. Įmonių grupės įmonėms mokėtinos sumos;

- 105.70. 1.7. Asocijuotosioms įmonėms mokėtinos sumos;
- 105.71. 1.8. Įsipareigojimai pagal išvestinių finansinių priemonių sutartis;
- 105.72. 1.9. Kitos po vienu metų mokėtinos sumos ir įsipareigojimai;
- 105.73. 2. Per vienus metus mokėtinos sumos ir kiti įsipareigojimai;
- 105.74. 2.1. Skoliniai įsipareigojimai;
- 105.75. 2.2. Finansinės skolos kredito įstaigoms;
- 105.76. 2.3. Gauti avansai;
- 105.77. 2.4. Už finansinį ir investicinį turtą mokėtinos sumos;
- 105.78. 2.5. Pagal vekselius ir čekius mokėtinos sumos;
- 105.79. 2.6. Įmonių grupės įmonėms mokėtinos sumos;
- 105.80. 2.7. Asocijuotosioms įmonėms mokėtinos sumos;
- 105.81. 2.8. Valdymo įmonei ir depozitoriumui mokėtinos sumos;
- 105.82. 2.9. Kitos per vienus metus mokėtinos sumos;
- 105.83. 2.10. Įsipareigojimai pagal išvestinių finansinių priemonių sutartis;
- 105.84. 2.11. Pelno mokesčio įsipareigojimai;
- 105.85. 2.12. Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai;
- 105.86. 2.13. Kiti trumpalaikiai įsipareigojimai;
- 105.87. G. Sukauptos sąnaudos ir ateinančių laikotarpių pajamos.

106. Investicinės bendrovės balanso A dalyje parodomas nematerialusis, materialusis, finansinis ir kitas turtas, kuris atitinka tokio turto apibrėžimą ir kurį investicinė bendrovė naudoja vykdydama veiklą ir siekdama ekonominės naudos ilgiau kaip 12 mėnesių.

107. Nematerialiojo turto straipsnyje parodoma investicinės bendrovės veikloje naudojamo nematerialiojo turto, pripažinto ir apskaitoje užregistruoto pagal 13-ojo verslo apskaitos standarto „Nematerialusis turtas“ nuostatas, vertė.

108. Materialiojo turto straipsnyje parodoma investicinio turto, investicinės bendrovės veikloje naudojamo ilgalaikio materialiojo turto ir jo statybos darbų, apskaitoje užregistruotų pagal 12-ojo verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ nuostatas, vertė. Investiciniam turtui priskiriamas ilgalaikis materialusis turtas (žemė, pastatai ar jų dalis), kurį investicinė bendrovė laiko tik norėdama gauti pajamų iš šio turto vertės padidėjimo ar nuomos.

109. Finansinio turto straipsnyje parodoma bendra investicinės bendrovės ilgalaikių finansinių investicijų vertė. Ilgalaikiam finansiniam turtui priskiriama įmonių akcijos, kiti nuosavybės vertybiniai popieriai, ne nuosavybės vertybiniai popieriai, terminuotieji indėliai, paskolos, gautinos sumos, finansinis turtas, atsirandantis iš išvestinių finansinių priemonių, ir kitas finansinis turtas, kurį investicinė bendrovė planuoja laikyti ilgiau kaip 12 mėnesių. Atskiruose straipsniuose parodoma:

109.1. Investicijų į įmonių grupės įmones straipsnyje – įmonių grupės, kurios įmonė yra investicinė bendrovė, patrunuojančiosios arba patrunuojamųjų (dukterinių) įmonių akcijos, kiti nuosavybės vertybiniai popieriai, kurie investicinei bendrovei suteikia teisę daryti poveikį minėtoms įmonėms.

109.2. Investicijų į asocijuotąsias įmones straipsnyje – įmonių akcijos, kiti

perleidžiamieji vertybiniai popieriai, kurie investicinei bendrovei suteikia teisę daryti reikšmingą poveikį, išskyrus nurodytus investicijų į įmonių grupės įmones straipsnyje.

109.3. Kitų nuosavybės vertybinių popierių straipsnyje – įmonių akcijos, kiti perleidžiamieji vertybiniai popieriai, kurie suteikia teisę pasirašymo arba keitimo būdu įsigyti bet kuriuos nuosavybės vertybinius popierius, išskyrus nurodytus investicijų į įmonių grupės įmones ir į asocijuotąsias įmones straipsniuose.

109.4. Ne nuosavybės vertybinių popierių straipsnyje – obligacijos, laikomos iki išpirkimo termino ilgiau kaip vienus metus, kiti perleidžiamieji vertybiniai popieriai, suteikiantys teisę pasirašymo ar keitimo būdu įsigyti bet kuriuos ne nuosavybės vertybinius popierius.

109.5. Kitų kolektyvinio investavimo subjektų investicinių vienetų, akcijų ir įnašų straipsnyje – investicinių fondų investiciniai vienetai, investicinių akcinių bendrovių akcijos, investicinių ūkinių bendrijų tikrojo nario ar komanditoriaus įnašai, kurių investicinė bendrovė neplanuoja perleisti ilgiau kaip vienus metus.

109.6. Išvestinių finansinių priemonių straipsnyje – finansinis turtas, atsirandantis iš tokių išvestinių finansinių priemonių, kaip finansiniai pasirinkimo sandoriai, ateities sandoriai ir pan., jei sandoris bus vykdomas po vieno metų.

109.7. Terminuotųjų indėlių straipsnyje – pinigų likutis indėlių sąskaitose, kai jų naudojimo laikas apribojamas ilgiau kaip vienus metus, kartu su sukauptomis palūkanomis.

109.8. Paskolų straipsniuose – įmonių ir kitų subjektų vekseliai, čekiai ir kiti skoliniai įsipareigojimai investicinei bendrovei, kurių vykdymo terminas po 12 mėnesių, išskyrus ne nuosavybės vertybinius popierius:

109.8.1. paskolos įmonių grupės, kurios įmonė yra investicinė bendrovė, įmonėms;

109.8.2. paskolos asocijuotosioms įmonėms, išskyrus nurodytas paskolų įmonių grupės įmonėms straipsnyje.

109.9. Gautinų sumų straipsniuose – investicinio turto, vertybinių popierių, kitų investicijų pardavimo sandorių gautinos sumos, kurių gavimo terminas po 12 mėnesių:

109.9.1. iš įmonių grupės, kurios įmonė yra investicinė bendrovė, gautinos sumos;

109.9.2. iš asocijuotųjų įmonių gautinos sumos, išskyrus parodomas iš įmonių grupės gautinų sumų straipsnyje.

109.10. Kitų po vieno metų gautinų sumų straipsnyje:

109.10.1. kitos paskolos, kurių vykdymo terminas po 12 mėnesių nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos;

109.10.2. kitos po 12 mėnesių nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos gautinos sumos.

109.11. Kito finansinio turto straipsnyje – ilgalaikio finansinio turto, kuris nebuvo priskirtas kitiems ilgalaikio finansinio turto straipsniams, vertė.

110. Finansinis turtas, įsigytas numatant jį parduoti, pripažįstamas ir apskaitoje registruojamas pagal šio standarto trečio skyriaus nuostatas. Investicijos į patronuojamąsias (dukterines) ir asocijuotąsias įmones, kurios įsigytos nenumatant jų parduoti per 12 mėnesių nuo įsigijimo datos, pripažįstamos ir apskaitoje registruojamos pagal 15-ojo verslo apskaitos standarto „Investicijos į asocijuotąsias

įmonės“ ir 16-ojo verslo apskaitos standarto „Konsoliduotosios finansinės ataskaitos ir investicijos į dukterines įmones“ nuostatas. Finansinis turtas, atsirandantis iš išvestinių finansinių priemonių, pripažįstamas ir apskaitoje registruojamas pagal 26-ojo verslo apskaitos standarto „Išvestinės finansinės priemonės“ nuostatas.

111. Kito ilgalaikio turto straipsniuose parodomas atidėtojo pelno mokesčio turtas ir kituose ilgalaikio turto straipsniuose neparodytas turtas. Atidėtojo mokesčio turtas pripažįstamas ir apskaitoje registruojamas pagal 24-ojo verslo apskaitos standarto „Pelno mokestis“ nuostatas.

112. Investicinės bendrovės balanso B dalyje pateikiama informacija apie trumpalaikį turtą, kurį tikimasi realizuoti arba sunaudoti per vienus metus nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos, tai yra atsargas, sumokėtus avansus, per vienus metus gautinas sumas, trumpalaikes investicijas ir pinigų.

113. Trumpalaikiam finansiniam turtui priskirtos gautinos sumos, terminuotieji indėliai, pinigų rinkos priemonės, perleidžiamieji vertybiniai popieriai, kitos trumpalaikės investicijos pripažįstamos ir apskaitoje registruojamos pagal šio standarto trečio skyriaus nuostatas. Finansinis turtas, atsirandantis iš išvestinių finansinių priemonių, pripažįstamas ir apskaitoje registruojamas pagal 26-ojo verslo apskaitos standarto „Išvestinės finansinės priemonės“ nuostatas.

114. Atsargų bendrovės reikmėms straipsnyje parodoma investicinės bendrovės veiklai skirtų atsargų, pripažintų ir apskaitoje užregistruotų pagal 9-ojo verslo apskaitos standarto „Atsargos“ nuostatas, vertė.

115. Sumokėtų avansų straipsnyje parodoma iš anksto sumokėtos, susijusios su investicinės bendrovės bendrosiomis ir administracinėmis sąnaudomis, sumos. Sumokėti avansai už gautiną finansinį, nematerialųjį, ilgalaikį materialųjį turtą, atsargas parodomi atitinkamo turto straipsnyje.

116. Per vienus metus gautinų sumų straipsniuose parodomos pirkėjų skolų, suteiktų paskolų ir kitų gautinų sumų, kurios turi būti grąžintos investicinei bendrovei per 12 mėnesių, vertė:

116.1. Iš investicijų pardavimo sandorių gautinų sumų straipsnyje – ataskaitinio laikotarpio pabaigoje negautos investicinio turto, vertybinių popierių, pinigų rinkos priemonių, kito finansinio turto pardavimo sandorių sumos, gautinos paskelbtų dividendų, pagal sutartis užregistruotų palūkanų ir garantinių įmokų sumos.

116.2. Įmonių grupės įmonių skolų straipsnyje – trumpalaikės paskolos įmonių grupės, kurios įmonė yra investicinė bendrovė, patronuojančiai arba patronuojamosioms (dukterinėms) įmonėms ir ilgalaikių paskolų einamųjų metų dalis.

116.3. Asocijuotųjų įmonių skolų straipsnyje – trumpalaikės paskolos asocijuotosioms įmonėms ir ilgalaikių paskolų einamųjų metų dalis, išskyrus parodomas iš įmonių grupės gautinų sumų straipsnyje.

116.4. Kitų per vienus metus gautinų sumų straipsnyje – kituose straipsniuose neparodytos per 12 mėnesių gautinos sumos, trumpalaikės paskolos, ilgalaikių paskolų einamųjų metų dalis, kitos finansinės skolos investicinei bendrovei. Šiame straipsnyje parodomas gautinos sumos, skiriamos ataskaitinio laikotarpio investicinės bendrovės įstatuose nenumatytooms arba nustatytas ribas viršijančioms sąnaudoms sumažinti. Jeigu bendrovė turi sudarytų sutarčių su tarpininku ar kita bendrove dėl išlaidų pasidalijimo, pagal tokią sutartį bendrovei tenkanti kompensuojamų išlaidų gautina dalis taip pat parodoma šiame straipsnyje.

117. Terminuotųjų indėlių straipsnyje parodoma indėlių suma, kurios ne ilgiau kaip 12 mėnesių nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos, įskaitant ir indėlius iki trijų mėnesių, negalima paimti iš sąskaitos neprarandant sukauptų palūkanų. Terminuotieji indėliai parodomi kartu su sukauptomis palūkanomis.

118. Pinigų rinkos priemonių straipsnyje parodoma vertė įsigytų tokių priemonių, kaip valstybės išdo vekseliai, indėlio sertifikatai, bendrovių išleisti trumpalaikiai skolos grąžinimo įsipareigojimai, bankų akceptai, komerciniai vekseliai, kitos pinigų rinkos priemonės, kurių vertę galima bet kuriuo metu nustatyti ir kuriomis prekiaujama pinigų rinkose.

119. Perleidžiamųjų vertybinių popierių straipsniuose parodoma investicinės bendrovės trumpalaikių investicijų, tai yra kapitalo rinkoje cirkuliuojančių vertybinių popierių, kuriuos ji įsigijo ketindama perleisti per 12 mėnesių nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos, ir ilgalaikių investicijų, kurias ji nusprendė perleisti per 12 mėnesių nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos, bendra vertė su gautinomis palūkanomis ir dividendais. Atskiruose straipsniuose parodoma:

119.1. Ne nuosavybės vertybiniai popieriai, tai yra obligacijos, išdo vekseliai, kiti perleidžiamieji vertybiniai popieriai, laikomi trumpiau kaip vienus metus, suteikiantys teisę pasirašymo arba keitimo būdu įsigyti bet kuriuos ne nuosavybės vertybinius popierius.

119.2. Įmonių grupės įmonių nuosavybės vertybiniai popieriai, tai yra patronuojančiosios arba patronuojamųjų (dukterinių) bendrovių akcijos ir kiti perleidžiamieji vertybiniai popieriai, suteikiantys teisę įsigyti bet kuriuos nuosavybės vertybinius popierius pasirašymo arba keitimo būdu.

119.3. Kiti nuosavybės vertybiniai popieriai, tai yra įmonių, išskyrus įmonių grupės įmonių, akcijos ir kiti perleidžiamieji vertybiniai popieriai, suteikiantys teisę įsigyti bet kuriuos nuosavybės vertybinius popierius pasirašymo arba keitimo būdu.

119.4. Kitų kolektyvinio investavimo subjektų investiciniai vienetai, akcijos, įnašai.

120. Išvestinių finansinių priemonių straipsnyje parodoma finansinio turto, atsirandančio iš tokių išvestinių finansinių priemonių, kaip finansiniai pasirinkimo, ateities ir panašių sandorių, jei jie bus įvykdomi per vienus metus, vertė.

121. Kito trumpalaikio turto straipsnyje parodomas kituose trumpalaikio turto straipsniuose neparodytas turtas.

122. Pinigų straipsnyje parodomas pinigų likutis įvairia valiuta kasoje, kredito įstaigų sąskaitose, vienos nakties indėlių, taip pat neterminuotųjų indėlių suma, kuri gali būti paimta bet kuriuo metu indėlininkui pageidaujant.

123. Investicinės bendrovės balanso C dalyje pateikiama ateinančių laikotarpių sąnaudų ir sukauptų pajamų bendra suma.

124. Investicinės bendrovės balanso D dalyje pateikiama informacija apie nuosavą kapitalą. Investicinės bendrovės kapitalui priskiriama investicinės akcinės bendrovės akcinis kapitalas ir investicinės ūkinės bendrijos dalyvių įnašai. Nuosavam kapitalui taip pat priskiriami akcijų priedai, perkainojimo rezervas (rezultatai), rezervai ir nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai). Nuosavo kapitalo pripažinimo ir apskaitos reikalavimus nustato 8-asis verslo apskaitos standartas „Nuosavas kapitalas“. Nuosavo kapitalo straipsnių duomenys detalizuojami atitinkamose nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos dalyse.

125. Kapitalo straipsnyje parodoma investicinės akcinės bendrovės pasirašytojo apmokėto akcinio kapitalo vertė ar investicinės ūkinės bendrijos dalyvių įneštų įnašų vertė. Atskiruose straipsniuose parodoma akcijų, kurios pagal teisės aktus laikomos investicinės akcinės bendrovės akcininkų pasirašytu akciniu kapitalu, vertė ir neapmokėta jos dalis. Tuose pačiuose straipsniuose parodoma investicinės ūkinės bendrijos veiklos sutartyje nurodyti įnašai ir neįnešta jų dalis.

126. Akcijų priedų straipsnyje parodoma uždarojo tipo investicinės bendrovės akcijų emisijos kainos ir akcijų nominaliosios vertės skirtumas. Kai platindama naują akcijų emisiją bendrovė patiria su tuo tiesiogiai susijusių išlaidų, tai akcijų priedai mažinami patirtų išlaidų suma.

127. Perkainojimo rezervo (rezultatų) straipsnyje parodomas ilgalaikio materialiojo turto ir finansinio turto perkainojimo rezultatas, kai pagal verslo apskaitos standartus toks turtas gali būti perkainojamas ir investicinė bendrovė yra pasirinkusi taikyti perkainotos vertės būdą, pavyzdžiui, savo veikloje naudojamo ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezultatų, su apsidraudimo priemone susijusios perkainojimo rezerve (rezultatuose) sukauptos ir panašios sumos.

128. Rezervų straipsnyje parodoma iš paskirstyto pelno sudarytų rezervų suma. Atskiruose straipsniuose parodoma privalomojo rezervo, sukaupto pagal įstatymų reikalavimus, ir kitų rezervų, sudarytų pagal investicinės bendrovės susirinkimo sprendimą, suma.

129. Nepaskirstytojo pelno (nuostolių) straipsnyje parodomas investicinės bendrovės uždirtbas, bet dar nepaskirstytas ataskaitinio laikotarpio ir ankstesnių finansinių metų pelnas arba nepadengti nuostoliai.

130. Investicinės bendrovės balanso E dalyje parodomi atidėjiniai, tai yra įsipareigojimai, kurie paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną yra tikėtini arba garantuoti, tačiau jų galutinės sumos arba įvykdymo laiko tiksliai negalima nustatyti, bet galima patikimai įvertinti. Pensijų ir panašių įsipareigojimų straipsnyje parodomi investicinės bendrovės darbuotojų pensijų ir kito ilgalaikio atlygio darbuotojams atidėjiniai, kurie pripažįstami ir apskaitoje registruojami pagal 31-ąjį verslo apskaitos standartą „Atlygis darbuotojui“. Mokesčių atidėjinių straipsnyje parodoma pagal 24-ąjį verslo apskaitos standartą „Pelno mokesčiai“ apskaičiuota ir apskaitoje užregistruota atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimo suma. Šiame straipsnyje taip pat parodomi ir kiti su mokesčiais susiję įsipareigojimai, kurie paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną yra tikėtini arba garantuoti, tačiau jų galutinės sumos arba įvykdymo laiko tiksliai negalima nustatyti, bet galima patikimai įvertinti. Kitų atidėjinių straipsnyje parodomi atidėjiniai, kurie pripažįstami ir apskaitoje registruojami pagal 19-ąjį verslo apskaitos standartą „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ir turtas bei pobalansiniai įvykiai“.

131. Investicinės bendrovės balanso F dalyje parodomos po vienų ir per vienus metus nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos mokėtinos sumos ir kiti įsipareigojimai.

132. Po vienų metų mokėtinų sumų ir kitų įsipareigojimų straipsniuose parodomos po 12 mėnesių nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos mokėtinos sumos. Atskiruose straipsniuose parodomi skoliniai įsipareigojimai, finansinės skolos kredito įstaigoms, gauti avansai, už finansinį ir investicinį turtą mokėtinos sumos, pagal vekselius ir čekius mokėtinos sumos įmonių grupės įmonėms, asocijuotosioms įmonėms, įsipareigojimai pagal išvestinių finansinių priemonių sutartis, kitos po 12

mėnesių nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos mokėtinos sumos ir kiti įsipareigojimai.

133. Per vienus metus mokėtinų sumų ir kitų įsipareigojimų straipsniuose parodomas per 12 mėnesių nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos mokėtinos sumos ir įsipareigojimai ir ilgalaikių mokėtinų sumų ir įsipareigojimų einamųjų metų dalis. Atskiruose straipsniuose parodomi skoliniai įsipareigojimai, finansinės skolos kredito įstaigoms, gauti avansai, už finansinį ir investicinį turtą mokėtinos sumos, įmonių grupės įmonėms, asocijuotosioms įmonėms, pagal vekselius ir čekius mokėtinos sumos, įsipareigojimai pagal išvestinių finansinių priemonių sutartis, pelno mokesčio įsipareigojimai, su darbo santykiais susiję įsipareigojimai, kitos per 12 mėnesių nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos mokėtinos sumos ir kiti įsipareigojimai.

134. Skolinių įsipareigojimų straipsniuose parodoma finansinės nuomos, išleistų obligacijų, kitų vertybinių popierių pagal reikalavimo teisę ir panašūs įsipareigojimai.

135. Finansinių skolų kredito įstaigoms straipsniuose parodoma veiklai vykdyti ir likvidumui palaikyti gautų paskolų negrąžinta dalis.

136. Valdymo įmonei ir depozitoriumui mokėtinos sumos.

137. Kitų per vienus metus mokėtinų sumų straipsnyje parodomas paskutinė ataskaitinio laikotarpio dieną akcininkams, investicinės ūkinės bendrijos dalyviams ar jų paveldėtojams nepervestos sumos, platintojams, vertybinių popierių viešosios apyvartos tarpininkams mokėtinos sumos, sėkmės mokesčio, darbo užmokesčio, už auditą, konsultacijas, teises paslaugas ir kitos mokėtinos sumos.

138. Įsipareigojimų pagal išvestinių finansinių priemonių sutartis straipsnyje parodoma finansinių įsipareigojimų, atsirandančių iš išvestinių finansinių priemonių, tokių kaip pasirinkimo, ateities ir panašių sandorių, vertė.

139. Kitų trumpalaikių įsipareigojimų straipsnyje parodoma įsipareigojimų, susijusių su skolintų vertybinių popierių pardavimo sandoriais, kai turi būti grąžinami pasiskolinti vertybiniai popieriai, vertė ir kituose balanso straipsniuose neparodyti trumpalaikiai įsipareigojimai.

140. Investicinės bendrovės balanso G dalyje pateikiama informacija apie sukauptas sąnaudas ir ateinančių laikotarpių pajamas. Sukauptoms sąnaudoms priskiriamos už gautas paslaugas apskaičiuotos ir subjekto veiklos sąnaudomis pripažintos sumos, dėl kurių prisiimtas įsipareigojimas sumokėti ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais, tačiau nėra gauta atlygio sumą patvirtinančių dokumentų, pavyzdžiui, apskaičiuotas atlyginimas depozitoriumui, mokestis valdymo įmonei, sėkmės mokestis, už auditą, konsultacijas, teises paslaugas ir kitos nuolat kaupiamos sumos.

X. INVESTICINĖS BENDROVĖS PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA IR JOS STRAIPSNIŲ AIŠKINIMAS

141. Investicinės bendrovės pelno (nuostolių) ataskaitoje šio standarto nustatyta tvarka pateikiama informacija apie uždirbtas pajamas ir patirtas sąnaudas.

142. Pelno (nuostolių) ataskaitoje pateikiama informacija apie investicinės bendrovės pajamas ir sąnaudas turi teisingai parodyti jos ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultatus.

143. Pelno (nuostolių) ataskaitoje pateikiami ataskaitinio laikotarpio duomenys ir tokio paties praėjusio ataskaitinio laikotarpio (lyginamoji) informacija.

144. Investicinės bendrovės pelno (nuostolių) ataskaitos straipsniai:

- 144.1. 1. Pagrindinės veiklos pajamos;
- 144.2. 1.1. Palūkanų pajamos;
- 144.3. 1.2. Dividendai;
- 144.4. 1.3. Nuomos pajamos;
- 144.5. 1.4. Pelnas dėl investicijų vertės pasikeitimo ir pardavimo;
- 144.6. 1.5. Pelnas dėl užsienio valiutų kursų pokyčio;
- 144.7. 1.6. Išvestinių finansinių priemonių sandorių pelnas;
- 144.8. 1.7. Garantinės įmokos;
- 144.9. 1.8. Su bendrovės akcijų pardavimu (išpirkimu) susijusių atskaitymų pajamos;
- 144.10. 1.9. Kitos pagrindinės veiklos pajamos;
- 144.11. 2. Pagrindinės veiklos sąnaudos;
- 144.12. 2.1. Nuostoliai dėl investicijų vertės pasikeitimo ir pardavimo;
- 144.13. 2.2. Nuostoliai dėl užsienio valiutų kursų pokyčio;
- 144.14. 2.3. Išvestinių finansinių priemonių sandorių nuostoliai;
- 144.15. 2.4. Bendrovės akcijų pardavimo sąnaudos;
- 144.16. 2.5. Kitos pagrindinės veiklos sąnaudos;
- 144.17. 3. Bendrasis pelnas (nuostoliai);
- 144.18. 4. Bendrosios ir administracinės sąnaudos;
- 144.19. 4.1. Atlyginimas valdymo įmonei;
- 144.20. 4.2. Atlyginimas depozitoriumui;
- 144.21. 4.3. Atlyginimas tarpininkams;
- 144.22. 4.4. Audito sąnaudos;
- 144.23. 4.5. Kitos bendrosios ir administracinės sąnaudos;
- 144.24. 4.6. Sąnaudų kompensavimas (–);
- 144.25. 5. Kitos veiklos rezultatai;
- 144.26. 6. Palūkanų ir kitos panašios sąnaudos;
- 144.27. 7. Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą;
- 144.28. 8. Pelno mokestis;
- 144.29. 9. Grynasis pelnas (nuostoliai).

145. Investicinės bendrovės pajamos ir sąnaudos pripažįstamos vadovaujantis 10-ojo verslo apskaitos standarto „Pajamos“ ir 11-ojo verslo apskaitos standarto „Sąnaudos“ nuostatomis, jeigu jos neprieštarauja šio standarto nuostatomis.

146. Investicinių bendrovių veikla yra lėšų investavimas ir finansinio turto pardavimas, todėl pelno (nuostolių) ataskaitoje, pagrindinės veiklos pajamų straipsnyje, rodomas investicinės bendrovės ataskaitinio laikotarpio sandorių pelnas, o pagrindinės veiklos sąnaudų straipsnyje – ataskaitinio laikotarpio sandorių nuostoliai.

147. Pagrindinės veiklos pajamų straipsnyje parodoma veiklos, numatytos subjektų veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose, bendra pajamų suma. Atskiruose straipsniuose parodoma pagrindinės veiklos pajamoms priskiriamos palūkanos, dividendai, nuomos pajamos, pelnas dėl investicijų tikrosios vertės padidėjimo ir pardavimo, pelnas dėl užsienio valiutų kursų pokyčio, išvestinių finansinių priemonių sandorių pelnas, garantinių įmokų, su bendrovės akcijų pardavimu (išpirkimu) susijusių atskaitymų pajamos ir kitos pagrindinės veiklos pajamos.

148. Palūkanų pajamų straipsnyje parodomas finansinio turto, kuris negali būti patikimai įvertintas tikrąja verte, palūkanos. Amortizuota savikaina įvertinto finansinio turto palūkanų pajamos apskaičiuojamos taikant apskaičiuotų palūkanų metodą. Palūkanų pajamos turi būti pripažįstamos kaupimo principu, jei tikėtina, kad bus gaunama ekonominė nauda ir pajamų suma gali būti patikimai įvertinama.

149. Dividendų straipsnyje parodomi nuosavybės vertybinių popierių dividendai. Dividendų pajamos turi būti pripažįstamos tada, kai yra patvirtintos akcininkų teisės gauti pinigus.

150. Nuomos pajamų straipsnyje parodomas investicinio turto, kai bendrovė investuoja lėšas į nekilnojamąjį turtą ir jį išnuomoja, pajamos.

151. Pelno dėl investicijų vertės pasikeitimo ir pardavimo straipsnyje parodomas pinigų rinkos priemonių, vertybinių popierių, investicinio turto, išvestinių finansinių priemonių ir kitų investicijų vertės padidėjimo ir jų pardavimo pelnas, įskaitant ir tikrąja verte įvertinto turto vertės pokytį dėl užsienio valiutų kursų pokyčio. Informuotiesiems ir profesionaliesiems investuotojams skirti kolektyvinio investavimo subjektai pelno dėl investicijų vertės pasikeitimo ir pardavimo straipsnio sumą aiškinamajame rašte turi išskaidyti į pelną dėl investicijų vertės pasikeitimo ir pelną dėl investicijų pardavimo.

152. Pelno dėl užsienio valiutų kursų pokyčio straipsnyje parodomi teigiami pasikeitimai, susidarę atsiskaitant užsienio valiuta, dėl užsienio valiutų kursų pasikeitimo iš naujo įvertinant užsienio valiuta gautinas ir mokėtinas sumas, užsienio valiuta laikomus terminuotuosius indėlius, užsienio valiutą banko sąskaitose, jeigu šie pokyčiai nebuvo parodyti pagal standarto 151 punkto nuostatas.

153. Išvestinių finansinių priemonių sandorių pelno straipsnyje parodomas tikrosios vertės pasikeitimas, nustatytas vertinant iš išvestinės finansinės priemonės atsirandantį finansinį turtą ir finansinį įsipareigojimą. Pasikeitimas parodomas to laikotarpio, kai jis atsiranda, ataskaitoje.

154. Garantinių įmokų straipsnyje parodoma garantinių įmokų suma, jei investicinės bendrovės steigimo dokumentuose ar teisės aktuose yra trečios šalies įsipareigojimas garantuoti tam tikras pajamas.

155. Su investicinės akcinės bendrovės akcijų pardavimu (išpirkimu) susijusių atskaitymų pajamų straipsnyje parodoma su bendrovės išleistų akcijų pardavimu susijusių atskaitymų suma, kai parduodamų akcijų kaina padidinama, ir su bendrovės akcijų išpirkimu susijusių atskaitymų suma, kai sumažinama akcijų išpirkimo kaina. Parodomas sumos, skirtos padengti su investicinės akcinės bendrovės išleistų akcijų pardavimu ir išpirkimu susijusias išlaidas, kurios negali būti naudojamos didinti bendrovės kapitalą ar padengti nuostolius.

156. Kitų pagrindinės veiklos pajamų straipsnyje parodomas pelnas dėl investicinio turto tikrosios vertės padidėjimo ar finansinių įsipareigojimų tikrosios

vertės sumažėjimo, skolintų vertybinių popierių sandorių pelnas, delspinigių pajamos, taip pat pajamos, neparodytos kituose straipsniuose, išskyrus kitos veiklos pajamas.

157. Pelno (nuostolių) ataskaitoje parodytos pagrindinės veiklos pajamos detalizuojamos aiškinamajame rašte. Palūkanų pajamos, dividendai, nuomos pajamos, pelnas dėl investicijų vertės pasikeitimo ir pardavimo ir pelnas dėl užsienio valiutų kursų pokyčio aiškinamajame rašte išskaidomi į investicijų ir sandorių su patronuojančiąja ir patronuojamosiomis (dukterinėmis) įmonėmis, kai investicinė bendrovė priklauso įmonių grupei, pajamas, investicijų ir sandorių su asocijuotosiomis įmonėmis pajamas, kitų investicijų ir sandorių pajamas.

158. Pagrindinės veiklos sąnaudų straipsnyje parodoma tipinės veiklos, numatytos subjektų veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose, bendra tiesioginių sąnaudų suma. Atskiruose straipsniuose parodoma nuostoliai, jeigu tokių yra, dėl investicijų tikrosios vertės sumažėjimo ir pardavimo, užsienio valiutų kursų pokyčio, dėl išvestinių finansinių priemonių sandorių, pagrindinės veiklos sandorių tiesioginės sąnaudos ir kitos pagrindinės veiklos sąnaudos, įskaitant kompensuojamų sąnaudų sumas.

159. Nuostolių dėl investicijų vertės pasikeitimo ir pardavimo straipsnyje parodomi pinigų rinkos priemonių, vertybinių popierių, investicinio turto, išvestinių finansinių priemonių ir kitų investicijų vertės sumažėjimo (nuvertėjimo) ir pardavimo nuostoliai, jeigu tokių yra. Taip pat parodomas tikraja verte įvertinto turto vertės pokytis dėl užsienio valiutų kursų pasikeitimo. Informuotiesiems ir profesionaliesiems investuotojams skirti kolektyvinio investavimo subjektai pelno (nuostolių) ataskaitoje parodytą nuostolių dėl investicijų vertės pasikeitimo ir pardavimo straipsnio sumą aiškinamajame rašte turi išskaidyti į nuostolius dėl investicijų vertės pasikeitimo ir nuostolius dėl investicijų pardavimo.

160. Panaikinus praėjusiais ataskaitiniais laikotarpiais pripažintus nuostolius ar jų dalį dėl vertės sumažėjimo, nuostolių sumažėjimas taip pat parodomas nuostolių dėl investicijų vertės pasikeitimo ir pardavimo straipsnyje. Turto balansinė vertė yra lygi pagal šio standarto ketvirtą skyrių nustatyta jo vertei.

161. Nuostolių dėl užsienio valiutų kursų pokyčio straipsnyje parodomi neigiami pasikeitimai, susidarę atsiskaitant užsienio valiuta, dėl užsienio valiutų kursų pasikeitimo iš naujo įvertinant užsienio valiuta gautinas ir mokėtinas sumas, užsienio valiuta laikomus terminuotuosius indėlius, užsienio valiutą banko sąskaitose, jeigu šie pokyčiai nebuvo parodyti pagal standarto 159 punkto nuostatas.

162. Išvestinių finansinių priemonių sandorių nuostolių straipsnyje parodomas neigiamas tikrosios vertės pasikeitimas, nustatytas vertinant iš išvestinės finansinės priemonės atsiradusius finansinį turtą ir finansinį įsipareigojimą. Pasikeitimas parodomas to laikotarpio, kai jis atsiranda, ataskaitoje. Kartu parodomas ir su finansiniu turtu, ir su finansiniu įsipareigojimu, atsirandančiais iš išvestinės finansinės priemonės, susijusios sandorių sudarymo sąnaudos.

163. Bendrovės akcijų pardavimo sąnaudų straipsnyje parodoma atlyginimo investicinės bendrovės išleistų akcijų platintojams sąnaudų suma.

164. Kitų pagrindinės veiklos sąnaudų straipsnyje parodoma su valdomais investicinio turto objektais susijusios išlaidos, finansinių įsipareigojimų vertės padidėjimo nuostoliai, kitos pagrindinės veiklos sandorių tiesioginės sąnaudos.

165. Pelno (nuostolių) ataskaitoje parodytos pagrindinės veiklos sąnaudos detalizuojamos aiškinamajame rašte. Nuostoliai dėl investicijų vertės pasikeitimo ir

pardavimo, nuostoliai dėl užsienio valiutų kursų pokyčio, išvestinių finansinių priemonių sandorių nuostoliai aiškinamajame rašte išskaidomi į investicijų ir sandorių su patronuojančiąja ir patronuojamosiomis (dukterinėmis) įmonėmis, kai investicinė bendrovė priklauso įmonių grupei, nuostolius, investicijų ir sandorių su asocijuotosiomis įmonėmis nuostolius, kitų investicijų ir sandorių nuostolius.

166. Bendrųjų ir administracinių sąnaudų straipsnyje parodoma bendra ataskaitinio laikotarpio valdymo, bendrųjų ir administracinių sąnaudų straipsnių suma, atėmus kompensuotas sąnaudas. Atskiruose ataskaitos straipsniuose parodomas įstatuose nustatytas sąnaudas, susijusias su investicinės bendrovės įprastine veikla ir nepriskirtos pagrindinės ar kitos veiklos sąnaudoms. Kartu parodomas ir investicinės bendrovės steigimo dokumentuose nenumatytos arba nustatytas ribas viršijančios veiklos sąnaudas, jeigu per ataskaitinį laikotarpį investicinė bendrovė tokių išlaidų patyrė.

167. Atskiruose bendrųjų ir administracinių sąnaudų straipsniuose parodoma atlyginimo valdymo įmonei, depozitoriumui, tarpininkams, audito ir kitų bendrųjų ir administracinių sąnaudų sumos. Atlyginimo tarpininkams straipsnyje parodomas atlyginimas vertybinių popierių viešosios apyvartos tarpininkams (finansų maklerio įmonėms ar kredito įstaigai, turinčiai teisę teikti investicines paslaugas), kitiems platintojams, turto vertintojams ir panašios sąnaudos. Kitoms bendrosioms ir administracinėms sąnaudoms priskiriama su sandorių sudarymu susijusios sąnaudos, teisinių paslaugų sąnaudos, mokesčiai vertybinių popierių biržai, registracijos mokesčiai ir kitos su investicinės bendrovės valdymu susijusios sąnaudos.

168. Kitų bendrųjų ir administracinių sąnaudų straipsnyje investicinė bendrovė, kurios valdymas neperduotas valdymo įmonei, parodo ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudų dalį, susijusią su pagrindine jos veikla ir sudarančią sąlygas uždirbti to laikotarpio pajamas. Paprastai bendrosios ir administracinės sąnaudos nėra tiesiogiai proporcingos pagrindinės veiklos pajamoms.

169. Sąnaudų kompensavimo straipsnyje parodomas sumos, kuriomis mažinamos tokios investicinės bendrovės ataskaitinio laikotarpio sąnaudos, kaip steigimo dokumentuose nenumatytos arba nustatytas ribas viršijančios išlaidos, kurias apmoka valdymo įmonė.

170. Kitos veiklos rezultatų straipsnyje parodomas pagrindinei nepriskirtos veiklos, jeigu tokia buvo vykdoma, rezultatas.

171. Palūkanų ir kitų panašių sąnaudų straipsnyje parodomas patronuojančiosios, patronuojamųjų (dukterinių), asocijuotųjų ir kitų įmonių suteiktų paskolų palūkanos, palūkanos už finansinės nuomos būdu įsigyjamą turtą, kitų skolinių įsipareigojimų palūkanos, baudos ir delspinigiai už pavėluotus atsiskaitymus ir kitos su veiklos finansavimu susijusios sąnaudos. Pelno (nuostolių) ataskaitoje parodyta sąnaudų suma aiškinamajame rašte išskaidoma į sandorių su patronuojančiąja ir patronuojamosiomis (dukterinėmis) įmonėmis, kai investicinė bendrovė priklauso įmonių grupei, sąnaudas, investicijų ir sandorių su asocijuotosiomis įmonėmis sąnaudas, kitų investicijų ir sandorių sąnaudas.

172. Atskiruose straipsniuose pateikiami ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultatai. Pagrindinės veiklos pelnas (nuostoliai) apskaičiuojamas atimant iš šios veiklos pajamų jos sąnaudas. Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą apskaičiuojamas iš pagrindinės veiklos pelno atimant administracines ir bendrąsias sąnaudas, pridėdant kitos veiklos rezultatus ir atimant kitų palūkanų ir panašias sąnaudas.

173. Pelno mokesčio straipsnyje parodomas pelno mokesčio sąnaudos, apskaičiuotos pagal ataskaitinio laikotarpio finansinių ataskaitų duomenis ir mokesčius reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, ir atidėtojo pelno mokesčio sąnaudos (pajamos), apskaičiuotos pagal 24-ąjį verslo apskaitos standartą „Pelno mokestis“.

174. Grynasis pelnas (nuostoliai) parodo galutinį investicinės bendrovės veiklos rezultatą, tai yra pelną, kuris gali būti skirstomas, arba nuostolius. Grynasis pelnas apskaičiuojamas iš pelno (nuostolių) prieš apmokestinimą atimant pelno mokesčio sąnaudas.

XI. INVESTICINĖS BENDROVĖS NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA

175. Investicinės bendrovės nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita sudaroma vadovaujantis šio standarto ir 8-ojo verslo apskaitos standarto „Nuosavas kapitalas“ nuostatomis, jeigu jos neprieštaruoja šio standarto nuostatomis.

176. Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje pateikiama, klasifikuojama ir atskleidžiama informacija apie visus nuosavo kapitalo pasikeitimus.

177. Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje pateikiami ataskaitinio laikotarpio ir praėjusių finansinių metų pradžios ir pabaigos duomenys.

178. Investicinės bendrovės nuosavą kapitalą sudaro šios dalys:

- 178.1. kapitalas;
- 178.2. akcijų priedai;
- 178.3. privalomasis rezervas;
- 178.4. perkainojimo rezervas (rezultatai);
- 178.5. kiti rezervai;
- 178.6. nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai).

179. Kapitalo skiltyje parodoma investicinės akcinės bendrovės pasirašytojo apmokėto akcinio kapitalo vertė ar investicinės ūkinės bendrijos dalyvių įneštų įnašų vertė.

180. Apie investicinės bendrovės nuosavą kapitalą nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje pateikiama tokia informacija:

- 180.1. Nuosavas kapitalas lyginamojo ir ataskaitinio laikotarpių pradžioje ir pabaigoje.
- 180.2. Apskaitos politikos pakeitimo rezultatas.
- 180.3. Esminių klaidų taisymo rezultatas.
- 180.4. Atsižvelgiant į apskaitos politikos pakeitimo ir klaidų taisymo rezultatus, perskaičiuoti nuosavo kapitalo duomenys ataskaitinio laikotarpio pradžioje.
- 180.5. Ilgalaikio materialiojo turto ir finansinio turto perkainojimo rezultatas.
- 180.6. Kitas pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažintas pelnas (nuostoliai).
- 180.7. Ataskaitinio laikotarpio grynasis pelnas (nuostoliai).
- 180.8. Paskelbti dividendai ir kitos su pelno paskirstymu susijusios išmokos.
- 180.9. Rezervų pokyčiai.
- 180.10. Kapitalo padidėjimas (sumažėjimas).

180.11. Įnašai nuostoliams padengti.

181. Atskirai parodomas kapitalo padidinimas už išplatintas akcijas iš investicinės akcinės bendrovės akcininkų gautais įnašais ar investicinės ūkinės bendrijos dalyvių įneštais įnašais ir sumažinimas dėl iš akcininkų išpirktų akcijų ar dalyviams gražintų įnašų.

182. Investicinė akcinė bendrovė, pavyzdžiui, uždarojo tipo investicinė bendrovė, akcijų priedus parodo, kai bendrovės akcijų emisijos kaina viršija nominalią akcijų vertę.

183. Privalomojo ir kitų rezervų pasikeitimas parodomas, kai įstatymų ir investicinės akcinės bendrovės įstatų nustatyta tvarka akcininkai priima sprendimą sudaryti ar panaikinti rezervus. Šie rezervai didinami ir mažinami ta pačia suma mažinant (didinant) nepaskirstytąjį pelną.

184. Perkainojimo rezervo padidėjimas (sumažėjimas) parodomas, kai pasirenkamas ilgalaikio materialiojo turto perkainotos vertės būdas. Kartu parodoma išvestinėms finansinėms priemonėms tenkanti pelno ar nuostolių dalis, kai tokių priemonių įvertinimo tikrąja verte rezultatas pagal verslo apskaitos standartų nuostatas turi būti priskiriamas perkainojimo rezervui.

185. Nepaskirstytojo pelno mažinimas parodomas investicinės akcinės bendrovės akcininkams ar investicinės ūkinės bendrijos dalyviams priėmus sprendimą paskirstyti pelną, užregistravus apskaitoje ataskaitinio laikotarpio nuostolius, ištaisytas esmines klaidas, pokyčius dėl apskaitos politikos pakeitimo ir kitais teisės aktų nustatytais atvejais.

XII. INVESTICINĖS BENDROVĖS PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

186. Investicinės bendrovės pinigų srautų ataskaita (toliau – pinigų srautų ataskaita) turi teisingai parodyti bendrovės pinigų srautus.

187. Pinigų srautų ataskaitoje pateikiami ataskaitinio laikotarpio duomenys ir praėjusio ataskaitinio laikotarpio (lyginamoji) informacija.

188. Investicinės bendrovės pinigų srautai pateikiami tiesioginiu būdu. Pinigų srautų ataskaitoje atskleidžiamos bendros pinigų įplaukos ir pinigų išmokos per ataskaitinį laikotarpį.

189. Investicinės bendrovės pinigų srautų ataskaitos straipsniai:

189.1. Pagrindinės veiklos pinigų srautai;

189.2. 1.1. Ataskaitinio laikotarpio pinigų įplaukos;

189.3. 1.1.1. Už parduotą finansinį ir investicinį turtą gauti pinigai;

189.4. 1.1.2. Gautos palūkanos;

189.5. 1.1.3. Gauti dividendai;

189.6. 1.1.4. Gauti nuompinigiai;

189.7. 1.1.5. Kitos veiklos įplaukos;

189.8. 1.2. Ataskaitinio laikotarpio pinigų išmokos;

189.9. 1.2.1. Išmokos už finansinio ir investicinio turto įsigijimą ir įvykdyti įsipareigojimai;

- 189.10. 1.2.2. Išmokos, susijusios su bendrosiomis ir administracinėmis reikmėmis;
- 189.11. 1.2.3. Kitos išmokos;
- 189.12. Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai;
- 189.13. 2. Veiklos finansavimo pinigų srautai;
- 189.14. 2.1. Bendrovės akcijų pardavimas, gauti įnašai;
- 189.15. 2.2. Bendrovės akcijų išpirkimas, grąžinti įnašai;
- 189.16. 2.3. Išmokos iš pelno;
- 189.17. 2.4. Gauta paskolų;
- 189.18. 2.5. Grąžinta paskolų;
- 189.19. 2.6. Sumokėta palūkanų;
- 189.20. 2.7. Pinigų srautai, susiję su kitais finansavimo šaltiniais;
- 189.21. 2.8. Kitas finansinės veiklos pinigų srautų padidėjimas;
- 189.22. 2.9. Kitas finansinės veiklos pinigų srautų sumažėjimas;
- 189.23. Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai;
- 189.24. 3. Užsienio valiutų kursų pokyčio įtaka grynųjų pinigų likučiui;
- 189.25. 4. Grynasis pinigų srautų padidėjimas (sumažėjimas);
- 189.26. 5. Pinigai laikotarpio pradžioje;
- 189.27. 6. Pinigai laikotarpio pabaigoje.

190. Pagrindinės veiklos pinigų srautų dalyje pateikiama informacija apie investicinės bendrovės veiklos pinigų įplaukas ir išmokas, išskyrus finansinės veiklos pinigų srautus. Pagrindinės veiklos pinigų srautams priskiriami pinigų srautai, kurie susidaro įsigyjant ar perleidžiant finansinį ir investicinį turtą, gaunant palūkanas ir dividendus, kitos veiklos įplaukas, apmokant bendrąsias ir administracines išlaidas, įsigyjant veikloje naudojamą turto, patiriant kitų išlaidų.

191. Finansinės veiklos pinigų srautams priskiriami pinigų srautai, susiję su investicinės akcinės bendrovės akcininkais, investicinės ūkinės bendrijos dalyviais ir kitais veiklos finansavimo šaltiniais, t. y. pinigų įplaukos pardavus investicinės bendrovės akcijas ar gavus bendrijos įnašus ir išmokos išperkant iš akcininkų bendrovės akcijas ar grąžinant bendrijos dalyviams įnašus, pinigų įplaukos ir išmokos gaunant ir grąžinant paskolas, sumokėtos paskolų palūkanos, su pelno paskirstymu susijusios išmokos bendrovės akcininkams ar bendrijos dalyviams, kitas finansinės veiklos pinigų srautų padidėjimas ar sumažėjimas.

192. Atskiruose pinigų srautų ataskaitos straipsniuose parodomi grynieji pagrindinės ir finansinės veiklos pinigų srautai. Grynieji pagrindinės ir finansinės veiklos pinigų srautai gaunami susumavus visų atitinkamos veiklos pinigų srautų straipsnių duomenis. Grynieji pagrindinės ir finansinės veiklos pinigų srautai gali būti teigiami arba neigiami.

193. Pinigų įplaukos ir išmokos užsienio valiuta pateikiamos įvertintos pagal pinigų gavimo (išmokėjimo) dienos užsienio valiutos kursą. Realizuotas užsienio valiutų kursų pokytis, darantis tiesioginę įtaką pinigų srautams, įtraukiamas į atitinkamus pinigų srautus, pavyzdžiui, realizuotas gautinų sumų valiutų kursų pasikeitimo pelnas (nuostoliai) bus parodomas ataskaitos pagrindinės veiklos pinigų srautų dalies už parduotą finansinį ir investicinį turtą gautų pinigų straipsnyje.

194. Užsienio valiutų kursų pokyčio įtaka grynųjų pinigų laikotarpio pradžios ir pabaigos likučiui parodoma atskirai nuo pagrindinės ir finansinės veiklos. Teigiama nerealizuoto užsienio valiutų kursų pokyčio įtaka pridedama, o neigiama įtaka atimama iš pinigų srautų sumos, parodomos straipsnyje *Užsienio valiutų kursų pokyčio įtaka grynųjų pinigų likučiui*.

195. Grynojo pinigų srautų padidėjimo (sumažėjimo) straipsnyje parodoma, kaip per ataskaitinį laikotarpį pasikeitė investicinės bendrovės grynųjų pinigų srautų suma. Šio straipsnio suma apskaičiuojama sudedant trijų pagrindinių pinigų srautų ataskaitos straipsnių *Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai*, *Grynieji veiklos finansavimo pinigų srautai* ir *Užsienio valiutų kursų pokyčio įtaka grynųjų pinigų likučiui* duomenis.

196. Straipsnyje *Grynasis pinigų srautų padidėjimas (sumažėjimas)* įrašyta suma turi būti lygi straipsnių *Pinigai laikotarpio pradžioje* ir *Pinigai laikotarpio pabaigoje* duomenų skirtumui, atsižvelgiant į straipsnio *Užsienio valiutų kursų pokyčio įtaka grynųjų pinigų likučiui* duomenis.

XIII. AIŠKINAMOJO RAŠTO INFORMACIJA

197. Kolektyvinio investavimo subjekto ar pensijų fondo aiškinamasis raštas rengiamas vadovaujantis šio ir 6-ojo verslo apskaitos standarto „Aiškinamasis raštas“ nuostatomis, jeigu jos neprieštarauja šio standarto nuostatomis.

198. Kolektyvinio investavimo subjekto ar pensijų fondo aiškinamajame rašte paaiškinamos kitose finansinėse ataskaitose nurodytos sumos, taip pat atskleidžiama papildoma reikšminga informacija, kuri nebuvo pateikta kitose finansinėse ataskaitose, apie subjekto veiklos pobūdį, rezultatus, finansinę būklę ir pinigų srautus.

199. Aiškinamąjį raštą sudaro šios dalys:

199.1. I. Bendroji dalis;

199.2. II. Apskaitos politika;

199.3. III. Pastabos.

200. Subjekto aiškinamojo rašto bendrojoje dalyje pateikiami bendrieji duomenys:

200.1. Teisinė forma, pavadinimas.

200.2. Tipas, veiklos pradžia ir trukmė.

200.3. Investicinės bendrovės buveinės adresas, kodas, registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys apie bendrovę, teisinis statusas.

200.4. Valdymo įmonės teisinė forma, pavadinimas, kodas, buveinės adresas, registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys apie įmonę, teisinis statusas.

200.5. Depozitoriumo pavadinimas, kodas, buveinės adresas.

200.6. Audito įmonė, atlikusi subjekto auditą, jos buveinės adresas, kodas.

200.7. Ataskaitinis laikotarpis.

200.8. Investicinės bendrovės, kurios turto valdymas neperduotas valdymo įmonei, ataskaitinių finansinių metų ir praėjusių finansinių metų vidutinis darbuotojų skaičius pagal sąrašą.

200.9. Kiekvieno sudėtinio kolektyvinio investavimo subjekto subfondo pavadinimas, kodas, buveinės adresas.

200.10. Kita dalyviams aktuali informacija, jeigu tokios yra, pavyzdžiui, kad uždarojo tipo investicinės bendrovės akcijos neišperkamos.

201. Subjekto aiškinamojo rašto apskaitos politikos dalyje apie tvarkant apskaitą ir sudarant finansines ataskaitas taikytą apskaitos politiką, kuri gali turėti įtakos finansinių ataskaitų informacijos vartotojų priimamiems sprendimams, pateikiama ši informacija:

201.1. Nuoroda, kad finansinės ataskaitos parengtos vadovaujantis verslo apskaitos standartais, kitais teisės aktais.

201.2. Turto ir įsipareigojimų pripažinimo kriterijai, vertinimo metodai ir prielaidos, nulėmusios jų pasirinkimą, periodiškumo reikalavimai.

201.3. Grynujų aktyvų vertės ir vienetų vertės apskaičiavimo principai.

201.4. Kita svarbi informacija.

202. Subjekto tarpinių finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto, išskyrus pusmečio aiškinamąjį raštą, pastabose paaiškinami tik reikšmingi ataskaitinio laikotarpio sumų pokyčiai, jų priežastys ir lyginamieji praėjusio ataskaitinio laikotarpio duomenys. Pastabos turi būti pateikiamos tokia pat tvarka, kokia pateikti finansinių ataskaitų straipsniai. Pastabos numeruojamos iš eilės. Pastabos numeris turi būti nurodomas prie finansinės ataskaitos straipsnio, kurį ji paaiškina. Reikšmingas apskaitinių įvertinimų pakeitimas, jeigu toks buvo, ar pateiktos lyginamosios informacijos koregavimas dėl apskaitos politikos keitimo ar dėl klaidų taisymo aiškinamojo rašto pastabose turi būti atskleidžiami pagal 6-ąjį verslo apskaitos standartą „Aiškinamasis raštas“.

203. Subjekto pusmečio aiškinamojo rašto pastabų dalyje pateikiama tokia ataskaitinio laikotarpio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpio (lyginamoji) informacija:

203.1. Reikšmingos finansinių ataskaitų sumos ir jų pasikeitimo priežastys. Pastabos numeruojamos iš eilės. Pastabos numeris turi būti nurodomas prie finansinės ataskaitos straipsnio, kurį ji paaiškina.

203.2. Grynujų aktyvų vertė, vienetų skaičius ir vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje, prieš metus, prieš dvejus metus. Kai vienetai yra skirtingų klasių, duomenys pateikiami pagal klases.

203.3. Per ataskaitinį laikotarpį išplatintų (konvertuojant pinigus į vienetus) ir išpirktų (konvertuojant vienetus į pinigus) vienetų skaičius ir vertė. Kai vienetai yra skirtingų klasių, duomenys pateikiami pagal klases.

203.4. Investicijų portfelio struktūra. Parodomas investicijų pasiskirstymas pagal investavimo strategiją atitinkančius kriterijus nurodant, kokią subjekto grynujų aktyvų vertės dalį (procentais) sudaro investicijos. Atskleidžiami įvykiai, turėję reikšmingos įtakos investicijų portfeliui.

203.5. Investicijų vertės pokytis per ataskaitinį laikotarpį dėl jų įsigijimo, pardavimo ar išpirkimo ir tikrosios vertės pasikeitimo.

203.6. Investicijų pardavimo rezultatai (pelnas ir nuostoliai).

203.7. Išvestinės finansinės priemonės ar jų grupės pagal 6-ąjį verslo apskaitos standartą „Aiškinamasis raštas“.

203.8. Atlyginimo tarpininkams sąnaudos.

203.9. Dalyviams apskaičiuoti ir (ar) išmokėti dividendai ar kitos išmokos, kurias išmokėjus vienetų skaičius nesikeičia.

203.10. Pasiskolintos ir paskolintos lėšos.

203.11. Trečiosios šalies įsipareigojimai, garantuojantys subjekto pajamingumo dydį.

203.12. Sandorių su susijusiais asmenimis (valdymo įmone, tos pačios valdymo įmonės subjektais ir pan.) ataskaitinio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpių sumos, suskirstytos į grupes, kita reikšminga informacija pagal 30-ąją verslo apskaitos standartą „Susiję asmenys“ ir 6-ąją verslo apskaitos standartą „Aiškinamasis raštas“.

203.13. Reikšmingas apskaitinių įvertinimų, jeigu tokių buvo, pakeitimo poveikis ar pateiktos lyginamosios informacijos koregavimas dėl apskaitos politikos keitimo ar dėl klaidų taisymo pagal 6-ąją verslo apskaitos standartą „Aiškinamasis raštas“.

203.14. Trumpas reikšmingų poataskaitinių (pobalansinių) įvykių, kurių neatskleidimas gali turėti reikšmingos įtakos įmonės finansinių ataskaitų vartotojų galimybei priimti sprendimus, apibūdinimas pagal 6-ąją verslo apskaitos standartą „Aiškinamasis raštas“.

203.15. Po grynųjų aktyvų skaičiavimo datos įvykę reikšmingi turto ir įsipareigojimų pokyčiai, neįtraukti į grynųjų aktyvų vertę.

203.16. Kita reikšminga informacija apie kolektyvinio investavimo subjekto ar pensijų fondo finansinę būklę, veiksniai ir aplinkybės, turėję įtakos subjekto turtui ar įsipareigojimams pagal 6-ąją verslo apskaitos standartą „Aiškinamasis raštas“ ir kitus verslo apskaitos standartus.

204. Subjekto finansinių metų aiškinamojo rašto pastabų dalyje pateikiama visa šio standarto 203 punkte nustatyta, taip pat ši ataskaitinio laikotarpio ir mažiausiai vieno praėjusio ataskaitinio laikotarpio (lyginamoji) informacija:

204.1. Finansinė rizika ir jos valdymo metodai. Rinkos, valiutos, kredito, palūkanų normos, likvidumo ir kitokia rizika, atsirandanti dėl subjekto finansinio turto ar finansinių įsipareigojimų, jos pokyčiai, valdymo tikslai, politika, procesai, vertinimo būdai ir jų pokyčiai palyginti su praėjusiais laikotarpiais.

204.2. Investicijų grąža ir investicijų grąžos lyginamoji informacija:

204.2.1. Jei pasirinktas lyginamasis indeksas, nurodomas jo dydis ir trumpai apibūdinamas.

204.2.2. Vieneto (akcijos) vertės pokyčio, investicijų portfelio metinės investicijų grąžos (bendrosios ir grynosios) ir lyginamojo indekso, jei jis pasirinktas, pokytis palyginti su keliais praėjusiais laikotarpiais.

204.2.3. Vidutinė investicijų grąža, vidutinis subjekto vieneto (akcijos) vertės pokytis ir jo standartinio nuokrypio rodiklis, taip pat vidutinis lyginamojo indekso (jei jis pasirinktas) pokytis per kelis praėjusius laikotarpius.

204.2.4. Subjekto nuožiūra pateikiami papildomi rodikliai, atskleidžiantys investicijų portfelio riziką, jie paaiškinami ir nurodoma jų apskaičiavimo metodika.

205. Kolektyvinio investavimo subjekto finansinių metų aiškinamojo rašto pastabų dalyje pateikiama visa šio standarto 204 punkte nustatyta, taip pat ši ataskaitinio laikotarpio ir mažiausiai vieno praėjusio ataskaitinio laikotarpio (lyginamoji) informacija:

205.1. Atskaitymų iš turto rūšys ir apskaičiuotos sumos, jų dalis procentais palyginti su ataskaitinio laikotarpio vidutine grynųjų aktyvų verte, bendrasis išlaidų koeficientas, investicijų portfelio apyvartumo rodiklis. Jei per ataskaitinį laikotarpį keitėsi atskaitymų dydis, atskirai pateikiamos kiekvieno nustatyto dydžio sumos. Jei yra skaičiuojamas sąlyginis tikėtinas bendrasis išlaidų koeficientas, turi būti pateikiama daugiau informacijos.

205.2. Nekilnojamojo turto kolektyvinio investavimo ir kiti subjektai, turintys nekilnojamojo turto, – kiekvieno investicijų portfelį sudarančio investicinio turto objekto tikroji vertė, kita reikšminga informacija.

206. Pensijų fondo finansinių metų aiškinamojo rašto pastabų dalyje pateikiama visa šio standarto 204 punkte nustatyta, taip pat ši ataskaitinio laikotarpio ir mažiausiai vieno praėjusio ataskaitinio laikotarpio (lyginamoji) informacija:

206.1. Atskaitymai (atskaitymų rūšys ir apskaičiuotos sumos) iš valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo fondo ar iš papildomo savanoriško pensijų kaupimo fondo turto, portfelio apyvartumo rodiklis. Papildomo savanoriško pensijų kaupimo fondo atskaitymų dalis procentais palyginti su ataskaitinio laikotarpio vidutine grynųjų aktyvų verte. Jei per ataskaitinį laikotarpį keitėsi atskaitymų dydžiai, atskirai pateikiamos kiekvieno nustatyto dydžio sumos. Valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo fondo bendras atskaitymų rodiklis. Papildomo savanoriško pensijų kaupimo fondo bendras išlaidų koeficientas. Jei yra skaičiuojamas valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo fondo ar papildomo savanoriško pensijų kaupimo fondo sąlyginis tikėtinas bendrasis išlaidų koeficientas, pateikiama išsamesnė informacija apie jį.

206.2. Gautos ir išmokėtos lėšos:

206.2.1. Bendra per ataskaitinį laikotarpį gautų lėšų suma.

206.2.2. Periodinės įmokos į pensijų fondą:

206.2.2.1. Valstybinio socialinio draudimo fondo įmokos;

206.2.2.2. papildomos dalyvio lėšomis mokamos pensijų įmokos;

206.2.2.3. papildomos dalyvio lėšomis mokamos pensijų įmokos;

206.2.2.4. papildomos iš valstybės biudžeto lėšų už dalyvį mokamos pensijų įmokos;

206.2.2.5. papildomo savanoriško pensijų kaupimo fondo dalyvio asmeninės įmokos;

206.2.2.6. darbdavių ir kitų trečiųjų asmenų įmokos į papildomo savanoriško pensijų kaupimo fondą.

206.2.3. Valstybinio socialinio draudimo fondo sumokėti delspinigiai.

206.2.4. Gauta iš garantijų rezervo.

206.2.5. Gauta iš kitų pensijų fondų (iš tos pačios pensijų kaupimo bendrovės, iš kitos pensijų kaupimo bendrovės).

206.2.6. Kitos gautos lėšos (šaltiniai ir sumos).

206.2.7. Bendra per ataskaitinį laikotarpį išmokėtų lėšų suma.

206.2.8. Pensijų išmokos (vienkartinės išmokos dalyviams, periodinės išmokos dalyviams, išmokos pagal anuiteto sutartį).

206.2.9. Pervesta į kitus pensijų fondus (tos pačios pensijų kaupimo bendrovės,

kitos pensijų kaupimo bendrovės).

206.2.10. Išmokėta iš papildomo savanoriško pensijų kaupimo fondo išėjusiems dalyviams (paveldėtojams, kitu pagrindu).

206.2.11. Išmokėta paveldėtojams.

206.2.12. Kitais pagrindais išmokėtos lėšos.

207. Reorganizuojant subjektus, aiškinamajame rašte nurodomi subjektų pavadinimai ir veiklos kryptys, reorganizavimo data ir pobūdis, nutrauktos veiklos sritys, grynųjų aktyvų vertė prieš reorganizavimą ir po reorganizavimo, kita reikšminga informacija.

208. Sudėtinis kolektyvinio investavimo subjektas sudaro vieną aiškinamąjį raštą, kuriame aiškinami bendri ir visų subfondų duomenys.

209. Jei finansinėse ataskaitose lyginamosios informacijos ar jos dalies nepateikta, nurodoma dėl kokios priežasties.

210. Informuotiesiems ir profesionaliesiems investuotojams skirti kolektyvinio investavimo subjektai savo aiškinamajame rašte neprivalo pateikti šio standarto 202–205 punktuose reikalaujamos detalios informacijos, jei tokie duomenys yra teisės aktuose apibrėžta komercinė paslaptis ir vadovybė nusprendžia, kad jos atskleidimas gali pakenkti subjekto finansiniams ar komerciniams tikslams, ir tą paaiškina aiškinamajame rašte.

XIV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

211. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2015 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

39-ojo verslo apskaitos standarto
„Kolektyvinio investavimo subjektų
ir pensijų fondų apskaita, finansinės
ataskaitos“
1 priedas

(Grynųjų aktyvų ataskaitos forma)

(investicinio fondo ar pensijų fondo pavadinimas)

(valdymo įmonės teisinė forma, pavadinimas, kodas)

(buveinės adresas, registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys)

(teisinis statusas, jei valdymo įmonė likviduojama, reorganizuojama ar yra
bankrutavusi, kiti duomenys)

(Tvirtinimo žyma)

20__ M. _____ D. GRYNŲJŲ AKTYVŲ ATASKAITA

_____ Nr. _____
(ataskaitos sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)

(ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
A.	TURTAS			
1.	PINIGAI			
2.	TERMINUOTIEJI INDĖLIAI			
3.	PINIGŲ RINKOS PRIEMONĖS			
3.1.	Valstybės išdo vekseliai			
3.2.	Kitos pinigų rinkos priemonės			
4.	PERLEIDŽIAMIEJI VERTYBINIAI POPIERIAI			
4.1.	Ne nuosavybės vertybiniai popieriai			
4.1.1.	Vyriausybių ir centrinių bankų arba jų garantuoti ne nuosavybės			

	vertybiniai popieriai			
4.1.2.	Kiti ne nuosavybės vertybiniai popieriai			
4.2.	Nuosavybės vertybiniai popieriai			
4.3.	Kitų kolektyvinio investavimo subjektų investiciniai vienetai ir akcijos			
5.	SUMOKĖTI AVANSAI			
6.	GAUTINOS SUMOS			
6.1.	Investicijų pardavimo sandorių gautinos sumos			
6.2.	Kitos gautinos sumos			
7.	INVESTICINIS IR KITAS TURTAS			
7.1.	Investicinis turtas			
7.2.	Išvestinės finansinės priemonės			
7.3.	Kitas turtas			
B.	ĮSIPAREIGOJIMAI			
1.	Mokėtinos sumos			
1.1.	Už finansinį ir investicinį turtą mokėtinos sumos			
1.2.	Valdymo įmonei ir depozitoriumui mokėtinos sumos			
1.3.	Kitos mokėtinos sumos			
2.	Sukauptos sąnaudos			
3.	Finansinės skolos kredito įstaigoms			
4.	Įsipareigojimai pagal išvestinių finansinių priemonių sutartis			
5.	Kiti įsipareigojimai			
C.	GRYNIJI AKTYVAI			

 (valdymo įmonės vadovo pareigų pavadinimas) (parašas) (vardas ir pavardė)

 (vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba galinčio tvarkyti apskaitą kito asmens pareigų pavadinimas) (parašas) (vardas ir pavardė)

39-ojo verslo apskaitos standarto
 „Kolektyvinio investavimo subjektų
 ir pensijų fondų apskaita, finansinės
 ataskaitos“
 2 priedas

(Grynujų aktyvų pokyčio ataskaitos forma)

(investicinio fondo ar pensijų fondo pavadinimas)

(valdymo įmonės teisinė forma, pavadinimas, kodas)

(buveinės adresas, registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys)

(teisinis statusas, jei valdymo įmonė likviduojama, reorganizuojama ar yra
 bankrutavusi, kiti duomenys)

(Tvirtinimo žyma)

**20__ M. _____ D. GRYNŪJŲ AKTYVŲ POKYČIO
 ATASKAITA**

_____ Nr. _____
 (ataskaitos sudarymo data)

_____ (ataskaitinis laikotarpis)

_____ (ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
1.	GRYNŪJŲ AKTYVŲ VERTĖ ATASKAITINIO LAIKOTARPIO PRADŽIOJE			
2.	GRYNŪJŲ AKTYVŲ VERTĖS PADIDĖJIMAS			
2. 1.	Dalyvių įmokos į fondą			
2. 2.	Iš kitų fondų gautos sumos			
2. 3.	Garantinės įmokos			
2.4.	Investicinės pajamos			
2.4.1.	Palūkanų pajamos			

2.4.2.	Dividendai			
2.4.3.	Nuomos pajamos			
2.5.	Pelnas dėl investicijų vertės pasikeitimo ir pardavimo			
2.6.	Pelnas dėl užsienio valiutų kursų pokyčio			
2.7.	Išvestinių finansinių priemonių sandorių pelnas			
2.8.	Kitas grynujų aktyvų vertės padidėjimas			
	GRYNUJŲ AKTYVŲ VERTĖ PADIDĖJO IŠ VISO			
3.	GRYNUJŲ AKTYVŲ VERTĖS SUMAŽĖJIMAS			
3.1.	Išmokos fondo dalyviams			
3.2.	Išmokos kitiems fondams			
3.3.	Nuostoliai dėl investicijų vertės pasikeitimo ir pardavimo			
3.4.	Nuostoliai dėl užsienio valiutų kursų pokyčio			
3.5.	Išvestinių finansinių priemonių sandorių nuostoliai			
3.6.	Valdymo sąnaudos:			
3.6.1	Atlyginimas valdymo įmonei			
3.6.2	Atlyginimas depozitoriumui			
3.6.3	Atlyginimas tarpininkams			
3.6.4	Audito sąnaudos			
3.6.5.	Palūkanų sąnaudos			
3.6.6	Kitos sąnaudos			
3.7.	Kitas grynujų aktyvų vertės sumažėjimas			
3.8.	Sąnaudų kompensavimas (–)			
4.	Grynujų aktyvų vertės pokytis			
5.	Pelno paskirstymas			
	GRYNUJŲ AKTYVŲ VERTĖ SUMAŽĖJO IŠ VISO			
6.	GRYNUJŲ AKTYVŲ VERTĖ ATASKAITINIO LAIKOTARPIO PABAIGOJE			

 (valdymo įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

(vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba galinčio
tvarkyti apskaitą kito asmens pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

39-ojo verslo apskaitos standarto
 „Kolektyvinio investavimo subjektų
 ir pensijų fondų apskaita, finansinės
 ataskaitos“
 3 priedas

(Investicinės bendrovės balanso forma)

(investicinės bendrovės teisinė forma, pavadinimas, kodas)

(buveinės adresas, registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys)

(teisinis statusas, jei investicinė bendrovė likviduojama, reorganizuojama ar yra
 bankrutavusi, kiti duomenys)

(Tvirtinimo žyma)

20__ M. _____ D. BALANSAS

 Nr. _____
 (ataskaitos sudarymo data)

 (ataskaitinis laikotarpis)

 (ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
	TURTAS			
A.	ILGALAIKIS TURTAS			
1.	NEMATERIALUSIS TURTAS			
2.	MATERIALUSIS TURTAS			
2.1.	Investicinis turtas			
2.1.1	Žemė			
2.1.2	Pastatai			
2.2.	Kitas materialusis turtas			
3.	FINANSINIS TURTAS			
3.1.	Investicijos į įmonių grupės įmones			
3.2.	Investicijos į asocijuotąsias įmones			
3.3.	Kiti nuosavybės vertybiniai			

	popieriai			
3.4.	Ne nuosavybės vertybiniai popieriai			
3.5.	Kitų kolektyvinio investavimo subjektų investiciniai vienetai, akcijos, įnašai			
3.6.	Išvestinės finansinės priemonės			
3.7.	Terminuotieji indėliai			
3.8.	Paskolos ir gautinos sumos			
3.8.1.	Paskolos įmonių grupės įmonėms			
3.8.2.	Iš įmonių grupės įmonių gautinos sumos			
3.8.3.	Paskolos asocijuotosioms įmonėms			
3.8.4.	Iš asocijuotųjų įmonių gautinos sumos			
3.8.5.	Kitos po vienu metų gautinos sumos			
3.9.	Kitas ilgalaikis finansinis turtas			
4.	KITAS ILGALAIKIS TURTAS			
4.1.	Atidėtojo pelno mokesčio turtas			
4.2.	Kitas turtas			
B.	TRUMPALAIKIS TURTAS			
1.	ATSARGOS			
1.1.	Sumokėti avansai			
1.2.	Atsargos bendrovės reikmėms			
2.	PER VIENUS METUS GAUTINOS SUMOS			
2.1.	Iš investicijų pardavimo sandorių gautinos sumos			
2.2.	Įmonių grupės įmonių skolos			
2.3.	Asocijuotųjų įmonių skolos			
2.4.	Kitos per vienus metus gautinos sumos			
3.	TRUMPALAIKĖS INVESTICIJOS			
3.1.	Terminuotieji indėliai			
3.2.	Pinigų rinkos priemonės			
3.3.	Perleidžiamieji vertybiniai popieriai			
3.3.1.	Ne nuosavybės vertybiniai			

	popieriai			
3.3.2.	Įmonių grupės įmonių nuosavybės vertybiniai popieriai			
3.3.3.	Kiti nuosavybės vertybiniai popieriai			
3.3.4.	Kitų kolektyvinio investavimo subjektų investiciniai vienetai, akcijos, įnašai			
3.4	Išvestinės finansinės priemonės			
4.	PINIGAI			
C.	ATEINANČIŲ LAIKOTARPIŲ ŠAUNAUDOS IR SUKAUPTOS PAJAMOS			
	TURTO IŠ VISO			
	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI			
D.	NUOSAVAS KAPITALAS			
1.	KAPITALAS			
1.1.	Pasirašytasis kapitalas			
1.2.	Pasirašytasis neapmokėtas kapitalas (-)			
2.	AKCIJŲ PRIEDAI			
3.	PERKAINOJIMO REZERVAS (REZULTATAI)			
4.	REZERVAI			
4.1.	Privalomasis			
4.2.	Kiti rezervai			
5.	NEPASKIRSTYTASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)			
5.1.	Ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)			
5.2.	Ankstesnių metų pelnas (nuostoliai)			
E.	ATIDĖJINIAI			
1.	Pensijų ir panašių įsipareigojimų atidėjiniai			
2.	Mokesčių atidėjiniai			
3.	Kiti atidėjiniai			
F.	MOKĖTINOS SUMOS IR KITI ĮSIPAREIGOJIMAI			
1.	PO VIENŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS			

	IR KITI ĮSIPAREIGOJIMAI			
1.1.	Skoliniai įsipareigojimai			
1.2.	Finansinės skolos kredito įstaigoms			
1.3.	Gauti avansai			
1.4.	Už finansinį ir investicinį turtą mokėtinos sumos			
1.5.	Pagal vekselius ir čekius mokėtinos sumos			
1.6.	Įmonių grupės įmonėms mokėtinos sumos			
1.7.	Asocijuotosioms įmonėms mokėtinos sumos			
1.8.	Įsipareigojimai pagal išvestinių finansinių priemonių sutartis			
1.9.	Kitos po vieno metų mokėtinos sumos ir įsipareigojimai			
2.	PER VIENUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR KITI ĮSIPAREIGOJIMAI			
2.1.	Skoliniai įsipareigojimai			
2.2.	Finansinės skolos kredito įstaigoms			
2.3.	Gauti avansai			
2.4.	Už finansinį ir investicinį turtą mokėtinos sumos			
2.5.	Pagal vekselius ir čekius mokėtinos sumos			
2.6.	Įmonių grupės įmonėms mokėtinos sumos			
2.7.	Asocijuotosioms įmonėms mokėtinos sumos			
2.8.	Valdymo įmonei ir depozitoriumui mokėtinos sumos			
2.9.	Kitos per vienus metus mokėtinos sumos			
2.10.	Įsipareigojimai pagal išvestinių finansinių priemonių sutartis			
2.11.	Pelno mokesčio įsipareigojimai			
2.12.	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai			
2.13.	Kiti trumpalaikiai įsipareigojimai			

G.	SUKAUPOTOS SĄNAUDOS IR ATEINANČIŲ LAIKOTARPIŲ PAJAMOS			
	NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO			

(valdymo įmonės vadovo pareigų pavadinimas) (parašas) (vardas ir pavardė)

(vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba galinčio
tvarkyti apskaitą kito asmens pareigų pavadinimas) (parašas) (vardas ir pavardė)

39-ojo verslo apskaitos standarto
 „Kolektyvinio investavimo subjektų
 ir pensijų fondų apskaita, finansinės
 ataskaitos“
 4 priedas

(Investicinės bendrovės pelno (nuostolių) ataskaitos forma)

(investicinės bendrovės teisinė forma, pavadinimas, kodas)

(buveinės adresas, registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys)

(teisinis statusas, jei investicinė bendrovė likviduojama, reorganizuojama ar
 yra bankrutavusi, kiti duomenys)

(Tvirtinimo
 žyma)

20__ M. _____ D. PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA

_____ Nr. _____
 (ataskaitos sudarymo diena)

(ataskaitinis laikotarpis)

(ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
1.	PAGRINDINĖS VEIKLOS PAJAMOS			
1.1.	Palūkanų pajamos			
1.2.	Dividendai			
1.3.	Nuomos pajamos			
1.4.	Pelnas dėl investicijų vertės pasikeitimo ir pardavimo			
1.5.	Pelnas dėl užsienio valiutų kursų pokyčio			
1.6.	Išvestinių finansinių priemonių sandorių pelnas			
1.7.	Garantinės įmokos			

1.8.	Su bendrovės akcijų pardavimu (išpirkimu) susijusių atskaitymų pajamos			
1.9.	Kitos pagrindinės veiklos pajamos			
2.	PAGRINDINĖS VEIKLOS SĄNAUDOS			
2.1.	Nuostoliai dėl investicijų vertės pasikeitimo ir pardavimo			
2.2.	Nuostoliai dėl užsienio valiutų kursų pokyčio			
2.3.	Išvestinių finansinių priemonių sandorių nuostoliai			
2.4.	Bendrovės akcijų pardavimo sąnaudos			
2.5.	Kitos pagrindinės veiklos sąnaudos			
3.	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)			
4.	BENDROSIOS IR ADMINISTRACINĖS SĄNAUDOS			
4.1.	Atlyginimas valdymo įmonei			
4.2.	Atlyginimas depozitoriumui			
4.3.	Atlyginimas tarpininkams			
4.4.	Audito sąnaudos			
4.5.	Kitos bendrosios ir administracinės sąnaudos			
4.6.	Sąnaudų kompensavimas (–)			
5.	KITOS VEIKLOS REZULTATAI			
6.	PALŪKANŲ IR KITOS PANAŠIOS SĄNAUDOS			
7.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ			
8.	PELNO MOKESTIS			
9.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)			

(valdymo įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

(vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba galinčio
tvarkyti apskaitą kito asmens pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

39-ojo verslo apskaitos standarto
„Kolektyvinio investavimo subjektų
ir pensijų fondų apskaita, finansinės
ataskaitos“
5 priedas

(Investicinės bendrovės nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos forma)

(investicinės bendrovės teisinė forma, pavadinimas, kodas)

(buveinės adresas, registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys)

(teisinis statusas, jei investicinė bendrovė likviduojama, reorganizuojama ar yra bankrutavusi, kiti duomenys)

(Tvirtinimo žyma)

**20__ M. _____ D. NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ
ATASKAITA**

_____ Nr. _____
(ataskaitos sudarymo diena)

(ataskaitinis laikotarpis)

(ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

	Kapitalas	Akcijų priedai	Įstatymo numatytas privalomasis rezervas	Perkaino- jimo rezervas (rezultatai)		Kiti rezervai	Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)	Iš viso
				Ilgalaikio Materialiojo turto	Finansinio turto			
1. Likutis užpraėjusių finansinių metų pabaigoje								
2. Apskaitos politikos pakeitimo rezultatas								

3. Esminių klaidų taisymo rezultatas								
4. Perskaičiuotas likutis užpraėjusių finansinių metų pabaigoje								
5. Ilgalaikio materialiojo ir finansinio turto vertės padidėjimas (sumažėjimas)								
6. Pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažintas pelnas (nuostoliai)								
7. Ataskaitinio laikotarpio grynas pelnas (nuostoliai)								
8. Paskelbti dividendai ir kitos su pelno paskirstymu susijusios išmokos								
9. Sudaryti rezervai								
10. Panaudoti rezervai								
11. Kapitalo padidėjimas pardavus akcijas, gavus įnašus								
12. Kapitalo sumažėjimas išpirkus akcijas, grąžinus įnašus								
13. Įnašai nuostoliams padengti								
14. Likutis praėjusių finansinių metų pabaigoje								
15. Ilgalaikio materialiojo ir finansinio turto vertės padidėjimas (sumažėjimas)								
16. Pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažintas pelnas (nuostoliai)								
17. Ataskaitinio laikotarpio grynas pelnas (nuostoliai)								
18. Dividendai ir kitos su pelno paskirstymu								

susijusios išmokos								
19. Sudaryti rezervai								
20. Panaudoti rezervai								
21. Kapitalo padidėjimas pardavus akcijas, gavus įnašus								
22. Kapitalo sumažėjimas išpirkus akcijas, grąžinus įnašus								
23. Įnašai nuostoliams padengti								
24. Likutis ataskaitinių finansinių metų pabaigoje								

 (valdymo įmonės vadovo pareigų pavadinimas) (parašas) (vardas ir pavardė)

 (vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba galinčio
 tvarkyti apskaitą kito asmens pareigų pavadinimas) (parašas) (vardas ir pavardė)

39-ojo verslo apskaitos standarto
 „Kolektyvinio investavimo subjektų
 ir pensijų fondų apskaita, finansinės
 ataskaitos“
 6 priedas

(Investicinės bendrovės pinigų srautų ataskaitos forma)

(investicinės bendrovės teisinė forma, pavadinimas, kodas)

(buveinės adresas, registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys)

(teisinis statusas, jei investicinė bendrovė likviduojama, reorganizuojama ar yra bankrutavusi, kiti duomenys)

(Tvirtinimo žyma)

20 ___ M. _____ **D. PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA**

_____ Nr. _____
 (ataskaitos sudarymo data)

_____ (ataskaitinis laikotarpis)

_____ (ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
1.	Pagrindinės veiklos pinigų srautai			
1.1.	Ataskaitinio laikotarpio pinigų įplaukos			
1.1.1.	Už parduotą finansinį ir investicinį turtą gauti pinigai			
1.1.2.	Gautos palūkanos			
1.1.3.	Gauti dividendai			
1.1.4.	Gauti nuompinigiai			
1.1.5.	Kitos veiklos įplaukos			
1.2.	Ataskaitinio laikotarpio pinigų išmokos			
1.2.1.	Išmokos už finansinio ir			

	investicinio turto įsigijimą ir įvykdyti įsipareigojimai			
1.2.2.	Išmokos, susijusios su bendrosiomis ir administracinėmis reikmėmis			
1.2.3.	Kitos išmokos			
	<u>Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai</u>			
2.	Finansinės veiklos pinigų srautai			
2.1.	Bendrovės akcijų pardavimas, įnašų gavimas			
2.2.	Bendrovės akcijų išpirkimas, įnašų grąžinimas			
2.3.	Išmokos iš pelno			
2.4.	Gauta paskolų			
2.5.	Grąžinta paskolų			
2.6.	Sumokėta palūkanų			
2.7.	Pinigų srautai, susiję su kitais finansavimo šaltiniais			
2.8.	Kitas finansinės veiklos pinigų srautų padidėjimas			
2.9.	Kitas finansinės veiklos pinigų srautų sumažėjimas			
	<u>Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai</u>			
3.	Užsienio valiutų kursų pokyčio įtaka grynujų pinigų likučiui			
4.	Grynasis pinigų srautų padidėjimas (sumažėjimas)			
5.	Pinigai laikotarpio pradžioje			
6.	Pinigai laikotarpio pabaigoje			

(valdymo įmonės vadovo pareigų pavadinimas) (parašas) (vardas ir pavardė)

(vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba galinčio tvarkyti apskaitą kito asmens pareigų pavadinimas) (parašas) (vardas ir pavardė)

PATVIRTINTA

Audito ir apskaitos tarnybos
direktoriaus 2014 m. kovo 28 d.
įsakymu Nr. VAS-22

40-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „EURO ĮVEDIMAS“**I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – įgyvendinti Lietuvos Respublikos euro įvedimo Lietuvos Respublikoje įstatymą ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. 604 „Dėl Nacionalinio euro įvedimo plano bei Lietuvos visuomenės informavimo apie euro įvedimą ir komunikacijos strategijos patvirtinimo“ patvirtintą Nacionalinį euro įvedimo planą (toliau – Nacionalinis euro įvedimo planas) ir, įvedus Lietuvos Respublikoje eurą, verslo apskaitos standartus taikančioms įmonėms nustatyti litais išreikštų verčių perskaičiavimo į eurus išreikštas vertes registravimo apskaitoje, apskaitos tvarkymo grynųjų eurų ir litų bendros apyvartos laikotarpiu ir susijusios informacijos pateikimo finansinėse ataskaitose reikalavimus.

2. Šis standartas taikomas litais išreikštiems apskaitos duomenims perskaičiuoti į eurus išreikštus apskaitos duomenis, euro įvedimo dieną ar po jos pasibaigiančio ataskaitinio laikotarpio finansinėms ataskaitoms sudaryti ir tokių finansinių ataskaitų lyginamąją informaciją perskaičiuoti, grynųjų eurų ir litų bendros apyvartos laikotarpiu ūkinės operacijoms ir ūkiniams įvykiams apskaitoje registruoti, su pasirengimu įvesti eurą ir jo įvedimu susijusioms išlaidoms pripažinti ir su euro įvedimu susijusiai informacijai atskleisti.

3. Šis standartas netaikomas sudarant finansines ataskaitas, kurių ataskaitiniai laikotarpiai baigiasi iki euro įvedimo dienos.

4. Šiame standarte vartojamos sąvokos turi tą pačią reikšmę kaip kituose verslo apskaitos standartuose, Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės, Lietuvos Respublikos euro įvedimo Lietuvos Respublikoje įstatymuose ir Nacionaliniame euro įvedimo plane.

5. Nuo euro įvedimo dienos, kuri nustatyta Europos Sąjungos Tarybos sprendime panaikinti išimtį Lietuvai pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 140 straipsnio 2 dalį, kai Lietuvos Respublika įvykdo eurui įvesti reikalingas sąlygas, apskaitos dokumentuose ir registruose visos nuorodos į litus laikomos nuorodomis į eurus, o sumos litais perskaičiuojamos eurus pagal euro ir lito perskaičiavimo kursą, neatšaukiamai nustatytą pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 140 straipsnio 3 dalį (toliau – perskaičiavimo kursas).

II. LIT AIS IŠREIKŠTŲ APSKAITOS DUOMENŲ PERSKAIČIAVIMAS Į EURUS

6. Iki euro įvedimo dienos Lietuvos Respublikos įmonių valiuta, naudojama ūkinėms operacijoms ir ūkiniams įvykiams registruoti ir su įmone susijusiems sandoriams, įvykiams ir aplinkybėms atspindėti, yra litas, o prirėikus – ir litas, ir užsienio valiuta.

7. Nuo euro įvedimo dienos Lietuvos Respublikos įmonių valiuta, naudojama ūkinėms operacijoms ir ūkiniams įvykiams registruoti, yra euras, o prirėikus – ir euras, ir užsienio valiuta. Nuo euro įvedimo dienos įmonių apskaitai tvarkyti turi būti naudojamas euras, t. y. litais išreikšti įmonių apskaitos duomenys turi būti perskaičiuoti į eurus, ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai apskaitoje turi būti registruojami eurai, o prirėikus – ir euras, ir užsienio valiuta, neatsižvelgiant į tai, kokia valiuta vykdoma ūkinė operacija.

8. Įvedus eurą, įmonės litais išreikštus apskaitos duomenis, kurie buvo dienos prieš euro įvedimo dieną pabaigoje, turi perskaičiuoti į eurus ir euro įvedimo dieną rezultatus užregistruoti apskaitoje.

9. Perskaičiuojami visų sąskaitų likučiai, o jei euro įvedimo diena nesutampa su įmonės finansinių metų pradžia, perskaičiuojamos pajamos ir sąnaudos. Perskaičiuojant sąskaitų likučius, perskaičiuojamos kiekvieną likutį sudarančios sumos ir, jei reikia, susijusios analitinės sąskaitos. Pavyzdžiui, perskaičiuojant mokėtino darbo užmokesčio sąskaitos sumą, perskaičiuojamos kiekvienam darbuotojui mokėtinos sumos, o perskaičiuojant pirkėjų įsiskolinimo sąskaitos sumą, perskaičiuojamos iš kiekvieno pirkėjo gautinos sumos ir panašiai.

10. Litais išreikšti įmonių apskaitos duomenys, kurie buvo dienos prieš euro įvedimo dieną pabaigoje, turi būti perskaičiuojami į eurus pagal perskaičiavimo kursą.

11. Perskaičiavimo kursas nustatomas vienam eurui išreikšti litais ir centais, todėl atvirkštinis kursas (vienam litui išreikšti eurai) negali būti naudojamas. Atliekant perskaičiavimus, perskaičiavimo kursas negali būti apvalinamas ar trumpinamas. Jis naudojamas tiek perskaičiuojant litus į eurus (dalijant iš kurso), tiek eurus į litus (dauginant iš kurso).

12. Perskaičiuojant į eurus litais išreikštus įmonių apskaitos duomenis, kurie buvo dienos prieš euro įvedimo dieną pabaigoje, išskyrus įstatinį kapitalą, kurį perskaičiuojant į eurus vadovaujamosi litais išreikštos įstatinio kapitalo ir vertybinių popierių nominaliosios vertės perskaičiavimo į eurus procedūrą reglamentuojančio įstatymo reikalavimais, apvalinama iki euro cento pagal matematinės skaičių apvalinimo taisykles:

12.1. Jeigu po paskutinio skaitmens, iki kurio apvalinama, yra skaitmuo 5 arba didesnis už 5, tai prie paskutinio skaitmens yra pridodamas vienetasis.

12.2. Jeigu skaitmuo po paskutinio skaitmens, iki kurio apvalinama, yra mažesnis už 5, tai paskutinis skaitmuo lieka nepakitęs.

13. Dėl litais išreikštų turto ir įsipareigojimų likučių, pajamų ir sąnaudų perskaičiavimo į eurus išreikštus turto ir įsipareigojimų likučius, pajamas ir sąnaudas susidarę skirtumai pripažįstami ataskaitinio laikotarpio finansinės ir investicinės veiklos pajamomis arba sąnaudomis. Perskaičiavimo rezultatas – pelnas arba nuostoliai – parodomas ataskaitinio laikotarpio pelno (nuostolių) ataskaitos finansinės ir investicinės veiklos straipsniuose.

14. Jei valiutinių straipsnių sumos yra išreikštos eurai, jų duomenys nesikeičia. Jei valiutinių straipsnių sumos yra išreikštos kita nei euras užsienio valiuta, jos pirmiausiai perskaičiuojamos į litus taikant dienos, einančios prieš euro įvedimo dieną, valiutos kursą ir tik tada perskaičiuojamos į eurus pagal perskaičiavimo kursą.

15. Jeigu perskaičiavimo kursas skiriasi nuo euro ir lito kurso, kuris buvo taikytas iki euro įvedimo dienos, tai turimos pinigų sumos eurai, turto ir įsipareigojimų

straipsnių, pagal kuriuos bus gauta ar sumokėta fiksuota arba aiškiai eurais nustatoma suma, duomenys nesikeičia. Tokių litais išreikštų apskaitos duomenų perskaičiavimo rezultatas – pelnas arba nuostoliai – parodomas ataskaitinio laikotarpio pelno (nuostolių) ataskaitos finansinės ir investicinės veiklos straipsniuose.

16. Dėl litais išreikštų nuosavo kapitalo straipsnių, išskyrus ataskaitinio laikotarpio rezultatą ir įstatinį kapitalą, perskaičiavimo į eurus susidarę skirtumai apskaitoje registruojami didinant (mažinant) nepaskirstytąjį pelną arba mažinant (didinant) nepaskirstytuosius nuostolius ir parodomi finansinėse ataskaitose kaip pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažintas pelnas (nuostoliai). Dėl litais išreikšto įstatinio kapitalo perskaičiavimo į eurus susidaręs įstatinio kapitalo litais ir eurais skirtumas apskaitoje registruojamas pagal įstatymo, reglamentuojančio akcinių bendrovių ir uždarytųjų akcinių bendrovių įstatinio kapitalo ir vertybinių popierių nominaliosios vertės išraiškos eurais ir įstatų keitimo procedūras, nuostatas.

17. Įsipareigojimai, susiję su įstatinio (pagrindinio) kapitalo didinimu (mažinimu), jei sprendimas didinti (mažinti) įstatinį (pagrindinį) kapitalą jau priimtas, bet įstatinio (pagrindinio) kapitalo padidėjimas (sumažėjimas) apskaitoje dar neužregistruotas, euro įvedimo dieną į eurus perskaičiuojami ta pačia tvarka, kaip nuosavo kapitalo straipsnių duomenys. Skirtumai, susidarę dėl tokių įsipareigojimų perskaičiavimo, apskaitoje registruojami didinant (mažinant) nepaskirstytąjį pelną arba mažinant (didinant) nepaskirstytuosius nuostolius ir parodomi finansinėse ataskaitose kaip pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažintas pelnas (nuostoliai).

III. FINANSINIŲ ATASKAITŲ SUDARYMAS IR LIT AIS IŠREIKŠTOS LYGINAMOSIOS INFORMACIJOS PERSKAIČIAVIMAS Į EURUS

18. Finansinės ataskaitos, kurių ataskaitiniai laikotarpiai baigiasi iki euro įvedimo dienos, sudaromos litais nepriklausomai nuo jų pateikimo datos.

19. Finansinės ataskaitos, kurių paskutinė ataskaitinio laikotarpio diena yra euro įvedimo arba vėlesnė diena, sudaromos eurais.

20. Sudarydamos euro įvedimo dieną ar vėliau pasibaigiančio ataskaitinio laikotarpio finansines ataskaitas eurais, lyginamąją praėjusio ataskaitinio laikotarpio informaciją, išreikštą litais, įmonės turi perskaičiuoti į eurus taikydamos perskaičiavimo kursą ir apvalinti juos iki sveiko euro pagal šio standarto 12 punkte nurodytas skaičių apvalinimo taisykles. Dėl litais išreikštos lyginamosios praėjusio ataskaitinio laikotarpio informacijos perskaičiavimo į eurus susidarę skirtumai parodomi koreguojant praėjusio ataskaitinio laikotarpio nepaskirstytojo pelno (nuostolių) likutį.

IV. APSKAITOS TVARKYMAS GRYNŲJŲ EURŲ IR LITŲ BENDROS APYVARTOS LAIKOTARPIU

21. Grynųjų eurų ir litų bendros apyvartos laikotarpiu, per kurį bus leidžiami atsiskaitymai eurų ir litų banknotais bei monetomis, nuo euro įvedimo dienos iki nustatytos dienos, nuo kurios euras tampa vienintele privaloma priimti mokėjimo priemone, neatsižvelgiant į tai, kokia valiuta – eurais ar litais – vykdoma ūkinė operacija, apskaitoje ji registruojama eurais. Perskaičiuojant litus į eurus ir eurus į litus grynųjų eurų ir litų bendros apyvartos laikotarpiu, taikomas perskaičiavimo kursas.

Litais sumokėtos ar gautos pinigų sumos perskaičiuojamos į eurus ir apvalinamos iki euro cento taikant šio standarto 12 punkte nurodytas skaičių apvalinimo taisykles.

22. Dėl apskaitoje eurais užregistruotų, bet litais sumokamų sumų perskaičiavimo susidarę skirtumai pripažįstami ataskaitinio laikotarpio finansinės ir investicinės veiklos pajamomis arba sąnaudomis. Perskaičiavimo rezultatas – pelnas arba nuostoliai – parodomas ataskaitinio laikotarpio pelno (nuostolių) ataskaitos finansinės ir investicinės veiklos straipsniuose.

V. EURO ĮVEDIMO IŠLAIDOS

23. Su pasirengimu įvesti eurą ir jo įvedimu susijusios išlaidos, pavyzdžiui, mokėjimo sistemų pertvarkymu, kainų nurodymu litais ir eurais ir panašiomis, jei jos atitinka sąnaudų apibrėžimą ir galima patikimai nustatyti jų vertę, pripažįstamos to ataskaitinio laikotarpio, kada jos buvo patirtos, veiklos sąnaudomis, jei jos nėra susijusios su ekonominės naudos gavimu būsimais ataskaitiniais laikotarpiais.

24. Jei šio standarto 23 punkte nurodytos išlaidos atitinka turto apibrėžimą ir požymius, nustatytus atitinkamame verslo apskaitos standarte, ir yra susijusios su ekonominės naudos gavimu būsimais ataskaitiniais laikotarpiais, jos pripažįstamos turtu.

VI. INFORMACIJOS PATEIKIMAS FINANSINIŲ ATASKAITŲ AIŠKINAMAJAME RAŠTE IR SUTRUMPINTAME AIŠKINAMAJAME RAŠTE

25. Sudaromų iškart po euro įvedimo dienos pasibaigusio ataskaitinio laikotarpio ir mažiausiai vieno po jo einančio ataskaitinio laikotarpio metinių finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte ar sutrumpintame aiškinamajame rašte turi būti atskleidžiama ši ataskaitinių finansinių metų ir mažiausiai vienu praėjusių finansinių metų informacija:

25.1. finansinių ataskaitų valiutos pakeitimo faktas;

25.2. apskaitos duomenis perskaičiuojant į eurus atsiradusių skirtumų suma, pripažinta ataskaitinio laikotarpio finansinės ir investicinės veiklos pajamomis arba sąnaudomis;

25.3. apskaitos duomenis perskaičiuojant į eurus susidariusių skirtumų suma, pateikta nuosavo kapitalo dalyje;

25.4. sprendimo didinti (mažinti) įstatinį (pagrindinį) kapitalą dėl nominaliosios akcijų (pagrindinio kapitalo sudedamųjų dalių) vertės pokyčio, jei toks sprendimas visuotinio acnininkų (narių) susirinkimo jau priimtas, bet pakeisti įstatai dar neįregistruoti, priėmimo faktas ir nominaliosios akcijų (pagrindinio kapitalo sudedamųjų dalių) vertės pokytis;

25.5. kita reikšminga informacija.

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Audito ir
apskaitos tarnybos direktoriaus
2010 m. vasario 22 d. įsakymu
Nr. VAS-6

41-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „ĮMONIŲ SKAIDYMAS“**I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nustatyti įmonių skaidymo ir atskyrimo (toliau – skaidymas) ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių registravimo apskaitoje ir pateikimo finansinėse ataskaitose tvarką.

2. Šis standartas taikomas, kai:

2.1. suskaidytos įmonės turtas ir įsipareigojimai išdalijama kitoms veikiančioms įmonėms, o suskaidyta įmonė nustoja veikti;

2.2. iš suskaidytos įmonės įsteigiamos dvi ar daugiau įmonių, kurioms tam tikromis dalimis perduodama šios įmonės turtas ir įsipareigojimai, o suskaidyta įmonė nustoja veikti;

2.3. atskiriama veiklą tęsiančios įmonės dalis ir šios dalies turto ir įsipareigojimų pagrindu įsteigiama viena ar kelios įmonės.

3. Šis standartas netaikomas įmonių pertvarkymo ir verslo jungimo apskaitai.

4. Prieš skaidymą įmonės turi užtikrinti, kad iki skaidymo pradžios turtas ir įsipareigojimai apskaitoje buvo užregistruoti balansinėmis vertėmis verslo apskaitos standartų nustatyta tvarka.

5. Šiame standarte žodis akcininkas suprantamas kaip pelno siekiantis juridinis ir (ar) fizinis asmuo, įgijęs įmonės akcijų, pajų ar kitų nuosavybės teisių (toliau – akcijos). Įstatiniu kapitalu šiame standarte yra vadinamas taip pat ir pagrindinis, ir pajinis, ir įmonės savininko ar panašus kapitalas.

6. Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse (Žin., 2000, Nr. 74-2262), Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatyme (Žin., 2000, Nr. 64-1914; 2003, Nr. 123-5574) ar kituose teisės aktuose vartojamos sąvokos turtas, teisės ir pareigos šiame standarte vadinamos turtu ir įsipareigojimais.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

7. **Tikroji vertė** – suma, už kurią vertės nustatymo dieną sandorio šalys viena kitai įprastomis rinkos sąlygomis gali parduoti turtą ar paslaugas arba perleisti įsipareigojimą.

III. ĮMONIŲ SKAIDYMO BŪDAI

8. Šiame standarte yra aptariami trys skaidymo būdai: įmonės dalies atskyrimas, įmonės reorganizavimas padalijimo ir išdalijimo būdais.

9. Padalijimas yra vienos įmonės skaidymas įsteigiant dvi ar daugiau įmonių, kurioms tam tikromis dalimis perduodama suskaidytos įmonės turtas ir įsipareigojimai.

10. Išdalijimas yra skaidomos įmonės turto ir įsipareigojimų išdalijimas kitoms veikiančioms įmonėms.

11. Atskyrimas yra veikiančios įmonės turto ir įsipareigojimų dalies atskyrimas ir iš atskirtos dalies vienos ar kelių tos pačios teisinės formos naujų įmonių kūrimas. Išskyrus standarto IV–VI skyrius, įmonė, nuo kurios atskiriama dalis, toliau vadinama skaidyme dalyvaujančia, atskirta įmonės dalis vadinama po skaidymo sukurta nauja įmone, atskyrimo sąlygos – skaidymo sąlygomis.

12. Sprendimą dėl įmonės skaidymo priima skaidomos ir skaidyme dalyvaujančios įmonių visuotiniai akcininkų susirinkimai ar kiti teisės aktų nustatyti organai (pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos Vyriausybė – dėl valstybės įmonių skaidymo; savivaldybės taryba – dėl savivaldybės įmonių skaidymo; priežiūros institucija – dėl kredito unijos skaidymo).

13. Suskaidytų įmonių turtą ir įsipareigojimus perima ir apskaitoje registruoja po skaidymo sukurtos naujos ar veiklą tęsiančios įmonės pakeistų įstatų įregistravimo data, jeigu skaidymo sąlygose nenustatyta kitaip. Turtas ir įsipareigojimai įmonėms paskirstomi pagal skaidymo sąlygas.

14. Iki skaidymo būdu sukurtos naujos ar veiklą tęsiančios įmonės pakeistų įstatų įregistravimo datos skaidoma įmonė ar įmonė, kurios dalis atskiriama, ūkinės operacijos ir ūkinius įvykius apskaitoje registruoja verslo apskaitos standartų nustatyta tvarka, t. y. apskaitą tvarko pagal tą pačią apskaitos politiką, kuri buvo taikoma iki sprendimo skaidyti ar atskirti įmonės dalį priėmimo.

15. Įmonių turtas, įsipareigojimai ir nuosavas kapitalas skaidomi skaidymo sąlygose nustatyta tvarka.

16. Padalijant, išdalijant skaidomas įmones ar atskiriant skaidomų įmonių dalį, perduodami turtas ir įsipareigojimai iš apskaitos registru nurašomi balansinėmis vertėmis.

17. Po padalijimo, išdalijimo ar atskyrimo įsteigtų naujų įmonių apskaitoje visas gautas turtas ir įsipareigojimai gali būti registruojami vienu iš būdų: arba balansine verte, arba tikrąja verte.

IV. ĮMONIŲ PADALIJIMAS IR IŠDALIJIMAS

18. Kai įmonė skaidoma padalijimo ar išdalijimo būdu, jos turtas ir įsipareigojimai perduodami įkurtoms naujoms ar kitoms veikiančioms įmonėms, o skaidomos įmonės apskaitoje registruojamas turto, įsipareigojimų ir nuosavo kapitalo sumažėjimas.

19. Padalytos ar išdalytos įmonės turto ir įsipareigojimų verčių skirtumas, nurodytas skaidymo sąlygose, lemia įsteigtos naujos ar veikiančios įmonių nuosavo kapitalo dydį ir jų apskaitoje priėmimo ir perdavimo dieną nuosavas kapitalas registruojamas pagal skaidymo sąlygas įstatinio kapitalo ir kitose nuosavo kapitalo sąskaitose. Jeigu skaidymo sąlygose nenurodyta, kokiose nuosavo kapitalo sąskaitose turėtų būti registruojamas turto ir įsipareigojimų verčių skirtumas, jis registruojamas formuojamo įstatinio kapitalo ir akcijų priedų ar nepaskirstytojo pelno (nuostolių)

sąskaitose.

20. Naujos ar veikiančios įmonės apskaitoje registruojant turtą ir įsipareigojimus balansinėmis ar tikrosiomis vertėmis, gali susidaryti skaidymo sąlygose nurodytų ir registravimo dieną esančių turto ir įsipareigojimų verčių skirtumas, kuris nulemia nuosavo kapitalo pokytį. Minėtas skirtumas registruojamas nuosavo kapitalo sąskaitoje *Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)*.

V. ĮMONĖS DALIES ATSKYRIMAS

21. Veiklą tęsiančios įmonės dalies atskyrimas apskaitoje registruojamas balansine verte.

22. Įmonė, perdavusi turtą ir įsipareigojimus kuriamai naujai įmonei, savo apskaitoje registruoja turto ir įsipareigojimų sumažėjimą ir mažina skaidymo sąlygose numatytų nuosavo kapitalo straipsnių sumas. Jeigu pagal skaidymo sąlygas perduodančios įmonės įstatinis kapitalas sumažintas naikinant akcijų dalį arba mažinant akcijų nominalias vertes, tai kiti nuosavo kapitalo straipsniai koreguojami perduoto turto, įsipareigojimų verčių ir įstatinio kapitalo mažinimo sumos skirtumu.

23. Po atskyrimo gauto turto ir įsipareigojimų verčių skirtumas, nurodytas skaidymo sąlygose, lemia įsteigtos naujos įmonės nuosavo kapitalo dydį. Priėmimo ir perdavimo dieną nuosavą kapitalą įmonė savo apskaitoje registruoja pagal skaidymo sąlygas įstatinio kapitalo ir kitose nuosavo kapitalo sąskaitose. Jeigu skaidymo sąlygose nenurodyta, kokiose nuosavo kapitalo sąskaitose turėtų būti registruojamas turto ir įsipareigojimų verčių skirtumas, jis registruojamas formuojamo įstatinio kapitalo ir akcijų priedų ar nepaskirstytojo pelno (nuostolių) sąskaitose.

24. Naujos įmonės apskaitoje registruojant turtą ir įsipareigojimus balansinėmis ar tikrosiomis vertėmis, gali susidaryti skaidymo sąlygose nurodytų ir registravimo dieną esančių turto ir įsipareigojimų verčių skirtumas, kuris nulemia nuosavo kapitalo pokytį. Minėtas skirtumas registruojamas nuosavo kapitalo sąskaitoje *Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)*.

VI. VERSLO DALIES PARDAVIMAS

25. Verslo dalies pardavimas nelaikomas skaidymu. Parduotą verslo dalį įmonė savo apskaitoje registruoja sumažindama turtą ir įsipareigojimus ir didindama pelną ar nuostolį dėl verslo dalies pardavimo. Verslo dalį įsigijusi įmonė įgytą turtą ir įsipareigojimus savo apskaitoje registruoja 14-ojo verslo apskaitos standarto „Verslo jungimai“ nustatyta tvarka.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

26. Šis standartas turi būti taikomas apskaitoje registruojant ūkines operacijas ir ūkinius įvykius, susijusius su įmonių skaidymu, ir sudarant įmonių, kurių skaidymas pradėtas 2010 m. liepos 1 d. ir vėliau, finansines ataskaitas. Jis gali būti taikomas taip pat registruojant apskaitoje ūkines operacijas ir ūkinius įvykius, susijusius su įmonių skaidymu, ir sudarant įmonių, kurių skaidymas nebaigtas iki 2010 m. liepos 1 d., finansines ataskaitas.

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Audito ir
apskaitos tarnybos direktoriaus
2011 m. gruodžio 23 d. įsakymu
Nr. VAS-15

43-IASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „KREDITO UNIJŲ APSKAITA IR FINANSINĖS ATASKAITOS“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti kredito unijų apskaitos, finansinių ataskaitų rinkinio sudėties ir finansinių ataskaitų turinio reikalavimus.
2. Šis standartas netaikomas Lietuvos centrinei kredito unijai.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

3. Balanso sąvoka šiame standarte atitinka Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatyme nurodytos balansinės ataskaitos sąvoką.
4. Visos kitos šiame standarte vartojamos sąvokos turi tą pačią reikšmę, kaip Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos (Žin., 2001, Nr. 99-3515), Lietuvos Respublikos kredito unijų (Žin., 1995, Nr. 26-578; 2008, Nr. 76-3003), Lietuvos Respublikos finansų įstaigų (Žin., 2002, Nr. 91-3891) įstatymuose ir verslo apskaitos standartuose.

III. APSKAITOS REIKALAVIMAI

5. Kredito unija, vadovaudamasi 1-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinė atskaitomybė“ nuostatomis, savo apskaitos politikoje nurodo tokius principus, taisykles ir metodus, kurių laikosi tvarkydama apskaitą ir rengdama finansines ataskaitas. Kredito unija turi pasirinkti tokius apskaitos metodus ir taisykles, kurie tiksliausiai parodytų jos finansinę būklę ir veiklos rezultatus.
6. Pripažįstant ir registruojant apskaitoje kredito unijos turtą, įsipareigojimus, pajamas ir sąnaudas, vadovaujamosi atitinkamų verslo apskaitos standartų nuostatomis, jei jos neprieštarauja šio standarto nuostatomis. Kol kredito unijos turto suma nepasiekia Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo 32 straipsnio 1 dalyje nustatyto dydžio, kredito unija gali neskaičiuoti atidėtojo pelno mokesčio turto ir įsipareigojimų pagal 24-ąjį verslo apskaitos standartą „Pelno mokesčiai“.
7. Kredito unijos apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas registruojamas apskaitoje pagal 7-ojo verslo apskaitos standarto „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“ reikalavimus.
8. Kredito unijos turtą sudaro finansinis ir nefinansinis turtas. Už suteiktas paskolas perimtas nefinansinis turtas priskiriamas nefinansinio turto grupei.

IV. FINANSINIŲ ATASKAITŲ REIKALAVIMAI

9. Sudarydamos finansines ataskaitas, kredito unijos turi vadovautis šiuo standartu ir 1-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinė atskaitomybė“ nuostatomis, jei jos neprieštarauja šio standarto nuostatomis.

10. Kredito unijų finansinių ataskaitų rinkinį sudaro:

- 10.1. balansas;
- 10.2. pelno (nuostolių) ataskaita;
- 10.3. aiškinamasis raštas.

11. Kredito unijos, sudarydamos tarpines finansines ataskaitas, turi vadovautis šiuo standartu ir 29-ojo verslo apskaitos standarto „Tarpinė finansinė atskaitomybė“ nuostatomis, jei jos neprieštarauja šio standarto nuostatomis.

12. Pavyzdinės finansinių ataskaitų formos pateikiamos šio standarto prieduose.

V. BALANSO INFORMACIJA IR SVARBIAUSIŲ STRAIPSNIŲ AIŠKINIMAS

13. Kredito unijos balanse turi būti pateikiama informacija apie kredito unijos turtą, nuosavą kapitalą ir įsipareigojimus paskutinę atskaitinio laikotarpio dieną.

14. Balanse pateikiami atskaitinio laikotarpio pabaigos ir lyginamieji – praėjusių finansinių metų pabaigos – duomenys.

15. Balanse informacija išdėstoma tokia tvarka:

- 15.1. A. Turtas;
- 15.2. I. Pinigai ir pinigų ekvivalentai;
- 15.3. II. Investicijos į vertybinius popierius;
- 15.4. III. Kredito įstaigoms suteiktos paskolos ir kitos iš jų gautinos sumos;
- 15.5. IV. Kredito unijos nariams suteiktos paskolos ir kitos iš jų gautinos sumos;
- 15.6. V. Kitas finansinis turtas;
- 15.7. VI. Atsargos, už skolas perimtas ir kitas turtas;
- 15.8. VII. Ilgalaikis materialusis turtas;
- 15.9. VIII. Nematerialusis turtas;
- 15.10. B. Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai;
- 15.11. I. Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai kredito įstaigoms;
- 15.12. II. Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai klientams ir kredito unijos nariams;
- 15.13. III. Kitos mokėtinos sumos ir įsipareigojimai;
- 15.14. IV. Atidėjiniai;
- 15.15. V. Subordinuotieji įsipareigojimai;
- 15.16. C. Nuosavas kapitalas;
- 15.17. I. Pajinis kapitalas;

- 15.18. II. Privalomieji rezervai ir kapitalas;
- 15.19. III. Perkainojimo rezervas;
- 15.20. IV. Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai);
- 15.21. IV.1. Ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai);
- 15.22. IV.2. Ankstesnių metų pelnas (nuostoliai).

16. Kredito unijos balanso A dalyje pateikiama informacija apie finansinį ir nefinansinį turtą.

17. Pinigų ir pinigų ekvivalentų straipsnyje parodomi kredito unijos kasoje, bankuose ir kitose kredito įstaigose įvairia valiuta laikomi kredito unijos pinigai ir indėliai iki pareikalavimo, kurie pripažįstami ir vertinami pagal 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ nuostatas.

18. Investicijų į vertybinius popierius straipsnyje parodomos investicijos į Lietuvos banko, Lietuvos Respublikos ir kitų Europos ekonominės erdvės valstybių vyriausybių vertybinius popierius. Šie vertybiniai popieriai pripažįstami ir vertinami pagal 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ nuostatas.

19. Kredito įstaigoms suteiktų paskolų ir kitų iš jų gautinų sumų straipsnyje parodomos šalies ir užsienio kredito įstaigoms suteiktos paskolos, terminuotieji indėliai, taip pat kitos gautinos sumos ir avansai. Paskolos ir iš anksto kredito įstaigoms pervestos lėšos pripažįstamos ir vertinamos pagal 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ nuostatas. Šiame straipsnyje taip pat parodomos paskolų ir terminuotųjų indėlių sukauptos palūkanos.

20. Kredito unijos nariams suteiktų paskolų ir kitų iš jų gautinų sumų straipsnyje parodomos kredito unijos nariams suteiktos paskolos ir iš jų gautinos sumos kartu su sukauptomis palūkanomis. Suteiktos paskolos ir gautinos sumos pripažįstamos ir vertinamos pagal 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ nuostatas.

21. Kito finansinio turto straipsnyje parodoma gautinos sumos už kredito unijos perleistą materialųjį ir nematerialųjį turtą, biudžeto skolos kredito unijai ir kitas finansinis turtas, neparodytas kituose balanso straipsniuose. Kitos gautinos sumos ir kitas finansinis turtas pripažįstamas ir vertinamas pagal 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ nuostatas.

22. Atsargų, už skolas perimto ir kito turto straipsnyje parodoma kredito unijos turimų atsargų, už skolas perimto nefinansinio turto, kurį artimiausiu metu ketinama parduoti, ir į kitus turto straipsnius neįtraukto turto vertė, pavyzdžiui, atidėtojo mokesčio turtas ir pan. Už skolas perimtas nefinansinis turtas, kurį artimiausiu metu ketinama parduoti, pripažįstamas tikrąja verte atėmus pardavimo išlaidas, o vėliau kaip ir atsargos vertinamas pagal 9-ojo verslo apskaitos standarto „Atsargos“ nuostatas.

23. Ilgalaikio materialiojo turto straipsnyje parodoma kredito unijos veikloje naudojamo ilgalaikio materialiojo turto, apskaitoje užregistruoto pagal 12-ojo verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ nuostatas, vertė.

24. Nematerialiojo turto straipsnyje parodoma kredito unijos veikloje naudojamo nematerialiojo turto, pripažinto ir apskaitoje užregistruoto pagal 13-ojo verslo apskaitos standarto „Nematerialusis turtas“ nuostatas, vertė.

25. Kredito unijos balanso B dalyje pateikiama informacija apie mokėtinas sumas

ir įsipareigojimus.

26. Mokėtinų sumų ir įsipareigojimų kredito įstaigoms straipsnyje parodoma visa kredito unijos įsipareigojimų šalies ir užsienio bankams bei kitoms kredito įstaigoms suma. Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai kredito įstaigoms pripažįstami ir vertinami pagal 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ nuostatas.

27. Mokėtinų sumų ir įsipareigojimų klientams ir kredito unijos nariams straipsnyje parodoma visa kredito unijos įsipareigojimų klientams, kurie nėra kredito įstaigos, ir kredito unijos nariams suma. Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai klientams ir kredito unijos nariams pripažįstami ir vertinami pagal 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ nuostatas.

28. Kitų mokėtinų sumų ir įsipareigojimų straipsnyje parodomos kitos mokėtinos sumos ir įsipareigojimai, neparodyti kituose mokėtinų sumų ir įsipareigojimų straipsniuose, pavyzdžiui, mokėtini mokesčiai, su darbo santykiais susiję įsipareigojimai, įskaitant atostoginių kaupinius, atidėtojo mokesčio įsipareigojimai, sukauptos sąnaudos, būsimųjų laikotarpių pajamos, kitos kredito unijos mokėtinos sumos ir įsipareigojimai. Šiame straipsnyje parodomos mokėtinos sumos ir įsipareigojimai pripažįstami ir vertinami pagal 24-ojo verslo apskaitos standarto „Pelno mokestis“, 31-ojo verslo apskaitos standarto „Atlygis darbuotojui“ ir atitinkamus kitus verslo apskaitos standartus.

29. Atidėjinių straipsnyje parodomi įsipareigojimai, kurie paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną yra tikėtini arba garantuoti, tačiau jų galutinės sumos arba įvykdymo laiko tiksliai negalima nustatyti, bet galima patikimai įvertinti. Atidėjiniai pripažįstami ir vertinami pagal 19-ojo verslo apskaitos standarto „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ir turtas bei po balansiniai įvykiai“ nuostatas.

30. Subordinuotuosius kredito unijos įsipareigojimus sudaro kredito unijos išleisti ilgalaikiai skolos vertybiniai popieriai (obligacijos) arba gautos paskolos, kurios turi visus pasitikėtinės (subordinuotosios) paskolos požymius.

31. Kredito unijos balanso C dalyje pateikiama informacija apie nuosavą kapitalą. Kredito unijos nuosavam kapitalui priskiriama pajinis kapitalas, privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas, atsargos kapitalas, ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezervas, kiti rezervai, ankstesnių metų nepaskirstytas pelnas (nuostoliai), ataskaitinių metų nepaskirstytas pelnas (nuostoliai).

32. Kredito unijos pajinį kapitalą sudaro visų kredito unijos pajų vertė.

33. Privalomųjų rezervų ir kapitalo dalyje parodoma kredito unijos atsargos kapitalas, privalomasis rezervas ir kiti rezervai. Kredito unijos kapitalo ir rezervų sudarymas ir naudojimas nustatomas kredito unijos įstatuose.

34. Perkainojimo rezervo straipsnyje parodomi ilgalaikio materialiojo ir finansinio turto perkainojimo rezultatai. Šis rezervas negali būti tiesiogiai naudojamas kredito unijos veiklos nuostoliams padengti. Perkainojimo rezervo apskaitos reikalavimus nustato 8-asis verslo apskaitos standartas „Nuosavas kapitalas“.

35. Nepaskirstytojo pelno (nuostolių) straipsnyje parodomas kredito unijos uždirbtas, bet dar nepaskirstytas pelnas arba nepadengti nuostoliai. Atskirai parodomas ataskaitinio laikotarpio ir ankstesnių finansinių metų nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai).

36. Standarto 15 punkte nurodyti balanso straipsniai yra privalomi, t. y. jie turi būti pateikiami ir tais atvejais, kai sumos lygios nuliui. Norėdama išsamiau parodyti turtą, įsipareigojimus ir nuosavą kapitalą, įmonė gali išskaidyti balanso straipsnių sumas į smulkesnes ir parodyti atskirose eilutėse.

VI. PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOS INFORMACIJA IR STRAIPSNŲ AIŠKINIMAS

37. Kredito unijos pelno (nuostolių) ataskaitoje pateikiama informacija apie kredito unijos pajamas ir sąnaudas turi teisingai parodyti jos veiklos rezultatus per ataskaitinį laikotarpį.

38. Pelno (nuostolių) ataskaitoje pateikiami ataskaitinio laikotarpio duomenys ir tokio pat praėjusio ataskaitinio laikotarpio (lyginamoji) informacija.

39. Kredito unijos pelno (nuostolių) ataskaitos straipsniai:

- 39.1. I. Palūkanų pajamos;
- 39.2. II. Palūkanų sąnaudos;
- 39.3. III. Komisinių ir klientų aptarnavimo veiklos pajamos;
- 39.4. IV. Komisinių ir klientų aptarnavimo veiklos sąnaudos;
- 39.5. V. Finansinio turto vertės pasikeitimo ir pardavimo rezultatas;
- 39.6. V.1. Specialiųjų atidėjinių sąnaudos;
- 39.7. V.2. Kitas finansinio turto vertės pasikeitimo ir pardavimo rezultatas;
- 39.8. VI. Kitas finansinės ir investicinės veiklos pelnas (nuostoliai);
- 39.9. VII. Bendrosios ir administracinės sąnaudos;
- 39.10. VIII. Kitos veiklos pajamos;
- 39.11. IX. Kitos veiklos sąnaudos;
- 39.12. X. Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą;
- 39.13. XI. Pelno mokesčiai;
- 39.14. XII. Grynasis pelnas (nuostoliai).

40. Palūkanų pajamų straipsnyje parodomas pajamos, uždirbtos iš kredito įstaigose laikomų pinigų, kredito unijos nariams suteiktų paskolų ir kito finansinio turto, kuris nevertinamas tikrąja verte. Amortizuota savikaina įvertinto finansinio turto palūkanų pajamos apskaičiuojamos taikant apskaičiuotų palūkanų metodą. Palūkanų pajamos turi būti pripažįstamos kaupimo principu, jei tikėtina, kad bus gauta ekonominė nauda ir pajamų suma gali būti patikimai įvertinama.

41. Palūkanų sąnaudų straipsnyje parodomas kredito įstaigoms, kredito unijos nariams ir kitiems klientams priskaičiuotos palūkanos už indėlius, gautas paskolas ir kitus įsipareigojimus, kurie nevertinami tikrąja verte.

42. Komisinių ir klientų aptarnavimo veiklos pajamų ir sąnaudų straipsniuose parodomas už tarpininkavimą uždirbtos pajamos ir patirtos sąnaudos, pavyzdžiui, už pervedimo, internetinės bankininkystės operacijas, įmokų surinkimą ir administravimą, paskolų išdavimą, indėlių administravimą ir pan. Šiame straipsnyje taip pat parodomas kitos pagrindinės veiklos, pavyzdžiui, konsultavimo, ir panašios pajamos ir sąnaudos.

43. Finansinio turto vertės pasikeitimo ir pardavimo rezultatų straipsnyje parodomas kredito įstaigoms ir kredito unijos nariams suteiktų paskolų vertės sumažėjimo ir nuostolio dėl vertės sumažėjimo panaikinimo rezultatas. Šiame straipsnyje taip pat parodomas vertybinių popierių tikrosios vertės pasikeitimo, vertybinių popierių ir kito finansinio turto vertės sumažėjimo ir nuostolio dėl vertės sumažėjimo panaikinimo rezultatas, prekybos vertybiniais popieriais ir kitu finansiniu turtu pelnas arba nuostoliai. Kredito unija šiame straipsnyje parodo specialiųjų atidėjinių, kuriuos formuoja atsižvelgdama į kiekvieno savo sandorio dėl finansinių paslaugų teikimo rizikingumą, į kliento finansinę ir ekonominę būklę, į prievolių pagal sandorius dėl finansinių paslaugų teikimo vykdymą, į turimas užtikrinimo priemones šioms prievolėms įvykdyti ir kitas aplinkybes, turinčias įtakos kredito unijos turto vertei, sąnaudas.

44. Kito finansinio ir investicinio veiklos pelno (nuostolių) straipsnyje parodomi operacijų užsienio valiuta, kitų finansinių priemonių pirkimo ir pardavimo operacijų rezultatai.

45. Bendrųjų ir administracinių sąnaudų straipsnyje parodomas ataskaitinio laikotarpio sąnaudos, susijusios su pagrindine kredito unijos veikla, pavyzdžiui, administracinių ir bendro naudojimo patalpų išlaikymo, už skolas perimto nefinansinio turto, kurį artimiausiu metu ketinama parduoti, vertės pasikeitimo, ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo, nematerialiojo turto amortizacijos, kredito unijos reklamos ir reprezentavimo, darbo užmokesčio, socialinio draudimo ir kitos sąnaudos. Šiame straipsnyje taip pat parodomas ilgalaikio materialiojo turto nuvertėjimas (nuostolis dėl vertės sumažėjimo) ir nuostolio dėl vertės sumažėjimo panaikinimo rezultatas. Jei ilgalaikio materialiojo turto apskaitai buvo taikomas perkainotos vertės būdas ir jei to turto perkainojimo rezervo (rezultatų) suma yra mažesnė už nuostolio dėl vertės sumažėjimo sumą, ta dalis, kuri yra didesnė už perkainojimo rezervo (rezultatų) sumą, pripažįstama ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudomis ir taip pat įtraukiama į šį straipsnį. Šiame straipsnyje taip pat parodomas nematerialiojo turto vertės sumažėjimo ir nuostolio dėl vertės sumažėjimo panaikinimo rezultatas.

46. Kitos veiklos pajamų ir kitos veiklos sąnaudų straipsniuose parodomas kituose pelno (nuostolių) ataskaitos straipsniuose neparodytos įprastinės veiklos pajamos ir sąnaudos, pavyzdžiui, ilgalaikio turto nuomos pajamos ir susijusios sąnaudos, tokio turto (išskyrus finansinį turtą) perleidimo pelnas (nuostoliai), nepagrindinės veiklos paslaugų teikimo pajamos ir tokių paslaugų savikaina.

47. Pelno (nuostolių) prieš apmokestinimą straipsnyje parodomi kredito unijos įprastinės veiklos rezultatai, kurie gaunami iš palūkanų pajamų, komisinių ir klientų aptarnavimo veiklos pajamų bei kitos veiklos pajamų straipsnių sumų atėmus palūkanų sąnaudų, komisinių ir klientų aptarnavimo veiklos, bendrųjų ir administracinių ir kitos veiklos sąnaudų straipsnių sumas ir pridėjus finansinio turto vertės pasikeitimo ir pardavimo rezultato bei kitos finansinės ir investicinės veiklos pelno (nuostolių) straipsnių sumas.

48. Pelno mokesčio straipsnyje parodoma kredito unijos ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio ir atidėtojo pelno mokesčio suma.

49. Grynasis pelnas (nuostoliai) parodo galutinį kredito unijos veiklos rezultatą, t. y. pelną, kuris gali būti skirstomas, arba nuostolius. Grynasis pelnas gaunamas iš pelno (nuostolių) prieš apmokestinimą atimant pelno mokesčio sąnaudas.

50. Šio standarto 39 punkte nurodyti pelno (nuostolių) ataskaitos straipsniai yra privalomi, t. y. jie turi būti pateikiami ir tais atvejais, kai sumos lygios nuliui. Norėdama išsamiau pateikti savo veiklos rezultatus, įmonė gali išskaidyti pelno (nuostolių) ataskaitos straipsnių sumas į smulkesnes ir parodyti atskirose eilutėse.

VII. INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS AIŠKINAMAJAME RAŠTE

51. Sudarydamos aiškinamąjį raštą, kredito unijos turi vadovautis šiuo standartu ir 6-ojo verslo apskaitos standarto „Aiškinamasis raštas“ nuostatomis, jeigu jos neprieštarauja šiam standartui.

52. Kredito unijų aiškinamajame rašte paaiškinamos kitose finansinėse ataskaitose nurodytos sumos, taip pat atskleidžiama papildoma reikšminga informacija apie kredito unijos veiklos pobūdį, rezultatus ir finansinę būklę, kuri nebuvo pateikta kitose finansinėse ataskaitose.

53. Aiškinamąjį raštą sudaro šios dalys:

53.1. I. Bendroji dalis;

53.2. II. Apskaitos politika;

53.3. III. Pastabos.

54. Kredito unijos aiškinamojo rašto bendrojoje dalyje pateikiami bendrieji duomenys:

54.1. Kredito unijos pavadinimas, teisinė forma, įregistravimo data ir vieta;

54.2. Lietuvos banko išduotos licencijos duomenys;

54.3. Trumpas kredito unijos veiklos apibūdinimas;

54.4. Jei kredito unija yra įsteigusi struktūrinius padalinius – jų pavadinimai, kodai ir buveinės;

54.5. Ataskaitinių ir praėjusių finansinių metų vidutinis darbuotojų skaičius.

55. Subjekto aiškinamojo rašto apskaitos politikos dalyje apie tvarkant apskaitą ir sudarant finansines ataskaitas taikytą apskaitos politiką, kuri gali turėti įtakos finansinių ataskaitų informacijos vartotojų priimamiems sprendimams, pateikiama ši informacija:

55.1. Nuoroda, kad finansinės ataskaitos parengtos vadovaujantis verslo apskaitos standartais, kitais teisės aktais.

55.2. Turto, įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų pripažinimo kriterijai, vertinimo metodai ir kita svarbi informacija.

55.3. Nuoroda, kad per ataskaitinį laikotarpį buvo pakeista kredito unijos apskaitos politika.

56. Kredito unijos finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto pastabose paaiškinami reikšmingi ataskaitinio laikotarpio sumų pokyčiai, jų priežastys ir lyginamieji praėjusio ataskaitinio laikotarpio duomenys. Pastabos numeruojamos iš eilės. Pastabos numeris turi būti nurodomas prie finansinės ataskaitos straipsnio, kurį ji paaiškina.

57. Kredito unijos finansinėse ataskaitose pagal 6-ojo verslo apskaitos standarto „Aiškinamasis raštas“ reikalavimus atskleidžiama apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimo ir klaidų taisymo poveikis.

58. Aiškinamojo rašto pastabose taip pat turi būti atskleidžiama informacija apie:

- 58.1. savo turto ir įsipareigojimų sugrupavimą pagal trukmę:
 - 58.1.1. trumpesnę kaip 3 mėnesių;
 - 58.1.2. nuo 3 mėnesių iki 1 metų;
 - 58.1.3. nuo 1 iki 5 metų;
 - 58.1.4. ilgesnę kaip 5 metų;
 - 58.2. turimų vertybinių popierių grupavimą į laikomus iki išpirkimo termino ir skirtus parduoti pagal rūšis ir nurodant šių vertybinių popierių balansines vertes;
 - 58.3. subordinuotuosius įsipareigojimus:
 - 58.3.1. viršijančius 10 proc. visų subordinuotųjų įsipareigojimų sumos, apie kiekvieną iš jų nurodyti:
 - 58.3.1.1. pasiskolintos sumos dydį, valiutą, palūkanų normą ir grąžinimo datą;
 - 58.3.1.2. aplinkybes, jei privaloma mokėti anksčiau nustatyto termino;
 - 58.3.1.3. subordinavimo sąlygas, nuostatas dėl galimybės subordinuotąjį įsipareigojimą konvertuoti į kokios nors kitos rūšies įsipareigojimą arba nuorodą, kad tokių nuostatų nėra;
 - 58.3.2. bendrą subordinuotųjų įsipareigojimų, neviršijančių 10 proc. visų subordinuotųjų įsipareigojimų sumos, apibūdinimą;
 - 58.3.3. per ataskaitinį laikotarpį įvykdytų subordinuotųjų įsipareigojimų sumas;
 - 58.4. sudarytus specialiuosius atidėjinius nuostoliams padengti;
 - 58.5. mokėtiną pelno mokesį, atidėtojo pelno mokesčio turtą ir įsipareigojimus;
 - 58.6. savo arba klientų ir kitų asmenų už įsipareigojimus pateiktą garantinį turtą ir sumą;
 - 58.7. paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną turimų išvestinių finansinių priemonių grupes pagal paskirtį, nurodant kam ta finansinių priemonių grupė skirta: apsidrausti nuo palūkanų normos, valiutų kurso, rinkos kainų svyravimo ar prekybos tikslams;
 - 58.8. lėšas iki pareikalavimo Lietuvos centrinėje kredito unijoje;
 - 58.9. kitas reikšmingas sumas;
 - 58.10. veiklos riziką ribojančius normatyvus, apskaičiuotus pagal Lietuvos banko nustatytus reikalavimus, ir jų vykdymą;
 - 58.11. bendrąsias ir administracines sąnaudas, išskiriant nefinansinio turto vertės pasikeitimą, ilgalaikio turto nuvertėjimą ir nuvertėjimo panaikinimą, darbo užmokesčio sąnaudas, patalpų išlaikymo sąnaudas ir kitas reikšmingas bendrųjų ir administracinių sąnaudų sumas.
59. Apie kredito unijos nuosavo kapitalo pokyčius per ataskaitinį laikotarpį pateikiama informacija:
- 59.1. nuosavo kapitalo straipsnių duomenys ataskaitinio laikotarpio pradžioje;
 - 59.2. apskaitos politikos pakeitimo rezultatas, turintis įtakos nuosavam kapitalui;
 - 59.3. klaidų taisymo rezultatas, turintis įtakos nuosavam kapitalui;
 - 59.4. pagal 59.2 ir 59.3 punktuose nurodytus koregavimus, perskaičiuoti nuosavo kapitalo straipsnių duomenys ataskaitinio laikotarpio pradžioje;
 - 59.5. apsidraudimo priemonių vertės pasikeitimo rezultatas;

-
- 59.6. ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezultatas;
 - 59.7. kitas pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažintas pelnas (nuostoliai);
 - 59.8. ataskaitinio laikotarpio grynas pelnas (nuostoliai);
 - 59.9. pelno dalis, skiriama apyvirtai proporcingoms išmokoms ir (ar) dividendams mokėti;
 - 59.10. pajinio kapitalo padidėjimas (sumažėjimas);
 - 59.11. rezervų pasikeitimai;
 - 59.12. kiti nuosavo kapitalo pasikeitimai;
 - 59.13. nuosavo kapitalo straipsnių duomenys ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

60. Kai kredito unijos turto suma pasiekia Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo 32 straipsnio 1 dalyje nustatytą dydį, aiškinamajame rašte pateikiama papildoma informacija apie pinigų srautus. Pinigų srautus kredito unijos grupuoja savarankiškai, atsižvelgdamos į savo veiklos pobūdį. Ataskaitinio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpio pinigų srautai turi būti grupuojami ir pateikiami pagal pagrindinę, investicinę ir finansinę veiklą.

- 61. Pagrindinės veiklos pinigų srautų pavyzdžiai:
 - 61.1. Pagrindinės veiklos įplaukos:
 - 61.1.1. gautos palūkanos;
 - 61.1.2. gautos komisinių ir kitos pajamos;
 - 61.1.3. kitos už paslaugas gautos sumos;
 - 61.1.4. susigrąžintos paskolos ir kitos įplaukos iš kredito unijos narių;
 - 61.1.5. indėlių ir specialiosios paskirties lėšų įplaukos;
 - 61.1.6. įplaukos iš kredito įstaigų;
 - 61.1.7. įplaukos iš kredito unijos klientų ir kitų asmenų;
 - 61.1.8. kitos pagrindinės veiklos pinigų įplaukos.
 - 61.2. Pagrindinės veiklos išmokos:
 - 61.2.1. sumokėtos palūkanos;
 - 61.2.2. sumokėti komisiniai;
 - 61.2.3. pinigų išmokos darbuotojams ir socialinis draudimas;
 - 61.2.4. kitos už paslaugas sumokėtos sumos;
 - 61.2.5. suteiktos paskolos ir kitos išmokos kredito unijos nariams;
 - 61.2.6. indėlių ir specialiosios paskirties lėšų išmokos;
 - 61.2.7. išmokos kredito įstaigoms;
 - 61.2.8. išmokos kredito unijos klientams ir kitiems asmenims;
 - 61.2.9. kitos pagrindinės veiklos pinigų išmokos;
 - 61.2.10. sumokėtas pelno mokestis.
- 62. Investicinės veiklos pinigų srautų pavyzdžiai:
 - 62.1. Investicinės veiklos įplaukos:
 - 62.1.1. įplaukos perleidžiant vertybinius popierius;
 - 62.1.2. įplaukos perleidžiant ilgalaikį materialųjį, nematerialųjį turtą;

- 62.1.3. kitos investicinės veiklos pinigų įplaukos.
- 62.2. Investicinės veiklos išmokos:
 - 62.2.1. išmokos įsigyjant vertybinius popierius;
 - 62.2.2. išmokos įsigyjant ilgalaikį materialųjį, nematerialųjį turtą;
 - 62.2.3. kitos investicinės veiklos pinigų išmokos.
- 63. Finansinės veiklos pinigų šrautų pavyzdžiai:
 - 63.1. Finansinės veiklos įplaukos:
 - 63.1.1. pajų įmokos;
 - 63.1.2. pagal subordinuotuosius įsipareigojimus gautos sumos;
 - 63.1.3. kitos finansinės veiklos pinigų įplaukos.
 - 63.2. Finansinės veiklos išmokos:
 - 63.2.1. išstojusiems nariams gražinti pagrindiniai ir papildomi pajai;
 - 63.2.2. pelno dalies išmokėjimas kredito unijos nariams;
 - 63.2.3. pagal subordinuotuosius įsipareigojimus sumokėtos sumos;
 - 63.2.4. kitos finansinės veiklos pinigų išmokos;
- 64. Pinigų ir pinigų ekvivalentų padidėjimas (sumažėjimas).

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

65. Pirmą kartą taikydama šį standartą kredito unija jo nuostatas turi taikyti nuo standarto įsigaliojimo datos, o praėjusių finansinių metų lyginamąją informaciją pataisyti pagal 7-ojo verslo apskaitos standarto „Apskaitos politika, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“ reikalavimus.

66. Pagal šį standartą tvarkoma 2012 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių finansinių metų apskaita ir sudaromos 2012 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinės ataskaitos. Šis standartas gali būti taikomas ir sudarant ankstesnių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

43-iojo verslo apskaitos standarto
„Kredito unijų apskaita ir finansinės
ataskaitos“
1 priedas

(Pavyzdinė balanso forma)

(įmonės pavadinimas)

(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

(Tvirtinimo žyma)

20.....m.....d. BALANSAS

Nr. _____

(ataskaitos sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)

(ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

	TURTAS	Pastabos Nr.	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
A.	TURTAS			
I.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai			
II.	Investicijos į vertybinius popierius			
III.	Kredito įstaigoms suteiktos paskolos ir kitos iš jų gautinos sumos			
IV.	Kredito unijos nariams suteiktos paskolos ir kitos iš jų gautinos sumos			
V.	Kitas finansinis turtas			
VI.	Atsargos, už skolas perimtas ir kitas turtas			
VII.	Ilgalaikis materialusis turtas			
VIII.	Nematerialusis turtas			
	TURTO IŠ VISO:			

	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	Pastabos Nr.	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
B.	MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI			
I.	Mokėtinios sumos ir įsipareigojimai kredito įstaigoms			
II.	Mokėtinios sumos ir įsipareigojimai klientams ir kredito unijos nariams			
III.	Kitos mokėtinios sumos ir įsipareigojimai			
IV.	Atidėjiniai			
V.	Subordinuotieji įsipareigojimai			
C.	NUOSAVAS KAPITALAS			
I.	Pajinis kapitalas			
II.	Privalomieji rezervai ir kapitalas			
III.	Perkainojimo rezervas			
IV.	Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)			
IV.1.	Ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)			
IV.2.	Ankstesnių metų pelnas (nuostoliai)			
	NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO:			

(valdymo įmonės vadovo pareigų
pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

(vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba
galinčio tvarkyti apskaitą kito asmens
pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

43-iojo verslo apskaitos standarto
„Kredito unijų apskaita ir finansinės
ataskaitos“
2 priedas

(Pavyzdinė pelno (nuostolių) ataskaitos forma)

(įmonės pavadinimas)

(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

(Tvirtinimo žyma)

20.....m.....d. PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA

Nr. _____

(ataskaitos sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)

(ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
I.	Palūkanų pajamos			
II.	Palūkanų sąnaudos			
III.	Komisinių ir klientų aptarnavimo veiklos pajamos			
IV.	Komisinių ir klientų aptarnavimo veiklos sąnaudos			
V.	Finansinio turto vertės pasikeitimo ir pardavimo rezultatas:			
V.1.	Specialiųjų atidėjinių sąnaudos			
V.2.	Kitas finansinio turto vertės pasikeitimo ir pardavimo rezultatas			
VI.	Kitas finansinės ir investicinės veiklos pelnas (nuostoliai)			
VII.	Bendrosios ir administracinės sąnaudos			
VIII.	Kitos veiklos pajamos			
IX.	Kitos veiklos sąnaudos			
X.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ			
XI.	Pelno mokestis			
XII.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)			

(valdymo įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

(vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba
galinčio tvarkyti apskaitą kito asmens
pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

ŽODYNAS

Žodyne pateikti terminai, vartojami šiame leidinyje atspausdintuose verslo apskaitos standartuose.

Akcijos	Vertybiniai popieriai, patvirtinantys jų savininkų teisę dalyvauti akcinės bendrovės valdyme.	8 VAS
Akcijų priedai	Akcinės bendrovės ar uždarnosios akcinės bendrovės nuosavo kapitalo dalis, lygi akcijų emisijos kainos ir nominaliosios vertės skirtumui.	4 VAS, 8 VAS
Akcijų vertė pagrįstas atlygis	Pagal įmonės nuosavybės vertybinių popierių vertę darbdavio apskaičiuotas atlygis darbuotojui.	31 VAS
Aktyvioji rinka	Rinka, atitinkanti visus šiuos kriterijus: a) prekiaujama vienu metu turtais; b) bet kuriuo metu yra pirkėjų (pardavėjų), ketinančių pirkti ar parduoti turtą; c) informacija apie parduodamo turto rinkos kainas yra prieinama visuomenei.	13 VAS, 17 VAS, 18 VAS, 23 VAS
Amortizacija	Amortizuojamosios vertės priskyrimas sąnaudoms ar kito turto savikainai ir paskirstymas per visą planuojamą turto naudingo tarnavimo laiką, atsižvelgiant į realų turto ekonominės vertės kitimą.	13 VAS
Amortizuojamoji vertė	Suma, gauta iš turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainos atėmus numatytą likvidacinę vertę.	13 VAS
Amortizuota finansinio įsipareigojimo savikaina	Finansinio įsipareigojimo įsigijimo savikaina, atėmus vykdant šį įsipareigojimą sumokėtą pagrindinės sumos dalį ir pripažinus įsigijimo savikainos ir išpirkimo sumos skirtumo sukauptą amortizacijos sumą.	18 VAS
Amortizuota finansinio turto savikaina	Finansinio turto įsigijimo savikaina atėmus atgautą už šį turtą sumokėtos pagrindinės sumos dalį, pripažinus įsigijimo savikainos ir išpirkimo sumos skirtumo sukauptą amortizacijos sumą ir atėmus to turto nuvertėjimo nuostolius.	18 VAS
Apdraudžiamasis objektas	Turtas, įsipareigojimai, tvirtas pasižadėjimas, sudarytas ar planuojamas sandoris, kurie įmonei kelia jų tikrosios vertės pasikeitimo ar	26 VAS

	ateityje sukuriamų pinigų srautų pasikeitimo riziką.	
Apmokestinamasis pelnas (mokestiniai nuostoliai)	Mokesčius reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka apskaičiuotas ataskaitinio laikotarpio pelnas (nuostoliai), nuo kurio apskaičiuojamas ataskaitinio laikotarpio pelno mokestis.	24 VAS
Apmokestinamieji laikinieji skirtumai	Laikinieji skirtumai, dėl kurių būsimaisiais ataskaitiniais laikotarpiais apmokestinamasis pelnas bus didesnis už apskaitinį (mokestiniai nuostoliai bus mažesni už apskaitinius).	24 VAS
Apmokėtas įstatinis kapitalas	Apmokėta pasirašytų akcijų nominaliosios vertės dalis.	8 VAS
Apsidraudimo nuo rizikos veiksmingumas	Procentais išreikšta lyginamoji dalis, kuria draudžiamo objekto tikrosios vertės arba sukuriamų pinigų srautų pasikeitimai yra kompensuojami išvestinės finansinės priemonės, naudojamos apsidrausti nuo rizikos, tikrosios vertės pasikeitimais.	26 VAS
Apsidraudimo priemonė	Išvestinė finansinė priemonė, kurią naudojant yra tikimasi, kad jos tikroji vertė ar iš jos gaunami pinigų srautai kompensuos visus apdraudžiamojo objekto tikrosios vertės ar jo sukuriamų pinigų srautų pasikeitimus ar didžiąją jų dalį.	26 VAS
Apsikeitimo sandoris	Sandoris, kuriuo dvi šalys susitaria apsikeisti periodiniais mokėjimais. Pagal šį sandorį dažniausiai viena šalis nustatytu laiku ateityje išmoka sutartą pinigų sumą, o kita - pinigų sumą, priklausančią nuo įmonės veiklos nepriklausomo kintamojo.	26 VAS
Apskaičiuotų palūkanų metodas	Amortizuotos finansinio turto ar finansinio įsipareigojimo savikainos nustatymo pagal apskaičiuotų palūkanų normą ir palūkanų pajamų ir sąnaudų paskirstymo per nustatytą laikotarpį metodas.	18 VAS
Apskaičiuotų palūkanų norma	Palūkanų norma, kurią taikant pinigų srautai diskontuojami visą finansinio turto ar įsipareigojimo turėjimo laiką arba iki kito perkainojimo dienos.	18 VAS
Apskaitinio įvertinimo keitimas	Įmonės turto nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimo, taip pat turto ir įsipareigojimų balansinės vertės patikslinimas atsižvelgiant į naują informaciją apie turto ir įsipareigojimų	7 VAS

	dabartinę būklę ar būsimą naudą.	
Apskaitinis pelnas (nuostoliai)	Ataskaitinio laikotarpio pelnas ar nuostoliai, parodyti pelno (nuostolių) ataskaitoje, prieš atimant pelno mokesčio sąnaudas (pridedant pelno mokesčio pajamas).	24 VAS
Apskaitos klaida	Klaida, kuri atsiranda dėl neteisingo skaičiavimo, netinkamo apskaitos metodo taikymo, neteisingo ūkinės operacijos ar įvykio registravimo ar dėl apsirikimo.	7 VAS
Apskaitos politika	Apskaitos principai, apskaitos metodai ir taisyklės, skirti ūkio subjekto apskaitai tvarkyti ir finansinėms ataskaitoms sudaryti.	1 VAS, 7 VAS
Apskaitos politikos keitimas	Principų, metodų ir taisyklių, pagal kuriuos tvarkoma įmonės apskaita, keitimas.	7 VAS
Asocijuotoji įmonė	Įmonė, kuriai reikšmingą poveikį gali daryti kita įmonė ir kuri nėra tos kitos įmonės patronuojamoji įmonė ar pagal jungtinės veiklos (partnerystės) sutartį su ta įmone veikianti įmonė.	15 VAS
Ataskaitinio laikotarpio pelno mokestis	Mokestis, apskaičiuojamas remiantis apmokestinamuoju pelnu.	24 VAS
Ataskaitinis laikotarpis	Laikotarpis, kuriam sudaromas įmonių metinių arba tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys.	1 VAS
Ateities sandoris	Standartizuotas išankstinis sandoris, kuriuo prekiaujama biržose.	26 VAS
Atidėjiny	Įsipareigojimas, kurio galutinės padengimo sumos arba įvykdymo laiko negalima tiksliai nustatyti, tačiau galima patikimai įvertinti.	19 VAS
Atidėtas pelno mokestis	Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas ir (arba) atidėtojo pelno mokesčio turtas.	24 VAS
Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas	Būsimaisiais ataskaitiniais laikotarpiais mokėtinos pelno mokesčio sumos, kurios susidaro dėl apmokestinamųjų laikinųjų skirtumų.	24 VAS
Atidėtojo pelno mokesčio pajamos	Pajamos, susidaranti per ataskaitinį laikotarpį pripažįstant atidėtojo pelno mokesčio turtą arba panaudojant atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimą.	24 VAS
Atidėtojo pelno mokesčio sąnaudos	Sąnaudos, susidaranti per ataskaitinį laikotarpį pripažįstant atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimą arba panaudojant	24 VAS

	atidėtojo pelno mokesčio turtą.	
Atidėtojo pelno mokesčio turtas	Būsimaisiais ataskaitiniais laikotarpiais atgautinos pelno mokesčio sumos, kurios susidaro dėl įskaitomųjų laikinųjų skirtumų ir nepanaudotų mokestinių nuostolių perkėlimo.	24 VAS
Atlygis darbuotojui	Bet koks atlygis įmonės darbuotojui už atliktą darbą.	31 VAS
Atsargos	Trumpalaikis turtas (žaliavos ir komplektuojamieji gaminiai, nebaigta gamyba, pagaminta produkcija bei pirktos prekės, skirtos perparduoti), kurį įmonė sunaudoja pajamoms uždirbti per vienerius metus arba per vieną įmonės veiklos ciklą.	9 VAS
Atsiperkamoji vertė	Didesnė iš šių verčių: tikroji turto vertė atėmus pardavimo išlaidas arba to turto naudojimo vertė.	23 VAS
Atpirkimo sandoris	Sandoris, pagal kurį viena šalis už pinigais arba kitokį priimtina atlygį perleidžia kitai šaliai finansinį turtą, įsipareigodama per nustatytą laiką jį atpirkti nustatytais sąlygomis.	18 VAS
Baigiamasis sutarties rezultatas	Numatoma bendroji sutarties suma minus sutarties išlaidos.	25 VAS
Balansinė atsargų vertė	Vertė, kuria atsargos yra parodytos balanse.	9 VAS
Balansinė vertė	Suma, kuria turtas yra parodytas balanse.	13 VAS, 23 VAS
	Vertė, kuria turtas arba įsipareigojimai parodomi balanse.	26 VAS
Bendroji ekonominė veikla	Veikla, kurią pagal jungtinės veiklos sutartį vykdo ir bendrai kontroliuoja keli partneriai, turintys teisę į turtą ir privalantys vykdyti su šia veikla susijusius įsipareigojimus.	37 VAS
Bendroji jungtinės veiklos kontrolė	Jungtinės veiklos sutartimi įforminta ekonominės veiklos kontrolė, kai esminius sprendimus finansiniais ir veiklos klausimais vienbalsiai priima visi partneriai.	37 VAS
Bendroji investicija į lizingą iš lizingo davėjo pozicijų	Minimalių lizingo įmokų ir negarantuotos likvidacinės vertės suma.	20 VAS
Bendroji įmonė	Įmonė, kurią pagal jungtinės veiklos sutartį	37 VAS

	bendrai kontroliuoja keli partneriai.	
Bendroji sutarties suma	Gautų ir (ar) gautinų statybos sutarties įplaukų suma.	25 VAS
Bendro pavaldumo įmonė	Viena iš dviejų ar daugiau įmonių, kurioms lemiamą poveikį daro tie patys juridiniai ar fiziniai asmenys.	14 VAS
Bendrosios įmonės investuotojas	Fizinis ar juridinis asmuo, įsigijęs bendrosios įmonės dalį, tačiau nesudaręs jungtinės veiklos sutarties dėl jos kontrolės	37 VAS
Biologinis turtas	Gyvūnai ir augalai, kuriuos įmonė valdo, naudoja ir kuriais disponuoja.	12 VAS, 17 VAS
Darbo laikas	Laikas, kurį darbuotojas privalo dirbti jam pavestą darbą.	31 VAS
Diskontavimas	Būsimosios pinigų vertės perskaičiavimas į dabartinę vertę.	23 VAS
Diskonto norma	Investicijos grąžos norma, kuri atspindi pinigų laiko vertę ir dabartinę turtui būdingą riziką.	23 VAS
Diskontuoti pinigų srautai	Būsimieji pinigų srautai, apskaičiuoti einamuoju ataskaitiniu laikotarpiu konkrečiai datai, taikant diskonto normą.	23 VAS
Dotacija įmonei	Valstybės ar savivaldybės institucijos teikiama tikslinė parama įmonei, jei ji anksčiau įvykdė arba ateityje įvykdys paramos teikėjos nustatytas sąlygas.	21 VAS
Ekonominio tarnavimo laikas	Laikotarpis, per kurį vienas ar keli turto naudotojai gaus ekonominės naudos iš turto naudojimo, arba produkcijos vienetų ar paslaugų skaičius.	20 VAS
Esminė apskaitos klaida	Praėjusio ar kelių praėjusių ataskaitinių laikotarpių finansinėse ataskaitose padaryta klaida, dėl kurios tos finansinės ataskaitos negali būti laikomos patikimomis.	7 VAS
Fiksuotų kainų sutartis	Statybos sutartis, kai susitariama dėl fiksuotos sumos arba pastatyto objekto dalies, kurią rangovas gauna baigęs darbus ir atidavęs naudoti statybos objektą.	25 VAS
Finansinė priemonė	Sandoris, pagal kurį viena sandorio šalis įgyja finansinį turtą, o kita – finansinį įsipareigojimą arba nuosavą kapitalą.	26 VAS

Finansinė rizika	Palūkanų normos, valiutos kurso, kredito, likvidumo ar kitokia rizika, kuri kyla iš įmonės turimo finansinio turto ar finansinių įsipareigojimų.	26 VAS
Finansinės atskaitomybės valiuta	Valiuta, naudojama sudarant įmonės finansinę atskaitomybę.	22 VAS
Finansinės veiklos pinigų srautai	Pinigų srautai, susidarantys pakitus įmonės nuosavam kapitalui ir dėl skolinimosi atsiradusiems įsipareigojimams.	5 VAS
Finansinio turto nuvertėjimo nuostoliai	Suma, kuria finansinio turto balansinė vertė yra didesnė už sumą, tikėtiną atgauti perleidžiant ar naudojant finansinį turtą.	18 VAS
Finansinis įsipareigojimas	Sutartinis įsipareigojimas: 1) perduoti pinigus ar kitą finansinį turtą kitai šaliai; 2) pasikeisti finansinėmis priemonėmis su kita šalimi galimai sau nepalankiomis sąlygomis.	18 VAS, 26 VAS
Finansinis turtas	Turtas, kuris yra: 1) pinigai ir pinigų ekvivalentai; 2) sutartinė teisė pasikeisti finansinėmis priemonėmis su kita šalimi galimai sau palankiomis sąlygomis; 3) įsigyti kito subjekto vertybiniai popieriai; 4) sutartinė teisė gauti pinigus ar kitą 1–3 punktuose išvardytą finansinį turtą iš kito subjekto.	18 VAS 26 VAS
Finansinių ataskaitų patvirtinimo data	Data, kai įmonės savininkai patvirtina jos finansines ataskaitas.	1 VAS
Finansinių ataskaitų sudarymo data	Data, kai įmonės vadovas pasirašo parengtas finansines ataskaitas.	1 VAS
Garantuota likvidacinė vertė iš lizingo davėjo pozicijų	Ta likvidacinės vertės dalis, kurią padengti garantuoja lizingo gavėjas ar su lizingo davėju nesusijęs trečiasis asmuo.	20 VAS
Garantuota likvidacinė vertė iš lizingo gavėjo pozicijų	Ta likvidacinės vertės dalis, kurią padengti garantuoja pats lizingo gavėjas ar su juo susijęs trečiasis asmuo.	20 VAS
Grynasis turtas	Turtas, kurio vertė yra verslo jungimo būdu įsigytų, tikraja verte įvertintų turto ir įsipareigojimų skirtumas.	14 VAS
Grynieji būsimieji pinigų srautai	Numatomų įplaukų ir išmokų skirtumas.	23 VAS

Grynoji galimo realizavimo vertė	Įvertinta pardavimo kaina, esant įprastoms verslo sąlygoms, atėmus įvertintas gamybos užbaigimo ir galimas pardavimo išlaidas.	9 VAS
Grynoji investicija į lizingą iš lizingo davėjo pozicijų	Bendroji investicija į lizingą, atėmus neuždirbtas lizingo pajamas.	20 VAS
Grynosios investicijos į veiklą užsienyje	Užsienio įmonės nuosavo kapitalo dalis, tenkanti finansinę atskaitomybę teikiančiai įmonei.	22 VAS
Ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė	Suma, apskaičiuojama prie ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainos pridėdant arba iš jos atimant visas ilgalaikio materialiojo turto vertės pokyčių sumas ir atimant sukauptą nusidėvėjimo sumą.	12 VAS
Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas	Sisteminis turto nudėvimosios vertės paskirstymas per jo naudingo tarnavimo laiką.	12 VAS
Ilgalaikis materialusis turtas	Tai materialusis turtas: a) kuris skirtas prekėms gaminti, paslaugoms teikti, nuomoti ar administraciniams tikslams; b) kuris numatomas naudoti ilgiau nei vienerius metus; c) kurio įsigijimo (pasigaminimo) savikaina yra ne mažesnė už įmonės nusistatytą minimalią ilgalaikio materialiojo turto vieneto vertę.	12 VAS
Investicinis turtas	Ilgalaikis materialusis turtas (žemė, pastatai ar jų dalis arba žemė kartu su pastatais), kurį jo savininkas arba pagal finansinės nuomos sutartį nuomininkas laiko siekdami gauti turto nuomos ir (arba) jo vertės padidėjimo pajamų, išskyrus turtą, naudojamą prekėms gaminti, paslaugoms teikti arba administraciniams tikslams, ir turtą, kurio pardavimas yra įmonės pagrindinė veikla.	12 VAS
Investicinės veiklos pinigų srautai	Pinigių srautai, susidarantys įsigijus investavimo objektų ar juos perleidus.	5 VAS
Išankstinis sandoris	Sandoris, pagal kurį sandorio šalys susitaria nustatytu laiku ateityje pirkti arba parduoti prekes ar finansinį turtą už sutartą kainą.	26 VAS
Išdalijimas	Skaidomos įmonės turto ir išpareigojimų išdalijimas kitoms veikiančioms įmonėms.	41 VAS
„Išlaidos plius“	Statybos sutartis, kai padengiamos rangovo numatytos ar kitokiu būdu nustatytos išlaidos,	25 VAS

sutartis	remiantis sutartyje nurodytomis prielaidomis ir sąlygomis, pridedant iš anksto numatytą (sutartą) užmokesčio sumą.	
Išvestinė finansinė priemonė	<p>Finansinė priemonė:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) iš kurios atsiranda finansinis turtas ar finansinis įsipareigojimas; 2) kurios vertė kinta dėl prekių kainos, palūkanų normos, vertybinių popierių kainos, valiutos kurso, kainos ar palūkanų normos indekso, kreditingumo įvertinimo, kredito indekso ar dėl panašaus nuo įmonės veiklos nepriklausomo kintamojo; 3) kuriai, palyginus su kitomis sandorių rūšimis, reikia labai mažų arba iš viso nereikia pradinių investicijų; 4) kurios vykdymo laikas yra ateityje. 	26 VAS
Išvestinės finansinės priemonės grynoji vertė	Iš išvestinės finansinės priemonės atsirandančio finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų tikrųjų verčių skirtumas.	26 VAS
Išvestinės finansinės priemonės objektas	Turtas, įsipareigojimai, tvirtas pasižadėjimas, sudarytas arba planuojamas sandoris.	26 VAS
Įmonė	Gaminantis prekes ir (arba) teikiantis paslaugas organizacinis juridinis vienetas, užsiimantis viena ar daugiau ekonominės veiklos rūšių vienoje ar keliose vietose ir turintis sprendimų priėmimo teisę.	1 VAS
Įmonės balansas	Finansinė ataskaita, kurioje nurodomas visas įmonės turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.	1 VAS, 2 VAS
Įmonės finansinė atskaitomybė	Įmonės finansinės būklės, veiklos rezultatų, pinigų srautų duomenų ir jų aiškinimo rengimas nustatyta forma.	1 VAS
Įmonės finansinių ataskaitų rinkinys	Finansinių ataskaitų rinkinys, kuriame pateikiami finansiniai duomenys apie įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus, pinigų srautus.	15 VAS
Įmonės finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas	Finansinė ataskaita, kurioje paaiškinamos įmonės balanse, pelno (nuostolių), pinigų srautų ir nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitose nurodytos sumos, taip pat pateikiama papildoma reikšminga informacija, nenurodoma kitose finansinėse ataskaitose.	1 VAS

Įmonės ilgalaikis turtas	Turtas, kurį įmonė naudoja ekonominei naudai gauti ilgiau kaip 12 mėnesių.	2 VAS
Įmonės neapibrėžtasis įsipareigojimas	Dėl buvusiųjų įvykių galintis atsirasti įsipareigojimas, kurio buvimą ar nebuvimą patvirtina vienas ar daugiau įmonės nevisiškai kontroliuojamų neapibrėžtųjų būsimųjų įvykių, arba dėl buvusiųjų įvykių atsiradęs įsipareigojimas, kuris apskaitoje nepripažįstamas, nes nėra tikimybės, kad jį reikės padengti turtu, arba jo suma negali būti patikimai nustatyta.	19 VAS
Įmonės neapibrėžtasis turtas	Dėl buvusiųjų įvykių galintis atsirasti turtas, kurio buvimas bus patvirtintas tik tai įvykus vienam ar daugiau įmonės nevisiškai kontroliuojamų neapibrėžtųjų būsimųjų įvykių arba jiems neįvykus.	19 VAS
Įmonės nuosavas kapitalas	Įmonės turto vertės dalis, likusi iš visos turto vertės atėmus visų įsipareigojimų vertę.	2 VAS, 4 VAS, 8 VAS, 35 VAS
Įmonės nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita	Finansinė ataskaita, kurioje pateikiami duomenys apie įmonės nuosavo kapitalo pasikeitimą per atskaitinį laikotarpį.	1 VAS, 4 VAS, 8 VAS
Įmonės pelno (nuostolių) ataskaita	Finansinė ataskaita, kurioje nurodomos visos įmonės atskaitinio laikotarpio pajamos, sąnaudos ir veiklos rezultatai – pelnas arba nuostoliai.	1 VAS, 3 VAS
Įmonės pinigų srautų ataskaita	Finansinė ataskaita, kurioje nurodomos įmonės atskaitinio laikotarpio pinigų ir pinigų ekvivalentų įplaukos ir išmokos.	1 VAS
Įmonės savininko kapitalas	Valstybės ir savivaldybės įmonės savininko įmonei perduoto turto, jeigu tai nėra dotacija arba turtas, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, vertė.	8 VAS, 35 VAS
Įmonės trumpalaikis turtas	Turtas, kurį įmonė sunaudoja ekonominei naudai gauti per 12 mėnesių arba per vieną savo veiklos ciklą.	2 VAS
Įmonės turtas	Materialiosios, nematerialiosios ir finansinės vertybės, kurias įmonė valdo, naudoja ir (arba) kuriomis disponuoja ir kurias naudodama tikisi gauti ekonominės naudos.	2 VAS

Įmonių grupė	Patronuojančioji įmonė ir jos patronuojamosios įmonės.	16 VAS
Įmonių grupės įmonė	Tos pačios įmonių grupės patronuojančioji arba patronuojamoji įmonė.	2 VAS, 3 VAS
Įplaukas kuriantis vienetas	Mažiausias atskiras turto vienetas ar turto vienetų grupė, kuri, nuolat naudojant turtą, kuria įplaukas, dažniausiai nepriklausančias nuo įplaukų iš kito turto vieneto ar turto vienetų grupės.	23 VAS
Įsigijimo (pasigaminimo) savikaina	Sumokėta ar mokėtina pinigų ar pinigų ekvivalentų suma ar kito mainais atiduoto ar sunaudoto turto vertė įsigyjant ar pasigaminant turtą.	9 VAS, 12 VAS, 13 VAS, 17 VAS
Įsigijusioji įmonė	Įmonė, kuri įsigijo verslą, prisijungė įsigytąją įmonę, susijungė su ja ar įgijo teisę daryti lemiamą poveikį įsigytajai įmonei.	14 VAS
Įsigytoji įmonė	Įmonė, prijungta prie įsigijusiosios įmonės ar sujungta su ja ir dėl to nustojusi veikti, arba įmonė, kuriai lemiamą poveikį daro įsigijusioji įmonė.	14 VAS
Įsigytas pasirinkimo sandoris	Sandoris, pagal kurį už tam tikrą atlygį įsigyjama teisė, bet neprisiimamas įsipareigojimas, ateityje pirkti arba parduoti prekes ar finansinį turtą sutarta kaina.	26 VAS
Įsipareigojimas	Dėl ūkinių įvykių ar atliktų ūkinių operacijų atsirandanti prievolė, kurią privaloma ar ateityje bus privaloma atlikti atsiskaitant turtu ir kurios dydį galima objektyviai nustatyti.	2 VAS, 19 VAS, 35 VAS
Įskaitomieji laikinieji skirtumai	Laikinieji skirtumai, dėl kurių būsimaisiais ataskaitiniais laikotarpiais apmokestinamasis pelnas bus mažesnis už apskaitinį (mokestiniai nuostoliai bus didesni už apskaitinius).	24 VAS
Įstatinis kapitalas (pasirašytasis)	Pasirašytų akcijų nominaliųjų verčių suma.	8 VAS, 35 VAS
Įterptoji išvestinė finansinė priemonė	Išvestinė finansinė priemonė, įterpta į kitą finansinę priemonę.	26 VAS
Jungtinė veikla	Bendroji ekonominė ar bendrosios įmonės vykdoma veikla, kurią pagal sutartį bendrai kontroliuoja keli partneriai.	37 VAS
Jungtinės veiklos	Investuotojas, sudaręs sutartį su kitais	37 VAS

partneris	partneriais dėl bendrosios jungtinės veiklos kontrolės.	
Jungtinės veiklos sutarties objektas	Bendroji ekonominė veikla ar bendroji įmonė.	37 VAS
Kita labiausiai tinkama rinka	Rinka, kurioje atsižvelgiant į sandorio sudarymo ir transporto išlaidas galima užsitikrinti didžiausią gautiną sumą už parduodamą turtą ir mažiausią mokėtiną sumą už įsipareigojimų perleidimą.	32 VAS
Kompensuojamas ne darbo laikas	Teisės aktais, kolektyvine, darbo sutartimi ar kitaip reglamentuotas ne darbo laikas.	31 VAS
Kompensuoti mokesčiai	Mokesčiai ar kitos išlaidos, dėl kurių kompensavimo šalys susitaria.	20 VAS
Kredito rizika	Rizika, kai viena iš sandorio šalių gali tapti nepajėgi vykdyti savo įsipareigojimų ir dėl to kita šalis patirs nuostolių.	26 VAS
Laikinieji skirtumai	Turto ar įsipareigojimo balansinės vertės ir jo mokesčio bazės skirtumai. Gali būti apmokestinamieji ir įskaitomieji laikinieji skirtumai.	24 VAS
Lemiamas poveikis įmonei	Teisė valdyti įmonės finansinę ir ūkinę veiklą siekiant gauti naudos.	14 VAS, 16 VAS
Likvidacinė vertė	Suma, kurią pasibaigus naudingo tarnavimo laikui tikimasi gauti už turtą, įvertinus būsimas likvidavimo ar perleidimo išlaidas.	12 VAS, 13 VAS
Likvidumo rizika	Rizika, kai gali būti patiriama nuostolių, jei turtas negali būti greitai realizuotas, o įsipareigojimas – įvykdytas.	26 VAS
Lizingas	Nuomos rūšis, kai perduodama didžioji dalis rizikos ir naudos, susijusios su turtine nuosavybe. Nuosavybės teisė į turtą vėliau gali būti perduodama arba neperduodama.	20 VAS
Lizingo arba nuomos mokestis	Minimalių įmokų, kompensuotinių mokesčių ir neapibrėžtų nuompinigių suma.	20 VAS
Lizingo davėjas	Asmuo, kuris teisėtai disponuoja turtu arba įsigyja lizingo gavėjo nurodytą turtą ir perduoda jį naudoti lizingo gavėjui.	20 VAS
Lizingo gavėjas	Asmuo, kuris pagal sutartį savo veikloje naudoja turtą, priklausantį lizingo davėjui.	20 VAS
Lizingo laikotarpis	Laikotarpis, kuriuo lizingo gavėjas sutartimi	20 VAS

	įsipareigoja nuomotis turtą, bei vėlesni laikotarpiai, kuriais lizingo gavėjas turi pasirinkimo teisę pratęsti lizingo sutartį mokant nuomos mokesį arba jo nemokant, kai, sudarant lizingo sutartį, labai tikėtina, kad šia teise lizingo gavėjas pasinaudos.	
Mažumos dalis	Patronuojamosios įmonės akcininkų, negalinčių daryti lemiamo poveikio įmonės veiklai, nuosavo kapitalo dalis, nurodyta konsoliduotajame balanse, ir pelno (nuostolių) dalis, nurodyta konsoliduotojoje pelno (nuostolių) ataskaitoje.	14 VAS, 16 VAS
Mineraliniai ištekliai	Žemėje ir jos gelmėse esančios bet kokios cheminės ar fizinės būsenos gamtinės mineralinės medžiagos.	13 VAS
Minimalios lizingo įmokos	Suma, kurią lizingo gavėjas sumoka per visą lizingo laikotarpį arba kurią (per šį laikotarpį) iš jo gali būti pareikalauta sumokėti, įskaitant ir garantuotą likvidacinę vertę, išskyrus neapibrėžtus nuompinigių, kompensuotinus mokesčius, kuriuos sumokėti įsipareigoja lizingo gavėjas. Jei lizingo sutartyje numatyta, kad lizingo gavėjas turi teisę įsigyti turtą lizingo laikotarpio pabaigoje už kainą daug mažesnę už tuo metu tikėtiną to turto tikrąją vertę, ir jei labai tikėtina, kad jis pasinaudos šia teise, į minimalių lizingo įmokų sumą įskaitoma suma, kurią reikės sumokėti įsigyjant turtą lizingo laikotarpio pabaigoje.	20 VAS
Mišrioji finansinė priemonė	Finansinė priemonė, sudaryta iš kelių finansinių priemonių, iš kurių bent viena yra išvestinė.	26 VAS
Naudingo tarnavimo laikas	Ribotas laikotarpis, kuriuo įmonės veikloje naudojamas turtas gali teikti naudos. Naudingo tarnavimo laikas taip pat gali būti nustatomas pagal gaminių ir produkcijos vienetų, kuriuos tikimasi pagaminti (gauti) naudojant šį turtą, skaičių.	12 VAS, 13 VAS, 20 VAS, 23 VAS
Naudojimo vertė	Dabartinė vertė grynųjų būsimųjų pinigų srautų, kuriuos tikimasi gauti turtą naudojant ir jį perleidžiant, pasibaigus jo naudingo tarnavimo laikui.	23 VAS
Neapibrėžti nuompinigiai	Sutartyje numatyta nefiksuota lizingo ar nuomos mokesčio dalis, nustatoma ne pagal lizingo laikotarpio trukmę, o pagal kitus	20 VAS

	veiksnius (procentą nuo pagamintos produkcijos, rinkos palūkanų normą, kainų indeksą ar pan.).	
Negarantuota likvidacinė vertė	Ta pagal lizingo sutartį perduoto turto likvidacinės vertės dalis, kurios padengti lizingo gavėjas negarantuoja arba kurią padengti garantuoja su lizingo davėju susijęs trečiasis asmuo.	20 VAS
Nematerialiojo turto likutinė vertė	Suma, apskaičiuojama prie nematerialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainos pridėdant arba iš jos atimant visas nematerialiojo turto vertės pokyčių sumas ir atimant sukauptą amortizacijos sumą.	13 VAS
Nematerialusis turtas	Neturintis materialios formos nepiniginis turtas, kuriuo įmonė disponuoja, kuri naudodama tikisi gauti tiesioginės ir (arba) netiesioginės ekonominės naudos ir kurio vertė yra ne mažesnė už įmonės nusistatytą minimalią nematerialiojo turto vertę.	13 VAS,
Nepaskirstytasis pelnas	Įmonės sukauptas ir įstatymų nustatyta tvarka dar nepaskirstytas pelnas.	4 VAS, 8 VAS
Nepaskirstytieji nuostoliai	Įmonės sukaupti ir įstatymų nustatyta tvarka dar nepadengti nuostoliai.	4 VAS, 8 VAS
Nepriklausomų įmonių reorganizavimas jungimo būdu	Prijungimas, kai viena ar daugiau nepriklausomų įmonių prijungiamos prie įmonės, kuri po reorganizavimo perėmusi reorganizuojamų įmonių turtą, įsipareigojimus, visas jų teises ir pareigas tęsia savo veiklą, o prijungtos įmonės nustoja veikti, arba sujungimas, kai dvi ar daugiau nepriklausomų įmonių sujungiamos ir įsteigiama nauja įmonė, kuri perima reorganizuojamų įmonių turtą, įsipareigojimus, visas jų teises ir pareigas, o sujungtos įmonės nustoja veikti.	14 VAS
Nerealizuotas valiutos kursų pokytis	Valiutinių straipsnių likučių perkainojimo rezultatas paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.	5 VAS
Neuždirbtos lizingo pajamos	Lizingo sutartyje numatyta gauti, bet dar negauta palūkanų dalis. Jei lizingo sutartyje palūkanos nenurodytos, neuždirbtos lizingo pajamos yra dar negautų minimalių lizingo įmokų sumos, įskaitant negarantuotą likvidacinę vertę, ir šių įmokų dabartinės	20 VAS

	vertės skirtumas.	
Nudėvimoji vertė	Suma, gaunama iš ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainos atėmus nustatytą jo likvidacinę vertę.	12 VAS
Nuoma	Nuomotojo už mokestį suteikta teisė nuomininkui sutartą laiką valdyti ir naudoti turtą.	20 VAS
Nuomininkas	Juridinis ar fizinis asmuo, kuris pagal nuomos sutartį valdo ir naudoja nuomotojo perduotą turtą.	20 VAS
Nuomos, lizingo pradžia	Turto perdavimo momentas arba sutartyje nurodyta data, nuo kurios pradedamas skaičiuoti nuomos mokestis.	20 VAS
Nuomotojas	Juridinis ar fizinis asmuo, kuris pagal nuomos sutartį išnuomoja turtą.	20 VAS
Nuvertėjimas (nuostolis dėl vertės sumažėjimo)	Suma, kuria turto balansinė vertė yra didesnė už jo atsiperkamąją vertę.	13 VAS, 23 VAS
Padalijimas	Vienos įmonės skaidymas įsteigiant dvi ar daugiau įmonių, kurioms tam tikromis dalimis perduodama suskaidytos įmonės turtas ir įsipareigojimai.	41 VAS
Pagrindinė rinka	Rinka, kurioje sudaromas didžiausias to turto ir įsipareigojimų perleidimo sandorių kiekis ir kurių apyvartų sumos didžiausios.	32 VAS
Pagrindinės veiklos pinigų srautai	P pinigų srautai, susidarantys iš įmonės veiklos, išskyrus finansinę ir investicinę veiklą.	5 VAS
Pagrindiniai vadovaujantieji darbuotojai	Kaip apibrėžta tarptautiniuose apskaitos standartuose, priimtuose 2002 m. liepos 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1606/2002 dėl tarptautinių apskaitos standartų taikymo, tie asmenys, kurie turi valdžią ir yra tiesiogiai ar netiesiogiai atsakingi už ūkio subjekto veiklos planavimą, vadovavimą šiai veiklai ir jos kontrolę, pvz., direktoriai (generalinis direktorius ir kiti).	6 VAS
Pajamos	Ekonominės naudos padidėjimas dėl turto naudojimo, pardavimo, perleidimo, vertės padidėjimo ar įsipareigojimų sumažėjimo per ataskaitinį laikotarpį, kai dėl to padidėja nuosavas kapitalas, išskyrus papildomus savininkų įnašus.	10 VAS
Palūkanų normos	Rizika, kai galimi nuostoliai dėl palūkanų	26 VAS

rizika	normos svyravimo.	
Panauda	Panaudos davėjo perduota teisė panaudos gavėjui sutartą laiką neatlygintinai valdyti ir naudoti turtą.	20 VAS
Panaudos davėjas	Juridinis ar fizinis asmuo, kuris pagal panaudos sutartį perduoda panaudos gavėjui naudoti turtą.	20 VAS
Panaudos gavėjas	Juridinis ar fizinis asmuo, kuris pagal panaudos sutartį valdo ir naudoja panaudos davėjo perduotą turtą.	20 VAS
Panaudos pradžia	Turto perdavimo momentas arba sutartyje nurodyta data.	20 VAS
Pardavimo išlaidos	Išlaidos, tiesiogiai priskirtinos turto pardavimui ar kitokiam perleidimui.	23 VAS
Pardavimo pajamos	Ekonominės naudos padidėjimas per ataskaitinį laikotarpį dėl prekių pardavimo ir paslaugų teikimo, dėl kurio padidėja įmonės turtas arba sumažėja įsipareigojimų ir dėl to padidėja nuosavas kapitalas, išskyrus papildomus savininkų įnašus.	3 VAS
Pardavimo savikaina	Per ataskaitinį ir ankstesnius laikotarpius patirtos išlaidos, tenkančios per ataskaitinį laikotarpį suteiktoms paslaugoms ir parduotoms prekėms.	3 VAS
Partnerystės sutartis	Suteikiančiosios institucijos ar valdžios subjekto ir koncesininko ar privataus subjekto rašytinė sutartis, kuri sudaryta atitinkamai pagal Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymą arba Lietuvos Respublikos investicijų įstatymą ir kurioje nustatytos šalių teisės ir pareigos.	27 VAS
Pasirašytas pasirinkimo sandoris	Sandoris, pagal kurį už tam tikrą atlygį prisiimamas įsipareigojimas ateityje pirkti ar parduoti prekes, finansinį turtą sutarta kaina, jei kita sandorio šalis to pareikalautų.	26 VAS
Pasirinkimo sandoris	Sandoris, pagal kurį už tam tikrą mokesčių įsigyjama teisė, bet ne įsipareigojimas ateityje už nustatytą kainą pirkti arba parduoti prekes, valiutą arba kitą finansinį turtą.	26 VAS
Patikimas įvertinimas	Įvertinimas, pagrįstas išsamia ir objektyvia informacija.	10 VAS, 11 VAS, 19 VAS

Patronuojamoji (dukterinė) įmonė	Įmonė, kuriai kita įmonė gali daryti tiesioginį ar netiesioginį lemiamą poveikį.	14 VAS, 15 VAS, 16 VAS
Patronuojančioji įmonė	Įmonė, kuri kitai įmonei gali daryti tiesioginį ar netiesioginį lemiamą poveikį.	14 VAS, 16 VAS
Pelno mokesčio sąnaudos (pajamos)	Ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio ir atidėtojo pelno mokesčio sąnaudų (pajamų) suma, kuri parodoma pelno (nuostolių) ataskaitoje.	24 VAS
Perkainojimo rezervas	Rezervas, sudaromas perkainojus ilgalaikį materialųjį turtą ir (arba) tikrąja verte įvertinus su veiksmingomis apsidraudimo priemonėmis susijusį finansinį turtą ir finansinius įsipareigojimus.	4 VAS, 8 VAS, 35 VAS
Pertvarkymo balanso perkainojimo rezervas (rezultatai)	Tai pertvarkomos įmonės viso turto, įskaitant trumpalaikį, perkainojimo rezultatas, gautas įvertinus turtą.	35 VAS
Perspektyvinis būdas	Apskaitos politikos ir apskaitinio įvertinimo keitimo ir apskaitos klaidų taisymo būdas, kai keitimai ir taisymai daromi ataskaitinį laikotarpį ir būsimaisiais ataskaitiniais laikotarpiais.	7 VAS
Pertvarkymas	Įmonės teisinės formos pakeitimo procesas nuo sprendimo pertvarkyti įmonę priėmimo dienos iki naujos teisinės formos įmonės įregistravimo juridinių asmenų registre. Kai naujos teisinės formos įmonė įregistruojama juridinių asmenų registre, ji perima visas pertvarkytosios įmonės teises ir pareigas.	35 VAS
Pertvarkymo balansas	Balansas, skirtas sprendimui dėl įmonės pertvarkymo priimti ir po pertvarkymo veiksiančios naujos teisinės formos įmonės įstatinio kapitalo dydžiui nustatyti. Jame parodomas įmonės turtas, įvertintas nepriklausomo turto vertintojo, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai.	35 VAS
Pinigų ekvivalentai	Trumpalaikės (iki trijų mėnesių) likvidžios investicijos, kurios gali būti greitai iškeičiamos į tam tikrą pinigų sumą ir kurių vertės pokyčio rizika yra nereikšminga. Investicijos į nuosavybės vertybinius popierius nepriskiriamos prie pinigų ekvivalentų.	5 VAS

Pinigų srautai	Pinigų ir pinigų ekvivalentų įplaukos ir išmokos per ataskaitinį laikotarpį.	5 VAS
Pirminis perdirbimas	Veikla: apdorojimas, apdirbimas, pirminis tvarkymas, kurios metu iš žemės ūkio produkto nekeičiant jo cheminės sudėties taip pat gaunamas žemės ūkio produktas.	17 VAS
Planuojamas sandoris	Įmonės įprastinės veiklos sandoris, kurio sudarymo tikimybė ateityje yra labai didelė.	26 VAS
Plėtra	Tyrimų rezultatų ar kitų žinių taikymas planuojant arba kuriant naujus ar iš esmės pagerintus produktus (medžiagas, įrengimus, gaminius, procesus, sistemas ar paslaugas) prieš pradėdant komercinę jų gamybą ar naudojimą.	13 VAS
Poataskaitinis įvykis	Įvykis per laikotarpį nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos iki finansinių ataskaitų sudarymo datos.	19 VAS
Prekės	Turtas, pirktas perparduoti, ir įmonės pagaminta produkcija, skirta parduoti.	9 VAS
Prestižas	Neidentifikuojamas turtas, kuris pirminio pripažinimo metu įvertinamas kaip teigiamas skirtumas tarp įsigijimo savikainos ir įsigyto grynojo turto vertės ir kurio vertė parodo iš verslo jungimo tikėtiną gauti ekonominę naudą.	13 VAS, 14 VAS, 15 VAS
Pretenzija	Suma, kurią rangovas nori gauti iš užsakovo ar kitos trečiosios šalies, siekdamas kompensuoti savo išlaidas, neįtrauktas į bendrąją sutarties sumą.	25 VAS
Privalomasis rezervas	Įstatymų nustatyta tvarka sudaromas rezervas, skirtas įmonės nuostoliams padengti.	4 VAS, 8 VAS
Rangovas	Viena statybos sutarties šalis, kuri įsipareigoja atlikti tam tikrą darbą savo rizika pagal kitos šalies (užsakovo) užduotį ir perduoti šį darbą užsakovui.	25 VAS
Realizuotas valiutos kursų pokytis	Valiutinių ūkinių operacijų rezultatas, susidarantis dėl nevienodo valiutos kurso ūkinės operacijos registravimo ir atsiskaitymo dieną.	5 VAS
Reikšmingas poveikis įmonei	Galimybė ir teisė nedarant lemiamo poveikio įmonei dalyvauti priimant įmonės sprendimus dėl finansinės ir ekonominės veiklos.	15 VAS

Restruktūrizavimas	Įmonės suplanuota, kontroliuojama programa, kurioje numatyti reikšmingi įmonės veiklos pakeitimai taikant technines, ekonomines ir organizacines priemones.	19 VAS
Retrospektyvinis būdas	Apskaitos politikos keitimo ir esminių apskaitos klaidų taisymo būdas, kai keitimai ir taisymai daromi ne tik ataskaitinį laikotarpį ir būsimaisiais ataskaitiniais laikotarpiais, bet taisoma ir lyginamoji finansinių ataskaitų informacija.	7 VAS
Rezervas	Laikinasis (tikslinis) pelno panaudojimo apribojimas, skirtas savininkų numatytiems tikslams.	8 VAS, 35 VAS
Rezervas savoms akcijoms įsigyti	Savoms akcijoms įsigyti sudaromas rezervas, kurio dydis yra ne mažesnis už numatytų įsigyti savų akcijų įsigijimo verčių sumą.	4 VAS, 8 VAS
Rizika	Galimybė patirti nuostolių dėl turto technologinio senėjimo, prastovų, besikeičiančių ekonominių sąlygų, turto praradimo ar sugedimo.	20 VAS
Sandoris užsienio valiuta	Sandoris, kurį sudarant mokėtinos ir (ar) gautinos sumos išreiškiamos ne finansinės atskaitomybės valiuta.	22 VAS
Savininkų įnašai	Individualios įmonės ar ūkinės bendrijos nuosavybėn perduoto įmonės savininkui (-ams) asmeninės nuosavybės teise priklausiusio turto vertė.	35 VAS
Savos akcijos	Akcijos, kurias įsigijo jas išleidusi akcinė bendrovė ar uždaroji akcinė bendrovė.	4 VAS, 8 VAS
Sąnaudos	Ekonominės naudos sumažėjimas dėl turto sunaudojimo, pardavimo, netekimo, vertės sumažėjimo ir prisiimtų įsipareigojimų per ataskaitinį laikotarpį, kai dėl to sumažėja nuosavas kapitalas, išskyrus tiesioginį jo mažinimą.	11 VAS
Segmentas	Visus šiuos požymius atitinkanti sudedamoji įmonės verslo dalis: 1. kuri gali uždirbti pajamų ir patirti sąnaudų (įskaitant pajamas ir sąnaudas, susijusias su sandoriais, vykdomais su kitais tos pačios įmonės padaliniais); 2. kurios veiklos rezultatus nuolat tikrina įmonės vadovybė, siekdama įvertinti jos finansinius rezultatus ir priimti sprendimą dėl	34 VAS

	išteklų skyrimo segmentui; 3. kurios rengiama atskira finansinė informacija ir teikiama įmonės vadovybei	
Skatinamieji mokėjimai	Sumos, kurias užsakovas moka rangovui, jei jis įvykdo darbus kokybiškiau ir / ar greičiau negu numatyta sutartyje.	25 VAS
Statybos sutartis	Rangovo ir užsakovo sutartis, kurioje numatytas rangovo įsipareigojimas per sutartyje nustatytą terminą pastatyti statinį pagal užsakovo užduotį arba atlikti kitus darbus ir užsakovo įsipareigojimas sudaryti rangovui būtinas darbo sąlygas, priimti darbą ir sumokėti sutartyje numatytą kainą.	25 VAS
Subsidija	Valstybės parama, skirta išlaikyti plataus vartojimo prekių ir paslaugų kainas arba šių prekių ir paslaugų teikimo mastą.	21 VAS
Sulaikyto mokėjimo suma	Tarpinio mokėjimo suma, kuri nemokama tol, kol nėra patenkinamos sutartyje numatytos sąlygos arba kol nėra pašalinami trūkumai.	25 VAS
Susijusi šalis	Kaip apibrėžta tarptautiniuose apskaitos standartuose, priimtuose 2002 m. liepos 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1606/2002 dėl tarptautinių apskaitos standartų taikymo, šalis yra susijusi su ūkio subjektu, jeigu ji: a) tiesiogiai ar netiesiogiai per vieną ar daugiau tarpininkų: i) kontroliuoja ūkio subjektą, yra jo kontroliuojama ar yra bendrai kontroliuojama kartu su juo (tai yra patronuojančios įmonės, dukterinės įmonės ir tos pačios patronuojančios įmonės valdomos kelios dukterinės įmonės); ii) turi dalį minėtame ūkio subjekte, kuri suteikia jai reikšmingos įtakos ūkio subjekto atžvilgiu; arba iii) bendrai kontroliuoja ūkio subjektą; b) yra ūkio subjekto asocijuotoji įmonė (kaip apibrėžta 28-ajame TAS „ <i>Investicijos į asocijuotąsias įmones</i> “); c) yra bendra įmonė, kurios dalininkas yra minėtas ūkio subjektas (žr. 31-ąjį TAS „ <i>Dalys bendroje įmonėse</i> “); d) yra vienas iš ūkio subjekto ar jo patronuojančios įmonės pagrindinių vadovaujančių darbuotojų; e) yra artimas bet kurio a ir d punktuose	6 VAS

	<p>nurodytų asmenų šeimos narys;</p> <p>f) yra ūkio subjektas, kurį kontroliuoja, bendrai kontroliuoja, kuriam reikšmingos įtakos turi ar kuriame bet kuris iš d arba e punktuose nurodytų asmenų turi tiesioginės ar netiesioginės galios, žymią dalį balsavimo teisių; arba</p> <p>g) yra išmokų, mokamų pasibaigus tarnybos laikui, plano, naudingo šio ūkio subjekto (arba bet kurio ūkio subjekto, kuris yra su šiuo ūkio subjektu susijusi šalis) darbuotojams, vykdytoja.</p>	
Sutarties darbų įvykdymo lygis	Procentinis kiekvienos iki balanso sudarymo datos nebaigtos vykdyti statybos ir kitos ilgalaiškės sutarties darbų įvykdymas.	25 VAS
Tarpinių finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas	Finansinė ataskaita, kurioje detalizuojami ir paaiškinami kitose tarpinėse finansinėse ataskaitose teikiami duomenys, taip pat pateikiama papildoma reikšminga informacija, nenurodyta šiose finansinėse ataskaitose.	29 VAS
Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys	Finansinių ataskaitų rinkinys, sudaromas apibendrinus laikotarpio, trumpesnio negu finansiniai metai, duomenis.	29 VAS
Tarpinis mokėjimas	Užsakovo mokėtinos arba iš jo gautinos sumos statybos sutarties vykdymo laikotarpiu sutartyje numatytais terminais ir / arba už atliktus darbus.	25 VAS
Tikroji vertė	Suma, už kurią vertės nustatymo dieną sandorio šalys viena kitai įprastomis rinkos sąlygomis gali parduoti turtą ar paslaugas arba perleisti įsipareigojimą.	32 VAS, 12 VAS, 13 VAS, 14 VAS, 16 VAS, 17 VAS, 18 VAS, 20 VAS, 22 VAS, 26 VAS, 41 VAS
Tyrimas	Suplanuota veikla, atliekama siekiant naujų mokslo ar technikos žinių.	13 VAS
Turtas	Materialiosios, nematerialiosios ir finansinės vertybės, kurias valdo ir naudoja ir (arba)	35 VAS

	kuriomis disponuoja įmonė, ir kurias naudojant tikimasi gauti ekonominės naudos.	
Turtas, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė	Turtas, kuris išimtinė nuosavybės teise priklauso valstybei.	8 VAS
Turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkantis kapitalas	Tik valstybės nuosavybe esančio turto, teisės aktų nustatyta tvarka perduoto įmonei patikėjimo teise valdyti, naudoti ir juo disponuoti, vertė.	8 VAS, 35 VAS
Turto ar įsipareigojimo mokesčio bazė	Suma, kuria yra įvertintas turtas ar įsipareigojimas pelno mokesčiui apskaičiuoti mokesčius reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka.	24 VAS
Turto balansinė vertė	Suma, kuria turtas yra parodytas balanse.	12 VAS
Turto nuvertėjimas	Į apskaitą įtraukto turto vieneto balansinės vertės sumažėjimas.	12 VAS
Turto vertės dengimo suma	Lizingo sutartyje arba mokėjimų grafike nurodyta turto vertė, neįskaitant palūkanų, paslaugų ir kompensuotinių mokesčių bei neapibrėžtų nuompinigių.	20 VAS
Turto vertinimo diena	Diena, pagal kurios duomenis atliekamas turto vertinimas.	35 VAS
Tvirtas pasižadėjimas	Neatšaukiamas susitarimas ateityje sutartu laiku pasikeisti nustatytu turtu ar įsipareigojimu už sutartą kainą.	26 VAS
Užsakovas	Statybos sutarties šalis, kuri užsako atlikti tam tikrą darbą ir įsipareigoja atliktą darbą priimti ir už jį sumokėti.	25 VAS
Užsienio įmonė	Užsienyje esanti dukterinė, asocijuota, pagal jungtinės veiklos (partnerystės) sutartį kontroliuojama ar bendro pavaldumo įmonė.	22 VAS
Užsienio valiuta	Kita nei įmonės finansinės atskaitomybės valiuta.	22 VAS
Valiutiniai straipsniai	P pinigai bei kitas finansinis turtas užsienio valiuta ir finansiniai įsipareigojimai, pagal kuriuos bus gauta ar sumokėta fiksuota arba aiškiai nustatoma užsienio valiutos suma.	22 VAS
Valiutos kursas	Apskaitoje taikomas euro ir užsienio valiutos santykis, nustatytas vadovaujantis Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymu.	22 VAS
Valiutos kurso rizika	Rizika, kad turimo finansinio turto ar	26 VAS

	finansinio įsipareigojimo vertė pasikeis dėl valiutos kurso pasikeitimo.	
Veiklos ciklas	Laikotarpis nuo veiklos procese naudojamų atsargų įsigijimo iki jų realizavimo už pinigus arba už lengvai pinigais paverčiamą priemonę.	9 VAS
Verslas	Fizinio asmens, juridinio asmens arba kitos organizacijos ir jų filialų veikla, kuria siekiama gauti pajamų ir pelno naudojant ekonominius išteklius.	14 VAS
Verslo jungimas	Teisės daryti tiesioginį ar netiesioginį lemiamą poveikį kitai įmonei įgijimas, verslo įsigijimas, įmonių reorganizavimas prijungimo ar sujungimo būdu.	14 VAS
Verslo jungimo data	Data, kada įsigijusioji įmonė įgyja teisę daryti lemiamą poveikį įsigytosios įmonės veiklai arba ketindama tęsti įsigytą verslą perima su verslu susijusį turtą ir (ar) įsipareigojimus, arba perima reorganizuojamos įmonės turtą ir įsipareigojimus.	14 VAS
Vertės nustatymo diena	Diena, pagal kurios duomenis nustatoma turto ar paslaugų, arba įsipareigojimų tikroji vertė.	32 VAS
Žemės ūkio produktai	Augalininkystės, gyvulininkystės, paukštininkystės, žvėrininkystės, bitininkystės, žuvininkystės produktai, užaugintos miško uogos, vaistažolės, grybai ir iš jų gauti pirminio perdirbimo produktai, skirti vartoti arba tolesnei maisto produktų ar ne maisto produktų gamybai.	17 VAS
Žemės ūkio produktų perdirbimas	Veikla, kurios metu pakeičiama žemės ūkio produktų pirminė fizinė ir (ar) cheminė sudėtis.	17 VAS
Žemės ūkio veikla	Veikla, apimanti žemės ūkio produktų gamybą, savos gamybos žemės ūkio produktų perdirbimą ir iš jų pagamintų maisto ar ne maisto produktų realizavimą, taip pat paslaugų žemės ūkiui teikimą ir (arba) geros agrarinės ir aplinkosauginės žemės būklės palaikymą.	17 VAS

UŽRAŠAMS

UŽRAŠAMS

UŽRAŠAMS

UŽRAŠAMS

UŽRAŠAMS

UŽRAŠAMS

Knygoje pateikti standartai skirti įmonėms, kurios finansines ataskaitas sudarys pagal verslo apskaitos standartų reikalavimus. Knygoje taip pat pateiktas pavyzdinis sąskaitų planas ir standartuose naudojamų sąvokų žodynas.

Knygoje pateikti visi Audito ir apskaitos tarnybos priimti ir nuo 2016 m. sausio 1 d. galiojantys verslo apskaitos standartai. Skelbiami verslo apskaitos standartai buvo iš esmės peržiūrėti 2015 m. perkeliant į Lietuvos teisės aktus 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2013/34/ES dėl tam tikrų rūšių įmonių metinių finansinių ataskaitų, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir susijusių pranešimų, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB ir panaikinamos Tarybos direktyvos 78/660/EEB ir 83/349/EEB. Šia Europos Sąjungos direktyva siekiama geresnio Europos Sąjungos įmonių finansinių ataskaitų palyginimo, vienodų reikalavimų mažosioms įmonėms visoje Sąjungoje, tobulesnio informacijos atskleidimo ir nuoseklumo, kad finansinių ataskaitų vartotojai būtų geriau informuojami apie įmonių finansinę būklę.

Šioje knygoje pateikiama:

- Visi nuo 2016 m. sausio 1 d. galiojantys verslo apskaitos standartai, pagal kuriuos turi būti sudaromos įmonių finansinės ataskaitos.
- Naujausias pavyzdinis sąskaitų planas.
- Standartuose vartojamų terminų žodynelis.

Esminės verslo apskaitos standartų naujovės nuo 2016 m. sausio 1 d.:

- Išskirti nuosekliai didėjantys informacijos atskleidimo reikalavimai labai mažoms, mažoms, vidutinėms, didelėms ir viešojo intereso įmonėms.
- Nustatyti privalomi finansinių ataskaitų rinkiniai ir patikslintas jų turinys.
- Reikšmingai pakeistas pelno (nuostolių) ataskaitos straipsnių turinys, palikta tik viena tokios ataskaitos forma mažoms, vidutinėms ir didelėms įmonėms.
- Labai mažoms įmonėms suteikta galimybė pasirinkti rengti pelno (nuostolių) ataskaitą pateikiant duomenis pagal pobūdį.
- Nereikalaujama pateikti labai mažų įmonių, pasirinkusių taikyti joms suteiktas išlygas, aiškinamojo rašto.
- Pakeisti biologinio turto pateikimo balanse reikalavimai. Nuo šiol tokį turta reikia pateikti arba kito ilgalaikio turto, arba trumpalaikio turto (atsargų) straipsniuose. Atsisakyta reikalavimo pateikti jį atskirame straipsnyje tarp ilgalaikio ir trumpalaikio turto.
- Įsigalioja 32-asis verslo apskaitos standartas „Tikrosios vertės nustatymas“, reglamentuojantis taikytinus tikrosios vertės nustatymo metodus, šios vertės patikimumo lygius ir specifinius nekilnojamojo turto, įsipareigojimų ir įmonės nuosavybės vertybinių popierių tikrosios vertės nustatymo reikalavimus.

ISBN 978-9955-9614-5-1

9 789955 961444